CİLT 2

LENİN DÖNEMİNDE KOMÜNİST ENTERNASYONAL

-BELGELER-

MAYA KİTAPLARI

3

LENİN DÖNEMİNDE
KOMÜNİST ENTERNASYONAL

-BELGELER-

CİLT 2

MAYA KİTAPLARI

LENİN DÖNEMİNDE KOMÜNİST ENTERNASYONAL

-Belgeler II-

MAYA KİTAPLARI 3

MAYA KİTAPLARI -3

Birinci baskı: Eylül 2002

Tasarım/Dizgi : Tohum Yayıncılık
Baskı : Kardeşler Matbaacılık
Ön Kapak : Deni, V.N., 1929
"Yaşasın 1 Mayıs! Komintern'in Leninist Bayrağı Altında İleri!"
Arka Kapak : Komünist Enternasyonal 1. Kongresi Prezidyum Üyeleri

TOHUM YAYINCILIK: İnebey Mahallesi, Valide Cami Sokak,
No: 61/6, Aksaray/İSTANBUL
Tel: (0212) 633 48 10

Lenin Döneminde Komünist Enternasyonal

-Belgeler II-

MAYA kitapları-3

İÇİNDEKİLER

Yayınevinin önsözü 9

Komünist Enternasyonal'in Üçüncü Kongresi 31

Yürütme Komitesi Raporu Üzerine Karar 37

Üçüncü Dünya Kongresi'nin Uluslararası Durum ve Komintern'in Görevleri Üzerine Tezleri 41

Komünist Partilerin Örgütsel Yapıları, Çalışmalarının Yöntem ve İçeriği: Tezler 65

Taktikler Üzerine 103

Komünist Enternasyonal'in Taktiklerini Savunma Konuşması 135

Alman, Polonya, Çek, Macar ve İtalyan Delegelerle Toplantıda Konuşma 145

RKP'nin Taktikleri Üzerine Rapor İçin Tezler 149

RKP'nin Taktikleri Üzerine Rapor 159

RKP Taktikleri Üzerine Karar 176

Komünist Enternasyonal'in Örgütlenmesi Üzerine Karar 177

Uluslararası Bağların Güçlendirilmesi ve Komintern'in Uluslararası Kadınlar Sekreterliği'nin Görevleri Üzerine Karar 179

Kadınlar Arasındaki Komünist Çalışmanın
Biçim ve Yöntemleri 181
Komünist Partilerin Kadınlar Arasındaki Çalışmasının
Biçim ve Yöntemleri Üzerine Tezler 183
Komünist Enternasyonal ve Komünist
Gençlik Hareketi 203
Komünist Enternasyonal ve Kızıl Sendikalar Enternasyonali -
Amsterdam Sendikalar Enternasyonali'ne Karşı Mücadele 207
Kızıl Sendikalar İçin Eylem Programı 217
Mart Olayları ve Almanya Birleşik Komünist Partisi 223
Max Hoeltz Hakkında Alman Proletaryasına Çağrı 224
Komünistlerin Kooperatiflerdeki Çalışması Üzerine Tezler 225
Kooperatiflerde Çalışma Üzerine Karar 228
Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesi'nin
Bütün Ülkelerin Proletaryasına Çağrısı 229
İtalyan Sorunu Üzerine Konuşma 239
Alman Komünistlerine Mektup 245
Bir Yayıncının Notları; Yüksek Bir Dağa Tırmanmak Üzerine,
Yılgınlığın Zararları Üzerine, Ticaretin Yararları Üzerine,
Menşeviklere Karşı Tutum Üzerine, vs. 257
Çok Pahalı Ödedik 265

Komünist Enternasyonal'in
Dördüncü Kongresi 271
Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesi'nin
Raporu Üzerine Karar 275
Versay Barış Antlaşması 277
Sosyalist Devrim Açısından Sovyet Rusya'nın
Ekonomik Durumu Hakkında Tezler 284

Komintern Taktikleri Üzerine Tezler 295
Ek: İşçilerin Birleşik Cephesi Üzerine Yönerge 310
Sendikalarda Komünist Çalışma Üzerine Tezler 323
Komünist Enternasyonal'in Program Sorunu Üzerine Karar 332
Doğu Sorunu Üzerine Tezler 333
Komünist Enternasyonal'in Kırda Çalışmaya İlişkin Eylem Programı 346
Siyahlar Sorunu 353
KEYK'in Reorganizasyonu ve Genişleyen Görevleri Üzerine Karar 357
Uluslararası Komünist Kadınlar Sekreterliği'nin Çalışması Hakkında Karar 362
Komünist Gençlik Enternasyonali Hakkında Karar 365
Eğitim Alanında Komünist Parti Faaliyeti 371
Rus Devrimi'nin Beş Yılı ve Dünya Devrimi'nin Geleceği 375
Rus Devrimi Üzerine 388
Sovyet Rusya'ya Proleter Yardımı 391
Politik Kızıl Yardım Örgütü 394
Kooperatif Hareketi Üzerine Karar 395
Fransız Sorunu Üzerine Karar 399
Fransız Komünist Partisi İçin Militan Eylem Programı 411
İspanyol Komünist Partisi Üzerine Karar 417
Danimarka Komünist Partisi Üzerine Karar 420
İtalyan Sorunu 421
Çekoslovak Sorunu 427
Yugoslav Sorunu 433
Mısır Sosyalist Partisi Sorunu Hakkında Komisyon Kararı 438

Norveç Sorunu Üzerine Karar 439

Dördüncü Kongrenin Çağrı ve Mesajları

Kapitalizmin Tutsaklarına Selam 441

İtalya'nın İşçi ve Köylülerine 443

Rusya'nın Tüm Emekçilerine 446

Rusya Sosyalist Federatif Sovyet Cumhuriyeti'nin Ordu ve Donanmasına 448

Petrograd İşçilerine 449

Komünist Enternasyonal'in Dördüncü Kongresi'ne ve Petrograd İşçi ve Kızıl Ordu Vekilleri Sovyeti'ne 451

Komünistlerin Tutuklanmasından Dolayı Polonya Hükümetine Protesto 452

Türkiye'nin Emekçi Kitlelerine Çağrı 452

Berlin Fabrika Konseyleri Kongresine Mektup 455

İrlanda'daki İdamlar Üzerine Karar 456

G. Afrika'daki Baskılar Üzerine 457

Lahor'daki Tüm-Hindistan Sendikalar Kongresi'ne Telgraf 458

Sakhalin'in Japonya Tarafından İşgalini Kınayan Japon ve Çin Delegasyonlarının Kararı 459

Yugoslavya'daki Beyaz Teröre Karşı 460

Lahey'deki Delegasyonumuzun Görevleri Sorunu Üzerine Notlar 461

Ek: Komünist Enternasyonal İkinci Kongresi'nin Milliyetler ve Sömürge Sorununa İlişkin İlkeleri 465

Kronolojik Dizin 473

Açıklayıcı Notlar 477

Yayınevinin Önsözü

Maya Kitapları dizisinden, "Lenin Döneminde Komünist Enternasyonal-Belgeler"in ikinci cildi, gecikmeli de olsa okuyucunun eline ulaşmış bulunuyor.

Bilindiği gibi, Belgeler-I, Komintern'in I. ve II. Kongresi'nde alınan kararları, genel ilkesel sorunlara yaklaşımını ortaya koyuyordu. Belgeler-II'nin yayınlanması ise, sadece Lenin dönemindeki Komünist Enternasyonal'in kararlarını cilt I ile birlikte bütünsel bir şekilde ortaya koyması ve tamamlaması bakımından değil, aynı zamanda, Komintern'in taktik ve örgütsel ilkelere bakışını ortaya koyması bakımından da temel bir kaynak niteliğindedir. Cilt I'de yer alan belgeler, okuyucu tarafından az çok bilinen belgeler iken, II. ciltte yeralan belgeler ise, hakkında en az bilgi sahibi olunan belgelerdir. Bunu söylerken, elbette ki, Marksist-Leninist klasikleri Türkçe çeviriler üzerinden takip edenleri sözkonusu ediyoruz. Yoksa bu kaynaklar, daha bu kararların alındığı ve yayınlandığı tarihte bile birkaç dilde birden yayınlanmıştı. Belgeler II ile birlikte, Lenin dönemindeki Komünist Enternasyonal'in belgeleri bütünlüklü olarak ilk kez Türkçe olarak yayınlanmış oluyor.

Türkiye sosyalist hareketi içinde etkin olan iradesizlik ve komünist birikime karşı ilgisizlik, daha uygun ifade ile üstünkörü ilgi, Komintern'in kuruluş ilke ve kararlarında da kendini göstermiştir. Bolşevizm'i referans aldığı iddiasında olanlar, nedense, Bolşevizm'in en olgun halini oluşturan, Komintern'in ilk dört kongresinin belgelerine karşı tam bir ilgisizlik içinde olmuştur. Bu ilgisizlikte, bu belgelerin, bugüne ışık tutan, komünistlerin ileri çıkmak için üzerine basacağı bir temel olarak görülmemesi, aksine, kuru birer tarihsel döküman olarak görülmesi ve o günden bugüne çok şeyin değişmiş olduğu önyargısının da çok özel bir yeri vardır. Bu önyargı, devrimci muhasebeden kaçış için bir mazeret olmanın ötesine geçmemektedir. O günden bugüne "çok şey"in değişmiş olduğu

doğru olsa da, şu bir gerçek ki, ne bu belgelerdeki perspektifi, ne de bu perspektife temel olan tarihsel pratikleri aşan yeni bir deneyim ortaya çıkmıştır. Bu nedenle de, sorunun ciddiyetinin farkında olmayanların ya da statükoların sarsılmasından korktukları için üzerini örtenlerin yaklaşımlarının aksine, bu belgelerde yansıtılan Komünist Enternasyonal'in Lenin dönemindeki kuruluş ilkeleri, hareketin ulaştığı en üst düzeyi yansıtması bakımından, tüm komünistler için hala temel kalkış noktası olmaya devam etmektedir. Bu belgeler, sadece Bolşeviklerin değil, bir bütün olarak enternasyonalist komünistlerin örgütlü-kolektif birikimini temsil etmektedir. Bu belgelerin asıl önemi de, burada somutlaşmaktadır. Bu birikime ilgisizlik, enternasyonalist harekete, devrimci örgütlü varoluşa, onun zirvesini oluşturan birikime ilgisizliktir. Yenilenme arayışlarının ve iddialarının ciddiyeti de, hesaplaşma çabasıyla bile olsa, yine bu kalkış noktasına yaklaşımıyla ölçülmelidir.

Komintern kararlarına, ihmal edilebilir bir çerçeve içinde bakılmasında, hareketin tasfiyeci bir rüzgarın esiri olması nedeniyle, kimileri tarafından bir yenilik arayışı içinde, Bolşevizm'in geçmişte kalmış ve Rusya'ya ait bir akım olarak görülmesinin yanısıra, bazı çevrelerde, Komintern'in Üçüncü ve Dördüncü Kongre kararlarının sağa kayışı ifade ettiğine dönük spekülasyonların da özel bir rolü vardır.

Bolşevizm'i geçmişe ve Rusya'ya ait bir akım görerek yenilik arayışında olanlara söylenecek bir şey yoktur. Üçüncü ve Dördüncü Kongre kararlarının sağa doğru bir yönelişi ifade ettiği spekülasyonlarına ise, yayınlanan kararlar yeterli yanıtı vermektedir.

Maya'nın yayınlarını takip edenlerin, Komintern'in ilk dört kongre kararlarının, komünist hareketin tarihsel geleneğinin ortaya konulması ve bugün karşı karşıya olunan görevlerin aydınlatılması bakımından yaşamsal önemine yaptığımız vurgu hakkında da bilgi sahibi olması gerekiyor. Komintern'in ilk dört kongre kararlarının yayınlanması bizim için sadece komünist yayıncılık bakımından önem taşımıyor; Bolşevizm'in en olgun halini ortaya koyan programatik, taktik ve örgütsel ilkelerin bütünsel bir şekilde ortaya konulması bakımından da yaşamsal önem taşıyor. Bunun altını özellikle çizmek gerekiyor. Çünkü bu topraklarda Bolşevizm'e sahip çıkma id-

diasında olan akımların ideolojik çizgisi, Bolşevizm tarafından hesaplaşarak aşılan II. Enternasyonal çizgisinin çok ciddi düzeyde etkisini taşımaktadır. Bu kararların yayınlanmasıyla, Bolşevizm'in, körün fili tarifine benzer şekilde, herkesin kendine göre yorumladığı, özünden uzaklaştırıldığı bir durumdan da kurtarılmasının önemli bir adımı atılmıştır. "Lenin Döneminde Komünist Enternasyonal Belgeler-II" kitabının yayınlanmasıyla, Komintern'in kuruluşunu ve varlığını belirleyen tüm ilkesel yaklaşımlar ortaya konulmuş bulunmaktadır.

Bu ilkeleri, "eskimiş" olarak gören liberal softalar ve bu liberal etkiyle, bu ilkelerde yenilik görmeyerek ilgisizliğini sürdürenlerin yaklaşımının neyi temsil ettiği, bu karar ve perspektifler dikkatle incelendiğinde daha iyi görülecektir.

Komünist Enternasyonal'in Manifestosu'nda şu söyleniyordu:

> *"Dünya Savaşı'ndan önce sosyalizme aşamalı geçiş adı altında, işçileri kanaatkar olmaya çağıran, savaş sırasında da iç barışın korunması ve anavatanın savunulması adına sınıf teslimiyeti öneren oportünistler, şimdi de savaşın doğurduğu korkunç sonuçların üstesinden gelinmesi için, proletaryanın kendisini inkar etmesini istiyorlar. Eğer bu vaaz işçi kitlelerinde yankı bulmuş olsaydı, birçok kuşağın kanıyla canıyla beslenen kapitalizm, değişik ve daha yoğun, daha korkunç bir biçimde yeniden doğuşunu kutlayacaktı -yeni kaçınılmaz bir dünya savaşı düşleyerek... Bereket insanlığın şansına, bu artık mümkün değildir."* (Belgeler, C.1, S. 105)

Yukarıda sözü edilen, "İkinci" dünya savaşının olanaklı olmamasını sağlayacak temel faktör, tüm dünyada devrimci proletaryanın ve ezilenlerin hareketinin başında yükselttiği kızıl bayrağı ile Komünist Enternasyonal'in varolmasıydı. Üçüncü ve Dördüncü kongrelerdeki uluslararası durum değerlendirmelerini inceleyenler, Komintern'in ilk paylaşım savaşının henüz tam olarak bitmediğini, uluslararası burjuvazinin yeni bir paylaşım savaşına ihtiyaç duyduğunun sık sık saptandığını göreceklerdir. Yeni bir dünya savaşı olasılığını ortadan kaldıracak olan, tüm ülkelerin proletaryasının devrimci öncüsü olan Komünist Enternasyonal idi. Ne yazık ki, bu olmadı ve Manifesto'nun kötü bir olasılık olarak gördüğü, dünya proletaryasının öncüsü Komünist Enternasyonal'in önderlik ettiği

proleter devrimler zinciri ile engelleyeceğini düşündüğü İkinci Dünya savaşı da gerçekleşti. Dahası hemen onun ardından, ilk satırlarında ve aslında ilk dört kongre belgelerinin tümünde, başta II. Enternasyonal marksizmi olmak üzere eleştirdiği akımlar ve görüşler yeniden hortladılar. "Sosyalizme aşamalı geçiş adı altına işçileri kanaatkar olmaya çağıranlar", 2. Emperyalist savaşta işçileri "vatan savunması"na çağıranlar, hatta Lenin'den sonraki III. Enternasyonal'in has üyesi, FKP'nin yaptığı gibi, savaş sonrası "iç barışın" korunması adı altında işçileri burjuva devletin yeniden inşasına katanlar bile oldu.

Eski olan bu belgelerde yazılanlar değildir, aksine bugün bu belgelerin "eskidiğini", "aşıldığını" söyleyenlerin çoğu, bu belgede "eski" olarak eleştirilip, aşılan II. Enternasyonal ve diğer komünizm dışı akımların has temsilcileridirler. Onlar bize "daha az merkeziyetçi", "kadınları da, çevrecileri de" katan "gevşek örgütlülükler, yeni biçimler lazım" derken, aslında bu belgelerin "eski" olduğunu değil, aksine bu eski görüşlerin dar kafalı temsilcilerinden çok daha "yeni" ve bugünü açıklayabilen belgeler olduğunu tekrar tekrar kanıtlamaktadırlar. Tabii ki, belgelerdeki özü, bütünlüklü olarak anlayıp, yorumlayabilenler için bu geçerlidir...

Lenin döneminin Komünist Enternasyonal'inin; program, devrimci öncü olarak parti, yeni bir enternasyonal, kapitalizm, işçi sınıfı, sınıfın işsiz, geçici işçi olan kesimleri, kadınlar ve gençlik gibi birçok konu hakkında söylediklerinin, bugün aksini iddia edenlerin söylediklerinden çok daha güncel olduğunu belgeleri inceleyen herkes görebilir. Bu belgelerde ortaya konulanlar ve günümüz gerçekleri, onlara "eski" diyenlerden çok daha yenidirler.

Devrimci Önderlik Boşluğunun Sonuçları ve Komintern

Bugün hem dünya ölçeğinde hem de yaşadığımız topraklarda temel sorun devrimci önderlik boşluğudur. Bu boşluk sadece bugüne özgü bir durum değil, yaklaşık 80 yıllık bir tarihsel geçmişe sahip bir sorundur. Daha açık bir ifade ile, devrimci önderlik boşluğu, Lenin dönemi Komünist Enternasyonalinin özünün boşaltılarak, bizzat

onun önderleri tarafından tasfiye edilmesiyle ortaya çıkan, o günden bugüne de tersinden bir iradenin somut olarak ortaya çıkmamasıyla ilgili bir sorundur. Önderlik boşluğunun ilk ortaya çıkış biçimi, dünya devriminin ilerletilmesi yolunda ortaya çıkan devrim fırsatlarından yararlanamama şeklinde görülürken, yaklaşık son 30 yıla damgasını vuran etkisi ise, burjuvazinin anti-komünist saldırıları yoğunlaştırması ve işçi sınıfının tüm kazanımlarını ve örgütlülüklerini yok etmesi şeklinde yaşanmaktadır. Özellikle bu saldırı, Sovyetler Birliği ve Doğu Bloku ülkelerindeki rejimlerin çökmesiyle zirveye ulaşmıştır.

Devrimci önderlik boşluğu, bugün esas olarak bu sorunun bilincine varsa da, boşluğu doldurmak üzere ileri çıkma iradesini gösteremeyen tüm devrimci, düzendışı hareketlerin sorunu olarak öne çıkıp, onları doğrudan etkileyerek tasfiyeci dalganın esiri olmasını beraberinde getirmektedir. Ancak, devrimci önderlik boşluğunun, devrimci çevrelerin ve akımların dar gündemlerinden ve ayakta kalıp kalmamalarından daha önemli sonucu, insanlığın, sermayenin dünya çapındaki egemenliği ve bunun sonuçları karşısında yüzyüze kaldığı koşullardır. Devrimciliğin ve komünizmin temel varoluş gerekçesi, sermaye egemenliğini parçalayıp, sınıfsız sınırsız bir dünya toplumu yaratma hedefidir. Bu nedenledir ki, bugün her zamankinden fazla olarak, insanlığın kaderi ile, devrimci önderlik boşluğunun doldurulması üstüste düşmektedir.

Bugün proletaryanın ve tüm düzen dışı güçlerin kaderini belirleyecek olan temel faktör devrimci önderliğin inşasıdır. Seçenek son derece açık ve nettir: Ya devrimci önderlik boşluğu doldurularak, burjuva egemenliğinin barbarlığına son vermenin yolu açılacak, ya da çürüme ve yozlaşmanın insanlığın tüm sağlıklı kesimlerini giderek tümüyle etkisi altına alması kaçınılmaz olacaktır.

Bugün devrimci önderlik boşluğunu doldurmanın en belirleyici iki halkası program ve örgüt sorununda somutlanmaktadır. Bu sorunlarda ileriye doğru atılacak adımın en önemli unsuru ise, Bolşevizmi referans alan devrimci kuvvetlerin kendi konumlarını köklü bir muhasebeden geçirmesidir.

Program sorununda muhasebe çabasının temeli, komünist hareketin

tarihsel birikimine sahip çıkılmasından geçmektedir. Bu açıdan Komünist Manifesto ve Komintern'in program sorunundaki temel ilkesel ve yöntemsel yaklaşımını benimsemek, komünist program anlayışının da olmazsa olmaz koşuludur. Bu ilkesel ve yöntemsel yaklaşımın sistematik olarak işlendiği, "Lenin Döneminde Komünist Enternasyonal -Belgeler" devrimci muhasebe çabasına yeterli bir zemini sunmaktadır.

Devrimci örgüt sorununun çözümü, devrimci bir program sorununun çözümüyle dolaysız bağa sahiptir. Yayınlanan belgeler, sadece program sorununda değil, devrimci örgüt perspektifinin oluşmasında da yeterli bir zemini sunmaktadır.

Komintern kararları, sadece devrimci örgüt sorunun ilkesel kalkış noktalarını ortaya koyma bakımından değil, böyle bir örgütün yaratılmasında izlenen yöntem; hareketin saflaştırılarak en devrimci kuvvetlerini, hem bir dünya partisi olarak Komintern'de, hem de Komintern seksiyonu partilerde birleştirme çabası bakımından da eşsiz bir deneyimi ve ilkesel kalkış noktalarını ortaya koymaktadır.

Önderlik boşluğu ve Komintern söz konusu olduğunda komünistlerin ondan öğrenmesi gereken en önemli ders, Komintern'in, proletarya devriminde öznenin belirleyici rolünün somutlaşmış ifadesi olmasıdır. Komintern, içi boşalmış, devrimci özünü kaybetmiş teori ve pratiklerle hesaplaşma içinde yenilenme demektir. Komintern, komünizmin tarihsel birikimine dayanarak ileri çıkma çabası, dünya burjuvazisine, bir dönem Marksizm'in otoritesi olarak görülen II. Enternasyonal anlayışı ve pratiğine başkaldırı, kısacası devrimciliktir. Onun bu özelliği, onu hem öncesinden hem de Lenin sonrası III. Enternasyonal pratiğinden ayıran en belirgin niteliktir.

Komintern, Komünist Geleneğin Zirvesini Temsil Etmektedir

Komintern'in ilk dört kongresinin ve bu kongrelerdeki kararların asıl belirleyici önemi, Marksizm'in tarihsel gelişiminin ulaştığı en üst düzeyi temsil etmesidir. Bu Marksizm'in, komünizmin yeniden kuruluşudur. Yeniden kuruluş, tarihsel iki temel olgunun derslerini yan-

sıtmaktadır. Birincisi, Komünistler Birliği ve Komünist Manifesto'dan bu yana, ekonomik ve politik alandaki tüm gelişmelerin (I. Enternasyonal, Paris Komünü, Emperyalizm olgusu, I. Emperyalist paylaşım savaşı ve Ekim Devrimi bu gelişmelerin ana dönemeçlerini oluşturuyordu) teorik bilince dönüştürülmesidir. İkincisi ise, bir dönem Marksizm'in otoritesi olarak görülen II. Enternasyonal'in çöküşünün derslerinin bilince çıkartılmış olmasıdır.

Bu topraklarda, varolan ideolojik karmaşa ve bunalımda, Bolşevizm'in farklı yorumlarının çok temel bir yeri var. Bunun temel nedeni ise, Marksist hareketin olduğu gibi, Bolşevik hareketin deneyim ve birikimine, süreklilik ve kopuş diyalektiği temelinde bakılamamasıdır. Komintern'in ilk dört kongresinin ulaştığı ideolojik ve örgütsel düzey, Bolşevizm'in de en olgun halini ifade etmesine rağmen, çoğu kimse için bu dönem, özellikle de Üçüncü ve Dördüncü Kongre kararları, ihmal edilebilir, Bolşevik hareketin tarihinde herhangi bir kesit olarak görülmektedir. "Lenin Döneminde Komünist Enternasyonal-Belgeler II. Cilt" incelendiğinde görüleceği gibi, program üzerine karar, taktikler üzerine değerlendirmeler, programatik ve ilkesel boyutlarıyla yeni ulaşılan düzeyi tanımlamaktadır. Taktik üzerine tez ve kararların adı "taktik" sorunları çağrıştırsa da, Bolşevik program ve strateji anlayışı bakımından, bu toprakların devrimcilerinin yabancısı olduğu bir bakışı ortaya koymaktadır. Aynı şekilde, örgütsel sorunlar üzerine alınan kararlar da, devrimci bir program, strateji ve örgüt bütünlüğünü bilince çıkartmak bakımından temel önemde ilkesel kalkış noktalarını ortaya koymakta ve bu perspektif ışığında o dönem komünist örgütlenmelerin zaaflarına dikkat çekilmektedir. Bu açıdan, komünistlerin, Komintern belgelerinden öğreneceği çok şey vardır. Komintern'in ulaştığı kavrayış düzeyi, komünist hareketin ortak birikimini ifade ediyordu; ne var ki, bu birikime katkı da, bu birikimin bilince çıkartılması da tek tek komünist partiler bakımından bir eşitsizliği içeriyordu. Doğal olarak, pratik deneyim ve bilinç üstünlüğü bakımından, yeni kavrayışı en başta Lenin olmak üzere, Bolşevikler temsil ediyordu. Bu eşitsizliği gidermeyi Bolşevikler başta gelen sorumlulukları olarak görüyordu. Bu sorumluluk, Komintern kongrelerinin bir eğitim platformuna dönüşmesiyle yerine getirildi. Marksizm'in tüm ilkesel yaklaşımları, yeniden yorumlanarak, farklı kavrayışlar arasında

yoğun tartışmalara konu edilerek ortak bir bilince dönüştürülmeye çalışıldı. Konuya ilgi duyanların, belgelere bu açıdan bakmaları, mevcut kavrayışla hesaplaşmak bakımından yaşamsal önem taşımaktadır.

Devrimci Yenilenme Gereksinimi ve Komintern

Bu açıdan, Üçüncü ve Dördüncü kongrede benimsenen taktik üzerine kararlar ve Dördüncü Kongre'de program üzerine alınan karar, Bolşevizm'e sahip çıkma iddiasında olan, ama hala aşamalı devrim-asgari program anlayışını koruyanların konumunu yeniden sorgulamak bakımından temel önemdedir. Asgari program fikrinin, II. Enternasyonal kalıntısı bir anlayış olarak mahkum edildiği, onun yerine geçiş talepleriyle desteklenen tek program anlayışının benimsendiğine dönük değerlendirmeler, bu kararların önemli bileşenini oluşturmaktadır. Örneğin şu tür değerlendirmeler, bu karar ve tezlerde yeralmakta ve bu toprakların devrimcilerinin, kavrayışlarını yeniden sorgulanmasını gerektirecek niteliktedir:

"Komünist partiler, kapitalizmin sallantılı olan temellerini güçlendirmeye ve onarmaya yönelik asgari programlar ileri sürmezler. Komünistlerin temel hedefi kapitalist sistemi yıkmaktır. Ancak bu hedefe ulaşabilmek için komünist partiler, işçi sınıfının acil ve dolaysız ihtiyaçlarını ifade eden talepler ileri sürmelidirler."

"...Merkezcilerin ve reformistlerin asgari programı yerine, Komünist Enternasyonal, proletaryanın, bir bütün olarak alındıklarında burjuvazinin iktidarına meydan okuyan, proletaryayı örgütlendiren ve proletarya diktatörlüğü için mücadelenin farklı evrelerini belirleyen somut talepleri uğruna bir mücadeleyi önermektedir." (Taktikler Üzerine, C-2, s. 117-118)

Benzer bir durum, bu toprakların çok aşina olduğu birleşik cephe, eylem birlikleri vb. gibi taktik sorunlara yaklaşım için de geçerlidir. Komünistlerin cephe fikrinden ne anladığı, bir cephede yer almanın koşulları ve en önemlisi de, cephe faaliyetine katılacak olan partilerin nitelikleri konusunda, kararlarda, bu toprakların devrimcilerinin kavrayışlarını sorgulayıcı değerlendirmelere yer verilmektedir.

"...Komünist Enternasyonal'in Yürütme Komitesi, bu planı (Birleşik cephe-TY) *ileri sürerken, bazı durumlarda karşı karşıya kalınabile-*

cek tehlikelere tüm kardeş partilerin dikkatlerini çeker. Komünist partilerin tümü yeterli derecede gelişmiş ve sağlamlaşmış değildir; yine tümü, kesin olarak merkezci ve yarı-merkezci ideolojiyi kırabilmiş değildir. Çubuğun öteki tarafa çok fazla büküldüğü durumlar olabilir; komünist partiler ve grupların şekilsiz bir birlik bloğu içerisinde erimesi anlamına gelecek eğilimler var olabilir. Eğer bu taktik komünizm davasını ilerletmek için kullanılıyorsa, onu uygulayan gerçek komünist partilerin güçlü, birleşik ve ideolojik olarak net bir önderlik altında olmaları gerekir." (Birleşik Cephe Üzerine EK, Cilt-2, s. 321)

Tüm bunlar, Bolşevizm'i referans aldığını iddia edenlerin, yenilenmesi bakımından temel önemdedir. Bir türlü krizden çıkılamadığı, yenilenme arayışlarının kısır bir döngüye dönüştüğü günümüzde, devrimci hareketin, hem krizini bilince çıkartmak, hem de krizden, komünist hareketin tarihsel birikiminin üstüne basarak kurtulmak için, Komintern belgeleri yeterli temeli sunmaktadır.

Ancak, Komintern kararları konusundaki kafa karışıklığı hesaba katılarak, bu kararlara nasıl bir yöntemle yaklaşılması gerektiği konusunda bir çerçeve sunmak, okuyucunun sorunu anlamasına yardımcı olacaktır. Böyle bir çerçeve, Komintern'in akıbeti gözönünde bulundurulduğunda daha bir gerekli olmaktadır. Çünkü Komintern'in Lenin sonrasında yozlaşmış olması, bu yozlaşmada dönüm noktası olan 1928 Altıncı Kongre'nin, öncesiyle temelden karşıtlık içinde olan çizgisinin bilince çıkartılamamış olması, öncesine dönük tereddütleri de beraberinde getirmektedir.

Komintern kararlarına, sonraki sürecin etkisi üzerinden güvensiz yaklaşan ya da bu kararları hareketin ulaştığı en üst düzey olarak değil, herhangi bir aşaması olarak kavrayanların yanılgılarına karşılık, sorunun doğru anlaşılması bakımından birbirinden farklı iki düzey ayırdedilmelidir. Her şeyden önce altı çizilmelidir ki, alınan her karar, Bolşeviklerin deneyimi hesaba katılarak alınmış, özellikle de İkinci Enternasyonal oportünizmiyle hesaplaşmanın derslerini yansıtmaktadır. Bunun da iki sonucu olmaktadır. Birincisi, Bolşevik hareketin deneyimleri, başarılı bir proleter devrime imza atmak anlamına gelmektedir. İkincisi ise, bu kararların yaşamda karşılığını bulması için, sadece kararların doğruluğu yetmemekte ve bu kararları yaşama geçirecek en az Bolşeviklerinki kadar nitelikli bir ör-

gütsel-politik düzey bir koşul olmaktadır. Komintern'in akıbeti, bu kararların ancak güçlü ve deneyimli partiler aracılığıyla yaşama geçirileceğini bir kez daha göstermiştir.

Sorun böyle anlaşıldığında, birbiriyle ilişkili de olsa, iki farklı düzeyin ayırt edilmesi, Komintern'in konumunu anlamak bakımından önemlidir. Bu iki düzeyden, birincisi Komintern'in programatik, taktik ve örgütsel kararlarının, bugün de evrensel geçerliliğinin olup olmadığının tespit edilmesidir. İkincisi ise, bu kararları yaşama geçirecek partilerin örgütsel ve politik düzeylerinin doğru değerlendirilmesidir.

Komintern'in kararlarına da yansıyan en önemli gerçek şudur: Komintern'i oluşturan partiler ilkesel düzeyde Komintern'in çizgisini benimsese de, örgütsel ve politik bakımdan, hem deneyimsizdirler, hem de içinden geldikleri İkinci Enternasyonal'in ciddi izlerini taşımaktadırlar. Bu durum ise, kararların yaşama geçirilmesini olumsuz yönde etkilemiştir. Bu tek tek seksiyonların durumunun değerlendirildiği karar ve değerlendirmelerde açıkça görülmektedir.

Kararlar, Bolşeviklerin ulaştığı düzeyi ve onun deneyimlerini yansıtmaktadır; ama Komintern'i oluşturan partiler, Bolşeviklerin deneyimlerine, onun örgütsel ve politik düzeyine sahip değildir. Bu durum ise, Komintern'in akıbetinde çok önemli bir yere sahiptir.

Komintern kararları, Bolşeviklerin deneyimlerini ve düzeylerini yansıtsa, bu açıdan komünist hareketin zirvesini ifade etse de, yaşama geçirilme sürecinde, ilgili partilerin zayıflığı nedeniyle pratik yaşamın testinden geçmemiştir. Bu anlaşılmaz da değildir; sözkonusu partilerin kuruluşlarının üzerinden en fazla birkaç yıl gibi kısa bir süre geçmiş, içinden geldikleri partilerden kopuşları son derece sancılı olmuştur. Bu durum, partilerin niteliği konusunda ciddi sorunlar yaratmıştır. Nitelik eksikliği ise, en başta örgütsel-politik alanda kendini gösteriyordu. Bugün kendine parti adını alanlarla karşılaştırıldığında, Komintern partilerinin parti niteliğinde düşüklük tespit etmek garip karşılansa da, bu gerçektir ve bu durum, Komintern'in olduğu gibi, partilerin akıbetinde de belirleyici rol oynamıştır.

Buradan çıkartılacak en önemli ders ise, parti niteliği yakalanmadan,

parti için devrimci bir hazırlık yapmadan parti gibi davranmanın, ya hareketin sektleşmesini ya da reformizme kaymasını beraberinde getireceğidir. Kitleselleşme kaygısıyla, örgütsel-politik niteliğin önemsenmemesi de, teorinin saflığını koruma adına, propaganda örgütü olarak kalmada ısrar eden doktriner "sol"culuk da, komünist ve işçi hareketinin gelişmesinde temel engeller olarak karşımıza çıkmaktadır. Gerek Komintern'in geç kurulması, gerek Bolşevik hareketin Lenin sonrasında yaşadığı sorunlar, gerekse de, sınıf savaşının sıcak sorunları nedeniyle, bu partilerin hazırlık sürecini hakkıyla yaşamaya zaman bulamadığı da söylenebilir. Ne tür nesnel ve öznel gerekçeler ileri sürülürse sürülsün, Komintern'in ve üyesi partilerin akıbetleri, ibret alınacak derslerle doludur.

Ancak, Komintern'in akıbeti ne olursa olsun, onun kuruluş ilkeleri ve örgütsel-politik niteliği, komünist hareketin tarihinde bir zirveyi temsil etmektedir. Bu zirveyi temel almadan, ne komünist hareketin tarihsel birikimine sahip çıkılabilir, ne de Komintern'in akıbeti de dahil, sonraki sürecin gelişme ve dersleri temelinde onu aşan bir düzey ortaya konulabilir.

***

Komintern Üçüncü ve Dördüncü Kongre kararları değerlendirilirken, gözardı edilmemesi gereken temel önemde bir sorun da, bu kararların hareketin savunma konumuna geçtiği döneme ait bir çerçeve taşımasıdır. Lenin bunu bir geçici "denge hali" olarak nitelemektedir. Hareketin savunma durumunu belirleyen temel önemde üç olgu vardır. Birincisi, Ekim Devrimi'nin arkasından sökün edecek bir Avrupa devrimi beklentisinin, tam da bu ülkelerde komünist öncünün zayıflığı nedeniyle gerçekleşmemesi. Buna bağlı bir olgu olarak, Avrupa'daki burjuva rejimin devrimci krizden uzaklaşarak istikrar eğilimi içine girmesi. Üçüncüsü ise, yine bunlarla ilişkili olarak, Sovyet iktidarının kendi sınırlı güçleriyle ayakta kalma çabasının öne çıkmasıdır. Kongreye sunulan raporlar, Lenin'in konuyla ilişkili konuşmaları, bu üç olguyu, kendi iç diyalektiği temelinde ortaya koymaktadır.

Bu üç temel olgu, dünya devriminin gelişme çizgisinde bir düşüşü ifade etse de, tam da bu olgular nedeniyle, hareketin savunma ve güç

toplama döneminde, izleyeceği taktik ve örgütsel çizginin nasıl olması gerektiği konusunda, bugün için de öğretici olan ilkesel esasların belirlenmesi bakımından yaşamsal önemdedir. Birinci ve İkinci Kongre kararları, asıl olarak hareketin yükseliş döneminde, ilkesel yaklaşımların yeniden formüle edildiği, taktik ve örgüt sorunlarının somut olarak işlenmediği bir çerçeve sunmaktadır. Tek tek partilerin konumuna, ilk iki kongrede neredeyse değinilmemektedir. Oysa, elinizdeki kitaptan görüleceği gibi, Üçüncü ve Dördüncü kongrede, tek tek partiler, karşı karşıya olunan tüm sorunlar bakımından masaya yatırılarak değerlendirilmekte ve görevler belirlenmektedir.

Üçüncü ve Dördüncü Kongrelerin aktif bir savunma döneminin izlerini taşıması, Bolşevik hareketin sağa saptığı spekülasyonlarına bir ölçüde zemin sağlamaktadır. Saldırı taktiklerinin hep devrimci bir tutum, geri çekilme taktiklerinin ise, sağ, oportünist yaklaşım olarak görülmesi, hareketin yeterince olgunlaşmamış olmasının getirdiği çocukluk hastalığını anlatmaktadır. Yerinde ortaya konduğunda, saldırı taktikleri de, savunma taktikleri de devrimci bir rol oynayacağı gibi, tersi de doğrudur. Komintern, hareketin genelde bir geri çekilme döneminde olmasına rağmen, her an devrimci bir yükselişe de hazır olması için, hazırlık yapmanın, işçi sınıfının geniş yığınlarını iktidar hedefine yöneltmenin altını çizmekte, taktik yönelişlerini de bu temelde belirlemektedir:

"Önümüzdeki dönemde, devrimci hareket ister hızlı ister yavaş tempoda gelişsin, komünist parti her iki durumda da ***eylemin partisi*** *olarak kalmak zorundadır. O, mücadele eden kitlelerin önünde yer alır, kavga sloganlarını kesin ve açık biçimde formüle eder, sosyal demokrasinin uzlaştırma ve yatıştırma temelindeki tüm muğlak sloganlarını her yerde teşhir eder ve boşa çıkartır. Mücadele esnasında, güç ilişkileri nasıl değişirse değişsin, komünist parti daima yeni destek üslerini örgütsel olarak pekiştirmek için çalışır, kitleleri aktif manevralar içerisinde yetiştirir, onları düşman güçleriyle doğrudan ve açık çarpışmalar için hazırlanmış yeni yöntemlerle ve pratik uygulamalarla silahlandırır. Komünist parti, mücadelenin önceki döneminin deneyimini özümsemek için en ufak bir soluklanma arasından bile yararlanarak, sınıfsal çelişkileri derinleştirmeye ve büyütmeye, bunları amaç birliği ve pratik eylem birliği ile ulusal ve uluslararası are-*

nada koordine etmeye ve bu yolla proletaryanın önünde, onun diktatörlüğüne ve toplumsal devrime giden yoldaki tüm engelleri tuzla buz etmeye çalışır." (Üçüncü Dünya Kongresi'nin Uluslararası Durum ve Komintern'in Görevleri Üzerine Tezleri, C-2, s.64)

Bu değerlendirmeler, Komintern'in Üçüncü ve Dördüncü Kongre kararlarının sağ bir perspektifi ifade ettiği iddialarının, bir safsata, sonraki dönemdeki sağcılığa mazeret aramak amaçlı olduğunu bütün açıklığı ile göstermektedir.

***

Okuyucu, bu ciltte yayınlanan belgelerle, o dönem Komintern'i oluşturan partilerin nitelikleri, Lenin sonrasında nasıl gerisin geri II. Enternasyonal çizgisine döndükleri, sosyal demokratlaştıkları konusunda bir dizi veriye sahip olacaktır. Bu durum ise, kararların içeriği ve uygulama koşulları konusunda, hem Komintern'in konumuna, hem de bugün, komünistlerin görevlerine ışık tutacak bir bakışın kazanılmasını kolaylaştıracaktır.

Bu topraklarda bilindiği gibi, komünizm ve Bolşevizm adına hareket eden, parti adını kullanan bir dizi politik hareket vardır. İzlenen taktikler ise, proletaryanın öncüsünün komünizme kazanılmış olduğu varsayımından hareket etmekte, bu çerçevede yığınlar iktidara çağrılmaktadır. Bu pratiğin, gerçek parti niteliği yokken, böyle bir nitelik varmış gibi izlenen taktik ve örgütsel çizginin hareketi nereye getirdiği ise, yine bu topraklarda somut olarak görülebilir. Bu durumda ortaya çıkan kaçınılmaz iki sorun vardır. Bu örgütler, ya bir sekte dönüşerek arkasında duramayacağı çağrılar yayınlayan bir lafazanlığa sürüklenmektedir, ya da yığınlarla birleşme adına reformizmin, ekonomizmin çukurunda debelenmektedir. Komintern kararları, devrimci bir içerikle anlaşıldığında, bunun bir kader olmadığını, devrimci öncünün nasıl bir hazırlıkla yaratılacağını, yığınları iktidara yönlendirecek taktik ve örgütsel yönelişlerin nasıl olması gerektiğini, eğer bunlara uygun davranılmazsa nasıl bir akıbetin beklediğini ideolojik ve örgütsel-politik düzlemde yeterli açıklıkla ortaya koymaktadır. Bugün hareketin içine girdiği tıkanıklığın nedenlerini anlamak, yeni bir yönelişin temel kalkış noktalarının neler olması gerektiğini kavramak bakımından, kongre karar-

ları yeterli bir çerçeve sunmaktadır.

Komintern kararlarının doğru anlaşılması için, ilkesel düzeyde kararlarla, onların yaşama geçirilmesi sırasındaki pratikler arasında ayrım yapmak, birincisini bugün de temel referans olarak benimserken, pratik uygulamalara eleştirel yaklaşmak gerekiyor. Bu yaklaşıma sahip olmak, sadece kararları doğru anlamak için değil, ilkesel yaklaşımların geliştirilmesi, zenginleştirilmesi için de temel önemdedir. Komintern'in ilkesel yaklaşımlarının referans alınması, bu kararların dondurulması, sürekli tekrarlanması anlamına gelmez. İlk dört kongrenin kararları, Bolşevizm'in ilkesel temellerini ortaya koyan en olgunlaşmış kararları ifade etmektedir. Bugün, Bolşevizm adına hareket eden herkes de, kendini ya bu kararlar temelinde biçimlendirmeli, ya da bu ilkesel yaklaşımlar üzerinden Bolşevizm'le hesaplaşmalıdır. Kimse, bütün koşullarıyla kararların yaşama geçirilme olanaklarını gözardı ederek, ortaya çıkan sonuç ve pratikleri Komintern'in ilkesel yaklaşımlarını yargılamanın vesilesi yapmamalıdır. Komintern'i kestirmeden mahkum eden yaklaşımlar, dün de gündeme gelmişti ve Komintern onlara şu yanıtı vermişti:

"Savaş, doğrudan doğruya proletarya devrimiyle sonuçlanmamıştır. Burjuvazi bazı gerekçelerle, bu gerçeği kendisi için esaslı bir zafer olarak kabul etmiştir.

"Yalnızca küçük-burjuva mankafalar, Avrupa proletaryasının burjuvaziyi savaş sırasında ya da hemen sonrasında devirmediği gerçeğinden yola çıkarak, Komünist Enternasyonal'in programının iflas ettiği yorumunu yapabilirler. Komünist Enternasyonal'in politikasını proletarya devrimi üzerinde temellendirmesi, hiçbir şekilde devrim için herhangi belirli bir tarihi dogmatik bir şekilde sabitleştirmek ya da belirlenmiş herhangi bir zamanda bunu mekanik bir biçimde gerçekleştirmek için teminat vermek anlamına gelmemektedir. Devrim, verili tarihsel temeller üzerinde yaşayan güçlerin sürdürdüğü mücadeleydi, hala da böyledir. Tüm dünyada kapitalist dengenin savaş tarafından bozulması, devrimin temel gücü olan proletarya için uygun koşullar yaratmaktadır. Komünist Enternasyonal'in tüm çabası, bu durumun tüm avantajlarından yararlanmaya yönelmiştir ve yönelmektedir.

"Komünist Enternasyonal'in her iki gruptan sosyal demokratlarla arasındaki ayrımlar, onlar ütopyacılığa ve darbeciliğe (putschism) karşı iken bizim sözde, devrimi belirli bir güne zorlama çabamızdan ileri

gelmemektedir; gerçek ayrım şurada yatmaktadır: Sosyal demokratlar, ister hükümette ister muhalefette olsunlar, burjuva devletin dengesinin restorasyonu için mümkün olan her türlü yardımı sağlayarak devrimin gerçek gelişimini engellerler. Komünistler ise, proletarya diktatörlüğü yoluyla burjuva devleti yıkma ve yok etme amacı için her türlü yolu, yöntemi ve olanağı kullanmaktadırlar.

"Savaştan sonra geçen iki buçuk yıl boyunca birçok ülkenin proletaryası öylesine bir enerji, kavga için öylesine bir hazırlık, öylesine bir fedakarlık ruhu sergilemişlerdi ki, eğer işçi sınıfının başında güçlü, merkezileşmiş ve eylem için hazır bir uluslararası komünist partisi olsaydı, bu, devrimi zafere ulaştırmaya yetip de artacaktı. Ancak savaş sırasında ve hemen sonrasında tarihsel koşulların etkisiyle Avrupa proletaryasının başında, burjuvazinin elinde çok değerli bir politik silah haline gelmiş ve hala da böyle olan II. Enternasyonal örgütü vardı." (Üçüncü Dünya Kongresi'nin Uluslararası Durum ve Komintern'in Görevleri Üzerine Tezleri, C-2, s. 61-62)

Üçüncü ve Dördüncü Kongre kararlarının, tek tek uygulamalarının ötesinde, eleştirel yaklaşılması gereken temel yönü, kararların ilkesel boyutu, ortaya konulan bütünsel perspektif değil, yığınları iktidar hedefine yöneltecek taktikleri uygulamaya koyacak bir niteliğin yaratılmış olup olmaması ve bu açıdan Komintern'in sorumlulukları-dır. Bu sorun hareketin bugününü de yakından ilgilendiren bir bakışta netlik açısından önem taşımaktadır.

Komintern Deneyiminden Kim Neyi Öğreniyor?

Son olarak üzerinde durulması gereken temel bir sorun ise, Komintern'in bir dünya partisi olarak o gün oynadığı rol ve bugün devrimci bir enternasyonal gereksinimini dile getirenlerin, geçmişten ne öğrenecekleri sorunudur.

Bugün birçok çevre, III. Enternasyonal'in akıbetinden hareketle, Komintern'in aşırı merkeziyetçiliğinden, tek tek ülkelere dönük isabetsiz kararlarından sözederek, yeni bir Enternasyonal'in Komintern'den farklı, ondan daha az merkezi, ademi merkeziyetçi bir yapıya sahip olması gerektiğini dile getirmektedir.

Bu bakışa sahip olanlar, görüşlerine elle tutulur bir kanıt göstermemek-

te, sonuçtan hareketle böyle bir tez ileri sürmektedir. Bunlar, tek tek partiler, kendi ülkelerinde devrimci bir rol oynamadıklarına ve varlıklarını SBKP'nin belirlediği politikalar içinde sürdürdüklerine ve sonuçta, III. Enternasyonal dağıtılmak durumunda kalındığına göre, Komintern tipinde bir enternasyonal yanlıştır sonucuna varıyorlar. Doğrusu, Komintern'in aşırı merkeziyetçiliğine dönük suçlamalar yeni bir görüşü ifade etmemekte, daha o zaman gündeme gelen bir sosyal-demokrat sızlanmanın tekrarlanmasının ötesine geçmemektedir. Daha o zaman, Komintern bu tür iddialara yanıtını net olarak vermişti:

"Son olarak, Kongre, komünist hareketin sıkı bir biçimde uluslararası merkezileşmesine karşı, komünizmin düşmanları tarafından öne sürülen, açıkça ilan edilmiş ya da edilmemiş tüm itirazları kararlı bir şekilde reddetmektedir. Bunun tersine, sıkıca kaynaşmış komünist partilerin önderliği için daha da etkili bir politik merkezin yaratılmasına katkıda bulunmak üzere, tüm partilerin en iyi kadrolarını Yürütme Komitesi'ne göndermeleri gerektiği konusunda kesinlikle görüş birliği içindedir. Böylesi bir önderliğin eksikliği, Yürütme Komitesi yeterince çabuk ve kararlı hareket etmeyi başaramadığında, örneğin işsizlik sorunu ve savaş tazminatları sorununda hissedilmişti. Kongre, üye partilerin faaliyetleri arttıkça, Yürütme Komitesi'nin daha iyi bir iletişim aygıtı kurmaya başlayacağını ve partilerin gelişen işbirliğinin, Yürütme Komitesi'ni giderek zorlaşan tüm görevlerini yerine getirmekte daha iyi bir noktaya ulaştıracağını ümit etmektedir." (Yürütme Komitesi Raporu Üzerine Karar, C-2, s.40)

Komintern'in aşırı merkeziyetçiliği üzerine sızlanmalar, temelde Bolşevik harekete dönük liberal kampanyaların etkisini taşımaktadır; ama ne yazık ki, bu iddiada bulunanlar, bunun farkında bile değildir. Çünkü Komintern'e alternatif bir enternasyonal önerileri, kaçınılmaz olarak önceden aşılmış, proleter devrim karşısında işlevsiz veya gerici bir rol oynayan pratikleri yeniden canlandırmaktadır. Komintern'e alternatif enternasyonal önerileri, ya İkinci Enternasyonal türü federal bir yapıyı, ya da bir dünya partisi niteliğinden çok enternasyonal bir işçi örgütlenmesi olan I. Enternasyonal'in kötü kopyası federatif bir sendikalizmi çağrıştırmaktadır.

Ne var ki, bu öneride bulunanlar, söze geldiğinde, dünyanın ne derece enternasyonalleştiğinden, emperyalizmi bir yana bırakalım, em-

peryalizmin yeni aşamasından, kapitalist dünyanın merkezileşmesinden dem vurmaktadır.

Kapitalist-emperyalist dünyanın bu derece merkezileşmesi karşısında ise, emperyalizmin kendini yeni ifade ettiği bir dönemde, Komintern türünde komünist hareketin merkezileşme gereksinimini bile, fazla merkezi bulmaktadırlar. Bu kesimler, Komintern'e dönük aşırı merkezileşme suçlamalarına kanıt olarak ise, hep Komintern'in İkinci Kongresi'nde benimsenen, "Komintern'e Katılmanın 21 Koşulu"nu gündeme getirmektedir. Bu bile, Komintern tipi dışında bir enternasyonal arayışının oportünizmi bünyesinde barındıran bir enternasyonal arayışı olduğunu yeterince göstermektedir. Örneğin bu kesimler, 21 koşuldan hangisinin aşırı merkeziyetçiliği ifade ettiğini ortaya koyma çabasına girseler, gerçekte nasıl bir yöneliş içinde oldukları daha açık olarak görülecektir.

Komintern tipi dışında yeni bir enternasyonal arayışı içinde olanların, öncelikle açıklığa kavuşmaları gereken, bugünün dünyasında, bir dünya partisi gereksiniminin olup olmadığı ve eğer gerekliyse, bunun nasıl bir örgütlenme çizgisini benimseyeceğidir. Öte yandan, Komintern'i yargılama iddiasında olanların, açıklığa kavuşmaları gereken diğer bir sorun ise, Komintern'in kuruluşundan, 1943'te dağıtılışına kadarki sürecin bir sürekliliği ifade edip etmediği, süreklilik yoksa, kopuşun ne zaman ve hangi temelde gerçekleştiğidir. III. Enternasyonal'in dağıtılış gerekçelerini meşru ve doğru görenler, ne derece iyi niyetle yaklaşırlarsa yaklaşsınlar, kaçınılmaz olarak Komintern'in kuruluş ilkelerini ve 21 koşulu aşırı bir merkezileşme, partilerin yaratıcılıklarını önleyen bürokratik bir yapılanma olarak göreceklerdir. Oysa, Komintern'in tüzüğünde ve manifestosunda belirlenen amaçları benimseyenler ise, kuruluş ilkeleri ile dağıtılış gerekçeleri arasında bir uçurum olduğunu görecek ve kuruluş ilkelerinin yozlaşmasının nedenlerine kafa yormak zorunda hissedeceklerdir. Bu temelde kafa yorulduğunda ise, Komintern'in akıbetinde temel rol oynayan olgunun, Komintern'in kuruluş ilkeleri değil, İkinci Enternasyonal'le hasaplaşmanın ve bu hesaplaşma temelinde bir dünya partisinin kuruluşunun gecikmiş olması ve bu gecikmenin sorunlarının aşılmamış olması olduğu görülecektir.

Komintern tipi bir örgütlenme, Birinci ve İkinci Enternasyonal deneyimleri temelinde ulaşılan bir kavrayışı, komünist hareketin gelişiminde bir zirveyi anlattığı gibi, aynı zamanda emperyalizmin karşısında nasıl bir enternasyonal hareketin yaratılacağı, enternasyonalizmin nasıl somutlanacağı sorusuna verilen bir yanıtı da ortaya koymaktadır. Sorgulanması gereken bu yanıt değil, bu yanıtın gecikilerek verilmesi, Bolşevikler de dahil olmak üzere, yeni ulaşılan kavrayış temelinde Komintern partilerinin kendilerini yeniden yapılandıramamış olmasıdır. Ekim Devrimi gibi bir mevzii, bu yapılandırmada büyük bir olanak olmasına rağmen, tam da bir enternasyonalin kuruluşunda gecikilmiş olması nedeniyle, dünya partisinin seksiyonları arasında bir dengesizliğe, bu temelde yeni sorunlara neden olmuştur. Zafer kazanmış bir parti olarak Bolşevik parti, Komintern'in kuruluşunun mimarı durumundaydı. Diğer partiler ise, Ekim Devrimi'nin etkisiyle Bolşeviklere yakınlaşmış II. Enternasyonal'den kopmuşlardı. Bolşeviklerin ulaştıkları yeni kavrayış ise, dünya partisinin daha önce yaratılmamış olması nedeniyle, diğer partilerle paylaşılarak ortak bir bilince dönüştürülmemişti. Bundan çıkartılacak sonuç ise, Komintern'in aşırı merkeziyetçiliğini, Komintern'in Bolşeviklere aşırı bağımlılığını lanetlemek değil, iktidar partisi de dahil tek başına hiç bir partinin belirleyiciliğinden uzak, daha baştan gerçek bir dünya partisinin yaratılmasının gerektiğidir. Böyle bir parti yaratılmış olsaydı, hem Bolşeviklerin kendi içinde, hem de tüm partiler içinde ortak bir bilinç de oluşmuş olacaktı.

Tüm bu nedenlerle, bugünün dünyasında gerekli olan bir enternasyonalin merkeziyetçiliği, hem enternasyonalizmin gerekleri, hem de uluslararası kapitalizmin örgütlenme düzeyi bakımından, Komintern'den daha az olamaz. Demokratik merkeziyetçi temelde örgütlenecek bir enternasyonal, bir tercih değil, hareketin varlığı için tayin edici olan ve bugün çok daha yaşamsal bir gerekliliktir. Komintern'in yozlaşmasına yol açan ise, onun merkeziyetçiliğinden öte, gecikerek kurulmuş olması, ideolojik ve örgütsel bakımdan yeterince merkezileşmemesi, İkinci Enternasyonal oportünizminin tümüyle tasfiye edilmemesi, IV. Kongreden sonra ise, merkeziyetçiliğin ideolojik özünden uzaklaştırılarak içeriğinin boşaltılmış olmasıdır. V. ve VI. Kongre'de partilerin Bolşevikleştirilmesi adı altında sürdürülen kampanyanın sonuçları iyi değerlendirildiğinde bu du-

rum daha rahat görülecektir.

***

Kuşkusuz ki, bu ilkeler, günümüz koşulları temelinde zenginleştirilmeli, geliştirilmelidir. Asıl önemlisi de, bunun sistematik bir savaşımla beraber yapılabilmesidir. Bu zeminde bu kararların ve perspektiflerin, dondurularak tekrarlanması değil, yorumlanması, komünist sorumluluğun gereğidir. Böyle bir yorumlama çabasının devrimci sonuçlar üretmesinin olmazsa olmaz koşulu da, Bolşevizm dışı arayışlar, tarihin mahkum ettiği ideolojiler değil, yine bu temel çerçeve olacaktır.

Asıl önemlisi de, bu ilkeleri yeniden güncelleştirecek, onu ete kemiğe büründürecek, bu ilkeler temelinde hareketi ayrıştırarak öncüyü komünizme kazanacak devrimci bir örgütün inşasıdır. Fikirler ne derece doğru olursa olsun, onları komünist bir dünya savaşında silah haline getirecek olan, somut politik-örgütsel gücün kendisi olacaktır. Bir dizi Komintern partisinin, belirlenen bu ilkelere rağmen başarılı olamaması, bu ilkeler kitabi olarak tekrarlansa bile, bunun somut bir örgütsel-politik güçle tamamlanamamış olmasıyla ilişkilidir.

Sonuç olarak, bugün devrimci bir enternasyonal gereksinimi duyanlar için, Komintern'in kuruluş ilkeleri temel referans niteliğindedir ve komünistlerin görevi, ona yeniden yaşam kazandıracak, Komintern'in olumlu ve olumsuz pratiklerinden dersler çıkartarak onu geliştirerek aşacak bir niteliğin yaratılmasıdır. Belgeler I ve II ondan öğrenmesini bilenler ve ileriye sıçramak isteyenler için yeterli bir birikimi ortaya koymaktadır. Komünistlerin, bu birikimi tavizsizce savunma ve onu aşan bir niteliği yaratma sorumluluğu yaşamsaldır. Bu ilkeler, hakkı verildiğinde, mevcut hareketin devrimci bir temelde saflaşması, birleştirilmesi için de temel hareket noktasıdır.

Komünist toplumu amaçlayan proleter sınıf savaşı alanında bugüne kadar ulaşılan en yüksek düzey olan Bolşevik ve Komünist Enternasyonal çizgisinin, bir güneş gibi, karanlığı aydınlatacak yeniden doğuşu engellenemez, geciktirilemez, ertelenemez. Komünistlerin ve bu iddiayı taşıyanların görevi tam da bu sürecin sorumluluğunu

yüklenmektir: Bolşevizm ve Komünist Enternasyonal geleneğinin damarına ulaşmak, bu çizgiyi sürdürmek ve geliştirmek için komünist-enternasyonalist perspektif ve önderliği oluşturmak.

Bu nedenledir ki, Belgeler-I'in önsözünün sonunda yaptığımız çağrı, bugün de geçerliliğini korumaktadır:

" 'Komünistler Birliği kadar mütevazi, Komünist Enternasyonal kadar iddialı' bir örgütsel atılımın öncüleri olma iddiasındaki devrimci parti güçleri, işçi sınıfının devrimci önderliğini kazanmaya aday bir devrimci enternasyonalin ve onun devrimci programının temellerini atma kavgasında Komünist Enternasyonal'in bu temel belgelerini rehber edinmek, gerek güncel, gerekse de geçmişe ait sorunların irdelenmesinde bunları referans noktası yapmak zorundadır. Her halükarda kesin olan şudur ki, bu çizgiyle hesaplaşmadan daha ileri bir atılımın gerçekleştirilmesi mümkün değildir.

"Biz bu çizgiyi benimseyerek ve rehber edinerek Komünist Enternasyonal'i aşma iddiası ve hevesini taşıyanlara ve bu iddianın gerektirdiği sorumluluğu üstlenmeye hazır olanlara hitap etmek istiyoruz. Bu kitabın en çok ve asıl olarak bunların elinde bir silah olabileceği düşüncesiyle, (...) Komünist Enternasyonal'in amaçları için savaşıp ölen devrimcileri anıyoruz.

"Bu kitapta yer alan belgelerin son satırları hala geçerlidir ve bizim de sözümüzdür:

"Kadın ve erkek işçiler!

Yeryüzünde altında savaşıp uğrunda ölünecek bir tek bayrak var: Komünist Enternasyonal'in bayrağı!'"

Tohum Yayıncılık
Eylül 2002

Çeviri Hakkında

Komünist Enternasyonal'in III. ve IV. Kongre belgelerinin Türkçe'ye çevrilmesinde, Pluto Press tarafından İngilizce'de yayınlanmış olan *"Theses, Resolutions and Manifestos of The First Four Congresses of the Third International"* (1983) adlı eseri esas aldık. Bilindiği gibi, Komünist Enternasyonal'in "resmi" dili Almancaydı. Bizim temel aldığımız İngilizce baskı, belgelerin İngiltere Komünist Partisi tarafından 1920'lerde yapılmış çevirilerinin düzeltilerek derlenmesiyle hazırlanmış. Düzeltmelerde ve eksik belgelerin tamamlanmasında, Bela Kun tarafından 1933'te yayına hazırlanmış olan Komünist Enternasyonal belgelerinden (*Kommunisticheskii Internatsional v Dokumentakh*, 1933) faydalanılmış; Lenin'in hazırlayıp kongrelere sunduğu tezler ise Seçme Eserler'den (*Selected Works, vol.3, Moscow,* 1964) alınmış.

Belgelerin derlenmesi bakımından titizlikle hazırlanmış görünen bu İngilizce derlemede, yine de bazı belgeler eksikti; bazılarının çevirisinde ise, kullanılan kavramlarda anlaşılmayı güçleştiren bir karışıklık dikkat çekiyordu. Eksik belgeleri, kongre belgelerinin 1921 ve 1922'de Almanca basılmış orijinal halinin tıpkı basımı olan bir kaynağı kullanarak tamamladık (*"Die Kommunistische Internationale, Band II. 3. und 4. Weltkongreş 1921/1922 Thesen und Resolutionen"*, Internationale Arbeiterliteratur); böylece, diğer dillerdekinden daha tam bir derleme ortaya çıkmış oldu. İngilizce çevirideki belirsizlikleri gidermekte, yine bu Almanca kaynaktan faydalandık. Belgelerin İngilizce çevirisiyle Almancası arasında bir farklılık söz konusu olduğunda tercihimizi Almanca'dan yana kullandık. Tereddütlerimizi gidermekte ise, Komintern tarihiyle ilgili temel bir referans kaynağı olarak bilinen, Jane Degras tarafından hazırlanmış İngilizce kaynaktan yararlandık. (*The Communist International, Vol.1*, Jane Degras)

Lenin'in kongreler sırasında yapmış olduğu konuşmaları ve o döneme ait ilgili yazılarını/mektuplarını Komintern belgelerinin bu derlemesine eklemeyi gerekli gördük. Bu konuşmalar ve yazılar Lenin'in Toplu Eserleri'nden çevrildi (Lenin, *Collected Works, vol. 32-33,* Progress Pub. Moscow, 1966). Hem Komintern belgelerini, hem de Lenin konuşma ve yazılarını, daha önce farklı dillerden yapılmış çevirileriyle karşılaştırmaya, mümkün olduğunca gayret ettik.

Derleme içindeki belgelerin sıralanmasında, temel önemde olduğunu düşündüğümüz, bu önemi kongrelerin oturumlarına ve belgelerin içeriğine yansıtan gündemlere öncelik verdik. Ayrıca, KEYK'in bir

önceki döneme dair raporları üzerine kararları ve uluslararası durum değerlendirmelerini öne aldık.

Gerekli gördüğümüz dipnotlar dışında, özellikle örgütler ve kişilerle ilgili kısa açıklamaları, birinci ciltte olduğu gibi kitabın sonuna eklediğimiz "Açıklayıcı Notlar" bölümünde yapmayı tercih ettik. Birinci ciltte "Açıklayıcı Notlar"da konu edilen bazı başlıkları da genişleterek kitabın bu bölümüne aldık; yine de, birinci ciltte yapmış olduğumuz açıklamalar, hala okuyucunun başvurabileceği bir kaynak olmaya devam etmektedir.

Bunun yanında, derlemeye uluslararası komünist hareketin ilgili döneminde gelişmiş siyasal olayların kısa bir kronolojik dizinini eklemeyi uygun bulduk. Ayrıca, birinci ciltte eksik bırakmış olduğumuz, İkinci Dünya Kongresi'nden, "Milliyetler ve Sömürge Sorununa İlişkin İlkeler" başlıklı belgenin ilk bölümünü de, kitaba ekledik.

Kitap, yoğun, titiz ve tümüyle kolektif bir çalışmanın ürünüdür. Ancak elbette ki bu eser, gerçekte, uluslararası komünist hareketin ağır bedellerle ilerleyen mücadelesine, bütün ülkelerin işçilerinin ve ezilen halklarının bu mücadeledeki emeğine dayanıyor. Kitabın yansıttığı birikim, yaşamını emeğin ve komünizmin davasına hasredenlerin birikimidir. Bu yüzden kitap herkesten fazla, bugün aynı dava için emek harcayanlara aittir; bu kitapta yayınlanan belgelerde ortaya konulan kılavuza, herkesten fazla onların ihtiyacı vardır; kitaba en fazla onlar ilgi göstereceklerdir. Bu bakımdan, bu kitabın hiçbir hakkı "mahfuz" değildir; bu kitaptaki her belgenin bu davanın ortak amaçlarına hizmet etmek üzere kullanılmasından, yayınlanmasından, alıntılar yapılmasından, irdelenip tartışılmasından bizler, ancak mutluluk duyarız.

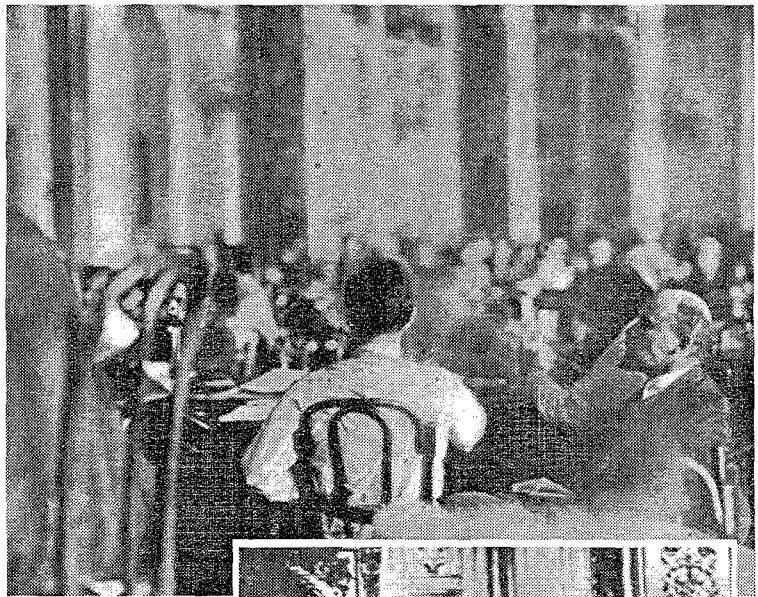
Okurların her iki cilde de gereken özeni, dikkati ve ilgiyi göstereceğini umuyoruz. Çeviriyi sunarken, tüm hataların ve eksikliklerin sorumluluğunun elbette bize ait olduğunu biliyoruz ve eleştirilerinizi, katkılarınızı bekliyoruz. Elinizdeki belgelerin birer mücadele kılavuzu olduğunu tekrarlamayı, bu birikimi yaratanlara bir borç biliyoruz.

Komünizm davasının hizmetine sunulan bu kitabın, bu toprakların devrimci birikiminde önemli bir boşluğu dolduracağına inanıyoruz.

Tohum Yayıncılık
Eylül 2002

KOMÜNİST ENTERNASYONAL ÜÇÜNCÜ KONGRESİ

(22 Haziran - 12 Temmuz 1921)

Komintern 3. Kongresi'nin bir oturumu

Lenin 3. Kongre'de konuşma yapıyor.

Üçüncü Dünya Kongresi Hakkında

Komünist Enternasyonal'in Üçüncü Dünya Kongresi, Moskova'da 22 Haziran-12 Temmuz 1921 tarihleri arasında toplandı. İkinci Dünya Kongresi'nden bu tarihe kadar yaşanan belli başlı örgütsel ve politik gelişmeler şöyle idi:

İkinci Kongre'de belirlenen Komintern'e Katılmanın 21 Koşulu, Üçüncü Kongre öncesinde hem üye partilerde, hem de Komintern'e yakın parti ve örgütlerde önemli sonuçlar yaratmıştı. Bu dönemde, bu örgütlerin iç yaşamlarına, 21 koşulun gereklerine uygun, reformistlerden ve merkezcilerden arınmış komünist partilerin yaratılması, varolanların yeniden organizasyonu yönündeki çabalar damgasını vurdu. Almanya Bağımsız Sosyal-Demokrat Partisi'nin (USPD) 1920 Ekim'de toplanan Halle Kongresi'nde, sol kanat çoğunluğu elde etti ve AKP ile birleşerek Komintern'e katılma kararı alındı. Aralık ayında sol kanat AKP ile birleşti ve Almanya Birleşik Komünist Partisi (VKPD) kuruldu. Kurulduğu sırada partinin üye sayısı 350.000'di, Mart eyleminin hemen öncesinde 1921 Şubat ayında, bu sayı 500.000'e ulaştı. Parti aynı yıl içerisinde tekrar AKP adını aldı.

Fransız Sosyalist Partisi, Tours Kongresi'nde 3252 lehte, 1082 karşı ve 197 çekimser oyla Komintern'e girme kararı aldı. Parti içerisindeki reformistler İkibuçukuncu Enternasyonal'e katıldılar. Partinin büyük kısmı FKP'yi örgütledi.

İkinci Kongre sırasında Komintern'in üyesi olan İtalyan Sosyalist Partisi içindeki merkezci grup, 21 koşula ve reformistlerle bağların koparılmasına karşı çıktı. Bu parti içerisinde çetin bir iç tartışma yarattı. Partinin 1921'de toplanan Livorno Kongresi'nde merkezciler çoğunluk sağladı. Devrimci kanat, partiden ayrılarak İtalyan Komünist Partisi'ni (İKP) örgütlemeye girişti. KEYK yeni partiyi Komintern seksiyonu olarak tanıdı.

Çekoslovakya'da, Sosyal Demokratlar arasında 21 Koşul ve Komintern'e katılma üzerine yaşanan tartışmaların ardından, sağ kanat partiden ayrıldı. Sol kanat, Mayıs 1921'de bir kongre toplayarak Komintern'e katılma kararı aldı. 1921 yılında ayrıca Çin, G. Afrika, Belçika, Kanada, Lüksemburg, İsviçre, Filistin, Portekiz ve Y. Zelanda komünist partileri kuruldu.

Komünistlerin kendilerini reformistlerden ve merkezcilerden kalın çizgilerle ayırmasının ardından, ortada kalan merkezciler 1921 Şubatı'nda İkibuçukuncu Enternasyonal diye anılan Uluslararası Sosyalist Partiler Birliği'ni kurdular. İkinci Enternasyonal'in işçi kitlelerinin gözünde maskesinin düşmesinin ardından, bu yeni enternasyonal, işçi sınıfı üzerinde burjuva etkinin yeni aracı oldu.

İkinci Kongreden sonraki dönemde yaşananlar, Üçüncü Kongre tarafından "geçici bir denge" olarak tanımlanan durumu yaratmıştı. 1920 sonlarında, henüz emperyalist devletlerin genç Sovyet cumhuriyetine karşı dış askeri müdahale çabaları son bulmamış olsa da, beyaz ordunun yenilgisi kesinleşmiş, sovyet cumhuriyetinin bir çırpıda yıkılmayacağı ortaya çıkmıştı. Bolşevikler, genç Sovyet Cumhuriyeti'nde, savaş komünizmi dönemine son vererek, Yeni Ekonomik Politika'yı (NEP) yürürlüğe koymuşlardı. Batı'da ise bir önceki devrimci yükseliş dönemi sona ermiş, devrimci dalgada geçici bir geri çekilme dönemi ortaya çıkmıştı.

Kızıl Ordu, Beyaz Orduları Polonya'ya kadar püskürtmüş, ama 1920 sonbaharında Varşova sınırlarından geri çekilmek zorunda kalmıştı. Komintern'in tarif ettiği gibi, kapitalistler ilk devrimin şokunu atlatmış, toparlanmaya başlamışlardı. Kapitalist saldırı dönemi başlıyordu. Genç komünist partilerin ise önünde sadece merkezcilerden kopmak ve devrimci parti niteliğini yakalamak değil, bir an önce işçi sınıfının çoğunluğunun önderliğini kazanmak duruyordu. Komünist partiler açısından bu niteliğin kazanılamadığı, işçi sınıfının çoğunluğunun önderliğinin elde edilemediği, 3. Kongre'ye kadar yaşanan bir dizi ağır deneyim ile kendini göstermişti. Kuzey İtalya'daki grev hareketi ve "Mart Olayları" olarak bilinen Orta Almanya'daki ayaklanma burjuvazi tarafından bastırılmıştı.

Almanya'da komünistler içinde "saldırı teorisi" olarak adlandırılan, erken bir ayaklanmayı kışkırtarak, öncü savaşı ile işçi kitlelerini sarsmak yönündeki düşünceler etkili olmaya başlamıştı. 8 Ocak 1921'de VKPD, bu hatalı eğilime karşı, işçi kitlelerinin çoğunluğunun kazanılmasını savunan "Açık Mektup"u yayınladı. Parti içerisindeki sol kanat, Açık Mektup'a karşı çıktı. Alman "sol"larının savunduğu biçimiyle saldırı teorisi, işçi sınıfının çoğunluğunu kazanmayı hedefleyen taktiklerin karşısına getirildi. Bu saldırı teorisinin sonuçları, Orta Almanya'da 1921 Martı'nda işçi sınıfının çoğunluğunu kazanmadan gerçekleştirilen erken bir ayaklanma girişimi olan Mart Ayaklanması ile kendini ortaya koydu. Şubat ayında Merkez Komite'den çekilmiş olan Levi, Mart eylemiyle erken harekete geçilmesine ve sol sapmaya karşı eleştirilerini, parti disiplinine aykırı biçimde dışarıya yansıttı. Bu nedenle daha sonra partiden ihraç edildi. Komintern'in Üçüncü Dünya Kongresi, bu eylemi, işçilerin sınıf kardeşleriyle dayanışmadaki militanlıklarını överek, erken ve yeterince hazırlanılmamış bir ayaklanma olarak eleştirdi. 21 Koşulun gereklerinin komünist partilerce yerine getirilmesi sırasında ortaya çıkan tartışmalar ile, Mart Ayaklanması gibi deneyimlerin tümü, Üçüncü Kongre'nin hem gündemlerini hem de atmosferini etkiledi.

Üçüncü Dünya Kongresi'nin toplandığı sırada, Komünist Enternasyonal partilerinin toplam üye sayısı 2.800.000 kadardı. Bunların yaklaşık olarak 550.000'i Rusya KP(B), 300.000'i Almanya KP, 300.000'i Çekoslovakya KP, 130.000'i Fransa KP, 97.000'i Norveç KP, 85.000'i Yugoslavya KP ve 70.000'i İtalya KP üyesiydi. Komünist Gençlik Enternasyonali'nin üye sayısı ise 800.000 kadardı. Kongreye gözlemci olarak katılan partilerin arasında, Almanya Komünist İşçi Partisi (KAPD) ve Hollanda Solu da vardı.

Bu koşullar altında açılan Üçüncü Kongre, oturumlarına 22 Haziran'da, 291'i tam, 218'i istişari oy hakkına sahip 509 delege ile başladı, kapanışa doğru delege sayısı, 603'e çıktı. Bu delegeler 48 ülke komünist partisini, 28 gençlik örgütünü ve diğer parti ve örgütleri temsil ediyorlardı. Kongrede RKP 72 delegeyle temsil ediliyordu. Kongre Prezidyumuna seçilenler arasında Zinovyev, Kolarov, Loriot ve Koenen vardı. Kongrenin "Şeref başkanlıkları"na Lenin, Troçki ve Brandler getirildiler. TKP önderi Mustafa Suphi ve yoldaşlarının genç Türk burjuvazisi tarafından öldürülmesinin ardından yapılan bu ilk Komintern kongresine, Türkiye adına 4 delegenin katılma hakkı vardı. Ancak farklı kaynaklara göre sadece 3 dele-

genin katılabildiği kayıtlıdır. Bu delegeler, Şefik Hüsnü, Sadrettin Celal ve Süleyman Nuri'dir.

Üç hafta boyunca, 24 tam katılımlı oturum gerçekleştirildi. Gündemler ve bilindiği kadarıyla raportörler, sırasıyla şöyleydi:

1- KEYK Raporu; Zinovyev
2- Dünya Ekonomik Bunalımı ve Komünist Enternasyonal'in Yeni Görevleri; Troçki
3- Alman Komünist İşçi Partisi (KAPD) ve İtalyan Sorunu
4- Komünist Enternasyonal'in Taktikleri; Radek
5- Sendikalar sorunu: İki başlık halinde ele alındı. a- Kızıl Sendikalar Enternasyonali b- Amsterdam Enternasyonaline Karşı Mücadele; Zinovyev ve Heckert
6- RKP Taktikleri; Lenin
7- Gençlik Hareketi; Münzberg
8- Kadınlar arasında komünist çalışma; Klara Zetkin
9- Kooperatiflerde Komünist Çalışma
10- Komünist Partilerin Örgütsel Yapısı, Çalışmaların Yöntem ve Biçimi; Koenen
11- Komintern'in Örgütsel Yapısı; Kuusinen
12- Doğu Sorunu
13- Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesi'nin (KEYK) Seçimi

Kongrede tartışmalar, taktikler sorunu ile buna bağlı olarak birleşik cephe ve sendikalarda yürütülecek çalışma üzerine yoğunlaştı. Alman, Avusturyalı ve İtalyan delegelerin taktik tezlere yönelik değişiklik önergesi, Kongre esnasında Kongre'nin yayın organı olan Moskova gazetesinde yayınladı. Değişiklik önergeleri, bazı Çekoslovak delegelerle Macar delegelerin çoğunluğu ve Komünist Gençlik Enternasyonali delegeleri arasında taraftar buldu. Bu önergeler öz olarak, taktiklerde işçi sınıfının çoğunluğunu elde etme görevini karşısına alıyor, kitleleri kazanmayı hedefleyen taktiklere karşı saldırı teorisini öne çıkarıyordu. Bu temelde Mart eylemine dönük eleştiriler yersiz bulunuyor, eylem bütünüyle doğru bulunuyordu. Bu konuda "Taktik Üzerine Tezler"e ve Lenin'in "Taktikleri Savunma Konuşması"na bakmak, bu önergelerin Lenin tarafından yapılan eleştiriler doğrultusunda genelde kabul görmediğini gösterecektir. Kongre, bu önergeleri eleştiren önemli bir tartışmanın ardından oybirliğiyle tezleri kabul etti.

Lenin'in sunduğu "RKP Tezleri", kongreye gözlemci olarak katılan KAPD ve Hollanda Solu ile RKP(B) içindeki İşçi Muhalefeti tarafından, Sovyetler'de uygulanmaya başlanan Yeni Ekonomik Politika'nın (NEP) kapitalizme geri dönüş olduğu düşüncesi temelinde eleştirildi. Kongre Sovyet Rusya'yı dünya devriminin ilk ve en önemli kalesi olarak selamlayan bir kararla birlikte, RKP taktiklerini onayladı.

Türkiye delegelerinden Süleyman Nuri, 12 Temmuz 1921'de Kongre'nin 23. oturumunda, Doğu Sorunu tartışılırken bir konuşma yapmıştır. Konuşmada, Mustafa Suphi'nin öldürülmesinin sorumlusunun Mustafa Kemal ve genç Türk burjuvazisi olduğunu belirtmiş, M. Kemal'in emperyalizmle "uzlaşmaya cüret etmesi durumunda, Anadolu işçi ve köylülerinin tek vücut ayaklanarak" onu "devirecek"lerini söylemiştir.

Yürütme Komitesi Raporu Üzerine Karar

29 Haziran 1921

Kongre, Yürütme Komitesi raporuyla ilgili olarak memnuniyetini belirtir ve Komite'nin geçen yıl boyunca izlediği siyaset ve faaliyetin İkinci Kongre'nin kararlarının yerine getirilmesi doğrultusunda yürütüldüğünü onaylar. Kongre özellikle, Yürütme Komitesi'nin birçok ülkede İkinci Kongre'de kabul edilen 21 Koşulu* uygulamadaki tutumunu ve ayrıca Yürütme Komitesi'nin kitlesel komünist partilerin oluşumu yönünde kaydettiği ilerlemeyi ve bu partiler içinde gelişen oportünist eğilimlere karşı yürüttüğü zorlu mücadeleyi onaylamaktadır.

1-) İtalya'da, Serrati'nin İkinci Dünya Kongresi'nden hemen sonraki dönemde aldığı tutum, onun ne Kongre'nin ne de Komünist Enternasyonal'in kararlarını ciddiye aldığını açıkça gösterdi. Partisinin Eylül olayları** sırasında oynadığı rol (özellikle kendisinin Livorno'daki tutumu) ve dahası Serrati'nin sonraki siyasal faaliyeti, onun ve partisinin üyelerinin, komünizmi yalnızca kendi oportünist politikalarını maskelemek için kullanmak istediklerini açıkça kanıtladı. Partide bir bölünme

---

* *Bkz. "Komünist Enternasyonal'e Katılmanın 21 Koşulu". ..Komünist Enternasyonal - Belgeler-, C.1, Maya Kitapları 2, s. 130-136.*

** *Eylül 1920'de, İtalya'da metal işçilerinin Torino ve Milan'da başlattığı .fabrika işgalleri. bütün ülkeye, diğer sanayilere ve tarıma yayıldı. Sicilya ve diğer bölgelerde toprak işgalleri gerçekleşti. Fabrika konseylerinin işgallerde önemli bir rolü oldu, işgal edilen fabrikalarda üretimi işçiler sürdürürken, fabrikaları işçilerin kızıl muhafızları korudu. Sosyalist Parti'nin ve sendikaların reformist liderleri, hareketin politikleşen karakteri karşısında dehşete düştüler ve kapitalistlerle uzlaşmaya karar verdiler. Bu, İtalyan işçi hareketine ağır bir darbe oldu ve liderlerin kitleleri yönlendirmedeki yetersizliklerini gösterdi. Faşizm İtalya'da işçi sınıfının aldığı yenilgiyi ve onun dağınıklığını fırsat bilerek saldırıya geçti.*

kaçınılmazdı. Kongre, önemli bir ilkeyle ilgili olan bu durum karşısında Yürütme Komitesi'nin kesin ve kararlı bir şekilde hareket ettiğini belirtmekten mutluluk duyar. Kongre, Yürütme Komitesi'nin, İtalya Komünist Partisi'nin ülkedeki tek komünist seksiyon olarak derhal tanınması kararını onaylar.

Komünistlerin çekilmesinden sonra Livorno kongresi, Bentivoglio tarafından önerilen, aşağıdaki kararı kabul etti:

"Üçüncü Enternasyonal'e bağlılığını bir kez daha teyit eden İtalyan Sosyalist Partisi Kongresi, Komintern'in alacağı kararı kabul etmeyi ve uygulamayı taahhüt ederek, (parti içerisinde ortaya çıkan -ç.n.) anlaşmazlığın tartışılmasını Enternasyonal'in yaklaşmakta olan kongresine taşımayı kararlaştırır"

Komünist Enternasyonal'in Üçüncü Kongresi, Serrati'yi izleyen liderler grubunun, bu kararı devrimci işçilerin baskısı altında aldığına inanmaktadır. Kongre, işçi sınıfının bu devrimci unsurlarının, Üçüncü Dünya Kongresi'nin vereceği kararların ardından, bu kararların uygulanmasını sağlamak için ellerinden geleni yapmalarını bekler.

Üçüncü Dünya Kongresi'nin, Livorno Kongresi'nin başvurusuna vereceği yanıt kesindir.

İtalyan Sosyalist Partisi, Regio-Emilia'daki reformist konferansa katılanları ve onların destekçilerini kendi saflarından atmadıkça, Komünist Enternasyonal'e kabul edilemez.

Bu kesin önkoşul yerine getirildiği takdirde, Üçüncü Kongre, Yürütme Komitesi'ne, reformist ve merkezci unsurlardan arınmış İtalyan Sosyalist Partisi ile İtalya Komünist Partisi'ni birleştirmek ve bunları Komünist Enternasyonal'in tek bir seksiyonu haline getirmek için gerekli adımları atması talimatını verir.

2-) Almanya'da, Almanya Bağımsız Sosyal-Demokrat Partisi'nin (USPD) Halle Kongresi, işçi hareketinin gelişimini gözden geçiren Komünist Enternasyonal'in İkinci Kongre'sinin kararlarının bir sonucu olarak toplandı. Yürütme Komitesi Almanya'da güçlü bir komünist partinin oluşmasını istemişti; deneyimler bu perspektifin doğru olduğunu göstermiştir. Kongre, aynı zamanda Almanya Birleşik Komünist Partisi (VKPD) içerisinde sonradan gelişen olaylara ilişkin olarak Yü-

rütme Komitesi'nin aldığı tutumu da tamamen onaylamaktadır. Bu olay, uluslararası devrimci disiplinin uygulanmasını gerektiren ilk örnektir. Kongre, Yürütme Komitesi'nin, gelecekte de bu örnekteki gibi hareket etmeyi sürdüreceğini ummaktadır.

3-) Almanya Komünist İşçi Partisi (KAPD), gelişiminin onu Komünist Enternasyonal'e yaklaştırıp yaklaştırmayacağının anlaşılması için, Komünist Enternasyonal'in sempatizan bir seksiyonu olarak tanınmıştı. Yeterince uzun bir deneme süreci yaşandı. Şimdi, Almanya Komünist İşçi Partisi'nden, belirli bir zaman içinde Almanya Birleşik Komünist Partisi'yle (VKPD) birleşmek ya da Komünist Enternasyonal'in sempatizan partisi olma statüsünü yitirmek arasında seçim yapmasını talep etmeliyiz.

Kongre, Yürütme Komitesi'nin 21 koşulu Fransız Partisi'ne uygulama tarzını memnuniyetle karşılamaktadır. Bu, komünizme yönelen geniş kitleleri Longuet'cilerin, oportünistlerin ve merkezcilerin etkisinden kurtarmış ve onların siyasal gelişimlerini cesaretlendirmiştir. Kongre, Yürütme Komitesi'den, Fransız Partisi'nin kesin ve açık ilkelere sahip militan bir partiye dönüşmesine yardımcı olmasını beklemektedir.

4-) Çekoslovakya'da ise, Yürütme Komitesi, savaşma isteğini ve savaşabileceğini kanıtlamış olan proletaryanın devrimci gelişiminin her yönünü sabırlı ve dikkatli bir biçimde izlemektedir. Kongre, Yürütme Komitesi'nin Çekoslovakya Komünist Partisi'ni tanıma kararını onaylar.

Kongre, Yürütme Komitesi'nden, Çekoslovakya Komünist Partisi'nin 21 koşulu yerine getirmesinin takipçisi olmasını ve Çekoslovakya'daki tüm etnik grupları bir araya getirecek, açık bir komünist programa ve merkeziyetçi bir yapı temelinde komünist bir önderliğe sahip olan işçilerin birleşik bir komünist partisinin, mümkün olan en erken tarihte kurulmasında ısrar etmesini beklemektedir. Kongre, Çekoslovakya'da çeşitli etnik temelli sendikaların birliğinin sağlanmasının hızlı ve sistemli olarak başarılabileceğini ummaktadır.

5-) Kongre, Yürütme Komitesi'nin Yakın ve Uzakdoğu'daki geniş ajitasyon faaliyetini memnuniyetle karşılamakta ve bu ülkelerde daha

güçlü bir örgütsel çalışmaya geçmeyi acil bir sorun olarak görmektedir.

Son olarak, Kongre, komünist hareketin sıkı bir biçimde uluslararası merkezileşmesine karşı, komünizmin düşmanları tarafından öne sürülen, açıkça ilan edilmiş ya da edilmemiş tüm itirazları kararlı bir şekilde reddetmektedir. Bunun tersine, sıkıca kaynaşmış komünist partilerin önderliği için daha da etkili bir politik merkezin yaratılmasına katkıda bulunmak üzere, tüm partilerin en iyi kadrolarını Yürütme Komitesi'ne göndermeleri gerektiği konusunda kesinlikle görüş birliği içindedir. Böylesi bir önderliğin eksikliği, Yürütme Komitesi yeterince çabuk ve kararlı hareket etmeyi başaramadığında, örneğin işsizlik sorunu ve savaş tazminatları sorununda hissedilmişti. Kongre, üye partilerin faaliyetleri arttıkça, Yürütme Komitesi'nin daha iyi bir iletişim aygıtı kurmaya başlayacağını ve partilerin gelişen işbirliğinin, Yürütme Komitesi'ni giderek zorlaşan tüm görevlerini yerine getirmekte daha iyi bir noktaya ulaştıracağını ümit etmektedir.

Uluslararası Durum ve Komintern'in Görevleri Üzerine Tezleri

4 Temmuz 1921

I- Sorunun Özü

1-) Emperyalist savaş biterken ve savaştan sonra, devrimci hareket tarihte eşi olmayan bir etkinlik alanıyla göze çarpmıştı. Mart 1917'de Çarlık yıkıldı. Mayıs 1917'de İngiltere'de fırtınalı bir grev mücadelesi patlak verdi. Kasım 1917'de Rus proletaryası devlet iktidarını zaptetti. Kasım 1918, Alman ve Avusturya-Macaristan monarşilerinin yıkılışıyla anılacak. Onu izleyen yıl boyunca grev hareketi, etkinlik alanını genişletip şiddetini artırarak, hızla birçok Avrupa ülkesine yayıldı. 1919 Martı'nda Macaristan'da Sovyet Cumhuriyeti kuruldu. Bu yılın sonuna doğru Birleşik Devletler, çelik işçilerinin, kömür madencilerinin ve demiryolu işçilerinin fırtınalı grevleriyle şiddetle sarsıldı. 1919'un Ocak ve Mart çarpışmalarının ardından Almanya'da hareket, Mart 1920'deki Kapp darbesinden hemen sonra doruk noktasına ulaştı. Fransa'da iç siyasal durumdaki en gergin an, 1920 Mayısı'nda ortaya çıktı. İtalya'da sanayi ve kır proletaryasının hareketi aralıksız büyüdü ve Eylül 1920'de işçilerin fabrikalara, imalathanelere ve toprak mülklerine el koymalarına kadar vardı. Aralık 1920'de Çekoslovakya proletaryanın kitle grevlerine sahne oldu. Mart 1921'de Orta Almanya'da işçilerin ayaklanması ve İngiltere'de kömür madencilerinin grevi yaşandı.

Hareket en büyük genişliğe ve en yüksek şiddete, savaşa katılmış, özellikle de yenilgiye uğramış olan ülkelerde ulaştı; ama bunların ya-

nı sıra tarafsız ülkelere de yayıldı. Asya'da ve Afrika'da hareket, sömürgelerdeki milyonlarca insanın devrimci öfkesini uyandırdı ve kuvvetlendirdi.

Ancak bu kuvvetli dalga dünya kapitalizmini, hatta Avrupa kapitalizmini bile yıkmakta başarılı olamadı.

2-) Komünist Enternasyonal'in İkinci Kongresi ile Üçüncü Kongresi arasında geçen bir yıl boyunca, işçi sınıfının bir dizi ayaklanma ve çarpışması kısmi yenilgilerle sonuçlandı. (Ağustos 1920'de Kızıl Ordu'nun Varşova taarruzu, Eylül 1920'deki İtalyan proletaryasının hareketi, Mart 1921'deki Alman işçilerinin ayaklanması)

Devrimci hareketin savaştan sonraki ilk döneminin temel nitelikleri, şiddetli saldırının ilkel ve dizginlenemeyen doğasıyla, yöntemlerinin ve amaçlarının hatırı sayılır şekilsizliğiyle ve egemen sınıf saflarında uyandırmış olduğu aşırı panikle tanımlanabilir ve bu döneme esas itibariyle bitmiş gözüyle bakılabilir. Hiç kuşku yok ki, burjuvazinin sınıfsal özgüveni ve onun devlet organlarının görünüşteki istikrarı güçlenmiş; komünizmden duyduğu dehşetli korku tamamıyla yok olmadıysa da hafiflemiştir. Hatta şimdi burjuvazinin liderleri devlet aygıtlarının kudretiyle böbürlenmekteler ve hem ekonomik hem de politik cepheden, işçi kitlelerine karşı her yerde saldırıya geçmeye kalkışıyorlar.

3-) Bu durumu göz önünde tutarak, Komünist Enternasyonal hem kendisine, hem de tüm işçi sınıfına şu soruları sormaktadır: Burjuvazi ve proletarya arasındaki bu karşılıklı yeni politik ilişkiler, birbiriyle mücadele eden bu iki kamp arasındaki daha derin karşılıklı güç ilişkileriyle nereye kadar bağdaşacaktır? Burjuvazinin, savaş tarafından alt üst edilmiş olan sosyal dengeyi yeniden kurmak üzere olduğu doğru mu? Ani politik krizler ve sınıf çatışmaları çağının, yerini yeni ve uzun süreli bir restorasyon ve kapitalist büyüme çağma bırakmakta olduğunu kabul etmenin haklı gerekçeleri var mı? Bu, Komünist Enternasyonal cephesinde, programın veya taktiklerin bir revizyonunu zorunlu kılmaz mı?

II- Savaş, Spekülatif Refah, Kriz ve Avrupa Ülkeleri

4) Savaştan önceki yirmi yıl, olağanüstü güçte bir kapitalist büyüme süreciydi. Refah dönemleri kuvvetlilikleri ve uzun sürmeleriyle, depresyon ve kriz dönemleri ise kısalıklarıyla göze çarpmaktaydı. Eğ-

ri genelde sert bir biçimde yukarıya doğru eğimliydi; kapitalist uluslar giderek zenginleşiyordu.

Dünyanın yazgısına hükmedenler, tröstleri, kartelleri ve konsorsiyumları aracılığıyla dünya pazarını ölçüp biçmişlerdi; böylelikle kapitalizmin bu çılgınca büyümesinin, -kapitalizmin kendisinin yaratmış olduğu- kapitalist dünya pazarının kapasitesinin sınırları karşısında çıkmaza girmek zorunda kalacağını hesaba kattılar. Bu durumdan çıkışın yolunu cerrahi bir yöntemle bulmaya çalıştılar. Ne kadar süreceği belirsiz bir ekonomik bunalım döneminin yerine, Dünya Savaşı'nın kana susamış krizinin geçirilmesi tasarlandı ve bu her yerde tek ve aynı sonucu, yani üretici güçlerin toptan yıkımını yarattı.

Bununla birlikte savaş, kendi yöntemlerinin aşırı derecede yıkıcı gücü ile bu yöntemlerin uygulandığı beklenmedik uzunluktaki zaman dilimini birleştirdi. Sonuç olarak savaş, yalnızca üretici güç "fazlası"nın ekonomik olarak imhasına yol açmadı, ayrıca Avrupa'nın temel üretici aygıtlarını da zayıflattı, tahrip etti ve içten içe çürüttü. Aynı zamanda, Birleşik Devletler'in güçlü kapitalist gelişimine ve Japonya'nın hummalı yükselişine katkıda bulundu. Dünya ekonomisinin ağırlık merkezi Avrupa'dan Amerika'ya kaydı.

5) Dört yıllık katliamın durduğu, seferberliğin bitip, terhislerin başladığı ve savaş durumundan barış durumuna geçildiği döneme, savaşın neden olduğu bitkinlik ve kaosun sonucu olan bir ekonomik kriz kaçınılmaz olarak eşlik etti. Bu döneme burjuvazi tarafından en tehlikeli dönem gözüyle bakıldı ki, bunun böyle olduğu tamamıyla doğrulandı. Gerçekten de, savaş sonrası 2 yıl boyunca, savaşta taraf olan ülkeler, en güçlü proleter hareketlerin arenası haline geldiler.

Bununlu birlikte, burjuvazinin kendi egemen konumunu korumasını olanaklı kılan başlıca nedenlerden biri, savaştan sonraki ilk birkaç aya damgasını vuran ve önüne geçilmez görünen ekonomik krizin yerini alan ekonomik yükselişti. Bu yükseliş, yaklaşık birbuçuk yıl sürdü. Sanayi, terhis edilmiş olan işçilerin neredeyse tümünü istihdam etti. Ücretler, genellikle geçim masraflarına, hayat pahalılığına yetişemediyse de, yine de, ekonomik kazanımlar konusunda bir serap yaratmaya yetecek kadar yükselmeyi sürdürdü.

İşte tam da ***1919-1920'nin*** bu ***ticari-sınai yükselişi***, burjuvazinin

kendine olan güvenini görülmemiş bir biçimde artırdı, savaş sonrası tasfiyenin en şiddetli ve keskin evresini rahatlattı ve ***kapitalist gelişimin organik yeni bir çağının başlayıp başlamadığı sorusunu*** gündeme getirdi.

Oysa, 1919-20'deki yeniden canlanma, esasında kapitalist ekonominin savaş sonrası onarılıp yeniden kurulmasının başlangıcı değil, fakat sadece, sanayi ve ticarette savaş tarafından yaratılmış olan sahte gelişimin devamıydı.

6) Emperyalist savaş, kaynağını daha o zamanda Amerika'dan almış olan ticari ve endüstriyel krizin (1913) Avrupa'da tehditkar bir biçimde belirmeye başladığı dönemde patlak verdi. Sanayi döngüsünün normal gelişimi, bizzat kendisi en güçlü ekonomik faktör haline gelen savaş tarafından yarıda kesildi. Savaş, sanayinin temel dalları için, rekabete karşı tam olarak korunaklı, neredeyse sınırsız pazarlar yarattı. Bu güvenilir ve doymak bilmez müşteri, her zaman yeni mallara açlık duyuyordu. Yıkım araçlarının üretimi, üretim araçlarının üretiminin yerini aldı. Temel ihtiyaç maddeleri, üretimle değil yıkımla uğraşan milyonlarca birey tarafından ateş pahası fiyatlardan silinip süpürüldü. Bu süreç, yıkıp yok etme anlamına geliyordu. Ama kapitalist ekonominin devasa çelişkileri yüzünden, bu yıkım, aldatıcı bir zenginleşme kılığına ve biçimine büründü. Devlet borç üstüne borç yaptı, piyasaya sürülen kağıt paraların biri diğerini izledi ve bir zamanlar stoklarında milyonları bulunduran devlet bütçeleri milyarlarla oynamaya başladı. Makine ve araç-gereçler kullanılamaz hale geldi ve onarılmadan bırakıldı. Toprak verimsiz bir biçimde işlendi. Kentlerdeki ve iletişim sistemleri üzerindeki belli başlı yapım çalışmaları devam ettirilmedi. Bu arada hükümet bonolarının, kredi poliçelerinin, hazine bonolarının ve banknotların sayısı durmaksızın artmaya devam etti. Üretken sermaye giderek yok edilirken, hayali sermaye oran olarak fazlasıyla arttı. Kredi sistemi, meta dolaşımının aracı olmaktan çıkıp, gelecek kuşaklar tarafından yaratılacak olan da dahil olmak üzere, tüm ulusal zenginliğin savaş amacı için seferber edilmesinin bir aracına dönüştürüldü.

Kapitalist devletin, savaş sırasında uyguladığı politikaların (piyasaya yeni para sürülmesi, yeni borçlanmalar, temel ihtiyaç maddelerinin fiyatlarının düzenlenmesi, karların garanti altına alınması, hububat

için teşvik, maaşlar ve ücretler için hükümetin diğer destekleme biçimleri ve bunlara ek olarak, askeri sansür ve askeri diktatörlük) aynısını savaştan sonra da izlemeye devam etmesinin nedeni, kesinlikle, yıkıcı bir kriz tehlikesinden korkmasıydı.

7) Aynı zamanda, düşmanlıkların kesintiye uğraması ve her ne kadar sınırlı da olsa uluslararası ilişkilerin yeniden başlaması, dünyanın her yerinden, her türlü mala olan talebi öne çıkardı. Savaş, arkasında muazzam bir satılmamış ürün stoku bırakmıştı. Çok büyük miktarda para, o anda en yüksek kar nereden geliyorsa parasını oraya yatıran tüccarlar ve spekülatörlerin elinde toplanmıştı. Bundan dolayı, fiyatlarda eşi görülmemiş bir yükselişin ve inanılmaz kar paylarının eşlik ettiği hummalı bir ticari patlama (boom) yaşanıyordu; oysa, Avrupa'nın hiçbir yerinde sanayinin temel dalları henüz savaş öncesi düzeylerine ulaşamamıştı.

8) Bankacılık konsorsiyumları ve sanayi tröstleriyle ittifak halinde olan burjuva hükümetleri, ekonomik sistemin yapısal olarak daha fazla alt-üst olması (hayali sermayedeki büyüme, nakit paranın değerindeki düşüş, ekonominin rehabilitasyonu yerine spekülasyon) pahasına, ekonomik krizin başlangıcını, seferberliğin bitişinin ve savaş sonrası ilk hesaplaşmaların sonucu olan politik krizin yatıştırıldığı ana kadar ertelemeyi başardılar. Burjuvazi böylelikle önemli bir soluklanma fırsatı elde etmekle, kriz tehlikesinin belirsiz bir zaman için önlendiğini zannetti. Had safhada bir iyimserlik hüküm sürmekteydi. (Savaş sonrası -*ç.n.*) yeniden inşanın gereksinimleri; sanki sanayide, ticarette ve özellikle de spekülasyonda kalıcı bir refah çağını başlatmış gibi görünüyordu. 1920 yılı, paramparça olan umutların yılı oldu.

Finans sektöründe, ardından ticarette ve son olarak da sanayide kendini gösteren kriz, 1920 Martı'nda Japonya'da, Nisan'da Birleşik Devletler'de (fiyatlarda hafif bir düşüş daha Ocak'ta başlamıştı) başladı; yine Nisan'da İngiltere'ye, Fransa'ya ve İtalya'ya sıçradı; savaşta tarafsız kalan Avrupa ülkelerine ulaştı, Almanya'da hafiflemiş biçimde kendisini gösterdi ve 1920'nin ikinci yarısında tüm kapitalist dünyaya yayıldı.

9) Bu yüzden, 1920 krizi -ki bu, dünyanın durumunu kavramanın anahtarıdır!-, "normal" sanayi döngüsünün periyodik bir evresi değildir;

fakat savaş boyunca ve savaş sonrası iki yılda -yıkıma ve tükenmişliğe dayanan- hayali refah sonucunda gelişen daha derin bir tepkidir.

Ekonomik patlamaların (boom) ve krizlerin birbirini izleyen normal hareketi, eskiden endüstriyel gelişimin yükselen eğrisi boyunca gerçekleşirdi. Son yedi yıl boyunca ise Avrupa'nın üretici güçleri artmıyor, aksine keskin bir şekilde düşüyor.

Ekonominin temellerindeki bu alt-üst oluş, kendisini tüm üstyapı üzerinde daha da fazla hissettirmek zorundadır. Avrupa ekonomisi, herhangi bir tür iç uyum elde etmek için, gelecek birkaç yıl boyunca küçülmek ve daralmak zorundadır. Üretici güçlerin gelişim eğrisi şu anki hayali yüksekliğinden aşağı düşecektir. Bununla birlikte, (eğrideki -*ç.n.*) yükselişler ancak kısa ömürlü ve büyük ölçüde spekülatif karakterli olabilirler. Krizler zorlu, çetin ve devamlı olacaktır. Avrupa'daki şu anki kriz, üretim-azlığı krizidir. Bu kriz, üretme, ticaret yapma ve eski kapitalist bolluk içinde yaşama çabalarına karşı, yoksullaşmanın bir tepkisidir.

10) Ekonomik olarak, Avrupa'da en güçlü ve savaştan en az zarar görmüş ülke ***İngiltere***'dir. Yine de, bu ülke söz konusu olduğunda bile, savaş sonrasında kapitalist dengenin onarılıp yeniden kurulduğu söylenemez. Evet, dünya çapındaki örgütlenmesi ve galip konumu sayesinde, İngiltere savaştan sonra belirli ***ticari ve mali*** başarılar elde etmiştir; ticaret dengesini düzeltmiş, pound'un döviz kurunu yükseltmiş ve bütçesinde hayali bir fazlalık kaydetmiştir. Ama ***sanayi*** alanında, savaştan bu yana ileriye değil geriye gitmiştir. İngiltere'de hem emek üretkenliği, hem de ulusal gelir, savaştan önceki düzeyinden çok daha düşüktür. Sanayisinin ana dalı olan kömür sanayisinin durumu, ekonominin diğer tüm dallarını da yıkıma uğratarak her gün daha da kötüleşiyor. Grevlerin sebep olduğu ardı arkası kesilmeyen ani ve şiddetli kriz nöbetleri, İngiltere ekonomisinin çöküşünün nedeni değil, sonucudur.

11) ***Fransa, Belçika, İtalya*** savaşta onarılamaz bir yıkıma uğradılar. Fransa'nın ekonomisini, bedelini Almanya'ya ödeterek restore etme girişimi, diplomatik şantajlar eşliğinde yürütülen zalimce bir yağmadır ve bu, Almanya'nın daha da harap edilmesiyle (kömür, makineler, büyükbaş hayvan, altın), ama Fransa'yı da selamete kavuşturmaksızın tamamlanıyor. Bu girişim, kıta Avrupası'nın tamamının ekonomisinde

ağır bir hasara yol açmaktadır. Fransa, Almanya'nın kaybettiğinden çok daha az kazanmıştır. Fransız köylüleri, savaşın perişan ettiği bölgelerdeki geniş arazileri insanüstü gayretlerle ıslah etmişlerdir. Savaş sırasında Fransa'da sanayinin tüm dalları (kimya sanayi, savaş sanayileri) fazlasıyla gelişmiştir. Ama tüm bu gerçeklere rağmen Fransa, ekonomik yıkıma doğru yol almaktadır. Devlet borçları ve devletin askeri harcamaları, dayanılmaz bir noktaya ulaşmıştır. Son ekonomik yükselişin bitiminde, Fransız frangı yüzde 60 değer kaybetmişti. Fransız ekonomisinin yeniden canlanışı, savaşın neden olduğu ağır işgücü kayıpları yüzünden tıkandı. Bu işgücü kayıpları, Fransa'daki düşük doğum oranı sebebiyle daha da ağır hissedilmektedir. İtalya ve Belçika ekonomileri de büyük ölçüde aynı durumdalar.

12) Refahın aldatıcı karakteri, kendini en çarpıcı biçimde ***Almanya***'da açığa vurmaktadır. Fiyatlar bir buçuk yıl içinde yedi kat artarken, ülkedeki üretim keskin bir biçimde düşmeye devam etti. Almanya'nın savaş sonrası dünya pazarına görünüşteki başarılı katılımının bedeli, iki katı bir fiyatla ödenmektedir: Ulusun temel sermayesinin israfı; üretim, taşımacılık ve kredi sisteminin yıkımı; işçi sınıfının hayat standardının giderek düşmesi. Almanya'nın ihracattan kazandığı kar, toplumsal ve ekonomik açıdan katıksız bir zararı temsil ediyor. Almanya, ihracat görünümü altında düşük fiyatlarla haraç mezat satılıyor. Kapitalist efendiler, sürekli azalan ulusal zenginlikten sürekli artan bir payı ele geçiriyor, güvence altına alıyorlar. Alman işçileri ise Avrupa'nın hamalları haline geliyorlar.

13) Dünya pazarının temel karakterini, savaştan önce İngiltere, Almanya, Birleşik Devletler ve Fransa tayin ederdi. ***Küçük tarafsız ülkelerin*** politik olarak sözde bağımsızlıkları, büyük güçlerin aralarındaki düşmanlığa dayandığı için, her halükarda bu ülkeler, kendi ekonomik varoluşlarını bu dünya pazarının çatlakları arasında kıt kanaat sürdürmektedirler. Savaş süresince, Avrupa'nın küçük tarafsız ülkelerinin burjuvazisi inanılmaz karlar elde etti. Ancak Avrupa'nın savaşa girmiş olan ülkelerinin yıkımı, ekonomik kargaşayı bu tarafsız ülkelere de taşımıştır. Bu ülkelerin borçları artmış, paralarının döviz kurları düşmüştür. Kriz onlara darbe üstüne darbe vurmaktadır.

III- Birleşik Devletler, Japonya, Sovyet Rusya ve Sömürge Ülkeler

14) ***Birleşik Devletler***'in savaş sırasındaki gelişimi, Avrupa'nın gelişimiyle kesin bir biçimde taban tabana zıttı. Birleşik Devletler'in savaşa katılımı, çoğunlukla bir levazım subayı gibiydi; o, savaşın yıkıcı etkilerini doğrudan doğruya yaşamadı. Ulaştırma, tarım vb.'deki dolaylı yıkıcı etkiler, bırakalım Fransa ve Almanya'yı, İngiltere'dekinden bile çok daha hafifti. Diğer yandan Birleşik Devletler, Avrupa rekabetinin tamamen saf dışı edilmiş ya da son derece zayıflamış olmasını bütünüyle istismar etti ve en önemli sanayi dallarının bir kısmını (petrol, gemi imalatı, otomobil, kömür) önceden asla ummadığı kadar geliştirdi. Bugün Avrupa'nın pek çok ülkesi, sadece petrol ve tahıl için değil, kömür için de Amerika'ya bağımlıdır.

Savaştan önce, Amerika'nın ihracatı esas olarak tarım ürünlerini ve hammaddeleri içermekteyken (toplam ihracatının üçte ikisi), şu anda esas ihracatını imalat sanayii ürünleri oluşturmaktadır (ihracatının % 60'ı). Savaştan önce Amerika, borçlu bir ülke iken, şu anda bütün dünyanın kredi sağlayıcısıdır. Dünyanın altın rezervlerinin yaklaşık yarısı Birleşik Devletler'de toplanmıştır ve içeriye altın akışı devam etmektedir. Dünya para piyasasındaki öncü rol, sterlinden dolara geçmiştir.

15) Bununla beraber, Amerikan kapitalizmi de dengesini kaybetti. Amerika'nın olağanüstü endüstriyel genişlemesi, dünya koşullarının istisnai bir birleşimiyle, yani Avrupa rekabetinin devreden çıkması ve daha önemlisi Avrupa savaş pazarının talepleriyle belirlenmişti. Eğer yıkıma uğramış Avrupa, Amerika'nın rakibi olarak dünya pazarında savaş öncesi konumunu, savaş sonrasında da yeniden kazanmayı başaramazsa; o zaman tam tersine Amerika için bir pazar olarak Avrupa, önceki öneminin yalnızca değersiz bir bölümünü koruyabilir. Bu arada Birleşik Devletler ekonomisi savaş öncesiyle karşılaştırılamayacak kadar büyük boyutta, ihracata dayalı bir ekonomi haline geldi. Amerika'nın savaş sırasında aşırı derecede gelişmiş olan üretim aygıtları, pazar kısıtlılığı yüzünden tam kapasiteyle çalıştırılamıyor. Sanayinin farklı dalları, yılın ancak bir bölümünde çalışan sezonluk sanayilere dönüşüyorlar. Birleşik Devletler'deki kriz, Avrupa savaşının sonucu olan derin ve devamlı bir ekonomik karışıklığın başlangıcını oluşturuyor. Bu, dünyada işbölümünün köklü biçimde bozulmasının bir sonucudur.

16) ***Japonya*** da, dünya pazarındaki konumunu iyileştirmek için savaşı kullandı. Gelişimi, kapsam bakımından Birleşik Devletler'inkinden çok daha sınırlıydı. Bu gelişim, bir dizi sanayi dalında "sera" özelliği taşıyordu. Japonya'nın üretici güçleri, rakiplerden arındırılmış bir pazarı zaptetmekte yeterli olduklarını kanıtlamakla birlikte, daha güçlü kapitalist ülkelerle mücadelelerinde, bu pazarı elde tutmak için yetersiz kaldıklarını da gösterdiler. Dolayısıyla, Japonya'da şiddetli bir kriz kesin olarak başladı.

17) Güney Amerika, Kanada, Avustralya, Çin, Hindistan, Mısır ve diğerleri gibi ***tam sömürge ülkeler dahil***, hammadde ihraç eden ***okyanusaşırı ülkeler***, fırsatını yakaladıklarında kendi yerli sanayilerini geliştirmek için uluslararası bağların kopmasından yararlandılar. Dünya krizi şimdi bu ülkelere de sıçradı. Bu ülkelerde ulusal sanayilerin gelişmesi, sırasıyla İngiltere ve bir bütün olarak Avrupa için yeni ticari zorlukların kaynağı haline gelmekte.

18) Sonuç olarak, üretim, ticaret ve kredi alanlarında -üstelik yalnızca Avrupa'da değil, dünya ölçeğinde de- savaştan sonra kalıcı ve kararlı bir dengenin onarılıp, yeniden kurulmasından (restorasyonundan) bahsetmenin hiçbir zemini yoktur.

Avrupa, ekonomik olarak gerilemeye devam etmektedir ve Avrupa ekonomisinin temellerinin yıkımı önümüzdeki birkaç yılda da kendisini hissettirecektir.

Dünya pazarı altüst oldu. Avrupa'nın Amerikan ürünlerine ihtiyacı var, fakat karşılığında sunacak hiçbir şeyi yok. Avrupa kansızlıktan (anemi), Amerika kan bolluğundan (plethora) muzdarip. Altın standardı antlaşması bozuldu. Avrupa ülkelerinin değeri düşürülmüş paraları (kimi durumlarda yüzde 99'a varan ölçülerde), dünya ölçeğinde meta değişiminin önüne neredeyse üstesinden gelinemez engeller çıkartıyor. Döviz kurundaki ardı arkası kesilmeyen ani dalgalanmalar, kapitalist ekonomiyi bir spekülasyon cennetine çevirdi. Dünya pazarı, bir evrensel eşdeğerden yoksun kalmıştır.

Avrupa'da altın standardının yeniden oluşturulması (restorasyonu), ihracatta artış, ithalatta ise düşüş olmadan başarılamaz. Fakat, bu tam da harap olmuş Avrupa'nın hiçbir koşulda yapamayacağı bir şeydir. Amerika ise suni olarak ucuzlamış Avrupa ihraç mallarına (damping)

karşı, kendisini, gümrük tarifelerini yükselterek korumaktadır.

Avrupa, hala bir tımarhane gibi. Devletlerin çoğu bazı malların ithalatına ve ihracatına sınırlayıcı tedbirler koydular ve gümrük vergilerini artırdılar. İngiltere sınırlayıcı gümrük vergileri koydu. Almanya'nın ihracatı gibi tüm ekonomik yaşamı da, Antant ülkeleri spekülatörleri çetesinin, özellikle Parisli spekülatörlerin insafına terkedilmiş durumdadır. Avusturya-Macaristan'ın eski toprakları şu anda bir düzine gümrük duvarıyla bölük pörçük edilmiş durumdadır. Versay'ın ördüğü ağ, her yönden daha da karmakarışık bir hale gelmektedir.

19) İmalat malları tüketicisi ve hammadde sağlayıcısı olarak Sovyet Rusya'nın dünya pazarından dışlanması, ekonomik dengenin bozulmasına hatırı sayılır bir katkıda bulundu. Rusya'nın dünya pazarında tekrar ortaya çıkışı, kısa vadede pazarda kayda değer herhangi bir değişiklik yaratamaz. Rusya'nın kapitalist bünyesi, üretim araçları açısından her zaman tamamen dünya endüstrisine bağımlı kalmıştı ve savaş döneminde Rusya'nın sanayisi neredeyse bütünüyle savaş için seferber edildiğinde, bu bağımlılık, özellikle Antant ülkelerine karşı daha da yoğunlaştı. Abluka, tüm bu hayati bağları tek bir vuruşta kesip attı. Üç yıl kesintisiz süren iç savaş boyunca, bu bitkin ve tamamen harap olmuş ülkede, yeni sanayi dallarını örgütlemek söz konusu olamazdı; fakat bu yeni dallar olmadan eski sanayi dalları, temel demirbaşlarının aşınması ve yıpranması yüzünden kaçınılmaz bir yıkımla karşı karşıya kaldı. Buna ek olarak, aralarında en vasıflı işçilerin büyük bir kısmı da olmak üzere, proletaryanın en iyi unsurlarından yüz binlercesi, Kızıl Ordu'ya alınmak zorunda kalınmıştı. Bu tarihsel koşullar altında, ablukanın demirden çemberiyle kuşatılmış, kesintisiz bir savaşı sürdürerek ve yıkımın korkunç mirasının ızdırabını çekerek, başka hiçbir rejim ülkenin ekonomik yaşamını sürdüremez; merkezi bir yönetim yaratamazdı. Fakat şu gerçek de inkar edilemez: Dünya emperyalizmine karşı mücadele, ekonominin birçok temel dalında üretici güçlerin daha da gerilemesi pahasına yürütülmektedir. Ancak şimdi, ablukanın rahatlamasıyla, kır ve kent arasındaki ilişkiler için daha sağlam geçişsel biçimlerin kurulmasıyla birlikte, Sovyet iktidarı ülkenin ekonomik olarak canlanması için kademeli, sarsılmaz, merkezi bir yönetimi uygulama olanağını elde etmiştir.

IV- Toplumsal Çelişkilerin Şiddetlenmesi

20) Üretici güçlerin tarihte eşi görülmemiş bir ölçüde yıkımına neden olan savaş, toplumsal farklılaşma sürecini duraksatmadı, aksine yeni orta tabakaları da (çalışanlar, memurlar vb.) içine alan geniş orta sınıfların proleterleşmesi ve mülkiyetin küçük kliklerin elinde toplanması (tröstler, konsorsiyumlar vb.), savaştan en fazla zarar gören ülkelerde son yedi yılda korkunç bir ilerleme kaydetti. Stinnes sorunu, Alman ekonomik hayatının ana sorunu haline geldi.

Savaşa katılmış bütün Avrupa ülkelerinde, paranın korkunç değer kaybıyla birlikte tüm metaların hızla yükselen fiyatları; ulusal gelirin, işçi sınıfının, memurların, çalışanların, küçük ***rantiyenin*** ve genel olarak geliri aşağı yukarı sabit olan tüm kesimlerin zararına yeniden bölüşümü anlamına geldi.

Böylece Avrupa maddi kaynakları bakımından birkaç on yıl geriye atılırken, toplumsal çelişkilerin şiddetlenmesi, sadece geriletilememekle ya da ertelenememekle kalmadı, tersine bu çelişkiler olağanüstü bir keskinlik kazandı. Şu temel olgunun kendisi bile başlı başına, demokrasi biçimi altında kalıcı ve barışçıl bir gelişim için varolan tüm umutları yok etmeye yeterlidir: ***Bir yandan artan eşitsizlikler, "Stinnesleştirme" ve diğer yandan ekonomik gerileme temelinde proleterleştirme ve yoksullaştırma, sınıf savaşımının gergin, sarsıcı ve şiddetli karakterini kaçınılmaz hale getirmektedir.***

Bu bakımdan bugünkü kriz, sadece, savaşın ve savaş sonrası spekülatif patlamanın (boom) yarım kalan işini devam ettirmektedir.

21) Tarım ürünlerinin fiyatlarının yükselmesi, köyde genel bir zenginleşmenin varolduğu yanılsamasını yaratırken, gerçekte zengin köylülerin refahını artırmıştır. Köylüler, para gerçek değerindeyken aldıkları borçları düşük değerli kağıt parayla tamamen kapatmakta gerçekten de başarılı oldular. Ancak çiftçilik yalnızca ipotekleri ödemekten ibaret değildir. Toprak fiyatlarındaki inanılmaz artışa, temel ihtiyaç maddeleri üzerindeki tekelin insafsızca istismar edilmesine, büyük toprak sahiplerinin ve köy kulaklarının zenginleşmesine rağmen, Avrupa tarımının gerilediği açıktır. Birçok yerde, tarımın geniş arazilerdeki az masraflı, ama verimsiz yöntemlerine geri dönüldüğüne, ekilebilir toprakların otlaklara dönüştürüldüğüne, büyükbaş hayvanların ke-

sildiğine, üç tarla sistemiyle* çiftçilik yapıldığına şahit oluyoruz. Bu gerilemeye, ayrıca emek kıtlığı, hayvan sürülerinin tükenmesi, yapay gübrenin yokluğu, işlenmiş maddelerin pahalılığı ve bunların yanında, Orta ve Doğu Avrupa'da, devletin zirai ürünlerin kontrolünü ele geçirme girişimlerine karşı bir tepki olarak tarımsal üretimin kasten azaltılması neden olmuştur. Büyük köylüler ve kısmen de olsa orta köylüler, kendilerini yeniden inşanın yüklerinden korumak için güçlü politik ve ekonomik örgütler kurmakta ve proletaryaya karşı burjuvaziye verdikleri desteğin karşılığında, sadece köylülüğe faydası olan devletin vergi tarifelerinden ve vergilendirme tedbirlerinden bir şeyler sızdırmak için, burjuvazinin düştüğü zor durumdan faydalanmaya çalışmaktadırlar. Bütün bunlar kapitalist yeniden inşaya köstek olmaktadır. Kır ve kent burjuvazisi arasında, burjuva devletin gücünü zayıflatan bir bölünme ortaya çıkmaktadır.

Aynı anda, yoksul köylülüğün geniş kesimleri proleterleşmekte, köy hoşnutsuzluğun yuvası haline gelmektedir; kır proletaryasının sınıf bilinci güçlenmektedir.

Diğer yandan, Avrupa'nın genel yoksullaşması, onu Amerikan tahıl ürünlerinden gerekli miktarda satın alamaz duruma getirerek, okyanusun öte yanında tarımda ağır bir krize yol açtı. Köylülerin ve küçük çiftçilerin yıkımını yalnızca Avrupa'da değil, aynı zamanda Birleşik Devletler'de, Kanada'da, Arjantin'de, Avustralya'da, Güney Afrika'da da görmekteyiz.

22) ***Devlette ve özel sektörde çalışan memurların*** durumu, paranın alım gücünün düşmesinden dolayı, genellikle proletaryanın durumundan çok daha keskin bir biçimde kötüleşmiştir. Önceki istikrarlı varo-

* *Toprağın dinlenmesine, verimliliğin devamına olanak tanıması açısından hangi ürünlerin hangi sırayla ekilmesinin bilinmediği feodal dönemlerde iki tarla sistemi kullanılıyordu. Üç tarla sistemi tarımsal üretimde önemli bir sıçramayı gerçekleştirdi. İlk tarlada yiyecek için gereken ürünler (buğday, çavdar vb) ikinci toprakta içecek için arpa ekilirken üçüncü toprak nadasa bırakılıyordu. Ancak bu yöntemle, makinenin ve gübrenin kullanıldığı modern tarım arasında tarımda "devrim" niteliğinde bir aşama daha vardır. 17. yüzyılın ikinci yarısında şalgam, bu sıçramanın temsilcisidir. Nadasta yatan üçüncü toprağı dinlendirmek yerine şalgam ve yonca ekerek bu toprağı boşa bırakmaktansa hayvancılık ve şeker üretimi için kullanmak dönemin tarımsal sıçramasını gerçekleştirmiştir. Tüm bu gelişmeler gözetildiğinde 1920'lerde üç tarla sistemine geri dönmek, emperyalist paylaşım savaşının ve kapitalist ekonominin yarattığı yıkımın boyutlarını göstermektedir.*

luş koşullarından kopan orta ve düşük kademedeki memurlar, hizmet ettikleri devlet aygıtının istikrarını sarsan politik huzursuzluk unsurları haline gelmektedirler. Reformistlere göre muhafazakarlığın mevzisi rolünü oynayan "yeni orta tabaka", geçiş çağında aksine, devrimci bir etken olma eğilimi göstermektedir.

23) Kapitalist Avrupa, dünyadaki egemen ekonomik konumunu tamamıyla kaybetmiştir. Bugüne kadarki göreli sınıf dengesi, tamamen bu egemenliğe dayanmıştı. Avrupa ülkelerinin (İngiltere ve kısmen Fransa) önceki koşulları geri getirmek için tüm çabaları yalnızca istikrarsızlığı ve kaosu derinleştirmeye yaramaktadır.

24) Avrupa'da mülkiyetin yoğunlaşması yıkıntıların arasında gerçekleşirken, Birleşik Devletler'de yoğunlaşmanın ve sınıf çelişkilerinin büyümesi, en uç noktasına hummalı bir kapitalist zenginleşme temelinde ulaşmıştır. Dünya pazarındaki genel istikrarsızlıktan doğan konjonktürdeki sert dalgalanmalar, Amerikan topraklarındaki sınıf mücadelesine son derece şiddetli ve devrimci bir karakter vermektedir. Kapitalizmin tarihte eşi görülmemiş yükseliş dönemini, devrimci mücadelenin olağanüstü yükselişinin izleyeceği kesindir.

25) İşçilerin ve köylülerin okyanusun bir tarafından öbür tarafına göçü, Avrupa'daki kapitalist rejim için her zaman bir emniyet sübabı vazifesi görmüştür ve uzayan buhran dönemlerinde ya da devrimci hareketin yenilgilerinden sonra hep artmıştır. Bugün Amerika ve Avustralya, Avrupa'dan göçenlerin önlerine çok daha büyük engeller çıkarmaktadır. Göç sübabı kapatılmış durumdadır.

26) Kapitalizmin Doğu'daki, özellikle Hindistan ve Çin'deki etkin gelişimi, buralarda devrimci mücadele için yeni toplumsal temeller yaratmıştır. Bu ülkelerin burjuvazisi, onun kapitalist nüvesi, yabancı sermayeye daha da sıkı bağlı hale gelmiştir ve böylece yabancı egemenliğinin esas aracını meydana getirmektedir. Onun yabancı emperyalizme karşı mücadelesi, yani daha zayıf olan rakibin mücadelesi, doğası gereği çelişkili ve cılız karakterdedir. Yerli proletaryanın gelişimi, sömürge burjuvazisinin ulusal devrimci eğilimlerini felce uğratmaktadır. Ama aynı zamanda milyonlarca köylü kitlesi, proletaryanın komünist öncüsünün şahsında, gerçek bir devrimci önderliği elde etmektedir.

Yabancı emperyalizmin askeri-ulusal baskısı ile yabancı ve yerli

burjuvazinin kapitalist sömürüsünün ve feodal serfliğin kalıntılarının bir araya gelişi, sömürgelerin genç proletaryasının kesinlikle süratli bir biçimde gelişeceği ve köylü kitlelerinin muazzam genişlikteki devrimci hareketinin başında yerini alacağı uygun koşulları yaratmaktadır.

Bugün, Hindistan'da ve diğer sömürgelerdeki devrimci halkların hareketi, ezilenlerin dünya devriminin, yeni ve eski dünyanın kapitalist ülkelerindeki proletarya ayaklanmaları kadar tamamlayıcı bir parçasıdır.

V- Uluslararası İlişkiler

27) Dünya ekonomisinin genel durumu, -özellikle Avrupa'nın çöküşü- kaçınılmaz olarak, en ağır ekonomik zorluklar ve sarsıntılar, genel veya kısmi krizler dönemine neden olmaktadır. Savaştan ve Versay Barışı'ndan doğan uluslararası ilişkiler, durumu daha da umutsuz kılmaktadır.

Emperyalizm, üretici güçlerin, ulus-devletlerin çerçevesinin kökünden parçalanmasına, Avrupa'nın ve dünyanın geri kalanının tek bir ekonomik alana çevrilmesine olan ihtiyacından doğmuştu; oysa düşman emperyalist güçler arasındaki it dalaşı, Orta ve Doğu Avrupa'da pek çok yeni sınırın, yeni gümrük duvarlarının ve yeni orduların peydahlanmasıyla sonuçlandı. Devlet ekonomisi açısından, Avrupa, Ortaçağa geri yuvarlandı.

Şimdi "silahlı barışın" altınçağında, 1914'dekinin bir buçuk katı büyüklüğündeki bir orduyu beslemek için, tüketilmiş ve harabeye çevrilmiş olan topraklardan medet umulmaktadır.

28) Bugün Avrupa kıtasına egemen olan Fransız politikası, iki parçaya bölünmüştür: İlki, iflas etmiş borçlusunu boğazlamaya hazır bir tefecinin kör gazabı. İkincisi, iflas etmiş mali emperyalizmin yerine - Saar, Ruhr ve Yukarı Silezya kömür havzalarının yardımıyla- sanayi emperyalizmini getirmenin koşullarını yaratmak için çalışan yağmacı bir ağır sanayinin açgözlülüğü.

Ancak bu çabalar, İngiltere çıkarlarına aykırı düşmektedir. İngiltere'nin amacı, Alman kömürünü Fransızların maden cevherinden uzak tutmaktır; ki bu ikisinin bir araya gelmesi Avrupa'nın yeniden doğuşunun vazgeçilmez koşullarından birisidir.

29) Bugün, İngiliz İmparatorluğu gücünün zirvesindedir. Tüm eski dominyonlarını elinde tutmuş ve yenilerini elde etmiştir. Ancak tam da içinde bulunduğumuz şu an, İngiltere'nin gerçekteki ekonomik gerileyişiyle, dünyadaki egemen konumu arasındaki çelişkiyi açığa vurmaktadır. Kapitalist gelişimi teknoloji ve organizasyon bakımından karşılaştırılamaz biçimde daha ileri durumda olan Almanya, silah zoruyla ezilmiştir. Ancak, şimdiden her iki Amerika'yı da ekonomik olarak boyunduruğu altına almış bulunan Birleşik Devletler şahsında bugün, Almanya'dan bile daha tehditkar ve üstelik muzaffer bir rakip ortaya çıkmıştır. Üstün organizasyonu ve teknolojisi sayesinde, ABD sanayisindeki emek üretkenliği İngiltere'dekinden çok yüksektir. Otomobil sanayiinin, traktör üretiminin, donanmalar ve hava filolarının bağımlı olduğu dünya petrolünün yüzde 65-70'i, Birleşik Devletler topraklarında üretilmektedir. İngiltere'nin kömür pazarındaki yüzyıllık tekeli tamamen kırılmış, Amerika öne geçmiştir; Avrupa'ya olan ihracatı uğursuzca artmaktadır. Amerika, ticaret filosu alanında İngiltere'yi neredeyse yakalamıştır. Birleşik devletler, İngiltere'nin okyanus-aşırı kablo ve telgraf (iletişim -*ç.n.*) tekeline tahammül etmek zorunda kalmaktan, artık hoşnut değildir. Büyük Britanya, sanayi cephesinde savunmaya geçmiştir ve "ahlaki ve sıhhi açıdan zararlı" Alman rekabetine karşı mücadele etmek bahanesi altında, kendisini Birleşik Devletler'e karşı koruyucu tedbirlerle donatmaktadır. Son olarak, çok sayıda köhnemiş üniteden oluşan İngiltere donanması duraklama noktasına gelmişken; Harding hükümeti, Wilson'un açık denizlerde Amerikan bayrağının hakimiyetini gelecek iki-üç yıl içinde sağlamayı planlayan donanma inşa programını devralmıştır.

Durum öyledir ki; İngiltere ya otomatik olarak geriye düşecek ve Almanya'ya karşı zaferine rağmen ikinci derecede bir güç haline gelecektir ya da yakın gelecekte Birleşik Devletler'le ölümcül düellöda, önceki yıllarda kazandığı tüm gücü tehlikeye atmaya mecbur kalacaktır.

Bu, tam da İngiltere'nin, Japonya'yla ittifakını korumasının ve Fransa'nın yardımını ya da en azından tarafsızlığını garantilemek amacıyla ona ayrıcalık tanımasının nedenidir. Geçtiğimiz yıl boyunca Fransa'nın uluslararası rolünün kıta Avrupa'sı sınırları içinde artmasının sebebi, Fransa'nın güçlenmesi değil, İngiltere'nin uluslararası

alanda güç kaybetmesi olmuştur.

Bununla birlikte Almanya'nın Mayıs ayında savaş tazminatları sorununda teslim olması İngiltere için geçici bir zafer anlamına gelir ve bu, Ruhr ile Yukarı Silezya havzalarının Fransa tarafından orta vadede işgali* (olasılığını da -*ç.n.*) hiç gözden kaçırmadan, Orta Avrupa'nın ekonomik olarak daha fazla parçalanmasının teminatıdır.

30) Japonya ve Birleşik Devletler arasındaki, Almanya'ya karşı savaşa birlikte katılmalarıyla geçici olarak gizlenen düşmanlık, bugün aleni bir şekilde büyümektedir. Savaşın sonucunda, Japonya çok büyük stratejik öneme sahip Pasifik adalarını zaptederek Amerikan kıyılarına daha da yakınlaşmıştır.

Japon sanayisinin hızlı büyümeyi takip eden krizi, göç sorununu yeniden şiddetlendirmiştir: Kalabalık nüfusu ve kıt doğal kaynaklarıyla Japonya, dışarıya ya mal ya da insan göndermek zorunda bırakılmaktadır. Her iki durumda da, Kaliforniya'da, Çin'de ve küçük bir ada olan Yap'ta Birleşik Devletler'le çatışmaktadır.

Japon bütçesinin yarısından fazlası orduya ve donanmaya harcanıyor. İngiltere ve Amerika arasındaki mücadelede Japonya'yı bekleyen şey, Almanya'yla savaşta Fransa'nın karada oynadığı rolün aynısını denizde oynamaktır. Japonya, bugün için Büyük Britanya ve Amerika arasındaki düşmanlıktan yarar sağlarken, yarın bu iki devin dünya egemenliği için girişeceği son kavga, aslında Japonya'nın sırtından çözülecektir.

31) Son büyük savaş, kökeni, doğrudan nedenleri ve başlıca tarafları bakımından bir Avrupa savaşıydı. Savaşın ekseni İngiltere ve Almanya arasındaki düşmanlıktı. Birleşik Devletler'in müdahalesi savaşın çerçevesini genişletti, fakat onu asıl rotasından saptırmadı. Avrupa'nın çatışması, tüm dünyanın katılımıyla çözüldü. İngiltere ve Almanya arasındaki yarışmayı ve aynı ölçüde Birleşik Devletler ve Almanya arasındaki çatışmayı kendine has yöntemlerle çözen savaş, Birleşik Devletler ile İngiltere arasındaki karşılıklı ilişkiler sorununu ise, sadece çözememekle kalmadı, bu sorunu ilk kez, dünya siyasetinin temel sorunu olarak tüm kapsamıyla ortaya serdi; tıpkı Birleşik Devlet-

* *Gerçekten de, Almanya'nın ağır savaş tazminatlarını ödeyememesi üzerine, Fransa, Ocak 1923'de Ruhr'u işgal etti.*

ler ve Japonya arasındaki ilişkiler sorununu ikincil bir sorun olarak ortaya koyduğu gibi. Bu yüzden son savaş, ***emperyalist otokrasinin*** egemenliğini kimin sürdüreceği sorununu çözecek hakiki bir dünya savaşının, Avrupa'daki peşreviydi.

32) Ancak bu, dünya politikasının eksenlerinden yalnızca birini oluşturmaktadır. Bir eksen daha vardır. Rus Sovyet Federasyonu ve Üçüncü Enternasyonal son savaşın sonucunda doğmuştur. Dünya devriminin birleşik güçleri, tüm emperyalist bağdaşmalara karşı saf tutmuştur.

İngiltere ve Fransa arasındaki ittifak ister sürsün ister bozulsun, bunun proletaryanın çıkarları ve barışın güvence altına alınması bakımından değeri, Birleşik Devletler'in Milletler Cemiyeti'ne girmesi ya da girmemesi kadar küçük olacaktır. Kapitalist güçlerin geçici, yağmacı ve kalleş ittifak politikası, İngiltere ve Amerika arasındaki düşmanlıktan sürekli artan boyutta medet ummakta, bu düşmanlığı körüklemekte ve yeni bir kanlı patlamayı hazırlamaktadır. Proletarya, hiçbir koşulda, bu kapitalist ittifaklarda barışın garantisini göremez.

Sovyet Rusya ve bazı kapitalist ülkeler arasındaki barış anlaşmalarının ve ticari sözleşmelerin sonuca ulaşması, hiç de dünya burjuvazisinin Sovyet Cumhuriyetini yok etme fikrinden vazgeçtiği anlamına gelmez. Burada, yalnızca kavganın biçiminin ve metotlarının -büyük ihtimalle geçici olarak- değişiminden söz edebiliriz. Uzak Doğu'daki Japon darbesi*, muhtemelen silahlı müdahalenin yeni bir aşaması için başlangıç vazifesi görebilir.

Şu kesinlikle ortadadır ki; dünya proletaryasının devrimci hareketi kendi özyapısına uygun olarak ne kadar uzun sürerse, burjuvazinin, dünya ekonomik ve politik durumunun çelişkileri tarafından, dünya ölçeğinde bir başka kanlı akıbetin içine sürüklenmesi de o kadar kaçınılmaz olacaktır. Bu şu anlama gelir; yeni bir savaştan sonra "kapitalist dengeyi restore etme" zorunluluğu, karşısında tam bir ekonomik enkaz ve kültürel barbarlık koşullarını bulacaktır; öyle ki, Avrupa'nın bugünkü durumu o koşullarla kıyaslandığında cennet sayılabilir.

---

* *Japonya, Rusya'daki İç Savaş sırasında Sibirya'yı istila etti, fakat Avrupa Müttefik kuvvetlerinin Sovyet Cumhuriyeti tarafından geri püskürtülmesi ve Kolçak'ın bozguna uğratılmasından sonra Japonlar, Amerika'nın güçlü baskısı altında Sibirya macerasından vazgeçmeye ikna edildi.*

33) Son savaşın bir "hesap hatası" olduğu, hem burjuvazinin hem de sosyalist pasifizmin itiraf ettiği bir gerçektir. Savaşın deneyimi, bunun korkunç bir kanıtını sağlamış olsa da, yeni bir savaş için ekonomik, politik, ideolojik ve teknik hazırlık süreci kapitalist dünyada tüm hızıyla devam etmektedir. Hümanist ve karşı-devrimci pasifizm, militarizmin yedek gücü haline gelmiştir.

Dünya proletaryasına, ekonominin ve devletlerarası hukukun savaşm sonucunda ortaya çıkan normlarına kendisini uydurmak zorunda olduğu fikrini aşılamaya çalışan her türden Sosyal Demokratlar ve Amsterdam sendikacıları, böylelikle emperyalist burjuvaziye, uygarlığı tamamen yok etmekle tehdit eden yeni bir katliam hazırlığında, yeri doldurulamaz bir hizmet sunmaktadırlar.

VI- Savaştan Sonra İşçi Sınıfı

34) Ana hatlarıyla belirtilen bu temeller üzerinde kapitalizmin yeniden inşası sorunu, aslında şu anlama gelir: İşçi sınıfı, yeni ve eşi görülmemiş zorluktaki koşullar altında (savaş öncesinde egemen olanlardan çok daha ağır ve merhametsiz koşullar), kendi esareti için gereken istikrar koşullarının yeniden yaratılmasında vazgeçilmez olan fedakarlıkları yapmaya razı olacak mı?

Avrupa ekonomisini restore etmek için, savaş süresince tahrip edilmiş olan üretim aygıtlarını onarmak ve yeni sermaye yaratmak zorunludur. Bu ancak, proletarya daha çok çalışmaya ve büyük ücret kesintilerine boyun eğmeye razı olursa mümkün olabilir. Kapitalistlerin dayattıkları, Sarı Enternasyonal'in hain liderlerinin proletaryayı sürükledikleri şey budur; önce kapitalizmin restorasyonuna yardım et ve ancak bundan sonra, kendi koşullarının iyileştirilmesi için mücadele et. Ama, Avrupa proletaryası bu fedakarlıkları yapmaya razı olmamaktadır. O, daha iyi bir hayat standardını talep etmektedir; bu ise kapitalist sistemin nesnel olanaklarıyla doğrudan doğruya çelişmektedir. İşte; bitmek tükenmek bilmeyen grevler ve ayaklanmalar, Avrupa'nın ekonomik yeniden inşasının imkansızlığı bu yüzdendir. Bir dizi Avrupa devleti için (Almanya, Fransa, İtalya, Avusturya, Macaristan, Polonya ve Balkanlar vb.) para değerini dondurmak, her şeyden önce tahammül edilmez borç yükünden kurtulmak, yani iflas ettiklerini ilan etmek an-

lamına gelmektedir. Ancak böyle yapmak, tüm sınıfların mücadelesini ulusal gelirin yeni bir bölüşümü için güçlü bir biçimde kışkırtacaktır. Para değerinin dondurulması, devlet harcamalarını kitlelerin aleyhine daha da azaltmak (maaşların ve temel ihtiyaç maddelerinin fiyatlarının birbirlerine göre dengelenmesinden vazgeçmek), ucuz yabancı tüketim mallarının ithalatını durdurmak ve üretim maliyetinin düşürülmesiyle -yani bir kez daha aslında emek sömürüsünü yoğunlaştırılmasıyla- ihracat hacmini arttırmak demektir. Kapitalist dengeyi yeniden sağlamak niyetiyle alınan her ciddi önlem, kendi doğası gereği, zaten altüst olmuş olan sınıf dengesini daha da bozmak ve devrimci mücadeleye yeni bir itici güç vermek zorundadır. Kapitalizmin yeniden canlanıp canlanamayacağı sorunu buna bağlı olarak, yaşamın içindeki güçlere (karşılıklı mücadele eden sınıflara ve onların partilerine) bağlı bir sorun haline gelmektedir. Eğer toplumun iki temel sınıfından biri, proletarya, devrimci mücadeleden geri dururşa; bu durumda diğeri, yani burjuvazi, yeni bir kapitalist dengeyi son tahlilde inkar edilemez biçimde kuracaktır. Bu kapitalist denge, maddi ve manevi yozlaşma temelinde, yeni krizler, yeni savaşlar, tüm ülkelerin sürekli yoksullaşması ve milyonlarca emekçinin yokolması yoluyla kurulacaktır.

Ancak, dünya proletaryasının bugünkü durumu, böyle bir teşhisi büyük ölçüde haksız çıkarıyor.

35) Toplumun maddi inşası sürecinde paramparça edilen ***ataletin, tutuculuğun ve geleneğin unsurları***, ezilen kitlelerin bilinci üzerindeki otoritelerinin büyük bir kısmını yitirmişlerdir. Sosyal demokrasi ve sendikalar hala çoğu durumda proletaryanın önemli bir kesimi üzerinde etkiye sahip olmakla birlikte, bu etki, geçmişten miras kalan örgütsel mekanizmaları nedeniyle istikrardan tamamen yoksundur. Savaş yalnızca proletaryanın ruh halini değil, bileşimini de had safhada değiştirmiştir ve bu değişiklikler savaştan önceki günlerin örgütsel aşamacılığıyla taban tabana zıttır.

Çoğu ülkede proletaryanın en üst katmanları arasında resmi yönetici konumlar, hala, sayıları çok fazla artmış, safları sıkıca kaynaşmış, yönetim alışkanlıkları ve yöntemleri sürekli çoğalıp, yayılmış ve kapitalist devletin organlarına ve kurumlarma binlerce bağla bağlanmış olan işçi bürokrasisinin elindedir.

Bunun ardından, sanayide iyi bir konum sahibi, bazı yönetici görevlerde bulunan ya da bulunmayı uman ve işçi bürokrasisinin en güvenilir desteğini oluşturan işçi kesimleri gelmektedir.

Sonrakiler ise, onlarca yıllık mücadele içinde örgütlerine bağlanmış olan ve tüm aldatılmalara ve ihanetlere rağmen bunlardan kopmaya karar veremeyen, çoğunlukla eski kuşaktan vasıflı işçiler, sosyal demokratlar ve sendikacılardır. Bununla birlikte birçok sanayi kolunda vasıflı işçiler, vasıfsız işçilerle içiçe geçmiştir; vasıfsız işçilerin çoğu kadındır.

Doğrudan doğruya savaş okulundan geçmiş, silah tutmaya alışkın ve şu anda büyük bir kısmı bu silahları sınıf düşmanına çevirmeye hazır (tek şartla; başarı kazanmanın vazgeçilmez koşullarının, yani ciddi bir hazırlığın ve sağlam bir önderliğin varlığı şartıyla), milyonlarca işçi bulunmaktadır.

Savaş boyunca sanayide yetişen milyonlarca genç erkek ve kadın işçi, proletaryaya yalnızca kendi küçük-burjuva önyargılarını taşımadılar, aynı zamanda daha iyi yaşam koşulları için sabırsız arzularını da beraberlerinde getirdiler.

Savaşın ve devrimin fırtınaları arasında olgunlaşan milyonlarca genç erkek ve kadın işçi, komünizm fikrine en açık olanlardır ve eyleme geçme isteği ile yanıp tutuşmaktadırlar.

Son olarak, çoğunluğu deklase veya yarı deklase unsurlar olan, hareketlerindeki gel-gitler kapitalist ekonomik çözülme sürecini en çarpıcı biçimde açıklayan ve burjuva "hukuku ve düzeni" için sürekli bir tehdidi ifade eden kocaman bir işsizler ordusu bulunmaktadır.

Proletaryanın, kökeni ve karakteri itibariyle çok çeşitli olan tüm bu tabakaları, savaş sonrası harekete, ne eşzamanlı ne de homojen olarak katılmışlardır veya katılmaktadırlar. Devrimci mücadeledeki iniş-çıkışlar, gelgitler, saldırılar ve geri çekilmeler bu nedenle yaşanmaktadır. Ancak proleter kitlelerinin ezici çoğunluğu, eski yanılsamaların tuzla buz olması, yaşamın korkunç belirsizliği, tröstlerin otokratik hakimiyeti, militarize olmuş devletin haydutça yöntemleri sayesinde son derece hızlı biçimde tek vücut olmaktadır. Bir tane değil milyonlarca başa sahip bu kitle, sağlam, kararlı ve berrak bir önderlik, açık ve net bir eylem programı arayışındadır. Böylelikle, sıkıca kaynaşmış ve

merkezileşmiş bir komünist partinin oynayacağı belirleyici rolün zeminini yaratmaktadır.

36) İşçi sınıfının durumu savaş sırasında farkedilir bir biçimde kötüleşmiştir. İşçilerin belirli kesimleri ise zenginleşmiştir. Fabrikalarda savaş sanayiinde birkaç üyesi çalışan aileler, hayat standartlarını koruyabilmiş hatta yükseltebilmişlerdir. Ancak genelde ücretler, hızla artan hayat pahalılığının gerisinde kalmıştır.

Orta Avrupa'da savaştan beri proletarya çok daha büyük sıkıntılara mahkum edilmiştir. Müttefik kıta ülkelerinde şimdiye dek yaşam standartlarındaki düşüş, daha az keskin olmuştur. İngiltere'de, savaşın son döneminde, proletarya etkin bir mücadele yoluyla hayat standartlarının düşüşünü durdurmayı başarmıştır.

Birleşik Devletler'de işçi sınıfının bazı tabakaları durumlarını düzeltmişlerdir; bir kısmı önceki düzeylerini korurken, diğerlerinin yaşam standartları düşmüştür.

Kriz, korkunç bir güçle dünya proletaryasının üstüne çullanmıştır. Ücret kesintileri, fiyatlardaki düşüşü aşmıştır. İşsizlerin ve yarı zamanlı çalışanların sayısı, kapitalizmin tarihinde eşi görülmemiş boyutlara ulaşmıştır.

Bireysel yaşam koşullarındaki sert dalgalanmalar, yalnızca emek üretkenliği üzerinde son derece olumsuz etkiler yaratmamakta, aynı zamanda en temel alanda -üretim alanında- sınıfsal bir dengeyi yeniden kurma olanağını tamamen yok etmektedir. Ulusal ve dünya ekonomik koşullarının evrensel istikrarsızlığını yansıtan yaşam koşullarının istikrarsızlığı, bugün devrimci gelişme için en önemli etkenlerden biridir.

VII- Perspektifler ve Görevler

37) Savaş, doğrudan doğruya proletarya devrimiyle sonuçlanmamıştır. Burjuvazi bazı gerekçelerle, bu gerçeği kendisi için esaslı bir zafer olarak kabul etmiştir.

Yalnızca küçük-burjuva mankafalar, Avrupa proletaryasının burjuvaziyi savaş sırasında ya da hemen sonrasında devirmediği gerçeğinden yola çıkarak, Komünist Enternasyonal'in programının iflas ettiği yorumunu yapabilirler. Komünist Enternasyonal'in politikasını proletarya devrimi üzerinde temellendirmesi, hiçbir şekilde devrim için herhangi

belirli bir tarihi dogmatik bir şekilde sabitleştirmek ya da belirlenmiş herhangi bir zamanda bunu mekanik bir biçimde gerçekleştirmek için teminat vermek anlamına gelmemektedir. Devrim, verili tarihsel temeller üzerinde yaşayan güçlerin sürdürdüğü mücadeleydi, hala da böyledir. Tüm dünyada kapitalist dengenin savaş tarafından bozulması, devrimin temel gücü olan proletarya için uygun koşullar yaratmaktadır. Komünist Enternasyonal'in tüm çabası, bu durumun tüm avantajlarından yararlanmaya yönelmiştir ve yönelmektedir.

Komünist Enternasyonal'in her iki gruptan sosyal demokratlarla arasındaki ayrımlar, onlar ütopyacılığa ve darbeciliğe (putschism) karşı iken bizim sözde, devrimi belirli bir güne zorlama çabamızdan ileri gelmemektedir; gerçek ayrım şurada yatmaktadır: Sosyal demokratlar, ister hükümette ister muhalefette olsunlar, burjuva devletin dengesinin restorasyonu için mümkün olan her türlü yardımı sağlayarak devrimin gerçek gelişimini engellerler. Komünistler ise, proletarya diktatörlüğü yoluyla burjuva devleti yıkma ve yok etme amacı için her türlü yolu, yöntemi ve olanağı kullanmaktadırlar.

Savaştan sonra geçen iki buçuk yıl boyunca birçok ülkenin proletaryası öylesine bir enerji, kavga için öylesine bir hazırlık, öylesine bir fedakarlık ruhu sergilemişlerdi ki, eğer işçi sınıfının başında güçlü, merkezileşmiş ve eylem için hazır bir uluslararası komünist partisi olsaydı, bu, devrimi zafere ulaştırmaya yetip de artacaktı. Ancak savaş sırasında ve hemen sonrasında tarihsel koşulların etkisiyle Avrupa proletaryasının başında, burjuvazinin elinde çok değerli bir politik silah haline gelmiş ve hala da böyle olan II. Enternasyonal örgütü vardı.

38) Almanya'da 1918'in sonlarında ve 1919'un başlarında iktidar aslında işçi sınıfının ellerindeydi. Sosyal Demokratlar -Çoğunluk hizbi, Bağımsızlar ve sendikalar- bu iktidarı burjuvazinin ellerine geri vermek için tüm aygıtlarını ve geleneksel etkilerini kullandılar.

İtalya'da proletaryanın fırtınalı devrimci hareketi, bir buçuk yıl boyunca tüm ülkeyi bir kasırga gibi altüst etmiştir. Sosyalist Parti'nin küçük-burjuva iktidarsız karakteri ve onun parlamento fraksiyonunun hain politikası, sendikal örgütlerin ödlekçe oportünizmi sayesinde; burjuvazi kendi aygıtını tamir etmeye, beyaz muhafızlarını seferber etmeye ve böylece eski öncü organlarının iflasıyla geçici olarak cesareti kı-

rılan proletaryaya karşı saldırıya girişmeye fırsat bulmuştur.

İngiltere'deki güçlü grev hareketi, sendika liderlerini yıldıran askeri gücün geçtiğimiz yıl boyunca zalimce uygulanmasıyla paramparça edildi. Eğer bu liderler işçi sınıfının davasına sadık kalmış olsalardı, sendikaların mekanizması tüm eksikliklerine rağmen devrimci savaşlar için kullanılabilirdi. Üçlü İttifak'ın son krizi, burjuvazi ile devrimci bir kapışma olasılığını doğurmuştu. Fakat sendika liderlerinin tutuculuğu, korkaklığı ve hainliği buna engel oldu. Eğer bugün İngiliz sendikaları, kapitalizmin çıkarları için harcamış oldukları enerjinin yarısını sosyalizmin çıkarları için harcasalardı, İngiliz proletaryası çok küçük bir kayıpla iktidarı fethedebilir ve sistemli bir biçimde ülkenin ekonomik düzeninin yeniden yapılandırılmasına başlayabilirdi. Aynı şey az veya çok diğer tüm kapitalist ülkeler için de geçerlidir.

39) Kesinlikle inkar edilemez ki, dünya ölçeğinde proletaryanın iktidar için açık devrimci mücadelesi, şu anda durakladığı ve temposunu yitirdiği bir süreçten geçmektedir. Ancak eşyanın tabiatı gereği, savaş sonrası devrimci saldırının, derhal bir zaferle sonuçlanmayı başaramamış olduğu ölçüde, yükselen bir eğri üzerinde kesintisiz bir biçimde gelişeceğini ummak mümkün değildir. Düşman pasif kalmamakta, aksine kavgaya devam etmektedir. Eğer proletaryanın saldırısı bir zaferle taçlandırılamazsa, burjuvazi karşı-saldırı için ilk fırsatı kullanma olanağını ele geçirir. Proletaryanın kolay kazandığı mevzilerinden bazılarını kaybetmesi, onun saflarında geçici bir moral bozukluğu yaratmaktadır. Ancak şu da aynı derece tartışılmaz bir gerçektir ki, çağımızda kapitalist gelişmenin eğrisi genel olarak -geçici yükselişlerden geçerek- sürekli ***aşağı doğru*** iken, devrimin eğrisi -tüm dalgalanmaları içerisinden- sürekli olarak ***yukarı doğru*** tırmanmaktadır.

Kapitalizmin restorasyonu, sömürünün ağır bir şekilde şiddetlendirilmesini, milyonlarca yaşamın yok edilmesini, milyonlarcasının en düşük geçim seviyesinin altına itilmesini ve proletaryanın daimi bir güvencesizliğini gerektirdiğinden, bu, işçilerin yeniden ve yeniden grevlere çıkmasına ve başkaldırmalarına yol açacaktır. Bu baskı ve zulmün altında, bu savaşımlar esnasında kitlelerin kapitalist düzeni ortadan kaldırma istekleri büyüyecek ve çelikleşecektir.

40) Yaşanan krizde komünist partinin temel görevi, proletaryanın

bugünkü savunma mücadelelerine önderlik etmek, bu mücadelelerin alanını genişletmek, onları derinleştirmek, birleştirmek ve gelişmelerin seyrine uyumlu bir biçimde ***nihai amaç için kararlı politik mücadelelere*** dönüştürmektir.

Ancak mücadelenin gelişim temposu yavaşlasa ve az ya da çok sayıda ülkede şu anki ticari-endüstriyel krizin yerini bir refah dönemi alsa bile, bu hiçbir şekilde "organik" bir çağın başlangıcı anlamına gelmez. Kapitalizm varolduğu sürece dönemsel salınımlar kaçınılmazdır. Bunlar kapitalizme, tıpkı gençliğinde ve olgunluk döneminde eşlik ettikleri gibi, ölüm döşeğinde de eşlik edeceklerdir. Proletarya, kapitalizmin mevcut kriz sırasındaki hücumu karşısında geriye çekilmek zorunda kaldığı durumda bile, konjonktürde herhangi bir düzelme başlar başlamaz, yeniden saldırıya geçecektir. İşte böyle bir durumda, savaş döneminin tüm aldatmacalarının, krizin tüm yağmacılığının ve istismarının intikamını alma sloganı altında, proletaryanın kaçınılmaz olarak yürüteceği ekonomik mücadelesi, tıpkı şu anki savunma mücadelesi gibi, bir iç savaşa evrilme eğilimi gösterecektir.

41) Önümüzdeki dönemde, devrimci hareket ister hızlı ister yavaş tempoda gelişsin, komünist parti her iki durumda da ***eylemin partisi*** olarak kalmak zorundadır. O, mücadele eden kitlelerin önünde yer alır, kavga sloganlarını kesin ve açık biçimde formüle eder, sosyal demokrasinin uzlaştırma ve yatıştırma temelindeki tüm muğlak sloganlarını her yerde teşhir eder ve boşa çıkartır. Mücadele esnasında, güç ilişkileri nasıl değişirse değişsin, komünist parti daima yeni destek üslerini örgütsel olarak pekiştirmek için çalışır, kitleleri aktif manevralar içerisinde yetiştirir, onları düşman güçleriyle doğrudan ve açık çarpışmalar için hazırlanmış yeni yöntemlerle ve pratik uygulamalarla silahlandırır. Komünist parti, mücadelenin önceki döneminin deneyimini özümsemek için en ufak bir soluklanma arasından bile yararlanarak, sınıfsal çelişkileri derinleştirmeye ve büyütmeye, bunları amaç birliği ve pratik eylem birliği ile ulusal ve uluslararası arenada koordine etmeye ve bu yolla proletaryanın önünde, onun diktatörlüğüne ve toplumsal devrime giden yoldaki tüm engelleri tuzla buz etmeye çalışır.

Komünist Partilerin Örgütsel Yapıları, Çalışmalarının Yöntem ve İçeriği: Tezler

12 Temmuz 1921

I. Genel İlkeler

1) Parti'nin örgütlenmesi, faaliyetinin koşullarına ve amacına uygun olmalıdır. Komünist parti, devrimci sınıf mücadelesinin her aşamasında ve sonrasında sosyalizme -yani komünist toplumun ilk basamağına- geçiş döneminde proletaryanın öncüsü, en ileri bölüğü olmalıdır.

2) Komünist partilerin tümü için her zaman mutlak doğru ve değişmez bir örgütlenme biçimi yoktur. Proleter sınıf mücadelesinin koşulları sürekli olarak değişmektedir ve bu yüzden proletaryanın öncüsü her zaman etkili örgütlenme biçimleri arayışında olmalıdır. Aynı şekilde her komünist parti, ülkenin tarihsel olarak belirlenmiş özgül koşullarını karşılayabilmek için kendi özel örgütlenme biçimlerini geliştirmelidir.

Ancak ulusal farklılıkların belirli sınırları vardır. Proletaryanın sınıf mücadelesi, ülkeden ülkeye ve proleter devrimin farklı evrelerine göre değişir, fakat uluslararası komünist hareket için tayin edici önemde olan, mücadelenin koşullarındaki ***benzerliktir***. Bu benzerlik, tüm komünist partilerin örgütlenmesi için bir temel olma vazifesini görür.

Bu nedenledir ki, yapmamız gereken, mevcut komünist partileri yeni parti modelleriyle değiştirmeye çalışmak ya da mutlak örgütsel biçimler ve ideal tüzükler icat etmek değil; onları geliştirmek ve ilerletmektir.

3) Burjuvazi hala dünyanın büyük bir kısmına hükmetmektedir. Bu

yüzden, komünist partilerin çoğu ve ayrıca dünya devrimci proletaryasının birleşik partisi olan Komünist Enternasyonal, ona karşı savaşmak zorundadır. Önümüzdeki dönemde, tüm partiler için merkezi öneme sahip görev, burjuvazinin devrilmesi ve iktidarın ele geçirilmesidir.

Bundan dolayı, kapitalist ülkelerdeki komünist partilerin ***tüm örgütsel çalışması***, proletarya devriminin egemen sınıflar üzerindeki zaferini mümkün kılacak ve sağlama alabilecek örgütler kurmaya yöneltilmelidir.

4) Her siyasal eylemin vazgeçilmez koşulu ve dünya tarihinin şu anki en önemli mücadelesinin yaşamsal faktörü, ***önderliktir***. Komünist partiyi örgütlemek, proleter devrimin komünist önderliğini örgütlemek demektir.

İyi önderlik edebilmesi için, partinin kendisinin iyi bir önderliğe sahip olması gerekir. Bu nedenle, temel örgütsel görevimiz, bir örgüt yaratmak ve devrimci proleter hareketin etkin önderlikleri haline gelebilmeleri için, komünist partileri bu örgütün deneyimli organlarının rehberliğinde eğitmektir.

5) Devrimci sınıf mücadelesine önderlik etmek için, komünist parti ve onun yönetici organları büyük bir savaşım gücüne ve aynı zamanda kendisini mücadelenin değişen koşullarına uyarlayabilme yeteneğine sahip olmalıdır. Ayrıca başarılı bir önderlik, ***proleter kitlelerle kurulan sımsıkı bağları*** gerektirir. Böyle bir bağ kurulmadıkça, önderler kitlelere ***önderlik edemeyecek***, en iyi ihtimalle sadece onların kuyruğuna takılacaklardır. Bu organik bağlar, komünist parti örgütlerinde demokratik merkeziyetçiliğin uygulanması aracılığıyla örülmeye çalışılmalıdır.

II. Demokratik Merkeziyetçilik Üzerine

6) Komünist parti örgütünde demokratik merkeziyetçilik, ***proletarya demokrasisi ile merkeziyetçiliğin gerçek bir sentezi ve birleşimi*** olmalıdır. Bu birleşim, ancak parti örgütlenmesi her zaman birlikte ve bir bütün olarak ***faaliyet yürüttüğü ve mücadele ettiği*** zaman elde edilebilir. Komünist parti içindeki merkeziyetçilik, biçimsel ve mekanik bir merkezileşme demek değildir; ***komünist faaliyetin merkezileşmesi***, yani güçlü, etkili ve aynı zamanda esnek bir önderliğin yaratılması de-

mektir.

Biçimsel yahut mekanik merkezileşme, "iktidarın" parti bürokrasisinin elinde merkezileşmesi demek olacaktır; bu da parti bürokrasisinin diğer parti üyelerini veya partinin dışındaki devrimci proleter kitleleri ***tahakküm altına almasına*** geçit verecektir. Komünist partinin, proleter sınıf mücadelesine önderliğini ve komünist önderliğin merkezileşmesini devrimci proletaryaya hükmetmek için kullanmak istediğini, sadece komünizmin düşmanları iddia edebilirler. Bu iddialar birer yalandır. Parti içi husumetler ve iktidar mücadeleleri de, Komünist Enternasyonal tarafından benimsenen demokratik-merkeziyetçilik ilkelerine aynı derecede zıttır.

Devrimci olmayan işçi hareketlerinin eski örgütlerinde, burjuva devlet örgütlerinde ortaya çıkmış olan, "bürokrasi" ile "halk" arasındaki bölünmelerin benzerleri ortaya çıkmıştı. Burjuva çevrenin kötürümleştirici etkisi altında bir işlev ayrışması gerçekleşmiş; biçimsel demokrasi, çalışan halkın aktif katılımının yerini almış ve örgütlenme, aktif memurlar ve pasif kitlelere bölünmüştü. Devrimci işçi hareketi bile, burjuva çevrenin etkisinden ve bu şekilcilik ile bölünmenin kötü etkilerinden tamamen kurtulamamıştır.

Komünist partiler, sistematik bir şekilde devam eden bir politik ve örgütsel çalışma planını uygulayarak, ***birçok*** düzeltme ve değişiklik yaparak bu çelişkilerin tamamen ve kesinlikle üstesinden gelmelidirler.

7) Kitlesel bir sosyalist partinin bir komünist partiye dönüşümü için, eski düzen değişmeden bırakılırken yetkinin MK'ye devredilmesi yetmez. Merkezileşme, yalnızca kağıt üzerinde kalmamalı, pratikte de uygulanmalıdır. Tüm parti üyeleri, merkezileşmenin, onların ***çalışmalarını ve savaşma kapasitelerini gerçekten nasıl da pekiştirdiğini*** kavramalıdırlar. Aksi takdirde kitleler, merkezileşmeyi, partinin bürokratikleştirilmesi olarak görecekler ve partiye merkeziyetçilik, önderlik ve sıkı bir disiplin kazandırma yönündeki her çabaya karşı çıkacaklardır. Anarşizm ve bürokratizm aynı madalyonun iki yüzüdür.

Biçimsel demokrasi, kendi başına, işçi hareketini bürokratik veya anarşist eğilimlerden kurtaramaz, çünkü bunlar gerçekte bu tip demokrasiden kaynaklanır.

Örgütün merkezileştirilmesini başarmak ve güçlü bir önderliği elde etmek için girişilen tüm çabalar, biçimsel demokrasiyi uyguladığımız sürece başarısız kalacaktır. Bir yandan hem parti içinde yönetici organlar ile geri kalan parti üyeleri arasında, hem de diğer yandan, parti ile parti dışındaki proleter kitleler arasında, etkili bir ilişki ve bağlantı ağı kurmalı ve geliştirmeliyiz.

III. Komünist Faaliyetin Yükümlülükleri Üzerine

8) Komünist parti, ***devrimci Marksizm'in iş okulu*** olmalıdır. Çeşitli parti organları ve tek tek üyelerle yakın bağlar, parti örgütlerindeki gündelik çalışma yoluyla kurulacaktır.

Legal komünist partilerin çok az sayıda üyesi, partinin gündelik çalışmasında yeterince aktif yer almaktadır. Bu partilerin başlıca kusuru budur ve bu onların düzenli gelişmelerine bir engeldir.

9) Bir işçi partisinin, partinin komünist reorganizasyonundaki ilk adımlarında, komünist bir programı kabul etmekle, yani sadece propagandasında eski doktrini yerine komünist öğretiyi kabullenmekle ve anti-komünist görevlilerin yerine komünist olanları geçirmekle yetinmesi tehlikesi her zaman vardır. Fakat bir komünist programın benimsenmesi, yalnızca partinin komünist olma isteğini belirtir. Eğer parti, komünist çalışmayı yürütmekte başarısız olursa ve eğer üye kitlesi pasif kalmaya devam ederse, bu takdirde programı kabul ederek yüklendiği yükümlülüklerin asgarisini bile yerine getirmiş olmayacaktır. En önemli ihtiyaç şudur: Tüm üyeler, partinin gündelik çalışmalarına her zaman katılmalıdırlar.

Komünist örgütlenme sanatı, her şeyi ve herkesi proleter sınıf mücadelesine katmayı, parti çalışmasını parti üyeleri arasında amaca uygun bir şekilde bölmeyi ve geniş proleter kitleleri devrimci harekete çekmek için üyeleri organize etmeyi içerir. Ayrıca bu sanat, partinin, hareketin tümü üzerinde her zaman önder bir konumda olması anlamına gelir. Parti bu önderlik konumunu yetkilerinin gücüyle değil, kendi muazzam enerjisinden, yeteneğinden, deneyimi ve esnekliğinden elde ettiği otoriteyle kazanır.

10) Bir komünist parti, üyelerinin gerçekten aktif olmalarını sağla-

mak için, onlardan bütün zamanlarını ve enerjilerini parti çalışmasına vermelerini talep etmelidir. Böylece gerçekten aktif bir üyeliğe sahip olacaktır. Komünist parti üyeliği, komünist fikirlere adanmışlığın yanı sıra, muhtemelen ilk önce aday sonra üye olarak resmi kabulü, üyelik aidatlarının düzenli ödenmesini, parti gazetesini düzenli okumayı vb. gerektirir. Ancak üyeliğin en önemli koşulu, üyelerin partinin gündelik çalışmasına katılımlarıdır.

11) Gündelik çalışmayı yürütme amacı için, her parti üyesi, ***daha dar bir çalışma grubuna*** -bir komite, komisyon, kurul, grup, fraksiyon veya hücreye- bağlı olmalıdır. Bu, parti çalışmasının düzgün bir şekilde dağılımının, yürütülebilmesinin ve denetlenebilmesinin tek yoldur.

Üyelerin kendi yerel örgütlerinin genel toplantılarına katılmaları gerektiğini belirtmeye elbette ki gerek yoktur; legal partilerin yerel temsilciler toplantılarını bu genel toplantıların yerine geçirme çabaları akıllıca değildir. Tüm parti üyeleri, bu toplantılara düzenli bir şekilde katılmak zorundadırlar. Ama bu kesinlikle yeterli değildir. Bu toplantıların uygun biçimde hazırlanması ve ayrıca işçi toplantıları, gösteriler ve kitle eylemleri için hazırlık, bu amaç için görevlendirilmiş küçük gruplarla veya kişilerle çalışmayı gerektirir. Yapılması gereken çok büyük miktardaki iş, yalnızca küçük gruplar tarafından dikkatlice incelenebilir ve uygun bir şekilde örgütlenebilir. Tüm üyeler çok sayıda çalışma gruplarına bölünmedikçe ve parti çalışmasına günlük olarak katılmadıkça, sınıf mücadelesini ilerletmek için işçi sınıfının en militan çabaları bile hiçbir yere varmayacaktır ve tüm devrimci proleter güçlerin birleşmiş ve güçlü bir komünist parti etrafında zorunlu ve ihtiyaç duyulan yoğunlaşması imkansız olacaktır.

12) Komünist ***çekirdekler*** parti faaliyetinin çeşitli alanlarındaki gündelik çalışmayı (ev ev dolaşarak ajitasyon yapmak, parti okulları, grupça gazete okuma, enformasyon servisleri, irtibat çalışmaları, vb.) yürütmek için kurulmalıdır.

Komünist hücreler, partinin fabrikalardaki, sendikalardaki, işçi kooperatiflerindeki, askeri müfrezelerdeki, vb. -nerede birkaç tane veya daha fazla parti üyesi ya da aday üye varsa- gündelik komünist çalışmasını yürüten çekirdekleridir. Bir fabrikada, sendikada, vb. parti üyelerinin sayısı çoksa, hücreler, çalışması komünist çekirdekler tarafın-

dan yönetilen parti grupları biçiminde genişletilir. Geniş tabanlı bir muhalefet grubunu örgütlemek ya da zaten varolan bir grup çalışmasının içinde yer almak gerektiğinde, komünistlerin amacı kendi ayrı hücrelerinin çalışması yoluyla önder bir pozisyon kazanmak olmalıdır.

Komünist hücrenin, kendi parti bağını açıkça ilan edip etmeyeceği sorunu, her ayrı durumda, tehlikelerin ve avantajların dikkatlice incelenmesiyle karara bağlanmalıdır.

13) Genel çalışma yükümlülüğünün getirilmesi ve küçük çalışma gruplarının örgütlenmesi kitlesel komünist partilerde özellikle zordur. Sonuçları akşamdan sabaha elde edilemez. ***Büyük bir sabır, beceri, ustalık ve enerji gerektirir.***

Reorganizasyonun baştan itibaren özenli bir şekilde yürütülmesi ve sorun üzerine çok yönlü bir tartışmadan sonra başlanması özellikle önemlidir. Örgütün üyelerini belirli bir biçimsel şemaya göre basitçe küçük hücrelere, gruplara bölmek ve onlara genel gündelik parti çalışmasında yer almalarını emretmek, elbette ki çok kolay olurdu. Fakat böyle bir başlangıç, hiç başlamamaktan da kötü olacaktır; parti üyeleri çok geçmeden yeni çalışma yönteminden hoşnutsuz kalacak ve hayal kırıklığına uğrayacaklardır.

Yönetici parti organının, inançlı ve kendisini davaya adamış birer komünist, aynı zamanda da ülkenin ana merkezlerindeki işçi hareketinin genel durumu hakkında tam bir bilgi sahibi olan yetenekli örgütçülerle, ayrıntılı hazırlık görüşmeleri yapması özellikle tavsiye edilir; önder parti organı, bulguları temelinde yeni çalışma yönteminin temel ilkelerini ayrıntılı olarak hazırlayabilir. Bundan sonra, eğitmenler, örgütçüler ve örgütlenme komisyonları yerel düzeyde bir çalışma planı hazırlamalı, ilk grup liderlerini seçmeli ve kampanyayı başlatmalıdırlar. Sonra örgütlere, çalışma gruplarına, hücrelere ve tek tek üyelere yerine getirmeleri için, kesinlikle uygun, faydalı ve yetenekleri ölçüsünde görevler verilmelidir. Gerekirse parti, işin nasıl üstesinden gelinebileceği konusunda pratik örnekler göstermelidir. Bu durumda, özellikle kaçınılması gereken hatalara dikkat çekilmesi önemlidir.

14) Reorganizasyon adım adım ilerlemelidir. Yerel örgütler, çok sayıda yeni hücreyi ve çalışma birimlerini bir çırpıda örgütlemek için acele etmemelidirler. Büyük fabrikalarda ve sendikalarda örgütlenmiş

tek tek hücrelerin doğru biçimde çalıştıkları; parti çalışmasının diğer alanlarında -enformasyon, iletişim-haberleşme, ev ev dolaşarak ajitasyon, kadın hareketi, gazete dağıtımı, işsizler, vb- çalışma gruplarının çoktan örgütlenmiş ve az çok oturmuş olduğu, kısa bir pratik içinde görülerek kanıtlanmış olmalıdır. Örgütlenmenin eski biçimleri, yeni örgütsel aygıtlar biçimlenmeye başlamadan önce körü körüne yok edilmemelidir.

Bununla birlikte komünist örgütlenme çalışması, her yerde en enerjik şekilde bu en temel görevine yönlendirilmelidir. Bu yalnızca her legal partiye değil, ayrıca her illegal partiye de büyük sorumluluk yüklemektedir. Proleter kitle mücadelesinin tüm merkezlerinde, komünist gruplardan, hücrelerden, parti gruplarından ve çalışma gruplarından oluşan geniş bir ağın kurulduğu ana dek; güçlü ve amaçlarına kilitlenmiş partinin her bir üyesi, gündelik devrimci çalışmaya katılıncaya ve bu katılımı doğal bir pratik olarak görünceye kadar parti, örgütsel çalışmasını asla gevşetmemelidir.

15) Yönetici parti organları, bu temel örgütsel çalışmanın sürekli ve sıkı denetiminde zayıf kalmamalı ve ona tutarlı bir yön vermelidirler. Bu, parti organlarını yöneten yoldaşların çok büyük çabasını gerektirir. Komünist parti önderliği, yalnızca tüm yoldaşlara yapacak bir iş sağlayıp denetlemekten sorumlu değildir; önderlik, ele alınan meseleyi pratik olarak kavrayışıyla bu çalışmaya sistematik olarak yardım etmekten ve onu yönlendirmekten de sorumludur. Komünist parti önderliği, çalışmanın kendine özgü koşullarını bilmeli ve hatalar karşısında uyanık olmalıdır. Mücadelenin amacını daima göz önünde tutarak, çalışma yöntemlerini geliştirmek için kendi deneyim ve bilgilerini kullanmalıdır.

16) Tüm parti çalışması, pratik ya da teorik zeminde doğrudan mücadele veya bu mücadele için hazırlıktır. Parti çalışmasında uzmanlaşma, şimdiye kadar, çok yetersiz bir şekilde örgütlenmiştir. Yapılan çalışmaların tamamen rastlantısal ve şans eseri olduğu pek çok önemli çalışma alanı vardır. Legal partilerin siyasi polise karşı verdiği özel mücadele bunun bir örneğidir. Bir başkası ise, partili yoldaşların sürekli bir biçimde gelişigüzel ve üstünkörü yürütülen eğitimidir; öyle üstünkörü bir eğitimdir ki bu, parti üyelerinin büyük bir kısmı partinin

önemli kararlarının çoğundan habersizdir- hatta parti programından ve Komünist Enternasyonal'in kararlarından bile. Tüm parti örgütleri ve partinin tüm çalışma grupları kendi üyelerini düzenli ve sistematik bir temelde eğitmelidir; öyle ki, böylece daha yüksek bir uzmanlaşma düzeyi mümkün olsun.

17) Komünist örgütün ödevlerinden biri, rapor vermektir. Bu, partinin tüm örgüt ve organlarından, tek tek üyelerine kadar herkes için geçerlidir. Düzenli genel raporlar sık aralıklarla hazırlanmalı; özel parti görevleri yerine getirildiğinde ise özel raporlar hazırlanmalıdır. Raporların sistematik olarak sunulması ve bunun komünist harekette sıkıca oturmuş bir gelenek haline gelmesi çok önemlidir.

18) Parti, Komünist Enternasyonal'in yönetici organına, kendi faaliyeti üzerine, düzenli olarak üç ayda bir rapor hazırlar. Her parti örgütü, kendisinin bir üstünde bulunan komiteye raporlar sunmalıdır. (Örneğin, yerel örgütler ilgili parti komitesine aylık raporlar sunarlar)

Her hücre, parti grubu ve çalışma grubu onu denetleyen parti organına rapor sunmak zorundadır. Tüm üyeler bağlı bulundukları hücreye veya çalışma grubuna ve kendilerine belirli bir görev vermiş olan parti organına, çalışmalarının gelişimi üzerine yaklaşık olarak haftada bir rapor vermek zorundadırlar.

Raporlar, ilk uygun fırsatta hazırlanmalıdır. Parti veya parti organı özel olarak yazılı bir rapor talep etmedikçe, rapor sözlü olarak verilebilir. Raporlar kısa, özlü ve isabetli olmalıdır. Raporu alan kişi, başkalarına açıklanamayacak bilginin saklanmasından ve ayrıca raporların ilgili yönetici parti organına ***gecikmeden*** iletilmesinden sorumludur.

19) Bu parti raporları, elbette ki sadece bu raporu veren kişinin faaliyetinden bahsetmemelidir. Bunlar aynı zamanda çalışmanın gidişatı boyunca edinilmiş olan mücadeleyle ilgili gözlemlerden de bahsetmelidirler, özellikle de bu gözlemler gelecek faaliyetlerde değişikliklere veya gelişmelere yol açabilecekse. Parti üyeleri, çalışmaları sırasında ortaya çıkan eksikliklerin üstesinden nasıl gelinebileceği konusunda öneriler sunmalıdırlar. Komünist hücreler, parti grupları ve çalışma grupları, kendilerine sunulan ve kendilerinin sunduğu tüm raporlar hakkında tartışmalıdırlar. Raporların tartışılması, bir alışkanlık haline getirilmelidir.

Hücrelerde ve çalışma gruplarında, tek tek parti üyelerinin ya da üye gruplarının, rakip örgütlerin, özellikle küçük-burjuva işçi örgütlerinin ve en önemlisi "sosyalist" partilerin tüm örgütlerinin faaliyetini gözlemlemek ve bunlar üzerine rapor vermek üzere düzenli olarak görevlendirilmelerine özel bir dikkat gösterilmelidir.

IV. Propaganda ve Ajitasyon Üzerine

20) Devrimci ayaklanmanın patlak vermesinden önceki dönemde, devrimci propaganda ve ajitasyon bizim en önemli görevlerimizden biridir. Ancak genel olarak bu çalışma hala eskiden yerleşmiş olan biçimsel tarzda düzenlenmekte, yürütülmektedir ve kitle toplantılarına arada sırada yapılan müdahalelerle sınırlıdır. Bu müdahaleler de, söylevlerin ve bildirilerin gerçek devrimci içeriklerine özel bir dikkat gösterilmeden yapılmaktadır.

Komünist propaganda ve ajitasyon proleter çevrede kök salmalıdır. İşçilerin gerçek yaşamlarından, ortak çıkar ve özlemlerinden ve her şeyden önce onların ortak mücadelesinden kaynaklanmalıdır.

Komünist propagandanın en önemli yönü, ***onun devrimci içeriğidir***. Farklı durumlarda, somut sorunlar üzerine benimsenen tutum ve sloganlar, bu açıdan dikkatlice değerlendirilmelidir. Profesyonel propagandistler ve ajitatörler ile tüm parti üyelerine eksiksiz ve sürekli bir politik eğitim verilmediği sürece, komünist partiler sorunlar karşısında doğru bir tutum almayı başaramayacaklardır.

21) Komünist propaganda ve ajitasyonun temel biçimleri şunlardır: Bireysel düzeyde sözlü propaganda; sendikalara ve politik işçi hareketine katılım; parti basını ve parti yazını. Legal ya da illegal bir partinin her üyesi, bu faaliyete bir biçimde düzenli olarak katılmalıdır.

Bireysel düzeyde yürütülen propaganda, her şeyden önce, bu amaç için kurulmuş gruplar tarafından yapılan sistematik, ev ev gezerek ajitasyon yapma şeklini almalıdır. Yerel parti örgütünün etki alanı içerisindeki her ev ziyaret edilmelidir. Büyük kentlerde, afişler ve bildirilerle yapılan özel olarak örgütlenmiş sokak ajitasyonları genellikle iyi sonuçlar verebilir. Fabrikalarda ve bürolarda, hücreler veya parti grupları, iyi örgütlenmiş bireysel düzeyde bir ajitasyonu yayın dağıtımıyla birleştirerek yürütmelidirler.

Ulusal azınlıkların varolduğu ülkelerde parti, bu azınlıkların proleter kesimleri arasında yapılan ajitasyon ve propagandaya yeterli dikkatin gösterilmesini sağlamalıdır. Elbette ki, şunu ayrıca belirtmeye gerek bile yoktur: ***Bu ajitasyon ve propaganda, azınlık dillerinde sürdürülmeli ve bu çalışmayı yürütmek için uygun parti organları kurulmalıdır.***

22) Proletaryanın büyük çoğunluğunun hala devrimci bilinçten yoksun olduğu kapitalist ülkelerde, daha etkin çalışma yöntemleri için sürekli araştırma yapılmalıdır. Propaganda, henüz devrimci olmayan, fakat radikalleşmeye başlayan işçilerin kavrayışlarına uyarlanmalı ve devrimci hareketi onlar için anlaşılabilir ve ulaşılabilir kılmalıdır. Komünist propaganda ve komünist sloganlar, her durumda, proletaryanın burjuva geleneklerine karşı mücadelesinde geliştirdiği -henüz hala burjuva ideolojisinin etkisinde olsa da, yine de devrimci olan- ikircikli ve bilinçsiz özlemleri yüreklendirecek ve geliştirecek bir içeriğe sahip olmalıdır.

Aynı zamanda komünist propaganda, proleter kitlelerin sınırlı ve belirsiz olan halihazırdaki taleplerinin ve umutlarının ötesine geçmelidir. Bu talepler ve umutlar temelindedir ki, biz, etki oluşturabilecek, bu etkiyi geliştirebilecek ve proletaryayı, komünizmi anlayabilecek, ona sempati duyabilecek duruma getirebileceğiz.

23) Proleter kitleler arasında ajitasyon öyle bir biçimde yürütülmelidir ki, militan proletarya bizim komünist örgütümüzü, işçi hareketinin hem yürekli hem ileri görüşlü, hem de sadık ve enerjik önderi olarak tanısın, böyle kabul etsin.

Bunu başarmak için komünistler, işçi sınıfının tüm gündelik mücadelelerinde ve tüm hareketlerinde yer almalıdırlar; işgünlerinin uzunluğu, ücretler, çalışma koşulları vb. üzerine kapitalistlerle olan her çatışmada işçileri savunmalıdırlar. Komünistler, işçilerin içinde yaşadığı koşulları dikkatlice incelemeli, yüz yüze kaldıkları sorunları anlamaları için onlara yardım etmeli, onların dikkatlerini haklarının en göze batan ihlallerine yoğunlaştırmalı, işçileri kesin ve pratik talepler formüle etmeye yöneltmelidir. Böylelikle komünistler, işçilerde dayanışma ruhunu uyandıracaklar, dünya proletarya ordusunun birer bölüğünü oluşturan, bütün ülkelerdeki işçilerin, birleşik bir işçi sınıfı olarak, ortak çı-

karlarının ve ortak davalarının bilincine varmalarını sağlayacaklardır.

Parti, ancak sıradan halka yönelik böyle bir gündelik çalışma aracılığıyla ve proletaryanın bütün mücadelelerine katılmaya kendisini sürekli olarak ve tümüyle adayarak, gerçek bir ***komünist*** parti haline gelebilir. Ancak bu yolla kendisini, faaliyetleri soyut propagandadan, yeni üye kazanma çalışmalarından, reformlardan bahsetmekten ve parlamento "olanaklarını" kullanmaktan ibaret olan modası geçmiş sosyalist partilerden ayırabilir. Partinin tüm üyelerinin sömürülenler ile sömürücüler arasındaki günlük mücadele ve çatışmalara bilinçli ve ilkeli katılımı, yalnızca iktidarın ele geçirilmesi için değil, bundan daha da fazla, proletarya diktatörlüğünün gerçekleştirilmesi için zorunlu bir ön koşuldur. Komünist parti, ***yalnızca kapitalizmin saldırılarına karşı gündelik mücadele içinde işçi kitlelerine önderlik*** ederek işçi sınıfının öncüsü haline gelebilir, proletaryaya nasıl önderlik edileceğini ve burjuvazinin nihai yıkılışına nasıl hazırlanılacağını eylem içinde öğrenir.

24) Grevler, lokavtlar ve diğer kitlesel işten çıkarmalar sırasında, komünistlerin işçi hareketine katılmak üzere seferber olması, özellikle önemlidir.

Komünistler, eğer ***pasif bir şekilde*** bir kenara çekilirlerse; işçilerin kendi yaşam koşullarındaki küçük ilerlemeler için verdikleri gündelik mücadelelerini, kendilerinin bir komünist programa sahip olduklarını ve nihai amaçlarının silahlı devrimci mücadele olduğunu öne sürerek küçümser ya da bu mücadelelere karşı çıkarlarsa, işte o zaman ***vahim bir hata*** yapmış olurlar. İşçilerin uğrunda savaşmaya razı oldukları talepler ne kadar sınırlı ve mütevazı olsa da, bu hiçbir zaman komünistlerin mücadelenin dışında durmalarının mazereti olmamalıdır. Ajitasyon faaliyetimiz, komünistlerin, budalaca grevlerin ve diğer düşüncesizce girişilen eylemlerin kör kışkırtıcıları değil, fakat, yüreklilikleri ve mücadeleye canla başla katılımlarıyla, mücadeleci işçiler arasında onların en yetenekli kavga yoldaşları olduğunun kanıtı olmalıdır.

25) ***Sendikal*** hareket içindeki komünist hücreler ve parti grupları, kendi en basit acil görevleriyle başa çıkamadıklarını pratikte sıklıkla kanıtlamışlardır. ***Her zaman*** sadece komünizmin ***genel ilkelerini*** vazetmek ve sonra somut sorunlarla karşılaşıldığında kaba sendikalizmin zıddı olan bir konumu benimsemek çok kolaydır, fakat hiç de yararlı

değildir. Böyle bir pratik, yalnızca grev kırıcı, sarı Amsterdam Enternasyonali'nin liderlerinin ekmeğine yağ sürer.

Komünistler tüm etkinliklerinde, sorunu her yönüyle inceleyen titiz bir çalışmayı kendilerine rehber edinmelidirler. Örneğin, bütün ***ücret sözleşmelerine*** teorik ve ilkesel olarak karşı durmakla yetinmek yerine, komünistler, Amsterdam liderleri tarafından öne sürülen gerçek, somut sözleşme koşullarıyla savaşmalıdırlar. Elbette ki, proletaryanın militanlığını engelleyen her şey mahkum edilmelidir ve bunlara enerjik bir biçimde karşı konulmalıdır. Şu da iyi bilinmektedir ki, kapitalistler ve onların Amsterdam'daki yardakçıları, ücret sözleşmelerini, militan işçilerin ellerini kollarını bağlamak için kullanmaya çalışmaktadırlar. İşte bu yüzden, onların bu amaçlarının gerçek yüzünü işçiler arasında teşhir etmek komünistlerin görevidir. Komünistler, bunu en iyi biçimde, işçileri köleleştirmeyen ücret sözleşmelerini savunarak yapabilirler.

Aynı tutum, örneğin karşılıklı yardımlaşma ve diğer sendikal ***dayanışma örgütleri*** konusunda da alınabilir. Grevdeki işçileri desteklemek için kurulan mücadele ve yardım sandıkları başlı başına çok değerlidirler. Bu tür sandıkların yayılmasına ilkesel olarak karşı çıkmak yanlış olacaktır. İşçilerin devrimci sınıf çıkarlarıyla çelişen, bu mücadele yöntemlerinin kendisi değildir; bunların uygulanış yolları ve Amsterdam liderlerinin bu sandıkları alet ettikleri amaçlarıdır.

Sendikaların hastalık sigortası projelerine vb. gelince, komünistler bunlar karşısında örneğin, prim ödeme yükümlülüğü sisteminin feshedilmesini, gönüllü yardım sandıkları sistemini sınırlayan tüm koşulların kaldırılmasını talep edebilirler. Eğer yardım sandığı sisteminin bazı üyeleri, yine de prim ödeyerek kendilerini hastalıklara karşı sigortalamayı isterlerse, onlara böyle yapmayı peşinen yasaklamamalıyız; çünkü o takdirde nedenlerimiz yanlış anlaşılacaktır. İlk önce, üyeleri küçük-burjuva özlemlerden kurtarmak için, bireysel düzeyde büyük bir propaganda çalışması yürütmemiz gerekecektir.

26) Sendikaların ve çeşitli işçi partilerinin sosyal-demokrat ve küçük-burjuva liderlerine karşı mücadelede, ikna yoluyla bir şey başarmak için hiçbir ümit yoktur. Onlara karşı mücadele, büyük bir sabır ve enerjiyle örgütlenmelidir. Bu mücadele ancak, o liderleri taraftarların-

dan yoksun bırakarak ve işçilere, sosyal-hain liderlerin her an kapitalistlerin emrine amade bir şekilde oynadıkları gerçek rolü göstererek sürdürülebilir. Bu yüzden, fırsat doğduğunda, bu liderler gerçek doğalarını göstermek zorunda kalacakları bir duruma sokulmalıdır; bundan sonra, onlara karşı şiddetli bir saldırı başlatılabilir.

Amsterdam liderlerini yalnızca "sarılar, grev kırıcılar" olarak damgalamak, kesinlikle yeterli değildir. Onların işçileri nasıl sattıklarına dair pratik örnekler sürekli bulunmalıdır. Onların sendikalardaki, Milletler Cemiyeti'nin Uluslararası Çalışma Örgütü'ndeki (ILO), burjuva hükümet ve bakanlıklarındaki faaliyetleri; konferanslardaki ve parlamentodaki sağcı nutukları, yüzlerce gazetedeki sayısız yatıştırıcı makalelerinde su yüzüne çıkan tavırları; özellikle de ücretlerin artırılması ve çalışma koşullarının iyileştirilmesi için en küçük kampanyaları bile hazırlayıp yürütürken gösterdikleri tereddüt ve isteksizlik- İşte tüm bunlar, "grev-kırıcı" liderler olarak anılmayı gerçekten hak eden Amsterdam liderlerinin güvenilmez ve sağcı faaliyetini, basitçe formüle edilmiş önergeler ve kararlarla, kolaylıkla anlaşılır söylevlerle teşhir etmeleri için komünistlere günlük fırsatlar sağlamaktadır.

Hücreler ve parti grupları ***sistematik*** bir pratik mücadele yürütmelidirler. Çoğu kez iyi niyetli olan, fakat bunları pratiğe geçirmek için yeterince güçlü olmayan, harekete geçmemek için sendika kongrelerinin tüzüklerini ve kararlarını ya da merkezi yönetimin direktiflerini mazeret olarak kullanan alt kademe sendika bürokratları, komünistleri yolundan alıkoymamalıdır. Komünistler, seçtikleri eylem rotalarına kararlı bir şekilde sarılmalıdırlar ve alt kademe bürokratlardan, mücadele önündeki engelleri ortadan kaldırmak için ne yaptıkları, kendilerinin ve sendikalarındaki üyelerin bu engelleri ortadan kaldırmak için açıkça savaşmaya hazır olup olmadıkları konusunda hesap vermelerini ısrarla talep etmeli, onlardan, inatla sorularına kesin yanıtlar vermelerini istemelidirler.

27) Parti grupları ve çalışma grupları, komünistlerin sendikal örgütlerin toplantı ve konferanslarındaki müdahalelerini önceden dikkatlice hazırlamalıdırlar. Örneğin; öneri taslakları hazırlanmış, sözcüler ve konuşmacılar seçilmiş olmalı; yetenekli, deneyimli ve faal yoldaşlar (sendikal konumlar için) aday olarak önerilmelidir.

Aynı şekilde komünist örgütler, muhalif partiler tarafından düzenlenen işçi mitinglerine olduğu kadar seçim toplantılarına, gösterilere, politik işçi şenliklerine de, kendi ajitasyon grupları aracılığıyla dikkatlice müdahale etmelidirler. Eğer komünistler, kendileri, açık bir işçi mitingi örgütlüyorlarsa, geniş ajitatör grupları, mümkün olan her yerde, hem mitingden önce hem de miting boyunca, kararlaştırılmış bir eylem planı izleyerek birlikte çalışmalıdırlar. Bu yolla miting, azami etkiyi yaratacaktır.

28) Komünistler, ***örgütsüz*** ve politik olarak eğitimsiz işçilerin, partinin kalıcı etki alanına nasıl çekileceğini öğrenmelidirler. Hücrelerimiz ve parti gruplarımız, sendikalara katılmaları ve parti basınını okumaları için bu işçileri ikna etmelidirler. Diğer işçi sınıfı örgütleri de - tüketici kooperatifleri, savaş gazileri örgütleri, eğitim birlikleri ve çalışma grupları, spor dernekleri, tiyatro grupları, vb.- etkimizi yaymak için kullanılabilir. Komünist partinin illegal olarak çalışmak zorunda olduğu yerlerde, parti üyeleri, parti dışında bu tip işçi örgütlerini (sempatizan örgütler) kurmak için inisiyatiflerini kullanabilirler; ancak bunu, sadece yönetici parti organlarının onayı ve denetimi altında yapabilirler. Komünist ***gençlik*** ve ***kadın*** örgütleri de, önceden beri politikaya bir hayli kayıtsız kalmış proleterlerin ilgisini çekebilecek dersler, okuma akşamları, gezintiler, festivaller ve piknikler düzenleyebilirler. Daha sonra bu insanları örgütle sıkı bir şekilde ilişkilendirmeli ve onları partimize yararlı olacak yardımcı çalışmalara (bildirilerin, parti yayınlarının vb. dağıtılması) sevk etmelidirler. Genel harekete etkin bir biçimde katılarak bu işçiler, kendi küçük-burjuva tavırlarının üstesinden gelmeyi daha kolay becereceklerdir.

29) Çalışan nüfusun ***yarı-proleter katmanlarını*** devrimci proletaryanın sempatizanı olarak kazanmak için komünistler, bu katmanlar ile büyük toprak sahipleri, kapitalistler ve kapitalist devlet arasındaki özel çıkar çatışmalarını kullanmalı ve sürekli bir propaganda kampanyası yürüterek, bu ara katmanların proleter devrime güvensizliklerini kırmalıdır. Bu, uzun vadeli bir planı gerektirir. Eğer, parti onların gündelik gereksinimlerine anlayışlı bir ilgi gösterirse, karşılığında bir şey beklemeden onlara kendi başına küçük olan, fakat başka türlü üstesinden gelinemeyecek zorlukları yenebilmeleri için bilgi ve destek sunar-

sa, eğer aynı zamanda onları eğitimlerini ilerletmeleri için düzenlenmiş özel kurumlara katarsa; yarı-proleter tabakalar, komünist harekete daha fazla güven duyacaklardır. Yerellikte otorite sahibi olan, ya da çalışan köylüler, evde çalışanlar ve diğer yarı-proleterler üzerinde etkisi olan düşman örgütlere ve kişilere karşı, ihtiyatlı ve yorulmak bilmez bir çalışma yürütmek zorunludur. Sömürülenler, bunları, kendi acı tecrübeleri sayesinde iyi tanır. Ne kadar zalim olduğunu pek iyi bildikleri bu en yakınlarındaki düşman, bir bütün olarak kapitalist zulmün temsilcisi ve cisimleşmesidir; bu düşmanın maskesi düşürülmelidir. Devlet bürokrasisi, "hukuk devleti" ile küçük-burjuva demokrasisinin idealleri arasındaki çelişkileri açığa vuran her günlük olay, akıllıca ve enerjik bir biçimde, ikna edici ve herkesin anlayabileceği bir dille komünist propaganda ve ajitasyon için kullanılmalıdır.

Kırsal alanlardaki yerel örgütler, ev ev gezerek ajitasyon yapma çalışmasını kendi üyeleri arasında dikkatlice bölüştürmeli ve alandaki tüm köylere, çiftliklere ve her bir eve ulaşıldığından emin olmalıdırlar.

30) Kapitalist devletlerin ordularında ve donanmalarındaki propagandada ise, her farklı ülke için uygun yöntemler aranmalıdır. Pasifist içerikte anti-militarist ajitasyon son derece zararlıdır. Bu yalnızca, burjuvazinin proletaryayı silahsızlandırmasına yardım eder. Proletarya, ilkesel olarak burjuva devletin ve burjuva sınıfının tüm militarist örgütlerine karşıdır ve bunların etkilerine karşı sürekli mücadele eder. Bununla birlikte, bu kurumlar (ordu, atıcılık klüpleri, sivil savunma vb.), devrimci mücadeleye hazırlanırken işçilerin askeri eğitiminin ilerletilmesi için kullanılabilir. Bu şu anlama gelir: Yoğun ajitasyon, gençlerin ve işçilerin askeri eğitimi ilkesine karşı değil, militarist rejime ve subayların otokratik egemenliğine karşı yapılmalıdır. Silahların proletaryanın eline geçmesini sağlayacak her fırsat, mümkün olduğunca etkin bir biçimde değerlendirilmelidir.

Sınıf çelişkileri, subayların maddi açıdan ayrıcalıklı konumlarında olduğu gibi, sıradan askerlerin hiçbir güvenceye sahip olmayan toplumsal konumlarında ve erlerin payına düşen acımasızca uygulamalarda apaçık kendisini ortaya koymaktadır. Bu çelişki, askerlere tüm açıklığıyla gösterilmelidir. Askerler arasında yürütülen ajitasyon, onların bütün geleceğinin sömürülen sınıfın kaderine nasıl sıkı sıkıya bağlı ol-

duğunu açıkça ortaya sermelidir. Devrimci kaynaşmanın arttığı zamanlarda, karacı ve denizci tüm komuta subaylarının demokratik seçimi için ve Asker Sovyetlerinin kuruluşu için ajitasyon, burjuva sınıf egemenliğinin temellerini sarsmak açısından çok etkili olabilir.

Burjuvazinin sınıf savaşında kullandığı özel birliklere ve özellikle gönüllü silahlı çetelere karşı dikkatli ve kuvvetli bir ajitasyon yürütülmelidir. Bu birliklerin sosyal bileşimlerinin ve tavırlarının, böyle bir kampanyanın başarılı olabileceğinin sinyalini verdiği yerlerde, onların saflarının moralini zayıflatmak ve dağılmasını hızlandırmak için komünistler doğru zamanı seçmelidirler. Bu birlikler, örneğin, subay taburlarındaki gibi tümüyle burjuva sınıf karakterindeyseler, tüm halkın önünde açıkça teşhir edilmelidirler, böylece herkesin nefret ve aşağılama odakları haline gelerek disiplinleri parçalanacak ve birlikleri çözülecektir.

V- Siyasal Mücadelenin Örgütlenmesi Üzerine

31) Bir komünist parti için, siyasal faaliyetin olanaksız olduğu bir durum asla olamaz. Örgütsel strateji ve taktikler öyle geliştirilmelidir ki, komünistler her politik ve ekonomik durumdan ve her gelişmeden örgütsel olarak yararlanabilsinler.

Bir parti ne kadar zayıf olursa olsun, ülkenin tüm ekonomik yaşamını sarsan büyük politik olayları veya geniş ölçekli grevleri, sistematik ve pratik propagandayı örgütleyip yürütmek yoluyla daima kendi lehine çevirebilir. Eğer bir parti böylesi bir eyleme karar verirse, üyelerinin ve bölüklerinin tüm enerjisini kampanyaya yönlendirmelidir.

Parti, her şeyden önce, politik duyarlılığın veya grev hareketinin en güçlü olduğu yerlerde toplantılar örgütlemek için, hücrelerinin ve işçi gruplarının çalışmaları sayesinde kurduğu her ilişkiden yararlanmalıdır. Bu toplantılarda parti konuşmacıları, komünist sloganların zorlukları yenmenin yolunu nasıl gösterdiğini açıklamalıdırlar. Bu toplantılara dikkatli ve ayrıntılı hazırlıklar yapmak için özel çalışma grupları kurulmalıdır. Eğer parti kendisi toplantılar yapamıyorsa, uygun yoldaşlar genel grev toplantılarında veya militan işçilerin katıldığı toplantılarda konuşmalı ve kürsüden ya da söz alarak tartışmada öncülük etmelidir.

Eğer toplantının çoğunluğunu ya da önemli bir bölümünü bizim fi-

kirlerimizi desteklemeye kazanma olasılığı varsa, komünistler onlara açıkça ifade edilmiş, iyi savunulmuş önergeler ve kararlar kabul ettirmek için uğraşmalıdırlar. Böylesi bir kararın onaylanması durumunda, komünistler aynı ya da benzer kararların, aynı yerellikte veya aynı harekete katılan diğer yerelliklerde yapılan tüm toplantılarda da onaylanmasını veya en azından güçlü bir azınlık tarafından desteklenmesini sağlamaya çalışmalıdırlar. Bu yolla, hareketi birleştirip, pekiştirebilir, etkimiz altına alabilir ve önderliğimizi kabul ettirebiliriz.

Bu tür toplantıların hazırlanmasına ve örgütlenmesine katılan çalışma grupları, yönetici parti komitesi için bir raporu kısaca görüşmek ve ayrıca deneyimlerden ve yapılan yanlışlardan gelecek faaliyet için dersler çıkarmak üzere, toplantıların ardından bir araya gelmelidirler.

Duruma göre, afişler ve el ilanları kullanarak ya da komünist fikirleri açıklayan, bu fikirlerin yaşanan problemlerle ve günün sloganlarıyla ne kadar bağlantılı olduklarını gösteren daha ayrıntılı bildiriler dağıtarak, eylem sloganlarımızı işçilerin en ilgili kesimlerine anlatabiliriz. Afişlerin etkin kullanımını sağlamak ve bunları yapıştıracak doğru zamanı ve doğru yeri seçmek için özel olarak örgütlenmiş gruplara ihtiyaç vardır.

Bildiriler, fabrika içinde veya militan işçilerin fabrika dışında bir araya geldiği yerlerde -kent merkezlerinde, trafik kavşaklarında, iş bulma bürolarında, duraklarda, istasyonlarda vb.- dağıtılmaya başlandığında, mümkün olan her yerde, bir kişi, harekete yönelmekte olan işçi kitleleri tarafından anlaşılabilecek ve benimsenebilecek, kısa fakat ikna edici bir konuşma yapmalıdır. Ayrıntılı bildiriler mümkün olan her anda, fakat yalnızca işçilerin bunları dikkatlice okumasının beklenebileceği yerlerde, fabrikalarda, toplantı salonlarında, evlerde ve bunun gibi başka yerlerde dağıtılmalıdır. Yoğun propaganda yürütmenin dışında komünistler, aynı zamanda, kritik konuların tartışıldığı tüm sendika ve genel fabrika toplantılarına müdahale ediyor olmalıdırlar. Yoldaşlarımız, kendileri toplantılar örgütlemeli ya da diğerleriyle böyle toplantılar örgütlemek ve uygun konuşmacılar sağlamak için işbirliği yapmakta ısrarcı olmalıdırlar. Parti gazetelerimiz, işçi hareketlerini tartışmaya ve bunları titiz kanıtlarla savunmaya büyük bir yer ayırmalıdır. Partinin tüm örgütsel aygıtı, hareketin amacına ilerlemesi için te-

reddütsüz ve zamanı esirgemeden çalışmalıdır.

32) Kitlesel gösteriler, amacını bir an bile aklından çıkarmayan, eylemin en fazla kazanımı ne zaman elde ettiğine ya da eylemli kitlesel iş bırakmalar (gösteri grevleri) ve nihayet kitle grevleri örgütleyerek, hareketi büyütmenin ne zaman olanaklı olduğuna karar verebilen çok esnek, canlı ve fedakar bir önderlik gerektirir. Son savaş süresince yapılan savaş karşıtı gösteriler şunu göstermiştir: Gösteriler başarısız olduğunda bile, ne kadar küçük ve egemenler tarafından ne kadar baskı altına alınmış olursa olsun, gerçek bir proleter mücadele partisi, büyük aciliyete ve öneme sahip, kitleler için gittikçe daha da güncelleşecek sorunları bir kenara atmamalıdır.

Sokak gösterileri, temelde büyük fabrikalara dayanmalıdır. Parti gruplarımız ve hücrelerimiz, sistematik biçimde sözlü propaganda yürüterek, bildiriler dağıtarak ve kendi fikirleri için elverişli bir ortam yaratarak hazırlanmalı, yolu döşemelidirler. Sonra yönetici komite, fabrikalardaki parti temsilcilerini, hücrelerin ve parti gruplarının önderlerini toplantıya çağırmalı, bu toplantıda, gösteri için en uygun tarih, toplanma yeri ve zamanı, sloganlar, ihtiyaç duyulan tanıtım ve gösterinin başlayacağı ve biteceği saat üzerine tartışılmalı ve bunlar karara bağlanmalıdır. Gösteri, örgütsel deneyime sahip, iyice bilgilendirilmiş ve becerikli parti çalışanlarından oluşan bir grup tarafından yönlendirilmelidir. Parti çalışanları, gösterici kalabalığının içine düzenli aralıklarla yerleştirilmelidir; böylece parti üyeleri birbirleriyle iletişimlerini sağlayabilirler ve politik talimatları düzenli olarak alabilirler. Eğer gösterilerde böylesi esnek bir politik-örgütsel önderlik kurulursa, gösterinin yinelenme ve belki de büyük bir kitle eylemine büyüme şansı daha fazla olacaktır.

33) Halen oldukça güçlü ve yeterli kitle desteğine sahip olan komünist partiler, sosyal hainlerin işçi sınıfı üzerinde hala sahip olduğu etkiye son vermek için geniş kampanyaları kullanmalı ve işçi kitlelerin çoğunluğunun, komünist politik önderliği kabul etmelerini sağlamalıdırlar. Kampanyanın örgütlenme biçimi, varolan siyasal duruma ve sınıf mücadelesinin durumunun partinin proletaryanın önderliğini ele geçirmesini mümkün kılıp kılmadığına ya da dönemin geçici bir istikrar dönemi olup olmadığına bağlıdır. Partinin bileşiminin de eylemde

kullanılan örgütsel yöntemler üzerinde kesin bir etkisi olacaktır. Örneğin, son zamanlarda kitlesel bir parti haline gelmiş olan Almanya Birleşik Komünist Partisi, proletaryanın geniş tabakalarını kazanmak için, -tek tek bölgelerde yapılan çalışmalarla da kazanmak mümkün olduğu halde- "Açık mektup"u* kullanmıştır.

Hain işçi liderlerinin maskesini düşürmek için komünist parti, yoksullaşmanın ve sınıf çelişkilerinin arttığı bu dönemde, diğer proleter kitle örgütlerinden nerede durduklarını ortaya koymalarını talep etmiştir. Onlar, bir kuru ekmek için ve proletaryanın apaçık kötüleşen yaşam koşullarına karşı verilen mücadelede komünist partiyle birlikte yer almaya hazır olup olmadıklarını ve üzerinde nüfuz sahibi olduklarını söyledikleri şu güçlü örgütleri mücadeleye katmaya hazırlıklı olup olmadıklarını proletaryaya açıklamalıdırlar.

Komünist partinin böyle bir kampanya başlattığı her yerde, geniş işçi kitlelerinden bir yanıt alabilmek için, parti gerekli örgütsel hazırlığı yapmalıdır. Fabrikalardaki parti gruplarının tüm üyeleri ve parti üyesi olan sendika görevlileri, fabrika ve sendika açık toplantılarında yapacakları müdahaleleri dikkatlice hazırlamalıdırlar ve partinin "Açık mektup"unu, bu "mektup"ların mevcut sorunlar ile ilgili temel talepler öne sürdüğünü açıklayarak gündeme getirmelidirler.

Bildiriler, el ilanları ve afişler, yığınların, hareketin amaçlarına sempati duyan, hücrelerin ve parti gruplarının "Açık mektup" için desteğini kazanmak istedikleri kesimleri arasında ustalıkla dağıtılmalıdır.

---

* *Almanya Birleşik Komünist Partisi Merkez Komitesi'nin, Almanya Sosyalist Partisi'ne, Almanya Bağımsız Sosyal-Demokrat Partisi'ne. Almanya Komünist İşçi Partisi'ne ve tüm sendikalara yazdığı* ***Açık Mektup****. 8 Ocak 1921'de Die Rote Fahne'de (Kızıl Bayrak) yayınlandı. ABKP, tüm işçileri, sendikaları ve sosyalist örgütlenmeleri gericiliğe ve kapitalistlerin emekçi halkın yaşamsal haklarını hedefleyen saldırısına karşı savaşta güçlerini birleştirmeye çağırdı. Birleşik eylem programları, çalışamaz durumdaki savaş gazileri için daha yüksek tazminatlar; işsizliğin ortadan kaldırılması; tekeller aleyhine ülkenin mali kaynaklarının geliştirilmesi, fabrika ve işletme komitelerinin besin, hammadde ve yakıt stokları üzerinde kontrolünü başlaması, kapalı işletmelerin yeniden çalışmaya başlaması: köylü konseylerinin tarım işçilerinin örgütleriyle birlikte çiftlik üretiminde ekim, hasat ve pazarlama üzerinde denetimi; tüm burjuva militarist örgütlerinin derhal silahsızlandırılıp dağıtılması; işçilerin öz-savunma örgütlerinin kurulması, tüm siyasi tutsaklar için af, Sovyet Rusya ile ticari ve diplomatik ilişkilerin derhal yeniden kurulması taleplerini içeriyordu. Lenin bu taktiklerin bütünüyle doğru olduğunu söyledi.* ***Açık Mektup****'un gönderildiği örgütlerin liderleri, komünistlerle birleşik eylem önerisini reddettiler.*

Kampanya süresince parti basınımız, hareketin farklı yönlerini ve sorunlarını tartışan, kısa veya daha detaylı günlük makaleler yayınlamalıdır. Örgütler, yayınlara o günkü durumu yansıtan uygun materyallerin sürekli akışını sağlamalı ve editörlerin, günlük yazılarında parti kampanyasını devam ettirme çabalarının gevşememesine sıkı bir dikkat göstermelidir. Parlamentodaki ve yerel meclislerdeki parti grupları da, planlı ve sistemli bir şekilde bu tür mücadelelerde yer almalıdır. Bunlar, parti yönetimlerinin direktifleri doğrultusunda, başlatılmış eylemleri, uygun önergelerle parlamentolarda dile getirmekle yükümlüdürler. Bu temsilciler kendilerini, savaşan kitlelerin en bilinçli üyeleri, onların düşman sınıfın inindeki savunucuları ve sorumlu birer görevli ve parti işçisi olarak hissetmelidirler.

Partinin tüm üyelerinin birleşik, örgütsel olarak kaynaşmış faaliyeti, taleplerimizi destekleyen kararların, bir kaç hafta içerisinde yaygın biçimde ve sayıları artarak benimsenmesini sağlamakta başarılı olmuşsa, bu durumda, partinin karşısına, taleplerimizden yana olduğunu göstermiş olan kitleleri örgütsel olarak kapsamak gibi ciddi bir örgütsel sorun çıkacaktır. Hareket ağırlıklı olarak sendikal bir karakter almışsa, bu durumda herşeyden önce, sendikaların üzerindeki örgütsel etkimizin artırılmasına girişilmelidir. Bunun için, sendikalardaki parti gruplarımız, yerel sendika liderlerine karşı, onları ya altedecek ya da partimizin talepleri zemininde örgütlü bir mücadelenin yürütülmesine zorlayacak, iyi hazırlanmış, dolaysız bir saldırıya girişmelidir. İşyeri konseylerinin, fabrika komitelerinin ya da benzeri kurumların var olduğu her yerde, parti gruplarımızın düzenli hareket tarzı sayesinde, bu işyeri konseylerinin ve fabrika komitelerinin de mücadeleden yana tavır almaları sağlanmalıdır. Eğer bir dizi yerel örgütlülük, proletaryanın en yalın yaşamsal çıkarları için komünist önderlik altında mücadeleyi desteklemek yönünde etkilenirse, bunlar bir konferans toplamaya çağrılmalı; buraya, ortak anlayış ve fikirlere dayanan kararların alındığı fabrika toplantılarından özel delegeler de gönderilmelidir. Bu şekilde, komünist bir etki altında pekişmiş olan yeni önderlik, örgütlü işçilerin etkin gruplarının bir araya toplanması sayesinde yeni bir güç kazanır; bu güçten, sosyalist partilerin ve sendikaların önderliklerini ileriye doğru dürtmek ya da maskelerini tamamen düşürmek için yararlanıl-

malıdır.

Partimizin, en iyi örgütlere sahip olduğu ve talepleri için en büyük desteği elde ettiği sanayi bölgelerinde, yerel sendikalar ve işyeri konseylerinin üzerinde örgütlü bir basınç yaratmak yoluyla, bu bölgelerdeki birbirinden yalıtılmış ekonomik mücadelelerin birleştirilmesi ve diğer grupların mevcut hareketinin, birleşik bir mücadele hareketine doğru geliştirilmesi başarılmalıdır. Bu hareket, bundan böyle ayrı mesleki çıkarların çerçevesini aşarak, birleşik, ortak temel talepleri yükseltmeli ve bölgedeki tüm örgütlülüklerin birleşik güçleri sayesinde bu taleplerin yerine getirilmesini sağlamalıdır. Böyle bir hareket içerisinde, komünist parti mücadele etmeye hazır proletaryanın gerçek önderi olduğunu ispatlayacaktır; böyle birleşik ve örgütlü bir mücadeleye karşı duran sendika bürokrasisinin ve sosyalist partinin ise, sadece düşünsel politik bakımdan değil, aynı zamanda pratik örgütsel bakımdan da gerçek yüzü ortaya çıkacaktır.

34) Komünist parti, yeni eylemlerin ve mücadelelerin patlak vermesine yol açan bir politik ve ekonomik gerginlik döneminde, kitlelerin önderliğini eline geçirme çabasına girişiyorsa, bu durumda, özel bir talepler dizisinin ileri sürülmesinden vazgeçilebilir. Bunun yerine parti, bürokratik liderler karşı olsalar bile, sosyalist partilerin ve sendikaların üyelerine, herkesin anlayabileceği doğrudan çağrılarla, tümden çöküşe sürüklenmemek için, sefalet ve patronların artan baskısı sonucu zorunlu hale gelen mücadelelerden kaçınmama çağrısı yöneltebilir. Partinin çeşitli organları, özellikle de günlük parti basını, komünistlerin, yoksulluğa itilen proletaryanın her türden mücadelesinde yer almak için hazır olduğunu ve bu gergin dönemde tüm ezilenlere yardım etmek için her fırsatı değerlendireceklerini sürekli olarak vurgulamalı ve göstermelidir. Komünist partiler, şunları her gün göstererek kanıtlamalıdırlar: Mücadele etmeksizin işçi sınıfı, hiçbir zaman katlanılabilir bir yaşam standardını kazanmayı umut edemez; ve bu gerçeğe rağmen, eski örgütler bu mücadeleden kaçınmakta ve bunları önlemeye çalışmaktadırlar.

Fabrika ve sendikalardaki parti grupları, toplantılarda işçi kardeşlerine savaşın kaçınılmaz olduğunu tekrar tekrar anlatmalı; komünistlerin savaşmak ve özveride bulunmak için hazır olduklarını vurgula-

malıdırlar. Çatışmaların ve hareketliliğin içinden çıkıp olgunlaşan örgütsel birlik, en önemli faktörlerden biridir. Mücadeleye katılmış olan sendikalarla fabrikaların hücre ve parti grupları, yalnızca birbirleriyle kalıcı örgütsel bağları korumakla kalmamalı, ayrıca görevlilerin ve parti çalışanlarının derhal harekete katılması ve mücadeleyi yaymak, güçlendirmek, merkezileştirmek ve birleştirmek üzere, bu hücre ve parti gruplarıyla birlikte çalışması amacıyla düzenleme yapması için bölge komitelerine ve merkezi yönetime bağlı kalmalıdır. Komünist partinin temel görevi, farklı mücadelelerin sahip oldukları ortak unsurları ortaya çıkarmak ve bunlara dikkat çekmektir. Böylece gerekli olan yerlerde birleşik eylemin politik programı öne sürülebilir. Mücadele geliştikçe ve yaygınlaştıkça, mücadeleye önderlik etmesi için birleşik yapılar yaratmak gerekli olacaktır. Grevin bürokratik liderleri mücadeleyi zamanından önce terk ederlerse, bunların yerine, mücadeleye sağlam ve kararlı bir önderlik kazandırabilecek olan komünistleri geçirebilmek için çaba sarf edilmeli, zamanlaması iyi hesaplanmış müdahalelerde bulunulmalıdır. Çeşitli tekil eylemlerin koordinasyonunun sağlandığı yerlerde, amaç kolektif bir eylem yönetiminin yaratılması olmalıdır; bunun içerisinde, komünistler mümkün olan her yerde önderliği ele almalıdır. Eğer yeterli örgütsel hazırlık yapıldıysa, sendikalardaki ve fabrika komitelerindeki parti gruplarından, genel fabrika toplantılarından ve özellikle kitle grevi toplantılarından yararlanarak ortak bir önderlik yaratmak zor olmayacaktır.

Eğer hareket, ya kendi gelişiminin iç dinamiği sonucunda ya da patronlar ve hükümet organlarının müdahalesinin bir sonucu olarak siyasal bir karaktere bürünürse, işçi sovyetlerinin kurulması mümkün ve gerekli olabilir. Böyle bir durumda komünistler, sovyet seçimleri için propaganda yürütmeye ve örgütsel hazırlıklar yapmaya başlamalıdırlar. Tüm parti organları, işçi sınıfının gerçek kurtuluşunun, ancak doğrudan doğruya mücadelenin içinden doğmuş olan sovyetler gibi örgütler aracılığıyla ve sendika bürokrasisi ile onun sosyalist partilerdeki yol arkadaşlarından bağımsız ve çetin bir biçimde mücadele ederek elde edilebileceği gerçeğini güçlü bir biçimde vurgulamalıdırlar.

35) Belirli bir örgütlenme düzeyine erişmiş olan komünist partiler, özellikle büyük kitle partileri haline gelmiş olanlar, geniş politik kam-

panyalar başlatmaya ve onları örgütsel önlemlerle desteklemeye her zaman hazır olmalıdırlar. Gösteriler, kitlesel ekonomik mücadeleler ve diğer kampanyalar devam ederken, şu her zaman akılda tutulmalıdır: Bu kampanyalarda kazanılan örgütsel deneyim, istikrarlı biçimde ve kesinlikle, geniş kitlelerle gittikçe daha sağlam bağlar kurulmasına yol açacaktır. En son ve en önemli kampanyaların deneyimleri, görevlilerin, parti çalışanlarının ve ayrıca büyük ve orta ölçekli fabrikalardan delegelerin katıldığı geniş tabanlı konferanslarda görüşülmeli ve tartışılmalıdır; böylece fabrika temsilcileri aracılığıyla gelişmiş bir iletişim ağı örgütlenebilir. Çeşitli düzeylerdeki parti çalışanları ile fabrika delegeleri arasındaki karşılıklı güvene dayalı yakın bağlar, zamanından önce doğacak kitlesel eyleme karşı en iyi korumadır ve düzenlenecek kampanyaların koşullara ve partinin etki düzeyine uygun bir ölçekte olmasının en iyi güvencesidir.

Parti örgütleri, büyük ve orta ölçekli fabrikalardaki proleter kitlelerle yakın ilişki sürdürmedikçe, komünist parti, geniş ölçekli kitle eylemi ve gerçek devrimci kampanyalar yürütemeyecektir. İtalya'da geçtiğimiz yıl yaşanan, fabrika işgalleriyle doruğa ulaşan devrimci yükselişin* erken sona ermesinin nedenlerinden biri, kuşkusuz sendika bürokrasisinin ihaneti ve siyasi parti önderlerinin yetersizlikleriydi. Ama bir başka neden de, parti ve fabrikalar arasındaki örgütsel bağları kurabilecek, parti yaşamına ilgi duyan, politik olarak eğitimli fabrika delegelerinden büsbütün yoksunluktu. Aynı nedenden dolayı bu yıl İngiltere'de gerçekleşen madencilerin büyük grevi**, politik olaylar üzerinde, yaratabileceği kadar büyük bir etki yapmamıştır.

---

* *Mussolini'nin "Roma'ya Yürüyüşü"nden önce proletaryanın kitlesel çıkışlarının son örneklerinden biri.*

** *Mart 1921'de İngiliz hükümetinin madenlerdeki olağanüstü hal yönetimini kaldırmasının ardından, özel maden sahipleri maden işçilerinin ücretlerini düşürdü. İşçilerin direnişine kapitalistler lokavt ile yanıt verdi. İşsizlik zaten çok artmıştı, işçiler arasında hoşnutsuzluk şiddetlendi ve yayıldı. Bunun üzerine işçiler, genel grev çağrısı yaparak greve başladılar, burjuvazi ara sınıflardan Savunma Gücü adı altında birlikler hazırladı.* ***"Kara Cuma"*** *olarak anılan 15 Nisan'da, İngiltere'deki büyük sendikaların oluşturduğu* ***"Üçlü İttifak"****, sözünden döndü ve uzlaştı. Haziran'ın sonunda madenciler yenilgiyi kabul etmek zorunda kaldılar.*

VI. Parti Basını Üzerine

36) Komünist basını geliştirmek ve ilerletmek için sürekli çaba gösterilmelidir.

Parti kontrolüne tabi olmadıkça, hiçbir gazete komünist yayın organı olarak kabul edilemez. Bu ilke, makul bir düzeyde, tüm parti yayınlarına, yani dergilere, gazetelere, broşürlere vb. uygulanmalıdır; fakat bu denetim bunların kuramsal, propagandif ve diğer yönlerden içeriklerini olumsuz yönde etkilemeyecek şekilde uygulanmalıdır. Parti, gazetelerin niceliğinden çok niteliğiyle ilgilenmelidir. Her komünist parti için ilk öncelik, iyi ve mümkünse günlük ***bir merkezi gazete***dir.

37) Komünist bir gazete, asla, burjuva gazetelerde ve çoğu kez "sosyalist" diye anılan gazetelerde olduğu gibi, kapitalist bir işyeri gibi işletilmemelidir. Bizim gazetelerimiz, kapitalist kredi kurumlarından ***bağımsız*** olmalıdır. Reklamcılığın becerikli bir şekilde kullanımı gazetelerin mali durumuna tatmin edici ölçüde yardımcı olabilir -eğer parti legal bir kitle partisi ise-, fakat bu, gazetenin reklam veren büyük firmalara bağımlı hale gelmesine yol açmamalıdır. Bizim gazetelerimiz, otoritelerini, proletaryayı ilgilendiren bütün toplumsal sorunlar karşısındaki uzlaşmaz tutumlarıyla kazanacaklardır. Gazetelerimiz, "halk"ın sansasyon ya da hafif eğlence isteğini tatmin etmeye çalışmamalıdır; küçük burjuva yazarların ve gazeteciliğin duayenlerinin eleştirilerine önem vermemeli ya da bu edebi çevrelere girmeye çalışmamalıdırlar.

38) Komünist bir gazete, en başta sömürülen ve militan işçilerin çıkarlarıyla ilgilenmelidir: Bu gazete, bizim en iyi propagandistimiz ve ajitatörümüz, proleter devrimin öncü savunucusu olmalıdır.

Gazetemiz, tüm parti üyelerinin değerli deneyimlerini bir araya getirmeyi ve bu deneyimleri çalışmanın ortak norm ve ilkeleri şeklinde yaymayı amaçlamalıdır; böylece komünist çalışma yöntemleri sürekli olarak gözden geçirilip düzeltilerek geliştirilebilir. Deneyimler, ayrıca tüm ülkeden editörlerin katıldığı toplantılarda da paylaşılmalıdır; bu görüş alış verişi, tüm parti basının yönetiminde ve tutumunda azami uyumu ve tutarlılığı getirecektir. Bu yolla parti basını ve her bir gazete, devrimci faaliyetimizin etkili örgütçüleri olacaklardır.

Komünist gazeteler, özellikle de merkezi gazete, örgütleme ve

merkezileştirme çabalarında başarılı olmadıkça, demokratik merkeziyetçiliği ya da komünist parti içinde etkili işbölümünü başarmak güçlükle mümkün olacaktır ve parti tarihsel görevini yerine getiremeyecektir.

39) Komünist gazete, komünistçe işleyen bir girişim haline gelmek için gayret sarf etmelidir; yani bir ***proleter kavga örgütü***, devrimci işçilerin, tüm düzenli katkıda bulunanların, dizgicilerin, matbaacılarının, yöneticilerinin, dağıtımcılarının ve satıcılarının, yerel haber toplayanların, materyali hücrelerde tartışan ve yayına hazırlayanların ve daha nicelerinin tümünün kurumu olmalıdır.

Gazeteyi bir kavga örgütü ve gerçek bir komünist kurum haline getirmek için bir dizi pratik ölçüte ihtiyaç vardır.

Her komünist, çalıştığı ve kişisel özverilerde bulunduğu gazeteyle yakın bağlara sahip olmalıdır. Gazete, komünistin, etkili olabilmesi için sürekli çelikleştirilmesi ve keskinleştirilmesi gereken günlük silahıdır. Komünist gazeteler, ancak, parti üyeleri onlara yeterli ve düzenli mali-maddi özverilerde bulunmaya hazırlarsa yaşayabilirler. Legal kitle partilerinin kendi bağımsız varoluşlarını sağlayabilecekleri ve kendilerinin komünist harekete maddi destek sunabileceği güç ve sağlamlığı elde ettikleri zamana kadar üyeler, gazetelerin örgütlenmeleri ve geliştirilmeleri için sürekli bir mali kaynağa sahip olmalarını sağlamalıdırlar.

Komünistler, yalnızca gazetenin gayretli propagandacıları ve ajitatörleri olmakla kalmamalıdırlar; gazeteye her alanda yararlı katkılarda bulunmalıdırlar. Partinin fabrika grupları ya da hücreleri, işyerlerinde olan her şeyi, toplumsal veya ekonomik öneme sahip her olayı; ister bir iş kazası, fabrika toplantısı, çıraklara kötü muamele, ister fabrikanın mali raporu olsun, gazeteye mümkün olduğu kadar çabuk iletmelidir. Sendikalardaki parti grupları, sendika toplantılarında ve sendika sekreterliklerinde alınan tüm önemli kararları, tedbirleri ve düşmanlarımızın uğraştıkları faaliyet türleri konusundaki her bilgiyi toplamalı ve bunları gazeteye göndermelidirler. Toplantı ortamları ve sokaklardaki yaşam, dikkatli bir parti çalışanına çok sayıda küçük ayrıntıyı gözlemleme ve eleştirel bir biçimde değerlendirme fırsatı verir. Bu küçük, ikincil ayrıntılar, onların günlük ihtiyaçlarından haberdar olduğu-

muzu, politikaya karşı kayıtsız kalan işçilere bile açıkça kanıtlayabilmek için gazetede kullanılabilecek ayrıntılardır.

Yazı kurulu, çalışan halkın yaşamı ve işçi örgütleri hakkındaki raporları özel bir dikkat ve hassasiyetle ele almalıdır. Bu raporlar, gazetenin çalışan halkın yaşamına yakın olduğunu göstermek için kısa makaleler halinde basılabilirler ya da komünist fikirleri anlatmak için pratik örnekler olarak kullanılabilirler, ki bu komünizmin ilkelerini geniş işçi kitleleri tarafından anlaşılır kılmak için en iyi yoldur. Mümkün olan her yerde, yazı kurulu, yazı işleri bürosunu ziyaret eden işçilerle uygun zamanlarda tartışmalar düzenlemeli; yaşamın güçlükleri üzerine deneyimlerinden çıkardıkları umutlarını ve şikayetlerini dinlemeli; bunları dikkatlice not etmeli ve gazeteyi daha canlı hale getirmek için kullanmalıdır.

Kapitalist düzen altında, bizim hiçbir gazetemizin kusursuz bir komünist kolektif çalışma kurumu haline gelemeyeceği bir gerçektir. Ancak en elverişsiz koşullarda bile, devrimci bir işçi gazetesi örgütlemek mümkündür. Rusyalı yoldaşlarımızın gazetesi 1912 ve 1913 yıllarındaki Pravda, bunun bir örneğidir. O, Rus İmparatorluğu'nun önemli merkezlerinden bilinçli devrimci işçilerin, son derece etkin bir örgütlenmesini temsil etmiştir. Bu yoldaşlar, bu gazeteyi, ortaklaşa yayına hazırlamışlar, basmışlar ve dağıtmışlardır, hatta bir çoğunun kendi ücretlerini katmasıyla finanse etmişlerdir. Gazete onlara, ne istiyorlarsa ve hareketlerinin o anda neye ihtiyacı varsa vermiştir; bu, onlara mücadelelerinde ve çalışmalarında bugün hala faydası olan bir deneyimdir. Parti üyeleri ve diğer birçok devrimci işçi, böyle bir gazeteyi "kendilerinin" gazetesi olarak görebilmişlerdir.

40) Partinin seçim kampanyalarına katkıda bulunmak, militan bir komünist basın çalışmasının ayrılmaz bir parçasıdır. Partinin faaliyeti belirli bir kampanya üzerine odaklandığında, parti gazetesi kampanya için yalnızca politik başyazılarını kullanmakla kalmamalı; kampanyaya gerekli olduğu kadar çok yer ayırmalıdır. Editörler, kampanyaya destek için tüm kaynaklardan materyal sağlamalı ve gazetenin içeriğiyle biçimini bu materyalin en etkili şekilde sunulabileceği biçimde düzenlemelidir.

41) Gazetelerimizin ***abonelik ücretleri*** çok sistemli bir biçimde top-

lanmalıdır. İşçilerin emek hareketine katıldığı veya ekonomik ya da politik olayların toplumsal yaşantıyı alt üst ettiği dönemlerde, yeni okurlar kazanmak için iyi fırsatlar ortaya çıkar ve bu dönemlerde komünistler ellerinden gelenin en iyisini yapabilmelidirler. Gazete tarafından açıkça ve faal bir şekilde desteklenen herhangi bir büyük grev veya lokavttan kaynaklanan bir eylem sona erdiğinde, komünistler grevde olanları derhal gazetelere abone olmaları için tek tek ikna etmelidirler. Onlar, bir grev sırasında, sadece ***abone*** formları dağıtıp, fabrikalardaki ve sendikalardaki komünist gruplar içinde propaganda yürütmekle kalmamalı; mümkün olan her yerde, mücadeleye katılmış olan işçilerin evlerini ziyaret ederek militan bir ajitasyon kampanyası geliştirmelidirler.

Ayrıca, işçi kitlelerinin ilgisini siyasete çeken her siyasi seçim kampanyasından sonra, işçi sınıfının yaşadığı bölgelerdeki evleri ziyaret etmek için özel gruplar oluşturulması da gereklidir.

Geniş işçi kitlelerini yüksek fiyatlar, işsizlik vb. ile etkileyen potansiyel siyasi ve ekonomik kriz dönemlerinde komünistler, bu sorunlar üzerine becerikli bir propaganda yapmalıdırlar. Onlar, sendika gruplarından, sendikalarda örgütlenmiş olan işçilerin ayrıntılı listesini almak ve abone kazanmak amacıyla tek tek bu işçilerle bağ kurmada bu listelerden yararlanmak için tüm güçleriyle çalışmalıdırlar. Deneyimler göstermiştir ki; böylesi bir abone kaydetme işi için, ayın son haftası en iyi zamandır. Bu dönem boyunca, bunu en azından yılda bir kez denememiş olan yerel grup, iyi bir fırsatın elinden kaçmasına izin veriyor demektir.

Gazete satışı için oluşturulmuş çalışma grupları, tek bir işçi toplantısını ya da gösterisini kaçırmamalıdır; olayın öncesinde, sonrasında ve olay sırasında gazetelere abone yapmalıdırlar.

Aynı görevi, sendikalardaki parti grupları, kendi sendikalarının tüm toplantılarında, hücreler ve fabrikalardaki parti grupları ise fabrika toplantılarında yerine getirmelidirler.

42) Parti üyeleri, gazeteyi, onun düşmanlarına karşı da savunmalıdırlar. Tüm parti üyeleri ayrıca, kapitalist basının haberleri nasıl saptırdığını ve gizli tuttuğunu teşhir edip eleştirerek, gazeteyi ona karşı savunmalıdırlar.

Biz, sosyal-demokratların ve bağımsız sosyalistlerin basınını, dar bir polemiğe dönüşüp yozlaşmaması gereken sürekli bir saldırıyla alt etmeliyiz. Bunların, çeşitli toplumsal çelişkileri hafifletip örtbas etmek için verdikleri mide bulandırıcı uğraşları meydana çıkarmak amacıyla, günlük yaşamdan birçok örnek kullanılmalıdır. Sendikalardaki ve diğer örgütlerdeki parti gruplarımız, sendikaların ve diğer işçi örgütlerinin üyelerini sosyal-demokrat basının aldatıcı ve zararlı etkisinden kurtarmak için ellerinden geleni yapmalıdırlar. Ev ev gezerek ve fabrikalarda yapılan ajitasyonla yeni aboneler kazanma faaliyetimiz, sosyal-hainlerin basınına karşı cepheden, akıllıca bir saldırıyı da içermelidir.

VII. Parti Örgütlenmesinin Genel Yapısı Üzerine

43) Parti örgütlenmesinin yaygınlaşmasında ve sağlamlaştırılmasında, herhangi bir geleneksel coğrafi kriterden daha çok, bölgenin ortaya koyduğu gerçek ekonomik ve siyasal yapı ile iletişim ağı göz önünde tutulmalıdır. Asıl olarak ***büyük şehirlerin ve büyük-ölçekli sanayi merkezlerinin*** üzerinde durulmalıdır.

Yeni bir parti kurulurken, partinin güçleri sınırlı ve geniş ölçüde dağınık olduğu halde, parti örgütleri ağını derhal tüm ülkeye yaymaya girişme eğilimiyle sık sık karşılaşılır. Bunun sonucunda parti, üye kazanmakta daha yetersiz kalacaktır ve birkaç yıllık bir zaman içinde çok gelişmiş bir bürokratik sistem yaratmayı becerse de, ülkenin ana sanayi kentlerinin hiçbirinde sağlam bir temel inşa etmeyi bile başaramayacaktır.

44) Parti faaliyetinin en yüksek düzeyde merkezileştirilmesi, her biri üstündekine bağlı çok sayıda parti örgütüne sahip şematik ve hiyerarşik bir önderlik sisteminin inşa edilmesiyle elde edilmeyecektir. Amaç, ekonomik-siyasal yaşamın ve iletişimin merkezi olan her büyük kent için, kentin çevresindeki ekonomik ve siyasal alana yayılan bir örgütsel ağa sahip olmaktır. Bölgenin ana kentinde bulunan parti komitesi, parti örgütünün başı olarak, bölgedeki tüm örgütsel ve siyasal faaliyeti yönlendirmeli ve bölgenin başlıca yerleşim merkezlerinde çalışan faal parti üyeleriyle en yakın bağları sürdürmelidir.

Bölge konferansı veya partinin bölge kongresi tarafından seçilen

ve parti merkez komitesi tarafından resmen onaylanan bölge örgütçüleri, bölgenin başlıca yerleşim merkezlerindeki parti yaşamında düzenli bir rol oynamalıdırlar. Başlıca yerleşim merkezlerindeki parti çalışanları, politik önderliği sağlayan parti bölge komitesini sürekli olarak takviye etmelidirler ki, böylelikle bölge komitesiyle başlıca yerleşim merkezlerindeki geniş parti üyesi kitlesi arasında sıkı bir ilişki sürdürülebilsin. Parti örgütlenmesinin biçimleri daha fazla geliştikçe, partinin yönetici bölge komitesinin, bölgenin başlıca yerleşim merkezlerindeki politik önderliği üstlendiği bir durumu hedefleyen bir çalışma zorunludur. Bölge örgütlerinin yönetici parti komiteleri, merkez komitesiyle birlikte, bir bütün olarak parti örgütünün gerçek önderliğini sağlayacaklardır.

Partinin belirlediği bölgenin sınırlarının, coğrafi alanın sınırlarıyla çakışması, besbelli ki zorunlu değildir. Önemli olan, parti bölge komitesinin bölgedeki tüm yerel örgütleri eşit bir etkinlikle gözetip denetleyebilmesidir. Eğer bu mümkün olmuyorsa, o takdirde bölge ikiye bölünmeli ve yeni parti bölge komiteleri yaratılmalıdır.

Daha büyük ülkelerde parti, doğal olarak, merkez komitesinin, çeşitli bölge komiteleriyle (Eyalet organları, üst-bölge komiteleri, vb.) ve bölgenin merkezi yönetiminin farklı farklı yerel örgütlerle (alt-bölge ya da ilçe organları) bağını kurmak için belirli sayıda genel irtibat organlarına gereksinim duyar. Bazı durumlarda, bu irtibat organlarından birine ya da diğerine yönetici bir rol vermek elbette ki önerilebilir (Örneğin, parti üye kitlesinin geniş olduğu, oldukça büyük bir kentteki ana irtibat örgütüne). Ancak, genel bir kural olarak, böylesi bir ademi merkeziyetçilikten (desantralizasyon) kaçınmak akıllıca olacaktır.

45) Parti örgütünün büyük birimleri (bölge), yerel parti organlarından -kır ve kasaba "yerel grupları", büyük kentlerin semtlerinin "mıntıka" ve "alan"ları- oluşur:

Yasal koşullar altında, genel üye toplantılarını amaca uygun biçimde toplayamayacak kadar büyümüş olan bir yerel parti organı bölünmelidir.

Yerel parti organları içerisinde, üyeler, gündelik parti çalışması için çalışma gruplarına dağıtılmalıdır. Daha büyük örgütlerde, çalışma gruplarını çeşitli kolektif gruplar içerisinde birleştirmek amaca uygun

olabilir. Genel olarak, bir ve aynı kolektif grup içinde, işyerinde ya da günlük yaşamlarında birbirleriyle en çok ilişkisi olan üyeler biraraya getirilmelidir. Kolektif grubun görevi, genel parti işlerini çalışma gruplarına paylaştırmak, sorumlulardan rapor almak, onların arasından üye adaylarını eğitmek vs.dir.

46) Parti bir bütün olarak, Komünist Enternasyonal'in önderliği altındadır. Enternasyonal'in merkezi organlarının, üye partileri ilgilendiren talimat ve kararları, 1) partinin merkez komitesine ya da 2) MK aracılığıyla, belirli bir özel faaliyetten sorumlu merkezi organa veya 3) tüm parti örgütlerine gönderilir.

Enternasyonal'in talimat ve kararları, parti için olduğu gibi, elbette ki, her bir parti üyesi için de bağlayıcıdır.

47) Partinin merkezi önderliği (merkez komite ile danışma konseyi ya da komitesi), parti kongresine ve Komünist Enternasyonal'in önderliğine karşı sorumludur. Hem dar olan önderlik, hem de geniş olan komite ve danışma konseyi genellikle parti kongresi tarafından seçilir, fakat eğer kongre uygun görürse, merkezi organa kendi üyeleri arasından, Politik ve Örgütsel Büro üyeleri arasından oluşturulan daha dar bir yönetici organ seçmesi için talimat verebilir. Partinin politikaları ve yürürlükteki faaliyetleri, dar olan önderlik tarafından, bu iki büro aracılığıyla yönetilir. Bileşimi daha dar olan önderlik organının düzenli çağrıları ile, büyük önem taşıyan ve geniş kapsamlı konularda karar almak üzere partinin merkez komitesinin genel toplantıları yapılır. Bir bütün olarak politik durumun tam bir bilgisine sahip olmak ve partinin ve mücadele kapasitesinin canlı bir tablosunu sürekli göz önünde tutabilmek için, merkez komiteyi seçerken, eğer uygun adaylar varsa ülkenin farklı alanlarını hesaba katmak gereklidir. Aynı nedenlerle, merkez komitesine seçimler sırasında su yüzüne çıkan taktik sorunlardaki ciddi görüş ayrılıkları görmezlikten gelinmemeli, bastırılmamalıdır. Tam tersine bu farklı görüşlerin en iyi savunucularının merkez komitesinde temsili kolaylaştırılmalıdır. Bununla birlikte, daha dar olan önderlik organı, mümkün olduğunca aynı fikirleri paylaşmalıdır, eğer partiye, güçlü ve güvenilir bir önderlik sağlayacaksa, yalnızca kendi otoritesine değil, aynı zamanda bir bütün olarak önderlikteki kesin ve sayıca güçlü çoğunluğa da güvenmelidir.

Partinin merkezi önderliğinin bu şekilde geniş bir yapıya sahip olması, legal kitle partilerine kısa zamanda ilk olarak şu olanağı sunacaktır: Merkez komitesinin çalışması için en iyi temellerin yaratılmasını; partinin üye kitlesinin, kendi MK'sine mutlak bir güven duymasını ve onunla olan ilişkilerinde sıkı disipline bağlı kalmasını sağlayacaktır. Bundan başka, parti, profesyonel parti çalışanlarında gelişebilecek her türden hastalığı ve zaafı, daha hızlı bir biçimde teşhis ve tedavi edebilecektir. Bu, parti içinde hastalığın büyümesini makul bir yoldan yok etmeyi kısmen mümkün kılar ve gelecekte bu hastalığı, yıkıcı sonuçları olabilecek cerrahi yöntemlerle parti kongrelerinde tedavi etme zorunluluğunu ortadan kaldırır.

48) Her yönetici parti komitesi, parti çalışmasını mümkün olduğunca verimli bir şekilde denetlemesini sağlayan etkili bir iş bölümü örgütlemelidir. Özel yönetici organlar, birçok çalışma alanında gerekli olabilir. (Propaganda, gazetelerin ve süreli yayınların dağıtımı, sendika çalışması, kadınlar arasında çalışma, Kızıl Yardım Çalışması, bilgilenme ve irtibat çalışması vb.). Her özel yönetici organ, ya merkezi yönetici organa ya da parti bölge komitesine bağlıdır.

Parti'nin yönetici bölge komitesi ve en sonunda da partinin merkezi yönetici organı, kendisine bağlı tüm komitelerin faaliyetini, düzgün işlev görmesini ve ***bileşimini kontrol eder***. Profesyonel parti çalışanı olan tüm üyeler, doğrudan doğruya parti komitesine karşı sorumludurlar. Editör, propagandacı, örgütçü vb. konumlardaki parti üyelerinin, parti çalışmasını çok fazla karmaşıklaştırmaması koşuluyla, farklı işlerde ve kentlerde dönüşümlü olarak görevlendirilmesi tavsiye edilir. Editörler ve propagandistler, ayrıca belirli bir çalışma grubunun bir parçası olarak düzenli parti çalışmasında da yer almalıdırlar.

49) Parti'nin ve Komünist Enternasyonal'in merkezi önderliğinin, tek tek üyelerden olduğu kadar, tüm komünist örgütlerden ve bunların organlarından da geniş kapsamlı ***raporlar*** talep etmeye her zaman yetkisi vardır. Merkezi önderliğin temsilcilerinin ve delegelerinin tüm toplantılara ve tüm oturumlara, istişari oyla ve veto hakkıyla katılma yetkileri vardır. Merkezi parti önderliği daima, alan ve bölge komitelerine sadece genelgeler ya da yazışmalar yoluyla değil, ayrıca kendi temsilcileri tarafından sözlü iletişim yoluyla da politik veya örgütsel

meseleler üzerine talimat ve bilgi verebilecek delegeleri hazır bulundurmalıdır.

Merkezi komiteler ve tüm bölge komiteleri, sınanmış ve deneyimli partili yoldaşlardan oluşan, fonları kontrol etme ve hesapları denetleme işini yapan teftiş komisyonlarına sahip olmalıdırlar. Bu komisyonlar, kesin olarak belirlenmiş zamanlarda, genişletilmiş merkez komitesine rapor vermelidirler.

Tek tek her parti üyesi gibi, her örgüt ve her parti organının da önerilerini, yorumlarını veya şikayetlerini, her an doğrudan doğruya merkezi parti önderliğine veya Enternasyonal'e iletmeye hakkı vardır.

50) Yönetici parti organlarının ***talimatları ve kararları***, ona bağlı örgütler ve her bir üye için ***bağlayıcı***dır.

Yönetici organların, görevlerini savsaklayan veya haklarını kötüye kullanan yönetici yoldaşlara karşı önlem alma ödev ve ***sorumlulukları***, biçimsel ve resmi olarak ancak kısmen belirlenebilir. Örneğin illegal partilerde, bu organların hesap verme sorumlulukları resmi olarak daha azdır, ama diğer parti üyelerinin görüşlerini dikkate alma, düzenli olarak güvenilir bilgi almaya çalışma ve üzerinde iyice düşünüp, etraflıca tartıştıktan sonra karar alma ödevleri de o derece fazladır.

51) Kamuoyu önüne çıktıklarında parti üyeleri, her zaman militan bir örgütün ***disiplinli üyeleri*** olarak hareket etmek zorundadırlar. Eğer şu veya bu sorunda doğru eylem yöntemi üzerine anlaşmazlıklar varsa, bunlar herhangi bir açık faaliyete başlamadan önce, mümkün olduğunca parti örgütünde çözülmelidir ve üyeler, bundan sonra, alınmış karara bağlı olarak hareket etmelidirler. Her parti kararının, tüm parti örgütleri ve parti üyeleri tarafından tam olarak uygulanması için, her bir meselenin tartışılmasına ve karara bağlanmasına, mümkün olan en çok sayıda parti üyesi katılmalıdır. Tek tek yoldaşlar tarafından sorunların kamuoyu önünde (basın, toplantılar, broşürler) bir bütün olarak tartışılıp tartışılmayacağına ve (tartışılacaksa -*çn*) hangi biçimde ve hangi kapsamda tartışılması gerektiğine karar verme yükümlülüğü, parti organlarına ve parti kurullarına düşer. Eğer örgütün veya yönetici parti organının kararı, diğer bazı üyelere göre yanlışsa, bu yoldaşlar, halkın önündeki konuşmalarında ya da davranışlarında şunu unutmamalıdırlar: ***Ortak cephenin birliğini kırmak veya zayıflatmak***, en kötü

disiplin ihlali ve devrimci mücadelede yapılabilecek en kötü hatadır.

Komünist partiyi ve özellikle Komünist Enternasyonal'i komünizmin tüm düşmanlarına karşı savunmak her parti üyesinin en önemli görevidir. Bunu unutan veya aleni olarak partiye ya da Komünist Enternasyonal'e saldıracak kadar ileriye giden herkese partinin bir düşmanı gözü ile bakılmalıdır.

52) Partinin ***tüzüğü***, partinin gelişimine ve büyümesine bir engel oluşturmayacak şekilde düzenlenmelidir.

Komünist Enternasyonal'in kararları, tüm üye partiler tarafından ***geciktirilmeksizin uygulanmalıdır***; hatta mevcut tüzükteki ve parti kararlarındaki gerekli değişikliklerin ancak sonradan yapılabileceği koşullarda bile, bu kararlar geciktirilmeden yerine getirilmelidir.

VIII. Legal ve İllegal Çalışmanın Birleştirilmesi Üzerine

53) Her komünist partinin gündelik yaşamı, devrimci sürecin farklı aşamalarına bağlı olarak değişir. Bununla birlikte, aslında legal ya da illegal her parti aynı tür parti yapısını hedeflemelidir.

Parti, kendisini öyle örgütlemelidir ki, mücadelenin koşullarındaki değişikliklere hızla uyum sağlayabilsin.

Komünist parti, bir yandan kendisinden üstün kuvvetlere sahip düşmanla açık çarpışmalardan kaçınabilecek, diğer yandan hasımlarının zor durumundan yararlanıp, saldırının en az beklendiği yerden saldırabilecek bir kavga örgütü olmaya doğru gelişmelidir. Parti örgütü için her şeyi, bir ayaklanmaya, sokak çatışmasına veya kitlelerin üzerlerindeki aşırı baskıya karşı geliştirdikleri kendiliğinden tepkiye bağlamak, çok büyük bir hata olacaktır. Komünistler ***her durumda*** devrim için hazırlanmalı ve ***savaşmaya daima hazır olmalıdırlar;*** çünkü çoğu zaman, hareketin ne zaman büyüyeceğini ve ne zaman bir durgunluk sürecinin yaşanacağını peşin olarak bilmek hemen hemen imkansızdır. Ancak, çarpışmaları önceden tahmin etmek mümkün olduğunda bile, bunun alameti çok nadir olarak, parti örgütünde yapılması gerekli değişiklikler için zaman tanıyacak kadar erken gelir; çünkü durumdaki bu türden değişiklikler, genellikle çok çabuk ve çoğu zaman ***tamamen beklenmedik*** bir şekilde ortaya çıkarlar.

54) Kapitalist ülkelerdeki legal komünist partiler, bir bütün olarak,

partiyi devrimci ayaklanmaya, silahlı mücadeleye ve illegal mücadeleye hazırlamak için ne kadar ciddi çalışmaları gerektiğini henüz tam olarak kavrayamamışlardır.

Bu partiler, illegal çalışma için hazırlanmamakta; uzun bir süre boyunca legal olarak çalışabileceklerini düşünmekte ve yalnızca gündelik legal mücadelenin gereksinimlerini karşılayan yapıları benimsemektedirler.

Diğer taraftan illegal partiler ise, devrimci kitlelerle hakiki bağları olan bir parti örgütünü inşa edebilecek legal faaliyetlerde yer alma fırsatlarını yakalamakta çoğu zaman yeterince ustalaşmış değillerdir. Böyle durumlarda parti çalışması, genellikle, etkisiz komplocular tarafından yerine getirilen, adeta bir "Sisyphus Çilesi"ne* dönüşür.

Her ikisinde de, düzeltmelerin yapılması gerekmektedir. Her legal komünist parti, yeraltına çekilmek zorunda kaldığında mücadelesini sürdürmeye hazırlıklı ve yetenekli olacak şekilde örgütlenmelidir. Özellikle, ani devrimci patlamalara yanıt vermek için hazırlıklı olmalıdır. Her illegal komünist parti ise, legal işçi hareketinin sağladığı olanaklardan yararlanmalıdır, böylelikle sıkı bir şekilde çalışarak geniş devrimci kitlelerin örgütleyicisi ve gerçek önderi haline gelir. Legal ve illegal çalışmanın her ikisinin de yönetimi, daima tek bir parti merkezinin ellerinde olmalıdır.

55) Hem legal hem de illegal komünist partiler, genellikle illegal komünist örgütsel çalışmayı, parti çalışmasının ve örgütlenmesinin diğer yönlerinden kesin olarak yalıtılmış, içe kapalı ve sadece askeri bir örgütün yaratılıp sürekli kılınması olarak anlıyorlar. Bu şüphesiz yanlış bir bakıştır. Devrim-öncesi dönemde bizim askeri örgütümüz, asıl olarak, genel komünist parti çalışmasıyla oluşturulmalıdır. ***Bir bütün olarak*** parti, devrim için savaşan bir ***askeri örgüt*** haline gelmelidir.

Yalıtılmış devrimci askeri örgütler vaktinden önce kurulursa, hemen yerine getirecekleri yararlı bir parti görevi olmadığından, genellikle demoralize olma ve dağılma eğilimi gösterirler.

---

* *Sisyphus Çilesi: Yunan mitolojisinde tanrıların Sisyphus'a verdiği cezaya yapılan bir gönderme. Sisyphus, her seferinde zirveye varmadan geriye yuvarlanan bir kayayı sürekli dağın tepesine çıkarmakla cezalandırılmıştır. Sisyphus'un çilesi, her seferinde bozulup yeniden başlanan bir işin zahmetini, amacına ulaşmayan emeği anlatır.*

56) Elbette ki, önemli herhangi bir kampanya boyunca bir illegal partinin, üyelerini ve örgütlerini deşifre olmaktan koruması ve kimliklerinin, üyelik listeleri, özensiz aidat toplama ya da yayınların dikkatsiz dağıtımı yüzünden açığa çıkmaması için tedbirli davranması hayati önemdedir. İllegal parti, konspiratif amaçlar için, açık örgütlenme biçimlerini, legal partilerin kullandığı tarzda kullanamaz. Ama bu tür yöntemlerden daha fazla faydalanmayı öğrenebilir.

Partiye şüpheli ve güvenilmez kişilerin katılımını önlemek için her türlü tedbir alınmalıdır. Kullanılması gereken yöntemler, önemli ölçüde partinin legal veya illegal olmasına, onun gelişme ya da durgunluk sürecinde olmasına bağlı olacaktır. Kimi yerlerde ve belirli koşullarda uygun sonuçlar vermiş olan bir yöntem, adaylık sistemidir; buna göre partiye katılmak isteyen kişiler önce bir veya iki partili yoldaşın tavsiyesi üzerine aday olarak kabul edilir ve sadece görev olarak verilen parti çalışmasını başarıyla yürütürlerse tam üye olarak alınırlar.

Burjuvazi kaçınılmaz olarak, illegal örgütlerin içine sızmak üzere casuslar ve provokatörler gönderecektir. Bu unsurlara karşı, büyük bir dikkat ve sabırla mücadele edilmelidir. Bu mücadelenin bir yöntemi, legal ve illegal çalışmanın azami düzeyde birleştirilmesidir. Kimin illegal çalışmada itimat edilecek kadar güvenilir, yürekli, dürüst, enerjik ve becerikli olduğunu ve illegal çalışmanın hangi alanında en uygun yeri alacağını sınamanın en iyi yolu, kapsamlı bir legal devrimci çalışma sürecidir.

Legal kitle partisi, beklenmedik şeylerle karşılaşmaya, kendisini silahlandırmaya ve illegal çalışmaya uyarlamaya tam olarak hazırlanmalıdır. (Örneğin, adresleri dikkatlice saklamalı, yazışmaları yok etme alışkanlığını geliştirmeli, gerekli belgeleri saklamayı öğrenmeli, insanları konspiratif çalışmada eğitmeli, vb)

57) Sonuç olarak, bizim genel parti çalışmamız, henüz devrimci ayaklanma öncesi dönemde öyle örgütlenmelidir ki, ayaklanmanın ihtiyaçlarını karşılayan kavga örgütünün ***kökleri*** zamanında gelişsin ve sağlamlaşsın. Komünist parti yönetiminin ***bu ihtiyaçları sürekli göz önünde tutması*** ve devrim başlamadan önce mümkün olduğunca kendi görevleri hakkında ***net bir fikir*** oluşturması özellikle önemlidir. Şu bir gerçektir ki, böylesi bir tablo hiçbir zaman mutlak bir şekilde ta-

mamlanmış ve kesin olamaz, ama bu kesinlikle komünist örgütsel önderliğin bu önemli yönünü görmezden gelmek için bir mazeret olmamalıdır.

İyi örgütlenmiş bir parti için bile, açık bir devrimci mücadele dönemindeyken yönelimini değiştirmek, son derece zor gelebilir. Politik parti askeri bir harekete seferber olmak için yalnızca birkaç güne sahip olabilir. Sadece parti değil, ayrıca onun yedek kuvvetleri, sempatizan örgütleri ve hatta örgütsüz devrimci kitleler, eylem için bu kısa zamanda hazırlanmak zorunda kalabilirler. Böylesi bir durumda, düzenli bir Kızıl Ordu'nun oluşumu söz konusu olamaz. Zafer, önceden örgütlenmiş bir ordunun yardımı olmaksızın kazanılmalıdır; zafer yalnızca kitleler tarafından, partinin önderliğinde kazanılmalıdır. Bu yüzden, eğer partimiz kendisini böylesi bir ihtimale karşı örgütlememişse, en kahramanca mücadele bile yararsız kalabilir.

58) Devrimci ***merkezi öncü yapılar***, görevlerini yürütmekte ***çoğunlukla yetersiz kalmışlardır.*** Bir devrim sırasında, karargahlarda kargaşa, belirsizlik ve kaos hüküm sürerken bile, proletarya, kendi temel örgütsel görevlerinde büyük adımlarla ilerleyebilir. Bazen, en basit işbölümü bile eksik kalır. Bilhassa iletişim ağı genellikle öyle kötü örgütlenmiştir ki, faydalı olmaktan çok, bir yüke dönüşür ve hiç kimsenin güvenemeyeceği bir şey haline gelir. Eğer gizli posta ve ulaşım olanakları, saklanmaya yönelik gizli evler ve matbaa makineleri ihtiyaç duyulan yerde kullanılıyorsa, bu genellikle tamamen şans eseridir. Örgütlü bir düşman, her türlü başarı şansına sahip provokatif bir eylem başlatabilir.

Öncü devrimci parti, bu örgütsel görevlerin üstesinden gelmek için kendi özel aygıtını kurmadığı sürece, böylesi bir kaos kaçınılmazdır. Siyasi polisle savaşmak için, askeri istihbarat, tıpkı karşı-istihbaratın çalışmasında olduğu gibi, özel eğitim ve bilgiyi gerektirir.

Bir gizli iletişim sistemi, ancak uzun bir süredir düzenli olarak yürürlükteyse, güvenilir ve etkin bir biçimde işleyebilir. Tüm bu özel devrimci faaliyet alanlarında her komünist parti, küçük ölçekte olsa bile, bazı gizli hazırlıklara gereksinim duyar.

Çoğu durumda, yaratılması gerekebilecek olan aygıt tipi göz önünde tutulmak kaydıyla, legal olarak bir sistem kurulabilir: Örneğin, pos-

ta ve kurye hizmetlerini, ulaşımı-nakliyeyi, kalacak yerleri vb. örgütleyen bir yeraltı aygıtı, yasal broşürlerin ve ayrıca legal yayınlar ve mektupların dikkatlice dağıtımı yoluyla oluşturulabilir.

59) Komünist örgütçü, başlangıçtan itibaren, partinin ***her bir*** üyesinin, devrim zamanında militan örgütümüzün bir neferi olarak oynayacağı ***gelecek tarihsel rolü*** düşünmek zorundadır. Böylece örgütçü, işçileri gelecekteki konumlarına ve mücadeledeki rollerine ***en iyi uyan çekirdek gruba*** yerleştirecek ve ***onlara en uygun*** işi verecektir. İşin kendisi, yararlı ve bugünün mücadelesi için gerekli olmalı, pratikçi işçinin anlamadığı kuru bir talim olmamalıdır. Bu faaliyet, yarının nihai mücadelesinin önemli gereksinimleri için eğitimin bir parçasıdır.

Taktikler Üzerine

12 Temmuz 1921

I. Sorunun Tanımlanması

Farklı ülkelerde yaşayan, fakat ortak bir amacı, kapitalizmin yıkılması, proletarya diktatörlüğünün kurulması ve komünist toplumun ilk aşaması olan sosyalizmin gerçekleşmesi için bir uluslararası sovyet cumhuriyeti amacını paylaşan proleterlerin birleşik hareketini örgütlemek üzere, yeni bir uluslararası işçi birliği kurulmaktadır. Komünist Enternasyonal'in tüzüğünde onaylanmış olan bu tanım, çözülmesi gereken tüm taktik sorunlara, başka bir deyişle, proletarya diktatörlüğü için verdiğimiz mücadelede karşı karşıya geldiğimiz, işçi sınıfının çoğunluğunun komünizme nasıl kazanılacağına ve komünizm için yaklaşan mücadelede proletaryanın en aktif kesimlerinin nasıl örgütleneceğine dair taktik sorunlara, açık bir biçimde işaret eder. Tüzük, aynı zamanda proleterleşmekte olan küçük burjuva tabakalara karşı proletaryanın alması gereken tutuma, burjuva iktidar organlarının en hızlı şekilde parçalanmasının ve tamamıyla yok edilmesinin yollarına ve işçi sınıfı diktatörlüğüne nasıl hazırlanılacağı sorunlarına da değinmektedir. Kuşku yok ki, zafere giden tek yol diktatörlükten geçmektedir. Dünya devriminin gelişimi, her türlü kuşkunun ötesinde, içinde bulunduğumuz tarihsel koşullarda sermayenin diktatörlüğünün tek alternatifinin proletarya diktatörlüğü olduğunu kanıtlamıştır. Komünist Enternasyonal'in Üçüncü Kongresi, tüm ülkelerde devrimci gelişmelerin olduğu bir zamanda, birkaç kitlesel komünist partinin kurulmuş olduğu, bununla birlikte henüz hiçbirisinin, kendi gerçek devrimci mücadelesinde işçi sınıfının çoğunluğunun gerçek önderliğini elde edemediği

bir anda, taktikler sorununu yeniden gözden geçirmektedir.

II. Yeni Muharebelerin Öngününde

Çürüyen kapitalizmden, proletaryanın devrimci enerjisinin birikiminden ve onun militan, muzaffer bir güç olarak örgütlenmesinden doğan dünya devrimi, uzun bir devrimci mücadele dönemi gerektirecektir. Çünkü toplumsal çelişkinin düzeyi ve ayrıca toplumsal yapılar ile toplumsal değişimin önündeki engeller bir ülkeden diğerine değişmektedir. Batı Avrupa ve Kuzey Amerika'nın kapitalist ülkelerinde, Dünya Savaşı'nı dünya devriminin zaferi izlemedi, çünkü burjuvazi buralarda son derece örgütlüydü. Bu yüzden komünistler, savaş sırasında bile, şunu söylediklerinde haklıydılar: ***Emperyalizm çağı, uzun zamana yayılan bir toplumsal devrim çağına dönüşecektir.*** Yani, tek tek kapitalist ülkelerde uzun iç savaşlar zincirine ve bir tarafında kapitalist hükümetlerin, diğer tarafında ise proleter devletlerin ve sömürgelerin olduğu, birbirini takip eden bir dizi savaşa dönüşecektir. Dünya devrimi düz bir çizgi boyunca gelişmez: Müzmin kapitalist çürümenin belirli dönemlerinde, düzenin kuyusunu kazmayı hedefleyen gündelik devrimci çalışma, toplumsal gerilimin ve şiddetli krizlerin artmasına yol açar. Ama dünya devrimi beklenenden de daha yavaş gelişiyor; çünkü proletarya tarafından burjuvazi ile mücadele etmek için yaratılan güçlü işçi örgütleri ve işçi partileri, yani sosyal-demokrat partiler ve sendikalar, savaş sırasında karşı devrimci etkinin organları haline dönüştüler; proletaryayı tuzağa düşürdüler ve hala onu avuçlarında tutmaya devam ediyorlar. Bu sayede burjuvazi, seferberliğin bittiği dönemin sorunlarıyla kolayca baş edebildi ve başına talih kuşu gibi konan 1919 ile 1920'deki ekonomik refah dönemi boyunca, işçi sınıfını, mevcut kapitalist düzenin sınırları içinde toplumsal durumunda iyileşme olabileceğine dair umutlandırabildi. Proletaryanın 1919'daki yenilgileri ve devrimci hareketin 1919 ile 1920'deki ağır aksak gelişimi, sosyal-demokrat partilerin ve sendikaların etkisine bağlanabilir.

Yine de, 1920'de başlayan ve her köşede ***işsizliği*** üretip artırarak bugün bütün dünyaya yayılmış olan ***dünya ekonomik krizi***, uluslararası proletaryaya şunu kanıtlamaktadır; burjuvazi, savaşın yıkıntıları üzerinden dünyayı yeniden kurmaktan acizdir. Uluslararası düzeyde poli-

tik anlaşmazlıklar şiddetlenmektedir. Fransa'nın Almanya'ya karşı giriştiği yağma kampanyası*, İngiltere ile Amerika'nın ve Amerika ile Japonya'nın çatışan çıkarları, bunun sonucunda dünya çapında silahlanmadaki artış, can çekişen kapitalist dünyanın bir dünya savaşına çok yaklaşmakta olduğunun kanıtlarıdır. Savaşın galipleri tarafından yenilmiş rakiplerin ve sömürge halkların sömürülmesi için kurulmuş uluslararası bir tröst olan Milletler Cemiyeti bile, İngiliz Amerikan rekabeti yüzünden bölünmüştür. İşçi sınıfı, yanılsamalarından uyanmaya ve şunu anlamaya başlıyor: Politik iktidarı ele geçirmenin devrimci araçlarını, aşama aşama ve barışçıl davranmak adına elinin tersiyle bir kenara iterse, asla ekonomik ve politik egemenliğini kuramaz. Şimdiye kadar, uluslararası sosyal demokrasi ve sendika bürokrasisi, bu yanılsamaları besleyerek işçi kitlelerini devrimci mücadeleye katılmaktan alıkoymayı başardı. Yine de Almanya'da Schiedemann-Noske hükümetinin, işçilerin ayaklanmasını önlemek için 1919 Mart'ında uygulamaya koyduğu gülünç millileştirme programı rafa kaldırıldı. Kamulaştırma hakkındaki boş laflar, Stinnes'leştirmenin, yani Alman sanayisinin, bir kapitalist diktatörlüğün ve onun kliğinin emri altına girmesinin önünü açtı. Sosyal-demokrat Hörsing yönetimindeki Prusya hükümeti tarafından başlatılan saldırı, Alman burjuvazisi tarafından tüm Alman işçilerinin ücretlerini düşürmeyi hedefleyen genel bir kampanyanın sadece başlangıcıdır. İngiltere'de tüm millileştirme projeleri bir kenara atılmış durumdadır. Hükümet, Sankey Komisyonu'nun millileştirme planlarını uygulamak yerine, maden sahiplerinin lokavtını desteklemek için askeri güç kullanıyor. Fransız hükümeti, Almanya'yı soyarak kendisini sadece ekonomik iflastan kurtarıyor; ekonominin sistemli biçimde yeniden kuruluşu sorunu üzerine ise hiç düşünmüyor. Kuzey Fransa'nın harap olmuş bölgelerini yeniden inşa etmek için bazı girişimleri olmuştur, ama sadece kapitalistlerin zenginleşmesine hizmet ettiği sürece. İtalya'da gerici faşist gruplar tarafından desteklenen burjuvazi proletaryaya karşı hücuma geçmiştir. Burjuva demokrasisi her yerde, hem uzun süredir yerleşmiş olduğu ülkelerde, hem de emperyalizmin yıkıntıları

* *Müttefiklerin Versay Anlaşması ile Almanya'yı ödemeye zorladığı tazminatlardan bahsedilmektedir.*

üzerinden yükselen yeni uluslarda, maskesini biraz daha indirmek durumunda kalmıştır. İngiltere'de Beyaz Muhafız örgütlerine ve hükümetin madencilere karşı* diktatörce eylemlerine bakın; İtalya'da faşistlere ve Guardia Regia'ya**; Birleşik Devletler'de Pinkerton'lara, sosyalist vekillerin parlamentodan kovulmasına, Linç Yasasına bakın; Yugoslavya'daki, Letonya'daki, Romanya'daki, Estonya'daki, Polonya'daki Beyaz Teröre, onun Finlandiya'da, Macaristan'da ve Balkan devletlerinde yasallaşmasına bakın; İsviçre'de, Fransa'da çıkarılan anti-komünist yasalara bakın... Burjuvazi, işgünlerini uzatarak ve ücret düzeylerini düşürerek, derinleşen ekonomik kaosun sonuçlarını her yönden işçi sınıfının omuzlarına yıkmaya çalışıyor. Onun bu çabaları, sosyal demokrasinin liderleri ile Amsterdam Sendikalar Enternasyonali tarafından destekleniyor. Her ne kadar işçi sınıfının yeni mücadelelerinin gelişmesini ve yeni bir devrimci dalgayı geçici olarak geciktirmiş olsalar da, dalganın yükselişini engelleyemezler. Tam da şu anda, Alman proletaryası bir karşı saldırıya hazırlanıyor. Sendika liderleri tarafından ihanete uğramış olmalarına rağmen, İngiliz madencileri, haftalarca kapitalist maden sahiplerine karşı kahramanca mücadele ettiler. İtalyan proletaryasının en ileri kesimleri, Serrati grubunun titrek politikalarını deneyimleriyle öğrendiler ve İtalyan Komünist Partisi'nin kurulmasıyla kanıtlandığı gibi savaşma iradeleri çelikleşti.

Fransa'da Sosyalist Parti'nin, bölünüp sosyal-yurtseverlerden ve merkezcilerden kendisini ayırdığından beri, nasıl da artık komünist ajitasyon ve propaganda ile uğraşmakla yetinmediğini, emperyalizmin zorbalıklarına karşı kitlesel kampanyalar örgütlediğini görüyoruz. Çekoslovakya'da birleşik bir önderlikten bütünüyle yoksun olmasına rağmen, milyonlarca işçinin katıldığı ve sonrasında kitlesel devrimci Çekoslovak Komünist Partisi'nin kurulduğu Aralık politik grevine şahit olduk. Şubat'ta Polonya'da komünist parti tarafından önderlik edilen demiryolu işçilerinin grevi vardı, ayrıca bu işçileri destekleyen bir ge-

---

* *Mart 1921'de İngiltere'de maden işçilerinin başlattığı genel grevin Mayıs-Haziran aylarında hükümet tarafından zor kullanarak bastırılması; üçlü sendikal ittifakın pazarlıkla uzlaşması.*

** *İtalya'da İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra grevlere müdahale etmek için kurulan özel yarı askeri polis kuvveti*

nel grev ilan edildi. Şu anda sosyal-yurtsever Polonya Sosyalist Partisi'nin parçalanmasına tanık oluyoruz. Mevcut durumda, devrimci dalganın geriye çekilmesini değil, aksine toplumsal çelişkilerin keskinleşmesini, toplumsal mücadelenin yükselmesini ve açık iç savaşlara geçişi beklemeliyiz.

III. Günün En Önemli Görevleri

İçinde bulunduğumuz anda Komünist Enternasyonal'in en önemli görevi, işçi sınıfının çoğunluğu üzerinde hakim bir etki kurmak ve daha ileri işçilerin doğrudan mücadeleye katılmasını sağlamaktır. Ekonomik ve siyasal durumun nesnel olarak devrimci olmasına ve büyük bir grevin, bir sömürge ayaklanmasının, yeni bir savaşın ya da ciddi bir parlamenter krizin sonucu olarak devrimci bir krizin beklenmeyen biçimde gelişebilecek olmasına rağmen, yine de işçi sınıfının çoğunluğu komünistlerin etki alanının dışında bulunmaktadır. Bu olgu, mali sermayenin, emperyalizmin işçi sınıfının tüm kesimlerini yozlaştırmasını mümkün kılacak denli güçlü, buna karşın etkin bir devrimci kitle propagandasının henüz başlangıç aşamasında olduğu İngiltere ve Amerika gibi ülkeler için özellikle geçerlidir. Kurulduğu günden bu yana Komünist Enternasyonal, görevinin, işçi kitlelerini yalnızca ajitasyon ve propaganda yoluyla etkilemeyi amaçlayan küçük komünist sektler kurmak değil, ***fakat işçi kitlelerinin mücadelesine doğrudan katılmak, mücadelenin komünist önderliğini kurmak ve bu mücadelenin gelişimi içerisinde geniş, devrimci, kitlesel komünist partileri yaratmak olduğunu açık ve kesin bir biçimde belirtmiştir.***

Dahası Komünist Enternasyonal, kuruluşunu izleyen ilk on iki ayda, sekter eğilimleri kesin bir biçimde reddetti; ve ne denli küçük olurlarsa olsunlar, kendisine bağlı tüm partilerin gerici sendika bürokrasisini içerden yenilgiye uğratmak için sendikalarda çalışmalarını ve sendikaları proleter mücadeleyi ilerletebilecek devrimci proleter kitle örgütlerine dönüştürmelerini istedi. Komünist Enternasyonal daha ilk yılında, komünist partilerin yalnızca propaganda çevreleri olarak hareket etmemeleri, fakat burjuva devletinin sağladığı her türlü olanaktan işçi sınıfı hareketinin örgütlenmesi ve ajitasyonun yürütülmesi için yararlanmaları gerektiğini ortaya koydu. Enternasyonal, tüm burjuva temsi-

li kurumlarından, basın özgürlüğünden ve dernek kurma özgürlüğünden, bu özgürlükler çok sınırlı olsa dahi yararlanılması gereğini savundu. İkinci Kongre'de kabul edilen sendikal hareket ve parlamentarizm taktiği konularındaki kararlarında, Komünist Enternasyonal sekter eğilimleri siyasal olarak reddetti.

Komünist partilerin geçen iki yıllık mücadele boyunca edindikleri deneyimler, Komünist Enternasyonal'in ortaya koyduğu tutumu tam olarak doğrulamıştır. Komünist Enternasyonal'in taktikleri, bir dizi ülkede devrimci işçileri sadece bilinen reformistlerden değil, ama aynı zamanda merkezcilerden de ayırmakta başarılı olmuştur. Merkezciler, Amsterdam Sendikalar Enternasyonali'nin tutumlarını benimsemede açıktan açığa Scheidemann'lara, Jouhaux'lara ve Henderson'lara katılan İkibuçukuncu Enternasyonal'i kurdular. Bu durum proleter kitleler için yalnızca meselenin gerçek yüzünü açıklığa kavuşturacak ve gelecek savaşlarda verilecek kavgayı kolaylaştıracaktır. 1919'daki Ocak ve Mart mücadeleleri* sırasında Alman Komünizmi sadece önemsiz bir siyasal eğilimdi, ancak Komünist Enternasyonal'in taktiklerini -sendikalarda devrimci çalışma, açık mektuplar vb.- izleyerek kendisini büyük ve devrimci bir kitlesel partiye dönüştürdü. Parti'nin sendikalarda kazanmış olduğu etki o denli büyümüştür ki, sendikal bürokrasi komünist faaliyetin devrimci etkisinden korkarak birçok komünisti ihraç etmek ve sendikaları bölmenin vebalini taşımak zorunda kalmıştır. Çekoslovakya'da komünistler, siyasal olarak örgütlenmiş işçilerin çoğunluğunu kendi taraflarına kazanmayı başarmışlardır. Polonya Partisi, onu yeraltına zorlayan inanılmaz zulme rağmen, sendikalarda o kadar etkili çalışmıştır ki; yalnızca kitlelerle ilişkisini sürdürmekle kalmamış, aynı zamanda kitle mücadelesinin önderi olarak ileriye çıkmıştır. Fransa'da komünistler, Sosyalist Parti içinde çoğunluğu elde etmişlerdir. İngiltere'deki komünist gruplar, Komünist Enternasyonal'in taktiklerini ve yönergelerini izleyerek konumlarını güçlendiriyorlar. Sosyal-hainler, komünistlerin gittikçe artan etkisine tepkilerini, İşçi Partisi'nin kapılarını onlara kapatmaya çalışarak gösteriyorlar. Öte yandan, Almanya'daki,

* *Ocak 1919, burjuvazi ile sosyal hainliği apaçık ortaya çıkan sosyal-demokratların oluşturdukları bir ittifak sonucu ezilen Spartakist ayaklanmasının tarihiydi. 1919 Martı'nda ise Berlin'de bir genel grev gerçekleşmişti.*

Almanya Komünist İşçi Partisi (KAPD) gibi sekter komünist gruplar hiçbir başarı elde edememişlerdir. Komünizmi yalnızca propaganda ve ajitasyon yoluyla ve ayrı komünist sendikalar kurarak yükseltme teorisinin tamamıyla yanlış olduğu kanıtlanmıştır. Bu araçlarla, herhangi bir etkiye sahip tek bir komünist parti bile kurulamamıştır.

IV. Komünist Enternasyonal'deki Durum

Komünist Enternasyonal, kitlesel komünist partiler örgütleme girişimlerinde tamamen başarılı olamamıştır. Kapitalizmin hala yerinde sapasağlam durduğu en önemli ülkelerin bazılarında, yapılması gereken daha çok iş var.

Çeşitli tarihsel nedenlerle, savaştan önceki dönemde ABD'de büyük bir devrimci hareket yoktu; şimdi bile komünistler, parti üyelerinden bir çekirdek yaratmanın ve işçi kitleleri ile ilişki kurmanın ilk ve en temel aşamalarındalar. Beş milyon insanı işinden eden şu anki ekonomik kriz, bu türden bir çalışma için elverişli koşulların varlığı anlamına gelir. Amerikalı kapitalistler, devrimcileşen bir işçi hareketinin yaratacağı tehdidi ve komünizmin böyle bir hareket üzerinde bırakacağı olası etkiyi gayet iyi bilmekteler. Bu yüzden, partiyi yeraltına sıkıştırmak için vahşice zulüm yöntemleri kullanarak, genç komünist hareketi bastırmaya ve yok etmeye çalışıyorlar. Komünist partinin kitlelerle bağlarını yitireceğini, bir propaganda mezhebine dönüşerek yozlaşıp, eceliyle öleceğini ümit ediyorlar. Komünist Enternasyonal, Amerika Birleşik Komünist Partisi'ne şunu hatırlatır: İllegal olmasına karşılık, parti sadece üye kazanmakla ve eğitim yapmakla kalmamalı, yeraltı örgütlerinin ötesinde, hoşnutsuz işçi kitlelerine ulaşmak için elinden geleni yapmalı ve geniş kitleleri Amerikan kapitalistlerine karşı açık politik mücadelede birleştirmenin yollarını ve araçlarını bulmalıdır.

Komünistlerin tek bir partide birleşmiş olmaları gerçeğine rağmen, İngiliz komünist hareketi de kitlesel bir partiye büyümeyi başaramadı.

İngiliz ekonomisi istikrarsızlığa devam ediyor, eşsiz bir grev hareketi var, Lloyd George hükümetinden hoşnut olmayan geniş kitle giderek büyüyor ve bir dahaki genel seçimlerde liberaller ile işçi partilerinin zaferi muhtemeldir. İngiltere'de devrimin gelişimi için yeni perspektifler açılıyor; bu perspektifler en önemli konuları komünistlerin

gündemine sokuyor.

İngiliz Komünist Partisi'nin en önemli görevi, kitlesel bir parti olmaktır. İngiliz komünistleri, başlangıç noktası olarak halen varolan ve büyümeye devam eden kitle hareketini almalıdırlar. Hareketin her yönünü incelemeli, ısrarlı ve militan bir ajitasyon ve propaganda kampanyasını, işçilerin çeşitli tekil ve kısmi taleplerine dayandırmalıdırlar.

Binlerce ve milyonlarca işçi için grev hareketinin gücü, sendika aygıtının ve onun liderlerinin güvenilirliğinin, azminin ve iyi niyetinin ölçüsüdür. Bu yüzden komünistlerin sendikalardaki çalışması özellikle önemlidir. Sendikal hareket içindeki hainler ve ikiyüzlüler, İngiltere'de, başka herhangi bir ülkede olduğundan daha fazla, kapitalistlerin elinde politik kuklalara dönmüştür. Partinin dışardan yaptığı eleştiri, komünist hücrelerin bunları teşhir etmek ve gözden düşürmek için sendikalarda yürüttüğü ısrarlı, günlük çabalardan daha az etkilidir.

Komünist partilerin kitlesel partiler olduğu ülkelerde, bu partiler, kitle eylemleri başlatmakta daha çok inisiyatif almayı hedeflemelidirler; ama İngiltere'de parti, kitle etkinliğine müdahale etmeye ve kitlelere komünistlerin işçi sınıfının çıkarlarını, taleplerini ve duygularını etkili bir biçimde ve cesaretle temsil ettiğini pratikte göstermeye öncelik vermelidir.

Orta ve Batı Avrupa'nın kitlesel komünist partileri, sadece militanlıklarını ifade eden devrimci ajitasyon ve propaganda yöntemleri geliştirmekle kalmıyor, propaganda ve ajitasyondan eyleme geçişi de gerçekleştiriyorlar. Şu gerçek, bu geçişe engel olmaktadır: Birçok ülkede işçiler, devrimcileşmekte ve komünistlere yönelmektedirler; ancak bu komünistler, merkezcilikten kopmamış üstelik gerçekten komünist ajitasyon ve propaganda da yürütemeyen ya da bu ajitasyonun partiyi devrimci mücadeleye sürükleyeceğini bildikleri için bunu yapmaktan apaçık korkan liderlerin yönetimi altındadır.

İtalya'da bu merkezci eğilimler partide bir bölünmeye sebep oldu. Koşulların olgunlaşmış olduğu İtalya'da, iktidar için bilinçli bir mücadele yaratmak amacıyla işçi sınıfının kendiliğinden büyüyen etkinliğinden yararlanmak yerine, parti ve Serrati grubunun sendika liderleri fırsatların ellerinden kaçmasına göz yumdular. Onlar komünizmi, devrimci ayaklanmayı kışkırtmanın ve işçi kitlelerini mücadelede birleştirme-

nin araçları olarak görmediler. Savaşmaktan korkuyorlardı; bunun için fikirlerini sulandırdılar ve ajitasyon-propagandalarına merkezci bir eğilim verdiler. Merkezcilerin partideki (Turati ve Treves) ve sendikalardaki (d'Aragona) etkisi arttı. Bu merkezcilerin sözlerinde ve eylemlerinde, onları sonuçta ortaklığı bozmaya gönüllerinin elvermediği bu reformistlerden ayıran tek bir farklılık bile yoktu; komünistlerden ayrılmayı tercih ettiler. Bu Serrati-tipi politika, bir yandan reformistlerin etkisini artırdı, diğer yandan da partide anti-parlamentarist, ultra-sol akımların doğması tehlikesini artırdı. Livorno'daki ayrışma ve tüm komünistleri Komünist Enternasyonal'in İkinci Kongresi'nin kararları temelinde birleştiren İtalyan Komünist Partisi'nin kurulması, komünizmi İtalya'da kitlesel güç haline getirebilir. Bu, partinin, grevler sırasında ve karşı-devrimci faşist hareket ile mücadelede sendikaların tabanı ile yakın ilişkisini devam ettirirken, aynı zamanda Serrati'nin oportünist politikalarına karşı yorulmak bilmeksizin ve yolundan şaşmadan mücadeleyi sürdürüp sürdürmemesine bağlı olacaktır. Bu ayrıca, partinin, işçi sınıfının kitle eylemini birleştirip birleştirmemesine ve kendiliğinden patlamaları, titizlikle hazırlanmış mücadelelere dönüştürüp dönüştürmemesine de bağlıdır.

"Ulusal savunma"nın şovenist zehiri ve zafer sarhoşluğu, ***Fransa***'da diğer ülkelerden daha güçlü ortaya çıktı ve savaşa karşı tepki daha yavaş gelişti. Yine de Fransız Sosyalist Partisi'nin çoğunluğu, komünizme yöneldi; üstelik bu, devrimci eyleme olan ihtiyaç olayların gelişimiyle kesin olarak ortaya çıkmadan önce gerçekleşti. Sosyalistler Rus Devrimi'nden, diğer kapitalist ülkelerdeki devrimci mücadelelerden ve kendi liderlerinin ihanetlerinin deneyimlerinden etkilenmişlerdi. Fransız Komünist Partisi, saflarını ve özellikle de önderliğini, hala bir etkiye sahip olan ulusal-pasifist ve parlamentarist-reformist ideolojiden kurtarmak için ne kadar kararlı biçimde harekete geçerse, konumundan o kadar etkili ve bütünlüklü yararlanabilecektir. Parti hem şehirde hem de kırlarda kitlelerle ve özellikle en fazla ezilen tabakalarıyla, şu anda ya da geçmişte kurduğundan daha sıkı bağlar kurmalıdır; böylelikle onların ihtiyaçlarının ve sıkıntılarının kesin ve eksiksiz bir tablosuna sahip olabilecektir. Parlamenter mücadelesinde Parti, burjuvazi tarafından işçi kitlelerini hipnotize etmek ve gözünü korkutmak

için kasten beslenen tüm bu ikiyüzlü resmiyetten, Fransız parlamentarizminin sahte kibarlığından bütünüyle kopmalıdır. Komünist partinin parlamento temsilcileri, sıkı bir şekilde kontrol edilen parlamenter müdahaleleri aracılığıyla ulusalcı demokratizmin ve geleneksel devrimciliğin içi boş doğasını sergilemek ve her bir sorunu, sınıf çıkarlarının ve kaçınılmaz sınıf mücadelesinin bir parçası olarak açıklamak için ellerinden gelen her şeyi yapmalıdırlar.

Ajitasyon, pratikte az sayıda konuya yoğunlaştırılmalı ve daha büyük enerji ile yürütülmelidir. Politik durumdaki değişimlere uyum sağlayabilmelidir.

Ajitasyon, ister temel isterse de ikincil önemde olsun, her bir olaydan devrimci dersler çıkarmalı, bu derslerin işçi kitlelerinin en geri kesimleri tarafından kavranmasını sağlamalıdır. Komünist partiler, ancak böyle gerçek bir devrimci yaklaşımı benimseyerek, radikal Longuet blokunun (kaçınılmaz olarak yaklaşan ayaklanmalara karşı kendisini siper etmeyi teklif ederek, gittikçe hevesle ve başarıyla burjuva toplumunun hizmetine giren bir "blok") sol kanadı olmanın ötesine geçebilirler. Tayin edici devrimci olaylar hemen kapıda olabilir ya da daha gecikebilir, ama disiplinli ve kararlı bir devrimci komünist parti, bu hazırlık aşamasında bile, işçi kitlelerini ekonomik ve politik talepler etrafında seferber edebilir, onların dünya görüşlerini genişletip, geliştirebilir.

Devrimci, sabırsız ve politik olarak deneyimsiz unsurların, özü itibariyle proletaryanın tayin edici devrimci ayaklanmasının yöntemleri olan aşırı yöntemleri tek tek kısmi sorunlarda ve görevlerde kullanma girişimi (örn. 1919'da askere çağrılanların seferberliğe karşı koyma önerisi), bunların uygulanması durumunda, proletaryanın iktidarı ele geçirme doğrultusundaki gerçek devrimci hazırlığını uzun dönem boyunca boşa çıkaracaktır.

Fransız Komünist Partisi ve diğer tüm partiler böyle tehlikeli yöntemleri reddetmelidirler. Yine de, parti bunu, hiçbir koşulda, eylemsizliğe bir bahane olarak kullanmamalıdır.

Partinin kitlelerle sağlam bağlar kurması, her şeyden önce, sendikalarla yakın ilişki demektir. Partinin hedefi, sendikaların kendisine mekanik ve biçimsel olarak itaat etmesini sağlamak değildir; sendikaların içerisindeki birleşmiş ve parti tarafından yönlendirilen gerçekten

devrimci unsurların, sendikal faaliyete, proletaryanın kendi diktatörlüğü için mücadelesinin genel çıkarlarına uygun bir yön vermesini sağlamaktır. Fransız Komünist Partisi, proletarya diktatörlüğünü reddeden ve öncüyü, tek bir merkezi örgütte yani bir komünist partide birleştirme ihtiyacını yadsıyan anarko-sendikalist eğilimleri dostça, fakat net ve kararlı bir tavırla eleştirmelidir. Parti, ayrıca, savaş sonrası dönemin bu temel sorununa açık ve dosdoğru bir yanıt vermekten kaçınmak için bir bahane olarak (savaştan sekiz yıl önce yazılan) Amiens Şartı'nı kullanan sendikalist eğilimlere karşı da eleştirel olmalıdır.

Fransız sendikalistlerinin politikacıları sevmemesi, esas olarak, geleneksel "sosyalist" partilerin davranışlarına karşı duydukları ve tamamen haklı çıkan öfkenin bir ifadesidir.

Gerçek bir devrimci parti olarak komünist parti, tüm devrimci unsurları, politik grupların işçi sınıfının iktidarı kazanması için gerekli olduğuna inandırabilir. Eğer Fransız proletaryası ciddi bir mücadeleye girecekse, devrimci sendikalistler ile komünist örgütlerin kaynaşması zorunludur. Devrimci sendikalistlerin zamanından önce harekete geçme eğilimi ve savundukları gevşek örgütlenme ile örgütsel ayrılıkçılık (separatism) ilkeleri alt edilmeli ve reddedilmelidir. Tekrar ediyoruz, eğer parti mücadelenin ve yaşamın gündelik sorunlarına devrimci bir tarzda yaklaşırsa ve Fransız işçi sınıfını kendisine çekebildiğini kanıtlarsa, ancak böylelikle bu çabalar başarıya ulaşacaktır.

Son iki yıl içinde Çekoslovakya'nın işçi kitleleri, kendilerini reformist ve ulusalcı yanılsamalardan büyük ölçüde kurtardılar. Geçen yılın Eylül ayında, sosyal demokrat işçilerin çoğunluğu reformist liderlerinden koptular. Aralık'ta sanayide çalışan üç milyonluk işgücünün bir milyonu, Çek kapitalist hükümetine karşı kitlesel devrimci bir mücadelede yerini aldı. Bu yılın Mayıs ayında, belirli bir zaman önce temelleri atılan 60 bin üyeli Alman-Bohemya Partisi'nin yanısıra, 350 bin üyeye sahip Çekoslovakya Komünist Partisi kuruldu. Bu yüzden komünistler, sadece Çekoslovak proletaryasının önemli bir kesimini temsil etmekle kalmadılar, aynı zamanda bir bütün olarak nüfusun da önemli bir kesimini temsil ettiler. Şimdi Çekoslovak Partisi, daha da geniş işçi yığınlarını partiye kazanmak, açık ve uzlaşmaz bir komünist propaganda ile onları eğitmek için etkili bir komünist ajitasyon yürüt-

melidir. Parti, ülkedeki farklı uluslardan işçileri birleştirmeli ve milliyetçiliğe karşı tekvücut bir proleter cephe kurmalıdır. Milliyetçilik Çekoslovak burjuvazisinin temel silahıdır ve bundan dolayı, eğer proletarya birleşik bir cephe kurabilirse, hükümete ve kapitalist zulme karşı önümüzdeki muharebelerde yenilmez olacaktır. Çekoslovakya'daki Komünist Parti, merkezci gelenekleri ve tereddütleri açık ve kararlı bir şekilde aştığı, en geniş proleter kitleleri devrimci şekilde aydınlattığı, tekvücut bir şekilde birleştirdiği ve onların eylemlerini hazırlayabilecek ve zaferle sürdürebilecek durumda olduğu ölçüde, bu görevin üstesinden gelebilir. Kongre, Çekoslovak ve Alman-Bohemya Parti örgütlerinin Yürütme Komitesi tarafından saptanan bir tarihte birleştirilmesini karara bağlamıştır.

Spartakistler Birliği ile bağımsız sol işçi kitlelerinin kaynaşmasıyla kurulan ***Almanya Birleşik Komünist Partisi*** (VKPD), şimdiden bir kitle partisidir, ama devasa görevlerle karşı karşıyadır: Geniş kitleler üzerindeki etkisini artırmak, proleter kitle örgütlerini güçlendirmek, sendikaları kazanmak ve sosyal-demokrat partiler ile sendika bürokrasisinin (kitleler üzerindeki -*ç.n.*) etkisini kırmak, böylelikle gelecek mücadelelerde proletaryanın kitlesel hareketine önderlik etmek. Bunun için, partinin tüm ajitasyon ve örgütsel çalışması, işçi sınıfının çoğunluğunun sempatisini kazanmayı hedeflemelidir, çünkü onların desteği olmaksızın, komünizm Alman sermayesinin iktidarını yenemez. Henüz ajitasyonun ne içeriği ne de etkisi, bu amaç için yeterlidir. Parti, "Açık Mektup"ta ortaya konulan rotayı (proletaryanın pratik çıkarlarını, sosyal-demokrat partilerin ve sendika bürokrasisinin sağ kanat politikalarının karşısına dikme) istikrarlı bir biçimde izlemeyi başarmış durumda da değildir. Parti basını ve onun örgütlenmesi, militan bir örgütten çok, hala barışçıl bir derneğin izlerini taşımaktadır. Burada dile getirilen, henüz tümüyle aşılmamış merkezci eğilimler; mücadelenin zorunluluklarıyla karşı karşıya kaldığında, partinin, bu mücadeleye ansızın, yeterli hazırlık olmaksızın girmesine ve komünist olmayan kitlelerle manevi bağı yeterince göz önünde tutmamasına yol açmaktadır. Alman ulusal ekonomisi parçalanmaya devam etmekte, kapitalizm işçi kitlelerinin tüm varlığını tehdit etmektedir. VKPD, çok geçmeden eyleme geçmek zorunda kalacaktır. Bu eylem ancak, parti, aji-

tasyon ve örgütlenmeyi sadece eyleme hazırlanmanın bir yolu olarak görmek yerine, devrimci militanlığını her zaman korursa, halka ulaşabilecek bir ajitasyon yürütürse ve kitlelerle sıkı bağları olan ve askeri durumu dikkatlice değerlendirerek mücadele için tam olarak hazırlanabilen bir örgüt inşa edebilirse etkili olacaktır.

Komünist Enternasyonal partileri, ancak saflarındaki oportünizmin etkisinin ve geleneğinin nihai olarak üstesinden geldiklerinde devrimci kitle partileri haline gelebilirler. Bunu, mücadeleleri içinde işçi kitleleri ile en yakın bağları kurarak, kendi görevlerini proletaryanın mücadeleleri içerisinden çıkartarak ve devrimci demagojiyle uzlaştırılamaz toplumsal çelişkileri örtbas etmek yönündeki oportünist ve kendini aldatan politikaları reddederek başarabilirler. Komünist partiler, eski sosyalist partilerdeki bölünmelerden doğdular. Bu bölünme gerçekleşti, çünkü bu sosyalist partiler, savaş boyunca proletaryaya karşı eylem kırıcılığı yaptılar, savaş bittikten sonra da, burjuvaziyle ittifaklara girerek ya da mücadeleden kaçmak için korkakça politikalar izleyerek buna devam ettiler. Komünist partinin temel tutumları ve ilkeleri, proletaryanın mücadelesinin tüm ihtiyaçlarını özetlerler; bu nedenledir ki, bu temel tutumlar ve ilkeler, işçi kitlelerinin birliği için temel oluştururlar. Sosyal-demokrat ve merkezci partiler ile akımlar işçi kitlelerini atomize eder, bölerler, oysa komünist partiler birleştirici bir güçtür. Bu yüzden, Alman partisinin çoğunluğu komünizmin bayrağını seçtiğinde, çoğunluktan ayrılanlar merkezciler oldu. Sosyal-demokrat sendika bürokrasisi kadar, Alman sosyal-demokratları ve Bağımsız demokratları da, partinin, proletaryanın gündelik çıkarlarını savunmak için komünistlerle birlikte çalışma önerisini, komünizmin etkisinden korktukları için reddettiler. Çekoslovakya'da komünistlerin kazandığını görüp eski partiyi bölenler sosyal-demokratlardı. Fransa'da Longuet grubu sosyalist işçilerin çoğunluğuyla yollarını ayırırken, komünist parti sosyalist işçilerle sendikalist işçileri birleştirmeye çalışıyor. İngiltere'de reformistlerle merkezciler komünistlerin etkisinden korkuyorlar; komünistleri İşçi Partisi'nden çıkarttılar ve sürekli olarak, işçileri kapitalistlere karşı mücadelede birleştirme çabalarını baltalıyorlar. Proletaryanın çıkarlarını savunmak için mücadele temelinde proletaryanın birliğini destekleyenler, her yerde komünist partilerdir; rollerinin bilinci, komünistlere yeni bir güç

katacaktır.

V. Kısmi Mücadeleler ve Kısmi Talepler

Komünist Partiler ancak mücadele içerisinde gelişebilirler. En küçük partiler bile kendilerini propaganda ve ajitasyonla sınırlamamalıdırlar. Komünistler bütün kitle örgütlerinde öncü olarak hareket etmelidirler. Onlar, proletaryayı temel ihtiyaçları uğruna mücadeleye çağıran militan bir program ileri sürerek, geri ve yalpalayan kitlelere devrimin yolunu gösterebilir ve komünistlerin dışındaki tüm partilerin nasıl işçi sınıfının karşısında olduklarını kanıtlayabilirler. Yalnızca proletaryanın somut mücadelelerine önderlik ederek ve bu mücadeleleri daha da ileriye taşıyarak, komünistler geniş proleter kitleleri diktatörlük için mücadeleye gerçekten kazanabilirler.

Komünist partilerin tüm ajitasyon ve propagandası, tüm politik çalışması, kapitalizm koşullarında proletaryanın durumunda hiçbir kalıcı ilerlemenin mümkün olmadığı, yalnızca burjuvazinin devrilmesi ve kapitalist devletin yıkılmasıyla, işçi sınıfının yaşam koşullarının iyileştirilmesinin ve kapitalizmin harap etmiş olduğu ulusal ekonominin yeniden inşa edilmesinin olanaklarının elde edilebileceği anlayışından yola çıkmalıdır. ***Ancak bu anlayış, proletaryanın acil pratik talepleri için verdiği mücadeleden, kendi diktatörlüğünü kuruncaya dek vazgeçmesi gerektiği anlamına gelmez.***

Kapitalizm, süregiden bir gerileme içinde olduğu ve işçilere, iyi beslenmiş bir kölenin yaşamını bile sağlayamadığı halde, sosyal demokrasi eski ***barışçıl reformlar*** programını, iflas etmiş kapitalist sistemin temelinde ve çerçevesinde uygulanmak üzere ileri sürmeye devam etmektedir. Bu, işçi kitlelerinin kasıtlı olarak aldatılmasıdır. Kapitalizmin, mevcut gerileme döneminde işçilere insanca yaşama koşullarını sağlayamadığı ortada olmasına rağmen, bütün ülkelerdeki sosyal demokratlar ve reformistler, kendi programlarındaki en ılımlı talepler için bile mücadele etme niyetine ve yeteneğine sahip olmadıklarını her yerde ve günbegün kanıtlamaktadırlar.

Merkezci partilerin ileri sürdükleri, sanayinin en önemli dallarının ***kamulaştırılması ya da millileştirilmesi talebi***, burjuvaziye karşı bir zafer kazanma talebine bağlanmadığı için, aynı şekilde bir aldatmacadır.

Merkezciler, sanayi dallarının aşama aşama, teker teker ele geçirilebileceğine ve sonra da "sistematik" bir ekonomik inşanın başlayabileceğine işçileri inandırmaya çalışarak, onları acil ve doğrudan talepleri için gerçek, yaşamsal mücadeleden saptırmaya çalışmaktadırlar. Böylece, kapitalizmin reformu anlamına gelen sosyal-demokrat asgari programa geri dönmektedirler; bu programın karşı-devrimci bir hilekarlık olduğu bugün açıkça ortaya çıkmıştır.

Millileştirme programlarında olduğu gibi (örneğin, maden endüstrisinin millileştirilmesi), bazı merkezcilerin düşüncesi, proletaryanın tüm enerjisini tek bir talep üzerinde yoğunlaştırmak ve bu talebi, sonradan gelişip iktidar mücadelesine dönüşecek devrimci eylemin bir kaldıracı olarak kullanmak biçimindeki Lassalle'cı görüşe uygundur. Oysa bu teori iflas etmiştir. Kapitalist ülkelerde işçi sınıfı çok ağır koşullar altında yaşamaktadır; yiyip bitiren sıkıntılar ve yağmur gibi boşalan felaketlere karşı, işçilerin tüm dikkatlerini doktriner bir biçimde seçilmiş tek bir talep üzerinde toplayarak mücadele edilemez. Tam tersine, devrimci eylem, kitleler tarafından yükseltilen tüm talepler çevresinde örgütlenmeli ve birbirinden bağımsız bu eylemler toplumsal devrim yolunda adım adım güçlü ve tek bir hareket halinde bütünleştirilmelidir.

Komünist partiler, kapitalizmin sallantılı olan temellerini güçlendirmeye ve onarmaya yönelik asgari programlar ileri sürmezler. Komünistlerin temel hedefi kapitalist sistemi yıkmaktır. Ancak bu hedefe ulaşabilmek için komünist partiler, işçi sınıfının acil ve dolaysız ihtiyaçlarını ifade eden talepler ileri sürmelidirler. Komünistler, kapitalist sistemin varlığının devamıyla bağdaşıp bağdaşmadığına bakmaksızın, bu talepler için savaşmak amacıyla kitlesel kampanyalar örgütlemelidirler. Komünist partiler, kapitalist sanayinin varlığını sürdürmesi ve rekabet kapasitesiyle ya da kapitalist ekonominin istikrarıyla değil, proletaryanın artık daha fazla katlanamayacağı ve katlanmaması gereken yoksulluğuyla ilgilenmelidirler. Eğer komünistlerin ileri sürdüğü talepler geniş proleter kitlelerin acil ihtiyaçlarına karşılık düşüyorsa ve kitleler, bu talepleri karşılanmadığı takdirde yaşamlarını sürdüremeyeceklerine inanıyorlarsa, o zaman bu talepler etrafındaki mücadele iktidar için mücadelenin kalkış noktası haline gelir. Merkezcilerin ve reformistlerin

asgari programı yerine, Komünist Enternasyonal, proletaryanın, bir bütün olarak alındıklarında burjuvazinin iktidarına meydan okuyan, proletaryayı örgütlendiren ve proletarya diktatörlüğü için mücadelenin farklı evrelerini belirleyen somut talepleri uğruna bir mücadeleyi önermektedir. Geniş kitleler, proletarya diktatörlüğünün gerekliliğini bilinçli olarak kavramadan önce dahi, tek tek bu taleplerin her birine karşı duyarlı olabilirler. Bu talepler doğrultusundaki mücadeleye gittikçe daha fazla insan çekildiği ve kitlelerin ihtiyaçları kapitalist sistemin ihtiyaçlarıyla çeliştiği ölçüde, işçi sınıfı eğer kendisi yaşamak istiyorsa, kapitalizmin ölmesi gerektiği gerçeğinin bilincine varacaktır. Bunun kavranışı, kitlelerin proletarya diktatörlüğü için verecekleri mücadelede temel itici güç olacaktır. Komünist partilerin görevi, bu somut talepler etrafındaki mücadeleyi ileri taşımak, derinleştirmek ve birleştirmektir. Proletaryanın kısmi bile olsa bir zafer elde etmesini önlemek için, burjuvazi, işçi kitlelerinin kısmi bir talep için savaşımında attığı her ileri adıma karşı seferber olur ve herhangi bir ciddi ekonomik grev ortaya çıktığında tüm yönetici sınıf hemencecik tehdit altındaki patronların yanında yerini alır. (Çekoslovakya'da patronların karşılıklı yardımlaşması, İngiltere'de demiryolu grevi sırasındaki burjuva grev kırıcılar ve İtalya'da faşistler bunun örnekleridir.) Burjuvazi işçilere karşı mücadelesinde tüm devlet mekanizmasını seferber eder: Polonya'da ve Fransa'da işçiler askere çağrılmış; İngiltere'de madencilerin grevi sırasında sıkıyönetim yasaları getirilmiştir. Bu şekilde, kısmi talepler için mücadele veren işçiler, doğrudan doğruya bir bütün olarak burjuvazi ve onun devlet aygıtıyla karşı karşıya gelmeye zorlanırlar. Kısmi talepler için mücadele ve farklı işçi gruplarının birbirlerinden ayrı yürüttükleri mücadeleler, işçi sınıfının kapitalizme karşı topyekün bir mücadelesine dönüştüğü ölçüde, komünist parti daha ileri sloganlar öne sürmeli ve bunları düşmanın devrilmesi temel sloganı çerçevesinde bütünleştirmelidir. Komünist partiler, ileri sürdükleri taleplerin sadece geniş kitlelerin talepleriyle çakışmasına değil, kitleleri mücadeleye çekmesine ve onları örgütlemenin temelini oluşturmasına özen göstermelidirler.

İşçi kitlelerinin ekonomik gereksinmelerini ifade eden her somut slogan, ***üretimin kontrolü*** için mücadeleye yöneltilmelidir. Üretimin kontrolü, ulusal ekonominin kapitalist sistem içinde bürokratik bir bi-

çimde örgütlenmesi yolunda bir plana değil, fabrika komitelerine ve devrimci sendikalara dayanmalıdır. Yalnızca bu tür örgütlenmelerin yaratılması ve bunların farklı sanayi dallarında ve bölgelerinde koordinasyonunun sağlanması, işçi kitlelerinin birleşik bir mücadelesinin örgütlenmesini ve kitle hareketindeki (sorumluluğunu sosyal demokrasinin ve sendika önderlerinin taşıdığı) bölünmüşlüğe karşı bir savaşı olanaklı kılar. Fabrika komiteleri, ancak geniş işçi kitlelerinin ekonomik çıkarlarını savunmaya yönelik mücadeleler içinde ortaya çıktıkları ve proletaryanın tüm devrimci kesimlerini -komünist parti, devrimci işçi örgütleri ve radikalleşen sendikalar- birleştirmeyi başardıkları takdirde, bu görevlerini yerine getirebileceklerdir.

Bu türden kısmi taleplerin ileri sürülmesine karşı getirilen itirazlar ve kısmi talepler etrafındaki kampanyaların reformist olduğu suçlamaları, devrimci eylemin temel koşullarını kavrama yeteneksizliğini gösterir. Bazı komünist grupların, sendikalara ve parlamentoya katılmaya karşı çıkmaları böyle bir durumun belirtisidir. Sorun, nihai amacı proletaryaya ilan etme sorunu değil, proletaryayı nihai amaç için mücadeleye yöneltecek tek yol olan pratik mücadeleyi geliştirme sorunudur. Sol Komünist olarak anılanlar tarafından saf teorinin sığınakları olarak kurulan küçük örgütlerin bile, şimdiye dek erişebildiklerinden daha geniş bir işçi kitlesini mücadeleye çekmeye çalıştıklarında, kısmi talepler formüle etmek zorunda kalmaları, bunların kısmi taleplere karşı itirazlarının ne kadar temelsiz olduğunun ve devrimci hayatın gerçeklerine ne denli aykırı düştüğünün en iyi kanıtıdır. İçinde bulunduğumuz tarihsel döneme devrimci bir nitelik kazandıran şey şudur: işçi kitlelerinin en alçakgönüllü taleplerinin yerine getirilmesi bile kapitalist toplumun varlığıyla bağdaşmaz; dolayısıyla bu talepler için mücadele, komünizm uğruna mücadeleye dönüşmek zorundadır.

Kapitalistler gittikçe büyüyen işsizler ordusundan, örgütlü işçiler üzerinde ücretleri düşürme yönünde bir baskı kurmak için yararlanırken, ödlek sosyal demokratlar, Bağımsızlar ve resmi sendika liderleri işsizlere alçakça sırtlarını dönmekte; onları devletin ve sendikaların insafına terk etmekte ve siyasal bakımdan lümpen proletarya olarak sınıflandırmaktadırlar. Komünistler, günümüz koşullarında işsizler ordusunun, muazzam öneme sahip devrimci bir faktör oluşturduğunu kesin bir

biçimde kavramalı ve bu ordunun önderliğini üstlenmelidirler. Komünistler, işsizler vasıtasıyla sendikalar üzerinde baskı uygulayarak, sendikaların, grev kırıcı liderlerinin etkisinden kurtulmasını hızlandırabilirler. Komünist parti, işsizlerle proleter öncüyü sosyalist devrim mücadelesinde birleştirerek, işsizler arasındaki daha devrimci ve sabırsız unsurların umutsuzluktan doğacak bireysel eylemlere girişmesini engelleyebilir. Eğer koşullar elverişliyse, parti işsizler kitlesini proletaryanın şu ya da bu kesiminin eylemini desteklemek üzere örgütleyebilir ve mücadeleyi başlangıçtaki çatışmanın sınırları ötesine taşıyarak, büyük bir saldırının kalkış noktası haline getirebilir. Özetle, işsiz kitle, sanayinin yedek ordusundan, devrimin faal bir ordusuna dönüştürülebilir.

Komünist partiler, işçi sınıfının bu katmanını etkin bir biçimde savunduklarında, proletaryanın en çok ezilen kesimini desteklediklerinde, işçilerin bir bölümünün çıkarlarını diğerlerine karşı savunmamakta, işçi sınıfının bütünsel çıkarlarını temsil etmektedirler. İşçi aristokrasisinin geçici çıkarlarını öne çıkarmayı yeğleyen karşı devrimci liderlerin yapmadıkları şey de budur. İşsizlerin ve kısa süreli çalışanların sayısı ne kadar artarsa, bunların çıkarlarının işçi sınıfının bütünsel çıkarları olarak ele alınması ve işçi aristokrasisinin çıkarlarının bu çıkarlara tabi kılınması da o kadar önem kazanır. İşsizlerin çıkarlarının karşısında durarak ya da bunları kolayca görmezlikten gelerek işçi aristokrasisinin çıkarlarını savunanlar, çalışan sınıfların birliğini bozmakta, karşı devrimci sonuçları olan bir politika izlemektedirler. İşçi sınıfının bütünsel çıkarlarının temsilcisi olan komünist parti, bu ortak çıkarları yalnızca lafta benimsemekle ve bunların propagandasını yapmakla yetinemez. O, bu çıkarları, ancak işçi aristokrasisinin itirazlarına kulak asmaksızın, koşullar uygun olduğunda en çok ezilen ve yoksullaşmış işçileri mücadeleye yöneltmekle gerçek anlamda temsil edebilir.

VI. Saldırıya Hazırlanmak

Geçiş döneminin karakteri, saldırı için hazırlığı en yüksek düzeye çıkarmayı, bütün komünist partilerin yükümlülüğü haline getirir. Herhangi bir çatışma iktidar için mücadeleye dönüşebilir. Parti, eğer tüm ajitasyonu kapitalist topluma karşı şiddetli bir saldırı karakteri taşıyorsa, ajitasyonuyla halkın en geniş kesimlerine ulaşmayı başarabiliyorsa ve eğer

onlara, başlarındaki öncünün iktidar için savaştığına ikna edebilecek bir dille sesleniyorsa; işte ancak o zaman, yeterli düzeyde bir hazırlığa ulaşabilir. Komünist basın ve propagandanın görevi, yalnızca komünizmin haklılığını teorik olarak kanıtlamak değil, aynı zamanda proleter devrimi müjdelemektir. Parlamentodaki komünistlerin işi muhalifleri ile laf yarıştırmak ya da onları dönüştürmeye çalışmak değildir. Onlar burjuvazinin ajanlarının maskelerini acımasızca düşürmek, işçi kitlelerini mücadeleyi omuzlamaları için cesaretlendirmek ve yarı proleter, küçükburjuva katmanları proletaryanın saflarına kazanmak üzere orada bulunurlar. Bizim sendikalardaki ve partideki örgütsel çalışmamız, bu yapıları güçlendirmeyi ve mekanik bir biçimde üye sayısını artırmayı değil, ama geleceğin muharebelerine hazırlanmayı hedeflemelidir. Parti faaliyeti ve örgütü, yalnızca mücadele iradesiyle donatıldığında geniş ölçekli militan eylemliliğin olanaklarından yararlanabilir.

Komünist partiler, bir kitle gücünü temsil ettikleri ve parti örgütünün dışındaki geniş işçi yığınları üzerinde etki sahibi oldukları yerlerde, kitleleri mücadeleye teşvik etmelidirler. Güçlü kitlesel komünist partiler, kendilerini diğer partileri eleştirmek ve onların taleplerinin karşısına komünist talepleri çıkarmakla sınırlamamalıdırlar. Bu tür komünist partilerin devrimci ideolojiyi geliştirme sorumlulukları vardır. İşçi kitlelerinin durumunun kötüye gittiği her yerde, komünist partiler, işçi kitlelerinin kendi çıkarları uğruna savaşmalarını sağlamak için ellerinden gelen her şeyi yapmalıdırlar. İşçi kitlelerinin sendikalar ve siyasi partilerde örgütlü olduğu ve bu yüzden kendiliğinden hareketlerin patlak verişinin ancak nadiren ortaya çıktığı Batı Avrupa ve Amerika'da, komünist partiler, sendikalardaki etkilerini güçlendirerek ve proleter tabanlı partiler üzerindeki basınçlarını artırarak, proletaryanın acil çıkarları için birleşik bir mücadeleyi ateşlemeye çalışmalıdırlar. Komünist olmayan partiler de mücadelenin içine sürüklendiklerinde, komünistler, işçi kitlelerini, mücadelenin herhangi bir aşamasında bu partiler tarafından yarı yolda bırakılabilecekleri konusunda uyarmalıdırlar. Komünistler, bu partilerle aralarındaki çelişkiyi yoğunlaştırmak ve kendi konumlarını pekiştirmek için ellerinden gelen her şeyi yapmalıdırlar, ancak böylelikle gerektiğinde mücadeleyi bağımsız olarak sürdürebilirler. Almanya Birleşik Komünist Partisi'nin (VKPD) "Açık

Mektup"u bu taktiğin mükemmel bir örneğidir. Eğer komünist partinin basın ve sendikalar üzerindeki baskısı, mücadelede birleşik bir proleter cephe oluşturmak için yeterli olmuyorsa, bu durumda Komünist Parti'nin yükümlülüğü bağımsız bir şekilde işçi kitlelerinin geniş kesimlerini mücadeleye yöneltmeye çalışmaktır.

Proletaryanın en aktif ve bilinçli kesimi, eğer geri yığınları da mücadeleye katabiliyorsa, gerçek durumdan kaynaklanan hedefler önerebiliyorsa ve eğer bu hedefler, henüz bu çıkarlar için savaşabilecek durumda olmasalar da, bunları kendi çıkarları olarak tanıyan geniş kitleler tarafından kabul ediliyorsa, işte ancak o zaman sınıfın bütününün çıkarlarını başarıyla savunabilir.

Bununla beraber, komünist parti sadece proletaryayı kendisini tehdit eden tehlikeler ve kendisine yöneltilen ani saldırılar karşısında savunmakla yetinemez. Dünya devrimi sürecinde, komünist parti esas olarak saldırı halinde olan bir partidir, kapitalist toplumla savaş içerisinde olan bir partidir. O her savunma mücadelesini, kapitalist topluma bir saldırıya dönüştürerek genişletmeli ve yoğunlaştırmalıdır. Parti, koşulların uygun olduğu her an, işçi kitlelerini bu seferberliğe çekmek için her türlü çabayı göstermelidir. Bu taarruzu üstlenme politikasını ilkesel olarak reddetmek, komünizmin temel prensiplerini terk etmek demektir.

Taarruza geçmek, ilk olarak ***ulusal ve uluslararası düzeyde burjuva kamptaki mücadelenin şiddetlenmesine*** bağlıdır. Eğer sınıf düşmanının güçleri bu mücadele tarafından bölünmüşse, o zaman parti, inisiyatifi kendi ellerine almalı ve dikkatli bir politik ve -mümkün olan yerlerde- örgütsel hazırlıktan sonra kitleleri savaşmaya yönlendirmelidir.

Taarruza geçmek, geniş cephede saldırmak için ikinci koşul, işçi sınıfının tayin edici kesimleri içindeki kaynaşmadır; bu kaynaşma, işçi sınıfının birleşik bir cephe olarak kapitalist hükümete karşı mücadele etmeye hazır olması fırsatını doğurur. Eğer hareket büyümekteyse, komünist parti daha militan sloganlar geliştirmeli; bir yenilgi durumunda ise, disiplinli ve düzenli bir geri çekilmeyi örgütlemelidir. Komünist partinin bir savunma mücadelesi mi yoksa taarruza yönelik bir mücadele mi yürüteceğini, gerçek koşullar belirler. En önemli olan ise şudur; komünist parti kavgaya hazır ve istekli olmalı, onun ajitasyona

ve örgütlenmeye dair çalışması ve mücadelesi, ileri işçileri bile geri düşüren "bekle ve gör" merkezci tavrının üstesinden gelebilmelidir. Kitlesel komünist partiler, yalnızca kitlesel partiler olarak böyle bir mücadeleyi yürütme görevi onlara düştüğü için değil, aynı zamanda bugünkü durumun bir kapitalist çürüme ve kitlelerin yaşam standartlarında düşüş dönemi olması nedeniyle, her an için taarruza geçmeye hazır ve istekli olmalıdırlar. Bu çöküş döneminin devam etmesine izin verilmemelidir; aksi takdirde komünizmin maddi temeli tahrip olacak ve işçi kitlelerinin militanlığı ezilecektir.

VII. Mart Olaylarının Dersleri

Hükümetin Orta Almanya işçi sınıfına yönelik saldırısıyla, VKPD Mart Eylemi'ni gerçekleştirmeye zorlandı.

Bu, Parti'nin giriştiği ilk önemli mücadeleydi ve bu eylem sırasında Parti bazı hatalar işledi. İlk olarak Parti, mücadelenin savunmacı karakterini açık bir biçimde vurgulamayı başaramadı. Burjuvazi ve proletaryanın insafsız düşmanları SDP ile USPD, VKPD'nin yaptığı taarruz çağrısını, proletaryayı partinin bir darbe girişimine kalkıştığına inandırmak için kullanabilmişlerdir. Partili birçok yoldaş, bu taarruzun o dönemde partinin ana mücadele yöntemi olduğu teorisini geliştirerek olayları daha da kötüleştirdiler. Bu hata, partinin resmi organlarında da, başkan yoldaş Brandler'de olduğu gibi kendisini göstermiştir.

Her şeye rağmen, Komünist Enternasyonal'in Üçüncü Kongresi, yine de Mart Eylemi'ni ileri atılmış bir adım olarak görmektedir. Yüz binlerce proleter, burjuvaziye karşı kahramanca bir mücadeleye katılmışlardır. VKPD, Orta Almanya işçilerinin savunmasının önderliğini üstlenerek Alman devrimci proletaryasının partisi olarak kendisini göstermiştir. Kongre VKPD'nin, mücadele sloganlarını gerçek duruma uyarladığında, güçler dengesi üzerinde daha titizlikle çalıştığında ve kendi eylemlerini koordine ettiğinde, kitle eylemini örgütlemek için daha iyi konumlanacağı görüşündedir.

VKPD, eylemin önündeki engelleri işaret eden olgulara ve görüşlere özenli bir dikkat göstermeli ve eyleme karşı öne sürülen savları tam olarak incelemelidir. Parti, bunun ardından başarı şansını dikkatlice hesaplama durumunda olmalıdır.

Parti, bir kez belirli bir eylem biçimine karar verdiğinde, tüm yoldaşlar Parti'nin kararlarına uymalı ve bu kararların uygulanmasına aktif olarak yardımcı olmalıdırlar. Eleştiriler yalnızca kampanya tamamlandıktan sonra, sadece parti örgütleri içerisinde ve ancak partinin durumunun sınıf düşmanıyla bağlantılı olarak dikkate alınmasından sonra yapılmalıdır. Levi, parti disiplininin bu anlaşılır taleplerini ve partiyi eleştirmenin koşullarını çiğnediği için, Kongre, onun partiden atılmasını iyi karşılamakta ve Komünist Enternasyonal üyelerinin onunla birlikte her türlü politik çalışmasını kabul edilemez bulmaktadır.

VIII. Doğrudan Eylemin Biçimleri ve Yöntemleri

Mücadelenin biçimleri, yöntemleri ve kapsamı, -saldırı ve savunma eyleminin sorunlarında olduğu gibi- dilendiği şekilde yaratılamayacak belirli koşullara bağlıdır. Daha önceki devrimci deneyim, bize kısmi eylemin çeşitli biçimlerini göstermiştir:

1- İşçi sınıfının farklı kesimlerinin eylemi (Almanya ve İngiltere'de madencilerin, demiryolu işçilerinin vb. eylemleriyle tarım işçileri vb. eylemleri)

2- Sınırlı bir hedefe yönlendirilmiş olan genel işçi sınıfı eylemi (Kapp darbesi sırasındaki eylem ve İngiliz madencilerinin, hükümetin Rusya-Polonya savaşına askeri müdahalesine karşı eylemleri)*

Bu tür mücadeleler ayrı alanlara ya da birkaç ülkeye eşzamanlı olarak yayılabilir.

Devrimin seyri sırasında bu yöntemler her ülkede kullanılabilir. Komünist Parti, belirli bir yerellikte sınırlanmış eylemleri başlatmayı reddetmemeli, ancak her önemli yerel işçi sınıfı eylemini genel bir savaşıma dönüştürmek için çaba harcamalıdır. Parti, işçi sınıfının tümünü sanayinin herhangi bir kolundaki işçilerin savunulmasına dahil etmeyi hedefler ve benzer şekilde sanayinin diğer alanlarındaki proletaryayı yerel

* *1920 yazında Sovyet Rusya-Polonya Savaşı sırasında İngiltere Polonyalılara silah yardımında bulunduğunda, sendikacılar silah sevkiyatına karşı çıktılar. Liman işçileri Harwich'ten Polonya'ya silahları taşıyacak olan geminin kargosunu yüklemeyi reddettiler; bu olay dünya çapında yaygın bir üne kavuştu. Sendikacılar, Ağustos'ta tüm işçi hareketini temsil eden özel bir Konferans topladı ve* ***"Rusyadan Ellerinizi Çekin" Komiteleri*** *adıyla, İngiltere'nin Rusya'ya karşı gerçekleştireceği her hareketi bir genel grevle yanıtlayacaklarını sözünü veren bir eylem konseyi kurdular.*

işçi mücadelelerine destek vermeleri için ikna eder. Bu konuda devrimci deneyim şunu göstermektedir: Savaş alanı ne kadar genişse, zafer şansı o kadar büyüktür. Burjuvazi belirmekte olan dünya devrimine karşı mücadelesinde, bir yandan Beyaz Muhafız örgütlerine, öte yandan da işçi sınıfının atomize edilmesine ve birleşik bir proleter cephe oluşturmanın zorluklarına güvenmektedir. Mücadeleye daha fazla sayıda insan çekildikçe ve mücadelenin alanı genişledikçe, düşman, güçlerini bölmeye daha fazla zorlanacaktır. Kimi zaman, proletaryanın saldırı altındaki kesimini desteklemek için, işçi sınıfının diğer bölüklerinin harekete geçtiği, ancak bir süre için ellerindeki güçlerin oldukça kısıtlı olduğu durumlar ortaya çıkar. Böylesi bir durumda bile, kapitalistler, bu işçilerin mücadelede ne ölçüde yer alacaklarını ve onların müdahalesinin çelişkiyi ne ölçüde kızıştıracağını bilmeleri hiçbir şekilde mümkün olmadığından, askeri güçlerini bölmek zorunda kalacaklardır.

Geçtiğimiz yıl boyunca kapitalist saldırı giderek daha da pervasızlaşmıştır. Burjuvazinin artık olağan devlet kurumlarıyla yetinmediği ve her ülkede kendi kanatları altında, belli başlı tüm ekonomik çarpışmalarda önemli bir rol oynayan çeşitli legal ve yarı-legal Beyaz Muhafız örgütleri oluşturduğu herkes tarafından görülebilir.

Almanya'da Orgesh olarak bilinen bir örgüt oluşturulmuştur; bu örgüt sırtını hükümete yaslamıştır ve siyasi eğilimleri Stinnes'den Schiedeman'a kadar değişen partilerden destek almaktadır.

İtalya'da faşist çetelerin faaliyetleri, burjuvazinin ruh halinde ve ayrıca görünüşte güçler dengesinde bütünüyle değişikliğe neden olmuştur.

İngiltere'deki Lloyd George hükümeti, bir grev tehdidiyle karşı karşıya kaldığı zaman, grev kırıcılığı yaparak ve grevcilerin örgütlerini dağıtarak mülkiyeti ve "çalışma hakkını" savunmaya hazır gönüllüleri göreve çağırmaktadır.

Açıkça Millerand kliğinin nüfuzu altında olan yarı-resmi Fransız gazetesi Le Temps, zaten varolan Yurttaş Birlikleri'ni (Civic League) palazlandırmak ve faşizmin yöntemlerini Fransa'ya sokmak için bir kampanya yürütmektedir.

Amerikan özgürlüğünün rejimi, gediklerini her zaman grev kırıcılar, suikastçılarla kapatmıştır, şimdi ise savaştan arta kalan ayak takı-

mını silah altına toplayan bir örgüte (Amerikan Lejyonu) kavuşmuştur.

Burjuvazi, gücü ve istikrarıyla böbürlenmektedir, ama burjuva hükümetleri, yalnızca soluklanacak kadar kısa bir zaman kazandıklarını ve mevcut koşullarda herhangi bir kitle grevinin bir iç savaşa ve proletarya iktidarı için doğrudan bir mücadeleye dönüşebileceğini çok iyi bilmektedirler.

Komünistler yalnızca en ön saflarda olmakla ve mücadeleye katılanlara temel devrimci görevleri anlatmakla kalmamalı, ayrıca sanayi işgücünün kendisini davaya en çok adamış ve en faal unsurlarıyla birlikte çalışmalı, proleter askeri örgütleri ve işçilerin savunma gruplarını kurmalı, faşistlere karşı koymalı ve burjuvazinin jeunesse dorée'sinin* grevlere kara çalmasını ve saldırmasını engellemelidirler.

Komünist parti ve özellikle onun sendika hücreleri, son derece önemli olan karşı-devrimci örgütler sorununa özel bir dikkat göstermelidirler. Askeri örgütleri ve Beyaz Muhafız güçlerini, onların karargahlarını, silah depolarını sürekli gözlem altında tutabilecek iyi bir istihbarat ve iletişim ağı örgütlenmelidir. Komünist Parti, Beyaz Muhafız karargahları ile polis, basın ve siyasi partiler arasındaki bağlantıları göz altında tutmalı; savunma ve karşı-saldırı için beklenmedik olası değişik durumlar için hazırlanmış ayrıntılı planlara sahip olmalıdır.

Komünist Parti söz ve eylemleriyle, proletaryanın en geniş kesimlerini, koşulların uygun bir bileşimi söz konusu olduğunda, her ekonomik ve politik çatışmanın devlet iktidarını ele geçirme sorununu ortaya çıkaran bir iç savaşa evrilebileceği düşüncesine kazanmaya çalışmalıdır.

Komünist Parti, beyaz terör dehşetini unutmamalı ve ayaklanma anında düşmanın merhamet dilenmesine geçit vermemesi için proletaryayı uyarmalıdır. Proletaryaya zulmedenler, örgütlü halk mahkemelerinin yönetiminde uygulanan proleter adalet ilkelerine göre yargılanmalıdırlar. Proletarya henüz sadece mücadele için hazırlanırken ve sadece ajitasyon, siyasi kampanyalar ve grevlerle harekete geçmeye başlamışken, silahlara ve sabotaj eylemlerine başvurulması; ancak savaşan pro-

---

* *Fransız Devrimi'nde Jakoben diktatörlüğünün devrilmesinden sonra gericiliğin kullandığı jakoben karşıtı kralcı gençlik çeteleridir. Sadece Jakobenlere değil, baldırı çıplaklar olarak anılan emekçi kesimlere de saldırmışlardır. Gericiliğin kullandığı karşı-devrimci çeteleri anlatmaktadır. Kavram, şık ve zengin, modaya uygun gençler anlamına gelir.*

leter kitlelere karşı kullanılması amaçlanan askeri birliklerin ulaşımını engellemeyi ya da doğrudan mücadelede düşmandan stratejik noktaları zorla söküp almayı hedefliyorsa, doğru ve amaca uygun olacaktır. Bireysel terör eylemleri, kitlelerin devrimci öfkesini yansıtır ve bunlar burjuvazinin ve onun sosyal-demokrat yardakçılarının linç yasasına karşı bir protesto olarak haklı görülebilirler, ancak kitleler arasında bireysel terörizm eylemlerinin, proletaryanın devrimci mücadelesinin yerini alabileceği yanılsamasını yarattıkları için, bu eylemler hiçbir biçimde proletaryanın örgütlülük ve militanlık düzeyini yükseltemezler.

IX. Yarı-Proleter Katmanlara Karşı Tutumumuz

Batı Avrupa'da, proletaryanın dışında, savaşın ve toprağa susamışlığın bir sonucu olarak Rusya'da işçi sınıfının yanında bir mücadele unsuru olan köylüler gibi, dünya devriminde önemli rol oynayabilecek başka bir temel sınıf yoktur. Ama yine de, Batı Avrupa'da köylülüğünün bir kesimi, ***kent küçük burjuvazisinin*** önemli bir bölümü, ***orta sınıf denilen kesimin geniş katmanları*** ve büro çalışanları vs. gittikçe kötüleşen yaşam standartlarını göğüslemek zorunda kalmakta, yükselen fiyatların, konut sorununun ve bir güvenceden yoksunluğun baskısı altında kendi politik kayıtsızlığından silkinmekte ve devrim ile karşı-devrim arasındaki mücadelenin içine sürüklenmektedir. Dünya savaşında galip gelen ülkelerde emperyalizmin ve yenilen ülkelerdeki pasifizmin* ve yarı-reformist akımların iflasları, bu orta tabakaları ya açık bir karşı-devrim safına ya da devrim safına itmektedir. Komünist parti, nüfusun bu katmanlarıyla her zaman ilgilenmelidir. Küçük köylülerin komünizm fikrine kazanılması, tarım işçilerinin kazanılması ve örgütlenmesiyle birlikte, proletarya diktatörlüğünün muzaffer olmasının temel önkoşullardan birisidir. Bu, -devrimin en yaşamsal sorunlarından biri olan- devrimi sanayi merkezlerinden kırsal kesimlere taşı-

---

* ***Pasifizm****, hatalı bir yaygın kavrayışla pasiflik, edilgenlik olarak tanınmaktadır, oysa ki ilk emperyalist paylaşım savaşı ile ortaya çıkmış, kitlesel taban bulmuş şiddet karşıtı bir barışçılık hareketidir. Genel olarak* ***pasifizm****, yani barışçılık, devletler arasındaki sorunların savaşa başvurmadan çözülmesini savunan ve çoğu kez bu uğurda aktif bir mücadeleyi de öngören bir muhalefet akımıdır. Barışçılık, barış sorununu sınıflar üstü bir sorun olarak ele alıp, burjuva güçlerin bir kısmıyla el ele yürütülebilecek bir mücadele olarak kavrar ve her türlü savaşın silahlanmanın ve genel olarak şiddetin reddedilmesine bağlanır.*

mayı ve gıda dağıtımını düzenlemek için köylerde örgütler yaratmayı mümkün kılacaktır. Bunun yanında kapitalizmden komünizme geçiş döneminde devlet ve ekonomi yönetimi sorunlarının çözümüne katkıda bulunarak proletarya diktatörlüğüne yardımcı olabilecek teknisyenlerin, beyaz-yakalı işçilerin, orta ve alt kademedeki devlet memurlarının ve aydınların sempatisini kazanmak da önemlidir. Eğer bu katmanlar devrimi benimserse, düşmanın cesareti kırılacak ve proletaryanın tecrit edilmiş bir grup olduğu yönündeki yaygın görüş gözden düşecektir. Komünist parti, küçük burjuva katmanlar arasındaki mayalanmayı yakından gözlemeli ve burjuva hayallere hala sıkıca sarılmış olsalar bile, onlardan mümkün olan en etkin biçimde yararlanmalıdır. Komünist partiler, aydınlar ve büro işçileri arasında kendilerini bu hayallerden kurtarmış kesimleri proleter cepheye çekmeli, militanlaşmış, fakat henüz devrim hedefine bağlanmamış olan küçük burjuva kitlelerinin desteğinin kazanmak için onlardan yararlanmalıdır.

Ekonomik çözülme ve buna bağlı olarak devlet maliyesinin raydan çıkması, burjuvaziyi, kendi devlet aygıtının temel destekçileri olan alt ve orta kademedeki devlet memurlarını artan bir yoksulluğa mahkum etmeye zorlayacaktır. Bu katmanların ekonomik olarak çöküşü, burjuva devletin tüm yapısını doğrudan tehdit etmektedir ve çelişkiler geçici olarak çözülebilse bile, burjuva devlet için kendi örgütsel temelini korumak giderek daha da zorlaşmaktadır. Aynı şekilde, sermaye için hem kendi sömürü düzenini sürdürmek, hem de aynı zamanda ücretli işçilerine makul bir yaşam standardı güvencesini vermek olanaksız hale gelmektedir. Komünist partiler, kamu maliyesinin durumuna bakmaksızın alt ve orta kademedeki devlet memurlarının çıkarlarını savunarak, burjuva devlet kurumlarının tahrip olması açısından çok önemli bir ön hazırlık çalışmasını pratiğe geçirmekte ve proleter devletin inşasına hazırlanmaktadırlar.

X. Uluslararası Eylem Koordinasyonu

Tüm enerjimizi devrimci mücadelenin birleşik bir uluslararası önderliğinin kazanılmasına harcamalıyız. Ancak o zaman uluslararası karşı-devrimci cephede bir gedik açmayı başarmak ve Komünist Enternasyonal'in güçlerini devrimin zaferini hızlandırmaları için seferber

etmek mümkün olacaktır. Komünist Enternasyonal, tüm komünist partilerden mücadelede birbirlerine azami desteği vermelerini talep eder. Gelişmekte olan ulusal çaptaki ekonomik çatışmalar, öteki ülkelerin proletaryasının mümkün olan her yerde derhal müdahale etmesini gerektirmektedir. Sendikaların, yalnızca ellerindeki tüm araçlarla grev kırıcılarının bir bölgeden diğerine sevk edilmesine karşı koymakla yetinmemelerini, aynı zamanda proletaryanın geniş kesimlerinin mücadele içerisinde olduğu ülkelere yapılan tüm ihracatı engellemelerini de sağlamak için, komünist partiler kendi etkilerini kullanmalıdırlar. Bir ülkenin kapitalist hükümeti bir diğerine karşı, onu talan etmek ya da egemenliği altına almak amacıyla herhangi bir harekette bulunursa, komünist partiler sadece protesto etmekle kalmamalı, böylesi bir yağma kampanyasını engellemek için her şeyi yapmalıdırlar. Komünist Enternasyonal'in Üçüncü Kongresi, Fransız komünistleri tarafından örgütlenen gösterileri, Fransız kapitalist sömürüsünün karşı-devrimci rolüne karşı daha etkin bir mücadelenin başlangıcı olarak memnuniyetle karşılar. Kongre, Fransız yoldaşlara, işgal altında bulunan bölgedeki* Fransız askerlerine, Fransız sermayesinin polisi vazifesini gördüklerini ve bu utanç verici rolü oynamayı reddetmeleri gerektiğini anlatma, bunun farkına varmalarını sağlamak için ellerinden gelen her şeyi yapma görevini hatırlatır. Fransız Komünist Partisi, Fransız halkının, milliyetçilik ruhuyla işgal ordusunun örgütlenmesine ve talim yapmasına izin vererek, gerçekte kendi ipini çektiğini anlamasını sağlamalıdır; çünkü işgal bölgeleri sonradan Fransız işçi sınıfının devrimci hareketini ezmek üzere el altında tutulan birliklerin eğitim sahası olmaktadır. Fransa'da ve işgal altındaki bölgelerde siyahi birliklerin bulunması, Fransız Komünist Partisi'ne özel sorumluluklar yüklemektedir. Bu, Fransız Partisi'ne, sömürgelerde yaşayan bu kölelere yaklaşma, onlara, kendilerini ezenlere ve sömürenlere hizmet ettiklerini anlatma fırsatıyla birlikte, sömürgeci rejime karşı savaşmak için onları toparlayıp harekete geçirme ve Fransız sömürgelerinin halklarıyla bağlar kurma fırsatını verir.

Alman Komünist Partisi, Alman proletaryasına şunu açıkça göster-

* *Ren Bölgesi.*

melidir: Alman kapitalist hükümeti devrilmedikçe, Antant sermayesinin sömürüsüne karşı hiçbir mücadele olamaz. Çünkü, Antant'a karşı çıkmak adına çıkardığı onca gürültü patırtıya rağmen, Alman hükümeti onun kalfası ve ajanı vazifesini görmektedir. VKPD, Alman hükümetine karşı, kendisinin, iflas etmiş Alman emperyalizmine yeniden hayata dönme şansı tanımak bir yana, Alman emperyalizminin egemenliğinden kurtulmak ve Avrupa'nın komünist çizgide yeniden kurulması için Fransız ve Belçikalı işçi kitleleriyle birlikte savaşmak istediğini gösterecek şiddetli ve amansız bir mücadeleyi başlattığı takdirde, ancak o zaman Fransız proleter kitlelerini Fransız emperyalizmine karşı savaşmak için cesaretlendirebilecektir. Komünist Enternasyonal, Antant kapitalistlerinin tazminat taleplerini, yenilen ulusların çalışan kitlelerine karşı yöneltilmiş bir yağma kampanyası olarak değerlendirdiğini uluslararası proletaryaya açıkça belirtmiş ve Longuet taraftarlarıyla Alman Bağımsızları'nın bu kampanyanın çalışan kitleler üzerindeki zararlı etkilerini mümkün olduğunca azaltmak için bir yol bulma girişimlerini, Antant borsalarına korkakça bir teslimiyet olarak görüp bunlara karşı çıkmıştır. Enternasyonal, Fransa ve Almanya proletaryasına, yerle bir edilmiş bölgeleri yeniden inşa etmenin, sayısız dul ve yetimin durumunu iyileştirmenin tek yolunun, sömürücülerine karşı birlikte savaşmaları için her iki ülke proletaryasını da harekete geçirmek olduğunu göstermektedir. Alman proletaryası, Rus proletaryasının zorlu mücadelesini ancak, kendi zaferleriyle Rus tarımı ile Alman sanayisinin birleşmesini yakınlaştırarak destekleyebilir.

Türkiye'nin boyunduruk altına alınması ve bölünmesine askeri birlikleriyle katılan ülkelerdeki komünist partilerin görevi, bu birlikleri devrimcileştirmek amacıyla bir kampanya yürütmek için bütün uygun araçları kullanmaktır. Balkan ülkelerinin komünist partileri, zaferlerini hızlandırabilecek bir Balkan komünist federasyonu kurarak, milliyetçiliğe karşı koymak için ellerinden geleni yapmalıdırlar. Bulgaristan ve Sırbistan Komünist Partilerinin zaferi, tarımsal devrimin tabanını, daha fazla sanayileşmiş komşu ülkelerin çoğuna doğru genişleterek, utanç verici Horthy rejiminin çöküşünü ve Romanya'daki Boyarlar'ın egemenliğinin sonunu getirecektir. ***Sovyet Rusya'nın koşulsuz olarak desteklenmesi*** her yerde komünistler için önceliğini sürdürmek-

tedir. Komünistler, Sovyet Rusya'ya herhangi bir saldırı girişimine karşı kararlılıkla direnmeli ve Sovyet Rusya'nın dünya pazarıyla ve diğer ülkelerin halklarıyla bağlantı kurmasını önlemek üzere kapitalist devletler tarafından dikilen engelleri ortadan kaldırmak için savaşmalıdırlar. Ancak Sovyet Rusya, kendi ekonomisini başarıyla yeniden inşa ettiği, üç yıllık emperyalist savaşın ve üç yıllık iç savaşın neden olduğu korkunç yoksulluğu hafiflettiği zaman üretkenlik artacak ve ülke, Batı'nın gelecekteki muzaffer proleter devletlerine gıda ve hammadde yardımı yapabilecek; onları Amerikan sermayesi tarafından boğulmaktan koruyabilecek bir durumda olacaktır.

Komünist Enternasyonal'in uluslararası siyasi görevi, önemli olaylar vesilesiyle gösteriler örgütlemek değil, farklı ülkelerdeki sıkı örgütlenmiş komünist cephelerin arasındaki bağların sürekli olarak gelişmesini güvence altına almaktır. Proletaryanın hangi cephede bir gedik açmakta başarılı olacağını -proletaryanın Alman ve Antant burjuvazisi tarafından zalimce ezildiği ve ölümle zafer arasında seçim yapmak zorunda olduğu Almanya'da mı, Güneydoğu Avrupa'nın tarım ülkelerinde mi, yoksa burjuvazinin çöküşünün ilerlemiş bir aşamaya ulaştığı İtalya'da mı?- peşinen kestirmek olanaksızdır. Tam da bu nedenle, Komünist Enternasyonal, uluslararası cephenin tüm alanlarında proleter militanlığı yoğunlaştırmak için elinden gelen her şeyi yapmalıdır. Komünist partiler, Komünist Enternasyonal'in her bir seksiyonunun en önemli kampanyalarını desteklemek için ellerinden geleni yapmalıdır. Bunu başarmanın en iyi yolu, bir ülkede büyük bir gerginlik başladığında, öteki komünist partilerin kendi ülkelerindeki herhangi bir iç çatışmayı keskinleştirmeleri ve sonuca götürmeye çalışmalarıdır.

XI. İkinci ve İkibuçukuncu Enternasyonallerin Çöküşü

Komünist Enternasyonal'in üçüncü yılı, ***sosyal-demokrat partilerin ve sendikal hareketin reformist liderlerinin büyüyen politik çöküşüne***, maskelerinin düşüp gerçek yüzlerinin ortaya çıkışına tanık olmaktadır.

Bununla birlikte, geçtiğimiz yıl boyunca bunlar, örgütsel birliklerini kazanmaya çalışmışlar ve Komünist Enternasyonal'e karşı saldırıya geçmişlerdir. İngiltere'deki madencilerin grevi sırasında, İşçi Partisi'nin ve sendikaların liderleri, oluşturulmakta olan işçi cephesini yık-

mayı ve kapitalistleri işçilerden korumayı kasıtlı olarak kendilerine görev saymışlardır. Üçlü İttifak'ın çözülüşü, sendikaların reformist liderlerinin, işçi sınıfının durumunu kapitalist düzenin sınırları içinde iyileştirmek için bile mücadele etmeye istekli olmadıklarının kanıtıdır. Alman Sosyal-Demokrat Partisi hükümetten çekildiğinde, partinin artık sosyal-demokrasinin savaş öncesi dönemde yürütmüş olduğu muhalif ajitasyonu bile beceremediği apaçık belli olmuştur. Eğer muhalif bir tutum takındıysa da, başlıca amacı işçi sınıfının mücadeleye kalkışmasını önlemek olmuştur. Ulusal olarak Alman sosyal-demokrasisi güya bir muhalefet partisi olmasına karşın, Prusya'da Orta Almanya'daki madencilere karşı bir Beyaz Muhafız seferberliği örgütlemiştir; bu kampanyanın amacı, komünistler kendilerini askeri bir eylem için örgütleyecek zamanı bulamadan, bilinçli bir maksatla silahlı mücadeleyi kışkırtmaktı. Alman burjuvazisi, Antant'a teslim olmuştur; Antant, Alman burjuvazisini, yalnızca Alman proletaryasını sefil bir yoksulluğa iterek karşılayabileceği şartlara boyun eğdirmiştir. Ne var ki, buna karşın Alman sosyal-demokrasisi bir kez daha hükümete girmiştir ve Alman proletaryasını köleleştirmesi için burjuvaziye yardım etmektedir.

Çekoslovakya'da sosyal-demokrasi, işçi komünistlerin evlerine ve örgütlerine el koymak için orduyu ve polisi seferber etmektedir. Polonya'nın sosyal-demokrat partisinin sahtekarca taktikleri, Pilsudski'nin Sovyet Rusya'ya karşı bir müdahaleyi örgütlemesine yardımcı olmaktadır. Parti, binlerce komünisti hapse atması için hükümete yardım etmekte, tüm baskıcı ve yasakçı uygulamalara karşın giderek daha fazla işçiyi kendi saflarına kazanan komünistleri sendikalardan atmaktadır. Belçika sosyal-demokratları, Alman halkının boyunduruk altına alınmasına suç ortaklığı etmiş bir hükümette kalmaktadırlar. İkibuçukuncu Enternasyonal'in Merkezci partileri ve grupları, tastamam karşı-devrimci partiler kadar rezil bir biçimde hareket etmektedirler. Alman Bağımsızları, Alman Komünist Partisi'nin, işçi sınıfının yaşam standartlarındaki düşüşe karşı, aralarındaki ayrımlara bakmaksızın ortak mücadele yönündeki çağrısını daha baştan kesin olarak reddetmiştir. Bağımsızlar, Beyaz Terörü onaylamadıklarını resmen ifade etmişlerdir, ancak bunu, Mart çatışmaları sırasında kuşku götürmez bir biçimde Beyaz Muhafızların hükümetinin yanında yer aldıktan, Beyaz terörün zaferine katkıda bulunduk-

tan ve proleter öncülere tam da burjuva cumhuriyetinin bakış açısıyla, çeteciler, hırsızlar ve lümpen proleterler diye kara çaldıktan sonra yapmışlardır. Halle kongresinin ardından Sovyet Rusya'yı destekleme sözü vermesine karşın, bu Parti şimdi kendi basınında Rus Sovyet Cumhuriyeti'ne karşı karalayıcı bir kampanya yürütmektedir. O, Sovyet cumhuriyetine karşı Kronştad isyanını -uluslararası karşı devrimin Sovyet cumhuriyetine karşı yeni bir taktiği benimsediğinin işareti olan bir kalkışmadesteklemekle, Rus karşı-devrimine, Wrangel, Milyukov ve Burtsev'e katılmıştır. Ayrıca, Rus Komünist Partisi'ni, Sovyet Cumhuriyeti'nin kalbini ve ruhunu, beynini ve omurgasını devirmeyi planlamaktadır; çünkü bu parti olmadan, ülkenin kolayca kaldırılabilecek bir cenaze olacağını düşünmektedir. ***Fransız Longuet'cileri*** Sovyet Rusya'ya karşı kampanyada Alman Bağımsızları'na katılmışlardır ve böylelikle, olguların gösterdiği gibi bu yeni taktiği destekleyen Fransız karşı-devrimcileriyle açıkça aynı tarafta yer almışlardır. Serrati ve d'Aragona'nın merkezci İtalyan gruplarının politikası, her mücadelenin karşısında geri çekilip kaçmaktır; bu, burjuvaziye faşist güruhların da yardımıyla İtalyan siyaset sahnesine hakim olmak için yeni bir güç ve imkan vermiştir.

Merkezci partiler ile sosyal-demokrasinin birbirlerinden yalnızca lafta ayrıldığı gerçeğine karşın, bu gruplar şimdiye kadar tek bir enternasyonalde birleşmemişlerdi. Hatta merkezci partiler, geçtiğimiz Şubat ayında siyasi platform ve tüzükleriyle beraber kendi uluslararası örgütlerini kurmuşlardı. Kağıt üzerinde, bu İkibuçukuncu Enternasyonal, burjuva demokrasisinin sloganları ile proletarya diktatörlüğünün sloganları arasında gidip gelmektedir. Pratikte ise o, işçi sınıfı içerisindeki bölünmelerin gelişimini körükleyerek tek tek ülkelerdeki kapitalist sınıfa yardım etmekle kalmamakta, dahası burjuvaziye sömürü programını kitlelerin devrimci gücünü açığa çıkartmadan nasıl yürüteceğini göstermektedir. Bunu, burjuvazinin, dünya ekonomisinin tamamen tahrip edilmesinden, dünyanın bir kısmının Antant ülkeleri gibi savaşı kazanan kapitalist devletler tarafından boyunduruk altına alınmasından sorumlu olması gerçeğine karşın yapmaktadır. Reformistler de, merkezciler de, sermayenin iktidarından ürkmüşlerdir, ancak İkibuçukuncu Enternasyonal, İkinci Enternasyonal'den farklı olarak, aynı zamanda, radikalleşmiş, ama hala politik olarak deneyimsiz kitlele-

rin üzerindeki etkisini kesin olarak kaybetmemek için, konumunu açıkça formüle etmekten de çekinmektedir. Reformistler ve merkezciler arasındaki temel siyasi benzerlik, uluslararası burjuvazinin son kalesi olan Amsterdam Sendikalar Enternasyonali'nin beraberce savunulmasında ifadesini bulmaktadır. Hala belirli bir etkiye sahip oldukları sendikalarda, komünistlere karşı mücadelede, merkezciler, reformistler ve sendika bürokrasisiyle birlik olmuşlar; komünistlerin sendikaları devrimcileştirme çabalarına, onları üyelikten çıkararak karşılık vermişlerdir. Bu tür yollarla, merkezciler, karşı-devrimin liderleri ve proletaryanın mücadelesinin yeminli düşmanları olan sosyal-demokratlarla yarışabileceklerini göstermektedirler.

Şimdi ve gelecekte Komünist Enternasyonal, yalnızca İkinci Enternasyonal ve Amsterdam Sendikalar Enternasyonali'ne değil, aynı zamanda İkibuçukuncu Enternasyonal'e de karşı, kararlı bir mücadele yürütmelidir. Komünist Enternasyonal, sosyal demokratların ve merkezcilerin, gerek kapitalizmin yıkılması için, gerekse de işçi sınıfının en temel ve zorunlu talepleri için mücadele etmede gösterdikleri gönülsüzlükleri üzerine günlük örnekler vererek, ancak bu yolla, burjuvazinin bu ajanlarının işçi sınıfı üzerindeki etkisini kırabilir. Bu mücadele, sadece ***parti kendi saflarındaki her türden merkezci sapmayı tamamıyla bastırırsa*** başarılı bir sonuca ulaştırılabilir. Komünist Enternasyonal günlük pratiğinde yalnızca komünist söylem ve teorinin değil, ***komünist eylemin*** Enternasyonali olduğunu göstermek zorundadır. Komünist Enternasyonal, uluslararası proletaryanın kapitalizme karşı kavgasında ihtiyaç duyduğu ilkeleri ve önderliği ona sağlayabilecek olan yegane örgüttür. İç uyum ve kenetlenme, uluslararası önderlik ve faaliyet geliştirilmelidir, Komünist Enternasyonal kendi tüzüğünde belirtilmiş olan hedeflere böylelikle ulaşabilecektir: *"Tek bir amaca yönelmiş olan farklı ülkelerin proleterlerinin ortak eylemini örgütlemek. Bu amaç, kapitalizmi yıkmak, proletarya diktatörlüğünün ve bir uluslararası sovyet cumhuriyetini kurmaktır."**

---

* *Komünist Enternasyonal Tüzüğü için Bkz. "Lenin Döneminde Komünist Enternasyonal-Belgeler",C.I, Maya Kitapları-2, Mart 1997*

Komünist Enternasyonal'in Taktiklerini Savunma Konuşması

V.İ. Lenin

1 Temmuz 1921

Yoldaşlar! Ne yazık ki sadece savunmayla yetinmek zorundayım. Ne yazık ki diyorum, çünkü Terracini yoldaşın konuşmasını ve üç delegasyonun değişiklik önergelerini öğrendikten sonra, saldırıya geçmeyi çok istiyordum. Zira, Terracini ve üç delegasyonun savunduğu görüşlere karşı aslında saldırıya geçilmesi gerekiyor.* Eğer kongre bu hatalara karşı, bu "Solcu" aptallıklara karşı kararlı bir saldırı yürütmezse bütün hareket felakete mahkum olacaktır. Kesin kanaatim budur. Ancak biz örgütlü ve disiplinli Marksistleriz. Tek tek yoldaşlara karşı konuşmalarla yetinemeyiz. Biz Ruslar bu Solcu safsataları çok dinledik. Biz örgütlü insanlarız. Planlarımızı hazırlarken örgütlü davranmak ve doğru çizgiyi bulmaya çalışmak zorundayız. Elbette ki, tezlerimizin bir uzlaşma olduğu sır değil. Neden olmasın? Üçüncü kongresini yapan ve belirli temel ilkeler hazırlayıp ortaya koymuş olan komünistler arasında belli koşullar altında uzlaşmalar zorunludur. Rus delegasyonu tarafından sunulan tezlerimiz son derece dikkatli biçimde incelenmiş ve hazırlanmıştı, çeşitli delegasyonlarla yapılan uzun tartışmaların ve toplantıların sonucunda ortaya çıkmıştı. Bu tezler, Komünist Enternasyonal'in temel çizgisini saptamayı hedefliyorlar ve şimdi bunlar, gerçek Merkezcileri sadece resmen mahkum etmekle kalmayıp, aynı zamanda partiden ihraç etmemizin ardından özellikle gerek-

---

* *Rus delegasyonu tarafından Komintern'in Üçüncü Kongresi'nde önerilen, taktikler üzerine tezlerin taslağı için değişiklik önergeleri. Alman, Avusturyalı ve İtalyan delegasyonları tarafından verildi. Komünist Enternasyonal'in yayın organı "Moskau"da yayınlandı.*

lidirler. İşte gerçekler böyle. Bu tezleri savunmak zorundayım. Şimdi Terracini kalkıp Merkezcilere karşı mücadeleyi sürdürmek zorunda olduğumuzu söylüyor ve sonra da bu mücadeleyi nasıl yürütmek istediğini açıklıyorsa, benim de söyleyeceğim şudur: Bu değişiklik önergeleri belirli bir eğilim anlamına geliyorsa, bu eğilime karşı amansız bir mücadele zorunludur, çünkü aksi halde ne komünizm, ne de Komünist Enternasyonal kalır. Alman Komünist İşçi Partisi'nin (KAPD) bu önergeleri imzalamadığına şaşırıyorum. Gerçekten öyle, Terracini'nin neyi savunduğuna, değişiklik önergelerinin ne söylediğine bakın. Önergeler şöyle başlıyor:

"Sayfa 1, sütun 1, 19. satır 'çoğunluk' sözcüğü çıkarılacak." Çoğunluk! Bu çok tehlikeli imiş! Devam edelim: " 'Temel ilkeler' sözcüğü yerine 'hedefler' sözcüğü geçirilecek." Temel ilkeler ve hedefler iki farklı şeydir; hedefler bakımından anarşistler bile bizimle görüş birliğinde olabilir, çünkü onlar da sömürü ve sınıf farklılıkları kaldırılsın diyorlar.

Hayatım boyunca az sayıda anarşist gördüm ve az sayıda anarşistle konuştum, ama yine de yeterliydi. Onlarla kimi zaman hedefler konusunda anlaşabildim, fakat ilkeler konusunda asla. İlkeler hedefler değildir, ilke ne program, ne taktik, ne de teori demektir. Taktikler ve teori ilke değildir. İlkeler bakımından bizi anarşistlerden ayıran nedir? Komünizmin ilkeleri proletarya diktatörlüğünün kurulması ve geçiş döneminde devlet zorunun uygulanmasına dayanır. Komünizmin ilkeleri bunlardır, fakat hedefleri değil. Bu değişiklik önergesini yapan yoldaşlar bir hata işlemişlerdir.

İkinci olarak şöyle deniyor: " 'Çoğunluk' sözcüğü çıkarılmalıdır." İlgili bölümün bütününü okuyun:

"Komünist Enternasyonal'in Üçüncü Kongresi, tüm ülkelerde devrimci gelişmelerin olduğu bir zamanda, birkaç kitlesel komünist partinin kurulmuş olduğu, bununla birlikte henüz hiçbirisinin kendi gerçek devrimci mücadelesinde işçi sınıfının çoğunluğunun gerçek önderliğini elde edemediği bir anda, taktikler sorununu yeniden gözden geçirmektedir."

Buradaki "çoğunluk" sözcüğü çıkarılmak isteniyor. Bu kadar basit meselelerde bile anlaşamıyorsak, nasıl birlikte çalışacağımızı ve prole-

taryayı zafere götüreceğimizi anlamıyorum. İlkeler konusunda da anlaşamazsak, bu hiç de şaşırtıcı olmayacaktır. Bana işçi sınıfının çoğunluğunu kazanmış bir parti gösterin. Terracini bir tane de olsa örnek vermeyi aklından geçirmedi. Zaten böyle bir örnek de yok.

"İlkeler" yerine "hedefler" sözcüğü konulmalıdır ve "çoğunluk" sözcüğü çıkarılmalıdır. Hayır, teşekkür ederiz! Biz buna yokuz. Alman Partisi, en iyilerden birisi olsa bile henüz işçilerin çoğunluğunu arkasına alamadı. Bu bir gerçektir. En zorlu savaşlarla karşı karşıya olan bizler, bu gerçeği ifade etmekten korkmuyoruz, fakat yalanla işe başlamak isteyen üç delegasyon var. Kongre "çoğunluk" sözcüğünü çıkarırsa, yalan istediğini göstermiş olacak. Bu çok açık.

Ardından şu önerge geliyor: "Sayfa 4, sütun 1, 10. satır: 'Açık Mektup' vs. sözleri çıkarılacak." Bugün aynı düşünceyi içeren bir konuşma dinledim. Fakat orada bu son derece doğaldı. Alman Komünist İşçi Partisi'nden (KAPD) Hempel yoldaşın konuşmasıydı bu. Hempel, "Açık Mektup oportünistçeydi" dedi. Bu tür görüşleri özel konuşmalarda büyük bir üzüntü ve utanç içinde dinlediğim oldu. Fakat Kongre'de, bu kadar uzun tartışmalardan sonra "Açık Mektup" oportünist ilan edildiğinde bu utanç verici bir şeydir! Şimdi de üç delegasyon adına Terracini yoldaş kalkıp "Açık Mektup" sözlerini çıkarmak istiyor. O halde KAPD'ye karşı mücadele neden? "Açık Mektup" örnek bir politik adımdır. Tezlerimizde böyle deniyor ve biz bunu mutlaka savunmalıyız. O bir örnektir, çünkü işçi sınıfının çoğunluğunu kazanmak için pratik yöntemin ilk eylemidir. Neredeyse tüm proleterlerin örgütlü olduğu Avrupa'da, biz işçi sınıfının çoğunluğunu kazanmak zorundayız ve bunu anlamayan biri, komünist hareket için yitirilmiş biridir; büyük devrimin üç yılı boyunca bu kadarını hala öğrenmemişse, hiçbir zaman bir şey öğrenemeyecektir.

Terracini, Rusya'da parti çok küçük olmasına rağmen bizim muzaffer olduğumuzu söylüyor; Çekoslovakya'yla ilgili olarak tezlerde söylenenlerden de hoşnut değil. Burada 27 önerge var; hepsini eleştirmek istesem, bazı konuşmacılar gibi en az üç saat boyunca konuşmam gerekirdi... Burada, Çekoslovakya'da Komünist Partisi'nin 300-400 bin üyesi olduğu, çoğunluğun kazanılması gerektiği, üstesinden gelinemeyecek bir güç oluşturulması ve yeni işçi kitlelerinin partiye çekil-

mesi gerektiği söylendi. Terracini derhal saldırı pozisyonu alıyor ve şöyle diyor: 400 bin işçi partide olduktan sonra, daha başkalarını partiye kazanmak niye? Çıkarın! "Kitleler" sözcüğünden korkuyor ve kökünü kazımak istiyor. Terracini yoldaş Rus Devrimi'nden pek bir şey anlamamış.

Biz Rusya'da küçük bir partiydik, fakat tüm ülkede İşçi ve Köylü Sovyetlerinde çoğunluk bizdeydi. Hani sizinki? O zamanlar mevcudu en az 10 milyon olan ordunun neredeyse yarısı bizdendi. Ordunun çoğunluğu sizde mi? Bana böyle bir ülke gösterin! Terracini yoldaşın bu görüşleri üç delegasyon tarafından paylaşılıyorsa, o zaman bu Enternasyonalde bir şeyler yanlıştır! O zaman şunu dememiz gerekir: "Dur! Kararlı bir mücadele gerekli! Yoksa Komünist Enternasyonal yitirilmiş demektir."

Savunmada olmama rağmen, deneyimlerime dayanarak konuşmamın hedefinin ve ana fikrinin, delegasyonumuz tarafından önerilen tezleri ve kararı savunmak olduğunu söylemek zorundayım. Elbette ki, bunlarda tek bir harfin bile değiştirilmemesinin gerektiğini söylemek ukalalık olurdu. Şimdiye kadar birçok karar okumak zorunda kaldım ve neredeyse her satırıyla ilgili çok iyi değişiklikler yapılabileceğini çok iyi biliyorum. Fakat bu ukalalık olur. Buna rağmen şimdi politik olarak tek harfin bile değiştirilemeyeceğini söylüyorsam, bunun nedeni, gördüğüm kadarıyla değişikliklerin tamamen belli bir politik nitelik taşıması ve bunların bizi Komünist Enternasyonal için zararlı ve tehlikeli bir yola yöneltmesidir. Bu yüzden benim, hepimizin ve Rus delegasyonunun, tezlerde tek bir harfin bile değiştirilmemesi konusunda ısrar etmemiz gerekiyor. Sağcıları mahkum etmekle kalmadık, kovduk da. Fakat sağcılara karşı mücadele Terracini'nin yaptığı gibi bir spor haline getiriliyorsa, o zaman: "Yeter! Yoksa tehlike çok ciddi olacak!" demek zorundayız.

Terracini saldırı teorisini savundu. Meşhur değişiklik önerileri bu hususta iki üç sayfalık formülasyonlar getiriyor. Bunu okumamıza gerek yok. Ne olduğunu biliyoruz. Terracini meseleyi çok açık biçimde ortaya koydu. "Dinamik eğilimler"e ve "pasiflikten aktifliğe geçiş"e işaret ederek saldırı teorisini savundu. Merkezcilere karşı mücadelede Rusya'da yeterince politik deneyimimiz var. Oportünistlerimiz ve

merkezcilerimizle ve Menşeviklerle 15 yıl boyunca mücadele ettik. Sadece Menşevikleri değil, yarı-anarşistleri de yendik.

Bunu yapmış olmasaydık, değil üç buçuk yıl, üç buçuk hafta bile iktidarı elde tutamaz ve burada komünist kongreler yapamazdık. "Dinamik eğilimler", "pasiflikten aktifliğe geçiş"; bütün bunlar Sol Sosyal-Devrimcilerin bize karşı kullandıkları safsatalardı. Şimdi hapisteler ve orada "komünizmin hedefleri"ni savunuyor, "pasiflikten aktifliğe geçiş" üzerine düşünüyorlar. Değişiklik önergelerinde yapıldığı gibi akıl yürütülemez, çünkü bu önergelerde Marksizm'den, politik deneyimlerden ve muhakemeden iz bile yok. Tezlerimizde genel bir devrimci saldırı teorisini ayrıntılandırdık mı? Radek ya da içimizden biri bu aptallığı yaptı mı? Biz saldırı teorisinden, tamamen belirli bir ülke, tamamen belirli bir dönemle ilgili olarak söz ettik.

Menşeviklere karşı mücadelemizden, daha birinci devrim öncesinde, devrimci partinin saldırıya geçmesi gerektiğinden kuşku duyan insanların bulunduğunu kanıtlayan örnekler aktarabiliriz. Bir sosyal-demokratta -o zamanlar kendimizi böyle adlandırıyorduk- böyle kuşkular ortaya çıktığında, ona karşı mücadele açtık ve onun bir oportünist olduğunu, Marksizm'den ve devrimci partinin diyalektiğinden hiçbir şey anlamadığını söyledik. Bir parti, genel olarak devrimci saldırının caiz olup olmadığını tartışabilir mi? Bu ülkede bu tür örnekler bulabilmek için 15 yıl geriye gitmek zorundayız. Saldırı teorisini ilkesel olarak reddeden açık ya da gizli bir merkezci varsa, derhal kovulmalıdır. Bu sorun tartışma nedeni olamaz. Fakat Komünist Enternasyonal'in üç yıllık varlığından sonra, şimdi bile "dinamik eğilimler" ve "pasiflikten aktifliğe geçiş" üzerine tartışıyor olmamız bir utanç ve yüzkarasıdır.

Biz, bizimle birlikte tezleri kaleme alan Radek yoldaşla bunun üzerine tartışmıyoruz. Belki de Almanya'da, gerçek bir saldırının hazırlığı yapılmamışken saldırı teorisi üzerine konuşmaya başlamak pek doğru değildi. Yine de, Mart eylemi, önderlerinin hatalarına rağmen ileriye doğru atılmış büyük bir adımdı. Fakat sorun bu değil. Yüz binlerce işçi kahramanca savaştı. Alman Komünist İşçi Partisi (KAPD) burjuvaziye karşı böyle kahramanca savaşmış olsa da, Radek'in Hoeltz hakkında Rusça bir makalede söylediklerini tekrar etmek zorundayız. Anarşist de olsa herhangi birinin burjuvaziye karşı kahramanca müca-

dele etmesi elbette çok önemlidir; fakat sosyal-hainlerin ve burjuvazinin alçakça kışkırtmalarına karşı yüz binlerin mücadele etmesi gerçekten ileriye doğru atılmış bir adımdır.

İnsanın kendi hatalarını eleştirmesi çok önemlidir. Biz bununla başladık. Yüz binlerin katıldığı bir mücadelenin ardından, herhangi biri bu mücadeleye karşı çıkıp Levi gibi davranıyorsa, onu ihraç etmek gerekir; ve yapılmış olan budur. Fakat bundan bir ders çıkarmalıyız. Saldırı için gerçekten hazırlanmış mıydık? (Radek: *"Savunma için bile hazırlanmış değildik."*) Doğrusu, saldırıdan sadece gazete makalelerinde söz ediliyordu. Bu teori, 1921 yılında Almanya'daki Mart eyleminde uygulandığı biçimiyle yanlıştı. Bunu kabul etmek zorundayız, fakat genel olarak devrimci saldırı teorisi kesinlikle yanlış değildir.

Rusya'da zafer kazandık ve kolay kazandık, çünkü devrimimizi emperyalist savaş sırasında hazırlamıştık. Bu ilk koşuldu. Rusya'da 10 milyon işçi ve köylü silahlıydı ve şiarımız şuydu: Ne pahasına olursa olsun derhal barış. Zafer kazandık, çünkü en geniş köylü kitleleri büyük toprak sahiplerine karşı devrimci bir biçimde hazırlanmıştı. Sosyalist-Devrimciler ile II. ve İkibuçukuncu Enternasyonalciler, Kasım 1917'de büyük köylü partileriydiler. Devrimci yöntemler talep ediyorlardı, fakat tıpkı İkinci ve İkibuçukuncu Enternasyonal'in gerçek kahramanları gibi, hiçbir zaman devrimci bir şekilde davranacak kadar cesaretli olmadılar. Ağustos ve Eylül 1917'de şöyle demiştik: "Teorik olarak Sosyalist-Devrimcilere karşı aynı eskisi gibi mücadele ediyoruz, fakat pratik olarak Sosyalist-Devrimcilerin programlarını kabul etmeye hazırız, çünkü bu programı sadece biz hayata geçirebiliriz." Bunu söyledik ve yaptık da. Kasım 1917'de, zaferimizden sonra, bize karşı olan ve Kurucu Meclis'e Sosyalist-Devrimci bir çoğunluk göndermiş bulunan köylülük, şahsen benim beklediğim ve öngördüğüm biçimde birkaç gün içinde olmasa da birkaç hafta içinde kazanılmıştı. Bu büyük bir fark değildi. Avrupa'da köylülüğün çoğunluğunu birkaç hafta içinde kazanabileceğiniz bir ülke gösterebilir misiniz bana? İtalya mı? Rusya'da büyük bir partiye sahip olmamamıza rağmen zafer kazandığımız söyleniyorsa, bu sadece, bunu söyleyenlerin Rus Devrimi'ni kavramamış olduklarını ve bir devrimin nasıl hazırlanacağı konusunda kesinlikle hiçbir fikirlerinin olmadığını kanıtlar.

İlk adımımız, kiminle konuştuğumuzu ve kime tam olarak güven duyabileceğimizi bilmek için gerçek bir komünist partisi yaratmaktı. I. ve İkinci Kongre'de slogan "Kahrolsun Merkezciler!"di. Merkezcilerle ve Rusya'da Menşevikler dediğimiz yarı-Merkezcilerle tüm cephe boyunca ve tüm dünyada hesaplaşmazsak, komünizmin ABC'sini bile anlamamışız demektir. İlk görevimiz gerçekten devrimci bir parti yaratmak ve Menşeviklerden kopmaktır. Fakat bu sadece hazırlık okuludur. Şimdi Üçüncü Kongre'yi yapıyoruz ve Terracini yoldaş hazırlık okulunun görevlerini, Merkezcileri ve yarı-Merkezcileri avlama, kovup atma ve teşhir etme görevlerini tekrarlayıp duruyor. Hayır, teşekkürler! Bunu yeterince uzun bir süre yaptık. Merkezcilerin düşmanımız olduğunu daha İkinci Kongre'de söyledik. Ancak gerçekten daha öteye gitmemiz gerekiyor. Bir partide örgütlendikten sonra ikinci aşama, devrimin nasıl hazırlanacağını öğrenmek olmalıdır. Birçok ülkede daha önderliğin nasıl ele geçirileceğini bile öğrenmedik. Rusya'da zafer kazandık, çünkü sadece işçi sınıfı içinde kesin çoğunluğa (1917 seçimleri sırasında Menşeviklere karşı işçi sınıfı içinde ezici çoğunluğa sahiptik) sahip olmakla kalmadık, aynı zamanda iktidarı ele geçirdikten hemen sonra ordunun yarısı ve birkaç hafta içinde de köylülüğün onda dokuzu bizim yanımıza geçmişti; zafer kazandık, çünkü kendi tarım programımız yerine Sosyalist-Devrimcilerin tarım programını alıp pratikte gerçekleştirdik. Bizim zaferimiz, Sosyalist-Devrimcilerin programını hayata geçirmemiz gerçeğinde yatar, onun için zaferimiz bu kadar kolay oldu. Batı'da bunları hayal edebilir misiniz? Gülünç! Terracini yoldaş ve bu değişiklik önergelerini imzalamış olanlar; sadece somut ekonomik koşulları karşılaştırın! Çoğunluğun bu kadar çabuk bizim tarafımıza geçmiş olması gerçeğine rağmen, zaferden sonra karşı karşıya kaldığımız zorluklar çok büyüktü. Yine de sonuçta galip geldik, çünkü sadece hedeflerimizi değil, ilkelerimizi de akılda tuttuk ve Partimizde ilkeler konusunda susup, hedefler konusunda, "dinamik eğilimler" ve "pasiflikten aktifliğe geçiş" konusunda konuşanlara göz yummadık. Belki de bu bayları hapiste tutmayı tercih etmekle suçlanacağız. Ne var ki, diktatörlük başka türlü uygulanamaz. Diktatörlük için hazırlanmak zorundayız ve bu hazırlık, böylesi safsatalara ve değişiklik önergelerine karşı mücadele etmeye bağlıdır. Tezlerimizde her yer-

de kitleden söz ediliyor. Fakat, yoldaşlar, kitlelerle neyin kastedildiğini bilmek gerekir. Alman Komünist İşçi Partisi (KAPD), solcu yoldaşlar, bu sözcüğü fazla suiistimal ettiler. Ancak Terracini yoldaş ve değişiklik önergelerini imzalamış olanlar da "kitleler" sözcüğünden ne anlaşılması gerektiğini bilmiyorlar.

Uzun süredir konuşuyorum, bu nedenle "kitleler" kavramı üzerine sadece birkaç kelime söylemek istiyorum. "Kitleler" kavramı mücadelenin niteliğinin değişmesiyle birlikte değişir. Mücadelenin başlangıcında, kitlelerden haklı olarak söz edebilmek için gerçekten devrimci birkaç bin işçi yeterliydi. Parti mücadeleye sadece parti üyelerini çekmekle kalmayıp, partisizleri de sarsıp uyandırabiliyorsa, kitleleri kazanmak yolunda iyi gidiyor demektir. Devrimlerimiz sırasında, birkaç bin işçinin kitleleri temsil ettiği durumlar yaşadık. Hareketimizin tarihinde, Menşeviklere karşı mücadelemizin tarihinde, bir kentte birkaç bin işçinin harekete açıkça kitlesel bir karakter vermeye yettiği birçok örnek bulacaksınız. Başka zaman olağan hayatlarını yaşayan, zavallı bir hayat süren ve ömürlerinde politika diye bir şey duymamış birkaç bin partisiz işçi devrimci tarzda davranmaya başlarsa, bu kitledir. Hareket daha da yayılır ve şiddetlenirse, giderek gerçek bir devrime doğru gelişiyor demektir. Bunu 1905 ve 1917'de üç devrimde yaşadık, siz de bunu göreceksiniz. Devrim yeterince hazırlanmışsa "kitleler" kavramı değişir; kitle artık birkaç bin işçi demek değildir. Bu sözcük başka bir anlam ifade etmeye başlar. "Kitleler" kavramı, çoğunluğu ve basitçe tek başına işçilerin çoğunluğunu değil, bütün sömürülenlerin çoğunluğunu ifade edecek biçimde değişir. Başka türlü bir yorum devrimci için kabul edilemez, yoksa kitle kavramı anlaşılmaz. Politik gelişmeleri iyi gözlemlemişse, partisiz kitlenin yaşamını ve alışkanlıklarını iyi biliyorsa, küçük bir partinin, örneğin İngiliz ya da Amerikan partisinin, uygun bir anda devrimci bir hareket yaratması mümkündür Radek yoldaş buna iyi bir örnek olarak maden işçilerinin grevinden söz etti.* Böyle bir anda böyle bir parti, kendi şiarlarıyla ortaya çıkıp milyonlarca işçinin kendisini izlemesini sağlarsa, bu bir kitle hareketidir. Ben devrime küçük bir partiyle başlanabileceğini ve zafere ulaşı-

* *İngiltere'de Nisan 1921 ile Haziran 1921 arasında yaşanan maden işçilerinin grevi.*

labileceğini bütünüyle reddetmiyorum. Fakat kitleleri kazanmanın yöntemlerini bilmek gerekir. Bunun için devrimin esaslı bir hazırlığı temeldir. Ancak burada yoldaşlar, "büyük" kitleler istemekten derhal vazgeçmemiz gerektiği iddiasıyla ortaya çıkıyorlar. Bu yoldaşlara karşı mücadele etmeliyiz. Esaslı bir hazırlık olmaksızın, hiçbir ülkede zafer elde edemezsiniz. Kitlelere önderlik etmek için küçücük bir parti yetebilir. Belli anlarda büyük örgütlere ihtiyaç yoktur.

Fakat kazanmak için, kitlelerin sempatisine ihtiyaç vardır. Her zaman mutlak çoğunluğa gerek yok, ama kazanmak ve iktidarı elde tutmak için gerekli olan şey, sadece işçi sınıfının -burada "işçi sınıfı" sözcüğünü Batı Avrupai anlamda kullanıyorum, yani sanayi proletaryasını kastediyorum- çoğunluğu değil, aynı zamanda çalışan ve sömürülen kır nüfusunun da çoğunluğudur. Bu konuda düşündünüz mü? Terraci'nin konuşmasında bu düşüncenin izini dahi görüyor musunuz? O sadece "dinamik eğilim" ve "pasiflikten aktifliğe geçiş"ten bahşediyor. Tek sözcükle de olsa beslenme sorununa değindi mi? Çok şeye katlanıp aç kalabilmelerine rağmen, işçiler de karnını doyurmak ister, Rusya'da bunu bir dereceye kadar gördük. Yani sadece işçi sınıfının çoğunluğunu değil, aynı zamanda çalışan ve sömürülen kır nüfusunun da çoğunluğunu kazanmak zorundayız. Bunun için hazırlandınız mı? Neredeyse hiçbir yerde.

Nihayet, tekrar ediyorum: Tezlerimizi kesinlikle savunmalıyım ve bunun zorunlu olduğunu düşünüyorum. Merkezcileri sadece mahkum etmekle kalmadık, aynı zamanda partiden de kovduk. Şimdi aynı şekilde tehlikeli bulduğumuz diğer tarafın üstesinden gelmeliyiz. Kimsenin incinmemesi için yoldaşlara büyük bir nezaketle (tezlerimizde de sevecen ve nazik ifadeler kullandık) gerçeği söylemeliyiz: Artık Merkezcilere saldırmaktan daha önemli, başka sorunlarımız var. Bu sorunla yeterince uğraştık. Biraz can sıkıcı olmaya başladı. Bunun yerine yoldaşlar gerçek bir devrimci mücadele yürütmeyi öğrenmeliler. Alman işçileri buna başladılar bile. Yüz binlerce proleter bu ülkede kahramanca savaştı. Bu mücadeleye karşı çıkan herhangi biri hemen ihraç edilmelidir. Fakat bunu yaptıktan sonra, boş kelime oyunlarıyla uğraşmamalı, yapılan hatalardan ders çıkararak mücadeleyi daha iyi nasıl örgütleyeceğimizi öğrenmeliyiz. Hatalarımızı düşmandan gizlememe-

liyiz. Bundan korkan kimse devrimci değildir. Tam tersine, işçilere açıkça "evet hata yaptık" dersek, bu, bir dahaki sefere bu hataları tekrarlamayacağız, anı daha doğru seçeceğiz anlamına gelir. Ve mücadelede çalışan halkın çoğunluğu -sadece işçilerin çoğunluğu değil, tüm sömürülenlerin ve ezilenlerin çoğunluğu- bizden yana çıkarsa, o zaman gerçekten zaferi kazanacağız.

Alman, Polonya, Çek, Macar ve İtalyan Delegelerle Toplantıda Konuşmalar

V.İ. Lenin

11 Temmuz 1921

I

Dün Pravda da, saldırıya geçmek için beklediğimiz anın, kongrede düşündüğümüzden daha da yakın olduğuna dair (genç yoldaşlar bunun için bizi kınamışlardı) inandırıcı nitelikte raporlar okudum. Bu raporlara da ilerde değineceğim. Hemen şimdi şunu söylemek istiyorum ki, genel saldırı ne kadar çok yaklaşırsa o kadar çok "oportünistçe" davranmalıyız. Ülkenize döndüğünüzde işçilere, Üçüncü Kongre'den öncesine oranla bizim daha makul olduğumuzu söyleyeceksiniz. Bundan dolayı cesaretiniz kırılmasın; bir takım yanlışlar yaptığımızı ve şimdi daha dikkatli davranmak istediğimizi söyleyeceksiniz; böylece Sosyal Demokrat ve Bağımsız Sosyal Demokrat Partiler'de bulunan kitleleri kendi safımıza kazanacağız; tüm olayların gelişiminde objektif olarak bize yaklaşan bu kitleler, ne var ki, bizden korkmaktadırlar. Sizin daha dikkatli davranmamız gerektiğini göstermek için bizim kendi deneyimimizi örnek olarak vermek istiyorum.

Savaşın başında biz Bolşevikler tek bir slogana, iç savaş sloganına bağlanmıştık, hem de taviz vermeden. İç savaş düşüncesini desteklemeyen herkese hain damgasını vuruyorduk. Gelgelelim 1917 Martında Rusya'ya geri geldiğimizde tavrımızı tamamıyla değiştirdik. Rusya'ya döndüğümüzde işçi ve köylülerle konuştuğumuz zaman, tümünün anavatanı savunmaktan yana olduklarını gördük, pek tabii Menşeviklerden çok daha farklı anlamda; ve biz bu işçi ve köylüleri, alçaklar, hainler diye adlandırmadık. Bunu "dürüst savunuculuk" olarak yorumladık. Bu konuyla ilgili uzun bir inceleme yazıp tümünü yayınlamak amacındayım. 7 Nisan'da yayınladığım tezlerimde tedbirli ve sabırlı olmaya değinerek dikkati çekmek

istedim. Bizim, savaşın başlangıcındaki tutumumuz doğruydu: O zamanlar kesin ve kararlı bir öz tutturmamız önemliydi. Sonraki tutumumuz da doğruydu. Kitlelerin kazanılması gerektiği varsayımından kaynaklanarak gelişti. Daha o zamandan Geçici Hükümet'in derhal devrilmesi fikrine karşı çıkmıştık. Ben; "halkın hükümeti değil, oligarşik bir hükümet olduğundan, ekmek ve barışı sağlayamadığından devrilmelidir. Fakat hemen şimdi devrilemez; çünkü işçi sovyetleri sayesinde iktidardadır ve şimdilik işçilerin güvenine sahiptir. Bizler Blankist değiliz, işçi sınıfının bir azınlığıyla, çoğunluğa rağmen yönetmek istemiyoruz." diye yazmıştım. Açıkgöz birer politikacı olan Kadetler bizim bundan önceki ve o anki tutumumuz arasındaki çelişkinin hemen farkına vardılar ve bizi ikiyüzlülükle suçladılar. Fakat, bize daha önceleri aynı şekilde casuslar, hainler, alçaklar ve Alman ajanları dedikleri zamanda olduğu gibi, bunun da bir etkisi olmadı. İlk kriz 20 Nisan'da ortaya çıktı. Milyukov'un Çanakkale* üzerine yazdığı rapor, hükümetin gerçekte ne olduğunu, yani bir emperyalist hükümet olduğunu gösterdi. Bundan sonra silahlanmış asker kitleleri hükümet binasına yürüyerek Milyukov'u devirdiler. Linde adlı partili olmayan bir adam tarafından yönetiliyorlardı. Bu hareket parti tarafından düzenlenmemişti. O zaman bu eylemi şu şeklide nitelendirmiştik: Silahlı bir gösteriden daha üst, fakat silahlı ayaklanmadan daha alt düzeyde olan bir şey. 22 Nisan'daki Konferansımızda sol sempatizanlar hükümetin derhal devrilmesini istediler. Merkez Kurulu, tam aksine iç savaş sloganına karşı olduğunu açıkladı ve biz de Bolşeviklerin iç savaş istediği hakkındaki iğrenç yalanı düzeltmeleri için bütün bölgelerdeki ajitatörlerimize talimat verdik. 22 Nisan'da "kahrolsin geçici hükümet" diye bir slogan yazdığım doğru değildir, çünkü halkın çoğunluğu arkamızda olmasaydı bu slogan ya boş bir lakırdı ya da maceracılık olurdu.

Düşmanlarımızın karşısında kendi Solcularımıza "maceracılar" demekten çekinmedik. Menşevikler bunun üzerine horoz gibi kabarıp bizim iflas ettiğimizden söz ettiler. Fakat biz, Merkez Kurulu'nun azıcık dahi olsa soluna kaymaya çalışmanın ahmaklık olduğunu ve Merkez Kurulu'nun soluna kaymış olanların normal sağduyularını kaybetmiş olduklarını söyledik. Yanılgılarımızdan ötürü düşmanlarımızın hoşnutluk duymaları bizi yıldıramaz.

---

* *Milyukov'un İtilaf Devletlerine gönderdiği, Rusya'nın savaşı sürdürmeye kararlıolduğunu bildirdiği nota.*

Şimdi tek stratejimiz daha kuvvetli, daha akıllı, daha anlamlı ve daha "oportünist" olmaktır; kitlelere söylememiz gereken de budur. Fakat kitleleri akıllılığımızla kazandıktan sonra kelimenin en kesin anlamıyla saldırıya geçmeyi öngören taktiği uygulayacağız. Şimdi gelelim üç rapora:

1- Berlin belediye işçilerin grevi. Belediye işçileri, çoğunluğu Sosyal Demokratlara ve Bağımsız Sosyal Demokrat Parti'ye üye olan tutucu işçilerdir: Varlıklıdırlar, fakat greve gitmek zorunda kalmışlardır.

2- Lille'de tekstil işçilerinin grevi.

3- Bu üçüncü en önemlisidir: Roma'da faşistlere karşı mücadeleyi örgütlemek amacıyla, komünisti, sosyalisti ve de halkçısı dahil olmak üzere 50 bin işçinin -tüm partileri temsil ediyorlardı- katıldığı bir miting yapıldı. Mitinge 5 bin emekli devlet memuru üniformaları ile geldi ve tek bir faşist sokağa çıkmaya cesaret edemedi o gün. Bu, Avrupa'da barut fıçılarının bizim sandığımızdan çok daha fazla olduğunu gösterir. Lazzari bizim taktikler üzerindeki önerilerimizi övdü. Kongremizin elde ettiği bir sonuçtur bu. Eğer Lazzari bunu kabul ediyorsa o zaman onu destekleyen binlerce işçi bize gelmek zorundadır ve bundan sonra liderleri onları bizden korkutamayacaktır. *Daha iyi atlamak için bir adım geri atmak gerekir.* Durum dayanılmaz bir hale geldiğinde bu atılım kaçınılmaz olmuştur.

Bu nedenle yeni taktiğimizi uygulamaya başlıyoruz. Sinirlenmemeliyiz, geç kalmış olmaktan ziyade erken başlıyor olabiliriz;ve Rusya'nın bu kadar zaman dayanıp dayanamayacağını sorduğunuz zaman cevabımız, küçük burjuvazi ve köylülerle bir savaş içinde olduğumuz olacaktır; bu ekonomik savaş bizim için son savaştan daha tehlikelidir. Fakat Clausewitz'in dediği gibi, savaş bir tehlikedir ve biz bu tehlikiden bir an olsun bile kurtulmuş değiliz. Eğer dikkatli davranır ve tavizleri zamanında verirsek, üç yıl bile sürse, bu savaşı da kazanacağımızdan eminim.

Özetlersek;

1- Hepimiz, Avrupa'da tek bir ses halinde, yeni taktiği uyguladımızı söyleyeceğiz ve bu şekilde kitleleri kazanacağız.

2- Almanya, Çekoslovakya ve İtalya gibi en önemli ülkelerde saldırı hattının düzenlenmesi. Burada hazırlanmaya ve sürekli örgütlenmeye ihtiyacımız var. Avrupa devrime gebedir, fakat önceden devrimin takvimini yapmak olanağı yoktur. Biz Rusya'da dayanacağız, sadece beş yıl değil, daha da fazla. Tek doğru strateji kabul ettiğimiz stratejidir. Devrim için *Antant'ın yıkamayacağı mevziler* elde edeceğiz ve bunun dünya çapında bir zaferin başlangıcı olacağına eminim.

II

Smeral benim konuşmamdan hoşnut kalmışa benziyordu, fakat tek taraflı olarak yorumluyor şimdi onu. Komitede yaptığım konuşmada Smeral'ın doğru çizgiyi bulabilmesi için üç adım sola, Kreibich'in ise bir adım sağa atmasının gerektiğini söyledim. Ne yazık ki, Smeral bu adımları atmakla ilgili olarak hiçbir şey söylemediği gibi, durum hakkındaki görüşlerini de belirtmedi. Güçlüklerle ilgili olarak, Smeral sadece eski lafları tekrarlamakla yetinip yeni bir şey söylemedi. Smeral kuşkularını dağıtmış olduğumu söyledi. Baharda, komünist liderliğin ondan vakitsiz davranmasını isteyeceğinden korkuyordu, gelgelelim olaylar bu kuşkuların yersiz olduğunu gösterdi. Fakat bizi şimdi endişelendiren şudur; olaylar Çekoslovakya'da saldırıya geçmek için hazırlıkların başlayacağı aşamaya kadar gelecek midir, yoksa sadece güçlükler üzerinde konuşulmakla mı yetinilecektir? Sol'un hatası sadece bir hatadır ve kolayca düzeltilebilir. Fakat eğer bu hata önerilerin yürürlüğe girmesiyle ilgiliyse, o zaman kesinlikle küçük bir hata olmayıp bir ihanet olmaktadır. Bu hatalar birbirleriyle kıyaslanamazlar. "Devrim yapacağız, fakat ancak başkaları önce harekete geçerse", teorisi tamamıyla asılsız, temelsizdir.

III

Bu kongrede yapılan geri çekilme, kanımca, bizim 1917'de Rusya'daki davranışımızla karşılaştırılabilir ve bu nedenle, geri çekilmenin saldırıya geçmek için hazırlanmak olduğunun kanıtıdır. Düşmanlarımız önceden söylediklerimizi, bugün söylemediğimizi belirtecekler. Bu, onların biraz işine yarayacaktır; ama eğer Mart eyleminin hangi anlamda bir başarı olarak nitelendirildiğini, hatalarını neden eleştirip ilerde daha iyi hazırlanmamız gerektiğini emekçi kitlelerine anlatırsak, onlar bizi anlayacaktır. Terracini bize Smeral ve Burian'ın yorumlarının yanlış olduğunu söylediği zaman, onunla aynı fikirdeyim. Eğer işbirliğinden, bizim, bizden daha zengin ve nüfusu bizden daha fazla olan bir ülkenin hareketi başlatması için beklememiz gerektiği anlaşılıyorsa, o zaman bu bir komünistin yorumu değil, açıktan açığa sahtekarlık olur. İşbirliği, diğer ülkelerdeki yoldaşların, kesinlikle hangi anların önemli olduğunu bilmelerinden oluşur. İşbirliğinin gerçekten önemli olan yorumu şöyledir: İyi bir örneğin en iyi ve en çabuk bir biçimde taklit edilmesi. Roma işçileri buna iyi bir örnektir.

RKP'nin Taktikleri Üzerine Rapor İçin Tezler

5 Temmuz 1921

I- R.S.F.S.C.'nin Uluslararası Durumu

R.S.F.S.C.'nin (Rusya Sosyalist Federatif Sovyet Cumhuriyeti) şu anki uluslararası durumu belirli bir denge karakteri taşımaktadır. Bu denge, son derece istikrarsız olmasına rağmen, dünya politik konjonktüründe özel bir duruma yol açmıştır.

Bu özel durum şudur: Bir yandan, uluslararası burjuvazi Sovyet Rusya'ya karşı çılgınca bir nefret ve düşmanlıkla doludur ve onu boğmak için her an üstüne çullanmaya hazırdır. Öte yandan, uluslararası burjuvaziye yüz milyonlarca franga patlayan askeri müdahale girişimleri, Sovyet iktidarının o günlerde şimdikinden çok daha zayıf olmasına ve Rus toprak sahipleriyle kapitalistlerinin, R.S.F.S.C. topraklarında bulunan tam donanımlı ordularına rağmen, gerçek bir fiyaskoyla sonuçlanmıştır. Sovyet Rusya'yla savaşa karşı muhalefet, bütün kapitalist ülkelerde proletaryanın devrimci hareketini körükleyerek ve küçük-burjuva demokratların çok geniş kesimlerine yayılarak hatırı sayılır ölçüde gelişmiştir. Çeşitli emperyalist ülkelerin çıkarları arasındaki çelişkiler keskinleşmiştir ve her geçen gün daha da keskinleşmektedir. Devrimci hareket, Doğu'nun ezilen halklarının yüz milyonları arasında dikkate değer bir güçle büyümektedir. Bütün bu koşulların sonucunda, çok daha güçlü olduğu halde, uluslararası emperyalizmin Sovyet Rusya'yı boğamayacağı ortaya çıkmış ve emperyalizm şimdilik onu tamamen ya da kısmen tanımaya razı olmak ve onunla ticaret an-

laşmaları yapmak zorunda kalmıştır.

Sonuç bir denge halidir ve bu denge hali oldukça istikrarsız ve nazik olsa da, Sosyalist Cumhuriyet'in kapitalist kuşatmanın altında varolmasını, -elbette ki çok uzun bir süre boyunca değil- olanaklı kılmaktadır.

II- Sınıf Güçlerinin Uluslararası Ölçekte Karşılıklı İlişkisi

Bu durum, sınıf güçlerinin uluslararası ölçekte ilişkisinin şu şekilde ortaya çıkmasına yol açmıştır.

Sovyet Rusya'ya karşı açık bir savaş başlatma olanağından yoksun kalan uluslararası burjuvazi, koşulların kendisine savaşı yeniden başlatma fırsatı vereceği anı kollamaktadır.

Gelişmiş kapitalist ülkelerin tümünde proletarya, kendi öncüsünü, komünist partileri şimdiden kurmuş bulunmaktadır. Bu partiler gelişmekte, proletaryanın çoğunluğunu kazanma yolunda her ülkede adım adım ilerlemekte, eski trade-union'cu bürokratların ve Amerika ile Avrupa'nın emperyalist ayrıcalıklarla yozlaştırılmış olan işçi sınıfı aristokrasisinin etkisini kırmaktadır.

En ileri kesimleri İkinci ve İkibuçukuncu Enternasyonaller tarafından temsil edilen, kapitalist ülkelerdeki küçük-burjuva demokratlar, bugün kapitalizmin temel dayanağı vazifesini görmektedirler. Çünkü onlar, devrim patlak verdiği takdirde emperyalizmin ayrıcalıklarıyla yaratılan görece küçük-burjuva refahı yitireceklerinden korkan, sanayide ve ticaret alanında çalışan işçilerle büro çalışanlarının çoğunluğu ya da dikkate değer bir bölümü üzerindeki etkilerini korumaktadırlar. Fakat büyüyen ekonomik kriz, her yerde halkın geniş kesimlerinin durumunu kötüleştiriyor ve kapitalizm varoldukça yeni emperyalist savaşların kaçınılmazlığının belirginleşmesiyle birlikte bu durum, söz konusu dayanağı gittikçe daha da zayıflatıyor.

Dünya nüfusunun ezici çoğunluğunu oluşturan sömürge ve yarı-sömürge ülkelerdeki çalışan halk yığınları, yirminci yüzyılın başında, özellikle Rusya, Türkiye, İran ve Çin'deki devrimlerle, politik yaşama uyandılar. İkinci ve İkibuçukuncu Enternasyonaller'in liderleri dahil olmak üzere, Avrupa ve Amerika'nın tahsilli küçük-burjuva hamkafaları bunu görmeyi inatla reddetseler de, 1914-18 emperyalist savaşı ve

Rusya'daki Sovyet iktidarı, bu yığınları dünya siyasetinde ve emperyalizmin devrimci bir biçimde yıkılmasında aktif bir unsura dönüştürme sürecini tamamlamaktadır. İngiliz Hindistan'ı bu ülkelerin başında gelmektedir. Orada devrim, bir yandan sanayi ve demiryolu proletaryasının büyümesi, diğer yandan da gitgide daha sık olarak katliamlara (Amritsar*) ve kırbaç cezalarına başvuran İngilizlerin zalim terörizminin artması oranında olgunlaşmaktadır.

III- Rusya'da Sınıf Güçlerinin Karşılıklı İlişkisi

Sovyet Rusya'nın iç politik durumunu belirleyen olgu, burada birkaç yıldır, tarihte ilk kez olarak, sadece iki sınıfın bulunuyor olmasıdır. İki sınıf, yani çok genç ama modern geniş ölçekli makine sanayii tarafından on yıllardır eğitilmiş olan proletarya ve nüfusun ezici çoğunluğunu oluşturan küçük köylülük.

Rusya'da, büyük toprak sahipleri ve kapitalistler yok olmamış, ancak toptan bir mülksüzleştirmeye maruz bırakılmış ve bir sınıf olarak siyasi bakımdan ezilmişlerdir; kalıntıları, Sovyet iktidarının devlet görevlileri arasında gizlenmektedir. Bunlar, sayıları tahminen 1,5-2 milyon arasında bulunan siyasi mülteciler olarak, kendi sınıf örgütlenmelerini ülke dışında sürdürmüşlerdir. Tümü burjuva ve "sosyalist", yani küçük-burjuva partilere ait elliden fazla günlük gazete, bir ordunun kalıntıları ve uluslararası burjuvaziyle kurulmuş sayısız bağlantı, bunların hizmetindedir. Bu mülteciler var güçleriyle Sovyet iktidarını yıkmak ve Rusya'da kapitalizmi yeniden canlandırmak için adeta çırpınmaktadırlar.

IV- Rusya'da Proletarya ve Köylülük

İç durumu böyle olan Rusya'da, egemen sınıf olarak proletaryanın şimdi karşı karşıya olduğu temel görev; köylülüğü bir dizi aşamayla geniş ölçekli, toplumsallaştırılmış, makineleştirilmiş tarıma yönlendirmek için gerekli olan önlemleri uygun bir biçimde belirlemek ve yerine getirmektir. Bu, Rusya'da, hem geri kalmışlığı, hem de yedi yıllık

* *13 Nisan 1919'da İngiliz askerleri Amritsar'da (Hindistan) barışçı bir mitingi vahşice dağıttılar. Kadınlı çocuklu dört yüz kişi öldürüldü, bin iki yüz kişi yaralandı. Bunun üzerine İngiliz sömürgecilerine karşı bütün ülkede yığın hareketleri baş gösterdi.*

emperyalist ve iç savaşın sonucunda son derece harap durumda olması nedeniyle özellikle zor bir görevdir. Ancak bu özgül koşullar bir yana, bu görev, belki tek istisna olarak İngiltere dışında, tüm kapitalist ülkelerin sosyalist inşada karşı karşıya kalacakları en zor görevlerden birisidir. Bununla birlikte, İngiltere söz konusu olduğunda bile şu unutulmamalıdır ki, bu ülkede küçük toprak kiracılar yalnızca küçük bir sınıfı oluştursa da, İngiltere'ye "ait" sömürgelerde yüz milyonlarca insanın fiilen köleleştirilmesi sayesinde küçük burjuva hayat standartlarının tadını çıkaran tarım işçileri ve büro çalışanlarının yüzdesi oldukça yüksektir.

Bu nedenledir ki, dünya proleter devriminin tek bir süreç olarak gelişimi bakımından değerlendirildiğinde, Rusya'nın içinden geçmekte olduğu dönem, iktidardaki proletaryanın küçük burjuva yığınlara dönük politikasının pratik olarak sınanması ve doğrulanması yönüyle önem taşımaktadır.

V- R.S.F.S.C.'de Proletarya ve Köylülük Arasındaki Askeri İttifak

Sovyet Rusya'da, proletarya ve köylülük arasındaki doğru ve uygun ilişkilerin temeli, 1917-21 arasında, tüm dünya burjuvazisi ve tüm küçük-burjuva demokrat partiler (Sosyalist-Devrimciler ve Menşevikler) tarafından desteklenen kapitalistlerin ve toprak sahiplerinin istilası, proletarya ve köylülüğün, Sovyet iktidarını savunmak için bir askeri ittifak oluşturmakta anlaşmasına sebep olduğunda yaratıldı. İç savaş sınıf mücadelesinin en yoğun biçimidir; ama ne kadar yoğun olursa, alevleri tüm küçük-burjuva hayallerini ve önyargılarını o kadar çabuk yakıp yok eder ve deneyim köylülüğün en geri tabakalarına bile, kendisini yalnızca proletarya diktatörlüğünün kurtarabileceğini ve Sosyalist-Devrimcilerin ve Menşeviklerin gerçekte yalnızca toprak sahiplerinin ve kapitalistlerin uşakları olduğunu o kadar açık bir biçimde kanıtlar.

Ancak proletarya ve köylülük arasındaki askeri ittifak, onların sıkı ittifakının birincil biçimi haline gelmiş olsa da -ki böyle olmak zorundaydı-, iki sınıf arasında ekonomik bir ittifak yapılmadan birkaç hafta boyunca bile sürdürülemezdi. Köylüler işçi devletinden tüm toprağı aldılar ve toprak sahiplerine ve kulaklara karşı korumaya alındılar; işçi-

ler de geniş ölçekli sanayi oluşturulana kadar köylülerden yiyecek maddelerini ödünç almaktaydılar.

VI- Proletarya ve Köylülük Arasında Uygun Ekonomik İlişkilere Geçiş

Ancak taşımacılığın ve geniş-ölçekli sanayinin bütünüyle restorasyonu, proletaryayı gıda karşılığında köylülere kendi kullanımları ve çiftliklerini geliştirebilmeleri için gerekli olan tüm malları verebilecek duruma getirdiğinde, küçük köylüler ve proletarya arasındaki ittifak sosyalist bakış açısından doğru ve istikrarlı bir hale gelebilir. Yıkıntılar içindeki bir ülkede, bunun bir hamlede başarılabilmesi olanaklı değildir. Yeteri derecede örgütlenmemiş olan bir devletin, toprak sahiplerine karşı verilen inanılmaz ölçüdeki çetin savaşta varlığını sürdürebilmesi için, artı-ürünün zoralımına dayanan sistem, alınabilecek en iyi önlemdi. 1920'deki hasadın düşüklüğü ve yem kıtlığı, köylülüğün zaten yeterince ciddi olan sıkıntılarını özellikle artırmış ve aynî vergiye acil bir geçişi zorunlu kılmıştır.

Ölçülü bir aynî vergi, köylülüğün durumuna derhal büyük bir iyileşme getirecektir ve aynı zamanda onları ekim alanlarını genişletmeye ve çiftçilik yöntemlerini geliştirmeye teşvik edecektir.

Aynî vergi, köylünün tüm tahıl artı-ürününe el konulmasından, sanayi ile tarım arasında ürünlerin düzenli ve kurallara uygun sosyalist değişimine bir geçiş anlamına gelir.

VII- Sovyet Hükümeti'nin Kapitalizme ve İmtiyazlara İzin Verebileceği Koşullar ve Bunun Anlamı

Doğal olarak aynî vergi, köylü için, vergi sonrası artı-ürününü kendi takdiri doğrultusunda kullanma özgürlüğü demektir. Devlet, sosyalist fabrikalardan köylülere, artık-ürünün tümüyle değiş tokuş edilecek malları sağlayamadığından, bu artık-ürünle ticaret yapma serbestliği, ister istemez kapitalizmin gelişimi için serbestlik anlamına gelecektir.

Fakat belirlenmiş sınırlar içinde, ulaştırma ve geniş-ölçekli sanayi proletaryanın elinde olduğu sürece, bu durum sosyalizm için hiçbir tehlike yaratmaz. Aksine, proletarya devleti tarafından denetlenen ve düzenlenen kapitalizmin gelişimi (yani terimin ***bu*** anlamıyla "devlet

kapitalizmi"), köylü tarımının ***bir an önce*** yeniden canlanmasını hızlandırabildiği ölçüde, had safhada harap olmuş ve geri bir küçük köylülük ülkesi için -kuşkusuz belirli sınırlar içinde- yararlı ve gereklidir. Bu, imtiyazlar konusunda daha da geçerlidir. İşçi devleti, hiçbirini devlet mülkiyetinden çıkarmadan, bazı madenleri, ormanlık alanları, petrol sahalarını vb., karşılığında geniş ölçekli Sovyet sanayisinin restorasyonunu hızlandırmamızı sağlayacak olan ekstra araç-gereç teçhizatını ve makineleri almak için kiraya verir.

İmtiyaz sahiplerine, elde edilen yüksek değerdeki ürünlerin hissesi biçiminde yapılan ödemeler, hiç kuşkusuz işçi devletinin dünya burjuvazisine ödemekte olduğu haraçtır. Hiçbir biçimde bu gerçeğin üzerini örtüp kendimizi kandırmadan, şunu açıkça anlamalıyız: Geniş-ölçekli sanayiimizin restorasyonunu hızlandırdığı ve işçilerle köylülerin durumunu gerçekten önemli ölçüde iyileştirdiği sürece, bu haracı ödeyerek kazançlı çıkan biz olabiliriz.

VIII- Gıda Politikamızın Başarısı

Sovyet Rusya tarafından 1917-21 arasında sürdürülen gıda politikası kuşkusuz çok ilkel ve eksikti, birçok istismara meydan vermiş, uygulanması sırasında bir takım hatalar yapılmıştı. Ancak bir bütün olarak o, söz konusu dönemde hüküm süren koşullar altında uygulanması mümkün olan yegane politikaydı. Bu politika tarihsel misyonunu tamamladı; harap ve geri kalmış bir ülkedeki proletarya diktatörlüğünü kurtardı. Hiç kuşku yok ki, bu politika kademeli olarak geliştirilmiştir. İktidarı tümüyle ele geçirdiğimiz ilk yıl (1 Ağustos 1918'den 1 Ağustos 1919'a kadar), devlet 110 milyon pud* tahıl ürünü toplamıştı; ikinci yıl 220 milyon pud ve üçüncü yıl şu zamana dek 185 milyon pud toplandı.

Şimdi, pratik deneyim kazanmış olarak, 400 milyon pud toplayacağımızı resmen amaçlayıp ilan etmiş durumdayız ve bunu toplamayı umuyoruz. Aynî verginin 240 milyon pud getirmesi bekleniyor. Ancak yeterli gıda stokuna gerçekten sahip olduğunda, işçi devleti ekonomik olarak sağlam bir biçimde kendi ayakları üzerinde durabilecek, geniş-ölçekli sanayinin yavaş da olsa, düzgün ve sürekli bir biçimde ilerle-

* *Rusya'da kullanılan bir ağırlık ölçüsü birimi; 16 kg.dan biraz fazla .*

yen restorasyonunu güvence altına alabilecek, tam ve düzgün bir mali sistem yaratabilecektir.

IX- Sosyalizmin Maddi Temeli ve Rusya'nın Elektrifikasyonu İçin Plan

Tarımı yeniden örgütleyebilen geniş ölçekli makineleşmiş bir sanayi, sosyalizm için olası tek maddi temeldir. Ancak biz, kendimizi bu genel tezle sınırlayamayız. Bu çok daha somut hale getirilmelidir. Teknolojinin en son başarılarını temel alan ve tarımı yeniden örgütleyebilen geniş-ölçekli sanayi, tüm ülkenin elektrifikasyonu demektir. Biz R.S.F.S.C.'nin elektrifikasyonu için bir planın hazırlanması konusunda bilimsel bir çalışmayı üstlenmek zorundaydık ve bu işin üstesinden geldik. Rusya'daki iki yüzden fazla en iyi bilim insanı, mühendis ve ziraat-bilimcisinin işbirliğiyle, bu çalışma şu anda tamamlanmış ve geniş bir cilt halinde yayımlanmış olup, bir bütün olarak Aralık 1920'deki Sekizinci Tüm-Rusya Sovyetler Kongresi tarafından onaylanmıştır. Son hükümet onayı verilmeden önce, bu planı ayrıntılarıyla incelemek üzere Ağustos 1921'de elektrik mühendislerinin bir tüm-Rusya kongresini toplamak için hazırlıklar tamamlanmış bulunmaktadır. Elektrifikasyon planının ilk kısmının uygulanmasının on yıl alacağı ve yaklaşık 370 milyon işgününü gerektireceği tahmin edilmektedir. 1918'de, yeni inşa edilmiş sekiz elektrik santralımız vardı; bu rakam 1919'da 36'ya ve 1920'de 100'e yükseldi. Bu başlangıç geniş ülkemiz için mütevazı sayılsa da, start verilmiş, çalışma başlamıştır ve istikrarlı bir ilerleme gösterilmektedir. Emperyalist savaştan ve Almanya'daki bir milyon savaş esirinin en yeni modern teknikle tanışmasından sonra, üç yıllık iç savaşın acımasız ama çelikleştiren deneyiminin ardından, Rus köylüsü artık o eski köylü değildir. O, sadece proletaryanın kılavuzluğunun küçük köylü kitlelerini kapitalist kölelikten sosyalizme ulaştırabileceğini, her geçen ay, daha açık ve daha canlı bir biçimde görmektedir.

X- Sermayenin Müttefikleri Olarak "Saf Demokrasi"nin, İkici ve İkibuçukuncu Enternasyonallerin, Sosyalist Devrimcilerin ve Menşeviklerin Rolü

Proletarya diktatörlüğü, sınıf mücadelesine ara verilmesi değil,

onun yeni bir biçimde ve yeni silahlarla sürdürülmesi demektir. Sınıflar varolduğu, tek bir ülkede devrilmiş olan burjuvazi uluslararası arenada sosyalizme karşı saldırılarını on kat yoğunlaştırdığı sürece, bu diktatörlük zorunludur. Geçiş döneminde, küçük köylü sınıfının belirli yalpalamalar yaşayacağı neredeyse kesindir. Geçişin zorlukları ve burjuvazinin etkisi, kaçınılmaz olarak bu kitlenin ruh halinin zaman zaman değişiklik göstermesine neden olur. Çok zor, ama o ölçüde önemli görev, emeği sermayenin boyunduruğundan kurtarma davasını bu yalpalamalara karşın sonuna dek götürme ve zafere ulaştırma tarihsel görevi, yaşamsal temeli olan geniş ölçekli makineleşmiş sanayiin yıkımıyla güçten düşürülmüş ve sınıfsal yapısı bir ölçüde bozulmuş olan proletaryaya düşmektedir.

Küçük burjuvazinin yalpalamalarının politik ifadesi, küçük-burjuva demokratik partilerin, yani İkinci ve İkibuçukuncu Enternasyonallere üye olan partilerin izlediği, Rusya'da Sosyalist Devrimciler ve Menşevik partiler tarafından temsil edilen politikadır. Bu partilerin merkezleri ve gazeteleri şu an yurtdışındadır. Onlar gerçekte burjuva karşı-devriminin bütünüyle bir blok içindedir ve ona sadakatle hizmet etmektedir.

Kadet (Anayasal-Demokratik) Partisi'nin lideri Milyukov'un başını çektiği Rus büyük burjuvazisinin açıkgöz liderleri, oldukça net, kesin ve açık bir biçimde, küçük-burjuva demokratlarının, yani, Sosyalist-Devrimciler ve Menşeviklerin bu rolünün değerini takdir etmişlerdir. Menşeviklerin, Sosyalist-Devrimcilerin ve beyaz muhafızların güçlerini birleştirdiği Kronştad isyanıyla ilişkili olarak, Milyukov "Bolşeviksiz Sovyetler" şiarından yana olduğunu ilan etti. Bu fikrini daha da geliştirirken, Sosyalist-Devrimcilere ve Menşeviklere "Buyurun deneyin" diye yazdı (Paris *Posledniye Novosti*'den aktaran *Pravda*, sayı: 64, 1921), çünkü onlara ***ilkin*** iktidarı Bolşevikler'den alma görevi düşmekteydi. Büyük burjuvazinin lideri Milyukov, tüm devrimlerin öğrettiği dersi, yani küçük-burjuva demokratlarının iktidarı elinde tutma yeteneğinden yoksun olduğunu ve her zaman yalnızca burjuvazinin diktatörlüğünü örten bir perde ve onun paylaşılamaz iktidarına doğru bir atlama tahtası olma hizmeti gördüğünü iyi anlamış ve bu dersin hakkını vermiştir.

Rusya'daki proleter devrim, 1789-94 ve 1848-49'un bu dersini ve ayrıca Friedrich Engels'in 11 Aralık 1884'de Bebel'e yazmış olduğu mektubunda söylediklerini tekrar tekrar doğrulamıştır.

"... Saf demokrasi ... tüm burjuva ve hatta feodal ekonomi için son çare olarak .....devrim anı geldiğinde, geçici bir önem kazanır... Öyle ki 1848 Martı'ndan Eylülü'ne kadar tüm feodal-bürokratik kitle, devrimci kitleleri bastırmak ... için liberalleri destekledi... Her ne olursa olsun, kriz gününde ve krizden sonra bizim yegane düşmanımız, saf demokrasi etrafında bir araya toplanacak olan gericiliğin tümü olacaktır ve bu, bence gözden uzak tutulmamalıdır."

RKP'nin Taktikleri Üzerine Rapor

V.İ. Lenin
5 Temmuz 1921

Yoldaşlar! Doğrusunu söylemek gerekirse bu raporu doğru dürüst hazırlama olanağı bulamadım. Sizler için sistemli materyaller biçiminde hazırlayabildiklerimin tümü, aynî vergi üzerine broşürümün bir çevirisi ve Rusya Komünist Partisi'nin taktiği üzerine tezlerdir. Sadece, bunlara bazı açıklamalar ve düşünceler eklemek istiyorum.

Partimizin taktiğini izah etmek için, ilk olarak uluslararası durumu analiz etmek gerektiğine inanıyorum. Uluslararası ölçekte kapitalizmin ekonomik durumunu ayrıntısıyla daha önce tartıştık ve Kongre bu hususta belirli kararlar aldı. Tezlerimde bu sorunu kısaca ve sadece politik açıdan ele alıyorum. Ekonomik temeli bir yana bırakıyorum. Ancak Cumhuriyetimizin uluslararası konumunu ele alırken, politik olarak şu gerçeğin dikkate alınması gerektiğini düşünüyorum: Şu ya da bu sınıfın egemenliği için, silah elde açıktan birbiriyle savaşan sınıflar arasında belli bir güç dengesi bugün tartışmasız biçimde ortaya çıkmıştır. Bu, burjuva toplumu, bir bütün olarak uluslararası burjuvazi ve Sovyet Rusya arasında bir dengedir. Elbette ki sadece sınırlı anlamda bir denge. Sadece bu askeri mücadeleyle ilgili olarak, ben, uluslararası durumda belli bir dengenin ortaya çıktığını iddia ediyorum. Elbette bunun ancak nispi bir denge, son derece güvensiz bir denge olduğu vurgulanmalıdır. Kapitalist devletler barut fıçısı gibi; tıpkı şimdiye kadar tarihin özneleri olarak değil nesneleri olarak görülen ülkelerin, yani sömürge ve yarı-sömürge ülkelerin olduğu gibi. O nedenle bu ülkelerde, er ya da geç, hiç beklenmedik ayaklanmaların, büyük mücadele-

lerin ve devrimlerin patlak vermesi kesinlikle mümkündür. Son yıllarda uluslararası burjuvazinin ilk proleter cumhuriyete karşı doğrudan savaşını gördük. Bu mücadele tüm dünyada siyasi durumun merkezinde bulunuyordu ve işte dünyanın bu politik durumunda şimdi bir değişiklik oldu. Uluslararası burjuvazinin Cumhuriyetimizi boğma çabası başarısızlığa uğradığı ölçüde, bir denge, ama elbette çok istikrarsız ve sağlam olmayan bir denge ortaya çıktı.

Uluslararası burjuvazinin şu anda Cumhuriyetimizden çok daha güçlü olduğunu ve bize karşı savaşı sürdürmesine ancak koşulların özgül bir bileşiminin engel olduğunu elbette ki çok iyi biliyoruz. Son haftalarda Uzakdoğu'da bir kez daha yeni bir istila girişimine tanık olduk ve bu tür girişimlerin bundan sonra da süreceğine en ufak kuşku yoktur. Bu konuda Partimizin de hiç kuşkusu yok. Bizim için önemli olan istikrarsız bir dengenin varlığını saptamak, şu anki durumun karakteristik özelliklerini dikkate alarak ve bizim için silahlı mücadele zorunluluğunun akşamdan sabaha gündeme gelebileceğini bir an bile unutmadan, taktiğimizi şu anki durumun özelliklerine uydurarak bu nefes molasından yararlanmaktır. Kızıl Ordu'yu örgütlemek, onu güçlendirmek eskisi gibi görevimizdir. Beslenme sorununda da, ilk planda Kızıl Ordu'yu düşünmeye devam etmek zorundayız. Hala uluslararası burjuvazinin yeni saldırı girişimlerini, yeni istila çabalarını beklemek zorunda olduğumuz şu anki uluslararası durumda, başka bir yol tutamayız. Bununla birlikte, uluslararası durumda belli bir dengenin ortaya çıkması gerçeğinin pratik politikamızla ilgili olarak belli bir önemi var, fakat o da sadece, devrimci hareket ilerleme kaydetmiş olsa da, bu yıl uluslararası devrimin beklediğimiz gibi düz bir çizgi boyunca gelişmediğini kabul etmek zorunda kalışımız anlamında.

Uluslararası devrime başladığımızda, bunu, devrimin gelişiminin önüne geçebileceğimiz inancı yüzünden değil, bilakis bir dizi koşul bizi bu devrimi başlatmaya ittiği için yaptık. Şöyle düşünüyorduk: Ya uluslararası devrim yardımımıza gelir ve o zaman zaferimiz tam olarak sağlama alınmış olur; ya da mütevazı devrimci çalışmamızı, yenilgi durumunda bile devrim davasına hizmet etmiş olacağımız ve deneyimlerimizin diğer devrimlere yararlı olacağı bilinci içinde yerine getiririz. Uluslararası dünya devriminin desteği olmadan proleter devri-

min zaferinin olanaksız olduğu bizim için açıktı. Devrimden önce ve hatta sonra da şöyle düşünüyorduk: Ya devrim diğer ülkelerde, kapitalist bakımdan daha gelişmiş ülkelerde hemen veya en azından çok çabuk patlayacak, ya da yok olacağız. Bu bilince rağmen, Sovyet sistemini her şart altında mutlaka korumak için elimizden gelen her şeyi yaptık, çünkü sadece kendimiz için değil, aynı zamanda uluslararası devrim için de çalıştığımızı biliyorduk. Bunu biliyorduk ve bu inancımızı Ekim Devrimi'nden önce ve hemen sonra ve Brest-Litovsk Barışı'nı imzaladığımız sırada birçok kez ifade ettik; ve genel olarak söylendiğinde, bu doğruydu.

Oysa gerçekte gelişmeler, beklediğimiz gibi düz bir çizgide seyretmedi. Diğer büyük, kapitalist bakımdan en gelişmiş ülkelerde şimdiye kadar devrim başlamadı. Devrim -bunu büyük bir hoşnutlukla saptayabiliriz- bütün dünyada gelişiyor. Bizden ekonomik ve askeri olarak yüz kez güçlü olmasına rağmen, uluslararası burjuvazinin bizi boğabilecek durumda olmamasını bu duruma borçluyuz.

Bu durumun nasıl meydana geldiği ve bundan hangi sonuçları çıkarmamız gerektiğini tezlerin ikinci paragrafında ele alıyorum. İzin verirseniz, bundan şu kesin sonucu çıkardığımı da eklemek istiyorum: Uluslararası devrimin gelişimi öngördüğümüz gibi ilerleme kaydediyor olsa da, bu ilerleme beklediğimiz gibi düz bir çizgide değil. Devrimin belirtilerinin son derece büyük ve çok -bizim tahmin ettiğimizden bile daha çok- olduğunu bilmemize rağmen, barış anlaşmasından sonra, bu barış ne kadar kötü olursa olsun, diğer kapitalist ülkelerde devrimi bir anda başlatmanın mümkün olmadığı ilk bakışta açıkça görülüyor. Şimdilerde, son yıllar ve aylarda Avrupa'da bu devrimci alametlerin bizim zannettiğimizden çok daha büyük olduğunu anlatan broşürler çıkmaya başladı. Bu durumda, şimdi ne yapmalıyız? Şimdi ileri kapitalist ülkelerde devrim için esaslı biçimde hazırlanmak ve devrimin somut gelişimini derinlemesine incelemek gereklidir. Uluslararası durumdan çıkarmamız gereken ilk ders budur. Rus Cumhuriyetimiz için ise, bu kısa soluklanma molasından, taktiğimizi tarihin bu zikzaklı çizgisine uydurmak için yararlanmalıyız. Bu denge siyasi bakımdan çok önemlidir, çünkü işçi sınıfının büyük kitlesinin ve belki de nüfusun büyük çoğunluğunun örgütlü olduğu birçok Batı Avrupa ülke-

sinde, burjuvazinin esas desteğini İkinci ve İkibuçukuncu Enternasyonallerin üyesi olan düşman işçi sınıfı örgütlerinin oluşturduğunu görüyoruz. Bu konudan tezlerin ikinci paragrafında söz ediyorum ve bu konuda taktik üzerine yaptığımız tartışmada ele alınmış olan iki noktaya değinmek gerektiğine inanıyorum. Birincisi, proletaryanın çoğunluğunu kazanmak. Gelişmiş kapitalist bir ülkede proletarya ne kadar örgütlüyse, tarih bizden devrimin hazırlığında o kadar titizlik talep eder ve biz o kadar büyük bir titizlikle işçi sınıfının çoğunluğunu kazanmak zorundayız. İkincisi, sınai bakımdan gelişmiş kapitalist ülkelerde kapitalizmin ana desteği işçi sınıfının İkinci ve İkibuçukuncu Enternasyonallerde örgütlenmiş kesimleridir. Eğer işçilerin bu kesiminin, işçi sınıfı içindeki bu karşı-devrimci unsurların desteği olmasaydı, uluslararası burjuvazi daha fazla ayakta kalamazdı.

Burada bir de sömürgelerdeki hareketin önemini vurgulamak istiyorum. Bu sorunla ilgili olarak, bütün eski partiler içinde, İkinci ve İkibuçukuncu Enternasyonallerin bütün burjuva ve küçük-burjuva işçi partileri içinde hala eski duygusal anlayışın kalıntılarını görüyoruz: Ezilen sömürge ve yarı sömürge halklarına karşı büyük bir sempati duyuyorlar. Sömürge ülkelerdeki hareket hala küçük, ulusal ve tamamen barışçıl bir hareket olarak görülüyor. Oysa hiç de öyle değil. Yirminci yüzyılın başından beri bu hususta büyük bir değişiklik meydana geldi: Milyonlar ve yüz milyonlar, aslında dünya nüfusunun çok büyük çoğunluğu, bağımsız, aktif, devrimci faktörler olarak ortaya çıkıyorlar. Dünya devriminin gelecekteki tayin edici meydan muhaberelerinde, dünya nüfusunun çoğunluğunun başlangıçta ulusal kurtuluşa yönelik hareketinin kapitalizme ve emperyalizme karşı yöneleceği ve belki de bizim beklediğimizden daha büyük bir devrimci rol oynayacağı gayet açıktır. İlk defa olarak Enternasyonalimizde, bu savaş için hazırlıklara başladığımızı vurgulamak önemlidir. Bu büyük alanda zorluklar, çok daha büyük elbette; fakat her halükarda hareket ilerliyor. Emekçi kitleler, sömürge ülkelerin köylüleri, henüz bugün geri olmalarına rağmen dünya devriminin daha sonraki safhalarında çok büyük bir devrimci rol oynayacaklardır.

Cumhuriyetimizin iç durumuna gelince, sınıfsal ilişkileri tam olarak inceleyerek başlamak zorundayım. Son aylarda bu alanda yeni ge-

lişmeler oldu, bize karşı sömürücü sınıfın yeni örgütlerinin kurulduğuna şahit olduk. Sosyalizmin görevi sınıfları ortadan kaldırmaktır. Sömürücü sınıfın en ön saflarında büyük toprak sahipleri ve sanayici kapitalistler bulunuyor. Bunlar söz konusu olduğunda, yıkma görevi son derece kolaydır ve birkaç ay içinde, hatta bazen birkaç hafta ya da gün içinde sonuçlandırılabilir. Biz Rusya'da sömürücülerimizi, büyük toprak sahiplerini ve kapitalistleri mülksüzleştirdik. Savaş sırasında bunların kendi örgütleri yoktu ve ancak uluslararası burjuvazinin askeri güçlerinin uzantısı olarak hareket ediyorlardı. Uluslararası karşı-devrimin saldırısını püskürtmemizden sonra bugün, yurtdışında Rus burjuvazisinin ve bütün karşı-devrimci Rus partilerinin örgütleri kurulmuş bulunuyor. Yurtdışmda bütün ülkelerde yaşayan Rus mültecilerinin sayısı bir buçuk ya da iki milyon olarak tahmin ediliyor. Neredeyse her ülkede günlük gazeteler çıkarıyorlar ve bütün partiler, büyük toprak sahiplerinin partileri ve küçük-burjuva partiler, Sosyal-Devrimciler ve Menşevikler de dahil, yabancı burjuva unsurlarla çok çeşitli ilişkiler içinde bulunuyorlar, yani kendi basın organlarını işletebilecek kadar para yardımı alıyorlar. Eski politik partilerimizin istisnasız hepsinin yurtdışında işbirliği yaptığını keşfediyoruz, Sosyal-Devrimciler ve Menşeviklerden en gerici monarşistlere kadar yurtdışındaki "özgür" Rus basınının, büyük toprak mülkiyetini nasıl desteklediğini görüyoruz. Bu bir ölçüde görevimizi kolaylaştırmaktadır, çünkü düşmanın güçlerini, örgütlülüğünü ve düşman kamptaki politik eğilimleri bir bakışta daha kolay görebiliriz. Öte yandan bu elbette çalışmamızı zorlaştırır, çünkü bu karşı-devrimci Rus mültecileri bize karşı mücadeleye hazırlanmak için bütün araçlardan yararlanmaktadır. Bu mücadele bir kez daha, egemen sınıfların sınıf içgüdüsünün ve sınıf bilincinin, Rus devrimi bu bakımdan daha önceki tüm devrimlerden çok daha fazla şey yapmış olsa da, ezilen sınıfların sınıf bilincinden daha gelişmiş olduğunu kanıtlıyor. Rusya'da halkın, ezilenlerin sarsılıp uyandırılmadığı tek köy yoktur. Yine de yurtdışında yaşayan karşı-devrimci Rus mültecilerinin örgütünü ve görüşlerinin politik netliğini soğukkanlılıkla incelersek, burjuvazinin sınıf bilincinin sömürülenlerin ve ezilenlerin sınıf bilincinden daha yüksek olduğuna kanaat getiririz. Bu kişiler, hangi yolla olursa olsun Sovyet Rusya'ya saldırmak ve onu yenilgiye

uğratmak için her türlü çabayı gösteriyor, her fırsatı ustaca değerlendiriyorlar. Bu Rus karşı-devriminin, en önemli amaçlarını, en önemli taktik hareketlerini, en önemli eğilimlerini sistemli biçimde izlemek son derece öğretici olacaktır; ve yabancı yoldaşların bunu yapacaklarına inanıyorum. Rus karşı-devrimi çoğunlukla yurtdışında faaliyet gösteriyor ve yabancı yoldaşlar için bu hareketi gözlemlemek zor olmayacaktır. Bir bakıma bu düşmandan öğrenmeliyiz. Bu karşı-devrimci mülteciler son derece bilgili ve mükemmel biçimde örgütlüdürler, iyi birer strateji uzmanıdırlar ve bunların nasıl örgütlendiklerini, her türlü fırsattan nasıl yararlandıklarını sistemli biçimde karşılaştırmanın, sistemli biçimde incelemenin, işçi sınıfı üzerinde güçlü bir propaganda etkisi yaratabileceğine inanıyorum. Bu genel teori değil, pratik politikadır ve burada düşmanın neler öğrendiği görülür. Rus burjuvazisi son yıllarda korkunç bir yenilgiye uğradı. Yenilmiş bir ordunun çok şey öğrendiğini söyleyen eski bir söz vardır. Yenilmiş gerici ordu çok şey öğrendi, mükemmel öğrendi. Büyük bir iştahla öğreniyor ve gerçekten büyük başarılar elde etti. Vaktiyle iktidarı tek bir saldırıyla ele geçirdiğimizde Rus burjuvazisi örgütsüzdü ve politik olarak gelişmemişti. Şimdi öyle zannediyorum ki, modern Batı Avrupa'nın gelişimiyle atbaşı gidiyor. Bunu hesaba katmalı, kendi örgütlerimizi ve yöntemlerimizi iyileştirmeliyiz ve bunun için bütün gücümüzle çalışacağız. Bu iki sömürücü sınıfla başa çıkmak bizim için nispeten kolay olmuştu ve ben bunun diğer devrimler için de aynı şekilde kolay olacağını düşünüyorum.

Ama bu iki sömürücü sınıfın dışında neredeyse bütün kapitalist ülkelerde, belki İngiltere hariç, bir küçük üreticiler ve küçük çiftçiler sınıfı vardır. Şimdi devrimin en büyük sorunu bu son iki sınıfa karşı mücadeledir. Bunlardan kurtulmak için büyük toprak sahipleri ve kapitalistlere karşı mücadeledekinden farklı yöntemler kullanılmalıdır. Bu iki sınıfı hemen mülksüzleştirip kovabilirdik. Bunu yaptık da. Fakat geride kalan son kapitalist sınıflara, yani bütün ülkelerde varlık sürdüren küçük üreticilere, küçük-burjuvalara aynı şeyi yapamayız. Kapitalist ülkelerin çoğunda bu sınıflar nüfusun hatırı sayılır bir azınlığını, aşağı yukarı yüzde otuz ile kırkbeşini oluşturuyorlar. Eğer işçi sınıfının küçük-burjuva unsurlarını da alacak olursak, bu oran yüzde elliyi

bile geçer. Bunları mülksüzleştiremez ya da kovamazsınız, burada mücadele başka türlü yürütülmelidir. Uluslararası devrimi tek bir süreç olarak görüyorsak, uluslararası açıdan şimdi Rusya'da başlayan dönemin anlamı, esas itibariyle, proletaryanın Rusya'daki son kapitalist sınıfla ilişkisi sorununu pratikte çözmek zorunda oluşumuzda yatmaktadır. Teorik olarak tüm Marksistler bu sorunu iyi ve kolay biçimde çözmüşlerdir. Fakat teori ve pratik iki ayrı şeydir ve bu sorunu pratik ya da teorik olarak çözmek kesinlikle bir ve aynı şey değildir. Büyük hatalar yapmış olduğumuzu kesinlikle biliyoruz. Uluslararası açıdan, devlet iktidarını elinde tutan proletaryanın son kapitalist sınıfla, kapitalizmin en derin temeliyle, küçük özel mülkiyetle, küçük üreticiyle ilişkisini belirleme çabası içinde olmamız büyük bir ilerlemedir. Bu sorun şimdi pratik olarak karşımızda durmaktadır. Bu görevi çözebileceğimizi sanıyorum. Her halükarda edindiğimiz deneyimler, gelecekteki proleter devrimler için yararlı olacaktır ve onlar bu sorunun çözümüne teknik olarak daha iyi hazırlanmış olacaklardır.

Tezlerimde tahlil etmeye çalıştım. Tarihte ilk kez, sadece bu iki sınıfın, sadece proletarya ve köylülüğün var olduğu bir devlet söz konusu. Köylülük nüfusun çok büyük çoğunluğunu oluşturuyor. Elbette çok geri kalmış durumda. Devrimin gelişimi içinde iktidarı elinde bulunduran proletaryanın köylülükle ilişkisi pratikte nasıl biçimlenmektedir? İlk biçim bir ittifak, sıkı bir ittifaktır. Bu çok zor bir görevdir, fakat en azından ekonomik ve politik olarak olanaklıdır.

Peki, bu soruna pratikte nasıl yaklaştık? Köylülükle bir ittifak kurduk. Bu ittifakı şöyle anlıyoruz: Proletarya köylülüğü burjuvazinin sömürüsünden, yönetiminden ve etkisinden kurtarır, sömürücüleri birlikte yenmek için köylülüğü kendi yanına çeker.

Menşevikler şöyle yargıda bulunuyorlar: Köylülük çoğunluğu oluşturuyor, biz katışıksız demokratlarız, öyleyse kararı çoğunluk vermeli. Fakat köylülük bağımsız olamayacağı için, pratikte bu kapitalizmin restorasyonundan başka bir anlama gelmemektedir. Şiar aynı: Köylülerle ittifak. Bundan söz ettiğimizde, bizim anladığımız şey, proletaryayı takviye etmek, güçlendirmektir. Proletaryayla köylülük arasındaki bu ittifakı gerçekleştirmeye çalıştık ve ilk aşama bir savaş ittifakıydı. Üç yıllık iç savaş büyük zorluklar yaratmış, fakat bazı açılar-

dan görevimizi kolaylaştırmıştı. Bu tuhaf gelebilir, ama böyle. Savaş köylüler için yeni bir şey değildi. Sömürücülere karşı, büyük toprak sahiplerine karşı mücadele onlar için kesinlikle anlaşılır bir şeydi. Köylülerin büyük çoğunluğu bizden yanaydı. Aradaki büyük mesafelere rağmen, köylülerimizin çoğunun okuma yazma bilmemesine rağmen, propagandamız çabucak kabul gördü. Bu, büyük kitlelerin, kitaplardan öğrendiğinden daha hızlı bir şekilde, kendi pratik deneyimlerinden öğrendiğinin kanıtıdır; ve bu en ileri ülkelerde de geçerlidir. Dahası, Rusya'nın olağanüstü büyük olması ve Rusya'nın farklı kısımlarının, aynı dönemde farklı gelişme aşamalarından geçebilmesi, bizde köylülük için pratik deneyimi daha da kolaylaştırdı.

Sibirya ve Ukrayna'da karşı-devrim bir süre muzaffer olabildi, çünkü orada burjuvazi köylülüğü arkasına almıştı, çünkü köylülük bize karşıydı. Köylüler sık sık şöyle diyorlardı: "Bizler Bolşevik'iz, ama komünist değiliz. Bolşeviklerden yanayız, çünkü onlar büyük toprak sahiplerini kovdular; fakat komünistlerden yana değiliz, çünkü komünistler küçük ve ayrı çiftçiliğe karşılar." Bir süre için karşı-devrim Sibirya ve Ukrayna'da zafer kazanabildi, çünkü burjuvazi köylülüğü etkileme mücadelesinde bize karşı başarılı olmuştu. Fakat köylülerin gözünü açmak için çok kısa bir süre yetti. Fazla geçmeden pratik deneyimler edindiler ve şöyle demeye başladılar: "Evet, Bolşevikler epey can sıkıcı insanlar, onlardan hoşlanmıyoruz, ancak yine de Beyaz Muhafızlardan ve Kurucu Meclis'ten daha iyiler." "Kurucu Meclis" sadece bilinçli komünistlerin değil, köylülerin gözünde de bir küfürdü. Pratik deneyimden, Kurucu Meclis'le Beyaz Muhafızların aynı şey olduğunu, Kurucu Meclis'in Beyaz Muhafızlar tarafından kaçınılmaz olarak desteklendiğini biliyorlar. Menşevikler de köylülükle savaş ittifakından yararlanıyorlar, fakat tek başına bu ittifakın yetmediğini anlamakta yetersizler. Ekonomik bir ittifak olmadan, askeri ittifak olmaz. Sadece havayla yaşanmaz. Kendi burjuvazimize karşı savaşta zaferimizin temeli olan bir ekonomik ittifak olmadan, köylülükle kurduğumuz ittifak kesinlikle yaşamazdı. Kaldı ki, bizim burjuvazimiz tüm uluslararası burjuvaziyle birleşmişti.

Bizimle köylülük arasındaki bu ekonomik ittifakın esası elbette çok basit, hatta ilkeldi. Köylüye bütün toprakları veriyor ve onu büyük

toprak mülkiyetine karşı destekliyorduk. Buna karşılık gıda maddesi alacaktık. Bu ittifak yepyeni bir şeydi ve meta üreticisiyle meta tüketicisi arasındaki olağan ilişkiye dayanmıyordu. Köylülerimiz bunu İkinci ve İkibuçukuncu Enternasyonal'lerin kahramanlarından çok daha iyi anladılar. Kendi kendilerine şunu söylediler: "Bu Bolşevikler acımasız liderler, ama yine de bizden yanalar." En azından böylece yeni bir ekonomik ittifakın temelini yarattık. Köylüler Kızıl Ordu'ya ürün veriyor, mülkünü savunurken ise ondan destek alıyorlardı. Otto Bauer gibi bugünkü durumu kesinlikle kavramayan II. Enternasyonal kahramanları bunu tamamen unutuyorlar. İttifakın ilk biçiminin son derece ilkel olduğunu ve pek çok hata yaptığımızı itiraf ediyoruz. Ne var ki, mümkün olduğunca çabuk davranmak zorundaydık, ne pahasına olursa olsun ordunun iaşesini örgütlemek zorundaydık. İç savaş sırasında Rusya'nın tüm tahıl bölgelerinden koparılmıştık. Korkunç bir durumdaydık ve Rus halkının, Rus işçi sınıfının hep, zafere ulaşma arzusundan başka bir şeyi olmaksızın, bunca acıya, sıkıntıya, yokluğa ve yoksunluğa dayanabilmesi bir mucizedir.

Bununla birlikte iç savaştan sonra yeni bir sorunla karşılaştık. Eğer ülke kesintisiz yedi yıl süren savaştan sonra bu kadar mahvolmuş olmasaydı, proletaryayla köylülük arasındaki ittifakın yeni bir biçimine geçiş belki de daha kolay olurdu. Fakat ülkede zaten kötü olan koşullar, kötü ürün, hayvan yemi sıkıntısı vs. ile daha da ağırlaştı. Sonuç olarak köylülüğün sıkıntıları katlanılmaz hale geldi. Derhal bir şeyler yapıp, devrimci yolumuzdan sapmaksızın köylülüğün büyük kitlesine, politikamızı onlara "Bolşevikler, katlanılmaz durumumuzu ne pahasına olursa olsun derhal düzeltmek istiyorlar" dedirtebilecek biçimde değiştirmeye hazır olduğumuzu, açıkça göstermek zorundaydık.

Böylece ekonomik politikamız değişti, el koyma yerine aynî vergi geldi. Bu yol bir çırpıda bulunmadı. Bolşevik basına bakarsanız, aylar boyunca yayınlanmış bir dizi öneri bulacaksınız, fakat gerçekten başarı vaat eden bir proje yoktu. Ama bu önemli değil. Önemli olan, sadece pratik duruma, durumun zorunluluğuna kulak vererek ekonomik politikamızdaki bu değişikliği hayata geçirmiş olmamız olgusudur. Kötü ürün, yem sıkıntısı, yakıt kıtlığı, bütün bunlar köylü ekonomisi dahil tüm ekonomi üzerinde tayin edici etkilerde bulundu. Köylülük

grev yaparsa, odunumuz da olmaz. Eğer odunumuz olmazsa, fabrikalar durmak zorunda kalır. Bu nedenle ekonomik kriz 1921 ilkbaharında kötü ürün ve yem sıkıntısı yüzünden çok büyüktü. Bunların hepsi üç yıllık iç savaşın sonuçlarıydı. Köylülüğün sıkıntılarını derhal hafifletmek için politikamızı hızla değiştirebileceğimizi, değiştirmek istediğimizi köylülüğe göstermek gerekiyordu. Biz hep devrimin özveri istediğini söyledik, bunu İkinci Kongre'de de ifade ettik. Propagandalarında şunu savunan yoldaşlar var: Devrimi yapmaya hazırız; fakat bu fazla zorlu olmamalı. Eğer yanılmıyorsam, Smeral yoldaş Çekoslovakya Parti Kongresi'ndeki konuşmasında bu cümleyi kullandı. Bunu Reichenberg "Vorwarts"indeki raporda okudum. Herhalde orada biraz sol bir kanat var. Yani bu kaynak tamamen tarafsız sayılmaz. Yine de Smeral'in, eğer bunu söylemişse haksız olduğunu açıklamak zorundayım. Bu parti kongresinde Smeral'dan sonra konuşan bazı konuşmacılar şöyle demişlerdi: "Evet, Smeral'le birlikteyiz, çünkü bu yolla iç savaştan sakınacağız." Eğer bütün bunlar doğruysa böyle bir ajitasyonun komünistçe olmadığını, devrimci olmadığını söylemek zorundayım. Elbette her devrim, devrimi yapan sınıf için büyük özveri demektir. Devrim, olağan mücadelelerden, on kat, yüz kat daha fazla insanın hareketle katılmasıyla ayrılır ve bu bakımdan her devrim özveri demektir, sadece tek tek kişiler için değil, bütün sınıf için. Rusya'da proletarya diktatörlüğü, egemen sınıf için, proletarya için, tarihte görülmemiş bir özveri, yokluk ve sıkıntı anlamına geliyordu ve büyük ihtimalle bütün diğer ülkelerde de böyle olacak.

Sorun şudur: Bu sıkıntıların yükünü nasıl paylaştırmalıyız? Devlet iktidarı biziz. Sıkıntıların yükünü bir ölçüye kadar paylaştırabilecek, birçok sınıfın sırtına yükleyebilecek ve böylece nüfusun bazı katmanlarının durumunu hafifletebilecek durumdayız. Peki hangi esasa göre hareket etmeliyiz? Adalet ilkesine ya da çoğunluk ilkesine göre mi? Hayır. Pratik davranmalıyız, yükü proletaryanın iktidarını koruyacak biçimde paylaştırmalıyız. Bizim tek ilkemiz budur. Devrimin başında işçi sınıfı büyük sıkıntılara katlanmak zorunda kalmıştı. Şimdi yiyecek politikamızın yıldan yıla daha büyük başarılar kaydettiğini saptıyorum; ve durum hiç kuşkusuz bir bütün olarak düzeldi. Fakat Rusya'daki devrimden köylüler işçi sınıfından daha fazla şey kazandılar. Buna

kuşku yok. Elbette ki teorik bakımdan bu, devrimimizin bir ölçüye kadar bir burjuva devrimi olduğunu göstermektedir. Kautsky bize karşı bu argümanı ileri sürdüğünde güldük. Büyük toprak mülkiyetine el koymayan, büyük toprak sahiplerini kovmayan, toprak ve araziyi dağıtmayan bir devrim, doğal olarak, sadece bir burjuva devrimidir, sosyalist devrim değil. Ne var ki biz, burjuva devrimi sonuna kadar götürebilen ve sosyalist devrim mücadelesini kolaylaştırabilen tek partiydik. Sovyet iktidarı ve Sovyet sistemi sosyalist devletin kurumlarıdır. Bu kurumları yarattık, fakat köylülükle proletarya arasında karşılıklı ekonomik ilişki sorunu henüz çözülmemiştir. Daha yapacak çok şey var ve bu mücadelenin sonucu bu sorunu çözüp çözemeyeceğimize bağlı. Yani sıkıntıların yükünün paylaştırılması en zor pratik sorunlarımızdan biri. Genel olarak, köylülerin durumunda bir iyileşme ortaya çıkarken, işçi sınıfının omzuna en ağır yükler biniyor, tam da işçi sınıfı kendi diktatörlüğünü hayata geçirdiği için.

Yem sıkıntısı ve kötü ürünün 1921 ilkbaharında köylülüğü korkunç bir yokluğa düşürdüğünü daha önce söylemiştim. Köylülük bizde çoğunluğu oluşturuyor. Köylü kitlelerle iyi bir ilişki kurmadan var olamayız. Bu nedenle köylülüğe derhal yardım etmek görevimizdi. İşçi sınıfı için durum çok zordur; korkunç sıkıntılar içinde. Fakat siyasi olarak daha gelişmiş unsurlar, işçi sınıfının diktatörlüğünün çıkarları doğrultusunda köylülüğe ne pahasına olursa olsun yardım etmek için en büyük çabaları göstermek zorunda olduğumuzu kavrıyorlar. İşçi sınıfının öncüsü bunu kavradı. Fakat bu öncü içinde hala bunu anlamayan, bunu anlamayacak kadar yorgun kişiler var. Bu kişiler yaptığımızı yanlış bulmuşlar ve "oportünizm" sözcüğünü kullanmaya başlamışlardı. "Şimdi Bolşevikler köylülere yardım ediyor" diyorlardı. "İşçi açlık çekerken, bizi sömüren köylü istediği her şeyi elde ediyor." Fakat bu oportünizm midir? Biz köylüye yardım ediyoruz, çünkü köylülükle ittifak olmadan proletaryanın politik iktidarı olanaksızdır, bu iktidar korunamaz. Bizim için tayin edici olan, amacımız için elverişli bir çözüm olmasıydı, adil paylaştırma düşüncesi değil. Köylüye yardım ediyoruz, çünkü politik iktidarı elimizde tutabilmek için bu kesinlikle zorunludur. Diktatörlüğün en önemli ilkesi, proletaryanın önder rolünü ve iktidarını koruyabilmesi için proletaryayla köylülük arasındaki itti-

fakı korumaktır.

Bunun için bulabildiğimiz tek yol, mücadelenin kaçınılmaz bir sonucu olan aynî verginin benimsenmesiydi. Aynî vergiyi önümüzdeki yıl ilk kez uygulayacağız. Bu ilke pratikte henüz denenmiş değil. Askeri ittifaktan ekonomik ittifaka geçmek zorundaydık ve teorik olarak bu ekonomik ittifak için tek temel aynî vergi uygulamasıdır. Sosyalist toplum için gerçekten sağlam bir ekonomik temel kurmak için yegane teorik olanak budur. Kamulaştırılmış fabrika, imal ettiklerini köylüye verir, köylü de buna karşılık tahılını verir. Bu, küçük köylünün çoğunluğu ya da en azından çok büyük bir azınlığı oluşturduğu bir ülkede, sosyalist toplumun varolmasının tek olası biçimi, sosyalist gelişimin tek biçimidir. Köylü tahılının bir bölümünü vergi olarak, diğer bölümünü ise kamulaştırılmış fabrikaların imal ettiklerine karşılık olarak değiş-tokuşuyla ya da meta mübadelesiyle verecektir.

Burada en zor noktaya geliyoruz. Aynî vergi elbette ticaret özgürlüğü demektir. Köylü, aynî vergiyi ödedikten sonra elinde kalan tahılı özgürce mübadele edebilir. Bu mübadele özgürlüğü kapitalizm için özgürlük demektir. Bunu açıkça söylüyor ve vurguluyoruz. Bunu kesinlikle gizlemiyoruz. Bunu gizlemeye kalksaydık halimiz harap olurdu. Ticaret özgürlüğü kapitalizm için özgürlük demektir, fakat aynı zamanda kapitalizmin yeni bir biçimi demektir, kapitalizmi bir dereceye kadar yeniden yaratmamız demektir. Bunu açıkça yapıyoruz. Bu devlet kapitalizmdir. Ancak, iktidarın sermayenin elinde bulunduğu bir toplumda devlet kapitalizmiyle, proleter devlette devlet kapitalizmi iki farklı şeydir. Bir kapitalist devlette devlet kapitalizmi, kapitalizmin devlet tarafından kabul edilmesi, proletaryaya karşı burjuvazi yararına devlet tarafından denetlenmesi demektir. Proleter devlette ise aynı şey, hala güçlü biçimde varlığını sürdüren burjuvazinin karşısında durabilmek ve ona karşı mücadele edebilmek için, işçi sınıfının yararı için yapılmaktadır. Yabancı burjuvaziye, yabancı sermayeye imtiyazlar vermek zorunda olduğumuzu söylemeye gerek bile yok. Onlardan, sanayi maddeleri, makineler vs. alabilmek, bu yolla kendi sanayiimizi yeniden kurabilmek için, en küçük bir özelleştirme yapmaksızın, ocakları, ormanları, petrol kaynaklarını yabancı sermayeye kiraya veriyoruz.

Devlet kapitalizmi hakkında elbette hepimiz hemen görüş birliği

içinde olmadık. Fakat bu vesileyle köylülüğümüzün gelişmekte olduğunu, şimdi yürüttüğümüz mücadelenin tarihsel önemini tamamen kavradığını büyük bir sevinçle saptıyoruz. En ücra yerlerden basit köylüler bize gelip şöyle söylüyorlardı: "Ne? Rusça konuşan kendi kapitalistlerimizi kovduk, şimdi de yabancı kapitalistler mi geliyor?" Bu köylülüğümüzün geliştiğini göstermiyor mu? İktisadi eğitim görmüş işçiye bunun neden zorunlu olduğunu açıklamamıza gerek yok. Yedi yıl süren savaşla öyle mahvolduk ki sanayimizin restorasyonu için uzun yıllara gereksinim var. Geriliğimizin, güçsüzlüğümüzün, şimdi öğrendiklerimizin, öğrenmek zoruna olduklarımızın bedelini ödemek zorundayız. Eğer öğrenmek istiyorsanız, okul ücretini ödeyeceksiniz. Bunu herkese kavratmalıyız. Bunu pratikte kanıtladığımızda köylülüğün ve işçi sınıfının dev kitleleri bizimle hemfikir olacaklardır, çünkü böylece durumları derhal iyileşecektir, çünkü böylece sanayimizin yeniden inşası olanaklı kılınacaktır. Bizi buna zorlayan ne? Dünyada tek başımıza değiliz. Dünya ekonomisinin bir halkası olarak bir kapitalist devletler zinciri içinde varlık sürdürüyoruz. Bir yanda sömürge ülkeler var, bu ülkeler henüz bize yardım edemezler; öte yanda kapitalist ülkeler var, onlar ise bizim düşmanımız. Bu belli bir dengedir, çok zayıf bir dengedir, fakat bu olguyu hesaba katmak zorundayız. Eğer var olmak istiyorsak bu olguya gözlerimizi kapayamayız. Ya tüm burjuvazi üzerinde derhal zafer kazanacağız, ya da haraç ödeyeceğiz.

Şunu açıkça itiraf ediyoruz, gizlemiyoruz: Devlet kapitalizminde imtiyazlar, kapitalizme haraç vermek demektir. Fakat zaman kazanıyoruz; ve zaman kazanmak, özellikle denge döneminde, yabancı yoldaşların devrimlerini titizlikle hazırladıkları dönemde, her şeyi kazanmak demektir. Hazırlıkları ne kadar titiz ve eksiksiz olursa, zafer o kadar kesin olacaktır. Fakat o zamana kadar haraç ödemek zorundayız.

Beslenme politikamız üzerine birkaç söz. Beslenme politikamız hiç kuşkusuz ilkel ve kötüydü. Fakat başarılarımız var. Bu vesileyle, sosyalizmin tek olanaklı ekonomik temelinin, makineleşmiş büyük ölçekli sanayi olduğunu bir kez daha vurgulamak zorundayım. Bunu unutan komünist değildir. Bu sorunu somut olarak çözümlemeliyiz. Sorunu, eski sosyalizmin teorisyenlerinin koydukları gibi değil, pratik olarak koymalıyız. Modern büyük sanayi ne demektir? Tüm Rusya'nın elekt-

rikifikasyonu demektir. İsveç, Almanya ve Amerika, hala burjuva ülkeler olmalarına rağmen, bunu gerçekleştirme aşamasındalar. İsveç'ten bir yoldaş, orada sanayiinin büyük bir bölümünde, tarımın ise yüzde otuzunda elektrifikasyonun gerçekleşmiş olduğunu söylemişti. Daha gelişmiş kapitalist ülkeler olarak Almanya ve Amerika'da bu durum daha büyük ölçüde gerçekleşmiştir. Makineleşmiş büyük sanayi, tüm ülkenin elektrikifikasyonuyla eş anlamlıdır. Ülkenin en iyi iktisatçılarından ve teknik güçlerinden oluşan özel bir komisyon atamış bulunuyoruz. Ne var ki bunların neredeyse tümü Sovyet iktidarına karşı. Bütün bu uzmanlar komünizmden yana geçecekler, fakat bizim gibi, komünizmin ABC'sini durmaksızın incelediğimiz ve yinelediğimiz yirmi yıllık illegal çalışmayla değil elbette.

Sovyet iktidarının neredeyse bütün organları, uzmanların ayağına gidilmesinden yanaydılar. Eğer onlara pratikte bu yolla ülkenin üretici güçlerinin kalkındırılacağı kanıtlanırsa, bu uzmanlar, bu mühendisler bize gelirler. Bunu onlara teorik olarak göstermek yetmez. Bunu pratikte kanıtlamalıyız. Sorunu, komünizmi teorik olarak propaganda etme şeklinde değil, başka türlü koyarsak bu insanları kazanacağız. Biz şöyle diyoruz: Köylülüğü sıkıntı ve açlıktan kurtarmanın tek yolu büyük sanayidir. Bununla herkes hemfikir. Fakat bu nasıl yapılacak? Sanayiyi eski temeller üzerinde yeniden kurmak çok fazla emek ve zaman gerektiriyor. Sanayiye daha modern bir biçim vermeliyiz ve bunu elektrifikasyona geçerek yapmalıyız. Bu daha az zaman alacaktır. Elektrikifasyon planları hazırladık. İki yüzü aşkın uzman -neredeyse istisnasız tümü Sovyet iktidarına karşıdır- komünist olmamalarına rağmen bu işte büyük bir ilgiyle çalıştılar; çalıştılar, çünkü teknik bilim açısından tek doğru yolun bu olduğunu kabul etmek zorunda kaldılar. Planın başarıyla gerçekleştirilmesine kadar son derece uzun bir yolumuz var elbette. Temkinli uzmanlar, çalışmaların ilk dizisinin en az on yıl gerektirdiğini söylüyorlar. Profesör Ballod Almanya'nın elektrifikasyonu için üç dört yıl gerektiğini hesaplamıştı. Bizim için on yıl bile yeterli değildir. Tezlerimde, bu alanda şimdiye kadar yapabildiklerimizin ne kadar az olduğunu görmemiz için gerçek rakamları veriyorum. Verdiğim rakamlar öyle mütevazı ki, bunların, bilimsel önemlerinden çok propaganda açısından önemleri bulunduğu hemen görülebi-

liyor; ve biz propagandayla başlamak zorundayız. Dünya savaşına katılmış ve birkaç yıl Almanya'da yaşamış olan Rus köylüsü, kıtlığı yenmek için nasıl modern çiftçilik yapılması gerektiğini gördü. Bunun için büyük bir propaganda yapmalıyız. Aslında bu planların henüz pratik önemi az, fakat ajitatif değeri son derece büyüktür.

Köylü yeni bir şey yapılması gerektiğini görüyor. Bunun herkesin kendi başına çalışmasıyla değil, bütün devletin çalışmasıyla yapılabileceğini anlıyor. Almanya'da savaş tutsağı olan köylüler, gerçek uygar yaşamın temelinin ne olduğunu gördü. Oniki bin kilovat çok mütevazı bir başlangıçtır. Belki de Amerika, Almanya ya da İsveç'in elektrikifasyonunu bilen bir yabancı buna gülecektir. Fakat ben, son gülen iyi güler diyorum. Mütevazı bir başlangıç. Köylü kitleler dev ölçekli yeni çalışmalar yapılması gerektiğini ve bu çalışmalara başlandığını anlamaya başlıyorlar. Fevkalade büyük zorlukların üstesinden gelmek gerekiyor. Kapitalist ülkelerle ilişkiye geçmeye çalışacağız. Ülkemizin elektrifikasyonu için bize yardım etmeleri koşuluyla kapitalistlerin hizmetine yüz milyonlarca kilogram petrol sunduğumuz için üzülmeye gerek yok.

Bitirirken "saf demokrasi" üzerine birkaç söz. Engels'in Bebel'e 11 Aralık 1884 tarihli mektubunda yazdıklarını aktarıyorum:

"Saf demokrasi ... devrim anında, en uçtaki burjuva partisi olarak - daha önce Frankfurt'ta kendini böyle göstermişti- tüm burjuva ve hatta feodal iktisadın son çaresi olarak geçici bir önem kazanabilir... Öyle ki 1848 Martı'ndan Eylülü'ne kadar tüm feodal-bürokratik kitle, devrimci kitleleri bastırmak için liberalleri takviye etmişti... Her ne olursa olsun kriz gününde ve ertesi gün tek düşmanımız saf demokrasi etrafında bir araya toplanacak olan gericiliğin tümü olacaktır ve bu, bence gözden uzak tutulmamalıdır."

Sorunlara yaklaşımımız teorisyenlerinkinden farklı olmalı. Tüm gericilik, sadece burjuva gericiliği değil, feodal gericilik de "saf demokrasi" etrafında toplanıyor. "Saf demokrasi"nin ne anlama geldiğini en iyi Alman yoldaşlar bilirler, çünkü Kautsky ve İkinci ve İkibuçukuncu Enternasyonal liderleri kötülük peşindeki Bolşeviklere karşı bu "saf demokrasi"yi savunmuşlardı. Rus Sosyal-Devrimcilerini ve Menşeviklerini, söyledikleriyle değil, yaptıklarıyla değerlendirdiğimizde

küçük-burjuva "saf demokrasi"nin temsilcilerinden başka bir şey olmadıklarını görürüz. "Saf demokrasi"nin ne olduğunu, devrimimizde, son krizde ve Kronstadt ayaklanması sırasında klasik bir örnekle gösterdiler. Köylülük arasında huzursuzluk vardı ve işçiler arasında hoşnutsuzluk yayılmıştı. Yorulmuş ve bitkin düşmüşlerdi. Her şeye rağmen insan gücünün de bir sınırı vardır. Üç yıl boyunca açlık çekmişlerdi, ancak dört beş yıl açlık çekemezsiniz. Açlığın politik faaliyet üzerinde muazzam bir etkisi var elbette. Peki Sosyal-Devrimciler ve Menşevikler ne yaptılar? Hep yalpaladılar ve böylece burjuvaziyi güçlendirdiler. Yurtdışındaki tüm Rus partilerinin örgütlenmesi, şimdi meselenin ne olduğunu gösteriyor. Rus büyük burjuvazisinin önderlerinin en kurnazı şöyle diyordu: "Rusya'da hemen zafer elde edemeyiz, buna göre şiarımız 'Bolşeviksiz Sovyetler' olmalıdır." Anayasal Demokratların lideri Milyukov, Sosyal-Devrimcilere karşı Sovyet iktidarını savundu. Bu son derece tuhaf geliyor. Fakat devrimimizde, kendine özgü biçimde, kendi mücadelemizin ve muhaliflerimizin mücadelesinin pratiğinden çıkardığımız pratik diyalektik budur. Anayasal Demokratlar "Bolşeviksiz Sovyetler"i savunuyorlar, çünkü durumu iyi anlıyorlar ve bu yolla halkın bir bölümünü oltaya düşürmek istiyorlar. Bu akıllı Kadetler'in söylediğidir. Elbette bütün Kadetler akıllı değil, fakat içlerinde akıllılar var ve bunlar Fransız devriminden belli deneyimler edinmiş bulunuyorlar. Şimdiki şiarları; ne pahasına olursa olsun Bolşeviklere karşı mücadele etmek. Burjuvazinin tümü şimdi Sosyal-Devrimcilere ve Menşeviklere yardım ediyor. Sosyal-Devrimcilerle Menşevikler şimdi tüm gericiliğin öncü gücünü oluşturuyorlar. Bu ilkbaharda bu karşı-devrimci işbirliğinin ürünlerini gördük.

Bu unsurlara karşı amansız savaşı sürdürmek zorunda oluşumuzun nedeni budur. Diktatörlük şiddetli savaş durumudur. İşte biz bu şiddetli savaş durumu içinde bulunuyoruz. Bugün bir askeri istila yok, fakat tecrit edilmiş durumdayız. Fakat öte yandan, tamamen tecrit edilmiş de sayılmayız, çünkü dünyanın tüm uluslararası burjuvazisi bize karşı şimdi açıkça savaşa kalkışacak durumda değil. Çünkü henüz çoğunluğu komünist olmamasına rağmen, tüm işçi sınıfı yine de müdahaleyi engellemeye yetecek sınıf bilincine sahip. Burjuvazi, kitlelerin, henüz tam olarak komünizmin tarafında olmasalar da, bu ruh halini hesaba

katmak zorunda. O nedenle burjuvazi derhal bize karşı saldırıya geçecek durumda değil, ama bu olanaksız da değil. Nihai bir sonuç ortaya çıkmadığı sürece, korkunç savaş durumu devam edecektir. Ve biz, "*savaşta, savaştaki gibi davranılır*" diyoruz, özgürlük ve demokrasi vaat etmiyoruz. Köylülere açıkça şu seçimi yapmalarına söylüyoruz: Ya Bolşeviklerin iktidarı -bu durumda onlara iktidarımızı sarsmayacak sınırlar içinde imtiyazlar tanıyacağız ve onları sosyalizme taşıyacağız. Ya da burjuva iktidarı. Bunun dışında her şey aldatmaca ve su katılmamış demagojidir. Bu aldatmacaya, bu demagojiye karşı sonuna kadar mücadele etmek zorundayız. Bizim görüşümüz şudur: Büyük imtiyazlar ve en büyük dikkat, tam da belli bir dengenin varlığından ötürü, tam da birleşmiş düşmanlarımızdan daha güçsüz olduğumuzdan, ekonomik temelimizin zayıflığından ve daha güçlü bir ekonomik temele ihtiyaç duy(

Yoldaşl
üzerine söy

RKP Taktikleri Üzerine Karar

Komünist Enternasyonal'in Üçüncü Dünya Kongresi, Lenin Yoldaşın RKP'nin taktiği üzerine raporunu dinledikten ve buna ilişkin sunulan tezleri gördükten sonra, şunu ilan eder:

Komünist Enternasyonal'in Üçüncü Dünya Kongresi, Rus proletaryasının politik iktidarı eline geçirme ve koruma uğruna, neredeyse dört yıldır sürdürdüğü mücadeleye hayranlıkla bakmaktadır. Kongre, başından beri tehdit edici tehlikeleri doğru bir şekilde gören ve devrimci Marksizmin ilkelerine sadık kalarak bunların üstesinden gelen; şimdi de, açık iç savaşın geçici olarak sona ermesinden sonra, önderlik ettiği proletaryanın bütün güçlerini, köylülüğe karşı politikası, imtiyazlar ve sanayinin inşası sorunlarındaki politikası aracılığıyla, Batı Avrupa proletaryası kardeşlerine yardıma gelen kadar, Rusya'daki proletarya diktatörlüğünü koruma üzerine yoğunlaştıran RKP'nin politikasını oybirliği ile onaylar.

Dünya kongresi, yalnızca RKP'nin bu tutarlı ve hedefi belirli politikası sayesinde Sovyet Rusya'yı dünya devriminin ilk ve en önemli kalesi olarak elde tutulabileceği inancını dile getirerek, Sovyet Rusya'ya ve RKP'nin politikasına karşı seferleri ile bütün ülkelerde kapitalist gericiliğin Rusya'ya karşı mücadelesini güçlendiren ve tüm dünyadaki toplumsal devrimi geciktirmeye çalışan Menşevik partilerin haince davranışını mahkum eder.

Dünya kongresi, bütün ülkelerin proletaryasını, hep birlikte Rus işçilerinin ve köylülerinin yanında yer almaya ve Ekim Günü'nü bütün dünyada gerçekleştirmeye çalışır.

Yaşasın proletarya diktatörlüğü için mücadele!
Yaşasın toplumsal dünya devrimi!

Komünist Enternasyonal'in Örgütlenmesi Üzerine Karar

12 Temmuz 1921

Komünist Entermasyonal'in Yürütme'si, proleter hareketin tüm eylem sorunlarına tavır alabilecek şekilde genişletilmelidir. Böylesine kritik sorunlara ilişkin, Yürütme, şimdiye kadarki genel çağrıların ötesinde, çeşitli seksiyonların, uluslararası tartışmalı sorunlarda bütünlüklü bir örgütsel ve propagandif tutum almasını sağlayacak araçlar ve yollar bulmaya yönelmelidir. Komünist Entermasyonal, bir eylem Enternasyonali, bütün ülkelerin devrimci proletaryasının ortak gündelik mücadelesinin enternasyonal önderi olarak olgunlaşmalıdır. Bunun koşulları şunlardır:

1. Komünist Enternasyonal'e üye partiler, Yürütme ile en sıkı ve en canlı bağı korumak için her şeyi yapmalıdırlar; yalnızca ülkelerinin en iyi temsilcilerini Yürütme'ye ayırmakla kalmamalı, aynı zamanda özenle ve sebatla Yürütme'nin iyi bilgilenmesini sağlamalıdırlar ki, Yürütme, gerçek belgeler ve esaslı malzemeler temelinde ortaya çıkan politik sorunlara ilişkin tavır takınabilsin. Bunun dışında, Yürütme nezdinde, işçi hareketi ve komünizm için uluslararası bir ekonomi ve istatistik enstitüsü kurulmalıdır.

2. Üye partiler, kendi aralarında, özellikle de komşu olmaları ve bundan ötürü, kapitalist çelişkilerden doğan politik çatışmalara aynı derecede ilgi duymaları durumunda, en sıkı enformatik ve örgütsel bağı sürdürmelidirler. Bu ortak eylem ilişkisi, konferanslara karşılıklı delegeler gönderme ve uygun güçlerin değiş tokuşu ile amaca en uygun şekilde sağlanabilir. Uygun güçlerin bu değiş tokuşu, vakit kaybetmeksizin, faal durumdaki bütün seksiyonların düzenli bir kurumu haline getirilmelidir.

3. Yürütme, bütün ulusal seksiyonların, kolektif proleter propaganda ve eylemin tekvücut olmuş enternasyonal partisi durumunda kaynaşmasını, Batı Avrupa'da önemli dillerde yayınlayacağı bir politik dergiy-

le teşvik edebilir. Komünist fikirlerin kullanımını giderek daha bütünlüklü ve daha açık bir şekilde geliştirmek zorunda olan bu dergi, güvenilir ve düzenli bilgi yoluyla çeşitli seksiyonların etkin ve eşzamanlı davranışının temellerini yaratacaktır.

4. Yürütme, yetkili temsilcilerini seksiyonlara göndererek, bütün ülkelerin proletaryasının ortaklaşa gündelik mücadelesinin gerçek bir enternasyonali doğrultusundaki çabaları, örgütsel olarak etkin bir şekilde destekleyebilir. Temsilcilerin görevi, kapitalist ülkelerin ve sömürge ülkelerin komünist partilerinin, içinde mücadele ettikleri koşullar konusunda Yürütme'yi bilgilendirmektir. Bunun ötesinde, bu temsilciler, her ikisinin de vurucu gücünü artırmak için, bu partilerin hem Yürütme ile hem de kendi aralarında en sıkı ilişki içinde kalmalarını sağlamaya çalışmalıdırlar. Yürütme de, tıpkı partiler gibi, kendisi ile tek tek üye partiler arasındaki ilişkinin hem kişisel olarak güvenilir kişiler üzerinden, hem de yazılı haberleşme yoluyla, şimdiye kadar olduğundan daha sık ve daha hızlı gerçekleşmesi için çaba göstermelidir. Böylelikle, bütün büyük politik sorunlarda tek bir ağızdan tavır alınması sağlanabilir.

5. Faaliyeti son derece gelişmiş bir düzeye ulaştırmak için, Yürütme'nin önemli ölçüde genişletilmesi gerekmektedir. Kongrede 40 oyu olan seksiyonlar ile Komünist Gençlik Enternasyonali, Yürütme'de ikişer oya sahiptir, Kongrede 30 ve 20 oyu olan seksiyonlar, Yürütme'de birer oya sahiptir. Rusya Komünist Partisi, şimdiye kadar olduğu gibi beş oya sahiptir. Diğer seksiyonların temsilcileri istişari oya sahiptir. Yürütme'nin başkanını kongre seçer. Yürütme, mümkün olduğunca farklı seksiyonlardan seçilen üç sekreter atamakla görevlendirilir. Bunun yanında, seksiyonlar tarafından gönderilen Yürütme üyeleri, özel ulusal bölümlerde görevlendirilmek ya da tüm bir alan çalışmasının raportörlüğünü üstlenmek yoluyla, mevcut işlerin yerine getirilmesine katılırlar. Sekreterliğin daha dar bürolarının üyeleri, Yürütme tarafından özel olarak, genellikle Yürütme'nin üyeleri arasından seçilir; özel durumlarda istisnalar söz konusu olabilir.

6. Yürütme'nin merkezi, ilk proleter devlet Rusya'dır. Ancak Yürütme, tüm Enternasyonal'in örgütsel ve politik önderliğini daha sağlam örgütleyebilmek için, Rusya dışında örgütlediği konferanslarla etki alanını genişletmeye çalışmalıdır.

Uluslararası Bağların Güçlendirilmesi ve Komintern'in Uluslararası Kadınlar Sekreterliği'nin Görevleri Üzerine Karar

8 Temmuz 1921

1- İkinci Uluslararası Komünist Kadınlar Konferansı, hem Batı'daki hem de Doğu'daki tüm komünist partilerden, Komünist Enternasyonal'in "yönergeler"ine uygun olarak, komünist kadınlardan uluslararası muhabirler seçmeleri için merkezi kadın kurullarına yetki vermelerini talep eder.

2- Tek tek ulusal komünist partilerin muhabirlerinin görevi, bu yönergeleri göz önünde tutarak, Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesi'ne bağlı ve kadınlar arasındaki çalışmadan sorumlu olan Moskova'daki Sekreterlik'le düzenli bilgi alışverişini mümkün olduğunca sağlamaktır.

3- Atanan muhabirler işlerini ancak, her ülkenin komünist partisinin bu muhabirlerin emrine sunmak zorunda olduğu teknik ve diğer kaynaklardan yararlandıkları sürece yapabilirler.

4- Uluslararası Kadınlar Sekreterliği, muhabirler için yılda iki kez, gerekli gördüğü takdirde daha sık olmak üzere düzenli toplantılar organize eder.

5- Moskova'daki Uluslararası Kadınlar Sekreterliği, örgütsel olarak Üçüncü Enternasyonal Yürütme Komitesi'yle, onun doğrudan önderliğinde ve saptanmış "yönergeler"e uygun biçimde, Batı ile Doğu ülkelerinin muhabirleriyle yakın bir ilişki içinde çalışır. Uluslararası Kadınlar Sekreterliği, şu noktalara özel bir dikkat gösterir: a) Yetersiz bir çalışmanın yürütüldüğü ve III. Enternasyonal'in temel ilkelerinin, tutumlarının dikkate alınmadığı komünist partilerin proleter kadınlar arasındaki faaliyeti, b) kadınların tüm ülkelerdeki komünist çalışmalarının tek bir doğrultuda yönlendirilmesi ve c) proletaryanın tümünün

devrimci hareketini, onun kendi diktatörlüğü için mücadelesine çekmek amacıyla, işçi kadınların uluslararası ölçekteki kampanyalarının örgütlenmesi.

6-) Farklı ülkelerdeki işçi kadınların arasında en yakın ilişkileri kurmak ve bunların çalışmalarını koordine etmek için, Uluslararası Kadınlar Sekreterliği, Batı Avrupa yardımcı organı kurmaktadır. Bu organın görevi, Sekreterlik'in ve aynı zamanda III. Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesi'nin talimatlarına uygun olarak hazırlık çalışmasını üstlenmek ve Uluslararası Kadınlar Sekreterliği'nin kararlarını uygulamaktır.

7-) Uluslararası Kadınlar Sekreterliği'nin bir temsilcisi, Batı Avrupa yardımcı organına dahil edilmelidir.

8-) Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesi, Uluslararası Kadınlar Sekreterliği'yle birlikte Batı Avrupa yardımcı organının bileşimini, temel görevlerini ve faaliyet alanını kararlaştırır.

Kadınlar Arasındaki Komünist Çalışmanın Biçim ve Yöntemleri

8 Temmuz 1921

Moskova'daki İkinci Uluslararası Komünist Kadınlar Konferansı* Bildirisi şunları ilan eder:

Kapitalist ekonominin ve burjuva sistemin çöküşü, dünyadaki sosyal devrimin gelişimiyle birlikte, hala bu düzenin yükü altındaki ülkelerin proletaryası açısından, siyasal iktidarı kazanmak ve kendi diktatörlüğünü kurmak için devrimci mücadeleye katılmayı acil bir zorunluluk haline getirmektedir. Bu ise ancak, işçi kadınların en geniş kesimlerinin bilinçli ve kararlı bir biçimde mücadeleye katılmalarıyla ve fedakarlıklara hazır olmalarıyla başarılabilir.

Proletaryanın devlet iktidarını kazandığı ve sovyet sistemine dayanarak kendi diktatörlüğünü kurduğu Sovyet Rusya gibi ülkelerde ise, işçi kadınların geniş kitleleri yeni bir toplum için mücadelenin ve yeni bir toplumu kurmanın, kendilerinin de sorunu olduğuna kesin ve sarsılmaz bir biçimde ikna olmadıkları sürece, ulusal ve dünya ölçeğindeki karşı-devrimle mücadele ve komünist bir sistemin örgütlenmesi gerçekleştirilemez.

Bu yüzden, Moskova'da yapılan İkinci Uluslararası Komünist Kadınlar Konferansı, bütün ülkelerdeki komünist partileri III. Enternasyonal'in ilke ve kararlarını uygulamaya, devrimci mücadele ve devrimci inşa için işçi kadınların geniş kesimlerinin örgütlenmesini ciddiyetle ele almaya, komünist fikirleri yaymak için kadın proleterler arasında propaganda ve ajitasyon faaliyetine girişmeye ve bu kadınları

* *İlk kadınlar konferansı 1920 yazında toplandı.*

komünist partiye çekerek, onların harekete geçme ve mücadele etme iradelerini ve yeteneklerini derinleştirmeye ve geliştirmeye çağırır.

III. Enternasyonal'deki her parti, kadınlar arasında çalışma için, kendi parti komitelerine bağlı, başında bir komite üyesinin bulunduğu parti grupları örgütlemelidir. Kadın örgütlenmeleri, komünist partiler içerisindeki özel örgütlenmeler değildir; bunların kendilerine özgü rolleri vardır: İşçi kadınların en geniş kitlelerini proletarya diktatörlüğü ve komünist bir toplum için mücadeleye seferber etmek ve eğitmek. Bu örgütlenmeler, tüm çalışmalarını partinin önderliği altında yürütür, ancak onların çalışma biçim ve yöntemleri, kendilerini kadınların aile ve toplum içindeki özgül durumlarına ve özelliklerine uydurabilmek için yeterince esnek olmak zorundadır. Bunların çalışmaları, konferans tarafından kabul edilen tezlerde ayrıntılı olarak tanımlanmıştır.

Komünist partilerin kadın örgütlenmesi, her zaman için şu ikili görevinin bilincinde olmalıdırlar:

1-) Kadın proleter kitlelerin, devrimci sınıf mücadelesine, tüm aşağılanan ve ezilen insanların burjuvaziye karşı verdiği mücadeleye ve komünizm mücadelesine katılmaları için, onların arasında yüksek düzeyde bir sınıf bilinci ve kesin bir kararlılık duygusu uyandırmak;

2-) Proletarya devriminin zaferinden sonra, onları bilinçli ve adanmış bir tarzda, komünist bir toplumun kurulması için gereken ortak çalışmaya katmak.

Komünist partilerin kadın örgütlenmesi, işinin salt sözlü ve yazılı propaganda ile ajitasyondan ibaret olmadığını unutmamalıdır-. Onları asıl ilgilendiren, ajitasyonu eylem yoluyla sürdürmek -bu kullanabilecekleri en etkin yöntemdir- ve tüm kapitalist ülkelerde, işçi kadınları devrimci proletaryanın bütün eylem ve mücadelelerinde, grevlerde, sokak gösterilerinde ve silahlı ayaklanmalarda aktif rol almaları için teşvik etmektir. Bunların yanında bu örgütlenmeler, Sovyet ülkelerinde komünist inşanın her alanında kadın işçilere aktif bir rol vermelidir.

Komünist Partilerin Kadınlar Arasındaki Çalışmasının Biçim ve Yöntemleri Üzerine Tezler

8 Temmuz 1921

Temel İlkeler

1- Komünist Enternasyonal'in Üçüncü Kongresi, İkinci Uluslararası Komünist Kadınlar Konferansı'yla birlikte, Birinci ve İkinci Kongreler'de alınan kararı bir kez daha onaylar: Bu karar, Batı ile Doğu'nun tüm komünist partilerinin, işçi kadınların geniş yığınlarını komünist fikirlerle eğitip Sovyet iktidarı için mücadeleye çekerek, Sovyet işçi cumhuriyetinin inşası için kadın proleterler arasındaki çalışmayı yükseltmesi gerektiği yönündedir.

Tüm dünyada işçi sınıfı ve dolayısıyla işçi kadınlar da proletarya diktatörlüğü sorunuyla yüz yüzedir.

Kapitalist ekonomik sistem çıkmaza girmiştir; üretici güçlerin kapitalizmin çerçevesinde gelişebileceği hiçbir alan kalmamıştır. Çalışan insanların yaşam standartlarındaki keskin düşüş, burjuvazinin üretimi yenilemede yetersiz kalışı, spekülasyonun artışı, üretimdeki çözülme, işsizlik, fiyat dalgalanmaları ve fiyatlarla ücretler arasındaki uçurum, her yerde sınıf mücadelesinin kaçınılmaz biçimde keskinleşmesine yol açmaktadır. Bu mücadele, kimin ve hangi sistemin üretimi yönlendireceğini, yöneteceğini ve örgütleyeceğini tayin edecektir -ya burjuvazinin küçük bir grubu ya da komünizmin ilkelerine dayanan işçi sınıfı.

Yeni, yükselmekte olan sınıf, üreticiler sınıfı, ekonomik gelişme yasalarına göre, üretim aygıtını kendi ellerine almalı ve yeni ekonomik biçimler yaratmalıdır. Proletarya, ancak o zaman kapitalist üretim anarşisinin kontrolü altında zaptedilmiş üretici güçlerin en yüksek dü-

zeyde gelişimini teşvik edecek bir durumda olacaktır.

İktidar burjuva sınıfının ellerindeyken, proletarya üretimi örgütleyemez. Onlar bu iktidarı korurken, burjuva ülkelerinin demokratik ya da sosyalist hükümetlerinin durumu düzeltebilmek veya kadın ve erkek işçilerin kapitalist ekonomik sistemin çöküşünden kaynaklanan korkunç ve dayanılmaz acılarını hafifletebilmek için başvurabileceği hiçbir reform veya önlem yoktur. Üreten sınıf, yalnızca iktidara el koyarak, üretim araçlarına sahip olabilir ve böylelikle ekonomik gelişmenin çalışan halkın çıkarlarına göre yönetilmesini olanaklı kılabilir.

Proletarya ile köhnemiş ve çağdışı kalmış burjuva dünyası arasındaki kaçınılmaz son kavgayı hızlandırmak için, işçi sınıfı III. Enternasyonal tarafından genel hatları belirlenen taktiklere sıkı ve tereddütsüz bir biçimde bağlı kalmalıdır. Proletarya diktatörlüğü temel ve acil hedeftir; her iki cinsiyetten proletarya için çalışma yöntemlerini ve verilen mücadelenin yönünü, bu belirler.

Kapitalist ülkelerdeki proletaryanın karşı karşıya olduğu en önemli sorun, proletarya diktatörlüğü için mücadele sorunudur. Diktatörlüğün zaten işçilerin elinde bulunduğu ülkelerde, komünist toplumun inşası yaşamsal önemde bir sorundur. Komünist Enternasyonal'in Üçüncü Kongresi, proleter ve yarı-proleter kadınların geniş kitlelerinin aktif katılımı olmaksızın, proletaryanın ne iktidarı ele geçirebileceğini ne de komünizmi gerçekleştirebileceğini savunur.

Kongre, aynı zamanda, bir kez daha tüm kadınların dikkatini şu gerçeğe çeker: Komünist partinin kadının kurtuluşuna yönelen tüm projelere desteği olmadan, eşit insanlar olarak kadınların haklarının tanınması ve gerçek kurtuluşu pratik olarak kazanılamaz.

2- Özellikle şimdiki süreçte, kadınların, komünizm için savaşan proletaryanın örgütlü saflarına çekilmesi, işçi sınıfının çıkarınadır. Sovyet Rusya'nın çalışan insanları, yeni komünist temeller üzerinde ekonominin yeniden inşası göreviyle yüzyüze bulunurken, ekonomik alt-üst oluş dünya ölçeğinde arttıkça ve bunun sonuçları tüm kent ve kır yoksulları üzerinde daha ağır bir baskıya yol açtıkça, burjuva-kapitalist ülkelerin işçi sınıfı için toplumsal devrim sorunu daha da keskin bir biçimde kendini hissettirmektedir. Kadınların etkin, bilinçli ve kararlı katılımı, bu hedeflerin daha kolay bir biçimde gerçekleştirilmesini sağlayacaktır.

İktidarı alma sorununun dolaysız bir biçimde ortaya çıktığı yerlerde, komünist parti, hareketin dışında kalan pasif durumdaki çalışan kadın kitlelerinin -hala burjuva dünya görüşünün, kilisenin ve geleneklerin etkisi altında olan ve komünizmin büyük özgürleşme hareketiyle hiçbir bağı bulunmayan ev kadınları, büro çalışanları ve köylü kadınlar- devrim için arz ettiği muazzam tehlikeyi hesaba katmak zorundadır. Hareketin dışında duran kadınlar, hem Batı'da hem de Doğu'da, kaçınılmaz olarak burjuva düşüncelerinin sağlam bir kalesi ve karşı-devrimci propagandanın hedefi olacaktır. Kadınların sınıf bilincinden yoksunluğunun böylesine acı bir rol oynadığı Macaristan Devrimi'nin deneyimi, sosyal devrim yolunda ilerleyen başka yerlerdeki proletarya için bir uyarı görevi görmelidir.

Öte yandan, Sovyet Cumhuriyeti'ndeki yaşananlar, işçi ve köylü kadınların iç savaşa, cumhuriyetin savunulmasına ve Sovyet yaşamının tüm diğer alanlarına katılımının, ne kadar yaşamsal önemde olduğunun somut bir örneğidir. İşçi ve köylü kadınların Sovyet Cumhuriyeti'nde oynadıkları önemli rol, savunmayı örgütlerken, cephe gerisini güçlendirirken, sabotajlarla, her türden karşı-devrimci faaliyetle, firara teşebbüsle başa çıkarken vb. açıkça gözler önüne serilmiştir. Diğer ülkeler, işçi cumhuriyetindeki bu deneyimleri incelemeli ve bunlardan öğrenmelidir.

Bu demektir ki, komünist partiler kadın nüfusunun en geniş tabakaları üzerindeki etkilerini genişletmelidirler. Bunun için, onları burjuva dünya görüşünün ya da uzlaşmacı partilerin etkisinden kurtarmak, komünizmin ve dolayısıyla kadınların gerçek kurtuluşunun kararlı savaşçıları olarak eğitmek amacıyla, kadınlarla bağ kurmanın özel yöntemlerini geliştirmelidirler.

3) Komünist Enternasyonal'in Üçüncü Kongresi, proleter kadınlar arasındaki parti çalışmasının geliştirilmesini, Batı'nın ve Doğu'nun komünist partileri için acil bir görev olarak belirlerken, aynı zamanda, tüm dünyanın işçi kadınlarına şöyle seslenir: Yüzlerce yıllık esaretinizden, her türlü haktan yoksun bırakılışınızdan ve eşitsizlikten kurtuluşunuz, ***yalnızca komünizmin zaferiyle*** mümkündür ve burjuva kadın hareketi, size komünizmin vereceği bu güvenceyi sağlamaktan tamamen acizdir. Sermayenin iktidarı ve özel mülkiyet varolduğu sürece, kadının kocasına bağımlılıktan kurtuluşu, onun kendi mülkiyetini ve ücretini kullanma

hakkından ve kendi çocuğunun geleceğiyle ilgili karar vermede kocasıyla eşit haklara sahip olmaktan bir adım daha öteye gidemez.

En radikal feminist talep bile -burjuva parlamentarizminin çatısı altında kadınlara oy hakkının tanınması- gerçek eşitlik sorununu kadınlar için, özellikle de mülksüz sınıfların kadınları için çözümleyemez. Son yıllarda burjuvazinin cinsiyetler arasında resmi eşitliği getirdiği tüm kapitalist ülkelerdeki kadınların deneyimi bunu açıkça ortaya koymaktadır. Oy hakkı kadının aile ve toplum içindeki köleliğinin temel nedenini ortadan kaldırmaz. Bazı burjuva devletleri, bozulamaz kutsal evliliğin yerine, medeni nikahı geçirmişlerdir. Ancak proleter kadın, kapitalist patrona ve kocasına, eve ekmek getirene ekonomik olarak bağımlı kaldığı sürece, anneliği ve çocukluğu koruyacak kapsamlı önlemlerin yokluğunda ve toplumsallaşmış çocuk bakımının ve eğitimin sağlanmadığı koşullarda, bu (medeni evlilik -*ç.n.*) kadının evlilikteki konumunu eşitleyemez ya da cinsiyetler arasındaki ilişkiler sorununu çözümleyemez.

Resmi ya da yüzeysel eşitliğe karşı olarak, kadınların gerçek eşitliği komünizmle, emekçi sınıfın kadın-erkek tüm üyeleri üretim ve dağıtım araçlarını ortak mülkiyetleri haline getirdiğinde, onların yönetiminde söz sahibi olduklarında ve kadınlar, çalışma sorumluluğunu emek toplumunun tüm üyeleriyle aynı düzeyde paylaştıklarında başarılacaktır; başka bir deyişle, bu, insan emeğinin sömürüsüne dayanan kapitalist üretim ve sömürü düzenini devirerek ve komünist bir ekonomiyi örgütleyerek başarılacaktır.

Yalnızca komünizm, kadının doğal işleviyle -çocuk doğurmayaşadığı topluluk için yaratıcı çalışmasını engelleyen toplumsal yükümlülükleri arasındaki çelişkilerin yok olacağı, sağlıklı ve dengeli bir kişiliğin uyumlu ve çok yönlü gelişiminin, emeğe dayanan topluluğun yaşam tarzı ve amaçlarıyla sıkı ve yakın bir uyum içinde tamamlanacağı koşulları yaratır. Kadının kurtuluşu ve haklarının tanınması için savaşan tüm kadınlar, komünist toplumun yaratılması amacını gütmelidirler.

Ancak komünizm, aynı zamanda bir bütün olarak proletaryanın nihai amacıdır ve bu nedenle de, bu iki mücadele kadın ve erkek işçilerin çıkarları doğrultusunda, ***tek ve bölünmez*** bir mücadele olarak verilmelidir.

4) Komünist Enternasyonal'in Üçüncü Kongresi, devrimci Mark-

sizm'in şu temel tutumunu destekler: Ne "özel" bir kadın sorunu vardır ne de özel bir kadın hareketi olmalıdır; işçi kadınlar ve burjuva feminizmi arasında kurulan herhangi bir ittifak ya da sosyal uzlaşmacıların ve oportünistlerin kaypak ve açıktan sağcı taktiklerine arka çıkmak, proletaryanın güçlerinin zayıflamasına, bu suretle de kadınların tamamen özgürleşeceği o büyük anın gecikmesine neden olacaktır.

Komünist bir toplum, farklı sınıflardan kadınların birleşik çabalarıyla değil, tüm sömürülenlerin birleşik mücadelesiyle kazanılacaktır.

Proleter kadın kitleleri, kendi çıkarları için, komünist partinin devrimci taktiklerini desteklemeli, kitle hareketinde ve gerek ulusal gerekse uluslararası arenada ortaya çıkan her türden iç savaşta mümkün olduğunca etkin ve doğrudan bir rol almalıdırlar.

5) Kadınların üzerindeki (kapitalizmden ve kendi evlerindeki ailevi bağımlılıklardan doğan) çifte baskıya karşı mücadeleleri, en yüksek aşamasında, her iki cinsin proleterleri tarafından kendi diktatörlükleri ve Sovyet düzeni için (III. Enternasyonal bayrağı altında verilen) mücadeleye dönüştürülerek, uluslararası bir karaktere bürünmelidir.

6) Komünist Enternasyonal'in Üçüncü Kongresi, işçi kadınları burjuva feministleriyle herhangi bir işbirliği ve anlaşmaya karşı uyarır. Aynı zamanda, proleter kadınlara şunu açıkça belirtir: Kadınların özgürlük davasına zarar vermeden II. Enternasyonal ve ona yakın oportünist unsurların desteklenmesinin mümkün olduğu biçimindeki herhangi bir hayal, proletaryanın özgürlük mücadelesine ciddi bir zarar verecektir. Kadınlar, kendi köleliklerinin burjuva sistem içine kök saldığını ve bu köleliği sonlandırmak için yeni bir komünist toplumun kurulmasının zorunlu olduğunu hiçbir zaman unutmamalıdırlar.

İşçi kadınların İkinci ve İkibuçukuncu Enternasyonallerin gruplarına ve partilerine verdikleri destek, toplumsal devrimi frenlemekte ve dolayısıyla yeni bir toplum biçimine geçilmesini geciktirmektedir. Eğer kadınlar İkinci ve İkibuçukuncu Enternasyonallere kararlılıkla ve uzlaşma olmaksızın sırt çevirirlerse, toplumsal devrimin zaferi çok daha kesin olacaktır. Komünist kadınlar, Komünist Enternasyonal'in devrimci taktiklerinden ürkenleri mahkum etmeli ve onların Komünist Enternasyonal'in sıkı saflarının dışına atılmaları gerektiği düşüncesinden vazgeçmemelidirler.

Kadınlar, şunu unutmamalıdırlar: İkinci Enternasyonal, asla, kadınların bütünüyle kurtuluşu için mücadeleyi ilerletmek üzere herhangi türden bir örgüt kurmaya bile kalkışmamıştır. Sosyalist kadınların uluslararası birliği, II. Enternasyonal'in çatısının dışında, işçi kadınların kendi inisiyatifleriyle başlatılmıştı. Kadınlar arasında özel çalışma yapan sosyalist kadınların ne statüsü, ne temsil, ne de tam oy hakları vardı.

Üçüncü Enternasyonal, 1919'daki ilk kongresinde, kadınların proletarya diktatörlüğü için mücadeleye çekilmesi sorununa karşı tutumunu formüle etmiştir. Kongre, kadın komünistler için bir konferans çağrısı yapmış ve 1920'de, Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesi'nde sürekli temsil edilmek üzere kadınlar arasında çalışma için bir Uluslararası Sekreterlik kurulmuştur. Sınıf bilincine sahip tüm işçi kadınlar II. ve İkibuçukuncu Enternasyonallerden kayıtsız şartsız kopmalı ve Komünist Enternasyonal'in devrimci çizgisine destek vermelidirler.

7) Fabrikalarda, bürolarda ve tarlalarda çalışan kadınlar, komünist partilere katılarak Komünist Enternasyonal'e olan desteklerini göstermelidirler. II ve III. Enternasyonal arasındaki mücadelenin henüz kesin bir noktaya varmadığı ülkelerde ve partilerde, işçi kadınlar, Komünist Enternasyonal'in savunucusu olan parti ya da grubu desteklemek için ellerinden geleni yapmalı ve resmi liderler ne derlerse desinler, ne yaparlarsa yapsınlar, yalpalayanlara ya da açıkça karşı tarafa geçmiş olanlara karşı amansız bir savaş vermelidirler. Kurtuluşu isteyen sınıf bilinçli proleter kadınlar, Komünist Enternasyonal'in dışında duran partilerde kalmamalıdırlar.

III. Enternasyonal'e karşı olmak, kadınların özgürleşmesine karşı olmaktır.

Hem Batı'daki hem de Doğu'daki sınıf bilinçli işçi kadınlar, kendi ülkelerinin komünist partilerinin üyeleri olarak Komünist Enternasyonal'i desteklemelidirler. Saflarındaki herhangi bir tereddüt ya da bilinen uzlaşmacı partilerden ve tanınmış liderlerden kopma korkusu, acımasız ve dünya çapında bir iç savaşa doğru gelişen büyük proletarya mücadelesinin başarısını çok kötü etkiler.

Kadınlar Arasında Çalışmanın Yöntem ve Biçimleri

Buna bağlı olarak, Komünist Enternasyonal'in Üçüncü Kongresi,

kadın proleterler arasındaki çalışmanın tüm komünist partiler tarafından aşağıdaki temelde yürütülmesini karara bağlamıştır:

1) Kadınlar, tüm militan sınıf örgütlenmelerine -parti, sendikalar, kooperatifler, fabrika temsilcileri sovyetleri vb.- eşit haklar ve eşit sorumluluklarla dahil edilmelidirler.

2) Kadınların, proletaryanın aktif mücadelesinin (proletaryanın askeri savunması dahil), yeni bir toplumun temellerinin her alanda inşa edilmesinin ve üretim ile günlük yaşamın komünist çizgide örgütlenmesinin tüm alanlarına kazanılmasının önemi anlaşılmalıdır.

3) Analık işlevi toplumsal bir işlev olarak tanınmalı ve anne olarak kadınları savunmak ve korumak üzere uygun önlemler alınmalı; bunlar için savaşım verilmelidir.

Komünist Enternasyonal'in Üçüncü Kongresi, partiler ve sendikalar içindeki her türden ayrı kadın kurumlarına veya özel kadın örgütlenmelerine kesinlikle karşıdır, ancak kadınlar arasında çalışma için özel yöntemlerin gerekli olduğunu ve her komünist partinin bu çalışma için özel bir örgütlenme tayin etmesi gerektiğini kabul etmektedir. Bu tutumu benimserken, Kongre aşağıdakileri göz önünde bulundurmaktadır:

a) Günlük hayatta kadınların, yalnızca burjuva-kapitalist ülkelerde değil, aynı zamanda, kapitalizmden komünizme geçiş sürecindeki, Sovyet yapılanmasına sahip ülkelerde de tabi tutuldukları baskı;

b) Kadınların yüzyıllar boyunca toplumsal hayattan dışlanmışlıkları ve aile içinde köleleştirilmeleriyle izah edilmesi gereken, kadın kitlelerinin aşırı pasiflikleri ve politik gerilikleri;

c) Doğanın kadına verdiği özel işlevin -çocuk doğurma- ve bu işlevle bağlantılı özel koşulların, tüm topluluğun çıkarına uygun olarak, onların enerji ve sağlıklarının daha fazla korunmasını gerektirmesi.

Komünist Enternasyonal'in Üçüncü Kongresi, bu nedenle, kadınlar arasında çalışma yürütmek için özel bir örgütlenmenin gerekliliğini haklı bulmaktadır. Bu örgütlenme, parti MK'sinden aşağıya doğru şehir, bölge ve yerel parti komitelerine kadar, her düzeydeki parti komitelerine bağlı olarak kadınlar arasında çalışma yapan seksiyon ve komisyonları içermelidir. Bu karar, Komünist Enternasyonal'deki tüm partiler için bağlayıcıdır.

Komünist Enternasyonal'in Üçüncü Kongresi, komünist partilerin

bu seksiyonlar ve komisyonlar aracılığıyla yerine getirmesi gereken görevlerinin aşağıdakileri kapsadığını belirtir;

1) Kadınları komünist fikirlerle eğitmek ve onları parti saflarına katmak;

2) Erkek proleter kitlesinin kadınlara karşı olan önyargılarıyla savaşmak, ortak çıkarlara sahip oldukları konusunda kadın ve erkek işçileri bilinçlendirmek;

3) İşçi kadınları ülke içi çatışmaların tüm biçim ve türlerine çekerek, burjuva ülkelerdeki kadınları kapitalist sömürüye karşı mücadeleye ve hayat pahalılığına, konut sorununa, işsizliğe ve diğer toplumsal sorunlara karşı yapılan kitle eylemliliklerine katılmaları, Sovyet Cumhuriyetleri'ndeki kadınları ise komünist kişiliğin ve komünist yaşam biçiminin oluşturulmasında yer almaları için teşvik ederek, onların iradelerini güçlendirmek;

4) Kadınların kurtuluşuyla, özgürlüklerinin sağlama alınmasıyla ve çocuk dünyaya getiren kişiler olarak çıkarlarının savunulmasıyla doğrudan ilgili sorunları, partinin gündemine sokmak ve yasa tekliflerinde içermek;

5) Geleneklerin, burjuva adetlerinin ve dinsel düşüncelerin gücüne karşı iyi planlanmış bir mücadele yürütmek, cinsiyetler arasında daha sağlıklı ve daha uyumlu ilişkilerin yolunu açmak, çalışan insanların fiziksel ve manevi yaşam güçlerini güvence altına almak,

Parti komiteleri, kadın komisyonlarının tüm çalışmalarına doğrudan önderlik ederler ve bu çalışmalardan sorumludurlar. Komisyon başkanının, parti komitesinin bir üyesi olması zorunludur; üyeleri ise, mümkün olan her yerde komünistlerden seçilmelidir.

İşçi kadınların komisyonları bağımsız çalışmamalıdır. Sovyet ülkelerinde, uygun ekonomik ve politik organlar (sovyet, komserlikler, komisyonları, sendikaları) aracılığıyla çalışmalı; kapitalist ülkelerde ise uygun proleter örgütlenmelerinin (sendikalar, sovyetler vb.) desteğini almalıdırlar.

Komünist partilerin illegal ya da yarı-legal olduğu yerlerde, kadınlar arasında çalışma için yine bir aygıt yaratılmalıdır. Bu aygıt, partinin illegal aygıtına bağlı olmalı ve illegalite koşullarına uymalıdır. Tüm yerel, bölgesel ve merkezi illegal örgütlenmeler, legal örgütlerdeki gi-

bi, kadınlar arasında illegal propaganda faaliyetinin örgütlenmesinden sorumlu bir kadın yoldaş belirlemelidir. Modern çağda, gerek sermayenin devrilmesi için mücadelenin sürdüğü ülkelerde, gerekse Sovyet işçi cumhuriyetlerinde, ***sendikalar, üretici birlikleri ve kooperatifler***, kadınlar arasındaki çalışmanın zemini olarak hizmet etmelidirler.

Kadınlar arasında çalışma, parti hareketinin ve örgütlenmesinin birliği anlayışı ışığında biçimlendirilmeli, ama aynı zamanda da bağımsız inisiyatif göstermeli ve öteki parti komisyonlarından bağımsız bir şekilde gelişmesini sürdürerek, kadınların bir an önce ve tam olarak kurtuluşu yolunda çalışmalıdır. Bu birbirinden kopuk iki çalışma değil, aksine partinin çalışmasının, kadınların yaratıcı öz etkinliği ve inisiyatifiyle tamamlanmasıdır.

Sovyet Ülkelerinde Kadınlar Arasında Parti Çalışması

Sovyet işçi cumhuriyetinde, kadın seksiyonlarının rolü, kadınları komünist fikirlerle eğitmek, onları komünist partiye kazanmak, komünizmin inşasına katmak ve Komünist Enternasyonal'in kararlı savunucuları olmaları için eğiterek, öz etkinliklerini ve bağımsızlıklarını geliştirmektir. Kadın seksiyonları, savunmadan, cumhuriyetin çok çeşitli ve karmaşık ekonomik planlarına kadar değişen konularda, kadınların Sovyet inşasının tüm alanlarında yer almasına yardımcı olmalıdırlar.

Sovyet Cumhuriyeti'ndeki kadın seksiyonları, Sovyetler'in 8. Kongresi'nin, işçi ve köylü kadınları ulusal ekonominin yapılanması ve örgütlenmesine çekme ve onların üretime önderlik eden, onu yöneten, kontrol eden ve örgütleyen tüm organlara katılımlarını sağlama konusundaki kararlarının uygulanmasını güvenceye almalıdırlar.

Kadın seksiyonları, temsilcileri ve parti organları aracılığıyla, yeni yasaların tasarlanmasına katılmalı ve kadınların özgürleşmesinin çıkarına olarak değiştirilmesi gereken yasaların yeniden hazırlanması konusunda etkili olmalıdırlar. Bu seksiyonlar kadın ve çocuk emeğinin korunması için gerekli kanunların çıkarılması için özel bir inisiyatif geliştirmelidirler.

Bu kadın seksiyonları, mümkün olan en büyük sayıdaki işçi ve köylü kadını Sovyet seçim kampanyasına çekmeli, işçi ve köylü kadınların Sovyetlere ve yürütme komitelerine seçilmelerinin gereğini yap-

malıdırlar.

Kadın seksiyonları, parti tarafından yürütülen tüm politik ve ekonomik kampanyaların başarısı için çalışmalıdır.

Seksiyonlar, kadınların teknik eğitimlerini geliştirerek, işçi ve köylü kadınların uygun eğitim kurumlarına alınmalarını sağlayarak, kadın işçilerin beceri kazanmalarını desteklemelidir.

Kadın işçilerin, emeğin korunmasıyla ilgili olan işyeri komisyonlarına dahil edilmelerini ve kadın ile çocuğun korunmasını destekleyen komisyonların daha aktif olmalarını sağlamak, bu seksiyonların görevidir.

Kadın seksiyonları, günlük yaşamı yeni komünist çizgiler üzerinde dönüştürecek ve kadınları geçiş döneminin zorluklarından kurtaracak bir toplumsal kurumlar ağının (komünal aşevleri, çamaşırhaneler, tamirhaneler, sosyal yardım kurumları, komün-evleri, vb) tam olarak geliştirilmesine katkıda bulunmalıdırlar. Kadınların günlük yaşamın yüklerinden kurtuluşunu ve maddi bağımsızlığını sağlayan böylesi toplumsal kurumlar, kadını evinin ve ailesinin kölesi olmaktan çıkartıp kendi kendisinin efendisi ve yeni yaşam biçimlerinin yaratıcısı olan işçi sınıfının özgür bir üyesi haline getirir.

Bu seksiyonlar, kadınlar arasında çalışmak üzere, sendikalardaki komünist parti grubu tarafından kurulmuş olan örgütlenmeler yardımıyla, kadın sendika üyelerinin komünist fikirlerle eğitimini teşvik etmelidirler.

Kadın seksiyonları, işçi kadınların genel fabrika toplantılarına ve genel fabrika delegeleri toplantılarına katılmalarını sağlamalıdırlar.

Bu seksiyonlar, ekonomik ve sendikal çalışmalar için Sovyet'e, sistematik olarak pratisyen* delegeler tayin etmelidirler.

Partinin kadın seksiyonları, her şeyden önce kadın işçilerle sıkı bağlar kurmalı ve ev kadınları, büro işçileri ve yoksul köylü kadınlarla daha yakın ilişki geliştirmelidirler.

Seksiyonlar, parti ve kitleler arasında sıkı bağlar oluşturmak, partinin etkisini partili olmayan kitleler arasında yaymak ve kadın kitlele-

---

* *Delegeler, ücretlerini almayı sürdürerek, belirli bir süre için fabrika çalışmasının dışına çıktıklarında, kendilerine "pratisyenler" denirdi. Bunun amacı onların çeşitli Sovyet kurumlarında çalışmaları ve böylece yönetim deneyimi kazanmalarıydı.*

rinin bağımsız etkinlik ve pratik çalışmaya katılmalarını sağlayarak komünist fikirlerle eğitmek için, işçi kadınlardan delege toplantıları talep etmeli ve örgütlemelidir.

Delege toplantıları, işçi ve köylü kadınları eğitmenin en etkili yoludur; delegeler aracılığıyla partinin etkisi, partili olmayan kitlelere, işçi ve köylü kadınların geri durumdaki yığınlarına yayılabilir.

Delege toplantıları belirlenen bölgede, şehir ya da kırsal alanda (köylü kadınların toplantılarında kırsal delegelerin seçimiyle) veya ev kadını delegelerinin seçilmesi yoluyla mahallelerde, söz konusu bölgedeki fabrikaların temsilcilerinin katılımlarıyla yapılmalıdır. Sovyet Rusya'da delegeler her türden siyasal ve ekonomik kampanyaya dahil edilir, çeşitli işletme komisyonlarında çalışmaya yollanır, Sovyet kurumlarının denetimine katılmaları sağlanır ve nihayet iki aylık bir dönem için Sovyet kurumlarında pratisyen olarak görevlendirilir (1921 yasası).

Delegeler işyeri toplantılarında ya da ev kadınlarının veya büro işçilerinin toplantılarında parti tarafından belirlenen normlara göre seçilir. Kadın seksiyonları, delegeler arasında ajitasyon ve propaganda faaliyeti yürütmelidirler, bu amaçla ayda iki defadan az olmamak üzere toplantılar düzenlemelidir. Delegeler, faaliyetleri hakkında işyerlerine ya da oturdukları bölgelerde yapılan toplantılara rapor vermelidirler. Delegeler üç aylık bir süre için seçilir. Partisiz işçi ve köylü kadınların geniş tabanlı konferansları, kadın kitleler arasındaki ajitasyonun ikinci biçimini oluşturur. Bu konferanslara katılan temsilciler, işletmelerdeki işçi kadınların ve köylerdeki köylü kadınların toplantılarında seçilir.

Kadın seksiyonları, bu konferansların toplanmasına ve örgütlenmesine önderlik ederler.

Komisyonlar, kadın işçilerin parti içindeki pratik çalışmada kazandıkları deneyimleri uygulayıp pekiştirmek için, hem yazılı hem de sözlü olarak, sürekli ve yaygın propaganda yürütürler. Seksiyonlar, toplantılar ve tartışmalar organize ederler, fabrikalardaki işçi kadınları ve mahallelerdeki ev kadınlarını örgütlerler, delege toplantılarını yönetirler ve ev ev ajitasyon yürütürler.

Özel kadrolar yetiştirmek, merkezi ve bölge düzeyindeki Sovyet okullarında çalışmayı genişletmek için, kadınlar arasında çalışma

komisyonları kurulmalıdır.

Burjuva-Kapitalist Ülkelerde

Kadınlar arasında çalışma komisyonlarının şu anki görevleri, nesnel koşullar tarafından belirlenmektedir. Bir yandan dünya ekonomisinin çöküşü, kadın işçilere olan talebin düşmesi ve fahişeliğin artması yönündeki etkisiyle işsizliğin korkunç derecede artışı, aşırı hayat pahalılığı, ümitsiz vaka haline gelmiş olan konut sorunu ve yeni emperyalist savaşların tehdidi; öte yandan, işçilerin ekonomik grevlerinin her yerde başarıya ulaşması ve dünya çapında bir iç savaşı başlatmak için yinelenen girişimler -tüm bunlar dünya sosyal devriminin habercileridir.

İşçi kadın komisyonları proleterya mücadelesinin sorunlarına önem vermeli, bütünlüğü içerisinde parti sloganları için mücadele etmeli ve kadınları, burjuvaziye ve sosyal-uzlaşmacılara karşı partinin devrimci eylemine katmalıdırlar.

Komisyonlar kadınların yalnızca partiye, sendikalara ve diğer sınıf örgütlenmelerine katılmalarını ve eşit haklar ile eşit yükümlülüklere sahip olmalarını (bu, işçi kadınları dışlamaya ya da ayrımcılık yapmaya dönük her türlü girişime karşı koyarak yapılmalı) değil, aynı zamanda erkeklerle eşit koşullar altında partilerin, sendikaların ve kooperatiflerin yönetim organlarına getirilmelerini de temin etmelidirler.

Komisyonlar, proleterler ve köylü kadınların geniş kesimlerini, parlamento ve tüm toplumsal kurumlar için yapılan seçimler sırasında, oy haklarını komünist partiler lehine kullanmaya teşvik etmeli, aynı zamanda da onlara, bu hakların sınırlı olduğunu, kapitalist sömürüyü zayıflatmak ve kadının özgürlüğünü genişletmek için çok küçük bir katkı yapabileceğini ve Sovyet sisteminin parlamenter sisteme göre daha üstün olduğunu açıklamalıdırlar.

Komisyonlar, ayrıca işçi kadınların, büro çalışanlarının ve köylü kadınların, işçi temsilcilerinin devrimci, ekonomik ve siyasal sovyetlerinin seçimlerinde aktif olarak yer almalarını sağlamalıdırlar; ev kadınlarını politik faaliyetin içine çekmeli ve köylü kadınlara Sovyetler düşüncesini anlatmalıdırlar. Komisyonlar, özellikle eşit işe eşit ücret ilkesinin gerçekleşmesi için çalışmalıdırlar. Ayrıca kadın ve erkek işçileri, kadın işçilerin kendi yeteneklerini arttırmalarına yardımcı ola-

cak olan parasız ve genel mesleki eğitim kampanyasına çekmelidirler.

Komisyonlar, komünist kadınları partinin devrimci taktikleriyle buluşturarak, seçim yasasının olanak verdiği her yerde, onların belediyelerde ve diğer yasama organlarında yer almalarını sağlamalıdırlar. Burjuva devletlerin yasama organlarının, belediyelerin ve diğer organların çalışmalarına katılarak, komünist kadınlar kendi partilerinin temel ilke ve taktiklerini savunmalıdırlar; dikkatlerini ve çabalarını burjuva devletin sınırları içerisindeki reformların pratik olarak gerçekleştirilmesine daha az odaklaştırmalı, esas olarak, işçi kadınların acil ihtiyaçlarından ve günlük deneyimlerinden doğan sorun ve talepleri devrimci sloganlar olarak kullanmaya, böylelikle kadınları, bu talepleri proletarya diktatörlüğü yoluyla kazanmak için mücadeleye çekmeye yoğunlaşmalıdırlar.

Komisyonlar, partinin parlamento ve yerel meclislerdeki gruplarıyla yakın temas halinde olmalı ve kadınları ilgilendiren her sorunu onlarla birlikte ele almalıdırlar.

Komisyonlar, kadınlara, birbirinden ayrı ev ekonomilerinin geriliğini ve savurganlığını, çocuk yetiştirmenin burjuva yöntemlerinin kötülüklerini anlatmalıdırlar. İşçi kadınların dikkatini, işçi sınıfının günlük yaşamını iyileştirmek için parti tarafından ortaya konulan ya da desteklenen öneriler üzerinde toplamalıdırlar.

Komisyonlar, kadın sendika üyelerinin komünist partilere kazanılmasına yardımcı olmalıdır. Partinin ve onun yerel seksiyonlarının önderliğinde bu çalışmayı üstlenecek özel örgütçüler tayin edilmelidir.

Kadınların ajitasyon komisyonları, kooperatiflerdeki işçi kadınları komünist fikirler için savaşmaya, devrim sırasında ve sonrasında dağıtım merkezleri olarak çok önemli bir rol oynayacak olan bu örgütlerde öncü bir rol oynamaya ikna etmek için propaganda çalışması yapmalıdırlar.

Komisyonların tüm çalışması, kitlelerin devrimci etkinliğini geliştirmeyi ve böylece toplumsal devrimi hızlandırmayı hedeflemelidir.

Ekonomik Olarak Geri Ülkelerde (Doğu'da)

Sanayinin azgelişmiş olduğu ülkelerdeki komünist partiler ve kadın seksiyonları, partinin, sendikaların ve emekçi sınıfının diğer örgütlerinin, kadınların eşit haklara ve eşit sorumluluklara sahip olduğunu kabul etmelerini sağlamalıdır.

Komisyonların şubeleri, kadınları ezen tüm önyargılarla ve dinsel yahut dünyevi geleneklerle enerjik bir biçimde savaşmalıdır; bu ajitasyon erkekler arasında da sürdürülmelidir.

Komünist partiler ve komisyonların şubeleri, kadınların eşitliği ilkesini çocuk eğitimi, aile ilişkileri ve toplum yaşamının tüm alanlarına taşımalıdırlar.

Bu şubeler, her şeyden önce, sermaye tarafından sömürülen kadınların geniş tabakalarından, yani eve iş veren sanayilerde, pirinç ve pamuk plantasyonlarında çalışanlar arasından destek bulmaya çalışmalıdır. Sovyet ülkelerinde, bu şubeler el sanatı atölyelerinin kurulmasını teşvik etmelidirler. Burjuva sisteminin hala varolduğu ülkelerdeki çalışmalar, plantasyonlarda çalışan kadınları örgütleme ve onları erkeklerle yan yana, sendikalara çekme üzerine yoğunlaştırılmalıdır.

Doğu'nun Sovyet ülkelerinde, nüfusun genel kültürel düzeyini yükseltmek, geri kalmışlığın ve dinsel önyargıların üstesinden gelmenin en iyi yoludur. Komisyonlar, yetişkinler için kadınlara da açık olan okulların geliştirilmesini teşvik etmelidir. Burjuva ülkelerde komisyonlar, okullardaki burjuva etkisine karşı doğrudan mücadele yürütmelidir.

Mümkün olan her yerde, kadın seksiyonları ya da komisyonlar ev ev ajitasyon yapmalıdır; işçi kadınlar için kulüpler ve dernekler açmalı ve en geri düzeyde olan kadınları buralara katılmaya teşvik etmelidirler. Bu tür kulüpler ve dernekler, kadınların kendi öz etkinlikleriyle nasıl kendi özgürleşmelerine doğru yol alabileceklerini gösteren kültürel merkezler ve örnek deneysel kurumlar olmalıdır (bu kulüplere, derneklere bağlı kreş, ana okulu, okuma-yazma kursları vb. örgütlenmeler).

Göçebe halklar arasında çalışmak için gezgin kulüpler örgütlenmelidir.

Sovyet ülkelerinde seksiyonlar, işçi kadınları pratik örneklerle, toplumsal emeğin kendilerini özgürleştirdiğine, ev ekonomisinin ve eski ailenin ise onların kurtuluşunu engellediğine ikna ederek, kapitalizm öncesi ekonomi biçimlerinden üretimin toplumsal biçimlerine geçişi sağlamakta, Sovyet'in ilgili organlarına yardımcı olmalıdırlar.

Sovyet Rusya'da, kadın seksiyonlar, kadınların erkeklerle eşit haklarını tanıyan ve onların çıkarlarını savunan yasaların, Doğu insanları arasında benimsenmesini ve uygulanmasını sağlamalıdırlar. Seksiyon-

lar, kadınların halk mahkemelerinde hakim ve jüri olarak çalışmalarını teşvik etmelidirler.

Seksiyonlar, aynı zamanda işçi ve köylü kadınların Sovyetler'deki ve yürütme komitelerindeki toplumsal bileşimlerini gözden geçirerek, kadınları Sovyet seçimlerine katmalıdırlar. Doğu'nun kadın proletaryası arasındaki çalışma sınıf temelinde yürütülmelidir.

Seksiyonlar, feministlerin kadının kurtuluşu sorununa bir çözüm getiremeyeceklerini göstermek zorundadırlar. Doğu'daki Sovyet ülkelerinde, aydın kesim içerisindeki kadınlar (örneğin öğretmenler) arasında komünizme sempati duyanların, eğitim kampanyalarına katılmaları sağlanmalıdır. Doğu'da kadınlar arasında çalışan seksiyonlar, dini inançlara ve ulusal geleneklere patavatsız ve kaba saldırılardan kaçınarak, milliyetçiliğe ve dinin insanların zihinlerindeki iktidarına karşı sabırla mücadele etmeye devam etmelidirler.

Batı'da olduğu gibi Doğu'da da, işçi kadınların örgütleri ulusal çıkarların savunulması yönünde değil, her iki cinsiyetten uluslararası proletaryanın ortak sınıfsal çıkarlar etrafındaki birliği doğrultusunda hareket etmelidir. Doğu'nun kadınları arasındaki çalışma çok önemli ve aynı zamanda çok yeni olduğundan, tezlere komünist partinin kadınlar arasındaki çalışmasının temel yöntemlerinin Doğu'nun günlük yaşamının özgül koşullarına nasıl uygulanması gerektiğini açıklayan özel yönergeler eklenmelidir.

Ajitasyon ve Propaganda Yöntemleri

Batı'nın ve Doğu'nun komünist partileri, kadınlar arasında çalışmanın temel ilkesinin şu olduğunu kavramalıdırlar; "eylem yoluyla ajitasyon ve propaganda". Bu sayede, partinin kadın seksiyonları, en önemli görevleri olan, proleter kadınların komünist eğitimini ve komünizm için savaşçılar yetiştirilmesini yerine getirebileceklerdir.

Eylemli ajitasyon, her şeyden önce işçi kadınları kendi öz etkinliklerini gerçekleştirmeye teşvik etmek, kendi yetenekleri konusundaki kuşkularını dağıtmak ve onları inşa alanında ya da mücadelede pratik çalışmaya çekmek demektir. Bu onlara, komünist parti tarafından elde edilen her kazanımın, sermayenin sömürüsüne karşı yöneltilmiş her eylemin, kadınların konumunu iyileştirme doğrultusunda atılan bir

adım olduğunu deneyimler yoluyla öğretmek demektir. Öncelikle, komünist ideallerin ve teorik ilkelerin anlaşılmasına götüren pratik ve eylem; ikinci olarak, eyleme ve pratiğe götüren teori. Bunlar, komünist partilerin ve onların kadın seksiyonlarının, kadın işçi kitlelerine yaklaşırken uygulamaları gereken çalışma yöntemleridir.

Seksiyonlar, her bir hücrenin ilgili fabrikalarda kadınlar arasında çalışmayı yürütecek bir örgütçüye sahip olmalarını sağlayarak, işletmelerdeki ve işyerlerindeki komünist hücrelerle yakın temas içinde olmalıdırlar. Bu yolla, yalnızca sözlü propagandanın değil, eylemin de merkezi olacaklardır.

Seksiyonlar, sendikalarla sürekli iletişim halinde olmalıdır. Bu iletişim, sendikalardaki parti grupları tarafından tayin edilen, ancak işlerini seksiyonların önderliğinde yürüten temsilciler veya örgütçüler aracılığıyla yürütülmelidir.

Sovyet Rusya'da komünist fikirleri eylem yoluyla yaymak, işçi kadınları, köylü kadınları, ev kadınlarını ve kadın büro çalışanlarını, ordu ve milisten, kadınların özgürleşmelerini doğrudan sağlayan örgütlenmelere (komünal yemeğin, bir toplumsal eğitim kurumları ağının, anneliğin korunmasının vb. örgütlenmesi) kadar Sovyet yapılanmasının tüm alanlarında yer almasını sağlamak demektir. İçinde bulunduğumuz anda, işçi kadınları ekonominin yeniden inşasıyla ilgili işlere kazanmak özellikle önemlidir.

Kapitalist ülkelerde fiili propaganda, her şeyden önce işçi kadınları grevlere, gösterilere, onların devrimci irade ve bilinçlerini güçlendirecek her türden mücadeleye katılmaya teşvik etmek demektir. Böyle bir propaganda, işçi kadınları illegal çalışma dahil (özellikle irtibat alanında) her türden parti çalışmasına çekmek ve komünizme sempati duyan işçi eşlerinin, kadın büro işçilerinin parti için gönüllü olarak çalıştıkları ve çocuk kıyafetleri dikmek, onarmak vb. için bir araya geldikleri *Subotnik ve Wosskresnik*'lerin (Komünist Cumartesi ve Pazar çalışmaları) örgütlenmesini sağlamak demektir.

Kadınları, partilerin tüm politik, ekonomik ve eğitim kampanyalarında sorumluluk üstlenmeye çekme ilkesi, eylemli propagandanın bir hedefidir.

Kapitalist ülkelerde seksiyonlar, faaliyetlerini ve etkilerini en geri

ve en çok ezilen kadın proleterlere ulaşacak şekilde genişletmelidirler. Sovyet ülkelerinde, bu çalışmalar, günlük yaşamın koşulları ve önyargıları tarafından köleleştirilmiş proleter ve yarı-proleter kadın kitleleri arasında yürütülmelidir.

Kadın komisyonları, çalışmalarını, işçi kadınlar, ev kadınları, köylü kadınlar ve kafa emeğiyle çalışan kadınlar (aydın kesim) arasında yürütmelidirler.

Komisyonlar, propaganda ve ajitasyon amaçlı olarak; halka açık toplantılar, tek tek işletmelerde yapılan toplantılar, (işyerleri ya da bölge esasına göre) işçi kadınlar ve kadın büro çalışanları için toplantılar örgütlemelidirler. Ayrıca genel kadın toplantıları, ev kadınları toplantıları vb. örgütlemelidirler.

Kapitalist ülkelerde komisyonlar, komünist partilerin sendikalardaki, kooperatiflerdeki ve fabrika konseylerindeki gruplarının kadın örgütçüler tayin etmelerini sağlarlar; bu, başka bir deyişle, proletaryanın iktidarı almaya yönelik devrimci eylemini geliştirmesine yardım eden tüm örgütlerde temsilcilere sahip olmaları anlamına gelir. Sovyet ülkelerinde bu komisyonlar, işçi ve köylü kadınların, toplumsal yaşama öncülük eden, onu yöneten ve denetleyen, aynı zamanda proletarya diktatörlüğünü pekiştirmeye ve komünizme ulaşılmasına katkıda bulunmaya hizmet eden tüm Sovyet örgütlenmelerine tayin edilmelerini teşvik ederler.

Komisyonlar, proleter kadın komünistleri çok büyük sayılarda kadının çalıştığı fabrika ve bürolarda çalışmakla görevlendirmeli; komünist işçi kadınları, Sovyet Rusya'da başarıyla denendiği gibi, büyük proleter mahallelere ve sanayi merkezlerine göndermelidirler.

Kapitalist ülkelerdeki partilerin kadın seksiyonları, delege toplantıları ile partisiz işçi ve köylü kadınların konferanslarını örgütlemek için, RKP'nin kadın seksiyonunun son derece başarılı deneyiminden yararlanmalıdırlar. Çeşitli sektörlerden işçi kadınların ve kadın büro çalışanlarının, köylü kadınların ve ev kadınlarının somut talep ve ihtiyaçlarının tartışıldığı ve kurulların seçildiği toplantılar örgütlenmelidir. Bu kurullar, kendilerini seçenlerle ve kadınlar arasında çalışma komisyonlarıyla yakın temas içinde olmalıdırlar. Bu kadın komisyonları, komünizme düşman olan partilerin toplantılarındaki tartışmalara katıl-

mak üzere kendi ajitatörlerini göndermelidirler. Toplantılar ve tartışmalar yoluyla yapılan propaganda ve ajitasyon, iyi örgütlenmiş ev ev gerçekleşen ajitasyonla tamamlanmalıdır. Bu çalışmayı yapan komünist kadınların her biri, on haneden daha fazlasının sorumluluğunu almamalı; ev kadınları arasında ajitasyon yapmak için en az haftada bir kez ziyaretler yapılmalı ve komünist partinin bir kampanya yürüttüğü ya da herhangi bir eylem hazırlığı yaptığı zamanlarda bu ziyaretler daha da sıklaştırılmalıdır.

Komisyonlara, ajitasyon, örgütlenme ve eğitim çalışmaları sırasında kayıt tutup yazılı materyal kullanmaları talimatı verilmiştir. Yazılı materyal kullanmaktaki amaç; 1) her ülkede kadınlar arasında çalışmayla ilgili merkezi bir gazetenin yayımlanmasına yardımcı olmak; 2) parti basınında "İşçi kadın sayfaları" ya da özel eklerin yayınlanmasını ve ayrıca genel parti ve sendika basınında, kadınlar arasında çalışmanın sorunları üzerine makalelerin de yer almasını sağlamaktır.

Komisyonlar yukarıda bahsedilen yayınlara editörlerin atanmasından ve hem partili hem partisiz işçi kadınların, bu yayınlarda çalışmak için yetiştirilmesinden sorumludur.

Komisyonlar, broşürler ve kitapçıklar biçiminde popüler ajitasyon ve eğitim materyalinin yayınlanmasını sağlamalı ve bunların dağıtımına yardımcı olmalıdırlar.

Komisyonlar, komünist kadınların, partinin tüm eğitim kurumlarından ve eğitim araçlarından en etkin biçimde yararlanmalarını sağlamalıdırlar.

Komisyonlar, genç komünist kadınların sınıf bilincini ve militanlığını güçlendirmek için çalışmalı, onları genel parti kurslarına ve akşam tartışmalarına dahil etmelidir. Sadece gerçekten zorunlu ve uygun olduğu durumlarda, özel okuma ve tartışma akşamları ya da özellikle işçi kadınlar için sohbet toplantıları düzenlenmelidir.

İşçi kadınlar ve işçi erkekler arasındaki yoldaşlık ilişkilerini güçlendirmek için, sadece komünist kadınlar için özel dersler ve okullar örgütlenmesi tercih edilmemelidir; ancak istisnasız tüm genel parti okulları kadınlar arasında çalışmanın yöntemleri üzerine bir kursu içermelidir. Komisyonlar, belirli sayıdaki temsilcisini bu genel parti kurslarına yetkili olarak gönderme hakkına sahip olmalıdırlar.

Seksiyonların Yapıları

Kadın Ajitasyon Komisyonları, yerel, bölgesel komiteler ve merkez komitesine bağlı olarak kurulur. Büyüklüğü parti tarafından belirlenir ve her bir ülkenin kendi ihtiyaçlarına bağlıdır. Bu komisyonlarda profesyonel olarak çalışanların sayısı yine parti tarafından, kendi mali kaynaklarına bağlı olarak belirlenir.

Kadın ajitasyon komisyonunun yöneticisi ya da komisyona başkanlık eden kişi, yerel parti komitesinin bir üyesi olmalıdır. Böyle olmadığı yerlerde, komisyonun yöneticisi, kadın seksiyonunu ilgilendiren tüm sorunlarda tam oy hakkıyla ve öteki sorunlarda istişari oy hakkıyla olmak üzere komitenin tüm toplantılarında hazır bulunmalıdır.

Yukarıda sözü edilen genel çalışmanın yanısıra, bölge ya da il komisyonu ayrıca şu işlevlere sahiptir: Belirlenmiş bölge komisyonlarıyla merkezi komisyon arasındaki bağlantıyı güçlendirmek, söz konusu bölge/mıntıka komisyonlarının faaliyeti ile ilgili bilgi toplamak, yerel komisyonların birbirleriyle materyal alışverişi yapabilme olanağını sağlamak, bölge/ilin yazılı materyal ihtiyacını karşılamak; bölgelere ajitatörler göndermek, parti üyelerini kadınlar arasında çalışma için seferber etmek, yılda iki kezden daha az olmamak üzere her şubenin bir ya da iki komünist kadın tarafından temsil edildiği bölge/il konferanslarını toplamak ve belirlenen bölge/ilde partili olmayan işçi ve köylü kadınlarının ve ev kadınlarının konferanslarını düzenlemek.

Bölge/il Kadın Ajitasyon Komisyonları 5-7 üyeden oluşur. Komisyonun üyeleri, komisyonun yöneticisinin önerisi temelinde, il ya da ilçe parti yönetiminin sorumlusu tarafından onaylanır. Bölge ve il komisyonunun yöneticisi ve diğer bütün üyeleri, bölge ya da il parti konferansında seçilir.

Bölge/il komisyonlarının ve yerel komisyonların üyeleri, kent, kasaba ya da bölge/il konferansında seçilir ya da ilgili komisyon tarafından parti komitesinin onayıyla atanır. Kadınlar arasında çalışmanın merkezi komisyonu, 2-5 üyeden oluşur, bunlardan en az birinin geçimi parti tarafından karşılanır.

Partinin merkezi kadın komisyonu, yukarıda bölge/ilçe komisyonları için sıralanan işlevlere ek olarak, ayrıca kadınların ajitasyon komisyonlarına, parti çalışmasının sorunları üzerinden yol gösterir,

komisyonların çalışmasını denetler, ilgili parti organlarıyla ilişki içerisinde kadınlar arasında çalışmaya katılan görevlilerin ödeneklerini idare eder, kadınların yasal ve ekonomik durumlarının değişmesi hedefini gözeterek kadın emeğinin koşullarını ve ilerlemesini kontrol eder, temsilcileri ve yetkili personeli aracılığıyla işçi sınıfının günlük yaşamının iyileştirilmesi, emeğin ve çocuğun korunması vb. sorunlarla ilgili olarak çalışan özel komisyonlara katılır, "merkezi bir kadın sayfası" yayımlar, işçi kadınlar için düzenli bir gazete çıkartır, bölge/ilçe komisyonlarının temsilcilerini yılda bir defadan az olmamak üzere toplantıya çağırır, kadınlar arasında çalışma konusunda eğitmenlerin hitap edeceği ulusal turlar düzenler, işçi kadınların ve tüm komisyonların, partinin bütün politik ve ekonomik kampanyalarında ve eylemlerinde yer almalarını sağlar, Komünist Uluslararası Kadın Sekreterliği'ne bir temsilciyi delege olarak gönderir ve her yıl Uluslararası İşçi Kadınlar Günü'nü örgütler.

Kadın seksiyonunun yöneticisi eğer merkez komitesinin bir üyesi değilse, bu durumda merkez komitesinin tüm oturumlarında seksiyonu ilgilendiren sorunlar üzerine tam oy hakkıyla ve tüm diğer sorunlar üzerine istişari oyla bulunma hakkına sahiptir. Kadın seksiyonunun yöneticisi veya komisyon başkanı partinin merkez komitesi tarafından atanır ya da Tüm-Parti Kongresi'nde seçilir. Tüm komisyonların verdikleri hüküm ve kararların, son olarak ilgili parti komitesi tarafından onaylanması zorunludur. Merkezi komisyonun büyüklüğü ve tam oy hakkına sahip üyelerin sayısı, partinin MK'si tarafından kararlaştırılır.

Uluslararası Çalışma Üzerine

Komünist Enternasyonal'in Uluslararası Kadın Sekreterliği, komünist partilerin kadınlarla ilgili çalışmalarına uluslararası düzeyde önderlik eder, işçi kadınları Komünist Enternasyonal tarafından ortaya konan hedefler için mücadele etmek üzere birleştirir ve bütün ülkelerin kadınlarını ve tüm halkları Sovyet iktidarı ve işçi sınıfının diktatörlüğü için devrimci mücadeleye katılmaya çağırır.

Komünist Enternasyonal ve Komünist Gençlik Hareketi

12 Temmuz 1921

1- Sosyalist gençlik hareketi, genç işçilerin sürekli artan kapitalist sömürüsünün ve büyüyen burjuva militarizminin bir sonucu olarak ortaya çıktı. Bu hareket, genç işçilerin zihinlerinin burjuva milliyetçi ideolojiyle zehirlenmeye çalışılmasına ve sosyal-demokrat partilerle sendikaların, genç işçilerin politik, ekonomik ve kültürel taleplerini gözardı etme eğilimlerine karşı bir tepki olarak doğdu.

Giderek artan bir hızla oportünistleşen ve reformistleşen sosyal demokrat partiler ve sendikalar, çoğu ülkede sosyalist gençlik örgütlerinin kuruluşunda yer almadılar ve hatta bazı ülkelerde bir gençlik hareketinin yaratılmasına karşı çıktılar. Reformist sosyal-demokrat partiler ve sendikalar, bağımsız devrimci sosyalist gençlik örgütlerini, kendi oportünist politikaları için ciddi bir tehdit olarak gördüler. Gençlik örgütleri üzerinde bürokratik bir denetimi geliştirmeye ve bağımsızlıklarını yok etmeye, böylelikle hareketi boğmaya, karakterini değiştirmeye ve onu sosyal demokrat politikaya uydurmaya çalıştılar.

2- Emperyalist savaş ve sosyal demokrasinin hemen her yerde bu savaşa karşı takındığı tutumlar sonucunda, sosyal demokrat partiler ve uluslararası devrimci örgütler arasındaki çelişkiler kaçınılmaz şekilde büyüdü ve sonunda açık bir çatışmaya dönüştü. Bir taraftan seferberlik ve askere almalar, diğer yandan da savaş sanayisinde artan sömürü ve sivil yaşamın militarize edilmesi eşliğinde, genç işçilerin yaşam koşulları çok şiddetli bir biçimde kötüleşti. Genç sosyalistlerin arasında sınıf bilinci en yüksek olanlar, savaşa ve milliyetçi propagandaya karşı çıktılar; sosyal demokrat partilerden ayrıldılar ve bağımsız bir politik faaliyete giriştiler. (1915 Bern ve 1916 Yena Uluslararası Gençlik Konferansları)

Savaşa karşı mücadelelerinde, sosyalist gençlik örgütleri amaçlarına en bağlı devrimci gruplar tarafından desteklendiler ve devrimci güçler için önemli bir odak haline geldiler. Birçok ülkede devrimci partiler bulunmuyordu ve gençlik örgütleri bunların rolünü üstlendiler; bağımsız birer politik örgüt haline geldiler ve devrimci mücadelenin öncüsü olarak hareket ettiler.

3- Komünist Enternasyonal'in ve bazı ülkelerde komünist partilerin kurulmasıyla, devrimci gençlik örgütlerinin rolleri değişmektedir. Genç işçiler kendi ekonomik konumları ve psikolojik özellikleri nedeniyle komünist düşünceye daha yatkındırlar ve devrimci mücadeleye yetişkin işçilerden daha büyük istekle ve şevkle sarılırlar. Bununla birlikte gençlik hareketi bağımsız eylemliliği örgütlemede ve politik önderliği gerçekleştirmede oynadığı öncü rolü komünist partilere bırakır. Komünist gençlik örgütlerinin siyasi olarak bağımsız öncü örgütler olarak varlığını daha fazla sürdürmesi, birbiriyle rekabet halinde ve tek farkları üyelerinin yaşları olan iki komünist partinin varlığı anlamına gelirdi.

4- Komünist Gençlik Örgütü'nün bugünkü görevi, genç işçi kitlelerini örgütlemek, onları komünist fikirlerle eğitmek ve komünist devrim için mücadeleye kazanmaktır.

Komünist gençlik örgütleri kendilerini, küçük propaganda çevreleri olarak çalışmakla daha fazla sınırlayamazlar. Bu örgütler yeni yöntemlerle geliştirilmiş, süreklilik taşıyan ajitasyon kampanyaları düzenleyerek geniş işçi yığınlarını kazanmalıdırlar. Komünist partilerle ve sendikalarla birlikte ekonomik mücadeleyi örgütlemelidirler.

Komünist gençlik örgütlerinin yeni görevleri, eğitim çalışmasının genişletilmesini ve yoğunlaştırılmasını gerektiriyor. Gençlik hareketinin üyeleri, komünist eğitimlerini bir yandan bütün devrimci mücadelelere aktif katılarak ve diğer yandan da Marksist teori üzerine çalışmalarla alacaklardır.

Yakın gelecekte Komünist gençlik örgütlerini bekleyen önemli bir görev de, merkezci ve sosyal-yurtsever fikirlerin genç işçilerin üzerindeki kuşatmasını kırmak ve hareketi sosyal demokrat memurların ve gençlik liderlerinin etkisinden kurtarmaktır. Aynı zamanda Komünist gençlik örgütleri yaşça daha büyük üyelerini ayırıp yetişkin partilerine

aktararak, komünist partileri "gençleştirmek" için ellerinden geleni yapmalıdırlar.

Komünist gençlik örgütleri bütün politik sorunların tartışılmasına katılır, komünist partilerin inşasına katkıda bulunur ve bütün devrimci faaliyetlerde ve mücadelelerde yer alırlar. Bu onlarla, merkezcilerin ve sosyalist birliklerin gençlik seksiyonları arasındaki temel farklılıktır.

5- Komünist gençlik örgütü ve komünist parti arasındaki ilişkiler, devrimci sosyalist gençlik örgütleri ve sosyal demokrat partiler arasındaki ilişkilerden temelden farklıdır. Proleter devrimi hızlandırmak için verilen ortak mücadelede, en güçlü birlik ve en sıkı merkezileşme zorunludur. Politik önderlik uluslararası düzeyde Komünist Enternasyonal'e ve ulusal düzeyde onun ulusal seksiyonlarına ait olmalıdır.

Bu politik önderliği (programını, taktiklerini ve politik direktiflerini) takip etmek ve genel devrimci cepheye katılmak, komünist gençlik örgütlerinin görevidir. Komünist partiler gelişimlerinin farklı aşamalarındadırlar ve bu yüzden Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesi ve Komünist Gençlik Enternasyonali Yürütme Komitesi, bu ilkeyi, her özel durumun sağladığı koşullara uyumlu bir şekilde uygulamalıdır.

Komünist Gençlik Örgütü, üyelerini sıkı merkezileşmenin ilkelerine göre örgütlemeye başlamıştır ve proletarya devriminin önderi ve taşıyıcısı olan Komünist Enternasyonal'le ilişkisi içerisinde demir disiplinle yönetilecektir. Bütün politik ve taktiksel sorunlar Komünist Gençlik Örgütü saflarında tartışılır. Komünist Gençlik Örgütü parti tarafından alınmış kararlara uygun olarak tutum alır, kendi ülkesinin Komünist Partisinde çalışır, hiçbir koşulda bu kararlara karşı çalışamaz.

Komünist gençlik örgütü, komünist partiyle arasında ciddi farklılıklar olduğu durumda Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesi'ne başvurma hakkına sahiptir.

Politik bağımsızlıktan feragat, hiçbir koşulda politik eğitim için son derece gerekli olan örgütsel bağımsızlığın yitirilmesi anlamına gelmez.

Güçlü merkezileşme ve etkili birlik, devrimci mücadelenin başarılı bir şekilde ilerlemesi için zorunludur ve bu yüzden tarihsel gelişim sonucunda gençliğin partiye bağımlı kaldığı ülkelerde bu bağımlılık korunmalıdır. Bu iki yapı arasındaki farklılıklar, Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesi ve Uluslararası Gençlik Örgütü'nün Yürütme

Komitesi tarafından karara bağlanır.

6- Komünist gençlik örgütlerinin en acil ve en önemli görevlerinden birisi, gençlik örgütlerinin kesin özerkliğe sahip oldukları dönemden kalmış olan ve bazı üyeleri tarafından hala benimsenen politik bağımsızlık inancıyla savaşmaktır. Komünist gençlik örgütlerinin basını ve örgütsel aygıtları, genç işçileri, birliğini sağlamış bir komünist partinin sorumlu ve aktif üyeleri olmak yolunda eğitmek için kullanılmalıdır.

Komünist gençlik örgütlerinin giderek daha fazla genç işçiyi kendisine çekmeye ve kitlesel örgütler haline gelmeye başladığı şu anda, en büyük zamanı ve çabayı eğitime sarf etmek daha da önemlidir.

7- Komünist gençlik örgütleriyle komünist partiler arasında, politik çalışmadaki sıkı işbirliği, sıkı örgütsel bağlara yansıtılmalıdır. Her örgüt diğerinin bütün düzeylerinde (merkezi parti organlarından ve bölgeden, bölgesel ve yerel örgütlerden, aşağıya doğru komünist grupların hücrelerine ve sendikalara kadar) ve bütün konferanslarda ve kongrelerde her zaman temsil edilmelidir. Bu yolla komünist partiler hareket üzerinde sürekli bir etkiye sahip olabilecek ve politik çalışmayı teşvik edebilecektir ve aynı zamanda gençlik hareketleri de aynı şekilde partiye etki edebilecektir.

8- Komünist Gençlik Enternasyonali ile Komünist Enternasyonal arasında kurulan ilişkiler, tek tek partilerin kendi gençlik örgütleriyle ilişkilerinden bile daha sıkı biçimde düzenlenmiştir. Komünist Gençlik Enternasyonali, komünist gençlik hareketine merkezileşmiş bir önderlik sağlamalı, tek tek birliklere maddi ve manevi destek sunmalı, olmayan yerlerde komünist gençlik örgütleri oluşturmalı ve komünist gençlik hareketinin ve onun programının uluslararası propagandasını yapmalıdır. Komünist Gençlik Enternasyonali, Komünist Enternasyonal'in bir parçasıdır ve Komintern kongreleri ile Merkez Komitesi'nin kararlarına bağlıdır. Komünist Gençlik Enternasyonali, çalışmasını bu kararların çerçevesinde yönetir ve böylelikle Komünist Enternasyonal'in politik çizgisini bütün seksiyonlarına taşır. İyi gelişmiş bir karşılıklı temsil sistemi ve sıkı, kalıcı bir işbirliği, Komünist Gençlik Enternasyonali'nin her türlü faaliyet alanında (önderlik, ajitasyon, örgütlenme, Komünist Gençlik Örgütlerini güçlendirme ve destekleme çalışması) kazanımlar elde etmesini güvence altına alır.

Komünist Enternasyonal ve Kızıl Sendikalar Enternasyonali

Amsterdam (Sarı) Sendikalar Enternasyonali'ne Karşı Mücadele

12 Temmuz 1921

I

Burjuvazi, işçi sınıfını yalnızca açık bir biçimde zor kullanarak değil, aynı zamanda kurnazca aldatmacalarla da esaret altında tutar. Okul, kilise, parlamento, sanat, edebiyat, günlük basın, tüm bunlar burjuvazinin elinde, işçi kitlelerini aldatmanın ve burjuva düşünceleri proleterya içerisinde yaymanın güçlü birer aracı haline gelirler.

Egemen sınıfların işçi kitlelerine aşılamakta başarılı olduğu fikirlerden biri de, sendikal tarafsızlıktır; sendikaların siyaset dışı örgütler oldukları ve hiçbir parti bağlantılarının olmaması gerektiği fikridir.

Son birkaç on yıl boyunca ve özellikle, emperyalist savaşın sona ermesinden bu yana, Avrupa'daki ve Amerika'daki sendikalar proletarya örgütlerinin en büyükleri durumuna geldiler, bazı ülkelerde işçi sınıfının tümünü kucakladılar. Burjuvazi, kapitalist sistemin yakın geleceğinin, sendikaların kendilerini burjuva etkilerden ne dereceye kadar kurtarabildiklerine bağlı olduğunun farkındadır. Bu nedenle, uluslararası burjuvazi ve onun sosyal demokrat çanak yalayıcıları, burjuva sosyal-demokrat ideolojinin sendikalar üzerindeki nüfuzunu ne pahasına olursa olsun sürdürebilmek için çılgınca çaba harcamaktadırlar.

Burjuvazi, açık bir şekilde işçi sendikalarını burjuva partilerini desteklemeye çağıramaz. Ama onlara hiçbir partiyi desteklememe çağrısı yapar; bununla kastettiği sendikaların komünist partiyi desteklememe-

si gerektiğidir.

Sendikaların tarafsız ve apolitik olması gerektiği fikrinin uzun bir tarihi geçmişi vardır. İngiltere, Almanya, Amerika ve öteki ülkelerin sendikaları, onlarca yıldır, bu fikre inanmaktadırlar. Papazların iplerini ellerinde tuttukları Hıristiyan sendikaları, burjuva Hirsch-Duncker sendikalarının liderleri, saygıdeğer ve barış-sever İngiliz sendikaları, Almanya'nın bağımsız sendikalarının üyeleri ve sendikalizmin birçok temsilcisi; bunların tümü, bu fikri kabul eder duruma gelmişlerdir. Legien, Gompers, Jouhaux ve benzerleri, yıllardır tarafsızlığı vaaz etmektedirler.

Gerçekte sendikalar, hiçbir zaman tarafsız olmamışlardır ve isteseler de hiçbir zaman olamazlardı. Sendikal tarafsızlık, sadece işçi sınıfına zarar vermez; aynı zamanda, bu tarafsızlığın sürdürülebilmesinin olanağı da yoktur. Sermaye ile emek arasındaki mücadelede, hiçbir kitlesel işçi örgütü tarafsız kalamaz. Sendikalar, burjuva partileriyle ve proletarya partileriyle olan ilişkilerinde tarafsız kalamazlar. Burjuvazinin liderleri bunu gayet iyi bilmektedirler. Ancak, nasıl ki kitlelerin ölümden sonraki hayata inanmaları burjuvazi için temel önemdeyse, aynı kitlelerin, sendikaların apolitik örgütler olabileceklerine ve bu sendikaların, işçi sınıfının komünist partisiyle ilişkilerinde tarafsız olabileceklerine inanmaları da o derece gerekli bir şeydir. Egemenliğini sürdürmek ve işçileri ezerek artı değer elde etmek için, burjuvaziye, yalnızca papazlar, polisler, generaller ve polis ajanlar yetmez; o aynı zamanda, işçi sendikalarında tarafsızlığı ve siyasal mücadeleye katılmaktan kaçınmayı vaaz edecek sendika bürokratı ve "işçi önderleri"ne de ihtiyaç duymaktadır.

Avrupa ve Amerika'nın ileri işçileri, tarafsızlık fikrinin içyüzünü, daha henüz, emperyalist savaş patlak vermeden önce anlamaya başlamışlardı. Bu fikrin hilesi, sınıf çelişkileri derinleştikçe daha da belirgin hale geldi. Emperyalist katliam başladığında, eski sendika liderleri tarafsızlık maskelerini bir kenara bırakmak ve "kendi" burjuvazilerinin tarafında açıkça yerlerini almak zorunda kalmışlardır.

Yıllarca sendikaların apolitik olduğunu vazetmiş olan sosyal-demokratlar ve sendikalistler, emperyalist savaş sırasında, kendi örgütlerini burjuva partilerin canice politikalarının hizmetine sundular; daha

dün sendikaların "tarafsızlığı"nı bahsedenler, şimdi belirli siyasi partilerin, ama işçi sınıfı partilerinin değil, burjuva partilerin gizlisi saklısı kalmamış ajanları haline geldiler.

Şimdi artık, emperyalist savaş bitti ve aynı sosyal-demokratlar ve sendikalist sendika liderleri bir kez daha sendikaların tarafsızlığı maskesi ardına gizlenmeye yelteniyorlar. Savaşın neden olduğu olağanüstü durumun sona erdiği şu günlerde, burjuvazinin bu ajanları kendilerini yeni duruma uyarlıyorlar; işçileri devrimin yolundan ayırıp, salt burjuvazinin çıkarına uyan bir yola saptırmaya çalışıyorlar.

Ekonomi ve siyaset, kopmaz bağlarla birbirine bağlıdır. Bu bağlantı, bugünkü gibi dönemlerde özellikle sıkıdır. Siyasal yaşamın tüm önemli sorunları, yalnızca işçilerin partisini değil, aynı zamanda proleter sendikaları da ilgilendirmelidir; ve benzer şekilde, tüm önemli ekonomik sorunlar da hem sendikaları hem de işçilerin partisini ilgilendirmelidir. Emperyalist Fransız hükümeti, Ruhr havzasını işgal etmek ve Almanya'yı ezip parçalamak üzere belirli yaş gruplarını askere çağırdığında, Fransız proleter ve sendikal hareketi, bunun, sendikaları ilgilendirmeyen salt politik bir sorun olduğunu söyleyebilir mi? Devrimci bir Fransız sendikacısı, bu sorun karşısında tarafsız kalabilir mi? Ya da, başka bir örneği ele alalım: Eğer İngiltere'de, günümüzdeki kömür madencileri grevi gibi, yalnızca ekonomik bir hareket gelişirse, komünist parti, bunun yalnızca sendikal bir sorun olduğunu, kendisini ilgilendirmediğini söyleyebilir mi? Milyonlarca işsizin açlığa ve yoksulluğa karşı mücadelesinin gündemde olduğu; proletaryanın konut yetersizliğini hafifletmek için burjuvazinin evlerine el koyulması sorununun ortaya konulmasının gerektiği; proletaryanın silahlandırılması sorununun, giderek daha geniş işçi kitlelerinin gündemine, kendi pratik yaşamları sayesinde girdiği; işçilerin birbiri ardına pek çok ülkede fabrika ve sanayi tesisleri işgallerini örgütlediği böylesi bir zamanda; sendikaların siyasal mücadeleye müdahale etmemeleri ve tüm partilerle ilişkilerinde tarafsız kalmaları gerektiğini söylemek, pratikte burjuvaziye hizmet etmek demektir.

Avrupa ve Amerika'daki siyasi partilerin tümü, kullandıkları çok çeşitli isimlere karşın, genel olarak, üç gruba ayrılabilir: 1- burjuvazinin partileri; 2- küçük burjuvazinin partileri (başlıcaları sosyal-demok-

ratlardır) ve 3- proletaryanın partisi. Kendilerinin apolitik ve sözü edilen üç grup partiyle ilişkilerinde tarafsız olduğunu ilan eden sendikalar, gerçekte küçük burjuva ve burjuva partilerini desteklemektedirler.

II

Amsterdam Uluslararası Sendikalar Federasyonu (USF), İkinci Enternasyonal'in ve İkibuçukuncu Enternasyonal'in içinde buluştukları ve el ele verdikleri bir örgüttür. Tüm uluslararası burjuvazi, bu örgüte umut ve güvenle bakmaktadır. USF'nin temel prensibi sendikaların tarafsızlığıdır. Burjuvazinin ve onun uşaklarının, sosyal demokratlar ve sağ-kanat sendikalistlerin, Batı Avrupa ve Amerika'nın geniş işçi kitlelerini "sendikaların tarafsızlığı" sloganı altında toplamaya can atmaları rastlantı değildir. Politik olan İkinci Enternasyonal'in açıkça burjuvazinin saflarına geçmiş ve tamamıyla çökmüş olduğu bir anda, kendi gerçek renklerini bir kez daha tarafsızlık maskesi altında gizlemeye çalışan USF, belirli bir başarı elde etmektedir. USF, tarafsızlık bayrağı altında, burjuvazinin en rezil ve zorlu görevlerini yerine getirmektedir: İngiltere'de maden işçilerinin grevinin boğulması (bu görev, hem İkinci Enternasyonal'in başkanı hem de aynı zamanda USF'nin en tanınmış liderlerinden birisi olan, meşhur J.H. Thomas tarafından bizzat tamamlandı.), işçi ücretlerinin düşürülmesi, Alman emperyalist burjuvazisinin günahlarını ödemek üzere Alman işçilerinin organize biçimde yağmalanması...

İşçi liderleri -Leipart, Grassman, Albert Thomas, Jouhaux, J.H. Thomas,Wissell,Bauer ve Robert Schmidt- aralarında bir işbölümü yapmakta karar kılmışlardı: Bunların arasında daha önce sendika liderliği yapmış olan bazıları şimdi bakan, komiser vb. olarak burjuva hükümetlerin hizmetine girmiş bulunurken, bunlarla aynı hamurdan yoğrulmuş olan diğerleri USF'nin başını çekmekte ve kendi sendikalarında örgütlü işçilere siyasi mücadelede tarafsızlığı öğütlemektedir.

USF, şu anda uluslararası sermayenin başlıca dayanağıdır. Sendikaların apolitikliği ve tarafsızlığı yönündeki düzmece fikirle savaşmanın zorunluluğu kavranmadan, kapitalizmin bu kalesine karşı başarılı bir biçimde mücadele yürütülemez. Uluslararası Amsterdam sarı sendikasına karşı en etkin mücadele yöntemlerinin geliştirilmesi için, en

başta, tek tek her ülkede parti ve sendikalar arasındaki ilişkilerin açık ve net bir şekilde tanımlanması gerekmektedir.

III

Komünist parti, proletaryanın öncü birliği, onun üyeleri, proletaryanın kapitalist boyunduruktan nasıl kurtulacağını kavramış ve bundan dolayı komünist programı bilinçli olarak kabul etmiş öncü kesimidir.

Sendikalar, belirli bir üretim kolundaki tüm işçileri, sadece bilinçli komünist işçileri değil, aksine günlük yaşamlarının derslerinden öğrendikçe komünizmi yavaş yavaş benimseyen proletaryanın orta ve hatta en geri tabakasını da kapsayan geniş kapsamlı proleter kitle örgütleridir. Proletaryanın iktidarı zapt etmesinden önceki dönemde, bizzat iktidar için mücadele döneminde ve iktidarın ele geçirilmesinden sonraki dönemde, sendikaların rolü, birçok açıdan farklılık gösterebilir. Fakat sendikalar her zaman için partiye oranla daha geniş kitleleri kapsayan, partiden daha geniş ve daha genel örgütlerdir; partiyle ilişkilerinde, nispeten, merkezle ilişki içindeki çeper rolü oynamaları gerekir. İktidarın ele geçirilmesinden önceki dönemde, gerçek devrimci sendikalar, işçileri asıl olarak ekonomik bir temelde, kapitalizm çerçevesinde elde edilebilecek kazanımlar için savaşım vermek üzere örgütlerler. Yine de, onların tüm faaliyetlerinin temel amacı, kapitalizmi bir proleter devrimle yıkmak için proleter mücadeleyi örgütlemek olmalıdır. Devrim sırasında ise, gerçek devrimci sendikalar, partiyle yakın bir işbirliği içinde çalışırlar; kitleleri kapitalist mevzilere saldırı için örgütlerler ve sosyalist devrimin örgütlenmesinden sorumludurlar. İktidar kazanıldıktan ve sağlamlaştırıldıktan sonra, ekonomik örgütlenme, sendikal çalışmanın yoğunlaştığı odak noktası haline gelir. Sendikalar, neredeyse tüm güçlerini ekonominin sosyalist bir temelde örgütlenmesi görevine ayırırlar ve etkin bir biçimde komünizmin pratik okuluna dönüşürler. Mücadelenin her üç aşamasında da sendikalar, proletarya mücadelesine önderlik eden proletaryanın öncüsünü, komünist partiyi desteklemelidirler. Bu hedefe ulaşmak için, komünistler ve komünistlere sempati duyan unsurlar, sendikaların içinde komünist hücreler örgütlemelidirler; bu hücreler, her bakımdan bir bütün olarak komünist partisine bağlıdırlar.

Komünist Enternasyonal'in İkinci Kongresi tarafından formüle edilen, her sendikada komünist hücreler oluşturma taktiğinin doğruluğu geçtiğimiz yıl boyunca kendisini kanıtlamıştır. Almanya, İngiltere, Fransa ve İtalya'da ve öteki bazı ülkelerde önemli sonuçlar elde edilmiştir. Almanya'da, azımsanmayacak sayıdaki deneyimsiz işçi, doğrudan doğruya herhangi bir fayda elde edemeyişlerinden dolayı uğradıkları hayal kırıklığı nedeniyle, son zamanlarda bağımsız sendikaları terketmektedir. Ama bu gerçek, Komünist Enternasyonal'in, komünistlerin sendikal harekete katılmaları konusunda aldığı ilkesel konumu değiştirmemelidir. Komünistler, kurtuluşun eski sendikaları terkedip örgütsüz kalmakta değil, ancak sendikaları devrimcileştirmekte, onları reformist ruhtan ve hain reformist liderlerden kurtarmakta ve devrimci proletaryanın gerçek birer kaleleri haline getirmekte olduğunu proleterlere açıklamalıdırlar.

IV

Önümüzdeki dönemde tüm komünistlerin en önemli görevi, sendikalarda örgütlenmiş olan işçilerin çoğunluğunu kazanmak için kararlı ve etkin bir mücadele yürütmektir. Bir komünist, işçi sendikalarının şu anki gerici ruh halinden dolayı yılmamalıdır; tersine tüm ayak diretmelerin üstesinden gelmeye ve gündelik mücadelelerinde aktif bir biçimde yer alarak, sendikaları komünizme kazanmaya çalışmalıdır.

Her komünist partinin gücünün en iyi ölçütü, onun sendikalardaki işçi kitlesinin üzerinde sahip olduğu etkidir. Parti, onların vasiliğine soyunmaya özenmeden, sendikaları nasıl etkilemesi gerektiğini öğrenmelidir. Parti otoritesine tabi olan, sendikadaki komünist hücredir, sendika değil. Bir bütün olarak sendikaların, istekli ve gönüllü bir biçimde partinin önerilerini izlemesini sağlamak için, parti, sendikalardaki komünist hücrelerin ısrarlı, özverili ve zekice yürütecekleri çalışmaya dayanmak zorundadırlar.

Fransa'da sendikalar, şu sıralarda, sağlıklı bir mayalanma döneminden geçiyorlar. İşçi sınıfı, kendi saflarındaki krizin ardından giderek gücünü yeniden toplamaya başlıyor ve bundan böyle, sosyal-reformistlerin ve sendikalistlerin ihanetini mahkum etmeyi öğreniyor.

Fransa'daki bazı devrimci sendikalistler, politik mücadele ve pro-

leter siyasal parti fikrine karşı hala önyargılılar. Onlar hala 1906'da ünlü Amiens Şartı'nda açıklanmış haliyle tarafsızlık ilkesine sıkı sıkıya bağlıdırlar. Devrimci sendikalistlerin bir kanadı tarafından alınan bu hatalı ve zaaflı tutum, hareket için potansiyel bir tehlikedir. Eğer bu kanat, sendikalarda çoğunluğu kazanırsa, nasıl hareket edeceğini bilemeyecek ve sermayenin ajanlarına, Jouhoux'lara, Dumoulins'lere, vb. karşı aciz kalacaktır.

Devrimci sendikalistler, komünist partinin kendisi tutarlı bir politika geliştirinceye dek, kararlı bir çizgiden yoksun kalacaklardır. Fransız Komünist Partisi, devrimci sendikalistlerin politik olarak en ileri düzeyde olanlarıyla dostane bir işbirliğinin yollarını aramalıdır. Bununla beraber, partinin, iki ya da üç üyesinin bulunduğu her yerde komünist hücreler oluşturarak öncelikle kendi üyelerine dayanması esastır. Parti, tarafsızlık kavrayışına karşı acil bir ajitasyon kampanyası başlatmalıdır. O, dostça ama tavizsiz bir tutumla, devrimci sendikalizmin hatalı yönlerini anlatmalıdır. Fransız sendikal hareketini devrimcileştirebilecek ve partiyle hareket arasında sıkı bir işbirliği kurabilecek yegane yaklaşım budur.

İtalya'daki durumun bazı özgül yönleri bulunmaktadır. Sendikaların tabandaki üyeleri devrimcidir, ne var ki İşçi Konfederasyonu'nun (Confederazione del Lavaro) liderliği, USF'ye sempati duyan su katılmamış reformistlerin ve merkezcilerin elindedir. Bu nedenle, İtalyan komünistlerinin birinci görevi, sendika liderlerinin ihanetlerini ve kararsızlıklarını sistemli ve sabırlı bir biçimde teşhir etmek için, sendikalarda günlük talepler etrafında sıkı bir mücadele örgütlemek ve bu yolla sendikaları onların kontrollerinden çekip kurtarmaktır.

İtalyan komünistleri devrimci sendikalistlere karşı Fransız komünistlerinin uyguladığı tutumu sergilemelidirler.

İspanya'da sendikal hareket görünüşte son derece devrimcidir, fakat açıkça tanımlanmış hiçbir hedefe sahip değildir. Komünist parti, genç ve görece zayıftır. Komünistler, sendikalarda sağlam bir tabanı güvenceye almak için mümkün olan her şeyi yapmalıdırlar. Bunun için, sendikalara aktif destek vermeli, önerilerde bulunmalı, onların içinde güçlü bir ajitasyon kampanyası yürütmeli ve mücadeleyi koordine etmenin ilk adımı olarak parti ve sendikalar arasında sıkı bağlar

kurmalıdırlar.

İngiliz sendikal hareketi içinde önemli gelişmeler yaşanıyor. Sendikalar, hızla devrimci bir yönelim kazanıyorlar. Kitle hareketi gelişiyor ve eski sendika liderleri hareketten dışlanıyor. Parti, kendisini en büyük sendikalara (madencilerin sendikası, vb.) sağlam bir biçimde yerleştirmek için elinden gelen her şeyi yapmalıdır. Parti üyeleri sendikalarında aktif olmalı, komünist etkiyi yaymak için durup dinlenmeden çalışmalıdırlar. Kitlelerle daha yakın ilişkiler kurmak için her türlü çaba gösterilmelidir.

Daha yavaş da olsa, aynı devrimci süreç ***Amerika***'da da yaşanmaktadır. Komünistler hiçbir koşulda gerici İşçi Federasyonu'nun* saflarını terk etmemelidirler. Aksine, onları devrimcileştirme amacıyla eski sendikalarda sağlam bir yer tutmaya çalışmalıdırlar. Komünistlerin, partiye en fazla sempati duyan DSİB (Dünya Sanayi İşçileri Birliği-IWW) üyeleriyle çalışmaları yaşamsal önemdedir; ancak bu, DSİB'in siyasal tutumlarının tartışılmasını engellemez.

Japonya'da geniş bir sendikal hareket kendiliğinden bir biçimde gelişmektedir, ama şimdiye kadar net bir önderlik ortaya çıkmış değildir. Japon komünistleri bu hareketi desteklemeli ve onun üstünde Marksist bir etki yaratmak için gayret sarfetmelidirler.

Çekoslovakya'da, partimiz işçi sınıfının çoğunluğunun desteğine sahiptir, ancak sendikal hareket hala büyük ölçüde sosyal-yurtseverlerin elindedir; üstelik, etnik çizgilerle bölünmüştür. Bu, bizden kaynaklanan kararsız politikaların ve kötü örgütlenmenin sonucudur. Parti, durumu iyileştirmek için çok büyük bir çaba sarfetmeli ve sendikal hareketin önderliğini kazanmalıdır. Sendikalarda hücrelerin oluşturulması ve her milliyetten komünistler için merkezi bir sendika organının oluşturulması, kesinlikle gereklidir. Ayrıca, politik olarak bölünmüş çeşitli sendikaları birleştirmek için her türlü çaba gösterilmelidir.

Avusturya ve ***Belçika***'da sosyal-yurtseverler, binbir marifetle sendikalar içerisinde sıkı bir etki yaratmayı başarmışlardır. Bu iki ülkede

---

* *Amerikan İşçi Federasyonu (AFL). İlk başkanı, burjuvazinin en sadık bekçi köpeği, grev kırıcı, Samuel Gompers idi. O zamanlarda çoğunluğu vasıflı işçilerden oluşmaktaydı. 1955'de sanayi işçileri sendikası CIO ile birleşerek, bugünkü AFL-CIO adını aldı.*

mücadelenin cereyan ettiği temel alan sendikal harekettir ve bu nedenle komünistler, tüm dikkatlerini söz konusu çalışma alanına yöneltmelidirler.

Norveç'te parti, işçilerin çoğunluğunun desteğini almış durumdadır; şimdi, sendikalardaki konumunu sağlamlaştırmalı ve merkezci unsurları sendika önderliğinden defetmelidir.

İsveç'te parti, yalnızca reformizmle değil, ayrıca sosyalist hareket içindeki küçük burjuva akımlarla da mücadele etmek zorundadır.

Almanya'da parti, sendikaların desteğini adım adım elde etme bakımından doğru yoldadır. Sendikalardan çekilmeyi savunanlara asla taviz verilmemelidir. Bu, sosyal-yurtseverlerin ekmeğine yağ sürmek olacaktır. Komünistleri sendikalardan dışlamaya yönelik tüm çabalara inatçı bir biçimde direnilmeli ve örgütlü işçilerin çoğunluğunu kazanmak için her türlü çaba sarfedilmelidir.

V

Bu değerlendirmeler, bir yanda Komünist Enternasyonal, diğer yanda ise Kızıl Sendikalar Enternasyonali (KSE) arasında kurulması gereken ilişkileri belirlemektedir.

Komünist Enternasyonal'in görevi, yalnızca kelimenin dar anlamıyla proletaryanın siyasi mücadelesini yönlendirmek değil, hangi biçime bürünürse bürünsün, bütünsel kurtuluş mücadelesini yönetmektir. Komünist Enternasyonal, çeşitli ülkelerdeki komünist partilerin merkez komitelerinin aritmetik toplamından ibaret olamaz. O, ister salt siyasi örgüt olsun, isterse sendika, kooperatif, sovyet, kültürel örgüt vb. gibi örgütler olsun, tüm proleter örgütlerin çalışmalarına ve mücadelelerine esin kaynağı olmalı, onları yüreklendirmeli ve birleştirmelidir.

KSE, sarı Amsterdam Enternasyonali'nin aksine, hiçbir koşulda apolitik ya da tarafsız bir tutum takınamaz. İkinci, "İkibuçukuncu" ve Üçüncü Enternasyonallerle olan ilişkilerinde tarafsız olmayı isteyen herhangi bir örgüt, kaçınılmaz olarak burjuvazinin elinde bir kukla haline gelecektir. Aşağıda ana hatları verilen, Komünist Enternasyonal'in Üçüncü Dünya Kongresi'nin KSE'nin Birinci Kongresi'ne sunacağı Kızıl Sendikalar Enternasyonal Konseyi için eylem programı,

pratikte yalnızca komünist partiler ve Komünist Enternasyonal tarafından savunulacaktır. Sadece bu nedenle bile, kızıl sendikalar eğer her ülkede, sendikal hareketi gerçekten devrimcileştireceklerse, sendikalara düşen devrimci görevleri dürüstçe ve kararlı bir biçimde yerine getirmek istiyorlarsa, söz konusu ülkenin komünist partisiyle el ele, yakın ilişki içinde çalışmak durumunda olacaktır ve Kızıl Sendikalar Enternasyonal Konseyi de, tüm çalışmasını Komünist Enternasyonal'in çalışmasıyla uyumlu hale getirmek zorunda kalacaktır.

Fransa, İspanya, İtalya ve diğer bazı ülkelerdeki kimi dürüst devrimci sendikalistlerin, tarafsızlığa, "bağımsızlığa", apolitikliğe ve partisizliğe karşı gösterdiği itibar, nesnel olarak, burjuva ideolojisine verilen bir ödünden başka bir şey değildir. Burjuvazinin tüm bağımsızlık ve tarafsızlık düşüncelerini kesinkes reddetmedikçe, kızıl sendikalar sarı Amsterdam Enternasyonali'ni bozguna uğratmayı veya kapitalizmi yıkmayı başaramayacaklardır.

Güçlerden tasarruf edilmesi ve vurucu gücün toparlanması için ideal durum, siyasi partilerin, yanısıra işçi sınıfı örgütlerinin diğer tüm biçimlerini de kucaklayan tek bir proletarya enternasyonalidir; ve bu şüphesiz geleceğin örgütüdür. Ancak şimdiki geçiş döneminde, farklı ülkelerdeki sendikal örgütlerin çok çeşitli oluşu nedeniyle, bir bütün olarak Komünist Enternasyonal platformu üzerinde duran, üye kabulünde Komünist Enternasyonal'e göre daha büyük bir serbestliğe sahip bağımsız bir uluslararası kızıl sendikalar birliğini yaratmak gereklidir.

Komünist Enternasyonal'in Üçüncü Kongresi, bu çizgiler doğrultusunda örgütlenen Kızıl Sendikalar Enternasyonal Konseyi'ni tüm kalbiyle destekleme sözü verir. Komünist Enternasyonal ve KSE arasında daha sıkı ilişkiler kurmak için, Komünist Enternasyonal'in Üçüncü Kongresi şunu önerir: Komünist Enternasyonal ve Kızıl Sendikalar Enternasyonal Konseyi, birbirlerinin platformlarında karşılıklı olarak üç üyeyle daimi olarak temsil edilmelidirler.

Komünist Enternasyonal'e göre, Kızıl Sendikaların Eylem Programı yaklaşık olarak şöyle olmalıdır:

Eylem Programı

1. Şiddetli dünya ekonomik krizi, toptan fiyatların yıkıcı bir biçimde düşüşü, gerçekte bir kıtlıkla el ele giden malların aşırı üretimi, ücretleri düşürmeyi ve işçileri onlarca yıl geriye götürmeyi amaçlayan burjuvazinin izlediği saldırgan, işçi sınıfı karşıtı politika -tüm bunlar bir yandan kitleler arasında hoşnutsuzluğa, diğer yandan ise, eski sendikaların ve onların mücadele yöntemlerinin iflasına yol açmıştır. Dünya ölçeğindeki devrimci, sınıf bilinçli sendikalar yeni görevlerle karşı karşıya bulunmaktadır. Kapitalist parçalanmanın bu döneminde kapitalist saldırıyı geri püskürtmek ve eski mevzileri sağlamlaştırdıktan sonra taarruza geçmek için yeni ekonomik mücadele biçimleri geliştirilmeli ve sendikalar saldırgan bir ekonomi politikası izlemelidir.

2. Sendika taktiklerinin temeli, devrimci kitlelerin ve onların örgütlerinin sermaye karşısındaki doğrudan eylemi olmalıdır. İşçilerin kazanımları, kitlelerin gerçekleştirdiği doğrudan eylemin ve uyguladıkları devrimci baskının derecesiyle doğru orantılıdır. Doğrudan eylemle kastedilen, patronlar ve devlet üzerindeki doğrudan baskının bütün biçimleridir; işçi sınıfını sosyalizm mücadelesinde birleştirecek olan boykotlar, grevler, sokak gösterileri, fabrika işgalleri, silahlı ayaklanma ve öteki devrimci faaliyetler. Bu nedenle, devrimci sınıf sendikalarının görevi, doğrudan eylemi, bir eğitim ve işçi kitlelerini toplumsal devrim ve proletarya diktatörlüğü için mücadeleye hazırlama aracı haline getirmektir.

3. Mücadelenin son yılları, sendikal örgütlerin zayıflığını özellikle açık bir biçimde göstermiştir. Aynı işletmedeki işçilerin birkaç farklı sendikaya üye olmaları, onların mücadele yeteneğini azaltmaktadır. Mücadelenin güçten düşmemesi için çıkış noktası, sendikaların saf sendikal yapılardan, üretim dallarına göre örgütlenmeye geçmeleri olmalıdır. "Bir işletmede tek bir sendika"; örgütlenme sloganı bu olmalıdır. Sendikaların kaynaşması devrimci bir yoldan gerçekleştirilmelidir; sorun, fabrikalardaki sendika üyeleri arasında ve ardısıra bölgesel ve yerel konferanslarda ve ulusal kongrelerde ortaya konmalıdır.

4. Her fabrika ve işletme devrimin bir kalesi haline gelmelidir. Sıradan sendika üyeleriyle aradaki geleneksel ilişki biçimleri (mali sek-

reter, başkan, delegeler ve diğerleri) fabrika komiteleri oluşturularak aşılmalıdır. Siyasal eğilimleri ne olursa olsun, tüm işçiler fabrika komitelerinin seçilmesine katılmalıdır. Kızıl Sendikalar Enternasyonali (KSE) taraftarları, tüm fabrika işçilerini temsili organlarının seçimine girmeye teşvik etmelidir. Fabrika komitesi seçimlerini aynı düşüncedeki yoldaşların toplantıları haline getirmeye, yalnız bir partinin çizgisini hakim kılmaya ve böylece de geniş partisiz kitleleri seçimlerden dışlamaya dönük her girişim, kesin olarak mahkum edilmelidir. Böylesi, bir fabrika komitesinden çok bir parti hücresi olurdu. Devrimci işçiler, genel toplantıları ve fabrika komitelerini, parti hücreleri, eylem komiteleri ve saflarındaki üyelerin çalışması aracılığıyla etkilemelidirler.

5. Fabrika ve işyeri komitelerinin önüne konulması gereken ilk talep, işsizlik dolayısıyla işten çıkartılan işçilere işletmenin kasasından tazminat ödenmesidir. İşletmenin, hiçbir yükümlülük taşımadan işçileri sokağa atmasına hiçbir koşulda izin verilmemelidir. Patronlar, çalışma ücretlerini tam olarak ödemek zorunda bırakılmalıdır. Sadece işsizler değil, aksine özellikle farklı işletmelerde çalışmakta olan işçiler, bu platformda örgütlendirilmelidirler; onlara işsizlik sorununun kapitalist ilişkiler var oldukça çözülemeyeceği ve işsizliği yenmenin en iyi yönteminin, toplumsal devrim ve proletarya diktatörlüğü için mücadele etmek olduğu gösterilmelidir.

6. Bugün, işyerlerinin kapanması ve kısa süreli çalıştırma, burjuvazinin işçileri daha düşük ücretlere, daha uzun iş saatlerine ve fabrika sözleşmelerinin sonlandırılmasına razı olmaya zorlamakta kullandığı en önemli iki silahtır. Lokavt, giderek, örgütlü burjuvazinin örgütlü işçi kitlelerine karşı kullandığı "doğrudan eylem" biçimi haline geliyor. Sendikalar, fabrikaların kapanmasına karşı mücadele etmeli ve işçilerin kapatmanın ardındaki nedenleri soruşturma hakkına sahip olmasını talep etmelidir. Bu amaçla, hammaddeleri, yakıtı, siparişleri vs. denetleyecek, üretim için gerçekten gerekli hammadde stoğunu gözden geçirecek ve bankalarda istiflenmiş para rezervlerini kontrol edecek, özel denetim komisyonları kurulmalıdır.

Özel olarak seçilmiş denetim komisyonları, söz konusu şirketle diğerleri arasındaki mali ilişkileri iyice soruşturmalıdır; bu şekilde, ticari gizliliğin ortadan kaldırılması, işçilerin önüne acil pratik bir sorun

olarak çıkacaktır.

7. Fabrikaların birbiri ardına toplu halde kapatılmasına ve ücret kesintilerine karşı mücadele yöntemlerinden biri de, fabrika işgali ve işgal edilen fabrikalarda üretimin işçilerce sürdürülmesidir. Metalara aşırı talebin varolduğu koşullarda, üretimin sürdürülmesi özellikle önemlidir ve bu nedenle işçiler fabrika ve atölyelerin kasıtlı olarak kapatılmasına izin vermemelidir. Yerel koşullara, üretim koşullarına, siyasal duruma ve toplumsal mücadelenin şiddetine göre, sermaye üzerinde baskı yapmanın başka yolları da kullanılabilir ve kullanılmalıdır. İşçiler tarafından işgal edilen fabrikaların yönetimi, fabrika ve işyeri komitelerinin ve özellikle amaca uygun olarak seçilmiş sendika temsilcilerinin ellerine teslim edilmelidir.

8. Ekonomik mücadele, savaş öncesindekine göre ücretleri yükseltme ve çalışma koşullarını iyileştirme sloganı altında yürütülmelidir. Çalışma koşullarını yeniden savaş öncesindeki düzeye geriletme yönündeki tüm çabalar, kararlı ve devrimci bir biçimde geri püskürtülmelidir. İşçi sınıfının savaş sırasında ortaya çıkan yoksunlukları, ücret artışlarıyla ve çalışma koşullarının iyileştirilmesiyle telafi edilmelidir. Yabancı rekabetle ilgili kapitalist argümanlara hiçbir zaman itibar edilmemelidir. Devrimci sendikalar, ücretler ve çalışma koşulları sorununa farklı ülkelerin soyguncuları arasındaki rekabet açısından değil, emek gücünün idamesi ve korunması bakımından yaklaşmalıdırlar.

9. Ekonomik krizin sonucu olarak, eğer kapitalist politika ücretlerde kesintiye yol açıyorsa, devrimci sendikaların görevi, çeşitli sanayi dallarında ücretlerin birbiri ardına düşürülmesini engellemek, yani birçok gruba bölünmeye izin vermemektir. Ekonominin toplumsal olarak yararlı dallarında çalışan işçiler (madenciler, demiryolu işçileri, elektrik ve gaz işçileri) baştan itibaren mücadeleye girişmeli, öyle ki, kapitalist saldırıya karşı direniş, ülkenin ekonomik hayatının ana merkezlerini etkilemelidir. Bu mücadelede, tek tek kısmi grevlerden, önemli sanayi kollarının herbirinde ulusal ölçekteki genel grevlere kadar tüm direniş biçimleri kullanılabilir.

10. Sendikalar, belirli sanayi kollarında uluslararası ölçekte genel grevler hazırlama ve örgütleme sorununu pratik olarak gündemlerine almalıdırlar. Uluslararası taşımacılıkta ve kömür madenciliğindeki ge-

çici iş durdurmalar, burjuvazinin gerici niyetlerine karşı güçlü bir silahtır. Sendikalar ekonomik mücadelenin en uygun anını seçebilmek için dünyanın durumunu yakından takip etmelidirler. Onlar, herhangi bir tür uluslararası eylemin ancak sarı Amsterdam Enternasyonali'yle hiçbir ortak yanı bulunmayan, gerçekten devrimci uluslararası sendikaların kurulmasıyla mümkün olabileceği gerçeğini bir an olsun unutmamalıdırlar.

11. Devrimci hareket, oportünistlerin her yerde vazettikleri, toplusözleşme maddelerine mutlak olarak bağlı kalınmasını güçlü bir biçimde eleştirmelidir. Toplusözleşme, ateşkesten başka bir şey değildir. Patronlar her zaman ele geçirdikleri ilk fırsatta bu sözleşmeleri ihlal ederler. Toplusözleşmelere karşı bu sadakatli tutum, burjuva ideolojisinin işçi sınıfı önderlerinin zihinlerine köklü bir biçimde yerleşmiş olduğunun kanıtıdır. Devrimci sendikalar toplusözleşmeleri reddetmemelidir, ancak onların değerinin sınırlı olduğunu bilmeli ve işçi sınıfının yararına olduğunda bu sözleşmeleri bozmaya hazırlıklı olmalıdır.

12. İşçi örgütlerinin tek tek patronlara ya da işveren gruplarına karşı mücadelesi, ulusal ve yerel koşullara uyum gösterirken, aynı zamanda işçi sınıfının kurtuluşu için verilen önceki mücadelelerden edinilen tüm deneyimlerden yararlanmalıdır. Örneğin, her önemli grev eksiksiz bir biçimde hazırlıklı olmayı gerektirir. Ayrıca, daha başlangıçta grev kırıcılarına karşı mücadele etmek için ve burjuva hükümetler tarafından cesaretlendirilen çeşitli türden sağ örgütlerin provokatif eylemlerine karşı çatışmalar için işçiler özel gruplar oluşturmalıdır. İtalya'daki Faşistler, Alman teknik acil yardım kuvvetleri, Fransa ve İngiltere'de eski subaylardan ve küçük rütbeli askerlerden oluşturulan sivil örgütler; tüm bu örgütlenmelerin amacı, sadece grev kırıcılığı yapmak değil, işçi sınıfı örgütlerini parçalayıp yok ederek ve önderlerini ortadan kaldırarak, işçi sınıfının tüm faaliyetlerini tahrip etmek ve bastırmaktır. Bu koşullar altında, özel grev milislerinin ve öz-savunma gruplarının örgütlenmesi bir ölüm kalım meselesidir.

13. Bu savunma örgütleri, yalnızca fabrika sahiplerinin ve grev kırıcıların saldırılarına göğüs germekle kalmamalı, grevlerin ortaya çıktığı yerlerde, fabrikadan içeriye ve dışarıya mal sevkıyatını durdurma inisiyatifini de ellerinde tutmalıdır. Bu işte, nakliye işçileri özellikle

önemli bir rol oynayabilir; onlar bölgedeki tüm işçilerin tam bir desteğiyle, mal sevkiyatını durdurmalıdır.

14. İşçi sınıfının yakın gelecekteki ekonomik mücadelesi, partinin şu sloganında odaklaşmalıdır: "Üretimde işçi kontrolü". İşçiler işçi kontrolünün derhal başlaması için mücadele etmeli, hükümetin ve egemen sınıfların bir takım sahte denetim araçları uydurmasına fırsat vermemelidirler. Egemen sınıfların ve reformistlerin hak eşitliği çalışma grupları ve hak eşitliği denetim komisyonları yaratma yolundaki tüm teşebbüslerine karşı uzlaşmaz bir mücadele verilmesi zorunludur. Bununla birlikte, belirli sonuçlar elde edebilmek için, işletmelerin denetimi sıkı bir şekilde sürdürülmelidir. Devrimci sendikalar, egemen sınıfın suç ortağı olan geleneksel sendika liderlerinin, "millileştirme" düşüncesini işçilere şantaj yapmak ve onları kandırmak için kullanmasına kararlı bir biçimde karşı çıkmalıdırlar. Bu baylar barışçıl bir kamulaştırmadan, yalnızca işçileri devrimci bir faaliyetten ve toplumsal devrimden saptırmak için söz etmektedirler.

15. İşçilerin dikkatini doğrudan görevlerinden saptırmak ve onlarda küçük-burjuva eğilimler uyandırmak için, işçilerin kâra ortak edilmesi fikri ortaya atılmaktadır. Kâr ortaklığı, işçilerin kendi yarattıkları artı değerin önemsiz bir parçasının, onlara geri verilmesi demektir ve bu düşünce, bu nedenle şiddetli ve acımasız bir eleştiriye tabi tutulmalıdır. Devrimci sendikaların sloganı kâra ortaklık değil, "kapitalist kârı yoketmektir".

16. İşçi sınıfının mücadele gücünü felce uğratmak ya da kırmak için, yaşamsal önemdeki sanayi dallarının korunması bahanesiyle, burjuva devletler, fabrikaları ve sanayinin tüm dallarını geçici olarak militarize etme yoluna başvurdular. Sözde ekonomik krizleri önlemek, gerçekte ise sermayeyi savunmak amacıyla, zorunlu hakemlik ve uzlaştırma komisyonları kuruldu. Sermayenin çıkarları doğrultusunda, savaş harcamalarının tüm yükünü işçilerin omuzlarına yıkan ve patronun vergi tahsildarı rolünü oynadığı, vergilerin doğrudan ücretlerden kesilmesi uygulaması da yürürlüğe kondu. Devrimci sendikalar, yalnızca kapitalist sınıfın çıkarlarına hizmet eden bu devlet önlemlerine karşı amansız bir mücadele başlatmalıdır.

17. Çalışma koşullarını iyileştirme, yaşam seviyesini yükseltme ve

işçi denetiminin kurulması için mücadele ederken, bu sorunların kapitalist ilişkiler çerçevesinde nihai olarak çözülemeyeceği daima akılda tutulmalıdır. Devrimci sendikalar, egemen sınıfı sosyal yasaların çıkarılmasına zorlayarak adım adım tavizler koparırken, işçi kitlelerine yalnızca kapitalizmin devrilmesiyle ve proletarya diktatörlüğünün kurulmasıyla toplumsal sorunun çözülebileceğini tam bir berraklıkla açıklamalıdırlar. Onlar her eylemi, her yerel grevi, her çatışmayı görüşlerini tartışmak için kullanmalıdır. Sıradan işçilerin bilinçlerini yükseltmeli ve işçileri, proletarya diktatörlüğünü kurmanın, toplumsal devrimi gerçekleştirmenin zorunlu ve olanaklı olacağı ana hazırlayarak, mücadele deneyiminden dersler çıkarmalıdırlar.

18. Her ekonomik mücadele aynı zamanda siyasal bir mücadeledir, yani bir bütün olarak sınıfı ilgilendiren bir mücadeledir. İşçi sınıfının katılımı ne kadar büyük olursa olsun, devrimci sendikalar söz konusu ülkedeki komünist partiyle yakın ve birleşik bir tarzda çalıştıkları takdirde, ancak o zaman mücadele devrimci olabilir ve proletaryaya en büyük yararı sağlar. Özellikle içinde bulunduğumuz devrimci durumda, işçi sınıfı mücadelesini iki ayrı parçaya bölen teori ve pratik son derece zararlıdır. Her eylem, güçlerin en yoğun bir biçimde toparlanmasını gerektirir, bu ise ancak işçi sınıfı ile onun tüm komünist ve devrimci unsurları verebilecekleri her şeyi sonuna kadar devrimci mücadeleye verdiklerinde başarılabilir. Eğer komünist partiler ve sınıf bilinçli sendikalar ayrı ayrı çalışırlarsa, eylemlerinin başarısızlığı ve yenilgisi kaçınılmazdır. Bu nedenledir ki, komünist partiler ve sendikalar arasındaki eylem birliği ve yakın ilişki, kapitalizme karşı mücadelenin başarılı olması için zorunlu öncelikli koşullardır.

Mart Olayları ve Almanya Birleşik Komünist Partisi

9 Temmuz 1921

Üçüncü Dünya Kongresi, taktikler üzerine kararın, üzerinde hararetli tartışmaların yaşandığı Mart Eylemi'yle ilgili bölümü de dahil olmak üzere tüm önemli kararlarının ***oybirliğiyle*** kabul edildiğini memnuniyetle bildirir. Hatta, Alman muhalefetinin temsilcileri tarafından verilen, Kongre'nin konumunun aslında ne olduğunu ifade eden önerge de buna dahildir. Kongre bunu, Almanya Birleşik Komünist Partisi (VKPD) içinde, Üçüncü Kongre'nin kararları temelinde koordineli ve ortaklaşa bir çalışmanın üstlenilmesi gerektiğinin ve üstlenilebileceğinin bir kanıtı olarak görmektedir. Kongre, VKPD içindeki güçlerin bundan öte parçalanmasını, -bölünmeden söz etmek bir yana- herhangi bir biçimde sektlerin oluşmasını, tüm hareket için büyük bir tehdit olarak değerlendirmektedir.

Kongre, Almanya Birleşik Komünist Partisi Merkez Komitesi'nin ve parti çoğunluğunun, Üçüncü Kongre'nin kararlarını sadakatle yerine getirmesi koşuluyla, muhalefete karşı hoşgörülü bir tutum almasını beklemekte ve KEYK'in, Parti'nin güçlerini birleştirmek için mümkün olan her şeyi yapacağına inanmaktadır. Kongre, önceki muhalefetten istisnasız tüm fraksiyon örgütlenmelerini derhal dağıtmasını, kendisini tamamen ve kesinlikle Parti MK'sinin parlamento fraksiyonuna tabi kılmasını, yayınlarını ilgili parti organlarının kontrolüne bırakmasını, Parti'den ve Komünist Enternasyonal'den ihraç edilmiş kişilerle her türlü politik işbirliğini (yayınlarda işbirliği vb.) derhal kesmesini talep eder.

Kongre, Yürütme Komitesi'ni, Alman hareketinin bundan sonraki gelişimini dikkatle takip etmekle ve en ufak bir disiplin ihlalinin üstesinden gelmek için en enerjik önlemleri derhal almakla görevlendirir.

Max Hoeltz Hakkında Alman Proletaryasına Çağrı

25 Haziran 1921

Alman burjuvazisi, Mart Günleri'nin savaşçılarını ıslahevlerinde ve hapishanelerde toplam 2000 yıllık tutsaklığa mahkum etti. Şimdi de tüm bunlara, Max Hoeltz'un ömür boyu hapis cezasını eklediler.

Komünist Enternasyonal, genel olarak, iç savaşın mücadele hedeflerinde hizmet etmediği sürece, bireysel terör ve sabotaj taktiklerine karşıdır ve devrimci proletaryanın politik önderliğinin yönetiminde olmayan bir gerilla mücadelesine de karşı çıkar. Bununla beraber, Komünist Enternasyonal Max Hoeltz'u, baskıcı doğası cezaevlerindeki yönetimiyle kanıtlanmış olan ve hükümet biçimini beyaz terörle açığa vuran kapitalist düzene karşı isyanın cesur bir savaşçısı olarak tanır.

Max Hoeltz amaca uygun davranmadı. Beyaz terör, ancak sınıfın zaferinin tek güvencesi olan proleter kitle ayaklanmasıyla kırılabilir. Ama Hoeltz'un eylemi, kendisini proletaryanın davasına adamış olmasından ve burjuvaziye olan kininden kaynaklanmıştır. Bu nedenle, Komünist Enternasyonal Kongresi Max Hoeltz'a kardeşçe selamlarını gönderir ve Alman proletaryasını, onu savunmaya çağırır. Kongre'nin umudu şudur ki; Hoeltz, Alman proletaryası onun tutsak edildiği zindanın kapılarını açtığında, Alman işçilerinin özgürlük mücadelesine Komünist Parti saflarında katılacaktır.

Komünistlerin Kooperatiflerdeki Çalışması Üzerine Tezler

10 Temmuz 1921

1- Proleter devrimler çağında, proleter kooperatiflerin önünde iki sorun durmaktadır: Emekçi kitlelere a) politik iktidar mücadelesinde, b) iktidarın ele geçirilmiş olduğu yerde ise, sosyalist toplumun inşasında yardım etmek.

2- Eski kooperatifler, reformizm yolunu tuttular ve devrimci mücadeleden kaçınmaya çalıştılar. Onlar, proletarya diktatörlüğünün yardımı olmaksızın, yavaş "intibak"* yoluyla sosyalizme geçiş düşüncesini temsil ettiler.

Onlar, kooperatiflerin politik tarafsızlığını vaaz ettiler; ancak bu örtü altında, kooperatiflerin emperyalist burjuvazinin çıkarlarına tabi kılınışını sakladılar.

Onların enternasyonalizmi sözlerle sınırlı kaldı. Gerçekte ise, işçilerin uluslararası dayanışmasını, emekçi kitlelerin kendi ülkelerinin burjuvazisi ile ortak çalışmasına dönüştürdüler.

Bütün bu politikayla, devrim eski kooperatifler tarafından ilerletilmez, tersine durdurulur; hızlandırılmaz, tersine engellenir.

3- Keza, kooperatiflerin her çeşit biçimi ve türü de, proletaryanın devrimci hedeflerine hizmet edemez. Tüketici birlikleri, bu hedeflere daha uygun düşer. Ama bunların arasında da, burjuva unsurlardan oluşan çok sayıda birlik bulunmaktadır. Böylesi kooperatifler, devrimci mücadelede kesinlikle proletaryanın yanında yer almayacaktır. Bunu ancak, kent ve kırdaki işçi kooperatifi yapabilir.

---

* *Kooperatiflerin yaygınlaşmasıyla elde edilecek ekonomik üstünlük sayesinde, siyasal iktidar için mücadele yürütmeksizin sosyalizme ulaşılabileceği düşüncesine atıf yapılmakta.*

4- Kooperatif hareketi içindeki komünistlerin görevleri şunlardır: *i)* Komünist düşüncelerin propagandası, *ii)* tek tek kooperatifleri merkez organından ayırmaksızın, kooperatiflerin devrimci sınıf mücadelesinin organlarına dönüştürülmesi.

Görevleri her ülkede komünist kooperatiflerin bir merkezinin örgütlenmesi olan hücrelerin oluşturulması, komünistlerin tüm kooperatiflerdeki yükümlülüğüdür.

Tıpkı merkez gibi bu hücreler de, komünist Parti ve onun kooperatifler içindeki temsilcileriyle sürekli ilişki içinde olmak zorundadırlar. Merkez, komünistlerin kooperatif hareketi içindeki taktiğinin temellerini hazırlayıp ortaya koymalı, bu hareketi yönetmeli ve örgütlemelidir.

5- Mevcut durumda Batı'nın devrimci kooperatiflerinin önünde duran görevler, çalışma süreci içinde daha açık bir şekilde ortaya çıkacaktır. Ama bunların bazıları şimdiden öngörülebilir:

a) Komünist düşünceler için sözlü ve yazılı propaganda ve ajitasyon, kooperatiflerin burjuva uzlaşmacıların yönetiminden ve etkisinden kurtulması için mücadele;

b) Kooperatiflerin komünist parti ve devrimci sendika birlikleriyle bağ kurması. Kooperatiflerin proletaryanın politik mücadelesine, gösterilerine ve politik kampanyalarına doğrudan ve dolaylı katılımı. Komünist partisinin ve onun yayın organlarının maddi olarak desteklenmesi; grevcilerin ve lokavta uğramış işçilerin maddi olarak desteklenmesi vs.

c) Burjuvazinin emperyalist politikasına karşı mücadele ve bunun sonucu olarak, Antant'ın, Sovyet Rusya'nın ve diğer ülkelerin işlerine karışmasına karşı mücadele;

d) Çeşitli ülkelerin kooperatiflerinin işçileri arasında, yalnızca düşünsel ve örgütsel değil, aynı zamanda ticari ilişkilerin de sağlanması;

e) Sovyet Rusya ve diğer Sovyet Cumhuriyetleriyle çeşitli ticari anlaşmaların hızla imzalanması ve ticari ilişkilerin sürdürülmesi için mücadele;

f) Bu ülkelerle mal alış-verişine olabildiğince canlı katılım;

g) Kooperatiflere verilen imtiyazlar yoluyla Sovyet devletlerinin doğal zenginliklerinin kullanımına katılım;

6- Kooperatiflerin görevi, ancak proleter devrimden sonra, tam gelişmesini bulacaktır. Ama Sovyet Rusya'nın deneyimlerine dayanarak, bu çalışmanın bazı karakteristik özellikleri şimdiden söylenebilir:

a) Tüketici birlikleri, ürünlerin dağılımını, proleter hükümetin planına göre üstlenmek zorunda kalacaktır. Bu, kooperatiflerin şimdiye kadar görülmemiş biçimde gelişmesine yol açacaktır;

b) Kooperatifler, dağınık küçük işletmelerle (köylüler ve zanaatçılar) proleter devletin merkezi ekonomi organları arasındaki bağlantıyı sağlayan bir örgüte dönüşmek zorundadır. Merkezi ekonomi organları, kooperatiflerin yardımıyla, dağınık küçük işletmelerin çalışmasını bütünlüklü bir plana göre yönetecektir. Tüketici birlikleri, küçük işletmelerin besin maddelerini ve hammaddeleri toplayıp, bunları birliklerin üyelerine ve devlete aktaracak organlar olacaklardır;

c) Bunun dışında, üretici kooperatifleri, küçük işletmeleri ve atölyeleri, içinde makineleşmenin ve bilimsel-teknik çalışma yöntemlerinin kullanılmasının olanaklı olduğu daha büyük işletmeler halinde birleştirebilirler. Bu, küçük işletme için, sosyalist işletme örgütlenmesinin inşasını olanaklı kılan, küçük fabrikatörlerin bireyci psikolojisinin yok olmasına ve kolektivist psikolojinin gelişmesine yol açan teknik temeli kuracaktır.

7- Proleter devrimler çağında devrimci kooperatiflerin önemli rolü göz önünde tutularak, Komünist Enternasyonal Üçüncü Kongresi, komünist partilere, gruplara ve örgütlere, devrimci kooperatifler düşüncesinin enerjik propagandasını ve kooperatiflerde komünist hücrelerin örgütlenmesini sürdürmeyi, kooperatifleri sınıf mücadelesinin organlarına dönüştürmeyi ve kooperatiflerle devrimci sendikaların birleşik cephesini yaratmayı emreder.

Kongre, bütün bu görevleri yerine getirecek olan bir kooperatif seksiyonunun örgütlenmesini, Komünist Enternasyonal'in Yürütme'sine bırakır; bu seksiyon, bunun dışında uluslararası çapta bu kooperatif görevlerinin gerçekleştirilmesi için toplantılar, konferanslar ve kongreler düzenlemek zorundadır.

Kooperatiflerde Çalışma Üzerine Karar

10 Temmuz 1921

Enternasyonal'in Üçüncü Kongresi, Yürütme Komitesini, ihtiyaç duyuldukça uluslararası kooperatif toplantıları, konferanslar ve kongreler örgütleyerek, tezlerde sıralanan görevlerin uluslararası ölçekte yerine getirilmesine yardımcı olmak üzere, bir kooperatif seksiyonu örgütlemekle görevlendirir.

Bu seksiyon, bunların yanında şu pratik hedefleri önüne koymalıdır:

a) Küçük yarı-proleter işletmelerin kooperatifleştirilmesi ve ayrıca işçilerin, çalıştıkları işletmeleri kolektif olarak yönetmeye ve geliştirmeye teşvik edilmesi yoluyla, tarım ve zanaat çalışanları arasındaki işbirliğini güçlendirmek.

b) Temel gıda maddelerinin ve tüketim mallarının ulusal ölçekteki dağıtımının tümüyle kooperatiflere devredilmesi için mücadeleye önayak olmak.

c) Devrimci kooperatifçilik ilkelerinin ve yöntemlerinin propagandasını yürütmek ve proleter kooperatif faaliyetini mücadele içerisindeki işçi sınıfı için maddi destek sağlamaya yöneltmek.

d) İşçi kooperatifleri arasında uluslararası düzeyde ticari ve mali ilişkilerin kurulmasını desteklemek ve ortak üretimi örgütlemek.

Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesi'nin Bütün Ülkelerin Proletaryasına Çağrısı

17 Temmuz 1921

Tüm Ülkelerin Erkek ve Kadın İşçilerine!

Komünist Enternasyonal'in Üçüncü Kongresi sona ermiştir. Komünist proletaryanın uluslararası ordusunun bu büyük teftişi tamamlanmıştır. Kongre, komünizmin, önceden etkisinin çok az olduğu bazı ülkelerde, geçtiğimiz yıl boyunca nasıl olup da kitleleri harekete geçirmeye ve kapitalizmi tehdit etmeye yetecek denli güçlü bir duruma geldiğini göstermiştir. Kuruluş Kongresi'nde, Komünist Enternasyonal, Rusların dışında yalnızca birkaç küçük yoldaşlar grubunu temsil etmekteydi; geçen yıl yapılan İkinci Kongre'de henüz kitle partileri inşa etmenin yollarını aramaya başlıyordu. Bugünse yalnızca Rusya'da değil, aynı zamanda Almanya, Polonya, Çekoslovakya, İtalya, Fransa, Norveç, Yugoslavya ve Bulgaristan'da, çok sayıda insanı örgütleyen, büyümekte olan seksiyonlara sahiptir. Üçüncü Kongre, her yerdeki komünistleri, önlerinde açılmış bu yolu takip etmeye ve milyonlarca erkek ve kadın işçiyi Komünist Enternasyonal'in saflarına kazanmak için sonuna kadar her şeyi yapmaya çağırır. Sermayenin iktidarı ancak komünizm idealinin ete kemiğe bürünmesiyle yıkılabilir. Bu yalnizca, kitlesel komünist partilerin önderlik ettiği proletaryanın büyük çoğunluğunun kendiliğinden kabarışının bir sonucu olarak meydana gelebilir. Bu kitlesel komünist partilerin, savaşan proletaryayla sımsıkı kenetlenmek için çalışmaları gerekir. "Kitlelere!" İşte Üçüncü Kongre'nin tüm dünya komünistlerine haykırdığı ana slogan budur.

Yeni ve Büyük Muharebelere Doğru İleri!

Kitleler bizim saflarımızda toplanmaktadır ve şu gerçek onlar için

giderek daha açık hale gelmektedir: Uluslararası kapitalizm, kendi sonunu ancak barışçıl yaşamın daha fazla tahrip olmasıyla ve kitleleri ezen kargaşa, yoksulluk ve köleleştirmenin artması pahasına geciktirebilir. Milyonlarca işçiyi sokağa atan dünya ekonomik krizi karşısında, sosyal demokratlar -sermayenin çıkarlarına göre hareket ederek- sessiz kalmakta; burjuvazi ise artık işçilere, yıllardır yaptığı gibi "Çalışın! Çalışın!" dememektedir. Bunun nedeni, çalışma hakkının işçi sınıfının kavga slogam haline geliyor olmasıdır. Ama bu, *ancak kapitalizmin* yıkıntıları üzerinde, proletarya bizzat kendisinin yarattığı üretim araçlarının kontrolünü eline geçirdiğinde gerçekleştirilebilir. Kapitalist dünya, yeni askeri maceraların kıyısında durmaktadır. Amerika ile Japonya, İngiltere ile Amerika, İngiltere ile Fransa, Fransa ile Almanya, Polonya ile Almanya ve Yakın Doğu ile Uzak Doğu arasındaki çelişkiler ve büyüyen ihtilaflar, sermayeyi artan silahlanma girişimlerine zorluyor. Kapitalistler tehlike karşısında dehşete düşmekte ve Avrupa'nın yeni bir dünya savaşına sürüklenmek zorunda kalıp kalmayacağından endişelenmektedirler. Kapitalistlerin korktukları şey, milyonların katledilmesi değildir. Savaştan sonra Rusya üzerindeki, milyonlarca erkek ve kadını açlığa mahkum eden ambargoyu, soğukkanlılıkla uygulayan onlardı. Onlar, yeni bir savaşın, kitleleri dünya devrimi ordusuna katabileceğinden ve proletaryanın nihai ayaklanmasını kışkırtacağından korkuyorlar. Bu nedenledir ki, dünya savaşının öncesindeki günlerde yaptıkları gibi, diplomatik anlaşmaları sonuca bağlayarak gerilimi düşürmeye çalışıyorlar. Ne var ki, bir bölgede gerilimi düşürmek, bir başkasında arttırmak demektir. İngiltere ve Amerika arasında, iki ülkenin deniz kuvvetlerindeki silahlanmanın sınırlandırılması için yapılan müzakereler, kaçınılmaz olarak Japonya'ya karşı birleşik bir cephenin oluşmasına yol açmaktadır. İngiltere ile Fransa arasındaki gerginliğin yumuşaması (İngiliz-Fransız detantı), Almanya'nın Fransızların etkisi altına, Türkiye'nin de İngilizlerin etkisi altına girmesi demektir. Dünya sermayesinin dünya çapında artan kaosa bazı düzenleyici önlemler getirme çabaları barışla değil, fakat huzursuzluğun giderek artmasıyla ve savaşın yenik devletlerinin galip devletler tarafından artan bir biçimde iktisadi olarak esaret altına alınmalarıyla sonuçlanmaktadır. Tüm dünyada kapitalist basın, evrensel bir sükunetten söz

etmektedir; ancak bu sükunete neden olan şey, Alman burjuvazisinin, kendi iktidarını korumak için Müttefiklerin egemen iradesine boyun eğme ve Alman halkını Paris ve Londra borsalarının çakallarına kurban etme kararıdır. Bunun yanında finansal basın Almanya'da tırmanan ekonomik kriz ile her sonbahar işsiz kitlelerin üzerine yağdırılan ve her bir dilim ekmekteki, her bir giysi ve diğer yaşamsal gereksinimdeki fiyat artışı demek olan olağanüstü vergiler üzerine raporlarla doludur. Politikasını dünya durumunun dikkatli ve nesnel bir analizine dayandıran Komünist Enternasyonal (çünkü proletarya yalnızca savaş alanını ciddi bir şekilde incelediği ve tüm koşulları dikkate alıp esaslıca üzerinde düşündüğü takdirde zafere ulaşabilir), dünya proletaryasına şunları söylemek zorundadır: Kapitalizm, kendisinin dünyaya savaş öncesi toplumun istikrar düzeyini dahi garanti etmekten aciz olduğunu şimdiye kadar göstermiştir. Kapitalist gelişmenin bugünkü yönü, yeni bir toplumsal düzeni üretmekten acizdir; yalnızca kapitalizmin can çekişmesini ve sizin ızdıraplarınızı uzatabilir. Dünya devrimi yaklaşmaktadır. Dünya kapitalizminin bütün temeli çökmektedir. Komünist Enternasyonal Dünya Kongresi'nin tüm ülkelerin proleterlerinin önüne koyduğu ikinci slogan şudur: Yeni ve büyük muharebelere doğru ilerlemekteyiz. Gelecek kavga için silahlanın!

Evrensel Militan Proleter Cepheyi Kurun!

Dünya burjuvazisi, işçilere ne işlerini ve ekmeğini ne de barınağını ve giyeceğini garanti edebilmekte ama dünya proletaryasına karşı savaşı örgütlemeye gelince büyük bir kapasite sergilemektedir. Başlangıçta ne yapacağını bilemez durumdaki burjuvazi, savaştan dönen işçilerden duyduğu büyük korkunun çabucak üstesinden geldi, onları gerisin geriye fabrikalara gönderdi ve ilk baştaki militanlıklarını bastırdı. Burjuvazi, sosyal-demokrasi ve sendikaların içerisinde proletaryaya ihanet edenlerle bağlarını sürdürmeyi başardı ve böylelikle işçileri böldü. O andan itibaren, burjuvazi tüm güçlerini proletaryaya karşı durabilecek Beyaz Muhafızların örgütlenmesine ve işçi sınıfının silahsızlandırılmasına yoğunlaştırmıştır. Dünya burjuvazisi tepeden tırnağa silahlanmıştır ve herhangi bir proleter ayaklanmasına karşı güç kullanmaya hazırlıklıdır. Ayrıca, fırsatını bulduğunda, sınıfı, mücade-

le için hazırlanmadan, geniş ve baş edilmez bir proleter cephe oluşturmadan önce parçalamak için, henüz olgunlaşmamış bir proletarya ayaklanmasını kışkırtmaya da hazırdır. Komünist Enternasyonal, dünya burjuvazisinin stratejisine karşı kendi eylem planıyla çıkmalıdır. Örgütlü proletaryanın karşısına kendi silahlı haydutlarını çıkartan dünya sermayesinin para babalarına karşı koyarken, Komünist Enternasyonal'in güvenilir ve sağlam tek silahı vardır: proleter kitleler, tek bir birleşik proleter cephe.

Milyonlarca ve milyonlarca yeni işçi kavgaya birlikte sarıldıklarında, işte o zaman, burjuvazinin ne tuzakları ne de zorbalığı bir işe yarayacaktır. Burjuvazinin, Beyaz Muhafız birliklerini proletaryayla savaşmak zorunda olduğu her yere sevk etmek için kullandığı demiryolları saf dışı edilecektir. Beyaz Muhafızların bazı birlikleri dehşete düşüp, savaşmaya korkacaklardır. Proletarya onların silahlarına el koyacak ve bu silahları geri kalan Beyaz Muhafızlara karşı savaşmakta kullanacaktır. Eğer proletarya kapitalistlere karşı mücadelede başarıyla birleşirse, o takdirde dünya burjuvazisi, zaferi için gerekli olan en son ve en önemli önkoşulu, yani zafere olan inancını da kaybeder. Bu inancı, burjuvazi ancak sosyal-demokrasinin ihaneti ve işçi kitlelerinin bölünmesi sayesinde geçici olarak tazeleyebilmişti. Dünya sermayesine karşı zaferimiz işçi sınıfının çoğunluğunun sempatisini kazanarak elde edilecektir. Komünist Enternasyonal'in Üçüncü Dünya Kongresi, tüm komünist partileri ve sendikalarda çalışan komünistleri, en geniş işçi kitlelerini sosyal-demokrat partilerin ve hain sendika bürokrasisinin etkisinden kurtarmak için azami gayreti göstermeye çağırır. Bu ise ancak, her yeni günün çalışan kitlelere yeni yokluklar getirdiği bu zor dönemde, eğer her yerde komünistler işçi sınıfının gündelik ihtiyaçları için verdikleri kavgada öncü olarak kendilerini gösterirlerse ve bir dilim fazla ekmek için, sermayenin işçi kitlelerini gittikçe daha da içine ittiği o dayanılmaz sıkıntılara bir son vermek için mücadelesinde işçi sınıfına önderlik ederlerse yapılabilir. Geniş işçi kitleleri, sıradan halkın yaşam koşullarının iyileştirilmesi için yalnızca komünistlerin savaştığına ve sosyal-demokrasi ile gerici sendika bürokrasisinin pek yakında, bir mücadele başlatmaktansa, işçileri açlıktan ölüme terk etmeye razı olacaklarına ikna edilmelidirler. Biz bu hainleri, burjuvazinin

bu ajanlarını, demokrasi ve diktatörlük üzerine teorik tartışmalarla değil, fakat işçilerin ekmek ve ücret sorunlarını, giyinme ve barınma sorunlarını ele alarak yenilgiye uğratacağız. Önderlik için kazanılması gereken ilk önemli muharebe, sendikal hareketin önderliği için muharebedir: Sarı Amsterdam Enternasyonali'ne karşı ve Kızıl Sendikalar Enternasyonali için mücadele. Düşmanın bizim kampımızda inşa ettiği kalelere şiddetli ve doğrudan hücum edilmelidir; dünya sermayesinin karşısında güçsüz kalacağı, tek bir militan cephe yaratılmalıdır. Örgütlerinizde merkezci akımlara yer vermeyin. Mücadele ruhunu yükseltin!

Yalnızca işçi kitlelerinin temel, gündelik ihtiyaçları için mücadele ederek burjuvaziye karşı birleşik bir proleter cephesi oluşturabilir ve burjuvazinin ayakta kalmasına yardım eden, proletarya içindeki bölünmelerin üstesinden gelebiliriz. Bu proleter cephesi ancak eğer birleşik, cüretkar ve disiplinli komünist partilerle bağlar kurmuşsa güçlü ve savaş için hazırlıklı olacaktır. Bunun için, "Kitlelere" ve "Birleşik Bir Proleter Cephesi Kurun" sloganlarına ek olarak, Komintern'in Üçüncü Dünya Kongresi, tüm komünistlere, saflarını dünya proletaryasının ve Komünist partilerin hücum birliklerinin kavga ruhunu ve kavga disiplinini zayıflatabilecek unsurlardan temizlemelerini tavsiye etmeyi gerekli görmektedir. Komünist Enternasyonal Kongresi reformistlerden kopuncaya ve onları kendi saflarından atıncaya dek, İtalyan Sosyalist Partisi'nin ihracına karar verir. Bu karar, Kongre'nin şu inancını yansıtmaktadır: Eğer Komünist Enternasyonal milyonlarca işçiyi savaşa yönlendirmek istiyorsa, bir proleter devrimi gerçekleştirmeyi değil, kapitalistlerle bir uzlaşmaya vararak kapitalizmi dönüştürmeyi amaçlayan reformistleri saflarına dahil edemez. Düşmanla uzlaşma peşindeki liderlerini hoş gören ordular, çoğu zaman bu liderler tarafından düşmanın ellerine teslim edilmişlerdir. Komünist Enternasyonal birkaç partide, reformistlerin ihraç edilmiş olmasına karşın, reformizmin fikirlerinden tam olarak kopmamış akımların komünist partilerin içinde kaldığına dikkati çekmiştir. Bu akımlar düşmanla bir uzlaşmaya varmayı amaçlamasalar da, kapitalizme karşı yeterince etkin bir ajitasyon ve propaganda kampanyası yürütmekte başarısız kalıyor ve kitleleri devrimci siyasete kazanmak için yeterince çaba sarf etmiyorlar. Gün-

delik politik çalışmadaki devrimci sorumluluklarını kitlelere gösteremeyen ve kitlelerin militanlığını artırmaya istekli ve hevesli olmayan partiler, mücadele için pek çok uygun fırsatın ellerinden kaçıp gitmesine izin vermek durumunda kalırlar ve İtalya'daki fabrika işgalleri ve Çekoslovakya'daki Aralık Grevi sırasında olduğu gibi, proletaryanın kendiliğinden eylemlerini kendi kendine sönmeye bırakırlar. Komünist partiler mücadeleci bir ruhu geliştirmelidirler; onlar mücadele için elverişli fırsatları anında değerlendirebilecek kadrolar yetiştirmeli, dikkatli ve cesaretli bir önderlik sayesinde, kendiliğinden proleter etkinlikten en iyi şekilde faydalanabilmelidirler. İşçi kitlelerinin içerisine girerek, işçi hareketinin öncülüğünü üstlenin; hareketin kalbi ve beyni olun -Komintern'in Üçüncü Kongresi'nin komünist partiler için ortaya koyduğu slogan budur. Bir öncü, kitle hareketinin en yürekli, en ileri görüşlü, en tutarlı ve güvenilir kesimi olduğu için, kitlelere önderlik eder. Komünist partiler, ancak böyle bir öncü niteliğe ulaştıklarında, birleşik bir proleter cephesi oluşturmayı ve onu düşman karşısında zafere ulaştırmayı başarabileceklerdir.

Sermayenin Stratejisinin Karşısına Proletaryanın Stratejisini Dikin!

Mücadeleye hazırlanın. Düşmanın kuvvetli olmasının nedeni yüzyıllardır egemen olmasıdır ve bu yüzden gücünün bilincindedir ve onu korumaya çok heveslidir. Düşman, bir iç savaşla nasıl mücadele edeceğini iyi bilmektedir. Komünist Enternasyonal'in Üçüncü Kongresi tüm komünist partileri proletaryanın iktidar mücadelesini tehdit eden şu gerçek konusunda uyarmaktadır: İşçi sınıfı daha henüz bir strateji geliştirmeye başlıyorken, egemen ve mülk sahibi sınıfların iyi hazırlanmış bir stratejileri bulunmaktadır. Almanya'daki Mart olayları, proletaryanın komünist öncüsünün proleter kitleler harekete geçmeye başlamadan önce düşmanla savaşmak zorunda kalmasının, işçi sınıfı safları için ne kadar tehlikeli olduğunu göstermiştir. Komünist Enternasyonal, Almanya'nın her yanından yüz binlerce işçinin, tehdit altında olan Orta Almanya'daki işçilerin yardımına koşmasından büyük memnuniyet duymuştur. Komünist Enternasyonal, tek bir ulusun ya da tüm dünyanın proletaryasının, kendi sınıfından bir kesiminin savunulması

için harekete geçmekte gösterdiği böylesi bir dayanışmayı ve gönüllülüğü, zafere giden yol olarak görmektedir. Komünist Enternasyonal, Almanya Birleşik Komünist Partisi'nin (VKPD'nin), kuşatma altındaki kardeşlerini savunmak için harekete geçen sabırsız işçi kitlelerinin önderliğini üstlenmesinden sevinç duymuştur. Ama aynı zamanda, aşağıdaki noktayı nerede olursa olsun tüm işçiler için, tamamen açık hale getirmeyi gerekli görür: Eğer öncü, bir kavgadan kaçınabilecek bir konumda değilse ve eğer bu kavga tüm işçi sınıfının seferber edilmesini hızlandırma potansiyeline sahipse, öncü, kapitalistlerin meydan okumasını kabul etmelidir. Ancak o, yalnız ve tecrit edilmiş durumda olduğu sürece, herhangi can alıcı ve kritik önemde bir muharebeye girişmemesi gerektiğini unutmamalıdır; eğer tecrit edilmiş durumdaki öncünün savaşmaktan başka bir seçeneği yoksa, düşmanla herhangi bir silahlı karşılaşmadan kaçınmalıdır; çünkü yalnızca kitleler proletaryanın silahlı Beyaz Muhafızlar karşısında zaferini sağlayabilirler. Proletaryanın ezici bir çoğunluğu mücadeleye katılmadığı sürece, silahsız bir azınlık olarak öncü, silahlanmış düşmanla karşılaşmak üzere ileri çıkmamalı, bir güç denemesinden kaçınmalıdır. Mart çatışmaları Komünist Enternasyonal'in dünya proletaryasının dikkatine sunduğu bir başka ders daha öğretmiştir. Gündelik temelde gittikçe daha da yoğunlaşan ve yaygınlaşan devrimci bir ajitasyon yürüterek ve en geniş proleter kitlelerine ulaşabilen, anlaşılır, net sloganlar etrafında mücadeleler örgütleyerek, işçi kitlelerinin en geniş kesimlerini gelecekteki çatışmalara hazırlamak yaşamsal önemdedir. Düşmanın stratejisinin karşısına, dikkatle hazırlanmış ve akıllıca bir proleter stratejiyle çıkılmalıdır. Ön safların cüreti, kararlılığı ve kazanma iradesi yeterli değildir.

Eylem öyle bir biçimde hazırlanmalı ve örgütlenmelidir ki, en geniş kitleler mücadelenin kendilerinin en acil ihtiyaçları için verildiğinin farkına varsın ve böylece harekete katılsın. Dünya sermayesinin durumu daha da belirsiz ve nazik bir hal aldıkça, kapitalistler, geniş kitlelerle bağlarını yitiren öncüyü paramparça etmek ve Komünist Enternasyonal'in gelecekteki zaferini engellemek için daha da büyük bir gayret sarf edeceklerdir. Eğer komünist partiler çalışan halkın tüm kesimlerine ulaşan ve onları uyandırıp canlandıran bir kitle ajitasyonu kampanyası başlatırlarsa; partinin geniş kitleler üzerindeki etkisini

güçlendiren ve mücadele alanının ciddi bir değerlendirmesini olanaklı kılan enerjik bir örgütsel çalışmaya girişirlerse ve düşman daha üstün kuvvetlere sahipken geri çekilme taktiğini, düşman güçleri dağınık ve kitleler birleşmiş durumdayken saldırı taktiğini uygularlarsa, ancak o zaman bu tehlike savuşturulabilir.

Komünist Enternasyonal'in Üçüncü Dünya Kongresi, şu gerçeğin farkındadır: Düşman zor durumda iken, ona karşı ani bir saldırıya geçebilen, üstün olduğunda ise geriye çekilebilen komünist partileri işçi sınıfına kazandırabilecek olan, yalnızca mücadele içinde edinilen deneyimlerdir. Bu yüzden her yerde proleterler, diğer ülkelerdeki işçi sınıfı tarafından büyük bedeller karşılığında öğrenilmiş olan tüm dersleri incelemek ve bunlardan yararlanmakla yükümlüdürler.

Militan Bir Disiplini Muhafaza Edin!

Dünyanın her yerinde, işçi sınıfı ve komünist partiler, barışçıl bir ajitasyon ve örgütlenme dönemi için değil, proletaryayı ezmek ve onu kapitalist politikaların yükünü omuzlamaya zorlamak amacıyla burjuvazi tarafından başlatılacak olan ciddi çarpışmalar için hazırlanmalıdır.

Bu mücadelede komünist partiler, en üst düzeyde militan bir disiplini geliştirmelidirler. Yönetici parti organları geçmiş mücadelelerin tüm derslerini dikkatlice ve tam olarak değerlendirmeli; büyük bir cüreti büyük bir öngörüyle birleştiren bir strateji geliştirerek, savaş alanını dikkatlice incelemelidirler. Planlarını ve taktiklerini, parti yoldaşlarının eleştirilerini hesaba katarak, partinin tümünün yakın desteğiyle hazırlamalıdırlar. Ancak tüm parti örgütleri, parti çizgisini gecikmeksizin yaşama geçirmeli, parti örgütlerinin her sözü ve her adımı partinin amaçlarına tabi olmalıdır. Parlamento fraksiyonları, parti basını ve parti örgütleri, partinin yönetici organlarının emirlerini tereddütsüz yerine getirmelidirler.

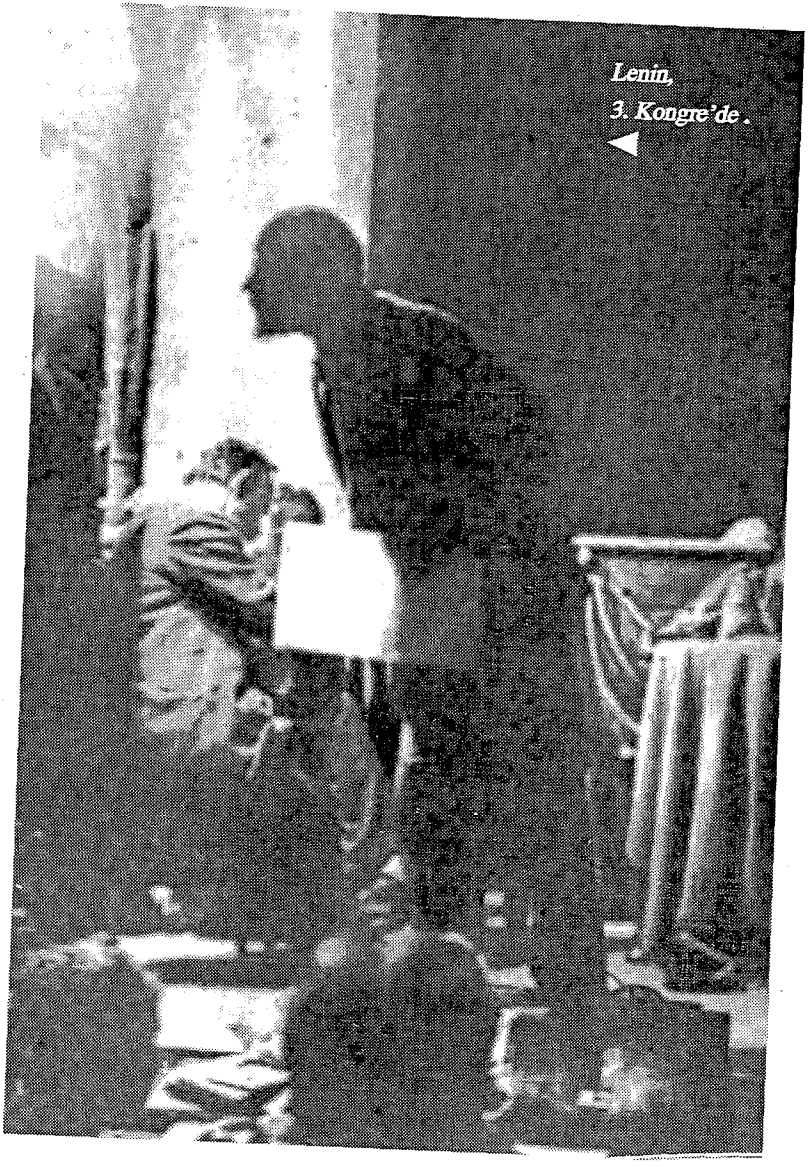
Komünist öncülerin dünya çapındaki teftişi bitmiştir. Komünizmin uluslararası bir güç olduğu ortaya konmuştur. Komünist Enternasyonal'in hala proletaryayı büyük ordular halinde örgütlemek zorunda olduğu gösterilmiştir. Komünist öncülerin teftişi, bu orduların büyük muharebelere girmek zorunda kalacağı gerçeğini göstermiş; bu savaş-

ların kazanılacağını kanıtlamıştır. Dünya proletaryasına zafer için nasıl hazırlanılacağını ve savaşılacağını göstermiştir. Şimdi tüm ülkelerin komünist partilerinin görevi, kongrenin kararlarını, dünya proletaryasının kolektif deneyimini tüm komünistlerin dikkatine sunmaktır. Bu, kadın ve erkek tüm komünist proleterlerin, gelecek savaşlarda komünist olmayan yüz binlerce proleterin önderleri olarak görev üstlenmeye hazır olmalarını sağlayacaktır.

Yaşasın Komünist Enternasyonal!
Yaşasın Dünya Devrimi!
Zaferimizi hazırlamak ve örgütlemek için çalışalım!

Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesi

Almanya: Gehert, Frölich
Fransa: Suvarin
Çekoslovakya: Burian, Kreibich
İtalya: Terracini, Gennari
Rusya: Zinovyev, Buharin, Radek, Lenin, Troçki
Ukrayna: Muskiy
Polanya: Warski
Bulgaristan: Popov
Yugoslavya: Markoviç
Norveç: Shefflo
İngiltere: Bell
Amerika Birleşik Devletleri: Bolduni
İspanya: Merino Garcia
Finlandiya: Sirola
Hollanda: Janson
Belçika: Van Overstraaten
İsveç: Kilbom, Arikhold
Litvanya: Stuchka
Avusturya: Korichoner
Macaristan: Bela Kun
Gençlik Enternasyonali Yürütme Komitesi: Münzenberg, Lekai

Lenin,
3. Kongre'de .

İtalyan Sorunu Üzerine Konuşma

V.İ. Lenin

28 Haziran 1921

Yoldaşlar! Özellikle Lazzari yoldaşa yanıt vermek istiyorum. Konuşmasında şöyle dedi: "Somut gerçekler sunun, laf değil". Güzel; peki ama biz İtalya'da bu reformist-oportünist eğilimin gelişimini değerlendirirsek, bu ne olacak, laf mı yoksa gerçekler mi? Konuşmalarınızda ve politikanızın bütününde, İtalya'daki sosyalist hareket için çok önemli olan bir gerçeği, sadece bu eğilimin değil, reformist-oportünist bir grubun oldukça uzun bir süreden beri var olduğu gerçeğini unutuyorsunuz. Ben, Bernstein'in sosyal-yurtseverlikle, II. Enternasyonal'in ihaneti ve iflasıyla sonuçlanan oportünist propagandasına başladığı zamanı çok iyi anımsıyorum. Turati'yi o zamandan beri tanıyoruz; sadece ismen değil, geçen 20 yıl boyunca bozguncusu olduğu İtalyan Partisi ve İtalyan işçi hareketi içindeki propagandasıyla da. Zamanımın azlığı İtalyan partisiyle ilgili materyali iyice incelememi engelliyor; fakat bir İtalyan burjuva gazetesinde -'La Stampa'mı yoksa 'Corriere della Sera' mıydı anımsamıyorum- yayınlanan, Turati ve arkadaşları tarafından Reggio Emilia'da toplanan konferansla ilgili bir haberin, bu konu hakkındaki en önemli belgelerden birisi olduğunu düşünüyorum. Bu haberi 'Avanti'de yayınlananla karşılaştırdım. Bu yeterli bir kanıt değil mi? Komünist Enternasyonal'in İkinci Kongresi'nden sonra, Serrati ve arkadaşlarıyla İtalya'daki durum üzerine tartışmamızda, biz onlara kanımızca durumun ne olduğunu açık ve net biçimde anlattık. Onlara, Turati gibilerine saflarında göz yumduğu sürece, İtalyan partisinin komünist olamayacağını söyledik.

Bu nedir, politik gerçekler mi, yoksa yine sadece laf mı? Komünist Enternasyonal'in İkinci Kongresi'nden sonra İtalyan proletaryasına açıkça "reformistlerle, Turati'yle birleşmeyin" diye seslendik. Serrati, İtalyan basınında Komünist Enternasyonal'e karşı bir dizi makale yayınladı, reformistlerin ayrı bir konferansını* topladı. Bunların hepsi de sadece laf mıydı? Bu bölünmeden de öte bir şeydi, yeni bir partinin kurulmasıydı. Bunu görmemek için kör olmak lazım. Bu belge, bu sorun için belirleyici önemdedir. Reggio Emilia konferansına katılanların tümü partiden ihraç edilmelidir, bunlar Menşeviktir, Rus Menşeviki değil İtalyan Menşevikleridir. Lazzari, "Biz İtalyan halkının ruh halini biliyoruz" dedi. Kendi adıma ben, Rus halkı için böyle bir iddiada bulunmaya cesaret edemezdim, ama bunun önemi yok. "İtalyan sosyalistleri İtalyan halkının ruhundan çok iyi anlıyorlar" dedi Lazzari. Belki de öyledir, bunu tartışmayacağım. Fakat somut gerçeklere ve Menşevizmi ortadan kaldırmayı inatla reddetmelerine bakılırsa, İtalyan Menşevizmini bilmedikleri görülüyor. Şunu söylemekle yükümlüyüz; -üzücü de olsa- Yürütme Komitemizin kararı onaylanmalıdır. Saflarında Turati gibi oportünist ve reformistlere göz yuman bir parti Komünist Enternasyonal'e katılamaz.

Lazzari yoldaş şöyle diyor: "Parti'nin adını niye değiştirmek zorundayız? Şu anki kesinlikle tatmin edici." Bu düşünceye katılmamız mümkün değil. Biz, II. Enternasyonal'in tarihini, çöküşünü ve iflasını biliyoruz. Alman partisinin tarihini bilmiyor muyuz? Almanya işçi sınıfı hareketinin en büyük talihsizliğinin, bu kopuşun savaştan önce gerçekleştirilmemiş olması olduğunu bilmiyor muyuz? Bu ihmal, Scheidemanncıların ve Merkezcilerin Alman komünistlerine karşı giriştikleri polemikler ve suçlamalarla Alman hükümetine teslim ettikleri 20.000 işçinin hayatına mal oldu.**

* *Lenin 'birlik' grubunun (Serrati, Baratono ve diğerleri) 20-21 Kasım 1920 tarihindeki konferansına gönderme yapmaktadır. Bu konferans reformistlerden kopuşa karşı çıkmış, bu rezervle birlikte Komünist Enternasyonal'e üyeliğin 21 koşulunu kabul etmişti.*

** *Ocak 1919'da Ebert-Scheidemann hükümeti, işçiler arasında çok sevilen Berlin polis şefi Eichborn'u (Bağımsızların sol kanadından) görevden aldı. Bu, 4 Ocak'ta işçilerin protesto gösterilerine yol açtı ve daha sonra genel grevin ve Ebert-Scheidemann hükümetini devirmek için silahlı ayaklanmanın kıvılcımı oldu. Ayaklanmayı yöneten Devrimci Eylem Komitesi'nde bazı Bağımsızlar ve Almanya Komünist Partisi'nden Karl Liebknecht ve Wilhelm Pieck de yer aldı. Komünist Parti ayaklanmanın zamansız olduğunu düşün-*

Şimdi aynı şeyi İtalya'da görmüyor muyuz? İtalyan partisi hiçbir zaman gerçek devrimci bir parti olmadı. İtalyan partisinin en büyük talihsizliği, Menşevikler ve reformistlerden savaştan önce kopmamış olması ve sonrasında da partide kalmaya devam etmesi olmuştur. Lazzari yoldaş diyor ki: "Biz reformistlerden kopuşun gerekliliğini tamamen kabul ediyoruz; tek görüş ayrılığımız, bizim bu kopuşu Livorno Kongresi'nde hayata geçirmek gerektiğini düşünmememizdir." Fakat olgular başka bir şey anlatıyor. Bu, İtalyan reformizmini ilk ele alışımız değil. Geçen yıl bu konuyu Serrati ile tartışırken ona sorduk: "Kusura bakmayın ama, İtalyan partisinde ayrışma neden hemen hayata geçirilemesin, neden ertelenmek zorunda olsun?" Peki, Serrati buna yanıt olarak ne söyledi? Hiçbir şey. Lazzari yoldaş, Frossard'ın "becerikli ve akıllı olmak gerektiği"ni söylediği makalesinden alıntı yaparak, besbelli ki bunun kendi lehinde ve bizim aleyhimizde bir sav olduğunu düşünüyor. Ben onun yanıldığını sanıyorum. Tersine bu, bizim lehimize ve Lazzari yoldaşın aleyhine mükemmel bir savdır. İtalyan işçilerine tutumunuzu ve ayrılışınızı açıklamak zorunda kaldığınızda, İtalyan işçileri ne diyeceklerdir? Taktiğimizin, her zaman komünist bile olmayan, daha çok anarşizmi anımsatan sözde sol komünistlerin zikzaklarıyla karşılaştırıldığında, becerikli ve akıllıca hazırlanmış olmak zorunda olduğunu bildirirlerse, onlara ne yanıt vereceksiniz?

Serrati ve partisinin, Rusların taklit edilmekten başka bir şey istemedikleri yolundaki masallarının anlamı ne? Biz bunun tam tersini istiyoruz. Komünist kararları ezberlemek ve her uygun fırsatta devrimci sözleri tekrarlamak yetmez. Bu yeterli değildir ve biz şu ya da bu kararı ezbere öğrenmiş komünistlere baştan karşıyız. Gerçek komünizmin ilk koşulu oportünizmden kopuştur. Bu görüşü paylaşan komünistlere karşı

---

dü, ancak devrimci kitle hareketini her yolla desteklemeye karar verdi. Berlin'deki kalkışma, Ren Bölgesinde, Ruhr'da, Bremen'de ve başka yerlerde proletaryanın devrimci mücadelesini ateşledi. Hareketin ulaştığı yaygınlık karşısında paniğe kapılan Almanya Bağımsız Sosyal-Demokrat Parti Merkez Komitesi, hükümetle pazarlıklara başladı. Hükümet bunu karşı-devrimci bir saldırıyı hazırlamak için kullandı. 11 Ocak'ta Noske'nin yönetimindeki hükümet güçleri, işçilere saldırdı ve ayaklanmayı kanla boğdu. Alman işçi sınıfının önderleri, Karl Liebknecht ve Rosa Lüksemburg, karşı-devrimci terörün egemenliği doruğuna ulaşmışken tutuklanıp katledildiler. İşçilerin ülkenin diğer bölgelerindeki eylemi vahşice bastırıldı.

son derece samimi ve açık olacağız ve haklı olduğumuza inanarak, onlara cesaretle şunu söyleyeceğiz: "Aptalca bir şey yapmayın, akıllı ve becerikli olun." Ama bunu sadece sizin henüz yapmadığınızı yapmış, oportünistlerden ayrılmış komünistlere diyeceğiz. Bu yüzden bir kez daha söylemek zorundayım: Kongre'nin, Yürütme'nin kararını onaylamasını umuyorum. Lazzari yoldaş "bir hazırlık dönemindeyiz" dedi. Bu kesinlikle doğru. Hazırlık dönemindesiniz. Bu dönemin ilk aşaması Menşeviklerle kopmaktır, tıpkı bizim 1903'de Menşeviklerle yaptığımız gibi. Tüm Alman işçi sınıfının Alman devrim tarihinin savaş sonrası uzun ve zorlu dönemi boyunca katlanmak zorunda kaldığı acılar, Alman partisinin Menşeviklerden kopmaması olgusu yüzündendir.

Lazzari yoldaş, İtalyan partisinin hazırlık döneminden geçmekte olduğunu söylüyor. Bunu tamamen kabul ediyorum. İlk aşama reformizmden kesin, nihai, net ve kararlı bir kopuştur. Bu gerçekleştiğinde, kitleler tamamen komünizmden yana olacaktır. İkinci aşama kesinlikle devrimci şiarları tekrarlamaktan ibaret değildir. Bu aşama akıllıca ve becerikli kararlarımızın, her zaman akıllıca ve esnek olacak ve her zaman şunu söyleyecek kararlarımızın benimsenmesi olacaktır: Devrimci ilkeleri, çeşitli ülkelerin özelliklerine uyarlamak gerekir.

Devrim, İtalya'da Rusya'dakinden farklı bir seyir izleyecektir. Devrim başka bir biçimde gelecektir. Hangi biçimde? Bunu henüz bilmiyoruz, siz de bilmiyorsunuz. İtalyalı komünistler her zaman yeterince komünist değiller. İtalya'daki fabrika işgalleri sırasında tek bir komünist bile öne çıktı mı? Hayır, o zamanlar İtalya'da komünizm henüz yoktu; sadece belli bir düzeyde anarşizm vardı, ama Marksist bir komünizm yoktu. Hala bunun yaratılması ve işçi kitlelerinin, devrimci mücadelenin deneyimi yoluyla bununla donatılması gerekiyor. Bu yolda atılacak ilk adım, 20 yılı aşkın süredir burjuva hükümetle işbirliği yapan Menşeviklerden nihai bir kopuştur. Zimmerwald ve Kienthal Konferansları sırasında bir ölçüde gözlemleme olanağı bulduğum Modigliani'nin, burjuva hükümete girmeyecek ve burjuvaziye çok daha yararlı olabileceği Sosyalist Parti merkezindeki konumunu koruyacak kadar kurnaz bir politikacı olması pek muhtemeldir. Fakat Turati ve arkadaşlarının grubunun tüm teorileri, tüm propaganda ve ajitasyonu burjuvaziyle işbirliği anlamına gelmektedir. Gennari'nin konuşmasın-

dan aktarılan çok sayıda alıntı bunu kanıtlamıyor mu? Aslında, bu Turati'nin şimdiden hazırlamış olduğu birleşik cephedir. O nedenle Lazzari yoldaşa şunu söylemek zorundayım: Sizin ve Serrati yoldaşın burada yaptıklarınıza benzer konuşmalar, devrim için hazırlanmaya hizmet etmiyor, onu darmadağın ediyor.

Livorno'da önemli bir çoğunluğa sahiptiniz. Reformistlerin 14 bin ve komünistlerin 58 bin oyuna karşılık, 98 bin oyunuz vardı. Bu rakam, İtalya gibi gelenekleri olan, zeminin ayrışma için yeterince hazır olmadığı bir ülkede, bütünüyle komünist bir hareketin başlangıcı için komünistler açısından büyük bir başarı demekti.

Bu, İtalya'da işçi hareketinin, bizim Rusya'da gelişen hareketimizden daha çabuk gelişeceğini gösteren büyük bir zafer, elle tutulur bir kanıttır, çünkü hareketimize ilişkin rakamları biliyorsanız, Şubat 1917'de Çarlık devrildikten sonra ve burjuva cumhuriyeti döneminde bizim Menşevikler karşısında henüz azınlıkta olduğumuzu da biliyorsunuzdur. 15 yıllık amansız mücadeleler ve bölünmeler sonrasında durum böyleydi. Bizde sağ kanat gelişmedi, ve onun gelişimini engellemek, Rusya'dan küçümser bir tonda söz ederken düşündüğünüz kadar kolay değildi. Elbette İtalya'da gelişmeler tamamen farklı ilerleyecek. Menşeviklerle 15 yıl mücadeleden ve Çarlığın yıkılmasından sonra, biz sayıları çok daha az olan taraftarlarla işe koyulmuştuk. Sizde ise kararsız tutumlarıyla 98 bin birleşik merkezciye karşı, 58 bin komünist fikirde işçi var. Bu, İtalyan işçilerinin kitlesel hareketine gözlerini kapamayı reddeden herkesi kesinlikle ikna edecek bir kanıt, bir gerçektir. Hiçbir şey birdenbire olmaz. Ama bu, işçi kitlelerinin -eski liderlerin, bürokratların, profesörlerin, gazetecilerin değil, gerçekten sömürülen sınıfın, sömürülenlerin öncüsünün- bizden yana olduğunu gösteriyor. Bu Livorno'da ne kadar büyük bir hata yaptığınızın kanıtıdır. Bu bir gerçektir. 98 bin oyunuz vardı, ancak siz 58 bin komüniste karşı 14 bin reformistle birlik olmayı yeğlediniz. Bu komünistler gerçek komünistler olmasaydı, sadece Bordiga yandaşları olsaydı bile -ki bu doğru değildir, çünkü Bordiga İkinci Kongre'den sonra tamamen dürüst bir biçimde her türlü anarşizmi ve anti-parlamentarizmi reddettiğini açıkladı-, onlarla birlik olmalıydınız. Siz ne yaptınız? 14 bin reformistle birliği ve 58 bin komünistle ayrılığı seçtiniz. Bu, Serrati'nin politika-

sının İtalya için felaket olduğunun en iyi, en açık kanıtıdır. Biz hiçbir zaman Serrati'nin İtalya'da Rus Devrimi'ni taklit etmesini istemedik. Bu aptalca olurdu. Bu aptallığı yapmayacak kadar akıllı ve esneğiz. Ancak Serrati İtalya'da izlediği politikanın hatalı olduğunu kanıtladı. Belki de manevra yapmak zorunda kalmıştır. Bir yıl önce burada en sık kullandığı ifade buydu. Şöyle diyordu: "Biz manevra yapmasını biliyoruz, kölece taklit etmek istemiyoruz. Bu aptallık olur. Oportünizmden ayrılığı gerçekleştirmek için manevra yapmalıyız. Siz Ruslar bunu yapmayı bilmezsiniz. Biz İtalyanlar böylesi şeylerde daha becerikliyiz. Bunu göreceğiz." Gördüğümüz ne oldu? Serrati harikulade bir manevra yaptı. 58 bin komünistten koptu; şimdi bu yoldaşlar buraya gelip şöyle diyorlar: "Bizi reddederseniz kitlenin kafası karışacak." Hayır yoldaşlar, yanılıyorsunuz, İtalya'da işçi kitlelerinin kafası şu anda karışmış durumda ve onlara şöyle demeniz yararlı olacak: "Yoldaşlar, İtalyan işçileri! Rusları kölece taklit etmenizi hiçbir zaman talep etmeyecek Komünist Enternasyonal'le, 20 yıldır tanıdığımız ve gerçek, devrimci bir Komünist Enternasyonal'de yanyana durmaya tahammül edemeyeceğimiz Menşevikler arasında seçim yapın." İtalyan işçilerine söyleyeceğimiz şey budur. Sonuç hakkında hiç şüphe yok. İşçi kitleleri bizimle birlikte olacaktır.

Alman Komünistlerine Mektup

V.İ. Lenin

14 Ağustos 1921

Değerli yoldaşlar!

Komünist Enternasyonal'in Üçüncü Kongresi'nin dersleri üzerine görüşlerimi ayrıntılı bir makalede açıklamak niyetindeydim. Ne yazık ki şimdiye kadar, hastalık nedeniyle bu çalışmaya başlayamadım. Partiniz Almanya Birleşik Komünist Partisi'nin (VKPD) kongresinin 22 Ağustos olarak saptanması, beni aceleyle, Almanya'ya göndermekte gecikmemek için birkaç saat içinde bitirmem gereken bu mektubu yazmaya sevk etti.

Değerlendirebildiğim kadarıyla, Almanya'da Komünist Partisi'nin durumu özellikle zor bir durumdur. Bu anlaşılabilir.

Esasen ilk olarak 1918 sonundan beri, Almanya'nın uluslararası konumu, içteki devrimci krizi hızla ve şiddetle artırdı ve proletaryanın öncüsünü, iktidarı derhal ele geçirmeye zorladı. Aynı zamanda, mükemmel biçimde silahlanmış, örgütlenmiş ve "Rus deneyimi" sayesinde gözü açılmış olan Alman burjuvazisi ile tüm uluslararası burjuvazi, azgın bir nefretle Almanya'nın devrimci proletaryasının üzerine çullandı. Almanya'nın on binlerce en iyi, en devrimci işçisi, burjuvazi tarafından; onun kahramanları Noske ve ortakları tarafından; onun uşakları Scheidemannlar vs. tarafından; onun dolaysız ve "kurnaz" (o nedenle de özellikle değerli) suç ortakları ile tüm alçakça karaktersizlikleri, yalpalamaları, ukalalıkları ve darkafalılıklarıyla "İkibuçukuncu Enternasyonal" şövalyeleri tarafından katledildi ya da ölümüne işkenceye uğradı. Silahlı kapitalistler savunmasız işçilere tuzaklar kurdu, onları kitleler halinde katletti, birbiri ardına pusuya düşürerek önderlerini öldürdü; bu amaçla, her iki eğilimden sosyal-demokratların, Sche-

idemann'cıların ve Kautsky'cilerin saflarından yükselen karşı-devrimci ulumalardan mükemmel biçimde yararlandı. Ayrışmanın gecikmesi, sermayenin satılık (Scheidemann, Legien, David ve ortakları) ve karaktersiz (Kautsky, Hilferding ve ortakları) uşak takımıyla kahrolası "birlik" geleneğinin baskısı yüzünden, kriz patlak verdiğinde Alman işçilerinin henüz gerçekten devrimci bir partileri yoktu. 1912 Basel Manifestosu'nu, "İkinci" ve "İkibuçukuncu" türden alçakların "kaçamakları" olarak değil de, geçer akçe sayan her dürüst ve sınıf bilinçli işçinin yüreği, eski Alman sosyal-demokrasisinin oportünizmine karşı inanılmaz şiddette bir nefretle doldu. Bu nefret -ezilen ve sömürülen kitlelerin en iyilerinin en soylu, en yüce duygusuydu- bu insanların gözünü kör etti ve soğukkanlı düşünerek silahlı, örgütlü, "Rus deneyimi"yle gözü açılmış, Fransa, İngiltere ve Amerika tarafından desteklenen Antant kapitalistlerinin kusursuz stratejilerine yanıt olarak, kendi doğru stratejisini oluşturmalarını engelledi. Bu nefret onları zamansız ayaklanmalara sürükledi.

Almanya'da devrimci işçi hareketinin gelişiminin, 1918 sonundan beri özellikle zorlu ve sancılı bir yol izlemesinin nedeni budur. Fakat o ilerlemiştir ve ilerlemeye devam etmektedir. Almanya'da işçi kitlelerinde, emekçilerin ve sömürülenlerin gerçek çoğunluğunda, gerek eski Menşevik (yani burjuvaziye hizmet eden) sendikalarda örgütlü olanlarda, gerekse de hiç ya da hemen hemen hiç örgütlü olmayanlarda cereyan eden yavaş yavaş sola kayma olgusu, inkar edilemez. Kendine hakim olmak; geçmişin hatalarını sistemli olarak düzeltmek; gerek sendikalarda, gerekse de sendikalar dışında işçi kitlelerinin çoğunluğunu sürekli olarak kazanmaya bakmak; sabırla, olayların her türlü dönüm noktasında kitlelere gerçekten önderlik edebilecek güçlü ve akıllı bir Komünist Partisi inşa etmek; genel olarak yüzyılların deneyimiyle ve özel olarak "Rus deneyimi"yle "bilinçlenmiş" en ileri burjuvazinin en iyi uluslararası stratejisiyle boy ölçüşebilecek bir strateji hazırlamak -Alman proletaryasının yapması gereken ve yapacağı şey budur ve bu onun zaferinin güvencesidir.

Öte yandan şu an Almanya Komünist Partisi'nin içinde bulunduğu zor durum, solcu (Almanya Komünist İşçi Partisi, KAPD) ve sağcı ("Yolumuz" ya da "Sovyet" adlı küçük gazetesiyle Paul Levi) zavallı

komünistlerin ayrılmalarıyla daha da ağırlaşmıştır.

"Solcular" ya da "KAPD'ciler", uluslararası arenada bizden Komünist Enternasyonal İkinci Kongresi'nden bu yana yeterince uyarı aldılar. En azından en önemli ülkelerde, yeterince güçlü, deneyimli, etkili komünist partiler oluşana dek, uluslararası kongrelerimize yarı-anarşist unsurların katılmasına göz yummak zorundayız, hatta bu bir ölçüde yararlıdır da. Bu unsurlar deneyimsiz komünistler için çarpıcı bir "uyarı" oluşturdukları ve aynı zamanda bizzat kendileri de hala öğrenme yeteneğinde oldukları ölçüde yararlıdır. Anarşizm tüm dünyada -dünden beri de değil, ta 1914-1918 emperyalist savaşının başından beri- iki akıma ayrışmaktadır: Sovyetlerden yana ve Sovyetlere karşı, proletarya diktatörlüğünden yana ve proletarya diktatörlüğüne karşı. Anarşizmin bu ayrışma sürecinin ilerlemesine ve bir sonuca ulaşmasına izin vermeliyiz. Batı Avrupa'da bir ölçüde büyük devrimler yaşamış neredeyse hiç kimse yok. Büyük devrimlerin deneyimleri orada neredeyse tamamen unutulmuştur; fakat devrimci olma isteğinden ve devrim üzerine gevezelikten (ve kararlardan) gerçek devrimci çalışmaya geçiş, çok zor, sancılı ve yavaş bir geçiştir.

Bununla birlikte, yarı-anarşist unsurlara elbette sadece bir ölçüde göz yumulabilir ve yumulmalıdır. Almanya'da onlara çok uzun süre göz yumduk. Komünist Enternasyonal'in Üçüncü Kongresi onlara kesin bir ültimatom verip belirli bir tarih tayin etti. Bunlar şimdi Komünist Enternasyonal'i kendiliklerinden terk ettilerse daha da iyi. Birincisi, bizi onları ihraç etme zahmetinden kurtardılar. İkincisi, bütün kararsız işçilere ve eski sosyal-demokrasinin oportünizmine karşı duydukları nefretten dolayı anarşizme eğilim gösterenlerin tümüne, Komünist Enternasyonal'in sabırlı davrandığı, anarşistleri derhal ve kayıtsız şartsız kovmadığı, onları dikkatle dinlediği ve bir şeyler öğrenmelerine yardımcı olduğu şimdi en kesin ve açık surette gösterilmiş, kesin olgularla ispatlanmıştır.

Artık KAPD'cilere daha az ilgi göstermeliyiz. Onlara karşı polemiğimizle sadece reklamlarını yapıyoruz. Çok akılsızlar; onları ciddiye almak yanlış olacaktır; onlara kızmaya değmez. Kitleler üzerinde etkileri yok ve biz hata yapmazsak hiçbir zaman da olmayacak. Bırakalım bu küçük eğilim kendi eceliyle ölsün; bizzat işçiler onun değersizliği-

ni anlayacaklardır. KAPD'cilerle tartışarak onların reklamını yapmak yerine, Komünist Enternasyonal'in Üçüncü Kongresi'nin örgütsel ve taktik kararlarını daha büyük bir etkinlikle propaganda edelim ve hayata geçirelim. Çocukluk hastalığı "Solculuk", hareketin büyümesiyle birlikte geçip gider ve gidecektir de.

Aynı şekilde bugün Paul Levi'ye de gereksiz yere yardım ediyor ve ona karşı polemiğimizle gereksiz yere onun reklamını yapıyoruz. Onunla tartışmamız, tam da onun istediği şey. Komünist Enternasyonal'in Üçüncü Kongresi'nin kararından sonra onu unutmak ve bütün dikkati, bütün çabaları Üçüncü Kongremizin kararları doğrultusunda barışçıl, pratik ve yapıcı çalışmaya (kavgasız, polemiksiz, dünkü anlaşmazlıkları eşelemeksizin) yoğunlaştırmak gerekir. Benim kanaatime göre, K. Radek yoldaşın "Mart Eylemi Üzerine Üçüncü Dünya Kongresi ve Gelecekteki Taktikler" (VKPD merkez yayın organı "Kızıl Bayrak"ın 14 ve 15 Temmuz 1921 tarihli sayılarında) makalesi, Üçüncü Kongre'nin bu genel ve oybirliğiyle alınmış kararını epeyce ihlal ediyor. Polonyalı komünistlerden bir yoldaşın bana bir kopyasını gönderdiği bu makale, hiç gereksiz yere -ve çalışmamıza kesinlikle zarar verecek şekilde- sadece Paul Levi'yi değil (bu pek önemli olmazdı), aynı zamanda Clara Zetkin'i de hedef alıyor. Oysa Clara Zetkin'in bizzat kendisi, Moskova'da Üçüncü Kongre sırasında, VKPD MK'sıyla ("Merkez"), hizipçi olmayan ortak çalışmayı şart koşan bir "barış anlaşması" yapmıştı! Hepimiz bu anlaşmayı onayladık. Zetkin'i "Parti'nin her genel eylemini büyük kitlelerin ayağa kalkacağı güne erteleme" düşüncesiyle suçladığında, K. Radek yoldaş yersiz polemik gayretkeşliğinde kesinlikle gerçekdışı şeyler söyleyecek kadar ileri gitmiştir. Karl Radek yoldaş bu tür yöntemlerle Paul Levi'ye onun hayal bile edemeyeceği bir hizmet sunmaktadır. Paul Levi tartışmaların sonsuza kadar uzamasından, bu tartışmalara birçok insanın çekilmesinden, Zetkin'in bizzat imzaladığı ve bütün Komünist Enternasyonal'ce onaylanan "barış anlaşması"nın polemikle ihlal edilmesiyle, Zetkin'in partiden atılmaya çalışılmasından başka bir şey istemiyor. K. Radek yoldaşın makalesi, Paul Levi'ye "sol"dan nasıl yardım edileceğinin mükemmel bir örneğini sunmuştur.

Burada Alman yoldaşlara, Üçüncü Kongre'de Paul Levi'yi neden

bu kadar uzun süre savunduğumu açıklamam gerekiyor. Birincisi, çünkü Levi'yi Radek aracılığıyla 1915 ya da 1916 yılında İsviçre'de tanıdım. Levi daha o zamanlar Bolşevikti; ve ben, Bolşevizme ancak Bolşevizmin Rusya'da zaferinden ve uluslararası arenada bir dizi zafer elde ettikten sonra gelenlere karşı belli bir güvensizlik duymaktan kendimi alamıyorum. Fakat bu elbette nispeten önemsiz bir neden, çünkü her şeye rağmen Paul Levi'yi şahsen pek az tanıyorum. İkinci neden, yani Paul Levi'nin, Almanya'da 1921 Mart eyleminin eleştirisinde birçok noktada meselenin özü itibariyle haklı olması çok daha önemliydi (elbette Mart eyleminin bir "darbe" olduğunda değil: Paul Levi'nin bu iddiası saçmalıktır).

Ne var ki Paul Levi'nin, kendi eleştirisini zayıflatmak ve bozmak, apaçık haksız olduğu bir yığın önemsiz ayrıntıyla kendisinin ve başkalarının meselenin özünü anlamasını zorlaştırmak için elinden geleni ve daha da fazlasını yaptığı doğrudur. Levi eleştirisini uygunsuz ve zararlı bir biçimde ifade etti. Başkalarına iyi düşünülmüş ve dikkatli bir strateji vaaz eden Levi'nin kendisi, "mücadeleye" öyle aceleyle, öyle hazırlıksız, öyle saçma ve çılgın biçimde atılarak bir toy delikanlıdan daha beter gaflar yaptı ve bu "mücadele" kazanılabilecekken ve kazanılmak zorunda olmasına rağmen, "mücadele"yi kesin olarak kaybetti (ve böylece çalışmasını uzun yıllar olanaksız kıldı ya da zorlaştırdı). Levi, proleter Komünist Enternasyonal'in örgütlü bir üyesi gibi davranacağına bir "anarşist aydın" -yanılmıyorsam Almanca'da buna Edelanarchist (soylu anarşist -*ç.n.*) deniyor- gibi davrandı. Levi bir disiplin ihlali suçu işledi.

Bu inanılmaz aptallıktaki hatalar dizisiyle Levi, dikkati meselenin özü üzerinde yoğunlaştırmayı zorlaştırdı. Sorunun özü, yani 1921 Mart eylemi sırasında Almanya Birleşik Komünist Partisi'nin yaptığı sayısız hatanın değerlendirilmesi ve düzeltilmesi ise büyük öneme sahipti ve hala sahiptir. (Bazıları tarafından Marksist taktiğin incileri olarak övülen) bu hataları açıklığa kavuşturmak ve düzeltmek için, Komünist Enternasyonal'in Üçüncü Kongresi sırasında sağ kanatta durmak gerekiyordu. Yoksa Komünist Enternasyonal'in çizgisi, yanlış bir çizgi olurdu.

Karşımda, "Menşevizm" ve "Merkezcilik" üzerine yaygara kopa-

ran ve Mart eyleminin hatalarını, bu hataları açıklığa kavuşturma ve düzeltme gerekliliğini kabul etmek istemeyen Paul Levi muhalifleri olduğu sürece, Paul Levi'yi savundum ve savunmak zorundaydım. Bu kişiler, devrimci Marksizmi bir karikatüre ve "Merkezciliğe" karşı mücadeleyi bir eğlenceye dönüştürdüler. Bu kişiler tüm davaya en büyük zararı verebilirlerdi, çünkü "dünyada hiç kimse devrimci Marksistleri tehlikeye atamaz, eğer bizzat kendileri bunu yapmazsa".

Bu insanlara şöyle dedim: Diyelim ki Levi Menşevik oldu. Onu şahsen pek az tanıdığımdan, bu bana kanıtlanırsa diyecek bir şeyim olmaz. Fakat bu henüz kanıtlanmadı. Şu an kanıtlanan sadece onun aklını yitirdiğidir. Sırf bu nedenle bir insanı Menşevik ilan etmek çocukça bir budalalıktır. Deneyimli ve büyük nüfuz sahibi parti liderlerinin yetişmesi uzun ve zorlu bir iştir. Oysa bu olmadan proletarya diktatörlüğü, proletaryanın "irade birliği" bir laf olarak kalır. Bizde, Rusya'da, bir grup liderin yetişmesi 15 yılımızı aldı (1903-1917), 15 yıl Menşevizme karşı mücadele, 15 yıl Çarlığın baskısı, birinci devrimin (1905), büyük ve güçlü bir devrimin yıllarını içine alan 15 yıl. Buna rağmen bizim aramızda da, en mükemmel yoldaşların bile "akıllarını yitirdikleri" üzücü durumlar oldu. Batı Avrupalı yoldaşlar bu tür "üzücü olaylar"a karşı güvencede olduklarını sanıyorlarsa, bu bütünüyle çocukluktur ve buna karşı mücadele etmekten başka bir şey yapamayız.

Levi, disiplin ihlali yüzünden ihraç edilmek zorundaydı. Taktikler, 1921 Mart eyleminin hatalarının ayrıntılı biçimde açıklığa kavuşturulması ve düzeltilmesi temelinde belirlenmek zorundaydı. Levi bundan sonra eskisi gibi davranmak isterse, ihracının haklı olduğunu doğrulayacaktır, o zaman yalpalayan ve kararsız işçilerin gözünde Üçüncü Kongre'nin Paul Levi'yle ilgili kararlarının tamamen doğru olduğu çok daha güçlü, çok daha ikna edici biçimde ispatlanmış olacaktır.

Levi'nin hatalarının değerlendirilmesine Kongre'de ihtiyatlı biçimde yaklaşan ben, şimdi tam bir kesinlikle, Levi'nin tez elden en kötü beklentileri doğruladığını söyleyebilirim. Önümde Levi'nin dergisi "Yolumuz"un (15.7.1921 tarihli) altıncı sayısı var. Derginin başındaki yazı kurulu açıklamasından, Paul Levi'nin Üçüncü Kongre kararlarını bildiği anlaşılıyor. Peki Levi'nin yanıtı ne? "Büyük aforoz"a, "kilise hukuku"na, bu kararları "tam bir özgürlük" içinde tartışacağına dair

Menşevik sloganlar. Bir insanın parti üyesi sıfatından ve Komünist Enternasyonal üyesi sıfatından kurtarılmasından daha büyük bir özgürlük ne olabilir! Lütfen şunu da dinleyin, Levi, gazetesinde parti üyelerinin kendisi için imzasız anonim olarak yazmasını ummaktadır!

Önce - partiye pis bir dolap çeviriyor, onu arkadan vuruyor, parti çalışmasını sabote ediyor.

Sonra - Kongre kararlarının özünü tartışıyor.

Mükemmel.

Ama bunu yaparak Levi kendi kendisini kesin biçimde yok ediyor.

Paul Levi kavgayı sürdürmek istiyor.

Onun bu arzusunu tatmin etmek en büyük stratejik hata olacaktır. Alman yoldaşlara tavsiyem şu olacak: Parti'nin günlük basınının sütunlarında Levi ve dergisiyle tüm tartışmaları yasaklamak. Onun reklamı yapılmamalı. Mücadele eden partinin dikkatini önemli meselelerden önemsiz olanlara çekilmesine izin verilmemeli. Çok gerekli olduğunda haftalık, aylık dergilerde ya da broşürlerde polemik yapılabilir ve KAPD'ciler ile Paul Levi'ye, adları anıldıkça duyacakları sevinci tattırmamak için mümkün olduğunca özen gösterilmelidir; onlardan basitçe, "kendilerini ille de komünist saymak isteyen bazı aklı noksan eleştirmenler" olarak bahsedilebilir.

Bana, genişletilmiş Merkez Komitesi'nin son oturumunda, solcu Friesland'ın bile, solculuk oynamak ve "Merkezci avı"na talim etmek isteyen Maslov'a karşı sert çıkmaya mecbur kaldığı bildirildi. Bu Maslov'un tutumunun akılsızlığı (en hafif tabirle) kendini burada Moskova'da da gösterdi. Gerçekten de, Alman partisi, barış anlaşmasına açıkça uymak istemeyen ve gayretkeşliği aklından önde giden bu Maslov'u ve iki üç destekçisiyle suç ortağını bir iki yıllığına Sovyet Rusya'ya göndermelidir. Biz onlar için faydalı işler bulurduk. Onları adam ederdik. Bunun hem uluslararası harekete, hem Alman hareketine kesinlikle yararı olurdu.

Alman komünistleri ne pahasına olursa olsun iç tartışmalara son vermek, her iki taraftan kavgacı unsurları uzaklaştırmak, Paul Levi ve KAPD'cileri unutmak ve gerçek çalışmaya koyulmak zorundalar.

Yapacak çok iş var.

***

Komünist Enternasyonal'in Üçüncü Kongresi'nin taktiksel ve örgütsel kararları, bence hareket için ileriye doğru atılmış büyük bir adımdır. Bu kararları hayata geçirmek için tüm gücümüzü sarf etmeliyiz. Bu zor bir mesele, fakat yapılabilir ve yapılmak zorunda.

İlkönce komünistlerin, tüm dünyaya ilkelerini açıklamaları gerekiyordu. Bu, I. Kongre'de yapıldı. Bu ilk adımdı.

İkinci adım, Komünist Enternasyonal'e örgütsel bir biçim vermek ve ona üyelik koşullarını belirlemekti; -Merkezcilerden, burjuvazinin işçi hareketi içindeki doğrudan ve dolaylı ajanlarından gerçek ayrılığın koşulları. Bu, İkinci Kongre'de yapıldı.

Üçüncü Kongre'de pratik, pozitif çalışmaya girişmek, başlanmış olan komünist mücadelenin pratik deneyimlerini dikkate alarak, taktik ve örgütsel olarak bundan sonraki faaliyetin çizgisinin tam olarak ne olması gerektiğini somut olarak saptamak gerekiyordu. Bu üçüncü adımı da attık. Tüm dünyada bir komünistler ordusuna sahibiz. O hala kötü eğitilmiş ve kötü örgütlenmiş durumda. Bu doğruyu unutmak ya da kabul etmekten korkmak, dava için muazzam zararlı olacaktır. Bu orduyu, en büyük dikkat ve katılıkla kendimizi gözden geçirerek ve kendi hareketimizin deneyimlerini inceleyerek, hızlı ve verimli bir biçimde eğitmek ve esaslı şekilde örgütlemek, onu her türlü manevrada, her türlü çarpışmada, saldırıda ve savunmada çatışmalarda sınamak gereklidir. Bu uzun ve zorlu okuldan geçmeden zafer kazanılamaz.

Uluslararası komünist harekette 1921 yazında, "işin püf noktası" Komünist Enternasyonal'in en iyi ve etkili bazı seksiyonlarının bu görevi tamamen doğru bir biçimde kavramamaları, "Merkezciliğe karşı mücadeleyi" az da olsa abartmaları, ötesinde bu mücadelenin eğlenceye dönüştüğü, devrimci Marksizm'in tehlikeye düşmeye başladığı sınırı birazcık aşmalarıydı.

Üçüncü Kongre'de "işin püf noktası" buydu.

Abartma, ufak bir abartmaydı; ama tehlikesi muazzamdı. Bu abartmaya karşı mücadele zordu, çünkü abartmayı yapanlar, onlar olmaksızın belki de Komünist Enternasyonal'in oluşturulamayacağı, gerçekten en iyi, en sadık unsurlardı. "Moskova" gazetesinde, Almanca, Fransızca ve İngilizce yayınlanan, Alman, Macar ve İtalyan delegasyonları tarafından imzalanan taktiksel değişiklik önergelerinde bu

abartma, kesin bir biçimde açığa çıkmıştı, -bu değişiklik önergeleri, daha önceden (uzun ve çok yönlü hazırlık çalışmasından sonra) son hali verilmiş olan karar tasarısına getirildiği için bu daha da belirgindi. Bu değişiklik önergelerinin reddi, Komünist Enternasyonal'in çizgisinin düzeltilmesiydi, abartma tehlikesine karşı bir zaferdi.

Abartma, eğer düzeltilmezse, Komünist Enternasyonal'i mutlaka çökertirdi. Çünkü "dünyada hiç kimse devrimci Marksistleri tehlikeye atamaz, eğer bizzat kendileri bunu yapmazsa". Dünyada hiç kimse, komünistlerin İkinci ve İkibuçukuncu Enternasyonal üzerindeki zaferini (ve bu, 20. yüzyılın Batı Avrupa ve Amerika'sının koşullarında, birinci emperyalist savaştan sonra, burjuvazi üzerinde zafer demektir) engelleyemez, eğer komünistler bunu kendileri engellemezlerse.

Oysa, ne kadar küçük olursa olsun bir abartma, zaferin engellenmesi anlamına gelir.

Merkezcilere karşı mücadeleyi abartmak, Merkezciliği kurtarmak, onun konumunu, işçiler üzerindeki etkisini pekiştirmek demektir.

Merkezciliğe karşı muzaffer bir mücadele yürütmeyi, uluslararası ölçekte İkinci Kongre'den Üçüncü Kongre'ye kadarki sürede öğrendik. Bu, olgularla kanıtlanmıştır. Bu mücadeleyi (Levi'nin ve Serrati partisinin ihracıyla) sonuna kadar götüreceğiz.

Bununla birlikte, Merkezcilikle mücadelede yanlış abartmalara karşı mücadele etmeyi uluslararası ölçekte henüz öğrenmedik. Ama Üçüncü Kongre'nin seyri ve sonucunun gösterdiği gibi, bu eksikliğimizin bilincine vardık. Tam da eksikliğimizin bilincine vardığımız için, kendimizi ondan kurtaracağız.

İşte o zaman, yenilmez olacağız, çünkü (İkinci ve İkibuçukuncu Enternasyonal'in burjuva ajanları aracılığıyla) proletarya içindeki desteği olmadan, Batı Avrupa'da ve Amerika'da burjuvazi iktidarı koruyacak durumda değildir.

Yeni ve gittikçe daha tayin edici mücadelelere, gerek savunma, gerekse de saldırı mücadelelerine daha titiz, daha esaslı bir hazırlık - Üçüncü Kongre kararlarındaki temel ve en önemli şey budur.

"... İtalya Komünist Partisi, Serrati'ciliğin oportünist politikasına karşı yorulmak bilmeksizin ve yolundan şaşmadan mücadele yürütür ve aynı zamanda sendikalarda, grevlerde, faşistlerin karşı-devrimci ha-

reketine karşı mücadelede proleter kitlelerle sıkı bir bağ içinde olursa, işçi sınıfının kitle eylemlerini birleştirip kendiliğinden patlamalarını titizlikle hazırlanmış mücadelelere dönüştürürse, komünizm İtalya'da aktif kitlesel bir güç olacaktır..."

*"Almanya Birleşik Komünist Partisi (VKPD), mücadele sloganlarını gerçek duruma ne kadar iyi uydurursa, bu durumu ne kadar esaslı incelerse ve bu eylemler ne kadar koordineli olursa o kadar büyük bir başarıyla kitle eylemleri gerçekleştirilebilecektir..."**

Üçüncü Kongre'nin taktik kararının en yerinde pasajları bunlardır.

Proletaryanın çoğunluğunu kendimize kazanmak -"günün en önemli görevi" budur.

Çoğunluğun kazanılmasına, İkibuçukuncu Enternasyonal'in darkafalı "demokrasi"sinin şövalyelerinin yaptığı gibi biçimsel bir anlam vermiyoruz elbette. Temmuz 1921'de Roma'da tüm proletarya, -gerek sendikalardaki reformist proletarya, gerekse de Serrati'nin partisindeki Merkezciler- faşistlere karşı komünistleri izlediğinde, bu, işçi sınıfının çoğunluğunu kendi tarafımıza kazanmak demekti.

Bu hiçbir şekilde onları kesin olarak kazanmak değildi, sadece kısmi, sadece geçici, sadece yerel bir kazanmaydı. Fakat çoğunluğu kazanmaktı; ve bu; biçimsel olarak proletaryanın çoğunluğu yalpaladığında ya da burjuva liderleri yahut burjuva politikalar güden liderleri (İkinci ve İkibuçukuncu Enternasyonal'in bütün liderleri gibi) izlediğinde bile olanaklıdır. Böyle bir kazanım tüm dünyada, her yerde ve her bakımdan durdurulmaz biçimde ilerliyor. Bunu daha esaslı ve daha titiz biçimde hazırlayalım, burjuvazinin proletaryayı mücadeleye girmeye zorladığı tek bir ciddi fırsatın bile kaçmasına izin vermeyelim, proleter kitlelerin kaçınılmaz olarak bizimle birlikte ayaklanmak zorunda olduğu anları doğru saptamayı öğrenelim.

O zaman, büyük seferberliğimizde bazı yenilgiler ve geçişler ne kadar zorlu da olsa, zaferimiz kesin olacaktır.

Taktik ve stratejik yöntemlerimiz (uluslararası ölçekte değerlendirecek olursak) hala, Rusya örneğinden öğrenmiş ve "gafil avlanması"na izin vermeyecek olan burjuvazinin mükemmel stratejisinin geri-

* *Bkz. Taktikler Üzerine Karar, Komünist Enternasyonal'de Durum ve Mart Olaylarının Dersleri alt başlıkları*

sindedir. Fakat gücümüz daha fazladır, ölçülemeyecek kadar fazladır; taktik ve stratejiyi öğreniyoruz; bu "bilim"de 1921 Mart eyleminin hatalarının deneyimleri temelinde ilerlemeler kaydettik. Bu "bilim"de tamamen uzmanlaşacağız.

Partilerimiz ülkelerin büyük çoğunluğunda, gerçek birer komünist parti olmaktan hala çok uzaklar. Gerçekten devrimci ve tek devrimci sınıfın, tüm üyeleriyle kitlelerin mücadelesine, hareketine, günlük yaşamına katılan gerçek öncüleri değiller. Fakat bu eksikliğimizin farkındayız, bu eksikliği Üçüncü Kongre'nin parti çalışması üzerine kararında büyük bir kesinlikle açığa çıkardık; ve bu eksikliği aşacağız.

Yoldaşlar! Alman komünistleri! 22 Ağustos'taki parti kongrenizin sola ve sağa ayrılanlara karşı önemsiz mücadelelere, kararlı biçimde ve nihai olarak son vermesi dileğiyle sözlerimi bitirmeme izin verin. Parti içi mücadelelere son verilmelidir! Dolaylı ya da dolaysız, parti içi mücadeleyi uzatmak isteyenler kahrolsun. Şimdi görevlerimizi dünden çok daha berrak, daha somut, daha tam olarak biliyoruz; hatalarımızı düzeltmek için onları açıkça göstermekten korkmuyoruz. Şimdi, partinin tüm çabalarını, onun daha iyi örgütlenmesine, çalışmasının niteliğini ve içeriğini yükseltmeye, kitlelerle daha sıkı ilişki kurmaya, işçi sınıfı için gittikçe daha doğru ve eksiksiz taktik ve stratejiler geliştirmeye adamalıyız.

Komünist selamlar.

Bir Yayıncının Notları

Yüksek Bir Dağa Tırmanmak Üzerine, Yılgınlığın Zararları Üzerine, Ticaretin Yararları Üzerine, Menşevikiere Karşı Tutum Üzerine, vs.

V.İ. Lenin

Mart 1922

I. Bir Örnek İle

Çok yüksek, dik ve henüz keşfedilmemiş bir dağa tırmanan bir insan düşünelim. Diyelim ki, bu insan inanılmaz zorlukların ve tehlikelerin üstesinden gelerek, kendisinden önce bu dağa tırmananlardan daha yükseklere çıkmayı başardı, fakat hala zirveye ulaşmış değil. Kendisini öyle bir durumda buluyor ki, seçtiği yönde ve izlediği yolda yürümesi sadece zor ve tehlikeli değil, artık düpedüz olanaksızlaşmış. Bu dağcı, geri dönmek, aşağı inmek, daha uzun da olsa kendisine zirveye ulaşma olanağı sağlayacak başka yollar aramak zorundadır. Hayali dağcımızın kendinden önce kimsenin ulaşmadığı bu yükseklikten aşağıya inişi belki de çıkışından daha tehlikeli ve zorludur: kolayca ayağı kayabilir; aşağıya inerken ayağını koyacak bir yer bulması kolay değildir; yukarıya hedefe doğru tırmanırken hissettiği coşku ve zindeliğe sahip değildir vs. İnsanın beline bir ip bağlaması ve buz kazmasıyla saatler boyu, ayağını koyacak yerler ya da ipi sağlamca bağlayacak yerler oyması gerekir; kaplumbağa hızıyla, hem de gerisin geriye, varılmak istenen hedeften aşağıya doğru hareket etmek zorundadır ve bu son derece tehlikeli, acı dolu inişin ne zaman sona ereceğini ve yeniden, daha büyük bir cesaretle, daha büyük bir hızla, daha düz bir yoldan ileriye, zirveye doğru tırmanabileceği biraz daha güvenli bir yolun bulunup bulunmadığını hala bilmemektedir.

Böylesine görülmemiş yüksekliklere çıkmış ve kendisini bu durumda bulmuş bir insanda, yılgınlık anlarının baş göstermesi hiç de

anormal olmayacaktır. Bu insan, tehlikesiz bir uzaklıktan, dürbünle bu son derece tehlikeli inişi -ki bu iniş, "Smena Vek'çiler'in dediği gibi "frenlere basarak iniş" bile denemeyecek bir iniştir, zira fren iyi tasarlanmış, önceden denenmiş bir taşıtı, önceden yapılmış bir yolu, daha öne sınanmış mekanizmaları gerektirir; oysa burada ne taşıt, ne cadde, önceden denenmiş hiçbir şey yoktur- izleyen aşağıdaki insanların çıkardığı sesleri duyabilecek olsa, büyük ihtimalle bu anlar daha çok, daha sık, daha ağır olacaktır.

Aşağıdan gelen sesler art niyetli bir sevinçle çınlıyor. Hiç gizlemeden kıkır kıkır gülüyor ve acayip sesler çıkarıp bağırıyorlar: "Şimdi aşağı yuvarlanacak, oh olsun! Böyle bir çılgınlık yapmasaydı!" Diğerleri sevinçlerini saklamaya çalışıyor, aynı Yuduşka Golovlev* gibi yapıyorlar; gözlerini kederle göğe dikip şunları söylermişçesine inliyorlar: "Ne yazık ki endişelerimiz doğrulanıyor! Bütün ömrümüzü akıllıca bir planla bu dağa tırmanma hazırlığına harcamış olan bizler, tırmanışın planımız tamamen hazır oluncaya kadar ertelenmesini istemedik mi? Şimdi bu çılgının bizzat vazgeçtiği (bakın, bakın, geri döndü, iniyor, bir arşın ilerleme olanağı bulabilmek için saatler harcıyor! Biz ölçülü ve tedbirli olunmasını istediğimizde bize ne sözler sarf etmişti!) bu yola karşı biz böylesine hararetle itiraz ettiysek, bu çılgını böylesine şiddetle kınadıysak ve herkesi ona özenmeme ve yardım etmeme konusunda uyardıysak, bütün bunları sadece, bu dağa tırmanma yüce planına duyduğumuz bağlılıktan dolayı, bu yüce planın genel olarak gözden düşmesini engellemek için yaptık."

İyi ki hayali dağcımız, tarif ettiğimiz koşullar altında, tırmanış düşüncesinin bu "gerçek dostları"nın seslerini duyamıyor, yoksa büyük ihtimalle midesi bulanabilirdi. Mide bulantısının ise kafanın dinçliğine ve ayakların sağlam basmasına zararlı olduğu söylenir, hele de bu yüksekliklerde.

II. Mecaz Yapmadan

Bir benzetme kanıt değildir. Her benzetmenin aksak yanları vardır. Bunlar herkesçe bilinen, yadsınamaz doğrulardır, fakat her benzetme-

* *Hicivleriyle tanınan ünlü Rus yazarı Saltıkov Şçedrin'in "Golovlev Ailesi" adlı öyküsünün, ikiyüzlü, bağnaz ve duyarsız toprak sahibi karakteri.*

nin sınırlarını açıkça görmek için bunları anımsatmanın zararı yoktur.

Rusya proletaryası yaptığı devrimle, sadece 1789 ve 1793 yıllarına kıyasla değil, aynı zamanda 1871 yılına kıyasla da çok yükseklere tırmanmıştır. Neyi sonuçlandırdığımız ve neyi sonuçlandırmadığımız konusunda mümkün olduğunca serinkanlı, berrak ve somut bir değerlendirme yapmak gerekir. Bunu yaparsak kafamız dinç kalacak, mide bulantısı, hayal ve yılgınlık olmayacaktır.

Burjuva-demokratik devrimi daha önce dünyanın hiçbir yerinde yapılmadığı kadar tam bir biçimde sonuna götürdük. Bu muazzam bir kazanımdır ve dünyada hiçbir güç bunu elimizden alamaz.

En gerici emperyalist savaştan devrimci bir tarzda çıkma görevini başardık. Bu da dünyanın hiçbir gücünün geri alamayacağı bir kazanımdır ve eğer kapitalizm varlığını sürdürürse, gerici emperyalist katliamların uzak olmayan gelecekte kaçınılmaz olması nedeniyle daha da değerli bir kazanımdır; ama 20. yüzyılın insanları, döneklerin, İkinci ve İkibuçukuncu Enternasyonal kahramanlarının 1912'de ve 1914-1918'de kendilerini ve işçileri kandırdıkları "Basel Manifestosu" gibi şeylerin ikinci baskısını, o kadar kolay yutmayacaklardır.

Biz, Sovyet tipi devleti yarattık ve böylece dünya tarihinde yeni bir çağ açtık, bu çağ, burjuva egemenliği çağının yerini alacak olan proletaryanın siyasi egemenliği çağıdır. Bu da -ancak birçok ülkenin işçi sınıfının pratik deneyimleriyle sovyet tipi devlete, "son hali verilecek" olmasına rağmen- artık geri alınamaz.

Tüm bunlara rağmen, sosyalist ekonominin temellerini inşa etmeyi bile henüz tamamlayamadık ve can çekişen kapitalizmin düşman güçleri bunu hala elimizden alabilirler. Bunun apaçık bilincinde olmalı ve bunu açık yüreklilikle kabul etmeliyiz, çünkü hayallerden (ve baş dönmesinden, hele de yükseklerde) daha tehlikeli bir şey yoktur. Bu acı gerçeği kabul etmekte korkulacak kesinlikle hiçbir şey yoktur, en ufak bir yılgınlık için haklı bir neden olabilecek hiçbir şey yoktur, çünkü biz daima Marksizm'in ilk temel gerçeğini, sosyalizmin zaferi için birçok ileri ülkenin işçilerinin ortak çabasının zorunlu olduğunu vurgulayıp yineledik. Şimdilik hala yalnızız ve geri bir ülkede, diğerlerinden daha fazla harap olmuş bir ülkede inanılmaz çok şeyin üstesinden geldik. Bu kadar da değil; devrimci proleter güçlerin ordusunu sapasağlam ko-

ruduk, onun manevra yeteneğini koruduk ve bize nerede, ne zaman ve nasıl geri çekileceğimizi (daha sonra güçlü bir sıçrama yapmak için); sonuna kadar götürülmemiş işe girişmek için nerede, ne zaman ve nasıl yeniden kolları sıvayacağımızı berrak bir kafayla hesaplamamızı sağlayan zihin açıklığımızı koruduk. Sosyalist ekonominin temellerini tamamlamak gibi çağ açıcı bir girişimin (hem de bir küçük köylüler ülkesinde), hata yapmadan, geri çekilmeden, bitirilmemiş veya yanlış yapılmış işlere tekrar tekrar yeniden başlamadan sonuna kadar götürülebileceğini sanan komünistlerin sonu felaket olacaktır. Hayallere kapılmayan, yılgınlığa teslim olmayan, bu son derece zorlu göreve girişirken tekrar tekrar "en baştan başlamak" için gücünü ve esnekliğini koruyan komünistlerin ise yolu açık olacaktır (ve hiçbir zaman soyları tükenmeyecektir.)

Yanıbaşımızda, tüm dünyada, bizden bin kez daha zengin ve askeri olarak güçlü daha ileri ülkeler, övgüler yağdırdıkları, çok iyi bildikleri, yüzyıllardan beri sınanmış kendi kapitalist ekonomi alanlarında gerilemeye devam ederken, tüm harap olmuşluk, yoksulluk, gerilik ve açlığımıza rağmen sosyalizm için yolu hazırlayan ekonomi biliminde ilerlemeye başladığımız için, en ufak bir yılgınlığa düşmeye o kadar az izin vermeliyiz, bunun için o kadar az neden var.

III. Tilki Avı; Levi ve Serrati

Tilki avında en güvenilir yöntemin şu olduğu söylenir: İzleri bulunan tilkiler, belli bir mesafede, küçük kırmızı bayrakçıklarla bezenmiş ve kar üzerinde alçaktan gerilmiş bir iple çevrelenir. İnsan elinin yapay ürünü olan her şeyden ürken tilki sadece, bayrakçıklardan oluşan bu çitte bir açıklık bırakıldığı zaman ve açıklığın bırakıldığı yerden çıkar; ve avcı da onu tam orada bekler. Herkesin kovaladığı böyle bir hayvan için tedbirliliğin en olumlu özellik olduğu sanılabilir. Fakat burada da ortaya çıkıyor ki, "yersiz şekilde sürdürülen erdem" bir kusurdur. Tilki tam da fazlasıyla tedbirli olduğu için yakalanıyor.

Komünist Enternasyonal'in Üçüncü Kongresi'nde, aynı şekilde fazlasıyla tedbirli olmanın sonucu olarak bir hata yaptığımı kabul etmem gerekiyor. Bu kongrede en Sağ kanatta yer aldım. Ben bunun tek doğru konum olduğundan eminim, çünkü başta birçok Alman, Macar

ve İtalyan yoldaş olmak üzere kalabalık (ve "nüfuzlu") bir delege grubu, aşırı "sol" ve yanlış bir sol tutum içindeydiler; bunlar sık sık, derhal ve dolaysız bir devrimci eylem için pek de uygun olmayan durumu soğukkanlı bir biçimde değerlendirecekleri yerde, gayretkeş biçimde küçük kızıl bayrakların dalgalanışına kapılmışlardır. Yanlışlığı tartışma götürmez olan solculuğa, bu sapmanın Komünist Enternasyonal'in tüm taktiklerine yanlış bir yön vermemesi kaygısından ve tedbirlilikten, Levi'yi savunmak için elimden geleni yaptım. Levi'nin belki de Solların yaptıkları hatalardan duyduğu korku nedeniyle aklını yitirdiğini ileri sürmüştüm (Levi'nin aklını yitirdiğini reddetmemiştim); aklını yitiren komünistlerin yeniden "akıllarını başlarına topladıkları" durumların olduğunu söylemiştim. Solların baskısı altında, Levi'nin Menşevik olduğunu kabul ederken bile, böyle bir kabulün sorunu çözmeyeceğini söyledim. Örneğin Rusya'da Menşeviklerin Bolşeviklerle 15 yıllık tüm mücadele tarihi (1903-1917) ve aynı zamanda üç Rus devrimi, kuşkusuz Menşeviklerin genelde kesinlikle haksız olduklarını ve onların gerçekte, işçi hareketi içinde burjuvazinin ajanları olduklarını kanıtlamaktadır. Bu inkar edilemez bir gerçektir. Fakat inkar edilemez gerçek, bir başka gerçeği, bazı tekil durumlarda, örneğin 1907 yılında Stolipin Duması'nı boykot sorununda Menşeviklerin haklı, Bolşeviklerin ise hatalı olduğu gerçeğini ortadan kaldırmaz.

Komünist Enternasyonal'in Üçüncü Kongresi'nden bu yana sekiz ay geçti. "Sollar"la o zamanki anlaşmazlıklarımız besbelli ki eskimiştir, olaylar bu anlaşmazlıkları çözmüştür. Levi konusunda benim haksız olduğum ortaya çıktı, çünkü Levi kendisinin Menşevik yola tesadüfen, geçici, sadece "Sollar"ın çok tehlikeli hatalarına karşı mücadelede "çok ileri gittiği"nden dolayı değil, bile bile, kalıcı olarak, kendi mizacından ötürü saptığını kesin olarak gösterdi. Solların bazı yanlışlarına kızdığı için geçici olarak aklını yitiren birinin yapması gerektiği gibi, Komünist Enternasyonal'in Üçüncü Kongresi'nden sonra partiye yeniden kabul edilmek için başvurmasının kendisi için gerekliliğini dürüstçe kabul edecek yerde Levi, partinin üzerinde sinsi oyunlar tezgahlamaya ve partinin tekerine çomak sokmaya, yani aslında burjuvazinin bildik ajanlarına, İkinci ve İkibuçukuncu Enternasyonal'e hizmette bulunmaya koyuldu. Elbette ki, Alman komünistleri, bu soylu

faaliyetinde Paul Levi'yi gizliden gizliye destekleyen bazı bayları da kısa süre önce ihraç ederek buna karşılık verirken tamamen haklıdırlar.

Komünist Enternasyonal Üçüncü Kongresi'nden sonra, Alman ve İtalyan komünist partilerinin gelişimi, solların bu kongredeki hatalarının onlar tarafından görüldüğünü ve azar azar, yavaş yavaş, ama emin biçimde düzeltilmekte olduğunu göstermiştir; Komünist Enternasyonal Üçüncü Kongresi'nin kararları sadakatle gerçekleştirilmektedir. Eski tip parlamenter, gerçekte reformist ve üzerine hafif bir devrimci yaldız çekilmiş bir Avrupa partisini yeni tipte bir partiye, gerçekten devrimci, gerçekten komünist bir partiye dönüştürmek olağanüstü zor bir iştir. Bunu en açık bir biçimde, belki de Fransa örneği gösteriyor. Günlük yaşamda parti çalışması tipini değiştirmek, günlük rutini yeniden biçimlendirmek, kitlelerden kopmadan, tersine onlarla gittikçe daha sıkı bir ilişki içinde ve onları devrimci bilince ve devrimci mücadeleye yükseltecek şekilde partiyi devrimci proletaryanın öncüsü yapmak, en zor, fakat en önemli sorundur. Eğer Avrupalı komünistler, devrimci mücadelelerin özellikle şiddetlendiği dönemler arasındaki (muhtemelen çok kısa) zaman dilimlerinden -1921 yılında ve 1922 yılının başlarında Avrupa ve Amerika'nın birçok kapitalist ülkesinde yaşandığı gibi-, partilerinin tüm yapısının ve tüm çalışmalarının esaslı surette, içsel, derinlemesine reorganizasyonu için yararlanmazlarsa, bu onlar açısından en büyük suç olacaktır. Ne mutlu ki, böyle bir endişe duymak için hiçbir neden yok. Avrupa ve Amerika'da, gerçek komünist partileri, proletaryanın gerçek devrimci öncülerini yaratmak için sessizce, durmaksızın, sakin, çok hızlı olmasa da derinlemesine bir çalışmaya başlamışlardır ve bu çalışma devam ediyor.

Tilki avı gibi önemsiz bir işin gözlenmesinden dahi çıkarılacak siyasi derslerin işe yaradığı görülüyor. Bir yandan aşırı tedbirlilik hatalara yol açar. Öte yandan, şunu da unutmamak gerekir ki, durumun soğukkanlı değerlendirilmesi yerine sırf "duygular" ya da küçük kırmızı bayrakçıkların dalgalanmasına kapılmak geçirilirse, telafisi mümkün olmayan bir hata yapılabilir; her ne kadar büyük zorluklar olsa da, yok olmanın hiç de kaçınılmaz olmadığı bir durumda yok olunabilir.

Paul Levi şimdi Rosa Lüksemburg'un tam da hatalı olduğu eserle-

rini yeniden yayınlayarak, burjuvaziye -dolayısıyla da onun ajanları İkinci ve İkibuçukuncu Enternasyonal'e- büyük bir hizmette bulunmak istiyor. Buna iyi bir eski Rus masalından iki satırla yanıt veriyoruz: "Bazen bir kartal bir tavuktan daha aşağılarda uçabilir, fakat bir tavuk hiçbir zaman bir kartal kadar yükseklere çıkamaz." Rosa Lüksemburg Polonya'nın bağımsızlığı sorununda yanıldı; 1903'te Menşevizmi değerlendirirken yanıldı; sermaye birikimi teorisinde yanıldı; Temmuz 1914'te Plehanov, Vandervelde, Kautsky vd. birlikte Bolşeviklerin Menşeviklerle birleşmesini savunurken yanıldı; 1918'de cezaevinde yazdıklarında yanıldı (cezaevinden çıkışında 1918 sonu ve 1919 başında hatalarını bizzat büyük ölçüde düzeltti). Fakat bütün bu hatalarına rağmen o bir kartaldı ve bizim için hep öyle kalacaktır. Ve anısı bütün dünya komünistleri için daima değerli olmakla kalmayacak, aynı zamanda biyografisi ve bütün eserlerinin yayınlanması (Alman komünistlerinin bu konudaki inanılmaz gecikmeleri, ancak kısmen, ağır mücadelelerinde verdikleri çok sayıda kurbanla mazur gösterilebilir) tüm dünyada pek çok komünist kuşağın eğitilmesinde son derece yararlı bir ders olacaktır. "4 Ağustos 1914'ten beri, Alman sosyal-demokrasisi kokuşmuş bir cesettir" -bu sözlerle Rosa Lüksemburg'un adı, tüm dünya işçi hareketinin tarihine geçecektir. Elbette, işçi sınıfı hareketinin arka bahçesinde, gübre yığınları içinde ise Paul Levi, Scheidemann, Kautsky ve tüm bu güruh türünden tavuklar, bu büyük komünistin hatalarıyla gıdaklayacaklar, gevezelik edeceklerdir. Herkese, layık olduğu...

Serrati'ye gelince, onu, gürültüyle ve olağanüstü keskin bir kokuyla patlayan çürük bir yumurtaya benzetmek gerekir. "Kendi" kongresinde Komünist Enternasyonal Kongresi'nin kararına tabi olmaya hazır olunduğunu beyan eden bir kararı kabul ettirmesi, sonra bu kongreye ihtiyar Lazzari'yi yollaması ve en sonunda da işçileri bir at cambazı gibi utanmazca aldatması fazlasıyla yeterli değil midir? İtalya'da proletaryanın gerçek devrimci partisini inşa etmekte olan İtalyan komünistleri şimdi, işçi kitlelerine politik düzenbazlığın ve Menşevizmin ibret verici bir örneğini gösterebilecekler. Bunun yararlı, itici etkisi, böyle örnekler birçok kez tekrarlanmadan kendisini bir anda göstermeyecektir, fakat etkisini göstermesi kaçınılmazdır. Burada gereken, kit-

lelerden kopmamaktır, Serrati'nin bütün düzenbazlıklarının sıradan işçinin gözünde pratik olarak teşhir edilmesi gibi zorlu bir işte sabrını yitirmemektir; kendini, çok kolay ve çok tehlikeli bir şey olan, Serrati'nin "a" dediğine "eksi a" deme hevesine kaptırmamaktır; yolundan şaşmaksızın, kitleleri devrimci dünya görüşü ve devrimci eylem doğrultusunda eğitmektir; (pahalıya patlasa da) faşizmin pratik ve mükemmel somut derslerinden pratikte yararlanmaktır. Bunlar yapıldığında, işte o zaman İtalyan komünizmi için zafer kesindir.

Levi ve Serrati kendi başlarına karakteristik değildir, küçük-burjuva demokrasisinin, "diğer taraf"ın kampının, bizim kampımızın karşısında duran uluslararası kapitalistlerin kampının aşırı sol kanadının modern türü olarak karakteristiktir. "Onlar"ın kampı, hepsi ve hep birlikte, Gompers'den Serrati'ye kadar, kötü niyetli bir sevinçle, mutluluktan kendinden geçmiş biçimde uçuyorlar ya da geri çekilişimiz, "iniş"imiz, Yeni Ekonomik Politikamız için timsah gözyaşları döküyorlar. Bırakın soytarıca maskaralıklarını sergilesinler: Herkese layık olduğu. Biz ise hayaller beslemeyeceğiz, yılgınlığa geçit vermeyeceğiz. Eğer hatalarımızı kabul etmekten korkmazsak, onları düzeltmek için tekrar tekrar çaba göstermekten korkmazsak, en yüksek zirveye ulaşacağız. Gompers'den Serrati'ye uluslararası blokun davası ise bir felakete mahkumdur.

Çok Pahalı Ödedik

V.İ. Lenin

9 Nisan 1922

Oldukça kalabalık bir işçi toplantısında burjuvazinin temsilcilerinin propaganda yaptığı bir odaya komünistlerin bir temsilcisinin girmesi gerektiğini düşünün. Ayrıca, bu odaya girmenin bedeli olarak, burjuvazinin bizden yüksek bir miktar talep ettiğini düşünün. Eğer ödenecek para önceden saptanmamışsa, Partimizin bütçesine fazla yüklenmemek için elbette pazarlık etmek zorundayız. Eğer bu odaya girebilmek için fazla para ödediysek hiç kuşkusuz hata yapmışız demektir. Fakat, şimdiye kadar sadece reformistlerin, yani burjuvazinin en sadık dostlarının nüfuzu altında bulunan işçilere sözümüzü iletmek olanağından vazgeçmektense fazla para ödemek yeğdir -en azından pazarlık yapmayı iyice öğrenmediğimiz müddetçe.

Bugünkü "Pravda"da, üç Enternasyonal'in temsilcileri arasında varılan anlaşmanın koşulları üzerine telsiz haberini okuduğumda aklıma bu benzetme geldi.

Temsilcilerimiz şu iki koşula onay verirken kanımca doğru davranmamışlardır: birincisi, 47 Sosyal-Devrimcinin davasında Sovyet iktidarının ölüm cezası vermeyeceği koşulu; ikincisi, Sovyet iktidarının, bu davayla ilgili duruşmada üç Enternasyonal'in temsilcilerine hazır bulunma izni vereceği koşulu.

Bu iki koşul, devrimci proletaryanın gerici burjuvaziye verdiği siyasal bir tavizden başka bir şey değildir. Bu tanımın doğruluğundan kuşku duyan biri varsa, sırf şu soruyu sormak bu kişinin politik saflığını açığa çıkarmaya yeter: İngiliz hükümeti ya da şu anki bir başka hükümet, ayaklanma suçuyla yargılanan İrlandalı işçilerin davasında üç Enternasyonal'in temsilcilerinin hazır bulunmasına onay verir mi? Ya da kısa süre önce Güney Afrika'daki işçi ayaklanmasıyla suçlanan işçilerin davasında? Bu ve benzeri durumlarda İngiliz hükümeti ya da bir başka hükümet, siyasi hasımlarına ölüm cezası vermeme sözü ver-

meye hazır mı? Bu soru üzerinde biraz düşünmek şu basit gerçeği kavramaya yetecektir: Tüm dünyada gerici burjuvazinin devrimci proletaryaya karşı mücadelesi söz konusudur. Bu durumda bu mücadelede taraflardan birini temsil eden Komünist Enternasyonal, diğer tarafa, gerici burjuvaziye siyasi bir taviz vermektedir. Çünkü tüm dünya (bu açık gerçeği gizlemek isteyenlerin dışında) Sosyal-Devrimcilerin komünistlere ateş ettiğini ve onlara karşı ayaklanmalar çıkardığını, bu işte fiilen, fakat bazen de resmen, uluslararası gerici burjuvaziyle birleşik cephe içinde hareket ettiğini biliyor.

Sormak gerekir: Uluslararası burjuvazi buna karşılık bize nasıl bir tavizde bulunmuştur? Buna verilecek tek yanıt var: Hiçbir tavizde bulunmamıştır.

Sadece, sınıf mücadelesinin bu açık ve net gerçeğini gizlemek isteyen, işçilerin ve emekçi kitlelerin gerçeği görmesini engellemek isteyen değerlendirmeler, bu gerçeğin üstünü örtmeye çalışabilirler. Berlin'de III. Enternasyonal temsilcileri tarafından imzalanan anlaşmayla, şimdiden uluslararası burjuvaziye iki siyasi taviz vermiş bulunuyoruz. Buna karşılık ondan hiçbir taviz alamadık.

İkinci ve İkibuçukuncu Enternasyonal temsilcileri, proletaryanın burjuvaziye verdiği siyasi tavizin şantajcıları rolünü oynamışlar, fakat uluslararası burjuvazinin devrimci proletaryaya herhangi bir siyasi taviz vermesini sağlamayı ya da bu yönde girişimde bulunmayı bile reddetmişlerdir. Bu inkar edilemez siyasi olgu, burjuva diplomasisinin usta temsilcileri tarafından elbette gizlenmiştir (burjuvazi, kendi sınıfının temsilcilerini yüzyıllar içinde iyi birer diplomat olarak yetiştirmiştir), fakat bu gerçeği örtbas etme çabası gerçeğin kendisini kesinlikle değiştirmez. İkinci ve İkibuçukuncu Enternasyonal'in şu ya da bu temsilcisinin, burjuvaziyle doğrudan ya da dolaylı bağ içinde olup olmadığı verili durumda son derece önemsiz bir sorundur. Onları doğrudan bağla suçlamıyoruz. Burada doğrudan mı, yoksa son derece karışık dolaylı bir bağın mı mevcut olduğunun konuyla hiç mi hiç ilgisi yok. Konuyla ilgisi olan, Komintern'in İkinci ve İkibuçukuncu Enternasyonal yetkililerin baskısı altında uluslararası burjuvaziye bir taviz vermiş olması ve bunun karşılığında hiçbir taviz almamış olmamızdır.

Bundan ne sonuç çıkar?

Her şeyden önce şu sonuç çıkar ki, Komünist Enternasyonal'i temsil eden Radek, Buharin ve diğer yoldaşlar yanlış davranmışlardır.

Peki, buradan onların imzaladığı anlaşmayı yırtmamız gerektiği sonucu çıkar mı? Hayır. Böyle bir sonuç çıkarmanın yanlış olacağını, imzalanan anlaşmayı yırtmamıza gerek olmadığını düşünüyorum. Sadece şu sonucu çıkarmamız gerekiyor ki, burjuva diplomatları bu kez bizimkilerden daha becerikli çıkmışlardır ve bir dahaki sefere -eğer giriş için ödenecek para önceden saptanmamışsa- daha becerikli pazarlık etmemiz ve manevra yapmamız gerekir. Uluslararası burjuvaziden karşılığında Sovyet Rusya ya da kapitalizmle çarpışan uluslararası proletaryanın başka savaş müfrezeleri yararına az çok eşdeğerde tavizler almazsak, uluslararası burjuvaziye hiçbir siyasi taviz vermemeyi kendimize kural haline getirmek zorundayız (bu tavizlerin üstü her türlü aracı tarafından ne kadar beceriyle örtülmüş olsa da).

Birleşik cephe taktiğine karşı olan İtalyan komünistlerinin ve Fransız komünistleriyle sendikalistlerinin bir bölümünün, yukarıdaki değerlendirmelerden, birleşik cephe taktiğinin yanlış olduğu sonucunu çıkarmaları mümkündür. Bu sonuç apaçık yanlış olacaktır. Komünistlerin yetkilileri, şimdiye kadar sadece reformistlerin "hükmü" altında bulunan işçilere seslenebilme yönünde büyük olmasa da belli bir olanağa sahip olacakları bir yere girmek için fazla para ödemişlerse, gelecek sefer bunu düzeltmeye bakmak gerekir. Ancak, oldukça güçlü bir şekilde korunan bu kapalı yere girmek için her türlü koşulu, her türlü ödemeyi reddetmek çok daha büyük bir hata olacaktır. Radek, Buharin ve diğer yoldaşların hataları büyük değil; hiç de büyük değil, çünkü en kötü ihtimalle, kendimizi Sovyet Rusya düşmanlarının, Berlin müzakeresinin sonuçlarının teşvikiyle tek tek kişilere belki de başarılı birkaç suikast yapma rizikosuna atıyoruz. Çünkü şimdi, komünistlere ateş edebileceklerini ve Berlin müzakeresi gibi bir müzakereyle komünistlerin onlara ateş etmesini engelleme şansına sahip olduklarını peşinen biliyorlar.

Fakat her halükarda bu kapalı mekanda belli bir gedik açtık. Her halükarda Radek yoldaş, sadece bir kısım işçinin önünde de olsa, Versay anlaşmasının kaldırılması şiarını, gösterinin şiarları arasına almayı II. Enternasyonal'in reddettiği gerçeğini açığa çıkarmayı başardı. İtalyan komünistleriyle Fransız komünistleri ve sendikalistlerinin bir bö-

lümünün en büyük hatası, bildikleriyle yetinmeleridir. İkinci ve İkibuçukuncu Enternasyonal temsilcilerinin, aynı şekilde Bay Paul Levi, Serrati gibilerinin, burjuvazinin etkisini yaymakta öncülük yaptıklarını, onun en becerikli görevlileri olduklarını pekala bilmekle yetiniyorlar. Fakat bunu gerçekten bilen ve bu olgunun önemini gerçekten kavrayan insanlar ve işçiler, gerek İtalya'da gerek İngiltere'de, gerek Amerika'da gerekse de Fransa'da hiç kuşkusuz bir azınlıktır. Komünistler kendi yağlarıyla kavrulmamalı, bilakis belli özverilerden çekinmeden, her yeni ve zorlu işin başında kaçınılmaz olan hatalardan korkmadan, burjuvazinin temsilcilerinin işçileri etkilediği kapalı mekana girecek şekilde davranmayı öğrenmelidirler: Bunu anlamak ve öğrenmek istemeyen komünistler, işçi sınıfı içinde çoğunluğu kazanmayı umamazlar, fakat her halükarda bu çoğunluğu kazanma işini zorlaştırır ve geciktirirler. Bu ise, komünistler ve işçi devriminin gerçek yandaşları için hiçbir şekilde affedilemez bir şeydir.

Diplomatlarının şahsında burjuvazi bir kez daha Komünist Enternasyonal temsilcilerinden daha becerikli olduğunu gösterdi. Berlin müzakeresinden çıkarılacak ders budur. Bu dersi unutmayacağız. Bu dersten gerekli bütün sonuçları çıkaracağız. İkinci ve İkibuçukuncu Enternasyonal temsilcilerinin birleşik cepheye ihtiyaçları var, çünkü bizim tarafımızdan verilecek aşırı tavizlerle bizi zayıflatabileceklerini umuyorlar; bizim mekanımıza, komünist mekana hiçbir şey ödemeden girebilmeyi umuyorlar; birleşik cephe taktiğiyle işçileri reformist taktiğin doğruluğuna ve devrimci taktiğin yanlışlığına ikna etmeyi umuyorlar. Bizim birleşik cepheye ihtiyacımız var, çünkü işçilere bunun tersini gösterebileceğimizi umuyoruz. Komünist temsilcilerimizin hatalarını ise kendilerine ve bu hataları yapan partilere yükleyeceğiz; bu hatalardan öğrenmeye ve gelecekte bir daha yapmamaya gayret edeceğiz. Fakat hiçbir zaman, komünistlerimizin hatalarını, bütün dünyada sermayenin saldırısıyla karşı karşıya bulunan proletarya kitlesinin omuzlarına yıkmayacağız. Sermayeye karşı mücadelede bu kitlelere yardım etmek için, tüm uluslararası ekonomide ve tüm uluslararası politikada iki cephenin "karmaşık mekanizması"nı kavramalarına yardım etmek için -işte birleşik cephe taktiğini bunun için kabul ettik ve onu sonuna kadar götüreceğiz.

Komintern 1. Kongresi Prezidyumu

KOMÜNİST ENTERNASYONAL DÖRDÜNCÜ KONGRESİ

(5 Kasım - 5 Aralık 1922)

Dördüncü Dünya Kongresi Hakkında

Üçüncü Kongre'nin ardından KEYK ve komünist partiler, sosyal-demokratların ve merkezcilerin etkisi altındaki işçi kitlelerini kazanmak, sendikalarda reformistlerin etkisini kırmak temelinde bir faaliyete giriştiler. Bu liderlerin kitlelerin gözünde teşhir edilmesini sağlamak için, onları ortak eyleme zorlamak temel önemdeydi.

Bu doğrultuda, Ağustos 1921'de Berlin'de Rusya'daki Kıtlık İçin İşçi Yardımı Örgütü'nün dış komitesi kuruldu. Birkaç parti dışında Sosyal Demokratlar, İkinci ve İkibuçukuncu Enternasyonaller bu komitenin dışında kaldı. Hareket başarıya ulaşıp bir etki yarattığında, Amsterdam Enternasyonali de katıldı. 1921 Ekim'de KEYK, Amsterdam Enternasyonali'ne Balkanlar ve İspanya'da beyaz teröre karşı ortak eylem çağrısında bulundu. Bu çağrı Amsterdam Enternasyonali tarafından reddedildi. Aynı dönemde AKP, diğer partiler ve sendikalarla ortak eyleme temel olacak 10 maddelik bir talepler listesi hazırladı. Bu talepler için ortak hareket etme önerisi yine reddedildi. 1921 Aralık'ta KEYK, Birleşik İşçi Cephesi tezlerini açımlayan bir karar aldı. Bu karar, 21 Şubat-4 Mart 1922 tarihleri arasında toplanan KEYK genişletilmiş oturumunda ele alındı. Plenum, İtalyan ve İspanyol delegeleriyle Fransız delegelerin çoğunluğunun aleyhte oylarına rağmen, Birleşik İşçi Cephesi kararını onayladı, İkinci Enternasyonal tarafından çağrısı yapılan Dünya İşçi Örgütleri Konferansı'na katılma kararını aldı.

Komünistlerin tüm çabalarına rağmen, İkinci Enternasyonal partilerinin tutumları nedeniyle, bu konferans hiç toplanmadı.

Komintern'in Üçüncü Kongresi'nden Dördüncü Kongre'ye kadar yaşanan temel olaylar sadece bunlar değildi. 1921 Aralık-1922 Ocak aylarında doğudaki ezilen halkların kurtuluş hareketi için Komintern'in özel önem verdiği Uzak Doğu Halkları kurultayı toplandı. Komünist Enternasyonal'in Dördüncü Kongresi, Doğu Sorunu Üzerine Tezleri bu kurultayın sonuçları ve ortaya çıkardığı ihtiyaçlar üzerinden ortak tartışmalar sonucunda kabul etti. Yine 4. Kongre'nin önemli gündemlerinden birisi, İtalyan sorunudur, İtalyan komünistlerinin reformistlerden ve merkezcilerden kopmakta gösterdikleri gecikme, İtalya'daki muazzam önemdeki işçi hareketindeki yükselişleri (fabrika işgalleri ve işçi konseyleri dönemi) karşısında, işçi sınıfını öndersiz ve öncüsüz bıraktı. Bunu önderlikten yoksun İtalyan işçilerinin arka arkaya aldığı yenilgiler izledi ve bunun sonucunda 1922'de İtalya'da Mussolini'nin faşist diktatörlüğü kuruldu. Bu İtalyan işçileri için ağır bir burjuva saldırı ve beyaz terör dönemi idi. Komünist Enternasyonal'in 4. Kongresi bu koşulları ve dersleri değerlendirerek İtalyan sorununu işledi.

Komünist Enternasyonal'in Dördüncü Dünya Kongresi, bu koşullar altında, 5 Kasım-5 Aralık 1922 tarihleri arasında değişik ülkelerden 58 komünist örgütü temsil eden 65'i istişari oy sahibi toplam 408 delege ile toplandı. Kongre Petrograd'da açıldı, 9 Kasım'dan sonra Moskova'da devam etti. Kongreye, komünist partilerin yanısıra, Komünist Gençlik Enternasyonali'nden, Profintern'den, Ulus-

lararası Kadın Sekreterliği'nden, İtalyan Sosyalist Partisi'nden, İzlanda İşçi Partisi'nden, Moğolistan Halkın Devrimci Partisi'nden, Uluslararası İşçi Yardım Örgütü'nden ve ABD Siyahlar Örgütü'nden temsilciler de katıldılar.

Komünist partilerin toplam üye sayısı 1.253.00 olarak kaydedildi. Ancak 17 ülke komünist partisine dair bilgiler kayıtlara geçmemiştir. Bu dönemde RKP'nin 324 bin üyesi, AKP'nin 226 bin, Çek KP'nin 170 bin üyesi bulunuyordu.

Kongre, KEYK tarafından karara bağlanmış olan birleşik işçi cephesi tezlerini onayladı, Komünist Enternasyonal'in taktikleri üzerine, sendika hareketinde komünistlerin görevleri üzerine, Doğu sorunu üzerine tezleri kabul etti ve Rusya'daki sosyalist devrim, Komünist Gençlik Enternasyonali ve diğer gündemler üzerine kararlar hazırladı.

Kongrede KEYK raporunu Zinovyev ve Radek sundu. Lenin, "Rus Devrimi'nin Beş Yılı ve Dünya Devriminin Geleceği" üzerine, Radek "Sermayenin Saldırısı" üzerine konuştular.

Komintern'in partilerinin programı hakkında Buharin ve Thalheimer konuştu. Haziran 1922'de KEYK'in ikinci genişletilmiş plenumunda 33 kişilik program komisyonu oluşturulmuş, taslakların hazırlanması için karar alınmıştı. Bulgaristan ve Almanya delegeleri program taslakları hazırlamıştı. Buharin'in Komünist Enternasyonal program taslağı, geçiş taleplerini içermemesi boyutuyla kongrede eleştirildi. RKP(B) delegasyonu, Kongre Prezidyumu'ndan özel bir oturum talep etti. Program sorunu üzerine, Prezidyum'un onayladığı kararlar alındı.

Komünistlerin sendikalardaki görevleri üstüne Lozovski konuşma yaptı. Ravesteyn, Kolarov, von Overstaaten ve Roy, Doğu Sorunu konusunda kısa birer konuşma yaptılar. Doğu Sorunu Üzerine Tezler, Doğu ülkelerinden gelen delegeler tarafından, KEYK üyeleriyle birlikte çalışılarak hazırlandı ve Hollanda delegesi Ravestyn tarafından sunuldu.

Tarım sorunları üzerine ise Varga konuştu. Eğitimle ilgili Krupskaya ve Hoernle tarafından bir rapor sunuldu. Uluslararası Kızıl Yardım Örgütü ve tutsaklarlar ilgili kararlar alındı. İkinci, İkibuçukuncu ve Amsterdam Enternasyonalleri'nin çağrısını yaptığı Hague Barış Konferansı için bir açık mektup hazırlandı. KEYK'in reorganizasyonu üzerine karar alındı ve son oturumda yeni bir yürütme seçildi.

Komintern, bu kongreye Türkiye'den, Ankara'dan dört ve İstanbul'dan üç delege olmak üzere iki partinin delegelerini kabul etti. İstanbul delegesi Sadrettin Celal, Türk delegasyonun sekreterliğini yaptı. Doğu sorunu üzerine 20. oturumda bir konuşma yaptı. Elinizdeki kitapta da raporu bulunan Mısır'daki Sosyalist Parti'nin durumunu inceleyen komisyonda da yer aldı.

Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesi'nin Raporu Üzerine Karar

12 Kasım 1922

Komünist Enternasyonal'in Dördüncü Dünya Kongresi, on beş aylık faaliyeti boyunca Üçüncü Dünya Kongresi'nin kararlarını yerine getiren ve bu kararları her ülkenin özel politik koşullarına uygun olarak doğru şekilde uygulayan Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesi'nin politik çalışmasını tamamıyla onaylar.

Dördüncü Kongre, Yürütme Komitesi'nin Aralık 1921'deki tezinde ve bu sorunla ilgili diğer dokümanlarında formüle edilen Birleşik Cephe politikasını özellikle onaylar.

Komünist Enternasyonal'in Dördüncü Kongresi, Yürütme Komitesi'nin, Fransa Komünist Partisi'ndeki kriz, İtalya'daki işçi sınıfı hareketi, Norveç Komünist Partisi ve Çekoslovakya Komünist Partisi üzerine tutumunu onaylar. Bu partilerle ilgili ayrıntılara ilişkin tamamen pratik sorunlar ilgili komisyonlarda ele alınacak, bu komisyonların kararları daha sonra Kongre tarafından incelenecektir. Belirli partilerde yaşananlarla ilgili olarak; Dördüncü Kongre, ulusal seksiyonlara, KEYK'in, Dünya Kongreleri arasındaki dönem boyunca tüm komünist hareketin başvuracağı en üst makam olduğunu ve onun kararlarının tüm üye partiler üzerinde bağlayıcı olduğunu hatırlatır. Bu yüzden, gelecek kongreye sonradan yapılacak bir başvuruya dayanarak bu kararların herhangi bir şekilde yerine getirilmemesi, açık bir disiplin ihlalidir. Eğer Komintern bu tür bir uygulamaya izin verseydi, düzenli ve birleşik etkinliğinin tümü olanaksızlaşırdı.

Dördüncü Kongre, Fransız Komünist Partisi'nin Komintern tüzü-

günün 9. paragrafının uygulanışıyla ilgili kuşkularına yanıt olarak şunu bildirir: Söz konusu 9. paragraf, Komintern Yürütme Komitesi'ne, kendi değerlendirmesine göre, komünizme düşman olan kişi ya da grupları Komintern'den ve dolayısıyla bağlı ulusal seksiyondan çıkarmak şeklindeki tartışılmaz hakkı vermektedir.

Komintern'in Yürütme Komitesi, bir ulusal partinin, saflarından komünist olmayan unsurları atmak için partinin korunması yolunda gerekli enerjiyi ve özeni göstermediği her durumda, 9. paragrafı uygulamak zorundadır.

Komintern'in Dördüncü Kongresi, İkinci Kongre'de ortaya konulmuş olan 21 koşulu bir kez daha onaylar ve gelecekteki Yürütme Komitesi'nden bunları en sıkı şekilde uygulamasını talep eder. Komintern'in Yürütme Komitesi, şimdiye dek olduğundan daha fazla proletaryanın uluslararası örgütü olmalıdır: Her türden oportünizmle amansızca savaşmalı; demokratik merkeziyetçilik ilkesine en katı biçimde bağlı bir örgüt haline gelmelidir.

Versay Barış Antlaşması

5 Aralık 1922

Dünya Savaşı üç emperyalist gücün çöküşüyle sona erdi: Almanya, Avusturya-Macaristan ve Rusya. Dört sömürücü büyük güç savaştan galip olarak çıktılar: Birleşik Devletler, İngiltere, Fransa ve Japonya.

En kritiği Versay Barış Anlaşması olan barış antlaşmaları, bu dört galip gücün dünya üzerindeki hakimiyetinin pekiştirilmesi girişiminden başka bir şey değildir. Bu hakimiyetin pekiştirilmesinin yolu, siyasal ve ekonomik olarak, dünyanın geri kalanının bu dört galip güç tarafından sömürülen tek bir sömürge düzeyine indirgenmesi ve toplumsal olarak, hem kendi ülkelerindeki proletarya üzerinde hem de Rusya'daki muzaffer devrimci proletarya üzerinde burjuva hakimiyetini güçlendirmek için tasarlanan, burjuvazinin bir uluslararası birliğinin yaratılmasıdır. Bu amaç gözetilerek, Sovyet Rusya'yı ilk uygun fırsatta boğmak için Antant devletleri tarafından Rusya'nın çevresinde bir dizi uydu devlet kuruldu ve bunlar silahlandırıldı. Galip güçlerin savaş zamanında uğradıkları kayıpların tümü yenilgiye uğrayan uluslara ödettirildi.

Barış antlaşmalarının dayandırıldığı varsayımların hatalı olduğu bugün çırılçıplak ortaya çıkmıştır. Kapitalist temel üzerinde yeni bir güç dengesi kurma girişiminin başarısızlığı ispatlanmıştır. Son dört yıl, sürüp giden bir istikrarsızlığın, devamlı bir belirsizliğin, iktisadi krizlerin, işsizliğin ve emek kıtlığının, hükümet krizlerinin, parti krizlerinin ve uluslararası politik krizlerin bir tablosunu sunmaktadır.

Bitmek tükenmek bilmeyen bir dizi konferansla, emperyalist güçler kötü ünlü barış antlaşmalarına dayanan dünya sisteminin dağılma-

sını geciktirmeye ve Versay barışının iflasını gizlemeye çalışıyorlar.

Rusya'da proletarya diktatörlüğünü devirme girişimlerinin başarısızlığı kesinlik kazanmıştır. Kapitalist dünya çapında proletaryanın, Sovyet Rusya'ya desteği tümüyle sarsılmaz bir biçimde sürmektedir. Amsterdam Enternasyonali'nin liderleri bile Rusya'daki proletarya iktidarının devrilmesinin, dünya gericiliğinin bütün proletarya üzerindeki muazzam bir zaferi anlamına geleceğini açık bir biçimde kabul etmek zorunda kalmıştır.

Türkiye, Doğu'da gelişen devrimin ileri karakolu, silaha sarılmış ve barış antlaşmasının uygulanmasına karşı çıkmayı başarmıştır. Barış antlaşmasının en can alıcı bölümlerinden birisi Lozan Konferansı'nda görkemli bir merasimle gömülmüştür.

Uzayıp giden dünya ekonomik krizi Versay barış antlaşmasının ekonomik anlayışının son derece yanlış olduğunu göstermiştir. Avrupa emperyalizminin lideri olan ve dünya ticaretine aşırı derece bağımlı olan ***İngiltere***, ekonomisini Almanya ve Rusya'nın restorasyonu olmaksızın sağlamlaştıracak bir durumda değildir. En kuvvetli emperyalist güç olan ***Birleşik Devletler***, sonunda barış antlaşmasına sırtını çevirmiştir ve dünya çapında emperyalizmin bağımsız bir politikasını geliştirmeye çalışmaktadır. Bu amacı gerçekleştirmek için, Britanya İmparatorluğu'nun önemli parçalarının -Kanada, Avustralya- desteğini sağlamıştır.

İngiltere'nin dünya iktidarının temeli olan, ezilen İngiliz sömürgeleri egemenlere karşı ayaklanıyorlar: Bütün Müslüman dünyasında açık ya da gizli isyan rüzgarları esmektedir.

Tek bir şey dışında, barış antlaşmasının varsayımlarının geçersizliği ortaya çıkmıştır; o da, savaşın ve Versay antlaşmasının tüm yükünü burjuva ülkelerdeki proletaryanın çekmek zorunda kalmasıdır.

Fransa

İlk bakışta, tüm galip güçler içerisinde en çok Fransa kazançlı çıkmış gibi görünebilir. Alsas-Loren'in ele geçirilmesi, Ren'in batı kıyısının işgali ve Almanya'dan talep edilen hesap edilemeyecek derecedeki tazminat tutarının yanı sıra, Fransa askeri açıdan Avrupa kıtasının en güçlü ülkesi haline geldi. Orduları Fransız generallerinin kumandası ve

yönetimi altında olan uydu devletlerin -Polonya, Çekoslovakya ve Romanya- yardımıyla, kendisinin devasa ordusu, denizaltıları ve hava kuvvetleri sayesinde, Fransa bütün Avrupa kıtasına hükmetmektedir; o Versay barış antlaşmasının bekçi köpeği ve gardiyanıdır. Buna karşın ekonomisi, azalan nüfusu, devasa iç ve dış borçları ve bunun sonucu olarak İngiltere'ye ve Amerika'ya ekonomik bağımlılığı, onun doymak bilmez emperyalist iştahını karşılayacak tatmin edici bir temel sağlamasını engellemektedir. Deniz yollarındaki bütün önemli müstahkem mevkilerin İngilizlerin denetiminde olması ve İngiliz ve Amerikan petrol tekeli, onun siyasal gücünü büyük ölçüde sınırlamaktadır. Versay barış antlaşmasının bir sonucu olarak Fransa'nın elde ettiği demir cevherinin ekonomik değeri, bu zenginliğin işletilmesi için hayati önemi olan kömür madenlerinin, Almanya'nın elindeki Ruhr havzasında bulunması olgusundan dolayı düşmektedir. Alman savaş tazminatlarının Fransa'nın sallantıda olan mali durumunu düzenlemede yardımcı olacağı umutlarının hayal olduğu ortaya çıkmıştır. Bütün mali uzmanlar, Almanya'nın, Fransa'nın mali durumunu yeniden canlandırmak için ihtiyaç duyduğu tutarı ödemesinin pek mümkün olmadığını kabul etmektedirler. Fransız burjuvazisinin tek bir seçeneği vardır; Fransız proletaryasının yaşam standartlarını Alman proletaryasının düzeyine düşürmek. Alman işçilerinin çekmekte olduğu açlık, Fransız işçilerini pek yakında ansızın üzerlerine çökmekle tehdit eden yoksulluğu şimdiden tasvir etmektedir. Versay barış antlaşmasının tamamen çöküşü bir kez açığa çıktığında, Fransız ağır sanayisinin bazı kesimleri tarafından kasten teşvik edilen frankın devalüasyonu, Fransız proletaryasını savaşın tüm maliyetini ödemeye zorlamak için kullanılacaktır.

İngiltere

Dünya Savaşı İngiltere'ye Ümit Burnu'ndan Mısır'a ve Arabistan'dan Hindistan'a kadar yayılan, sömürgeci dünya imparatorluğunu birleştirebilmek için bir fırsat verdi. İngiltere okyanuslara açılan en önemli çıkışların tümünü elinde tutmaktadır; dominyonlara imtiyazlar vererek, bir Anglo-Sakson dünya imparatorluğu kurmaya çalışmaktadır.

Bununla birlikte, İngiliz burjuvazisinin kendisini şartlara uyarlamaktaki büyük yeteneğine ve dünya pazarını yeniden kazanmak için

inatçı çabalarına karşın, Versay barış antlaşmasıyla yaratılan koşullarda, İngiltere'nin gelişemeyeceği açıklığa kavuşmuştur. İngiltere gibi yüksek derecede sanayileşmiş bir ülke, Almanya ve Rusya'nın ekonomileri restore edilmedikçe yaşama şansı bulamaz. Burada İngiltere'nin ve Fransa'nın çıkarları şiddetli bir biçimde çatışmaktadır: İngiltere mallarını Almanya'ya satmak istemekte, ancak bu, Versay barış antlaşmasıyla engellenmektedir; Fransa ise savaş kayıplarının tazminatı olarak Almanya'dan büyük miktarlarda para sızdırmak istemekte, ama bu, Almanya'nın satın alma gücünün ortadan kalkması tehdidini yaratmaktadır. Bundan dolayı, Fransa tazminatlar sorununda daha büyük bir esnekliğe mecbur etmek için İngiltere'ye karşı Yakın Doğu'da üstü örtülü bir savaş yürütürken, İngiltere savaş tazminatlarında bir indirime gidilmesinden yanadır. İngiliz proletaryası milyonlarca işçiyi etkileyen işsizlik aracılığıyla savaşın yükünü omuzlarken, İngiliz burjuvazisi Fransız burjuvazisiyle yeni anlaşmalar yapmayı -Almanya'nın yıkımı pahasına- sürdürmektedir.

Orta Avrupa ve Almanya

Versay antlaşmasının temel ilgi alanlarından birisi de emperyalist haydutların yeni sömürgesi Orta Avrupa'dır. Sayısız küçük devletlere bölünüp parsellenmiş, ekonomik olarak yaşamını sürdüremeyen bir dizi eyalete bölünmüş Orta Avrupa, bağımsız bir siyaset izlemenin tüm olanaklarını yitirmiştir. Bu devletlerin tümü İngiliz ve Fransız sermayesinin sömürgeleri durumuna gelmişlerdir. Büyük güçler, değişen çıkarlarının gereklerine göre, onları birbirlerine karşı kışkırtmaktadırlar. 60 milyon insanı bir araya toplayan bir ekonomik bütünlükten koparılan Çekoslovakya, uzun erimli bir ekonomik krize girmektedir. Sadece komşularıyla karşılıklı düşmanlığı nedeniyle bağımsız bir siyaseti varmış gibi görünen Avusturya, bu görüntüye tutunarak, varlığını bağımsız olarak sürdüremeyen yapmacık bir devlet haline gelmiştir. Kendisine, sınırları içinde Polonyalı olmayan nüfusun da yaşadığı geniş bir ülke verilen Polonya, Fransa'nın uzaktaki bir ileri karakolu, Fransa İmparatorluğu'nun bir karikatürü haline gelmiştir. Yaşam standartlarındaki düşüşün ve yüksek düzeydeki işsizliğin sonucu olarak, tüm bu ülkelerde savaşın bedelini proletarya ödemektedir.

Bununla birlikte, Versay barış antlaşmasının en önemli konusu Almanya'dır. *Silahsızlandırılmış*, kendi kendini savunma olanakları elinden alınmış olarak, tamamıyla Büyük Güçler'in insafına kalmıştır. Alman burjuvazisi, şimdi İngiliz ve Fransız burjuvazileriyle aynı amaç uğruna birlikte hareket etmeye çalışmaktadır. Alman proletaryasının artan sömürüsü aracılığıyla Fransızların hak taleplerinin bir kısmını tatmin etmek için ve aynı zamanda, dış yardıma başvurarak Alman proletaryası üzerindeki hakimiyetini güçlendirmek için, Alman burjuvazisi büyük bir çaba sarf etmektedir. Ne var ki Alman proletaryasının en yoğun sömürüsü, Alman işçisinin Avrupa'nın bir nevi hamalı düzeyine düşmesi, hatta Versay Barış Antlaşması yüzünden Alman proletaryasının içinde boğulduğu yoksulluk denizi bile; bunların hiçbiri hala savaş tazminatlarının ödenmesini mümkün kılmamaktadır. Bu nedenle Almanya, İngiltere ve Fransa'nın ellerinde bir oyuncak haline gelmiştir. Fransız burjuvazisi sorunu güç kullanarak -Ruhr'u işgal ederek- çözmek istemektedir. İngiltere buna kesin olarak karşıdır. Yalnızca ekonomik olarak en büyük güç olan Birleşik Devletler'in müdahalesiyle, İngiltere'nin, Fransa'nın ve Almanya'nın karşılıklı çelişen çıkarlarının uzlaştırılmasına doğru bir yol açılabilir.

Amerika Birleşik Devletleri

Bununla birlikte, Birleşik Devletler uzun zamandan beri Versay barışının koşullarının yerine getirilmesine katılmayı reddediyordu ve Versay antlaşmasının onaylanmasına karşıydı. Dünya Savaşı'ndan en büyük ekonomik ve politik güç ve Avrupa'nın önemli bir kreditörü olarak çıkan Birleşik Devletler, Almanya'ya tatmin edici krediler sağlamak yoluyla Fransa'nın içinde bulunduğu mali krizden çıkmasına yardımcı olmak için hiçbir istek göstermemektedir. Amerikan sermayesi sürekli olarak Avrupa'daki kaosa sırtını dönüyor ve büyük bir başarıyla, Orta ve Güney Amerika ile Uzak Doğu'da kendi büyük sömürge imparatorluğunu kurmaya ve aynı zamanda da koruyucu gümrük tarifeleriyle, kendi egemen sınıfının iç pazarı sömürme hakkını güvence altına almaya çalışıyor. Kıta Avrupası'nı kaderine terk ederken, Amerika *yine de İngiltere ve Japonya'nın* çelişen çıkarlarıyla ilgilenmek zorundadır. Birleşik Devletler, güçlü bir donanma kurmak için ekono-

mik üstünlüğünü kullanarak, öteki emperyalist güçleri silahsızlanma konusunda Washington Anlaşmasını imzalamaya zorlamıştır. Bunu yaparak, Versay atlaşmasının en önemli temellerinden birini -İngilizlerin dünya denizlerindeki hakimiyetini- baltalamış ve böylece İngiltere'nin Versay antlaşmasında öngörülen güç dengesinin korunmasındaki her türlü çıkarını ortadan kaldırmıştır.

Japonya ve Sömürgeler

Emperyalist dünya güçlerinin en genci olan Japonya da, Versay barış antlaşmasıyla Avrupa'da yaratılmış olan kargaşanın dışında kalıyor. Bununla birlikte, Birleşik Devletler'in bir dünya gücüne dönüşmesi onun çıkarlarını ciddi biçimde etkilemektedir. Japonya Washington'da İngiltere'yle ittifakını yeniden ilan etmeye zorlandı; bu Versay'da gerçekleşen dünyanın paylaşımının dayandırılmış olduğu önemli dayanaklardan bir diğerini daha ortadan kaldırdı. Ayrıca, yalnızca İngiltere ve Japonya'nın egemenliğine karşı isyan eden ezilen halklar değil, ama İngiliz dominyonları da, Birleşik Devletler'le yakın ilişkiler kurarak, Birleşik Devletler ve Japonya arasındaki yaklaşmakta olan savaşta çıkarlarını korumayı amaçlıyorlar. Sonuç olarak, İngiliz emperyalizminin gösterişli yapısında gittikçe büyüyen çatlaklar ortaya çıkıyor.

Yeni Bir Dünya Savaşına Doğru

Emperyalist büyük güçlerin çatışan çıkarları sebebiyle, onların dünyaya egemenlikleri için sağlam bir temel yaratma girişimleri tamamıyla başarısız kalmıştır. Barış antlaşmasının görkemli yapısı yerle bir olmuştur. Büyük güçler ve onların uyduları yeni bir savaş için hazırlanıyorlar. Militarizm her zamankinden daha güçlenmiştir. Burjuvazi dünya savaşının sonucu olarak ortaya çıkabilecek olan yeni bir proletarya devrimi düşüncesinin paniği ve korkusu içerisinde olsa da, kapitalist toplumsal düzeninin iç yasaları kaçınılmaz olarak yeni bir dünya çatışmasına yol açacaktır.

Komünist Partilerin Görevleri

İkinci ve İkibuçukuncu Enternasyonaller tazminatların düşürülmesi için verdikleri etkisiz mücadelede, esas olarak ticari ve bankacılık

sermayesini temsil eden burjuvazinin radikal kanadını desteklemeye çalışıyorlar. Her sorunda olduğu gibi, bu sorunda da burjuvaziyle el ele yürüyorlar. Özellikle galip ülkelerdeki komünist partilerin görevleri, hem mağlup hem de galip ülkelerde Versay barış antlaşmasının, savaşın bütün yükünü proletaryaya yüklediğini kitlelere açıklamaktır. Onlar her ülkede burjuva barışçılığının gerçek kurbanının proletarya olduğunu açıkça ortaya koymalıdırlar. Buradan hareketle, komünist partiler, hepsinden önce Almanya ve Fransa'dakiler, Versay barış antlaşmasına karşı ortak bir mücadele başlatmalıdırlar. Almanya Komünist Partisi, Alman proletaryasının mümkün olan her durumda Kuzey Fransa'nın işçi ve köylülerine, yıkılmış ekonomilerinin restorasyonunda yardım etmek için hazır olduğunu vurgulamalı; aynı zamanda, Alman proletaryasını tüm yükümlülükleri karşılayacağı bir politikaya kurban etmede Fransız burjuvazisine katılmaya hazır olan (Stinnes sözleşmesi) ve hatta, eğer kendi sınıf çıkarlarına uygun olacaksa, Almanya'yı Fransız burjuvazisinin bir sömürgesine çevirmeye hazırlanan kendi burjuvazisine karşı da keskin bir mücadele yürütmelidir. Fransız Komünist Partisi kendi burjuvazisinin emperyalist eğilimlerine ve Fransız burjuvazisini, Alman proletaryasının artan sömürüsüyle zenginleştirmek yönündeki her türlü girişime karşı mücadele etmek için elinden gelen her şeyi yapmalıdır. FKP, Ren'in işgal edilmiş olan sol kıyısından geri çekilmenin derhal gerçekleşmesi için mücadele etmelidir. O, Ruhr'un ele geçirilmesine, Almanya'nın parçalanmasına ve Fransız emperyalizmine karşı mücadele etmelidir. Fransa'da "anavatan savunması" fikrine karşı çıkılması artık yeterli değildir; şimdi her yerde Versay antlaşmasına karşı mücadele başlatılmalıdır. Hem Çekoslovakya ve Polonya komünist partilerinin, hem de Fransa'ya bağımlı olan öteki uydu ülkelerin komünist partilerinin, kendi burjuvazilerine karşı verdikleri mücadeleyi Fransız emperyalizmine karşı mücadeleyle birleştirme görevi vardır. Birleşik kitle hareketleri, proletaryaya, Versay barış antlaşmasının uygulanmasının tüm Avrupa proletaryasını ezici bir yoksulluğa iteceğini ve bu teşebbüse karşı çıkmanın tüm dünya proletaryasının ortak çıkarına olduğunu göstermelidir.

Sosyalist Devrim Açısından Sovyet Rusya'nın Ekonomik Durumu Üzerine Tezler

1 Aralık 1922

1) Sovyet Rusya'nın ekonomik gelişiminin yönü sorunu, tüm dünyanın sınıf bilinçli işçileri tarafından, iki farklı açıdan değerlendirilmeli ve anlaşılmalıdır. Hem dünyadaki ilk işçi cumhuriyetinin kaderi, istikrarı, gücü, artan refahı ve onun sosyalizme doğru evrimi açısından; hem de öteki ülkelerin proletaryası tarafından, devlet iktidarının ele geçirilmesinden sonraki kendi ekonomik inşa çalışmaları için, Rus deneyiminden çıkarılacak dersler ve sonuçlar açısından.

2) Zafer kazanmış proletaryanın karşı karşıya olduğu ekonomik inşanın yöntemlerini ve temposunu belirleyenler şunlardır: a) hem bir bütün olarak ekonomideki, hem de onun ayrı ayrı dallarındaki üretici güçlerin ulaştığı gelişme düzeyi ve özellikle de sanayi ve tarım arasındaki karşılıklı ilişki; b) egemen sınıf olarak proletaryanın kültürel ve örgütlülük düzeyi; c) proletaryanın iktidarı ele geçirmesi sonucunda doğan siyasi durum (devrilmiş burjuva sınıflarının direnişi, küçük burjuvazi ve köylülüğün tavrı, iç savaşın ve sonuçlarının boyutları, dışardan yapılan askeri müdahaleler vb.).

Şu tamamen açıktır ki, bir ülkede üretici güçlerin gelişmişlik düzeyi ne kadar yüksekse, proletaryanın kültürel ve örgütlülük düzeyi ne kadar yüksekse; tahtından indirilmiş sınıfların direnişi o kadar zayıf olacaktır; muzaffer proletarya tarafından kapitalist ekonomiden sosyalist ekonomiye geçiş o denli daha düzenli, sistematik, hızlı ve başarılı olabilecektir.

Rusya, sanayisinin en önemli kolları ileri düzeyde yoğunlaşmış olmasına rağmen, ekonomik olarak geri bir ülkeydi; Rusya'nın işçi ve köylü kitleleri, proleter öncünün olağanüstü devrimci politik nitelikle-

rine rağmen, kültür ve örgütlülük bakımından geri bir durumdaydı. Bunlara rağmen, tarihsel koşulların kendine özgü bir bileşimi sayesinde, Rusya sosyalist gelişme yoluna giren ilk ülkedir.

Sovyet Cumhuriyeti'nin tüm varlığı süresince, şimdi olduğu gibi kapitalizm tarafından kuşatılmış olması olgusuyla ikiye katlanan, Rusya'nın ekonomik, toplumsal ve siyasal yapısındaki bu çelişkiler, işçilerin ve köylülerin iktidarının giriştiği ekonomik inşanın yazgısını tayin etmektedir; bu inşada yaşanan dönemeçleri ve Yeni Ekonomik Politika (NEP) adıyla anılan şimdiki politikayı uygulamanın nedenlerini belirlemektedir.

3) Yalnızca büyük ve orta burjuvazinin değil, ayrıca kentteki ve kırdaki küçük burjuvazinin de tümüyle mülksüzleştirilmesi, ekonomik değil, politik zorunlulukların gerektirdiği bir yöntemdi. Dünyanın geri kalan kısmında kapitalizmin devam eden egemenliği, yalnızca Rus büyük burjuvazisinin değil, ayrıca küçük burjuvazinin de işçi devletinin kalıcılığına ve istikrarına inanmayı reddetmesine neden oldu ve bu genellikle, küçük burjuvazinin toprak ağası-burjuva karşı-devrimi için bir yedek kaynağa dönüşmesine yol açtı. Bu koşullar altında, toprak ağalarıyla burjuvazinin direncini kırabilmenin ve Sovyet iktidarını koruyup sürdürebilmenin, burjuvaziyi tümüyle mülksüzleştirmek ve köylerdeki yüksek tabakaları kendi çıkarımız için istismar etmek dışında başka hiçbir yolu yoktu. İşçi devletinin zaferi yalnızca, tereddüt içerisindeki köylü kitlelerini, toprak ağalarının devletinin restorasyonu ile işçi devleti arasında seçim yapmaya zorlayan kararlı ve katı siyaset tarafından sağlanmıştır.

4) Böylelikle işçi devleti, çalışmaya başlar başlamaz, en küçüklerine varana kadar tüm sınai işletmelerin sahibi oldu. Özellikle en temel olanlar dahil olmak üzere, sanayinin çeşitli kolları arasındaki karşılıklı iç ilişkiler, sanayinin savaş için dönüştürülmesiyle tamamen parçalanmış ve bozulmuştu. Ekonomik yönetimin temel organlarında bulunan personel, ya göç etmiş ya da Beyaz Muhafızların saflarında toplanmıştı. Sovyet hizmetinde kalanlar ise birer sabotajcı vazifesi gördüler.

İşçi sınıfı tarafından iktidarın ele geçirilmesi ve korunmasının faturası, her işletmede ve ülkenin her yerinde ekonomik yönetimin tüm burjuva mekanizmasının yukarıdan aşağıya doğru hızlı ve sert bir biçimde

yıkımı olmuştu.

"Savaş Komünizmi" diye anılan dönemin ortaya çıktığı koşullar bunlardı.

5) Yeni rejimin karşılaştığı en acil ve ertelenemeyecek görev, şehirler ve ordu için yiyecek sağlamaktı. Emperyalist savaş, zaten tahılda serbest ticaretten tekele geçişi zorunlu kılmıştı. Ticari sermayenin tüm örgütlenmelerini iç savaşın baskısı altında tahrip etmiş olan işçi devleti, doğal olarak tahılda serbest ticareti yeniden kuracak bir başlangıç yapamıyordu. İşçi devleti, tahrip olmuş ticaret mekanizmasını, köylülerin tahıl artı-ürünlerinin zorunlu kamulaştırılması temelinde çalışan bir devlet mekanizmasıyla değiştirmeye mecbur kaldı.

Gıda maddelerinin ve diğer tüketim maddelerinin dağıtımı, işçilerin yeteneklerini ve verimliliklerini hemen hemen hiç gözetmeksizin, karne ile dağıtılan standart devlet tayınları biçimini aldı. Bu "komünizm"; yalnızca ekonomik yöntemleri askeri yöntemlerle değiştirdiği için değil, aynı zamanda her şeyden önce askeri amaçlara hizmet ettiği için de, haklı olarak ***Savaş Komünizmi*** olarak adlandırıldı. Bu, hüküm süren koşullar altında ekonomik hayatın sistematik gelişimini sağlama alma sorunu değil, sadece, cephelerdeki ordu için gerekli yiyecek kaynağını elde etme ve işçi sınıfının hep birden yok oluşunu önleme sorunuydu. Savaş komünizmi, etrafı kuşatılmış bir kalenin rejimiydi.

6) Sanayi alanında, sendikalara dayanan ve onlar tarafından desteklenen, kaba ve derme çatma, merkezi bir aygıt yaratılmıştı. Bu aygıt, savaş, devrim ve sabotajlar yoluyla tamamen harap olmuş sanayiden, en azından iç savaşın sürdürülmesi için gerekli asgari ürünleri elde etmek biçiminde acilleşen amacı gerçekleştirmeye çalışıyordu. Yalnızca mevcut üretici güçleri en sınırlı ölçüde kullanarak, birleşik bir planı andıran bir şey elde edildi.

7) Şayet Rus proletaryasının zaferini, kısa bir süre sonra Batı Avrupa proletaryasının zaferi izlemiş olsaydı, bu yalnızca Rusya'daki iç savaşı bir hayli kısaltmakla kalmayacak, ayrıca Sovyet Rusya ekonomisinin diğer proleter ülkelerin daha gelişmiş ekonomileriyle sıkıca birleştirilmesiyle Rus proletaryasının önüne yeni örgütlenme ve teknoloji olanakları açacaktı. Bu durumda, "Savaş Komünizmi"nden gerçek sosyalizme geçiş, şüphesiz çok daha kısa sürede ve tecrit edilmiş proleter

Rusya'nın beş yıl boyunca katlanmak zorunda kaldığı çırpınmalar ve geri çekilmeler olmaksızın gerçekleşebilecekti.

8) Avrupa proletaryasının iktidarı ele geçirmek için hazırlanmasının gerektirdiği sonu belirsiz süreç boyunca, nihayet Sovyet Rusya'nın kendi ekonomisini kendi örgütsel-teknik güç ve kaynaklarıyla kurmak göreviyle yüz yüze kaldığı tespit edildiği anda, ekonomik geri çekilme, ya da daha doğrusu ekonomik cephede siyasi bir geri çekilme, kesin olarak kaçınılmaz hale geldi.

Şubat 1921'in karşı-devrimci olayları*, sosyalist inşanın ekonomik yöntemlerinin, köylülüğün ihtiyaçlarına göre esaslı bir biçimde ayarlanmasını daha fazla ertelemenin kesinlikle mümkün olmadığını gösterdi. Almanya'da Mart 1921'deki devrimci gelişmeler ise, işçi sınıfının çoğunluğunu kazanma mücadelesine hazırlanmak anlamında bir politik "geri çekilme"yi daha sonraya ertelemenin imkansızlığını gösterdi. Aynı zamana denk gelen bu her iki geri çekilme, gördüğümüz gibi, birbirine derinden ve yakından bağlıdır. Bunlar, şartlı ve sınırlı anlamda geri çekilmelerdir; en açık ve canlı şekilde, Rusya'da olduğu gibi Almanya'da da belirli bir hazırlık sürecinden geçişimizin zorunluluğunu göstermişlerdir; Rusya'da yeni bir ekonomik yönde, Batı'da ise geçiş talepleri ve birleşik cephe için mücadele yönünde.

9) Sovyet devleti, Savaş Komünizmi'nin yöntemlerinden, piyasa yöntemlerine geçmiştir. Tahıl artı-ürününün zorla toplanmasının yerini, köylülüğün kendi artıklarını pazarda serbestçe satabilmesine imkan veren aynî vergi almıştır; para dolaşımı yeniden sağlanmış ve nakit parayı istikrara kavuşturmak için bir dizi önlem alınmıştır; devlet mülkiyetindeki işletmelere ticari hesap ilkeleri yeniden getirilmiş ve ücretler, yeniden yeteneğe ve üretim randımanına bağlı kılınmıştır; bir dizi küçük ve orta ölçekli sanayi işletmesi özel sektöre kiralanmıştır. Yeni Ekonomik Politika'nın esas ana fikri, piyasanın, yöntemleri ve kurumlarıyla yeniden canlandırılmasında yatmaktadır.

10) Beşinci yıldönümünde Sovyet Cumhuriyeti'nin ekonomisinin anahatları kabaca aşağıdaki gibi çizilebilir:

a) Toprakların tümü devlete aittir. Tarıma elverişli toprağın yaklaşık yüzde 95'i, tarım için köylülüğün kullanımındadır. Köylülük bunun

* *Kronstadt isyanı kastedilmektedir.*

karşılığında bu yıl boyunca, savaş öncesindeki ortalama ürününün yaklaşık dörtte üçü olan mahsulü içinden, aynî vergi olarak toplamı 300 milyon pud çavdardan daha fazla tutan bir miktar ödemiştir.

b) Tüm demiryolu ağı (63 bin verst'ten* daha fazla) devlet malıdır. 800 bin görevli ve işçinin kadrolu olarak çalıştığı demiryolları, şu anda savaştan önce yapılan işin üçte birini yerine getirmektedir.

c) Bütün sanayi işletmeleri devlete aittir. Bunların en önemlileri (4 bin işletmeden fazla) bir milyon dolayında işçi çalıştırmakta ve devlet tarafından kendi hesabına işletilmektedir. 80 bin dolayında işçi çalıştıran ikinci ve üçüncü sınıf 4 bin işletme kiraya verilmiştir. Her devlet işletmesi ortalama 207'şer işçi, her kiralanan işletme ortalama 17 işçi çalıştırmaktadır. Ancak kiralanan işletmelerin yalnızca yarısı özel teşebbüs olarak işadamlarının kontrolündedir; diğerleri çeşitli devlet kurumları ve kooperatif örgütlenmeleri tarafından kiralanmıştır.

d) Özel sermaye, şu anda en çok ticaret alanında birikmekte ve işlemektedir. Çok kaba ve tam olarak güvenilmez olan ilk tahminlere göre, toplam ticari iş hacminin aşağı yukarı yüzde 30'u özel sermayeye, kalan yüzde 70'i devletle yakından bağlantılı olan devlet örgütlenmelerine ve kooperatiflere aittir.

e) Bu yıl boyunca, savaş öncesi ithalatın dörtte biri ve savaş öncesi ihracatın yirmide biri tutarında gerçekleşen dış ticaret, tamamen devlet elinde toplanmıştır.

11) Savaş komünizminin yöntemlerinin, yani son derece derme çatma bir biçimde merkezileşmiş tescil ve dağıtım yöntemlerinin yerini, yeni politika altında piyasa yöntemleri (alım-satım, ticari hesaplar ve rekabet) almaktadır. Fakat bu piyasada işçi devleti, en güçlü mülk sahibi, alıcı ve satıcı olarak baş rolü oynamaktadır. Tüm demiryolu sistemi gibi, sanayinin üretici güçlerinin ezici çoğunluğu da doğrudan işçi devletinin elinde toplanmıştır. Devlet organlarının faaliyeti, böylece piyasa tarafından kontrol edilmekte ve önemli ölçüde onun tarafından yönlendirilmektedir. Her ayrı işletmenin karlılığı, rekabet ve ticari hesaplama yoluyla saptanmaktadır. Piyasa, tarım ile sanayi arasında, kent ile kır arasında bağlantı görevi görmektedir.

12) Bununla beraber serbest piyasa, varolduğu ölçüde kaçınılmaz

* *Rusya'da kullanılan ve yaklaşık 1 km.ye eşit uzunluk birimi.*

olarak, devlet sermayesiyle rekabete giren özel sermayenin -ilk önce yalnızca ticari alanda, fakat daha sonra sanayiye de sızmaya çalışmak üzere- büyümesine neden olmaktadır. Proletarya ve burjuvazi arasında henüz yaşanmış iç savaşın yerini, proleter ve burjuva sanayisinin rekabeti almıştır. Tıpkı iç savaştaki çekişmenin, temel olarak kimin köylülüğü politik olarak yanına çekeceğiyle ilgili olması gibi, bugün de mücadele temel olarak köylü pazarı etrafında dönmektedir. Bu mücadelede proletarya, kendi cephesinde büyük avantajlara sahiptir: Ülkenin en gelişmiş üretici güçleri ve devlet iktidarı. Burjuvazinin cephesinde ise daha fazla ustalık ve beceri ile bir dereceye kadar yabancı sermayeyle, özellikle de mülteci Beyaz Muhafızların sermayesiyle bağlarının avantajı vardır.

13) İşçi devletinin vergi politikasına ve tüm kredi kurumlarının devletin ellerinde toplanmasına özel bir vurgu yapılmalıdır. Bunlar, ekonominin devletin elindeki biçimlerinin, yani eğilim olarak sosyalist olan biçimlerin, özel kapitalist biçimlere üstünlüğünü sağlamanın iki güçlü aracıdır. Vergi politikası, yalnızca tarım alanında (aynî vergi olarak) değil, ticaret ve sanayi alaninda da, özel sermaye gelirlerinden giderek artan büyüklükteki hisseleri devlet ekonomisinin amaçları için çekme olanağı sağlar. Böylelikle proletarya diktatörlüğü altında, özel sermaye (imtiyazlar!) ilkel sosyalist birikime haraç ödemeye mecbur bırakılır.

Diğer yandan, devletin ellerinde toplanan ticari-endüstriyel kredi sistemi -son birkaç ayın istatistiksel verileri tarafından kanıtlandığı gibi- devlet işletmelerine yüzde 75'e kadar, kooperatiflere yüzde 10'a kadar ve özel işletmelere en fazla yüzde 5'e kadar kaynak oluşturur.

14) Sosyal demokratların, Sovyet devletinin kapitalizme teslim olduğu yolundaki iddiası, bu yüzden gerçeğin açık ve kaba bir biçimde çarpıtılmasıdır. Aslında Sovyet hükümeti, iç savaşın amansız ihtiyaçları, onu burjuvaziyi bir hamlede mülksüzleştirmek, burjuva ekonomik aygıtını yok etmek ve bunun yerine aceleyle savaş komünizmi aygıtını koymak zorunda bırakmasaydı, 1918-1919'da şüphesiz uygulayacak olduğu bir ekonomik yolu izlemektedir.

15) NEP'in en önemli politik ve ekonomik sonucu, bizim, serbest piyasadan faydalanma hakkı elde etmesiyle kendi işini genişletmeye ve yoğunlaştırmaya teşvik edilmiş olan köylülükle ciddi ve istikrarlı bir

anlaşmaya varmış olmamızdır. Geçen yılın deneyimi, özellikle kışın yapılan ekimin artışı, tarımda kesintisiz sistematik bir iyileşmeyi ummak için yeterli nedeni sağlamaktadır. Böylece, yalnızca Rusya'nın endüstriyel gelişimi için gıda maddesi rezervleri değil, ayrıca dış ticaret için de çok önemli bir mal rezervi yaratılmış oluyor. Bundan böyle Avrupa pazarında Rus tahılı hep artan miktarlarda bulunacaktır. Bu etkenin Batı'daki sosyalist devrim için önemi aşikardır.

16) Acil tüketim için ve özellikle köylü pazarı için çalışan sanayi kolları, NEP'in ilk yılı boyunca kesin ve son derece açık bir aşama kaydetmiştir. Ağır sanayi, itiraf edildiği gibi, halen son derece zor durumdadır, fakat ağır sanayideki bu geri kalmanın tamamen son birkaç yılın şartlarından ileri gelen nedenleri, benzer şekilde bir meta ekonomisinin başlangıç aşamasında olan yeniden inşasının şartlarında bulunmaktadır. Ancak tarım alanında ve hafif sanayi alanında kazanılan ilk başarılardan sonra, devletten doğal olarak en fazla ilgi gören makine imalatı, metalürji ve kömür, petrol ve diğer yakıtların üretiminin gerektiği gibi gelişimine gerçek bir hız verilebilir. Devlet, sürekli olarak, çalışma alanlarını genişletecek, sürekli artan miktarda sermayeyi elinde toplayacak ve sonra aynı şekilde devlet birikimi yoluyla (***"ilkel sosyalist birikim"***) temel sermayesini yenileyecek ve arttıracaktır. Ne olursa olsun, devlet birikiminin özel kapitalist birikimden daha yavaş ilerleyeceğini ve böylece özel sermayenin mücadeleden galip olarak çıkabileceğini düşünmenin hiçbir temeli yoktur.

17) Yabancı sermaye (karma şirketler, imtiyazlar vb.) Rusya'ya karşı aşırı tereddütlü ve aşırı ihtiyatlı bir politika izlemektedir. Ancak bu bir yana, onun Rus topraklarındaki rolü, yalnızca devlet ekonomisinin kurumlarının sarsılmasını önleyecek ölçülerde olduğu takdirde sanayi imtiyazlarını onaylayan ve ticari anlaşmalara giren işçi devletinin değerlendirmeleri ve hesaplamaları tarafından belirlenir. Bu bakımdan dış ticaret tekeli sosyalist gelişmenin son derece önemli bir koruyucusudur.

18) İşçi devleti, ekonomisini piyasa kurumlarına göre değiştirirken, bununla beraber hemen önündeki dönem için bile planlı ekonominin esaslarından vazgeçmez. Tüm demiryolu sisteminin ve sanayi işletmelerinin ezici çoğunluğunun zaten devlet tarafından kendi hesabına işle-

tildiği ve finanse edildiği yalın gerçeği, bu işletmeler üzerindeki merkezileştirilmiş devlet kontrolünün, piyasanın otomatik kontrolüyle birleşmesini kaçınılmaz kılmaktadır. Devlet, dikkatini ekonomik yaşamın temelleri olarak ağır sanayi ve ulaştırmaya daha da yoğunlaştırmakta ve politikasını mali duruma, gelirlere, imtiyazlara ve vergilere, büyük ölçüde ağır sanayinin ve taşımacılığın gereksinimlerine göre düzenlemektedir. İçinden geçtiğimiz dönemin koşullarında, devletin ekonomik planı, her şeyi önceden bilen bir öngörü sahibi olarak temel arz ve talep etkileşiminin yerine geçmek gibi ütopik bir görevi üstlenmemektedir. Aksine, şimdiki ekonomik planımız, kalkış noktasını malların dağıtımının ve üretimin düzenlenmesinin temel biçimi olan piyasadan alarak, tüm kredi, vergi, sanayi ve ticaret faktörlerini birleştirme yoluyla, piyasada devlet işletmelerinin mümkün olan en büyük üstünlüğünü sağlamayı hedeflemektedir. Bu plan devlet işletmeleri arasındaki karşılıklı ilişkilere maksimum öngörü ve düzenlilik getirmeyi hedefe koymaktadır; böylece devlet kendisini piyasaya dayandırarak, piyasanın - özellikle devlet mülkiyetindeki işletmelerin kendi aralarındaki karşılıklı ilişkiler alanında- mümkün olduğunca hızlı bir biçimde ortadan kaldırılmasına yardım edebilecektir.

19) Köylülüğün planlı devlet ekonomisine, yani sosyalist ekonomiye dahil edilmesi, çok daha karmaşık ve zahmetli bir görevdir. Bu yol örgütsel olarak, köylünün ve onun bireysel işletmesinin en acil ihtiyaçlarını karşılayan devlet denetimindeki ve devlet yönetimindeki kooperatifler tarafından döşenmektedir. Ekonomik olarak bu süreç ne kadar hızlandırılırsa, devletin elindeki sanayinin kooperatif toplulukları vasıtasıyla sağlayabileceği ürünlerin miktarı o kadar büyük olacaktır. Ancak sosyalist ilke, yalnızca köylü üretiminin ilkel biçimde parçalanmasına sağlıklı bir şekilde son verecek olan tarımın elektrifikasyonu yoluyla, tarımda tam bir zafer kazanabilir. Elektrifikasyon planı, bu nedenle devlet ekonomik planının bütününün önemli bir bileşenidir. Bu planın önemi Sovyet ekonomisinin gelişen üretici güçlerine oranla şüphesiz artacaktır; bu yüzden bu planın, bir bütün olan sosyalist ekonomik planın temeli haline gelene kadar, gelecekte de ön planda olması kesin gibidir.

20) Ekonominin örgütlenmesi, güçlerin ve araçların değişik sanayi

dallarına ve işletmelere doğru ve elverişli şekillerde tahsis edilmesine ve bunların her işletmede akılcı, yani en verimli bir biçimde kullanılmasına bağlıdır. Kapitalizm buna arz ve talep yoluyla, rekabet yoluyla, patlamalar ve krizler yoluyla ulaşır. Sosyalizm ise aynı hedefe ilkin ulusal ekonominin, sonra yekpare bir bütün olarak dünya ekonomisinin bilinçli bir şekilde inşasıyla ulaşacaktır. Bu inşa, başlangıç noktası olarak mevcut üretim araçlarını ve mevcut gereksinimleri alan; aynı zamanda hem tam anlamıyla kapsamlı hem de olağanüstü esnek olan genel bir plana göre sürecektir. Böyle bir plan, kendinden öncesine dayanmaksızın, ***a priori*** yapılamaz. Bu plan, proletaryaya geçmişten miras kalan ekonomik kalıntılardan kalkarak geliştirilmelidir; proletaryanın ekonomik bilgi ve uzmanlığının, teknik gücünün artışıyla orantılı olarak artan bir cesaret ve kararlılıkla, sistemli değişikliklerle ekonomiyi yeni biçimlere sokarak yürütülmelidir.

21) Şu tamamen açıktır ki; kapitalist düzen ile tam ve eksiksiz sosyalizm arasında zorunlu olarak uzun bir dönem geçmelidir ve bu dönem boyunca proletarya, kapitalist döngünün yöntemlerinden ve örgütlenme biçimlerinden (para, borsalar, bankalar, ticari hesap) yararlanmak yoluyla, piyasayı merkezileştirerek ve birleştirerek, piyasa üzerinde sürekli artan bir denetimi kazanmalıdır. Böylelikle son çözümlemede piyasayı, onun yerine önceki tüm ekonomik gelişimden doğan ve geleceğin ekonomik hayatının düzenlenmesi için öncülleri sağlayan bir merkezi planı koymak üzere ortadan kaldıracaktır. Sovyet Cumhuriyeti, şimdi bu yolu izlemektedir, fakat hala başlangıç noktasına nihai hedefinden çok daha yakındır. Sovyet devleti, kendi iç koşulları tarafından savaş komünizmini uygulamaya zorlanmasından sonra, Batı'daki devrimin de gecikmesiyle kendisini belirli bir geri çekilmeye –sırası gelmişken belirtelim; bu, gerçek değil biçimsel karakterde bir geri çekilmeydi- sürüklenmiş buldu. Bu yalın gerçek çoğunlukla, tablonun bir sis perdesiyle örtülmesine yol açtı ve işçi devletinin küçük-burjuva muhaliflerine, kapitalizme teslim olunduğu yargısına varmaları için bir bahane sundu. Ama gerçekte Sovyet Rusya'nın gelişimi, sosyalizmden kapitalizme doğru değil, savaş komünizminin yöntemleri tarafından bir süreliğine köşeye sıkıştırılan kapitalizmden, sosyalizme doğru sürmektedir.

22) Rusya'nın üretici güçlerindeki gerilemenin, sosyalist veya komünist ekonomik yöntemlerin akıl dışılığının bir sonucu olduğu iddiası, savunulması tamamen imkansız ve tarihsel olarak saçma bir iddiadır. Gerçekte bu gerileme, her şeyden önce savaşın ve ikinci olarak da Rusya'da devrimin meydana geliş biçiminin –şiddetli ve uzun bir iç savaş- bir sonucu olarak meydana gelmiştir. Fransa ve tüm Avrupa'daki güçlü kapitalist gelişimin öncüllerini yaratan büyük Fransız Devrimi'nin en yakın sonucu, ekonomik hayatta çok büyük bir yıkım ve düşüş olmuştu. Fransa, büyük devriminden on yıl sonra öncesinden de daha yoksuldu. Sovyet Cumhuriyeti'nin sanayisinin, geçtiğimiz yılda savaş öncesi ortalama üretiminin çeyreğinden fazlasını üretememiş olması, sosyalist yöntemlerin iflasını göstermez. Çünkü şimdiye kadar bu yöntemleri uygulamak dahi mümkün olmamıştır. Bunun tüm gösterdiği, devrime kaçınılmaz olarak böyle eşlik eden ekonomik karışıklığın boyutudur. Fakat, insanlık sınıflı toplumu yaşadığı sürece, her büyük gelişme kaçınılmaz olarak insan yaşamından ve maddi zenginlikten yapılan fedakarlıkla ödenecektir; tıpkı feodalizmden kapitalizme geçişte ya da kapitalizmden sosyalizme, diğerleriyle kıyaslanamayacak düzeyde çok şeyi etkileyen geçişte olduğu gibi.

23) Rusya'da yeni diye adlandırılan ekonomik politikanın, her proleter devrim için ne ölçüde zorunlu bir aşama oluşturduğu sorusunu, yukarıda anlatılanların bizzat kendisi cevaplamaktadır. Yeni Ekonomik Politika'da iki unsur ayırdedilmelidir: a) yukarıda tanımlanmış olan "geri çekilme" ve b) proleter devleti tarafından, tüm yöntemleri, işlemleri ve kurumlarıyla piyasa temelinde ekonomi yönetimi.

a) "Geri çekilme"den söz etmek gerekirse; bu, diğer ülkelerde de tamamen politik nedenlerden, yani iç savaşın sıcaklığı içinde proletaryanın ekonomik olarak organize edebileceğinden çok daha fazla sayıda işletmeyi düşmanın elinden çekip alma gereksiniminden dolayı ortaya çıkabilir. Hiçbir ülke için, bunun sonucu gerçekleşen kısmı geri çekilme olasılığı yok sayılamaz. Ama böyle geri çekilmelerin, diğer ülkelerde, köylü Rusya'da -üstelik de iç savaşın, proletaryanın iktidarı ele geçirdiği ana kadar gerçekten başlamadığı Rusya'da- olduğu kadar şiddetli bir karakter taşıması olası değildir. Bugün biz, kapitalist ülkelerin çoğunda proletaryanın ancak şiddetli, sert ve uzun bir iç savaştan sonra iktidara

geleceğinden daha fazla kuşku duyamayız. Yani, Avrupa proletaryası, düşmanın ana güçlerini iktidarı ele geçirdikten sonra değil, bu zaferden önce kırmak zorunda kalacaktır. Her durumda, proletaryanın iktidarı almada başarı kazandığı ülkelerin sayısı arttıkça, burjuvazinin direnişi - askeri, siyasi ve ekonomik olarak- daha zayıf olacaktır. Bu, sanayinin askeri olarak ele geçirilme anının ve bunu izleyen ekonomik geri çekilme anının, her olasılıkta, dünyanın başka yerlerinde Rusya'da oynadığından çok daha az rol oynayacağı anlamına gelir.

b) İkinci unsura, ekonomik yaşamı düzenlemek için kapitalizm tarafından yaratılan yöntemlerden ve kurumlardan yararlanılmasına gelince; tüm işçi devletleri, kapitalizmden sosyalizme giden yolda, az ya da çok ölçüde, bu aşamadan geçmek zorundadırlar. Başka bir deyişle, her yeni işçi hükümeti, iç savaş sırasında kapitalist ekonomik kuruluşları -borsalar, bankalar, tröstler, karteller- kaçınılmaz olarak az ya da çok tahrip ettikten sonra, bunlara siyasi ve ekonomik olarak tabi kalarak bu kurumları yeniden canlandırmak durumunda olacaktır. Bu ekonomik kuruluşları, proletarya diktatörlüğünün mekanizmasının bütününe bağladıktan sonra, işçi hükümeti bunların yardımıyla sosyalist esaslar üzerinde ekonomik yaşamın yeniden inşasını aşama aşama uygulamak için, yaratıcı bir çalışma yürüterek bunlara hükmetmek zorunda kalacaktır. Proletaryanın zaten iktidarda olduğu ülkelerin sayıları ne kadar fazlaysa ve herhangi bir ülkede iktidarı ele geçiren proletarya ne kadar güçlüyse, sermaye veya hatta tek tek kapitalistler için ülkeyi terk etmek o kadar zorlaşacak, yönetici-teknik entelektüellerin sabotajlara verdiği destek o kadar az ve zayıf olacak; sonuç olarak, maddi ve örgütsel kapitalist aygıtların yok edilmesi o kadar basit, bunları yeniden canlandırma işi o kadar kolay olacaktır.

24) İşçi devletinin, -sosyalizmin bir yandan inşa halindeyken, bir yandan hala kapitalist kabuk içerisinde yaşadığı ve geliştiği- bu aşamayı geçiş hızı, askeri ve politik durumundan başka, işçilerin devleti iktidara geldiğinde varolan örgütsel ve kültürel düzey ile üretici güçlerin durumuna bağlıdır. Şu kesinlikle açıktır ki, bunların düzeyi ne kadar yüksekse, işçi devleti sosyalist ekonomiye ve buradan da tam komünizme geçişi o kadar hızlı bir biçimde tamamlayacaktır.

Komintern Taktikleri Üzerine Tezler

5 Aralık 1922

1. Üçüncü Kongre Kararlarının Onaylanması

Dördüncü Dünya Kongresi her şeyden önce, Üçüncü Dünya Kongresi'nin; 1) dünya ekonomik krizi ve Komünist Enternasyonal'in görevleri ile 2) Komünist Enternasyonal'in taktikleri üzerine olan kararlarının, Üçüncü Kongre ile Dördüncü Kongre arasında geçen dönemde, olayların seyri ve işçi hareketinin gelişimi tarafından tamamıyla doğrulandığını onaylar.

2. Kapitalist Gerileme Dönemi

Üçüncü Kongre, dünya ekonomik durumu üzerine yaptığı değerlendirmeler temelinde, kapitalizmin üretici güçleri geliştirme misyonunu tamamlamış olduğunu ve yalnızca modern tarihsel gelişmenin değil, ama insani varoluşun en basit koşullarının gerekleriyle de uzlaşmaz bir çelişki aşamasına ulaştığını tam bir kesinlikle ilan edebilmişti. Bu temel çelişki, son emperyalist savaşa da yansıdı ve savaşın üretim ile bölüşüm koşullarına verdiği büyük zararla daha da keskinleşti. Köhnemiş kapitalizmin dizginlenemeyen gücünün neden olduğu yıkım, proletaryanın kapitalist köleliğin prangalarına rağmen yaratmış olduğu ekonomik kazanımların felce uğratıldığı ve yok edildiği bir dereceye ulaşmıştır.

Kapitalist ekonomik gerilemenin ayrıntılı tablosu, kaçınılmaz konjonktürel dalgalanmalarla gizlenemez; bu dalgalar, kapitalist sistemin yükselme dönemlerinin olduğu kadar iniş dönemlerinin de tipik özelliğidir. Burjuva ve sosyal demokrat iktisatçıların 1921'in ikinci yarısında

(Birleşik Devletler'de, çok daha önemsiz ölçüde Japonya ve İngiltere'de, aynı zamanda kısmen Fransa ve öteki ülkelerde) başlayan gelişmeyi, kapitalist dengenin onarılıp yeniden kurulduğunun bir işareti olarak yorumlama çabaları, kısmen gerçekleri çarpıtma isteğinden, kısmen de sermayenin bu uşaklarının kavrayışsızlığından ileri gelmektedir. Sanayinin bugünkü yeniden canlanışından önce gerçekleşen Üçüncü Kongre, bunun er ya da geç olacağını öngörmüş, hatta daha o zaman bunu, kapitalist ekonominin sürekli gerileme biçimindeki temel eğiliminden yalnızca küçük bir sapma olarak karakterize etmişti. Şu şimdiden kesin olarak öngörülebilir: Eğer, herhangi bir biçimde, bugünkü endüstriyel canlanma, kapitalist dengeyi onarıp yeniden kurmakta ya da savaşın büyük zararını gidermekte yetersiz kalırsa, bu durumda, temeldeki kapitalist gerileme eğilimine tekabül etmesi gereken bir sonraki döngüsel kriz, kapitalist gerilemenin etkilerini güçlendirecek ve mevcut durumun devrimci potansiyelini o ölçüde daha fazla artıracaktır.

Kapitalizm, ömrünün sonuna kadar döngüsel dalgalanmaların insafına kalacaktır. İnsanlığı, modern kapitalist sistemin varlığının sebep olduğu bu bitmeyen felaketten, ancak, proletaryanın iktidarı ele geçirmesi ve bir dünya sosyalist devrimi kurtarabilir.

Kapitalizmin bugün içinden geçmekte olduğu süreç, can çekişme sürecinden başka bir şey değildir. Kapitalizmin yıkılması kaçınılmazdır.

3. Uluslararası Siyasal Durum

Kapitalizmin sürekli gerilemesi uluslararası siyasal duruma da yansımaktadır.

Savaş tazminatları sorunu çözümlenmemiştir. Antant ülkeleri konferans üstüne konferans düzenlerken, Almanya'nın ekonomik çöküşü, kapitalizmin varoluşunu tüm Orta Avrupa boyunca tehdit ederek devam etmektedir.

Almanya'nın ekonomik durumundaki feci bozulma, ya Antant'ı Fransa'daki siyasal ve ekonomik krizi hızlandıracak biçimde, tazminat ödemelerinden vazgeçmeye zorlayacaktır, ya da kıtada bir Fransız-Alman sanayi blokunun oluşmasına yol açacaktır. Bu ikinci durum da İngiltere'nin ekonomik durumunu ve dünya pazarındaki konumunu bo-

zacak, İngiltere ile kıtayı siyasal olarak karşı karşıya getirecektir.

Yakın Doğu'da Antant politikaları tümüyle iflas etmiştir. Sevr antlaşması Türk süngüleriyle parça parça edilmiştir. Yunanistan ve Türkiye arasındaki savaş ve bununla ilgili gelişmeler, bugünkü siyasal dengenin ne denli istikrarsız olduğunu kesin bir biçimde açığa çıkarmıştır. Yeni bir emperyalist dünya savaşının hayaleti ortaya çıkıyor. İngiltere'yle rekabete girerek Yakın Doğu'da Antant'ın suç ortaklığının bozulmasını kolaylaştıran emperyalist Fransa, şimdi bir kez daha kapitalist çıkarları tarafından, Doğu halklarına karşı ortak bir kapitalist cepheye sürülüyor. Ancak bunu yaparak, kapitalist Fransa, Yakın Doğu halklarının şu gerçeği şimdi bir kez daha görmelerini sağlayacaktır: Bu halkların zulme karşı kendilerini savunabilmelerinin tek yolu, Sovyet Rusya'yla birleşmek ve tüm dünyanın devrimci proletaryasının desteğini kazanmaktır.

Uzak Doğu'ya ilişkin olarak, galip Antant güçleri Washington'da Versay antlaşmasını değiştirmeye çalıştılar. Bununla birlikte, gelecek birkaç yıl boyunca yalnızca tek bir türde silahın -yani savaş gemilerinin- üretiminin sınırlanmasında anlaşarak, biraz daha zaman kazanmayı başardılar. Sorunlarına hiçbir çözüm bulabilmiş değiller. Amerika ve Japonya arasındaki mücadele sürmekte ve Çin'deki iç savaşı ateşlemektedir. Pasifik kıyıları büyük çatışmaların beslendiği bir zemin olmaya hala devam ediyor.

Hindistan, Mısır, İrlanda ve Türkiye'deki ulusal kurtuluş hareketleri örneği, sömürge ve yarı-sömürge ülkelerin, emperyalist güce karşı yükselen devrimci dalganın yatağı olduğunu göstermektedir. Buralar, devrimci enerjinin bitmez tükenmez kaynaklarını temsil etmektedir ve verili durumda bu, nesnel olarak dünyadaki burjuva hakimiyetinin varlığına karşı işlemektedir.

Olaylar, Versay Antlaşması'nı rafa kaldırıyor. Yine de Versay'ın ölümü, ne kapitalist devletler arasında genel bir anlaşmaya yol açıyor, ne de emperyalizmden vazgeçmelerine neden oluyor; bunun yerine yeni çelişkilere, yeni emperyalist ittifaklara ve yeni bir silahlanma yarışına yol açıyor.

Bugünkü durumda, Avrupa'nın yeniden inşası olanaksızdır. Kapitalist Amerika, Avrupa kapitalist ekonomisinin yeniden inşası için fe-

dakarlıklar yapmaya hevesli değildir. Kapitalist Amerika, akbaba misali, mirasına konmak niyetiyle kapitalist Avrupa'nın çürümesini gözlemektedir. Avrupa işçi sınıfı, siyasal iktidarı ele geçirmezse, dünyayı savaşın yıkıntılarından temizlemezse ve bir federal Avrupa Sovyet cumhuriyetini kurmaya başlamazsa, Amerika, kapitalist Avrupa'yı köleleştirecektir.

Günümüzün ***Avusturya***'sı kadar küçük bir ülkede bile son günlerdeki olaylar*, Avrupa'daki siyasal durumun belirtileri olarak önem taşırlar. Antant emperyalizminin dikte ettirmesiyle, Hıristiyan Sosyalistler ve İkibuçukuncu Enternasyonal'in liderleri tarafından kol kola savunulan şu ünlü "demokrasi", Cenova'da tek bir kalem darbesiyle ortadan kaldırıldı ve bir Antant temsilcisinin açık diktatörlüğüyle yer değiştirdi. Pratikte burjuva parlamentosu bile ortadan kaldırıldı; onun yerini Antant bankerlerinin kendi icra memurları aldı.

Küçük Avusturya'daki bu olaylar, İtalya'da son günlerdeki faşist darbeyle** birlikte, bir bütün olarak durumun istikrarsızlığının altını çizdi ve "demokrasi"nin, gerçekte burjuvazinin bir diktatörlüğü anlamına gelen tam bir yanılsama olduğunu, hiçbir şeyin gösteremeyeceği kadar açıklıkla gözler önüne serdi.

Aynı zamanda, proletaryanın burjuvaziyi yenilgiye uğrattığı ve beş yıldır düşman saldırılarına karşın iktidarı elinde tuttuğu yegane ülke olan Sovyet Rusya'nın siyasal konumu, önemli ölçüde güçlenmiştir. Cenova ve Hague'da Antant kapitalistleri, Rusya Sovyet Cumhuriyeti'ni sanayinin ulusallaştırılmasını tamamıyla terk etmeye ve Sovyet Rusya'yı Antant ülkelerin gerçek bir sömürgesi durumuna getirecek derecede büyük bir borç yükü altına girmeye zorlamaya çalıştılar. Sovyet Rusya'nın proleter hükümeti bu küstahça isteklere karşı koyacak denli güçlü olduğunu kanıtladı. Kapitalist sistemin iktidarının çöküşünün kaosu ortasında, Sovyet Rusya, Berezina'dan Vladivostok'a, Murmansk'tan Ermenistan dağlarına kadar, sapasağlam ayaktadır; Avru-

* *Avusturya, ilk olarak Amerikan açlık yardımı ile, daha sonra ise yeniden inşa ödemeleriyle Milletler Cemiyeti'nin himayesinde tam bir çöküşten kurtarılmış, buna karşılık Milletler Cemiyeti'nin kanatları altında yaşamaya mahkum edilmiştir.*

** *29 Ekim 1922'de, birlikleri Roma üzerine yürümeye hazır durumdayken, Mussolini'den hükümet kurması istenmişti.*

pa'da, Yakın ve Uzak Doğu'da büyüyen bir güç haline gelmektedir. Kapitalist dünyanın Sovyet Rusya'yı mali bir ambargoyla boğarak yok etme çabasına karşın, ülke, kendi kaynaklarını kullanarak, ekonomik iyileşmeye doğru yol alacaktır. Aynı zamanda kapitalist ülkeler arasındaki rekabet, onları Rusya'daki Sovyet Cumhuriyeti'yle ayrı ayrı ilişkiye geçmeye zorlayacaktır. Dünyanın altıda biri, Sovyet egemenliği altındadır. Şu anda, Rusya'da Sovyet Cumhuriyeti'nin sadece var olması bile, burjuva toplumu için daimi bir zayıflık kaynağıdır ve dünya devriminin son derece önemli bir faktörüdür. Sovyet Rusya'nın ekonomisi yenilendikçe ve güçlendikçe, uluslararası politikadaki bu üstün devrimci faktörün etkisi daha da artacaktır.

4. Kapitalist Saldırı

Kapitalizmin savaş nedeniyle zayıflamış olduğu bir anda, Rusya dışında hiçbir yerde, proletarya, ona önemli bir darbe vuramadı. Bu yüzden burjuvazi, sosyal demokratların yardımıyla militan işçi hareketini yenilgiye uğratabildi, siyasal ve ekonomik iktidarını yeniden kurdu ve proletaryaya karşı yeni bir saldırıyı başlattı. Burjuvazinin, savaşın kargaşasından sonra, uluslararası meta üretimi ve dolaşımını yeniden ve sorunsuz bir biçimde sağlamak üzere tüm gayretleri, ancak işçi sınıfının zararı pahasına gerçekleşmiştir.

İşçi sınıfının tüm kazanımlarına karşı sistematik bir biçimde örgütlenen kapitalist saldırı, bir kasırga gibi dünyayı boylu boyunca süpürüp altüst etmiştir. Yeniden örgütlenen sermaye, her yerde insafsızca işçilerin gerçek ücretlerini düşürmekte, işgününü uzatmakta, işçi sınıfının asgari düzeydeki en mütevazı haklarını kısıtlamakta, devalüasyon yapılan ülkelerde, paranın değerinin düşürülmesinin neden olduğu ekonomik felaketlerin faturasını yoksul ve muhtaç durumdaki işçilere ödetmeye çalışmaktadır.

Son zamanlarda devasa boyutlara varan kapitalist saldırı, her yerde işçi sınıfını kendisini savunmaya zorluyor. Sanayinin başlıca sektörlerindeki binlerce işçi bu kavgaya katılmaya başlıyor. Mücadele her an, ekonomik hayatta yaşamsal bir rol oynayan yeni işçi gruplarını içine çekiyor (demiryolu işçileri, madenciler, metal işçileri, kamu ve belediye çalışanları). Şimdiye kadar grevlerin çoğunluğu doğrudan sonuçla-

rına ulaştırılamamıştır, ancak mücadelenin kendisi, önceden geri durumda olan çok sayıda işçi arasında, kapitalistlere ve onları koruyan devlet iktidarına karşı yatıştırılamaz bir nefret uyandırmaktadır. Proletaryanın mecbur bırakıldığı kavga, sosyal reformistlerin ve sendika bürokratlarının patronla uzlaşma politikasını sürdürmesini olanaksız kılmaktadır. Bu kavga, proletaryanın en geri katmanlarına bile ekonomi ve politika arasındaki ayrılmaz bağı bütün canlılığıyla göstermektedir. Bugün her büyük grev, büyük bir siyasal olay olmaktadır. Böyle grevler, zorlu savunma mücadelelerinde işçi kitlelerine yardımcı olmaktan uzak duran İkinci Enternasyonal partilerinin ve Amsterdam Enternasyonali liderlerinin, işçileri açık bir biçimde kaderlerine terk ettiğini ve patronlarla burjuva hükümetlere sattığını göstermektedir.

Komünist partilerin amaçlarından biri, bu benzeri görülmemiş, bitmeyen ihaneti teşhir etmek ve işçi kitlelerinin günlük mücadelelerinden örnekleri kullanarak açığa çıkarmaktır. Gerçekleşen sayısız ekonomik grevleri, siyasal grevlere ve eylemlere dönüştürmenin mümkün olduğu her yerde geliştirmek ve derinleştirmek, komünist partilerin görevidir. Açıktır ki, komünist partiler aynı zamanda, savunma mücadelelerinin seyri sırasında uygun koşullar doğduğunda, mücadeleyi savunmadan saldırıya dönüştürmek üzere proleter kitlelerin devrimci bilinçlerini ve militanlığını güçlendirmeyi amaçlamalıdırlar.

Mücadele yaygınlaştıkça, proletaryayla burjuvazi arasındaki çelişkilerin gittikçe yoğunlaşması kaçınılmazdır. Durum hala nesnel olarak devrimcidir; en küçük bir grev bile büyük devrimci savaşların başlangıç noktası haline gelebilir.

5. Uluslararası Faşizm

Burjuvazinin proletaryaya karşı siyasal saldırısı, sermayenin ekonomik alandaki saldırısına sıkı sıkıya bağlıdır, bunun en şiddetli ifadesi uluslararası faşizmdir. Artmakta olan yoksulluk kitleleri devrimcileştirdikçe, kamu görevlileri de dahil olmak üzere, orta sınıfları etkiledikçe, burjuvazinin, kendi bürokrasisinin kesin olarak itaatkar ve yeterli bir aygıt olacağına dair güveni sarsılmakta, elindeki yasal yöntemler burjuvaziyi artık tatmin etmemektedir. Bunun yerine her yerde, özellikle proletaryanın tüm devrimci çabalarına karşı yöneltilmiş olan

ve işçi sınıfının konumunu geliştirmek için giriştiği her teşebbüsü zorla bastırmak için giderek daha fazla kullanılan, özel Beyaz Muhafızların yaratılmasına başvurmaktadır.

Şu anda tüm ülkeyi pençesine almış olan "klasik" İtalyan faşizminin en karakteristik özelliği, faşistlerin yalnızca, tepeden tırnağa silahlı, tam anlamıyla karşı-devrimci savaş örgütleri oluşturmakla kalmayıp, aynı zamanda sözde demokrasinin yarattığı hüsrandan kendi karşı devrimci amaçları için ustaca yararlanarak, toplumsal demagoji ile kitleler arasında, köylüler, küçük burjuvazi ve hatta proletaryanın bazı kesimleri arasında bir taban oluşturmaya çalışmalarıdır. Bugün birçok ülke bir faşist tehdit altındadır: Çekoslovakya, Macaristan, hemen hemen tüm Balkan ülkeleri, Polonya, Almanya (Bavyera), Avusturya, Amerika ve hatta Norveç gibi ülkeler. Şu ya da bu biçim altında gerçekleşecek faşizm olasılığı, Fransa ve İngiltere gibi ülkelerde bile göz ardı edilemez.

Komünist partilerin en önemli görevlerinden biri, uluslararası faşizme karşı direnişi örgütlemektir. Komünist partiler, faşist çetelere karşı mücadelede işçi sınıfının önünde olmalı, bu sorun karşısında birleşik cephelerin örgütlenmesinde son derece aktif olmalı ve illegal örgütlenme yöntemlerinden yararlanmalıdırlar.

Bununla birlikte, faşist örgütlenmenin pervasızca palazlandırılması burjuvazinin elindeki son kozdur. Beyaz Muhafızların açıktan açığa hakimiyeti, aynı zamanda doğrudan doğruya burjuva demokrasisinin temellerine karşı işler. Bu gerçek, çalışan halkın en geniş yığınlarını, burjuva egemenliğinin, ancak proletarya üzerinde açık bir diktatörlük biçiminde mümkün olduğuna ikna edecektir.

6. Yeni Pasifist Hayaller Olasılığı

Bugünkü uluslararası politik durumun temel özellikleri, faşizm, olağanüstü hal ve işçi sınıfına karşı kabaran beyaz terör dalgasıdır. Yine de bu, yakın gelecekte, çok önemli kimi ülkelerde açık burjuva gericiliğinin bir "demokratik pasifizm" çağına yol açması olasılığını gündemden düşürmez. İşçi Partisi'nin son seçimlerde kazançlı çıktığı İngiltere'de ve ("Sol Blok" olarak adlandırılanların hükümete geçtiği bir dönemin kaçınılmaz olduğu) Fransa'da, bu tür bir "demokratik pasi-

fist" geçiş dönemi oldukça muhtemeldir ve bu, sırası geldiğinde burjuva ve sosyal demokratik Almanya'da pasifist ümitlerin yeniden canlanmasına sebep olabilir. Açık burjuva gericiliğinin bugünkü hakimiyetiyle, devrimci proletaryanın burjuvazi üzerindeki tam zaferi arasındaki dönemde, çeşitli aşamalar ve kısa ömürlü olayların yaşanması mümkündür. Komünist Enternasyonal ve onun seksiyonları, tüm bu olasılıklara karşı uyanık olmalı, her durumda devrimci konumlarını nasıl savunacaklarını bilmelidir.

7. İşçi Hareketi İçerisinde Durum

Kapitalist saldırılar işçi sınıfını savunmaya geçmeye zorlarken, aynı anda merkez partileri (Bağımsızlar) açık sosyal-hainlerle (sosyal demokratlar) yakınlaşıyor, hatta kaynaşıyorlar. Devrimci dalganın yükseldiği sıralarda merkezciler bile, kitlelerin basıncına boyun eğerek proletaryanın diktatörlüğünden yana olduklarını ilan etmiş ve Üçüncü Enternasyonal'e yaklaşmışlardı. Ama devrim dalgası geçici olarak da olsa yatıştığında, bu merkezciler, gerçekte hiç terk etmemiş oldukları sosyal demokrat kampa geri koştular. Onlar kitlesel devrimci mücadele sırasında sallantılı bir konum aldılar, şimdi de savunma mücadelesini reddediyor ve her zaman bilinçli bir karşı-devrimci olmuş olan İkinci Enternasyonal kampına geri dönüyorlar. Merkezci partiler ve bütünüyle merkezci olan İkibuçukuncu Enternasyonal çözülme aşamasındadırlar. Merkezci kamptaki devrimci işçilerin en iyileri, zaman içinde taraf değiştirip Komünist Enternasyonal'e katılacaklardır. Bazı ülkelerde (İtalya), bu şimdiden gerçekleşmeye başladı. Bugün Noske, Mussolini ve ötekilerle ittifaka giren merkezci liderlerin büyük bir çoğunluğu ise, bunun tersine, kemikleşmiş birer karşı devrimciye dönüşeceklerdir.

Nesnel açıdan bakıldığında, İkinci ve İkibuçukuncu Enternasyonal partilerinin kaynaşması yalnızca devrimci işçi hareketine yarar sağlayabilir. Komünist kampın dışında ikinci bir devrimci parti fikri inandırıcılığını kaybetmektedir. Bundan böyle sadece iki grup işçi sınıfı çoğunluğunun önderliği için mücadele edecektir: İşçi sınıfı içerisinde burjuvazinin etkisini temsil eden İkinci Enternasyonal ile sosyalist devrimin ve proletarya diktatörlüğünün bayrağını yükselten Üçüncü Enternasyonal.

8. Sendikaların Bölünmesi ve Komünistlere Karşı Beyaz Terör Hazırlıkları

İkinci ve İkibuçukuncu Enternasyonal partilerinin kaynaşması kuşkusuz komünistlere karşı sistematik bir kampanya için "uygun bir atmosfer" hazırlamak gereksiniminden kaynaklandı. Bu kampanyanın bir yanı, bölünmeden yana olan Amsterdam Enternasyonali liderlerinin kasıtlı olarak yaptıkları ajitasyondur. Amsterdam liderleri patronlarla uzlaşma politikasını sürdürürken, kapitalist saldırıya karşı herhangi bir çatışmadan kaçınıyorlar. Onlar, komünistlerin uzlaşmanın önüne herhangi bir engel çıkarmamasını sağlamak için, sistemli bir biçimde sendikalardaki komünist etkiyi ortadan kaldırmaya çalışıyorlar. Bununla birlikte, birçok ülkede komünistler, sendikalarda çoğunluğu elde etmiş ya da etmek üzere olduklarından, Amsterdam liderleri, zorla ihraç etme ve sendika hareketini resmen bölme taktiğini kullanmaya hazırlanmaktadırlar. Proletaryanın kapitalist saldırıya karşı direnme gücünün altını oymakta, hiçbir şey sendikalardaki bir bölünmeden daha etkili olamaz. Reformist sendika önderleri bunun bal gibi farkındadırlar. Ancak ayakları altındaki zeminin kaydığını ve kaçınılmaz iflaslarını önleyemeyeceklerini anladıklarından, proleter sınıf mücadelesinin en güçlü silahı olan sendikaları bölmenin ve böylelikle komünistlerin eline yalnızca eski sendika örgütlerinin kırıntılarını bırakmanın derdine düşmüşlerdir. İşçi sınıfı, Ağustos 1914'ten bu yana böyle adice bir ihanete tanık olmamıştır.*

9. Çoğunluğu Kazanma Görevi

Bu koşullarda Üçüncü Enternasyonal'in esas talimatı hala tümüyle geçerlidir: İşçi sınıfının çoğunluğu içinde komünist etkinin artırılmasını başarmak ve onun en önemli kesimlerine mücadelede önderlik etmek.

Burjuva toplumunun şu anki istikrarsız dengesi koşullarında, önemli bir grevin, bir sömürge ayaklanmasının, yeni bir savaşın veya hatta bir parlamenter bunalımın sonucunda şiddetli bir krizin birdenbi-

* *Ağustos 1914'te, Alman Sosyal Demokrat Partisi savaş kredilerini onaylamış, ardından İkinci Enternasyonal partileri savaşta kendi burjuvazilerinin yanında "vatan savunması" korosuna katılarak birer birer sınıfa ihanet cephesine katılmışlardı.*

re patlak verebileceğinin farkında olmak, bugün, Üçüncü Kongre sırasında olduğundan daha da önemlidir. Bu tam da "öznel faktöre", yani, işçi sınıfının ve onun öncüsünün bilinç düzeyine, militanlığına ve örgütlenmesine muazzam bir önem atfedilmesinin nedenidir.

Amerikan ve Avrupa işçi sınıfının çoğunluğunu kazanmak. İşte Komünist Enternasyonal'in dün de bugün de karşı karşıya olduğu temel görev budur.

Sömürge ve yarı sömürge ülkelerde Komünist Enternasyonal'in iki görevi şunlardır; 1) bir bütün olarak proletaryanın çıkarlarını temsil eden bir komünist partinin çekirdeğini kurmak; 2) emperyalizme karşı ulusal devrimci harekete tam destek vermek, onun öncülüğünü kazanmak ve bu ulusal hareket içerisinde toplumsal bir hareket başlatmak ve geliştirmek.

10. Birleşik Cephe Taktiği

Tüm bunların sonucu olarak, birleşik cephe taktiğine açıkça ihtiyaç vardır. Üçüncü Kongre'nin "kitlelere" sloganı şimdi her zamankinden daha çok geçerlidir. Bir dizi ülkede, bir proleter birleşik cephe kurma mücadelesi ancak şimdi başlıyor. Ancak şimdi, bu taktiğe ilişkin tüm zorlukların üstesinden gelmeye başladık. Bunun en iyi örneği, olayların gelişiminin daha bir süre önce bu taktiğe ilkesel olarak karşı çıkanları bile ikna ettiği Fransa'dır. Komünist Enternasyonal, tüm komünist partilerin ve grupların birleşik cephe taktiğine sıkı sıkıya sarılmasını istemektedir, çünkü içinde bulunduğumuz dönemde işçilerin çoğunluğunu kazanma yolunu komünistlere sadece bu taktik göstermektedir.

Günümüzde komünistler, sermayeye karşı işçi sınıfının tüm güçlerini birleştirmekle ilgilenirken, reformistler bir bölünmeye gereksinim duyuyorlar.

Birleşik cephe taktiğini kullanmak, komünist öncünün, geniş kitlelerin en yaşamsal çıkarları için verdikleri gündelik mücadelelerin en ön safında yer alması demektir. Komünistler, bu mücadele uğruna, sosyal demokratların ve Amsterdam Enternasyonali'nin hain liderleriyle bile görüşmeye hazırdırlar. İkinci Enternasyonal'in, birleşik cepheyi, tüm "işçi partileri"nin örgütsel bir "kaynaşması" olarak göstermek yönündeki her türlü çabası, mutlak bir biçimde reddedilmelidir.

Onun, birleşik cephe örtüsü altında daha soldaki işçi örgütlerini yutma girişimi (Almanya'daki sosyal demokratlar ve Bağımsızlar'ın "kaynaşması", 1922), aslında, pratikte sosyal demokrat liderlere, işçi sınıfının daha geniş kesimlerini burjuvaziye teslim etme imkanı vermekten başka bir anlam taşımamaktadır.

Bağımsız komünist partilerin varlığı ile bu partilerin burjuvazi ve karşı-devrimci sosyal demokrasi karşısında sahip olduğu tam bir eylem özgürlüğü, komünistlerin hiçbir koşulda vazgeçemeyeceği, proletaryanın en önemli tarihsel kazanımıdır. Yalnızca komünist partiler, proletaryanın tümünün genel çıkarlarını temsil edebilirler.

Aynı biçimde, birleşik cephe taktiğinin, şu ya da bu parlamenter amacın peşindeki liderlerin oluşturduğu "seçim ittifakları"yla hiçbir ilgisi yoktur.

Birleşik cephe taktiği, sadece komünistlerin öteki partiler ve gruplardaki tüm işçilerle, burjuvaziye karşı işçi sınıfının acil ve temel çıkarlarını savunmak için bir araya gelmek yönünde önerdikleri bir inisiyatiftir. Her eylem, en sıradan günlük talep için yapılanlar bile, devrimci bilince ve devrimci eğitime yol açabilir; işçileri, devrimin kaçınılmazlığına ve komünizmin tarihsel önemine ikna edecek olan şey, mücadele deneyimidir.

Birleşik cephe taktiği uygulanırken yalnızca ajitasyonla ilgili sonuçlar değil, aynı zamanda ***örgütsel sonuçlar*** elde etmek özellikle önemlidir. İşçi kitlelerinin arasında örgütsel dayanaklar (fabrika komiteleri, tüm farklı partilerden ve bağlantısız işçilerin oluşturdukları denetim komisyonları, eylem komiteleri vb.) oluşturmak için her fırsattan yararlanılmalıdır.

Birleşik cephe taktiğinin esas amacı, işçi kitlelerini ajitasyon ve örgütlenme yoluyla birleştirmektir. Birleşik cephenin gerçek başarısı, "aşağıdan", tabandaki işçi kitlelerinin saflarından gelen bir harekete dayanmasına bağlıdır. Yine de, kitleleri yapılan görüşmelerin seyrinden her zaman haberdar etmek koşuluyla, komünistlerin düşman işçi partilerinin liderleriyle görüşmeyi geri çevirmemesi gereken durumlar vardır. Bu liderlerle yapılan görüşmelerde, komünist partinin bağımsızlığı ve ajitasyonu kısıtlanmamalıdır.

Açıktır ki, birleşik cephe taktiği, somut koşullara bağlı olarak, fark-

lı ülkelerde farklı biçimde uygulanmak zorundadır. Ayrıca en önemli ülkelerde, nesnel koşulların sosyalist devrim için olgunlaştığı ve sosyal demokrat partilerin, karşı devrimci liderleriyle birlikte işçi sınıfını bölmeye çalıştığı yerlerde, birleşik cephe taktiği tüm dönem boyunca tayin edici bir öneme sahip olacaktır.

11. İşçi Hükümeti

İşçi hükümeti (ya da işçi ve köylü hükümeti) sloganı, pratik olarak her yerde genel bir ajitasyon sloganı olarak kullanılabilir. Ancak, ***güncel politik bir slogan olarak*** işçi hükümeti, burjuva toplumun konumunun özellikle istikrarsız olduğu ve işçi partileriyle burjuvazi arasındaki güçler dengesinin hükümet sorununu acil çözüm gerektiren pratik bir sorun olarak gündeme getirdiği ülkelerde en büyük öneme sahiptir. Bu ülkelerde işçi hükümeti sloganı, tamamıyla birleşik cephe taktiğinden kaçınılmaz olarak çıkar.

İkinci Enternasyonal partileri, burjuvalar ile sosyal demokratlar arasında bir koalisyonu savunarak ve bunu kurarak, bu ülkelerde durumu kurtarmaya çalışıyorlar. İkinci Enternasyonal'in bazı partilerinin, (örneğin Almanya) açıktan açığa içinde yer almayı reddederken, gizlice bu tür bir koalisyon hükümetinde yer almak için son günlerdeki girişimleri, işçi kitlelerinin daha kurnazca aldatılmasından, öfkeli kitleleri yatıştırma manevrasından başka bir şey değildir. Komünistler, bu açık ya da örtülü burjuva sosyal-demokrat koalisyona, burjuva iktidara karşı ve onun nihai yıkımı için mücadele etmek amacıyla, ekonomik ve politik alanda tüm işçilerin birleşik cephesi ve tüm işçi partilerinin koalisyonu ile karşılık verirler. Burjuvaziye karşı tüm işçilerin birleşik mücadelesinin sonucunda, tüm devlet aygıtının yönetimi işçi hükümetinin eline geçmelidir; böylece işçi sınıfının iktidardaki konumu güçlendirilmelidir.

İşçi hükümetinin en temel görevleri, proletaryayı silahlandırmak, burjuva karşı-devrimci örgütleri silahsızlandırmak, üretimin kontrolünü sağlamak, verginin asıl yükünü mülk sahibi sınıfların üzerine kaydırmak ve karşı-devrimci burjuvazinin direncini kırmak olmalıdır.

Böyle bir işçi hükümeti, ancak kitlelerin mücadelesinden doğmuşsa ve en alt tabakadaki işçilerin ezilen kesimlerinin oluşturduğu müca-

deleci işçi örgütleri tarafından desteklenirse mümkündür. Bununla birlikte, parlamenter güçlerin yan yana gelmesiyle gerçekleşen bir işçi *hükümeti bile, yani, tamamen parlamenter kökenli bir hükümet bile,* devrimci işçi hareketi dalgasının yükselmesine neden olabilir. Açıktır ki, hakiki bir işçi hükümetinin oluşturulması ve devrimci politika güden böyle bir hükümetin sürekli varlığı, burjuvaziyle amansız bir mücadeleye, hatta iç savaşa yol açmak zorundadır. Proletaryanın böyle bir işçi hükümeti oluşturmak için girişimi, daha ilk günlerinden itibaren burjuvazinin son derece güçlü bir direnişiyle karşılaşacaktır. Bu yüzden işçi hükümeti sloganı, proleterleri bir araya getirme ve devrimci mücadelenin önünü açma potansiyeline sahiptir.

Bazı koşullarda komünistler, komünist olmayan işçi partileriyle ve işçi örgütleriyle birlikte bir işçi hükümeti oluşturmaya hazır olduklarını açıklamalıdırlar. Fakat bunu ancak, söz konusu işçi hükümetinin burjuvaziye karşı yukarıda belirtilen anlamda gerçek bir mücadele yürüteceğine dair güvenceleri varsa yapmalıdırlar. Komünistlerin böyle bir hükümete katılmasının açık koşulları şunlardır:

1. Bir işçi hükümetine katılma, ancak Komintern'in onayıyla gerçekleşebilir.

2. Böyle bir hükümete katılan komünistler, partilerinin en sıkı denetimleri altında bulunurlar;

3. Böyle bir işçi hükümetine katılan komünistler, kitlelerin devrimci örgütleriyle son derece yakın temasta olmalıdırlar;

4. Komünist parti, kendi kimliğini ve ajitasyonunun tam bağımsızlığını koruma hakkına kayıtsız şartsız sahip olmalıdır.

Tüm büyük avantajlarına karşılık, birleşik cephe taktiğinin tümünün olduğu gibi, işçi hükümeti sloganının da tehlikeleri vardır. Bu tehlikeleri bertaraf etmek ve "demokratik koalisyonun" kaçınılmazlığı hayaline şimdiden karşı durmak için, komünist partiler şu noktada uyanık olmalıdır: Her burjuva hükümeti aynı zamanda bir kapitalist hükümettir; ama her işçi hükümeti gerçek bir proleter hükümet, yani proletaryanın devrimci bir iktidar aygıtı değildir.

Komünist Enternasyonal aşağıdaki olasılıkları göz önünde tutmalıdır:

1. Geçmişte Avustralya'da var olduğu gibi, yakın gelecekte İngil-

tere'de de kurulması muhtemel olan ***liberal*** bir işçi hükümeti.

2. Bir ***sosyal demokrat*** "işçi hükümeti" (Almanya).

3. İşçilerin ve yoksul köylülerin hükümeti. Böyle bir olasılık Balkanlar, Çekoslovakya, Polonya vb. ülkelerde söz konusudur.

4. Komünistlerin içinde yer aldığı işçi hükümeti.

5. Saf biçimiyle yalnızca bir komünist parti tarafından yaratılabilir olan, gerçek bir proleter işçi hükümeti.

Yukarıdaki ilk iki tip, devrimci işçi hükümeti değildir, gerçekte burjuvazi ve devrim karşıtı işçi önderleri arasındaki koalisyon hükümetleridir. Böylesi "işçi hükümetlerine", kritik zamanlarda güçsüz düşmüş burjuvazi tarafından, proletaryayı devletin gerçek sınıf karakteri hakkında aldatmanın bir aracı olarak kullanmak için veya satılmış işçi liderlerinin de yardımıyla proletaryanın devrimci saldırısının önünü kesmek ve zaman kazanmak için, izin verilir. Komünistler böyle hükümetlere katılmazlar. Aksine, onlar bu sahte işçi hükümetlerinin gerçek karakterlerini kitleler önünde amansızca teşhir etmelidirler. Fakat devrim için proletaryanın çoğunluğunu kazanmanın en önemli görev olduğu, içinde bulunduğumuz kapitalizmin gerileme döneminde, böylesi hükümetler dahi, burjuva iktidarının parçalanma sürecini hızlandırmaya nesnel olarak yardımcı olabilirler.

Bununla birlikte komünistler, henüz proletarya diktatörlüğünün gereğini kavrayamamış olan işçilerle, sosyal-demokrat, Hıristiyan parti üyesi, partisiz sendikalistler vs. ile birlikte hareket etmeye hazırdırlar. Aynı biçimde, komünistler belirli koşullarda ve belirli güvencelerle, komünist olmayan bir işçi hükümetini desteklemeye de hazırdırlar. Bununla birlikte, komünistler her koşul altında, yalnızca proletarya diktatörlüğünün işçi sınıfına gerçek kurtuluşu sağlayacağını işçilere açık bir biçimde ilan ederler.

Komünistlerin katılabileceği iki tip hükümet (listede 3. ve 4.), proletarya diktatörlüğü anlamına gelmez, hatta diktatörlüğe tarihsel olarak kaçınılmaz bir geçiş aşaması bile değildirler. Fakat oluşturuldukları yerlerde, diktatörlük uğruna savaşım için bir kalkış noktası olabilirler. Proletaryanın tam diktatörlüğü, yalnizca komünistlerden oluşan gerçek bir işçi hükümeti (listedeki 5.) olabilir.

12. Fabrika Konseyleri Hareketi

Hiçbir komünist partisi fabrikalarda, atölyelerde, madenlerde, demiryollarında vs. güçlü komünist hücrelere sahip olmadıkça, kendisini ciddi ve iyi örgütlenmiş kitlesel bir komünist partisi sayamaz. Mevcut koşullarda, işçi sınıfı ve onun örgütleri hareketin belkemiğini oluşturacak fabrika konseylerini kuramadıkça, bir işçi hareketi sistemli olarak örgütlenmiş bir proleter kitle hareketi olarak kabul edilemez. Özellikle komünistler, tüm fabrikalarda sağlam dayanak noktalarına hakim olmadıkça ve işçiler işyerlerinde kendi mücadeleci proleter örgütlerini (fabrika konseyleri kurulları, işçi konseyleri) oluşturmadıkça, kapitalist saldırıya karşı ve üretimin denetlenmesi için mücadele etmek umutsuz bir çaba olacaktır.

Bu nedenle Kongre, her komünist partinin karşı karşıya olduğu önemli görevlerden birinin, partinin fabrikalardaki etkisini güçlendirmek ve fabrika komitesi hareketini desteklemek ya da böyle bir hareketin başlatılması için inisiyatif göstermek olduğunu düşünmektedir.

13. Dünya Partisi Olarak Komintern

Komünist Enternasyonal, örgütlenmesini geliştirmeyi bir komünist dünya partisi olarak sürdürüyorken, siyasal bakımdan da giderek artan şekilde fiilen böyle davranmak zorundadır; dikkatini özellikle bütün ülke gruplarında gerekli eylemlerin önderliğine yöneltmelidir.

14. Uluslararası Disiplin

Birleşik cephe taktiğinin uluslararası düzeyde ve tek tek her ülkede yerine getirilmesi için, gerek Komünist Enternasyonal gerekse onun her bir seksiyonu içerisinde, şimdi her zamankinden daha fazla, en sıkı uluslararası disipline gereksinim vardır.

Dördüncü Kongre, sadece sözde değil eylemde de uyumlu ve sistemli bir biçimde uygulandığında, amaçlara ulaşabilecek olan bu taktiğe, sıkı biçimde uymalarını bütün seksiyonlarından ve üyelerinden mutlak olarak talep etmektedir.

Yirmi bir koşulun kabulü, dünya kongreleri ve kongreler arasında Komünist Enternasyonal'in organı olan Yürütme Komitesi tarafından alınan tüm taktiksel kararların yerine getirilmesini de içerir. Kongre,

Yürütme Komitesi'ne, her partiden bu taktiksel kararları pratiğe taşımasını istemekte ve bunu gözlemekte son derece katı olması talimatını vermiştir. Yalnızca Komünist Enternasyonal'in açık bir biçimde tanımlanmış devrimci taktikleri, uluslararası proleter devrimin zafere mümkün olan en erken zamanda ulaşmasını güvence altına alacaktır.

Kongre birleşik cephe taktiğinin doğru ve ayrıntılı bir açıklaması olan Aralık tezlerinin (1921) metnini bu karara bir ek olarak iliştirmeye karar vermiştir.

***

Birleşik Cephe Üzerine Ek:

İşçilerin Birleşik Cephesi Üzerine; İkinci, İkibuçukuncu ve Amsterdam Enternasyonalleri'ne Üye İşçiler ve Anarko-Sendikalist Örgütleri Destekleyen İşçilerle İlişkiler Üzerine Yönerge

(KEYK tarafından Aralık 1921'de benimsenmiştir.)

1. Uluslararası işçi hareketi şu anda, bir bütün olarak Komünist Enternasyonal'in ve ayrı ayrı seksiyonlarının önüne yeni ve önemli taktik sorunlar koyan özgül bir geçiş aşamasından geçmektedir.

Temel olarak, bu aşama aşağıdaki biçimde karakterize edilebilir: Dünya ekonomik krizi daha da derinleşmektedir; işsizlik artmaktadır; hemen her ülkede uluslararası sermaye işçilere karşı sistematik bir saldırıya geçmiştir, -bunun en büyük kanıtı kapitalistlerin ücretleri aşağıya çekmek ve işçilerin genel yaşam standartlarını düşürmek için açıktan açığa gösterdikleri soysuz ve bayağı çabalardır-, Versay barışının iflası, işçilerin büyük çoğunluğu tarafından giderek daha açık görünür bir hale gelmektedir. Uluslararası proletarya, burjuvazinin düzenini devirmedikçe, yeni bir emperyalist savaşın ya da savaşların kaçınılmaz olduğu besbellidir. Washington Konferansı bunun güzel sözler altında doğrulanmasıdır.

2. İşçi kitlelerinin oldukça geniş kesimleri arasında ortaya çıkmış bulunan reformist hayallerin, bir dizi koşula bağlı olarak kaçınılmaz bir biçimde yeniden canlanması, gerçekliğin basıncı altında şimdi farklı bir ruh haline yol açmaya başlıyor. Emperyalist kıyım sona erdikten sonra, bazı işçiler arasında (bir yanda daha ayrıcalıklı işçiler, öte yanda daha geri ve siyasal olarak daha deneyimsiz işçiler) yeniden ortaya çıkan "demokratik", reformist hayaller, çiçek açmadan soluyormuşçasına, sönüyor. Washington Konferansı "çalışmaları"nın gelecekteki seyri ve sonuçları, bu hayalleri daha da yıkıma uğratacaktır. Nasıl altı ay önce Avrupa'nın ve Amerika'nın işçi kitleleri arasında sağa doğru genel bir hareketin varlığını gösteren bazı işaretlerden söz etmek mümkündüyse, bugün de tersine, sola doğru bir hareketin başladığını tespit etmek kesinlikle mümkündür.

3. Öte yandan, tırmanan kapitalist saldırının etkisi altında, işçiler arasında yeni bir dalgalanma mevcuttur: Geniş işçi kitleleri tarafından komünistlere duyulan güvenin giderek artışına paralel bir gelişme olarak yaşanan, kendiliğinden, kelimenin tam anlamıyla zaptedilemeyen bir birliğe ulaşma çabası.

İşçilerin büyük çoğunluğunun komünistlere karşı hala kayıtsız ve hatta düşmanca bir tutum içinde olduğu bir anda bile işçi sınıfının çıkarları için savaşıma atılan komünist öncünün gösterdiği cesaret, ancak şimdi, durmaksızın artan sayıda işçi tarafından takdir edilmeye başlanmıştır. Şimdi, giderek artan sayıda işçi, kendilerinin ekonomik ve siyasal çıkarlarını savunanların yalnızca komünistler olduğuna ve komünistlerin bunu, en zor şartlarda ve çoğu zaman en büyük özverileri göstererek gerçekleştirdiklerine ikna oluyor. İşçi sınıfının uzlaşmaz komünist öncüsüne karşı duyulan saygı ve güvenin bir kez daha gelişiyor olmasının nedeni budur; öyle ki, işçilerin daha geri katmanları bile boş reformist umutların iç yüzünü görmekte ve mücadele etmeden kapitalist haydutların çılgınca saldırısından kurtulmanın mümkün olamayacağını anlamaktadır.

4. Komünist Partiler, daha önceden kitlelerin kayıtsızlığının tamamıyla olumsuz koşullarında sürdüregeldikleri mücadelenin semeresini şimdi toplayabilirler ve toplamalıdırlar. Ancak en uzlaşmaz ve militan

olanlara, yani işçi sınıfının komünist unsurlarına duyulan güven sürekli olarak artarken, bir bütün olarak işçi kitleleri birleşme için eşi görülmemiş bir istek yaşıyor. Siyasal olarak deneyimsiz işçilerin yeni katmanları şimdi, tüm işçi partilerinin, hatta genel olarak tüm işçi örgütlerinin birliğini sağlama arzusuyla harekete geçiyor, bu yolla kapitalist saldırıya karşı güçlenmeyi umuyor. Daha önce siyasal mücadelede aktif olarak pek yer almamış olan işçi sınıfının bu yeni katmanları, şimdi kendi deneyimleri ışığında reformizmin niyetlerini pratikte sınamanın yeni yollarını keşfediyorlar. Bu yeni katmanlar gibi, eski sosyal demokrat partili işçilerin hatırı sayılır kesimleri de, şimdi sosyal demokratların ve merkezcilerin komünist öncüye karşı saldırılarını kabullenmeyi istemiyorlar. Hatta bu kesimler, komünistlerle bir anlaşma yapılmasını talep etmeye bile başlıyorlar, ancak aynı zamanda, henüz reformistlere olan inançlarını aşmış değiller ve büyük bir bölümü hala İkinci ve Amsterdam Enternasyonalleri'nin partilerini desteklemekte. Bunlar düşüncelerini ve özlemlerini tüm açıklığıyla formüle etmiyorlar, ama genel olarak kitlelerin bu yeni ruh hali, yerini birleşik bir cephe kurma isteğine bırakıyor ve İkinci ve Amsterdam Enternasyonal partileriyle sendikalarını, kapitalist saldırıya karşı komünistlerle yan yana savaşıma girmeye zorluyor. Buraya kadar, bu dalga ilericidir. Burada en önemli nokta, onların reformizme olan inançlarının çatlamış olmasıdır. İşçi hareketinin bugünkü verili genel durumunda, ciddi bir kitle hareketi, kısmi sloganlarla başlasa bile, kaçınılmaz olarak devrimin daha genel ve temel sorunlarını öne çıkaracaktır. Komünist öncü ancak, yeni işçi katmanları kendi deneyimleriyle reformizmin bir hayal, uzlaşmanın ise ölüm olduğuna ikna olduğunda başarıya ulaşabilir.

5. İkinci Enternasyonal liderlerinin ihanetine karşı, bilinçli ve örgütlü bir karşı çıkışın doğuşu henüz başlangıç aşamalarındayken, bu liderler işçi örgütlerinin tüm aygıtlarının denetimini ellerine geçirmişlerdi. Onlar, devrimci proleter karşı çıkışı boğmak ve bir muhalefet olmaksızın işçilerin örgütlerinin tüm gücünü ulusal emperyalizmin hizmetine sunmak için, birlik ilkesini ve proleter disiplini kendi çıkarları için insafsızca kötüye kullandılar. Bu koşullarla karşı karşıya kalan devrimci kanat, bedeli ne olursa olsun ajitasyon ve propaganda özgür-

lüğünü, yani işçi kitlelerine, bunun eşi görülmemiş bir tarihsel ihanet olduğunu ve bu suçun kendilerinin kurmuş olduğu partiler ve sendikalar tarafından işlenmiş ve işlenmekte olduğunu açıklama özgürlüğünü kazanmak zorundaydı.

6. Dünya komünist partileri, işçi kitleleri arasındaki ***ideolojik etkilerini*** yaymak için örgütsel bağımsızlıklarını güvenceye alarak, şimdi her fırsatta ***pratik çalışma*** içinde kitlelerin mümkün olan en geniş ve tam bir birliğini elde etmeye çalışıyorlar. İkinci ve Amsterdam Enternasyonalleri'nin kahramanları sözde birlik vazediyorlar; ama onu eylemde reddediyorlar. Amsterdam'ın reformist uzlaşmacıları, örgütsel girişimlerinin başarısızlığa uğramasının ardından, protesto, eleştiri ve devrimci özlemlerin sesini bastırmak için, şimdi kendi çıkmazlarına bir yol arıyorlar ve işçi yığınlarının mücadelesini bölmeye, karıştırmaya ve örgütlü bir biçimde baltalamaya çalışıyorlar. Komünistlerin karşı karşıya bulundukları en önemli görevlerden biri, eski ihanetin bu yeni biçimlerini kitleler önünde teşhir etmektir.

7. Bununla birlikte, İkinci ve İkibuçukuncu Enternasyonal'in sözcüleri ve liderleri son zamanlarda, Avrupa ve Amerika'daki işçi sınıfının genel ekonomik durumundan kaynaklanan derin iç süreçler tarafından birlik sorununu ön plana çıkarmaya zorlanmaktadırlar. Birleşik cephe sloganı, işçilerin siyasal olarak yeni yeni uyanan deneyimsiz kesimleri için, kapitalist saldırılara karşı ezilen sınıfın güçlerini bir araya getirme arzusunun gerçek bir ifadesi olduğu halde, İkinci, İkibuçukuncu ve Amsterdam Enternasyonalleri'nin liderleri ve sözcüleri için birlik sloganının benimsenmesi, işçileri aldatmak için yeni bir girişim ve onları eski sınıf işbirliğine sürüklemenin yeni bir yoludur. Yaklaşan yeni bir emperyalist savaş tehlikesi (Washington), silahlanmanın artması, perde arkasından bağıtlanan yeni emperyalist anlaşmalar- tüm bunlar İkinci, İkibuçukuncu, ve Amsterdam Enternasyonalleri'nin tehlike alarmını duymalarına ve işçi sınıfının uluslararası birliğini sözde değil, fiiliyatta desteklemelerini sağlamaya yetmediği gibi, tam aksine İkinci ve Amsterdam Enternasyonalleri'nin içinde, uluslararası burjuva kampın kendi içerisinde gözlenebilecek türden bir sürtüşme ve bölünmeyi kışkırtacak gibi görünüyor. "Reformist-sosyalistler"in kendi

ülkelerindeki burjuvaziyle işbirliği, reformizmin temel taşı olduğu sürece, bu süreç kaçınılmazdır.

Bunlar, bir bütün olarak Komünist Enternasyonal'in ve ayrı seksiyonlarının birleşik sosyalist cephe sloganına karşı tutumlarını formüle ederken göz önünde tutmaları gereken genel koşullardır.

8. Bu durumu değerlendirerek, Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesi şu sonuca varmıştır: Komünist Enternasyonal'in Üçüncü Dünya Kongresi'nin "kitlelere" sloganı ve komünist hareketin bütünsel çıkarları, komünist partilerin ve bir bütün olarak Komünist Enternasyonal'in ***birleşik işçi cephesi sloganını desteklemelerini*** ve bu sorunla ilgili olarak inisiyatifi ellerine almalarını gerektirmektedir. Bu noktada, her bir komünist partinin taktikleri kuşkusuz her belirli ülkenin içinde bulunduğu koşullara ve duruma göre somutlanmalıdır.

9. ***Almanya***'da Komünist Parti, son ulusal konferansında bir birleşik işçi cephesi sloganını destekledi ve kapitalist iktidara ciddi bir meydan okumayı başlatmaya razı olması koşuluyla, bir "birleşik işçi hükümeti"ni desteklemenin mümkün olduğunu onayladı. Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesi, bu kararın tamamıyla doğru olduğunu düşünmektedir ve Alman Komünist Partisi'nin, bağımsız siyasi konumunu tümüyle koruyarak, işçilerin bütün kesimlerine ulaşabileceğinden ve kitleler arasında komünist etkiyi güçlendirebileceğinden emindir. Almanya'da, başka herhangi bir yerde olduğundan daha güçlü şekilde, geniş kitleler, komünist öncünün en zorlu anda silahlarını indirmeyi reddetmekte ve yalnızca proleter devrimle çözülebilecek olan krizin üstesinden gelmek için ileri sürülen reformist savaş hilelerinin aldatıcılığını ısrarlı bir biçimde teşhir etmekte mutlak biçimde haklı olduğuna, her geçen gün daha da ikna olacaklardır. Bu taktiği izleyerek, Parti, kitle mücadelesinden uzak duran bütün anarşist ve sendikalist unsurları kendi etrafında toplayabilir.

10. ***Fransa***'da siyasal olarak örgütlenmiş işçilerin çoğunluğu Komünist Parti'yi desteklemektedirler. Bu birleşik cephe sorununun Fransa'da öteki ülkelerden daha farklı bir biçimde ortaya çıkması demektir. Ancak burada da, birleşik işçi kampındaki herhangi bir bölün-

menin bütün sorumluluğunun karşıtlarımızın üzerine kalması zorunludur. Fransız sendikalistlerinin devrimci kesiminin, sendikalardaki bir bölünmeye karşı, yani işçi sınıfının burjuvaziye karşı ekonomik mücadelesinde birliği için mücadele yürütmeleri tamamen yerindedir. Ne var ki, işçilerin mücadelesi sanayi alanından ibaret değildir. Birlik, gericiliğin, emperyalist politikaların vb.nin gelişen dalgasından dolayı da zorunludur. Reformistlerin ve merkezcilerin politikaları, partide bir bölünmeye yol açmıştır ve şimdi de sendika hareketinin birliğini tehdit etmektedir; hem Jouhaux'un hem de Longuet'in burjuvaziye hizmet etmesi de bunun nesnel kanıtıdır. Burjuvaziye karşı ekonomik ve siyasal mücadelesinde proletaryanın birliği sloganı, bu bölünme planlarının bertaraf edilmesinin en iyi aracıdır.

Jouhaux, Merrheim ve suç ortaklarının liderliğini yaptığı reformist İşçi Konfederasyonu (CGT), Fransız işçi sınıfının çıkarlarını satmaktan geri kalmayacak olsa bile, yine de Fransız komünistleri ve Fransız işçi sınıfının devrimci unsurları, onlardan işçilerin inisiyatifini desteklemelerini talep ederek, her kitle grevinden önce reformistlere teklif götürmeli ve işçilerin devrimci mücadelesini desteklemeyi reddettiklerinde, onları sistemli bir biçimde teşhir etmelidirler. Bu, partinin dışındaki işçi kitlelerini kazanmanın en kolay yolunu ortaya koyacaktır. Kuşkusuz, bu hiçbir koşulda Fransız Komünist Partisi'nin, örneğin seçim kampanyaları sırasında bir "sol-bloğa" küçücük de olsa bir destek vererek ya da sosyal-yurtseverlerle ayrışmaya hala hayıflanan titrek "komünistlere" hoşgörülü bir tutum alarak, bağımsızlığından vazgeçmesine sebep olmamalıdır.

11. *İngiltere*'de reformist İşçi Partisi, Komünist Parti'nin, öteki işçi örgütleriyle aynı temelde kendisine katılmasına izin vermedi. İşçiler arasında birlik lehine gelişen ruh halinden etkilenen Londra işçi örgütleri, son dönemde İngiliz Komünist Partisi'nin İşçi Partisi'ne katılımını destekleyen bir karar aldılar.

Alışılmışın dışındaki koşullar, İngiltere'deki İşçi Partisi'ni tüm ülkenin bir tür genel işçi birliği durumuna getirdiğinden, İngiltere bu bakımdan hiç kuşkusuz bir istisnadır. İngiliz komünistleri, İşçi Partisi'ne kabul edilmeleri için güçlü bir kampanya başlatmalıdırlar. Madencile-

rin grevi vb. sırasında sendika liderlerinin son hainlikleri, işçi ücretleri üzerinde süregiden kapitalist baskı vb.; tüm bunlar, daha da devrimcileşen İngiliz proleter kitleleri arasında derin bir huzursuzluk doğurdu. İngiliz Komünistleri, bedeli ne olursa olsun, kapitalistlere karşı devrimci birleşik cephe sloganını kullanarak sıradan işçi kitleleri arasındaki etkilerini artırmak için, ellerinden gelen her şeyi yapmalıdırlar.

12. ***İtalya***'da genç Komünist Parti, reformist İtalyan Sosyalist Partisi'ne ve proleter devrim davasına daha yeni ihanet etmiş olan İşçi Konfederasyonu'nun sosyal-hainlerine keskin bir biçimde karşı çıkmaktadır. Yine de ajitasyon çalışmasını kapitalist saldırıya karşı militan bir birleşik proleter cephe sloganının etrafında yürütmeye başlıyor. Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesi, bu ajitasyon çalışmasının tamamen yerinde olduğunu düşünmektedir ve bunun aynı doğrultuda güçlendirilmesinde ısrar etmektedir. Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesi, İtalya Komünist Partisi'nin tam bir uzak görüşlülükle, reformistlerin ve (görünüşte komünist tutumları benimseyen) merkezcilerin yarı gönüllü ihanetini her adımda acımasızca teşhir ederek ve aynı anda burjuvaziye karşı işçi cephesinin birliği için bitip tükenmeyen bir kampanya -sürekli olarak büyüyen ve kitlelerin daha geniş kesimlerini içine alan bir kampanya- yürüterek, bütün Enternasyonal'e savaşçı Marksizm'in bir örneğini verebileceğinden emindir.

Bu bakımdan parti, doğal olarak devrimci sendikalist unsurların ortak mücadeleye katılmasını sağlamak için elinden gelen her şeyi yapmalıdır.

13. Komünist partinin siyasal olarak örgütlenmiş işçilerin önemli bir bölümünün desteğini aldığı ***Çekoslovakya***'da, komünistlerin görevleri bazı bakımlardan Fransa'daki komünistlerinkilerle benzerlik gösterir. Bağımsızlığını güçlendirirken ve merkezciliğin son izlerini üzerinden atarken, Çekoslovakya Komünist Partisi, aynı zamanda burjuvaziye karşı birleşik işçi cephesi sloganını ülke içerisinde yaygınlaştırabilmeli ve her defasında bu sloganı, sosyal demokrasinin ve merkezcilerin liderlerinin sermayenin ajanları olduğunu en geri işçilerin gözleri önünde teşhir etmek için kullanmalıdır. Çekoslovak komünistleri aynı zamanda, hala önemli çoğunluğu grev kırıcı hain liderlerin elinde bulu-

nan sendikaları kazanmak için çabalarını yoğunlaştırmalıdır.

14. ***İsveç***'te geçenlerde yapılan parlamento seçimleri komünist vekillerin küçük fraksiyonunun önemli bir rol oynamasını sağlayacak bir durum yarattı. İkinci Enternasyonal'in en önde gelen liderlerinden birisi ve aynı anda da İsveç burjuvazisinin başbakanı olan Bay Branting, şimdi öyle bir konumdadır ki, eğer bir parlamenter çoğunluğu korumak isterse, İsveç parlamentosundaki komünist fraksiyona karşı kayıtsız kalması mümkün değildir. Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesi, *İsveç parlamentosundaki komünist fraksiyonun, belirli koşullarda,* Almanya'nın bazı eyalet hükümetlerinde (örneğin Türingen) Alman komünistlerinin doğru bir biçimde yaptığı gibi, Branting'in Menşevik bakanlığını desteklemeyi kabul edebileceğine inanmaktadır. Ancak, bu kesinlikle İsveç Komünistlerinin, bağımsızlıklarını en küçük derecede bile sınırlamaları ya da Menşevik hükümetin karakterini teşhir etmekten geri durmaları anlamına gelmez. Tam tersine, Menşevikler ne kadar güç sahibi olurlarsa, işçi sınıfına o kadar daha fazla ihanet edeceklerdir ve komünistlerin bu Menşevikleri en geniş kitlelerin önünde teşhir etme çabaları da aynı ölçüde artırılmalıdır. Komünist Parti, aynı zamanda sendikalist işçileri ortak mücadeleye katmaya girişmelidir.

15. ***Amerika***'da tüm sol unsurların sendikalarda ve siyasal hareket içinde birleşmesi başlamıştır ve eğer komünistler bu sol birleşmede merkezi bir rol oynayabilirlerse, bu onlara Amerikan proletaryasının geniş kitleleri içerisinde kök salma fırsatını verecektir. Amerikan komünistleri, birkaç komünistin bulunduğu yerlerde bile komünist gruplar oluşturmalı, tüm devrimci güçlerin birleşmesi için bu hareketin başında olabilmeli ve örneğin işsizlerin savunulması vb. için, özellikle şimdi birleşik işçi cephesi sloganını yükseltmelidir. Gompers'in sendikalarına karşı yöneltilen temel suçlama, kapitalistlere karşı mücadele ve işsizlerin savunulması vb. için bir birleşik işçi cephesinin kuruluşuna katılmadaki isteksizlikleri olmalıdır. Bununla birlikte yine de, IWW'den (Dünya Sanayi İşçileri Birliği) en iyi unsurların kazanılması Komünist Parti'nin temel görevi olarak kalmaktadır.

16. ***İsviçre***'de partimiz, gösterdiğimiz yolu izleyerek bazı başarılar

kazanabildi. Birleşik bir devrimci cephe için komünistlerin ajitasyonunun bir sonucu olarak, sendika bürokrasisi özel bir sendikalar kongresi toplamaya zorlandı. Yakında toplanacak olan kongrede, arkadaşlarımız tüm İsviçreli işçilere reformizmin yalanlarını teşhir edebilecek ve böylece proletaryanın devrimci dayanışmasının desteklenmesine yardımcı olacaklar.

17. Öteki bazı ülkelerde, sorun kendisini, bir dizi farklı yerel koşullara bağlı olarak, farklı biçimlerde ortaya koymaktadır. Genel çizgiyi açıklığa kavuşturmuş olan Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesi, tek tek her komünist partinin, bu çizginin her bir ülkede hüküm süren koşullara uygun şekilde nasıl uygulanacağını bileceğinden emindir.

18. Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesi'nin dikkate aldığı, tüm komünist partiler için geçerli olan temel ve değişmez koşul şudur: İkinci ve İkibuçukuncu Enternasyonal Partileri'yle herhangi bir anlaşmaya giren her komünist partinin mutlak özerkliği ve tam bağımsızlığı, kendi görüşlerini ortaya koyma ve komünistlere karşı olanları eleştirme özgürlüğü. Eylemde disiplin ihtiyacını kabul ederken, komünistler aynı zamanda, işçi sınıfının istisnasız tüm örgütlerinin politikaları üzerine, yalnızca eylemin öncesinde ve sonrasında değil, gerektiğinde eylem sırasında da kendi fikirlerini ortaya koyma hak ve fırsatını korumalıdırlar. Hiçbir durumda bu koşuldan feragat edilmesine izin verilemez. ***Kapitalist cepheye karşı her pratik eylemde*** bütün işçi örgütlerinin en büyük birliği sloganını desteklerken, komünistler hiçbir koşulda, bir bütün olarak işçi sınıfının çıkarlarının tek tutarlı ifadesi olan kendi görüşlerini ileri sürmekten geri duramazlar.

19. Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesi -burjuvaziyi yenilgiye uğratan ve iktidarı ele geçiren tek parti olarak- Rus Bolşeviklerinin deneyimlerini kardeş partilere anımsatmakta yarar görmektedir. Bolşevizm'in doğuşundan, onun burjuvazi üzerindeki zaferine kadar geçen on beş yıl boyunca (1903-1917) Bolşevizm, reformizme, ya da başka bir adla Menşevizm'e karşı yorulmak bilmez mücadelesine asla ara vermemiştir. Yine de bu on beş yıl boyunca, Rus Bolşevikleri Menşeviklerle sık sık anlaşmalar yapmıştır. Menşeviklerle resmi ayrılık 1905 baharında gerçekleşmişti, ancak aynı yılın sonunda işçi hare-

ketinin fırtınalı gelişmesinden etkilenerek Bolşevikler geçici olarak Menşeviklerle ortak bir cephe oluşturdular. Menşeviklerle ikinci resmi ayrılık, nihai olarak Ocak 1912'de meydana geldi. Fakat 1905 ile 1912 yılları arasındaki dönemde, kimi zaman ayrılık, kimi zaman da 1906-7 ve yine 1910'da olduğu gibi birlikler ve kısmi birlikler birbirini izledi. Bu birlikler ile kısmi birliklerin nedenleri, yalnızca hizip mücadelelerinin iniş çıkışları değil, politik olarak etkinleşmeye başlamış ve aslında Menşevik yolun, devrimin yolundan gerçekten temelde sapıp sapmadığını kendi deneyimleriyle sınama fırsatını değerlendirmek isteyen işçilerin geniş kesimlerinin doğrudan basıncıydı. Emperyalist savaşın başlamasına yakın, Lena grevlerinin* ardından yükselen yeni devrimci dalgadan önce, Rusya'nin işçi kitleleri birlik için özellikle çok istekliydiler. Rus Menşevizm'inin "diplomaside usta" liderleri bu durumu kendi amaçları için kullanmaya çalıştılar, tıpkı İkinci, İkibuçukuncu ve Amsterdam Enternasyonalleri'nin şu anda yaptıkları gibi. Rus Bolşeviklerin, işçilerin birlik için gösterdikleri şiddetli isteğe cevabı, her türlü birleşik cepheyi reddetmek olmadı. Aksine, Menşevik liderlerin diplomatik oyunlarına karşı koymak için, Rus Bolşevikleri "aşağıdan birlik" sloganını ileri sürdüler, yani kapitalistlere karşı işçilerin devrimci talepleri için verilen pratik mücadelede işçi kitlelerinin kendilerinin birliği... Olaylar bunun tek doğru yanıt olduğunu gösterdi. Yer ve zaman koşullarına göre kısmi değişikliklerle uygulanan bu taktiğin sonucu olarak, en ileri Menşevik işçilerin birçoğu, adım adım komünizm saflarına kazanıldı.

20. Komünist Enternasyonal, birleşik işçi cephesi sloganını ileri sürdüğüne ve Komünist Enternasyonal'in tek tek seksiyonlarıyla İkinci ve İkibuçukuncu Enternasyonal'in partileri ve sendikaları arasında anlaşmalar yapılmasına izin verdiğine göre, açıktır ki uluslararası düzeydeki benzer anlaşmaları da reddetmez. Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesi, Amsterdam Enternasyonali'ne kıtlık tehlikesine karşı Rusya'ya yardım edilmesine ilişkin bir öneri götürdü. Bu öneri-

* *Lena, Sibirya'da bir ırmağın adıdır. 1912 yılının ilk aylarında Lena Bölgesi'nde başlayan grevler, aynı yılın Mayıs ayında devrimci işçi hareketinin yeniden canlanmasına işaret eden yaygın bir dayanışma hareketinin yükselmesine yol açmıştı.*

yi İspanya ve Yugoslavya'daki Beyaz Terör ve işçilerin gördüğü zulümle ilgili olarak tekrarladı. Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesi, son zamanlarda Amsterdam ve İkinci Enternasyonallere ve yine İkibuçukuncu Enternasyonal'e, yeni bir emperyalist yıkımın uluslararası işçi sınıfını tehdit ettiğini gösteren Washington Konferansı'nın başlangıç çalışmasına ilişkin olarak yeni önerilerde bulunuyor. İkinci, İkibuçukuncu ve Amsterdam Enternasyonalleri'nin liderleri bugüne kadarki davranışlarıyla, ***pratik etkinliğe*** gelindiğinde, ***uygulamada*** birlik sloganlarını bir kenara ittiklerini göstermişlerdir. Buna benzer durumların tümünde, bir bütün olarak Komünist Enternasyonal'in ve onun ayrı ayrı her bir seksiyonunun görevi, burjuvaziyle birliği devrimci işçilerle birliğin önüne koyan İkinci, İkibuçukuncu ve Amsterdam Enternasyonalleri'nin liderlerinin ikiyüzlülüklerini, en geniş işçi çevrelerine açıklamak olacaktır. Bu liderler, örneğin Milletler Cemiyeti'nin Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) içinde kalmışlar, emperyalist Washington Konferansı'na karşı mücadeleyi örgütlemek yerine, konferansa taraf olmuşlardır. Bununla birlikte, Komünist Enternasyonal'in şu ya da bu pratik önerisinin İkinci, İkibuçukuncu ve Amsterdam Enternasyonalleri'nin liderleri tarafından geri çevrilmesi, bizleri, kitleler içerisinde derin kökleri olan, sistemli ve sürekli bir biçimde geliştirmemiz gereken bu taktikten vazgeçirmeyecektir. Karşımızdakiler ortak mücadele için önerilerimizi geri çevirdikleri sürece, kitleler birleşik işçi cephesinin gerçek yıkıcılarının kim olduklarını öğrenebilecekleri şekilde aydınlatılmalıdır. Rakiplerimiz bir öneriyi kabul ettiklerinde ise, biz mücadeleyi gittikçe yoğunlaştırmayı ve onu daha ileri düzeye yükseltmeyi amaçlamalıyız. Her iki durumda da geniş kitlelerin dikkatlerini, komünistlerle öteki örgütlerin aralarındaki görüşmelere yöneltmek ve ilgilerini birleşik devrimci işçi cephesi için mücadelenin iniş çıkışlarına çekmek zorunludur.

21. Komünist Enternasyonal'in Yürütme Komitesi, bu planı ileri sürerken, bazı durumlarda karşı karşıya kalınabilecek tehlikelere tüm kardeş partilerin dikkatlerini çeker. Komünist partilerin tümü yeterli derecede gelişmiş ve sağlamlaşmış değildir; yine tümü, kesin olarak merkezci ve yarı-merkezci ideolojiyi kırabilmiş değildir. Çubuğun öte-

ki tarafa çok fazla büküldüğü durumlar olabilir; komünist partiler ve grupların şekilsiz bir birlik bloğu içerisinde erimesi anlamına gelecek eğilimler var olabilir. Eğer bu taktik komünizm davasını ilerletmek için kullanılıyorsa, onu uygulayan gerçek komünist partilerin güçlü, birleşik ve ideolojik olarak net bir önderlik altında olmaları gerekir.

22. Komünist Enternasyonal'in kendi içindeki, gerekçeleri az çok anlaşılabilir olan, sağ ve hatta yarı-merkezci olarak sayılabilecek gruplaşmalar, açık bir biçimde iki ayrı eğilimden meydana gelmişlerdir. Bazı unsurlar, İkinci Enternasyonal'in ideoloji ve yöntemlerinden gerçek anlamda kopamamış, onun eski örgütsel gücüne saygı göstermekten kendilerini kurtaramamışlardır; yarı bilinçli ya da bilinçsiz olarak, hala ikinci Enternasyonal'le ve dolayısıyla burjuva toplumla ideolojik olarak anlaşma arayışı içindedirler. Biçimsel radikalizme ve Solculuk vb. olarak adlandırılan eğilimin hatalarına karşı çıkan öteki unsurlar, yeni şekillenen komünist partilerin, taktiklerinde daha incelikli ve esnek olmaları gerektiği, ancak böylelikle sıradan işçi kitleleri arasındaki etkilerini daha hızlı bir biçimde güçlendirebilecekleri kaygılarını taşiyorlar.

Komünist partilerin hızlı adımlarla gelişmesi, her zaman bu iki eğilimin aynı kampa, hatta aynı gruplaşmaya doğru itilmesini ortaya çıkarmıştır. Bizim tarafımızdan önerilen, proletaryanın birleşik kitlesel eyleminde komünist ajitasyona zemin hazırlayacak biçimde tasarlanan yöntemlerin kullanılması, komünist parti içerisindeki gerçekten reformist eğilimleri açığa çıkarmakta en etkili yoldur ve doğru olarak uygulandığı takdirde, bu yöntemler, sabırsız ya da sekter sol unsurların deneyimler içerisinde yeniden eğitilmesi ve partilerin reformist safralardan temizlenmesi sayesinde, komünist partilerin içinde devrimci bir pekişme ve sağlamlaşma yaşanmasına yardımcı olacaktır.

23. Birleşik işçi cephesi -halen anarşistleri, sendikalistleri izleyen işçiler dahil- kapitalizme karşı savaşım vermek isteyen tüm işçilerin birliği anlamına gelmelidir. Latin ülkelerinde ve başka ülkelerde de hala, böyle birçok işçi vardır ve bu işçiler devrimci mücadeleye katkıda bulunabilirler. Kuruluşundan beri Komünist Enternasyonal, giderek önyargılarını yenen ve komünizme doğru yönelen işçiler arasındaki böylesi unsurlarla ilişkilerinde dostça bir çizgi izlemiştir. Şimdi, kapi-

talistlere karşı birleşik işçi cephesi bir gerçeklik haline gelirken, komünistler, bu unsurlara karşı daha fazla dikkat göstermelidir.

24. Sonuç olarak, bu çalışmanın belirtilen çizgiler boyunca somutlanması için, Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesi, yakın gelecekte, her partiyi temsil eden olağan delege sayısını iki katına çıkartarak, Yürütme Komitesi'nin genişletilmiş bir oturumu için çağrıda bulunmaya karar vermiştir.

25. Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesi, bu çalışma alanında atılacak her pratik adımı yakından izleyecektir ve tüm partilerden, bu yönde gösterilen her çaba ve elde edilen her kazanım hakkında, en ince ayrıntılarına varıncaya dek, kendisini bilgilendirmelerini istemektedir.

Sendikalarda Komünist Çalışma Üzerine Tezler

I. Sendikal Hareketin Durumu

1. Dünya çapında bir kapitalist taarruzun görülmekte olduğu son iki yıl boyunca, sendikal hareket her yerde önemli ölçüde güç yitirdi. Birkaçı dışında (Almanya ve Avusturya) tüm ülkelerde sendikalar zayıfladı; kitlesel ölçüde üye kaybettiler. Üye sayısındaki bu azalma, bir yandan yoğun burjuva saldırısıyla, öte yandan da reformist sendikaların kapitalist saldırıya karşı herhangi bir ciddi karşı koyuşu gerçekleştirememeleri ve işçilerin temel çıkarlarını savunamamalarıyla açıklanabilir.

2. Hem kapitalist saldırı ve hem de sınıf işbirliğinin devam etmesi, işçi sınıfının gözlerinin açılmasına katkıda bulundu. Sendikal örgütlenmeler birçok işçinin gözünde güvenilirliklerini yitirdiler; çünkü kapitalist saldırganlığa karşı direnemediler ve daha önceden kazanılmış olan mevzileri koruyamadılar, hatta korumak istemediler. Olaylar reformizmin kısırlığını apaçık ortaya çıkardı.

3. Uluslararası sendikal hareketin karakterini, bir iç tutarsızlık, proletaryanın oldukça önemli kesimlerinin sürekli artan oranlarda sendikaları terketmesi ve reformistler tarafından inatla uygulanan "sermayeyi emeğin çıkarları için kullanma amaçlı" sınıf işbirliği politikası belirlemektedir. Ancak gerçekte, sermaye, her zaman reformist örgütleri işçi kitlelerinin yaşam standartlarını düşürme çabalarına suç ortağı ederek, kendi amaçları için kullanmıştır.

İçinden geçtiğimiz dönem, burjuva hükümetlerle reformist liderler arasında son derece yakın ilişkilerin varlığını ve işçi kitlelerinin çıkarlarının hakim sınıfın çıkarlarına daha fazla tabi kılındığını göstermektedir.

II. Amsterdam Enternasyonali'nin Devrimci Sendikalara Saldırısı

4. Burjuvazinin baskısına her alanda boyun eğen reformist liderler de, devrimci işçilere karşı bir saldırı başlatmışlardır. Sendikaların kapitalist saldırganlığa karşı direnişi örgütlemekteki gönülsüzlükleri, işçi kitleleri içinde ciddi bir kaygı ve öfke doğurduğu için, reformist liderler, devrimci sendika hareketine karşı sistemli bir saldırıyı başlatarak, işçi örgütlerinden devrimci fikirleri kovmaya çalışıyorlar. Onların amaçları, ellerindeki her aracı kullanarak devrimci azınlığın cesaretini kırmak, onu dağıtmak ve böylece burjuvazinin sarsılmış olan konumunu güçlendirmektir.

5. Amsterdam Enternasyonali'nin liderleri, iktidarlarını gelecekte de sürdürebilmek için, sadece ayrı grupları veya bireyleri değil, bütünüyle örgütleri ihraç edecek denli ileri gitmişlerdir. Sürekli olarak çoğunlukta kalmaya, örgütleri kendi ellerinde tutmaya ve özellikle Komintern ya da Profintern'e[1] bağlı devrimci unsurlardan gelecek herhangi bir tehdide karşı koymaya kesin olarak karar vermişlerdir. Bu yolla onlar, en azından işçi örgütlerinin yönetim mekanizmasını ve tüm mali kaynaklarını denetim altında tutmayı umuyorlar. Fransız Genel İş Konfederasyonu'nun (CGT) liderleri bu şekilde hareket etmektedir. Çekoslovakya'daki reformist liderler aynı doğrultuda ilerliyorlar, Tüm Alman Sendikalar Federasyonu'nun liderleri de onları izlemekteler. Burjuvazinin çıkarları sendikal harekette bir bölünmeyi gerektirmektedir.

6. Tek tek ülkelerde devrimci işçilere yapılan reformist saldırıyla aynı anda, uluslararası düzeyde de benzer bir saldırı başlatıldı; Amsterdam Enternasyonali'ne bağlı çeşitli uluslararası sendikalar, devrimci sendikaları sistemli bir biçimde ihraç ettiler ve onları geri almayı reddettiler. Bunun sonucunda, örneğin, madencilerin, tekstil işçilerinin, beyaz-yakalı işçilerin, tarım işçilerinin, ağaç işçilerinin, inşaat işçilerinin ve haberleşme alanındaki işçilerin kongreleri, Rus sendikalarının ve öteki bazı sendikaların katılımlarını, yalnızca Profintern'e üye olmaları gerekçesiyle reddettiler.

7. Devrimci sendikalara karşı yürütülen bu reformist kampanya, sermayenin işçi sınıfına karşı yürüttüğü uluslararası kampanyanın tam

bir yansımasıdır ve aynı amaçları taşır: İşçi kitlelerinin ezilmesi pahasına kapitalizmin güçlendirilmesi, sendikalarda reformizmin pekiştirilmesi ve militan unsurlarını dışarı atmakla, işçi sınıfının, üretim araçlarının ve aynı zamanda iktidarı ele geçirme olanağından yoksun bırakılarak zayıflatılması.

III. Anarşizm ve Komünizm

8. Amsterdam reformistleri komünist sendika hareketine karşı taarruzlarını yürüttükleri sırada, anarşistler Komünist Enternasyonal'e, Komünist Partilere ve sendikalardaki komünist hücrelere karşı benzer bir "taarruz"a başladılar. Bazı anarko-sendikalist örgütler, 1920'de Komünist Enternasyonal'e resmen katılmalarına, Rus proletaryası ve Ekim devrimini tam olarak desteklediklerini ilan etmelerine karşın, açık bir biçimde Komünist Enternasyonal ve Rus devriminin karşısında yer almaya başladılar. Yine benzer bir süreç İtalyan sendikal birliğinde, Alman yerelcileri ve İspanyol anarko-sendikalistleri arasında ve aynı şekilde Fransa, Hollanda ve İsveç sendikalist gruplarında gözlemlenebilir.

9. Sendikaların komünist partilerden bağımsızlığı sloganı altında, birçok sendikal örgüt (Hollanda Ulusal İşçi Sekreterliği, Dünya Sanayi İşçileri Birliği, İtalyan sendikalist birliği vb.) Kızıl Sendikalar Enternasyonali'nin *taraftarlarını, özellikle komünistleri*, dışarıda bırakmaya başladılar. Sendikaların bağımsızlığı sloganı anti-komünist, bir başka deyişle karşı devrimci bir slogana dönüşmüştür. Üstelik bu; ulusal ve uluslararası burjuvaziye bağımlılığı hiç de gizli olmayan, buna karşın kendi politikalarında da bağımsızlığı vurgulayan reformistlerin kullandığı sloganın aynen tekrarlanmasıdır.

10. Anarşistlerin Komünist Enternasyonal'e, Profintern'e ve Rus devrimine saldırıları kendi saflarında karışıklığa ve bölünmeye yol açmıştır. En ileri işçiler bu tür fikirlere karşı çıkmaktadırlar. Anarşizm ve anarko-sendikalizm, birkaç eğilim ve gruba bölünmüştür ve bunlar kendi içlerinde, Profintern'den yana olmak ya da ona karşı olmak, proletarya diktatörlüğünden yana olmak yahut da ona karşı olmak üzerine amansız bir kavga yürütmektedirler.

IV. Tarafsızlık ve Bağımsızlık

11. Burjuvazinin proletarya üzerindeki etkisi, kendisini sendikal hareketin tarafsızlığı teorisinde açığa vurur. Bu teorinin gerçek anlamı, sendikaların kendilerini sadece mesleki ve ekonomik konularla sınırlamaları ve herhangi bir genel sınıf hedefini ileri sürmeye çalışmamaları gerektiğidir. Tarafsızlık her zaman bir burjuva teorisi olarak karşımıza çıkmış ve devrimci Marksizm buna kararlılıkla karşı durmuştur. Genel sınıf hedeflerine, yani kapitalist sistemin devrilmesine yönelmiş hedeflere sahip olmayan sendikalar, proleter bileşimlerine karşın, burjuva düzeninin ve burjuva toplumun en iyi savunucularıdır.

12. Çok eski zamanlardan beri tarafsızlık teorisi şu iddiaya dayanmıştır: "Sendikalar yalnızca ekonomik sorunlarla ilgilenmeli, hiçbir koşulda politikaya burnunu sokmamalıdır." İşçi sınıfını saf sendikalizmin dar sınırları içerisinde tutmayı becerdiğinde, hakimiyetini tehdit edecek hiçbir ciddi tehlikenin olmayacağının çok iyi farkında olan burjuvazi, her zaman siyaset ve ekonomiyi birbirinden ayırmaya uğraşmıştır.

13. Siyaset ve ekonominin ayrılması, sendikalarda çalışan ve her türlü siyasetin işçi sınıfına zarar verdiği görüşüne dayanarak, işçi hareketini siyasal sorunlarla ilgilenmekten saptırmaya çaba sarf eden anarşist unsurlar tarafından da benimsenip savunulmaktadır. Özünde saf bir burjuva teorisi olan bu teori, bağımsızlığın savunulması olarak sunulur; ardından da bu bağımsızlık, sendikalarla proleter komünist partiler arasında açık bir düşmanlık halini alır; aynı bağımsızlık ve özerklik adına, komünist işçi hareketine karşı bir savaş ilanını beraberinde getirir.

14. Siyasete karşı düşmanlık, işçi kitlelerinin militanlığını zayıflatmaya yöneliktir ve komünist fikirlere, komünist sınıf bilincinin işçiler arasında cisimleşmesine karşı bir savaşıma varır. Bağımsızlık, saf anarşist ya da anarko-sendikalist, tüm biçimleriyle, anti-komünist bir teoridir. Bunun için, ona en kararlı bir biçimde karşı çıkılmalıdır; yoksa o, en iyi durumda komünist fikirlerden uzaklaşmaya ve sendikalarla komünist partilerin arasında kutuplaşmaya, en kötüsü de sendikal örgütlerin, komünist partilere, komünizme ve toplumsal devrime karşı amansız bir savaşıma girmesine yol açacaktır.

15. Özerklik teorisi, Fransız, İtalyan ve İspanyol anarko-sendikalistleri tarafından propaganda edildiği gibi, anarşizmin komünizme karşı mücadelesinde bir savaş sloganı etkisini taşır. Komünistler, anarşist teorileri özerklik bayrağı altında yaymak ve birleşik işçi hareketinde bir bölünme yaratmak için gösterilen her çabaya karşı, özellikle bu çaba işçi sınıfının zaferini engelleyecek ve geciktirecek bir tarzda ortaya konulduğunda, sendikalar içerisinde bunlara karşı kararlı bir ideolojik mücadele başlatmalıdır.

V. Sendikalizm ve Komünizm

16. Anarko sendikalistler, sendikalizmle sendikaları birbirine karıştırır ve anarko-sendikalist partilerinin proletaryanın bütünsel hedeflerini elde edebilecek tek gerçek devrimci örgütlenme olduğunu ilan ederler. Bir sendika tüm siyasal eğilimlerden işçileri birleştiren, partisiz bir kitle örgütünden başka bir şey değildir; oysa sendikalizm bu tür örgütlerin temelinde varolan siyasal eğilimlerden yalnızca birisidir. Sendikalizm, trade-unionizm'in bakış açısıyla karşılaştırıldığında ileri doğru önemli bir adım olmasına karşın, onun özelliklerinin ve eğilimlerinin büyük bir kısmı çok tehlikelidir ve şiddetle karşı çıkılmalıdır.

17. Komünistler, soyut anarko-sendikalist ilkeler hatırına, eğilimi ne olursa olsun herhangi bir sendikanın safları arasında "hücreler" ve gruplar örgütleme hakkından vazgeçemezler ve vazgeçmemelidirler. Hiç kimse bu hakkı onlardan alamaz. Doğal olarak komünistler, sendikal örgütlerdeki çalışmalarını, savaş ve devrimden ders çıkarmış sendikalistlerin çalışmalarıyla birlikte koordine edeceklerdir.

18. Sendikal hareket içindeki komünistler, öteki eğilimlerdeki devrimci işçilerle bir blok oluşturarak inisiyatifi ele almalıdırlar. Sendika hareketinde komünistlere en yakın olanlar, proletarya diktatörlüğünün gerekliliğini kabul eden ve öteki anarko-sendikalistler karşısında bir işçi hükümeti kurulması gerekliliğini savunan komünist-sendikalistlerdir. Ortak eylem, komünistler arasında belirli derecede bir örgütlenmenin varlığını öngörür. Komünistler dağınık olduklarında ve yalıtılmış bir biçimde hareket ettiklerinde ciddi bir gücü temsil edemezler ve çalışmalarını diğerlerinin çalışmalarıyla koordine etme şansını yitirirler.

19. Komünistler sağlam ve sürekli bir biçimde komünist ilkeleri sa-

vunmalı ve sendika hareketinin bağımsızlığında ve ekonomi ile siyasetin birbirinden ayrılmasında ısrar ederek işçi sınıfına büyük zarar veren anarşistlerin anti-komünist teorilerine karşı çıkmalıdırlar. Bu teorileri destekleyen sendikaların içinde komünistler, reformizme ve anarko-sendikalist lafazanlığa karşı, kendi çalışmalarını kapitalizmin devrilmesinden ve proletarya diktatörlüğünün kurulmasından yana olan tüm devrimci unsurların çalışmalarıyla koordine etmek için uğraş vermelidirler.

20. Devrimci sendikalist sendikaların belli bir öneme sahip olduğu (Fransa) ve bir dizi tarihsel nedenle devrimci işçilerin bazı çevreleri arasında siyasal partilere karşı belli bir memnuniyetsizliğin ortaya çıktığı ve hala varlığını sürdürdüğü ülkelerde, yerel komünistler gerek savunma, gerekse saldırıda ortak çalışma yöntemleri ve pratik işbirliği oluşturmak için sendikalistlerle bir anlaşmaya gidebilirler. Açıktır ki, bunun uygulanıp uygulanamayacağını yerel koşullar ve işçi hareketinin durumu belirleyecektir.

VI. Sendikal Birlik İçin Mücadele

21. Reformistlerin her yerde kışkırttıkları azgın anti-komünist cadı avına rağmen, şimdiye dek ortaya koyduğumuz militanlıkla, Komünist Enternasyonal'in sendikaların bölünmesine karşı sloganı için mücadeleyi sürdürmeliyiz. Reformistler bir bölünmeyi kışkırtmak için ihraçları kullanmaya çalışıyorlar. Onların, en iyi unsurları sistemli bir biçimde sendikalardan uzaklaştırma çabalarının amacı, komünistlerin sabrını taşırıp soğukkanlılığını bozmak ve böylece komünistlerin sendikaları içeriden kazanmaya yönelik özenle düşünülerek hazırlanmış planlarını tamamlamak yerine, sendikaları terkederek bölünmeden yana bir taraf haline gelmelerini sağlamaktır. Ancak, reformistler bunu başaramayacaklardır.

22. Özellikle günümüz koşullarında, sendikaların bölünmesi tüm işçi hareketi için büyük bir tehdittir. Burjuvazi bir karşı duruş olmadan proletaryanın en basit kazanımlarını bile ortadan kaldırma fırsatına sahip olacağından, bölünme işçi sınıfını yıllarca geriye götürecektir. Hiç kuşku yoktur ki, komünistler, örgütlenmeleri uğruna tüm araçları ve tüm güçlerini kullanarak sendikalarda bir bölünmeyi önlemeli ve bir-

leşik sendika hareketini bölme yönündeki bu affedilmez teşebbüslere karşı çıkmalıdır.

23. Birbirine paralel iki sendikal örgütlenmenin birlikte bulunduğu ülkelerde (İspanya, Fransa, Çekoslovakya vb.) komünistler bunların birleşmeleri için sistemli bir savaşım başlatmalıdırlar. Hedef, bölünmüş durumdaki sendika örgütlerini birleştirmek olduğundan, tek tek komünistleri ve işçileri reformist sendikalardan koparmak ve onları kendi devrimci sendikalarına taşımak bir meşru müdafaa olacaktır. Hiçbir reformist sendika, kendi payına düşen komünist mayadan yoksun bırakılmamalıdır. Her iki örgütlenmede de daha geniş bir komünist etkinlik, yitirilen birliğin yeniden oluşturulması için öncelikle gereken koşuldur.

24. Sendikal birliğin hem korunması hem de yeniden kurulması, ancak komünistlerin tek tek ülkelerde ve her üretim dalında uygulanabilir bir pratik eylem programına sahip olmasıyla mümkündür. Günlük mücadelenin pratik deneyiminden yararlanarak, işçi hareketinin farklı unsurları bir araya getirilebilir, birleştirilebilir ve sendikaların bölündüğü yerlerde, örgütsel birliğin gerekli önkoşulları yaratılabilir. Hiçbir komünist, sendika hareketindeki bir bölünmenin yalnızca işçi sınıfının kazanımları için açık bir tehdit olmadığını, aynı zamanda toplumsal devrim için de çok büyük bir tehlike olduğunu unutmamalıdır. Reformistlerin sendikaları bölme çabaları ilk baş gösterdiği anda boğulmalıdır, ancak bu, yalnızca işçi kitleleri arasında ciddi örgütsel ve siyasal çalışmayla başarılabilir.

VII. Komünistlerin İhraç Edilmesine Karşı Mücadele

25. Komünistlerin ihracının tek amacı vardır: İşçi kitlelerini önderlerinden ayırarak devrimci harekette karışıklık çıkartmak. Bu nedenle komünistler, kendilerini şimdiye kadar kullandıkları mücadele biçim ve yöntemleriyle kesinlikle sınırlayamazlar. Uluslararası sendika hareketinde son derece kritik bir noktaya gelinmiştir. Reformistler bir bölünme yaratmak için baskılarını büyük ölçüde yoğunlaştırmışlardır. Komünistlerin sendikal birliği koruma arzuları tüm bir dizi olgu tarafından tekrar tekrar doğrulanmaktadır. Sendika hareketinin birliğine ne kadar büyük bir değer verdiğimizi pratikte kanıtlamayı sürdürmemiz

gerekmektedir.

26. Hasımlarımızın bölme taktikleri daha fazla belirgin hale geldikçe, biz de, sendikal hareketin birliği ihtiyacını o denli keskin bir biçimde vurgulamalıyız. Her fabrika ve işyeri, her işçi toplantısı, Amsterdam reformistlerinin taktiklerine karşı protesto konuşmalarına sahne olmalıdır. Sendika hareketindeki bölünme tehlikesi güçlü bir biçimde ortaya konulmalıdır; bu yalnızca bölünme kapıya geldiği zaman değil, bir bölünmenin hazırlandığı açık hale geldiği anda yapılmalıdır. Komünistleri sendikalardan çıkarma girişimleri, tartışmalarda tüm sendika hareketinin gözleri önüne serilmelidir. Komünistler, kendilerinin sessizce boğulmasına izin vermeyecek denli güçlüdürler. İşçi sınıfı, kimin bölünmeden yana kimin birlikten yana olduğunu bilmelidir.

27. Sendikadan ihraç edilen komünistler, eğer yerel örgütler tarafından yönetici konumlara getirilmişlerse, yalnızca seçmenlerinin iradesinin bu şekilde ihlal edilmesini protesto etmekle kalmamalı, aynı zamanda örgütsel nitelikte özgül önlemler de önermelidirler. En önemlisi şudur: Komünist Parti ihraç edilmiş olan üyelerinin dağılmasına ve yalıtılmasına izin vermemelidir. Onlar, özel olarak "ihraç edilmişlerin sendikaları"nda örgütlendirilmeli, eylemleri için gerçekten somut bir program yürürlüğe konmalı ve onların tüm siyasal çalışmalarının temel itici gücü, sendikalara yeniden alınmaları olmalıdır.

28. İhraçlara karşı mücadele, özünde sendikal birlik için bir mücadeledir ve bu mücadelede, bozulan birliğin yeniden kurulmasını sağlayacak her yöntem kullanılabilir. İhraç edilmiş olan üyeler, hala sendikaların içinde bulunan muhalefetle ve kendi ülkelerindeki bağımsız devrimci sendikalarla ilişkilerini sürdürmelidirler. İhraç edilen gruplar, ihraçlara karşı ortak bir mücadele örgütlemek ve sermayeye karşı mücadelelerinde eylemlerini koordine etmek için kendi ülkelerindeki devrimci örgütlerle acilen yakın ilişkiler kurmalıdırlar.

29. Mücadelenin pratik hazırlıkları, tek tek ülkelerin yerel koşullarına ve durumlarına uygun olarak artırılmalı ve çeşitlendirilmelidir. Komünist grupların, kavgaya hazır olduklarını ilan eden, net bir şekilde ortaya konmuş, ajitatif bir tavır almaları, İkinci ve İki Buçukuncu Enternasyonallerin birbirine yakınlaşması sonucunda oldukça artmış olan sendikalardan ihraç edilme tehlikesine karşı savaşmak için

sonuna kadar her şeyi yapmaları önem taşımaktadır. İhraçlara karşı mücadelenin evrensel ve kesin yöntemleri, araçları yoktur. Bu bakımdan, tüm komünist partiler, belirlenmiş amaca, yani sendikaların kazanılmasına ve sendikal birliğin yeniden kurulmasına ulaşmak için, belirledikleri en etkin yöntemleri kullanma fırsatına sahiptirler.

30. Komünistler devrimci sendikaların uluslararası sendikal örgütlerden dışlanmasına karşı militanca bir mücadele yürütmelidirler. Komünist Partiler, devrimci sendikaların sistemli bir biçimde ihracına, bunlar devrimci kaldıkları sürece, pasif bir seyirci olarak kalamazlar, kalmamalıdırlar. Kızıl Sendikalar Enternasyonali tarafından farklı sanayi dallarında kurulmuş olan uluslararası propaganda komiteleri, tüm elverişli devrimci güçleri bir araya toparladıkları ve birleşik uluslararası sendika örgütlerini kurdukları takdirde, Komünist Partiler tarafından en aktif bir biçimde desteklenmelidir. Kampanyanın tümü, temel eğilimi ve siyasal bileşimi ne olursa olsun, bütün sendikaların tek bir uluslararası sendika federasyonuna bağlanması sloganı altında yürütülmelidir.

VIII. Sonuç

31. Reformistlerin bölücü taktiklerine karşı çıkarak sendikaları kazanma hedefine sarsılmaz bir biçimde ilerleyen, Komünist Enternasyonal'in Dördüncü Kongresi şunları resmen bildirir: Amsterdam taraftarlarının ihraçlara başvurmadığı, komünistlere sendikalarda kendi ilkeleri için ideolojik mücadele yürütme fırsatını verdikleri her yerde, komünistler birleşik bir örgütün saflarında disiplinli bir biçimde mücadele edecekler ve burjuvaziyle girilecek tüm çatışma ve çarpışmaların en ön safında yer alacaklardır.

32. Komünist Enternasyonal'in Dördüncü Kongresi tüm komünist partilere şu görevi verir: Komünist partiler, sendikalarda bölünmeyi önlemek için ellerinden gelen en büyük gayreti göstermeli, sendikal birliğin ortadan kaldırıldığı ülkelerde onun yeniden kurulması için ve sendikaları Kızıl Sendikalar Enternasyonali'ne katılmaları yolunda ikna etmek üzere mümkün olan her şeyi yapmalıdırlar.

Komünist Enternasyonal'in Programı Üzerine Karar

Dördüncü Dünya Kongresi Prezidyumu

1. Bütün program taslakları, incelenmek ve ayrıntısıyla işlenmek üzere Komünist Enternasyonal'in Yürütme Komitesi'ne ya da bu iş için görevlendirilmiş bir Komisyon'a teslim edilecektir. Yürütme Komitesi, kendisine iletilmiş olan bütün program taslaklarını en kısa süre içinde yayınlamakla yükümlüdür.

2. Kongre, Komünist Enternasyonal'in henüz ulusal programı olmayan ulusal seksiyonlarının, bir an önce bir program hazırlığına girişmekle ve programlarını 5. Kongre'de onaylanmak üzere, en geç kongreden üç ay önce Yürütme Kurulu'na teslim etmekle yükümlü olduklarını bildirir.

3. Ulusal seksiyonların programında, geçiş talepleri için mücadelenin gerekliliği, bu taleplerin somut yer ve zaman koşullarıyla ilişkisi konusunda düşülen kayıtlarla birlikte, kesin ve açık bir biçimde gerekçelendirilmelidir.

4. Genel programda bütün geçiş taleplerinin ve kısmi taleplerin teorik temelleri mutlaka ortaya konulmalıdır. Dördüncü Kongre, programda geçiş taleplerine yer verilmesinin oportünizm olarak tanımlanmasına yönelik her girişime ve temel devrimci hedeflerin yumuşatılmasına ya da bunların yerine kısmi taleplerin geçirilmesine aynı kararlılıkla karşı çıkar.

5. Genel programda değişik ülkelerin, örneğin bir yanda İngiltere'nin, öte yanda Hindistan'ın, ekonomik ve politik yapılarındaki temel farklılıklara bağlı olarak ulusal seksiyonların geçiş taleplerinin başlıca tarihsel türleri açık seçik bir biçimde somutlanarak gösterilmelidir.

Doğu Sorunu Üzerine Tezler

5 Aralık 1922

1. Doğuda Devrimci Hareketin Gelişmesi

Komünist Enternasyonal'in İkinci Kongresi, Doğudaki Sovyet deneyimi ve sömürgelerdeki ulusal devrimci hareketlerin gelişmesi temelinde, emperyalizm ve proletarya diktatörlüğü arasındaki uzayan mücadele çağında ulusal ve sömürgeler sorunu üzerinde genel bir ilkeler bildirgesi hazırlamıştı.

O zamandan beri, emperyalizmin savaş sonrası siyasal ve ekonomik krizi yoğunlaşmış, bunun sonucunda sömürge ve yarı sömürge ülkelerde emperyalizmin baskısına karşı mücadele önemli ölçüde güçlenmiştir.

Bunun kanıtları şu olgularda görülebilir: a) Türkiye'nin parçalanması üzerine olan Sevr antlaşmasının bir sonuca varmadan çöküşü ve Türkiye'nin ulusal ve siyasal bağımsızlığının bütünüyle yeniden kurulması olasılığı; b) Hindistan, Mezopotamya, Mısır, Fas, Çin ve Kore'de ulusal devrimci hareketlerin ani ve şiddetli bir biçimde gelişmesi; c) Japon emperyalizminin, kendi ülkesinde burjuva demokratik devrimin öğelerinde ve Japon proleter hareketinin bağımsız bir sınıf mücadelesine doğru evrilmesinde hızlı bir gelişimi kışkırtan, ümitsiz içsel krizi; d) Doğu ülkelerinin tümünde, işçi hareketinin uyanışı ve hemen hemen tümünde komünist partilerin inşası.

Bu dört olgu, sömürgelerdeki devrimci hareketin toplumsal temelindeki bir değişimin göstergeleridir; bu değişim, anti-emperyalist mü-

cadelenin yoğunlaşması ve aynı zamanda, emperyalizmle uzlaşmaya dünden razı olan feodal unsurlar ve ulusal burjuvazinin bu mücadeleyi kendi tekelleri altında tutmasına karşı meydan okunması yönündedir.

1914-1918 emperyalist savaşı ve ardından kapitalizmin, özellikle de Avrupa kapitalizminin uzayan krizi, büyük güçlerin sömürgeler üzerindeki ekonomik egemenliğini zayıflattı.

Öte yandan, Avrupa kapitalizminin ekonomik temelini ve siyasal etki alanını daraltan aynı etkenler, sömürgeler üzerindeki emperyalist rekabeti azdırdı ve böylece bir bütün olarak emperyalist dünya sisteminin dengesini bozdu (petrol için mücadele, Anadolu'daki İngiliz-Fransız çatışması, Pasifik'te hakimiyet için Japon-Amerikan rekabeti).

Farklı emperyalist gruplar arasında sürekli gelişmekte olan rekabetle birlikte, tam da emperyalist etkinin sömürgeler üzerindeki bu zayıflaması, sömürge ve yarı sömürge ülkelerde yerli kapitalizmin gelişimini kolaylaştırmış, bu gelişme giderek büyük güçlerin emperyalist hakimiyetinin dar, kısıtlayıcı sınırlarının ötesine geçmiştir. Şimdiye dek büyük güçlerin sermayesi, bu ülkelerin ticari, sınai ve mali sömürüsünden kaynaklanan süper-karlar üzerindeki tekel haklarından vazgeçmemekte ısrar ederek, geri kalmış ülkeleri dünya ticaretinden tecrit etmeye çalışmaktaydı. Sömürgelerdeki milliyetçi hareket tarafından ileri sürülen ulusal ve ekonomik bağımsızlık talebi, gerçekte bu ülkelerdeki burjuva gelişiminin ihtiyaçlarının bir yansımasıdır. Emperyalizmin özü, tekelci süper-karlara el koymak amacıyla, dünya ekonomisinin farklı sektörlerindeki üretici güçlerin gelişimindeki farklı düzeylerin istismar edilmesi olduğundan, sömürgelerdeki yerli üretici güçlerin gelişimi, böylece dünya emperyalizminin çıkarlarıyla keskin bir çelişki içine girer.

II. Mücadelenin Koşulları

Emperyalizme karşı mücadele eden ulusal devrimci hareketlerdeki büyük çeşitlilik, sömürgelerin geri kalmışlığını, feodal ve feodal-ataerkil ilişkilerden kapitalizme geçişte ulaşılan farklı aşamaları yansıtır. Bu çeşitlilik, bu hareketlerin ideolojisine özel bir şekilde damgasını vurmuştur. Sömürge ülkelerdeki kapitalizm genellikle, bu ülkelerdeki

feodal temel üzerinde, çarpık ve tamamlanmamış geçişsel biçimler halinde meydana çıkıp geliştiği ölçüde (ki bu ticari sermayenin üstünlüğüne yol açıyor), burjuva demokrasisinin feodal-bürokratik ve feodal-tarımsal unsurlardan ayrışması çoğu kez uzun ve dolambaçlı bir süreci izliyor. Emperyalizm, tüm geri kalmış ülkelerde bu toplumların feodal (bazılarında aynı zamanda yarı-feodal, yarı burjuva) elitini kendi hakimiyetinin ajanları haline getirdiğinden (Çin'deki savaş ağaları -*Tushunlar*-, Hindistan'daki yerli aristokrasi ve vergi tahsildarı mültezimler -*zamindarlar ve talukdarlar**-, İran'daki feodal bürokrasi ve aristokrasi, Mısır'daki kapitalist nitelikteki toprak ve plantasyon sahipleri, vb.), bu uzun ve dolambaçlı ayrışma süreci, emperyalist baskıya karşı başarılı bir kitle mücadelesinin önündeki en önemli engeli oluşturuyor.

Emperyalizme karşı mücadeleler devrimci bir kitle hareketine doğru geliştikçe, sömürge ve yarı sömürge halkların yönetici sınıflarının, bu mücadelelerin önderliğini yapmakta giderek daha yeteneksiz ve isteksiz hale gelmelerinin nedeni budur. Yalnızca, feodal-ataerkil sistemin henüz yerli aristokrasinin kitlelerden tamamıyla koptuğu noktaya kadar çözülmemiş olduğu göçebe ve yarı göçebe halklar arasında, elit kesimin temsilcileri, emperyalizme karşı mücadelenin aktif bir önderi olarak ileri çıkabiliyorlar (Mezopotamya, Moğolistan).

Müslüman ülkelerde, ulusal hareket ideolojisini ilkin Pan-İslamizmin dini-siyasal sloganlarında buluyor ve bu, büyük güçlerin resmi görevlilerinin ve diplomatlarının, bu harekete karşı verdikleri mücadelede, geniş kitlelerin önyargılarını ve cehaletini istismar etmelerini sağlıyor (İngiliz emperyalizmi *Pan-İslamizm* ve *Pan-Arabizmle* ilgilenir gibi yaparak Halifeliği Hindistan'a taşımayı planlamakta, Fransız emperyalizmi "Müslüman dostu" kesilmektedir). Ancak, ulusal kurtuluş hareketleri geliştikçe ve olgunlaştıkça, Panislamizm'in dini-siyasal

* *Bengal'de, hükümet görevlileri olarak polis ve hakim otoriter güçleri de gerektiğinde yetkisi altında kullanabilen, miras yoluyla devredilebilir haklara sahip vergi toplayıcılarına* ***Zamindar adı verilirdi.*** *İngilizler, zamindarlar ve toprak sahiplerine yargılama hakkı verdi, bunlardan, köylülerin aleyhine yeni bir zengin toprak sahibi sınıfı yarattılar.* ***Talukdarlar ise,*** *Hindistan'da genellikle iki yüz ile altı yüz arası köyden oluşan yerel yönetim birimleri olan "taluklar"ın başındaki yöneticilerdi. Talukdar toprakla ilgili kayıtların tutulması ve gelirlerin toplanmasının gözetiminden sorumluydu.*

sloganları yerlerini somut siyasal taleplere bırakacaktır. Bu, Türkiye'de dünyevi iktidarın halifenin elinden alınması için henüz gerçekleşen mücadeleyle teyit edilmiştir.

Bütün ulusal devrimci hareketlerin paylaştığı ortak amaç, ulusal birliği sağlamak ve devletin bağımsızlığını elde etmektir. Bu amacın fiilen gerçekleşmesi, herhangi bir ülkedeki ulusal hareketin, gerici feodal unsurlarla tüm ilişkilerini ne dereceye kadar koparabildiğine, halkın toplumsal taleplerine programında yer verip vermemesine ve böylece çalışan geniş kitlelerin desteğini ne ölçüde kazandığına bağlıdır.

Komünist Enternasyonal, farklı tarihsel koşullarda ulusal siyasi bağımsızlıkları için dövüşenlerin çok farklı niteliklerdeki halklar olabileceğinin tamamen farkında olarak, emperyalizme karşı olan her ulusal devrimci harekete desteğini verir. Aynı zamanda Komintern, şunu da aklından çıkarmaz; ancak en geniş kitleleri aktif mücadeleye çekmeyi tasarlayan ve kendi sınıf hakimiyetinin çıkarları için emperyalizmle uzlaşmaktan yana olanların her türlüsüyle bağları tamamen koparan, sürekli bir devrimci çizgiyle, ezilen yığınlar zafere ulaştırılabilir. Yerli burjuvazi ile feodal-gerici unsurlar arasındaki bağlar, emperyalistlerin feodal anarşiyi, farklı liderlerin, ırkların ve kabilelerin birbirleriyle rekabetini, kır ile kent arasındaki karşıtlığı ve kastlarla ulusal-dinsel mezhepler arasındaki mücadeleyi sonuna kadar istismar ederek, ulusal hareketi parçalamasının yolunu açıyor (Çin, İran, Kürdistan, Mezopotamya).

III. Tarım Sorunu

Doğu ülkelerinin çoğunda (Hindistan, İran, Mısır, Suriye ve Mezopotamya) tarım sorunu, büyük güçlerin despotizminin zincirlerinden kurtuluş mücadelesinde birincil bir önem taşır. Emperyalizm, geri kalmış ulusların köylü çoğunluğunu sömürerek ve yıkıma uğratarak, onları temel yaşam araçlarından mahrum bırakmaktadır. Ancak sonuçta ortaya çıkan kırsal nüfus fazlası göç edememekte, zayıf biçimde gelişmiş ve ülke üzerinde ancak birkaç merkezde toplanmış sanayi tarafından emilememektedir. Toprağa bağlı kalan perişan haldeki köylüler, serfler haline geliyorlar.

Gelişmiş ülkelerde, savaştan önce endüstriyel kriz toplumsal üreti-

min düzenleyicisi (regülatör) görevini üstlenirken, sömürgelerde bu rol kıtlık tarafından oynanmıştır. Emperyalizm, esas derdi en az sermaye yatırarak en fazla kar elde etmek oldukça, geri kalmış ülkelerde emek gücünün sömürüsünün feodal ve tefeci biçimlerini sonuna kadar destekleyecektir. Ender durumlarda, Hindistan'da olduğu gibi, emperyalizm, bazı ülkelerde mevcut feodal devletin topraktaki tekel hakkını teslim alır ve toprak vergisini büyük güçlerin sermayesine ve onun kahyalarına (zamindarlara ve talukdarlara) verilen haraçlara çevirir; İran, Fas, Mısır vb. gibi diğerlerinde ise, toprak rantını büyük toprak ağalarının mevcut örgütlülüğü aracılığıyla çekip alır. Toprağı feodal vergi ve yükümlülüklerden kurtarmak için verilen mücadele, böylece emperyalizme ve büyük feodal toprak sahiplerine karşı bir ulusal kurtuluş mücadelesi karakterine bürünür (Hindistan'daki toprak ağalarına ve İngilizlere karşı 1921 sonbaharındaki Moplah ve 1922'deki Sih ayaklanmaları bunun örnekleridir).

Yalnızca büyük toprak sahiplerinin mülksüzleştirilmesini amaçlayan bir tarım devrimi, emperyalizme karşı mücadelede temel bir faktör olan geniş köylü kitlelerini harekete geçirebilir. Burjuva milliyetçilerinin tarımsal taleplerden korkusu ve onların bu talepleri (Hindistan'da, İran'da, Mısır'da olduğu gibi) mümkün olan her yolu kullanarak sulandırmaya çalışmaları, yerli burjuvazi ile feodal ve feodal-burjuva büyük toprak sahipleri arasındaki yakın ilişkinin bir göstergesi olduğu gibi, aynı zamanda birincilerin (yerli burjuvazinin -*ç.n.*) ikincilere karşı düşünsel ve siyasal bağımlılığının da bir göstergesidir. Devrimci güçler, milliyetçi hareketlerin burjuva önderleri tarafından yapılan uzlaşmaların köklü bir eleştirisini ve teşhirini yapmak için, bu tereddütlerden ve belirsizliklerden yararlanmalıdırlar. Pasif direniş ("sivil itaatsizlik") taktiğinin Hindistan'da iflas etmesinden de görüldüğü gibi, örgütlenmeyi ve işçi sınıfının toparlanıp harekete geçmesini engelleyen şey, kesinlikle bu uzlaşmalardır.

Doğunun geri ülkelerindeki devrimci hareket, geniş köylü kitlelerinin eylemliliğine dayanmadığı sürece başarılı olamayacaktır. İşte bu yüzden, Doğu ülkelerinin tümünde devrimci partilerin, feodal sistemin ve bu sistemin büyük toprak sahipliği ve kiracılık biçimindeki kalıntılarının tamamen tasfiye edilmesi talebini ortaya koyan açık bir tarım

programını formüle etmesi zorunludur. Köylü kitlelerini ulusal kurtuluş mücadelesine aktif bir katılıma çekmek amacıyla devrimciler, toprak mülkiyeti temelinde köklü bir değişikliği savunmalı ve burjuva-milliyetçi partileri, bu devrimci tarım programını kabul etmeye mümkün olduğunca zorlamalıdırlar.

IV. Doğudaki İşçi Hareketi

Doğuda genç işçi hareketi, yerli kapitalizmin son zamanlardaki gelişmesinin bir ürünüdür. Şimdiye dek bu ülkelerdeki işçi sınıfının esas çekirdeği bile, küçük zanaat işliklerinden büyük kapitalist fabrikaya bir geçiş aşamasında bulunuyordu. İşçi sınıfının devrimci hareketinin, emperyalizme karşı mücadeleye burjuva-milliyetçi aydın kesim tarafından çekildiği yerlerde, yeni oluşmuş sendikal örgütlerin ve faaliyetin önderliğini ilkin bu aydınların temsilcileri aldılar. Proletarya bu faaliyet içinde başlangıçta, burjuva demokrasisinin "ortak ulusal" çıkarlarının sınırları ötesine geçmedi (Çin ve Hindistan'daki emperyalist bürokrasiye ve yönetime karşı yapılan grevler). Komünist Enternasyonal'in İkinci Kongresi'nin işaret ettiği gibi, çoğu kez gerçekleşen şey şuydu: Burjuva milliyetçiliğinin temsilcileri -belki kendileri de farkında olmadan- Sovyet Rusya'nın siyasal ve manevi otoritesini kötüye kullanarak ve kendilerini işçilerin sınıf içgüdüsüne uyarlayarak, embriyon halindeki ilk proleter gruplarını bir sınıf örgütlenmesinin gerçek görevlerinden saptırmak için, kendi burjuva demokratik özlemlerini "sosyalist" ya da "komünist" bir kisveye büründürdüler. (örneğin, Türkiye'deki Yeşil Ordu grubunun, Pantürkizm'i komünist renklere boyaması; Çin'deki Komintang'ın bazı liderlerinin "devlet sosyalizmi"ni vazetmesi).

Yine de, işçi sınıfının geri kalmış ülkelerdeki sendikal ve siyasal hareketi, son birkaç yılda büyük ilerleme kaydetmiştir. Doğu'nun hemen hemen her ülkesinde bağımsız bir proleter sınıf partisinin oluşmuş olması, bunların ezici bir çoğunluğunun önünde, kendisini amatörlükten, dar grupçuluktan ve öteki birçok eksiklikten kurtarmak için hala yapılacak çok iş olmasına karşın, önemli bir ileri adımdır. Komünist Enternasyonal'in, en başından beri Doğu'daki işçi hareketinin taşıdığı potansiyel önemin farkında olması gerçeği, çok büyük bir önem taşı-

maktadır; çünkü o, bütün dünya proleterlerinin komünizm bayrağı altında kendi uluslararası birliğinin en açık ifadesidir. İkinci ve İkibuçukuncu Enternasyonaller, kesin olarak gerçekte Avrupa ve Amerikan emperyalizminin "uşakları" olarak hareket etmeleri nedeniyle, şu ana kadar geri kalmış ülkelerin herhangi birinde tek bir taraftar bulmayı başaramamışlardır.

V. Doğudaki Komünist Partilerin Genel Görevleri

Burjuva milliyetçileri, kendi başarıları için önemi açısından işçi hareketine bakarken, uluslararası proletarya Doğu'nun yeni işçi hareketini, onun devrimci geleceği açısından ele alır. Kapitalizm koşulları altında, geri kalmış ülkeler büyük güç sermayesinin vahşi sömürüsü ve baskısı şeklindeki devasa bedeli ödemeden, çağdaş teknik bilgi ve kültürün nimetlerinden pay alamazlar. Doğudaki işçiler, yalnızca emperyalizme karşı ortak mücadelelerinin çıkarları için değil, aynı zamanda ileri ülkelerin zafer kazanmış proletaryası, onlara geri üretici güçlerinin gelişmesinde karşılık gözetmeden yardım edeceği için de, ileri ülkelerin proletaryasıyla ittifak yapmak zorundadırlar. Batı'daki proletaryayla ittifak, uluslararası sovyet cumhuriyetleri federasyonunun yolunu döşeyecektir. Geri ülkeler için sovyet sistemi, ilkel yaşam koşullarından, üretim ve dağıtımda bütün bir kapitalist dünya ekonomisini alaşağı etmeyi hedefleyen daha yüksek komünist topluma geçişin en sancısız biçimini ifade eder. Bu, eski Rus İmparatorluğu'nun özgürlüğüne kavuşan sömürgelerindeki sovyet sistemi deneyimiyle kanıtlanmıştır. Köylülüğün tarım devriminin kesintiye uğramadan tamamlanmasını, yalnızca sovyet hükümet biçimi sağlayabilir. Geçmişte feodal-ataerkil temelde örgütlenmiş, kolektif emeğe dayalı bir sistem tarafından muhafaza edilen, ancak şimdi kapitalist açgözlülükle temelleri sarsılmış olan Doğu'nun belirli bölgelerindeki özgün tarım koşulları (yapay sulama) da, toplumsal gereksinimleri planlanmış ve örgütlenmiş bir tarzda karşılayabilecek türden bir devlet örgütlenmesini gerektirir. Özgül iklimsel ve tarihsel koşullar göz önüne alındığında, küçük üreticilerin kooperatifleri genel olarak tüm Doğu'daki geçiş döneminde kesin olarak önemli bir rol oynayacaktır.

Sömürge devriminin nesnel görevleri, burjuva demokrasisinin sı-

nırlarının ötesine geçer, çünkü bu devrimin kesin bir zaferi dünya emperyalizminin hakimiyetiyle uyuşmaz. Sömürgelerdeki devrimci hareketi savunmakta, önceleri yerli burjuvazi ve burjuva aydınlar başı çeker, ancak proleter ve yarı proleter köylü kitlelerinin katılımı arttıkça ve sıradan yığınların toplumsal çıkarları öne çıktıkça, hareket büyük burjuvaziden ve burjuva-toprak sahibi unsurlardan kopmaya başlar. Sömürgelerde yeni oluşmuş olan proletaryanın önünde hala, tüm bir tarihsel dönemi kapsayacak ve onu hem emperyalist sömürüyle hem de endüstriyel ve kültürel gelişmenin tüm kazanımlarını kendi tekeline almak ve geniş işçi kitlelerini eski "tarih öncesi" koşullara hapsetmek peşindeki yerli hakim sınıflarla karşı karşıya getirecek, uzun bir mücadele durmaktadır.

Köylü kitleleri üzerinde etki oluşturmak için verilen mücadele, yerli proletaryayı siyasal önderliğe hazırlayacaktır. Proletarya, ancak kendi safları ve kendisine en yakın toplumsal tabakalar arasında, bu öncelikli işini yerine getirdiği zaman, geri kalmış Doğu'nun koşullarında Batı'dakinden çok daha ikiyüzlü bir karaktere bürünen burjuva demokrasisine meydan okuyabilecektir.

Bağımsız sınıf çıkarlarının sözde "savunusu" bahanesiyle, komünistlerin sömürgelerde emperyalist tiranlığa karşı kavgada yer almasını reddetmek oportünizmin en kötü biçimidir ve Doğu'da proleter devrimi gözden düşürmekten başka bir işe yaramaz. Şu da bilinmelidir ki, burjuva demokratlarıyla sağlanacak bir "ulusal birliğin" ya da "iç barışın" çıkarları için, işçi sınıfının acil günlük talepleri uğruna mücadelesinden uzak kalma girişimleri de, daha az zararlı değildir. Sömürge ve yarı sömürge ülkelerin komünist işçi partileri ikili bir görevle karşı karşıyadırlar: Bir yandan, ulusal siyasal bağımsızlığı kazanmaya yönelmiş olan burjuva demokratik devrimin taleplerine daha köklü bir yanıt vermek için mücadele etmek; diğer yandan da, ulusal burjuva demokratik kamptaki tüm çelişkileri sonuna dek kullanarak, işçi ve köylü kitlelerinin kendi sınıf çıkarları için mücadelesini örgütlemek. Komünistler, toplumsal talepler ileri sürerek, liberal burjuva taleplerde bir çıkış yolu bulamayan devrimci enerjiyi kışkırtmalı ve önünü açmalıdırlar. Sömürge ve yarı sömürgelerin işçi sınıfı, onu devrimci önderliğe yükseltecek tek şeyin, büyük güçlerin emperyalist baskısına karşı

mücadelenin tam anlamıyla yoğunlaştırılması *olduğuna kesin bir* biçimde ikna edilmelidir. Öte yandan, anti-emperyalist mücadelenin devrimci kabarışını yalnızca, işçi sınıfıyla yarı proleter katmanların siyasal ve ekonomik örgütlenmesi ile siyasal eğitimi büyütebilir.

Doğu'nun sömürge ve yarı sömürge ülkelerinin az ya da çok embriyon halindeki komünist partileri, kendilerini kitlelere yaklaştıracak her harekette yer almalıdırlar. Aynı zamanda onlar, henüz olgunlaşmamış sendikal örgütleri reformist eğilimlerden korumak ve militan kitle örgütlerine dönüştürmek için, işçi birliklerindeki ataerkil-zanaatkar önyargılara ve burjuva etkilere karşı ciddi bir biçimde seferber olmalıdırlar. Onlar sayısız tarım emekçisini, tarlada çalışan kadınları ve cinsiyet farkı gözetmeksizin tüm çırakları, kendi günlük çıkarlarını savunmaları doğrultusunda örgütlemek için her türlü çabayı göstermelidirler.

VI. Anti-Emperyalist Birleşik Cephe

Birleşik işçi cephesi, Batı'da, güçlerin örgütlü bir biçimde bir araya gelmesiyle karakterize edilen, geçiş döneminde ortaya atılmış bir slogandır. Benzer biçimde, bugün sömürgeleşmiş Doğu'da ileri sürülen temel slogan ise, anti-emperyalist birleşik cephe sloganıdır. Bu sloganın amaca uygunluğu, dünya emperyalizmine karşı tüm devrimci unsurları seferberliğe çağıracak olan uzun erimli mücadele perspektifinden ileri gelir. Bu seferberlik, yerli egemen sınıfların halk yığınlarının temel çıkarlarına karşı yabancı sermayeyle işbirliği yapma eğilimi nedeniyle, her zamankinden daha da zorunlu hale gelmiştir. Nasıl Batı'daki birleşik işçi cephesi sloganı, sosyal demokratların proletaryanın çıkarlarına ihanetini teşhir etmede yardım etmişse ve halen ediyorsa, aynı şekilde bir anti-emperyalist birleşik cephe sloganı da, çeşitli burjuva milliyetçi grupların yalpalamalarını teşhir etmede yardımcı olacaktır. Bu slogan, aynı zamanda, işçi kitlelerinin devrimci iradelerini geliştirmelerine ve sınıf bilinçlerini artırmalarına da yardımcı olacak; onları yalnızca emperyalizmle değil, feodalizmin kalıntılarıyla da mücadele edenlerin en ön safına yerleştirecektir.

Sömürge ve yarı sömürge ülkelerdeki işçi hareketi, her şeyden önce kendisini ortak anti-emperyalist cephede bağımsız bir devrimci unsur olarak ortaya koymalıdır. Ancak onun bağımsız bir faktör olarak

önemi tanındığında ve onun politik bağımsızlığı tam olarak güvenceye kavuşturulduğunda, burjuva demokrasisiyle geçici anlaşmalara izin verilebilir ya da bu anlaşmalar gerekli görülebilir. Benzer şekilde, proletarya, o andaki mevcut güç ilişkileri içerisinde kendi sovyet programını günün acil görevi olarak yürürlüğe koyamadığı sürece, bağımsız bir demokratik cumhuriyet, tüm feodal hak ve imtiyazların kaldırılması, kadın haklarının tanınması gibi kısmi talepleri destekler ve ileri sürer. Aynı zamanda proletarya, köylüler ve yarı proleter yığınlarla işçi hareketi arasındaki siyasal bağları ilerleten sloganları ortaya koymaya çaba gösterir. Geniş emekçi kitlelerinin, uluslararası proletarya ve Sovyet cumhuriyetleriyle bir ittifakın zorunluluğu konusunda aydınlatılması, anti-emperyalist birleşik cephenin en önemli işlevlerinden birisidir. Sömürgelerdeki devrim, ancak ileri ülkelerdeki bir proleter devrimin eşliğinde zafer kazanabilir ve kazanımlarını koruyabilir.

Burjuva milliyetçiliğiyle bir ya da daha fazla rakip emperyalist güç arasında bir anlaşmaya varılması tehlikesi, yarı sömürge ülkelerde (Çin, İran), ya da devlet bağımsızlığını emperyalistler arası rekabet sayesinde elde etmeye çalışan ülkelerde (Türkiye), sömürgelerde olduğundan daha fazladır. Böyle her anlaşma, yerli egemen sınıflarla emperyalizm arasında, iktidarın bütünüyle eşitsiz bir bölüşümü demektir. Bu, biçimsel bir bağımsızlık kisvesine bürünebilse de, ülkeyi tam anlamıyla eski -dünya emperyalizminin kuklası olan yarı sömürge bir tampon devlet- konumunda bırakır. Emperyalizme karşı yürütülen devrimci mücadelede soluklanacak zaman kazanmak için, işçi sınıfı kısmi ve geçici uzlaşmalar yapabilir ve bazen yapmalıdır da. Böyle olduğu halde yine de, yerli hakim sınıfların, iktidarı açık ya da örtülü bir şekilde emperyalizmle paylaşmayı kabul ederek sınıf ayrıcalıklarını devam ettirmek için yaptığı her teşebbüse kesin olarak karşı çıkılmalıdır. Proleter Sovyet Cumhuriyetiyle sıkı bir ittifak talebi, anti-emperyalist birleşik cephenin temel ilkesidir. Bu sloganın öne sürülmesine ek olarak, siyasal ve toplumsal olarak en gerici unsurları halk desteğinden yoksun bırakmak ve işçi örgütlerine sınıf çıkarları için mücadelede özgürlük kazandırmak amacıyla, siyasal sistemin en yüksek derecede demokratikleşmesi için (demokratik bir cumhuriyet, tarım reformu, vergi reformu, yönetim aygıtlarının halkın kendi kendini yönetmesi te-

melinde örgütlenmesi, iş yasaları, çocuk emeğinin kısıtlanması, analık ve çocuk yardımı vb. talepler için) kararlı bir mücadele yürütülmelidir. Bağımsız Türkiye'de bile işçi sınıfı dernek kurma hakkına sahip değildir ki, bu da burjuva milliyetçilerinin proletaryaya karşı tutumunun iyi bir göstergesidir.

VII. Pasifik Ülkelerinde Proletaryanın Görevleri

Emperyalist rekabetin sürekli ve durmaksızın büyümesi, anti-emperyalist bir cepheyi örgütlemeye zorlayan diğer bir nedendir. Bu rekabet bugün o denli yoğundur ki, uluslararası devrim tarafından önlenmedikçe, yeni bir dünya savaşının bu kez Pasifik'te çıkması kaçınılmazdır.

Washington Konferansı, bu tehdidin önüne geçmek için yapılmış bir girişimdi, ancak gerçekte emperyalizmin çelişkilerini yalnızca derinleştirdi ve keskinleştirdi. Çin'de Wu Pei-fu ile Chang Tso-lin arasında son zamanlardaki mücadele, doğrudan doğruya, Japon ve Anglo-Amerikan sermayelerinin çelişen çıkarlarını Washington'da uzlaştırma çabalarının başarısızlığa uğramasının bir sonucudur. Dünyayı tehdit eden yeni savaş, yalnızca Japonya, Amerika ve İngiltere'yi değil, aynı zamanda öteki kapitalist güçleri de (Fransa, Hollanda, vb.) kapsayacaktır. 1914-1918 savaşından bile daha yıkıcı olma tehlikesi vardır.

Pasifik'te sınırı olan sömürge ve yarı sömürge ülkelerin komünist partilerinin yüz yüze olduğu görev, yaklaşan tehlikeyi kitlelere açıklayacak, onları ulusal kurtuluş için aktif bir mücadeleye çağıracak ve tüm ezilen ve sömürülen kitlelerin kalesi olan Sovyet Rusya'ya yönelmekte ısrar edecek yoğun bir propaganda kampanyasını örgütlemektir.

Yaklaşan tehlike göz önüne alındığında, emperyalist ülkelerin, Amerika, Japonya, İngiltere, Avustralya ve Kanada'nın komünist partileri, yalnızca savaşa karşı bir propaganda geliştirmekle kalmamalı, kendi ülkelerindeki işçi hareketlerini örgütsüzleştiren ve kapitalistlerin ulusal ve ırksal düşmanlıkları istismar etmesini kolaylaştıran etkenleri ortadan kaldırmak için mümkün olan her şeyi yapmalıdır. Bu etkenler, göç sorunu ve renkli derili ucuz emek-gücü sorunudur.

Pasifiğin güneydoğu kısmındaki şeker plantasyonlarında çalıştırıl-

mak üzere, Çin ve Hindistan'dan getirilen renkli derili işçilerin büyük bir çoğunluğu, hala sözleşmeli işçi sistemiyle işe alınmaktadır. Bu olgu emperyalist ülkelerdeki işçileri, hem Amerika'da hem de Avustralya'da, göçe ve beyaz olmayan işçilere karşı kanunlar çıkartılmasını talep etmeye sevk etmektedir. Bu kısıtlayıcı kanunlar, beyaz ve beyaz olmayan işçiler arasındaki, işçi hareketinin birliğini bölen ve zayıflatan düşmanlığı derinleştirmektedir.

Amerika, Kanada ve Avustralya komünist partileri, göçü engelleyen kanunlara karşı güçlü bir kampanya yürütmeli ve bu ülkelerdeki proleter yığınlara, böyle kanunların ırkçı nefreti körükleyerek sonuçta kendilerine zarar vereceğini anlatmalıdırlar.

Kapitalistler, renkli derili ucuz emek-gücünün serbestçe girişini kolaylaştırmak ve bu sayede beyaz işçilerin ücretlerini düşürebilmek için, göçü kısıtlayıcı yasaları kaldırmaya hazırlanıyorlar. Kapitalistlerin bu saldırıları, yalnızca tek bir yolla boşa çıkartılabilir: Göçmen işçiler, beyaz işçilerin mevcut sendikalarının saflarına katılmalıdırlar. Hep birlikte, beyaz olmayan işçilerin ücretlerinin, beyaz işçilerinkiyle aynı düzeye çıkarılması talebi yükseltilmelidir. Komünist partiler tarafından yaratılan böyle bir hareket, kapitalistlerin niyetlerini teşhir edecek ve aynı zamanda renkli derili işçilere, uluslararası proletaryanın hiçbir ırksal önyargıya sahip olmadığını canlı ve açık bir biçimde gösterecektir.

Bunu pratiğe geçirmek üzere, Pasifik ülkelerinin devrimci proletaryasının temsilcileri, Pasifik'teki tüm ırkların proletaryasının gerçek birliğini sağlamanın doğru taktiklerini ve en iyi örgütsel yöntemlerini planlamak için bir Pasifik konferansında bir araya gelmelidirler.

VIII. Metropol Ülkelerin Partilerinin Sömürgelere Dair Görevleri

Sömürgelerin devrimci hareketinin; uluslararası proleter devrim davası açısından muazzam önemi şu anlama gelir: Sömürgelerdeki, özellikle emperyalist ülkelerin komünist partileri tarafından yürütülen çalışma yoğunlaştırılmalıdır.

Fransız emperyalizmi tüm hesaplarını, kendi sömürgelerindeki işçileri karşı-devrimin bir yedek ordusu olarak kullanarak, Fransa ve

Avrupa'daki proleter devrimci mücadelenin bastırılması üzerine kuruyor. İngiliz ve Amerikan emperyalizmi, işçi aristokrasisini sömürgelerden çekilen aşırı-karlardan belli bir pay verme vaadiyle kendi tarafına kazanarak işçi hareketini bölmeyi halen sürdürüyor.

Sömürgeleri olan ülkelerdeki her komünist parti, bu sömürgelerdeki proleter ve devrimci hareketle ideolojik ve maddi dayanışma için bir kampanya örgütlemeyi üstlenmelidir. Sömürgelerdeki iyi ücret alan Avrupalı işçilerin bazı tabakalarının sahte-sosyalist sömürgeci eğilimlerine, kesin ve ısrarlı bir biçimde karşı çıkılmalıdır. Sömürgelerdeki Avrupalı komünist işçiler, yerli proletaryayı örgütlemek için uğraş vermeli ve somut ekonomik talepler ortaya koyarak (yerli işçilerin ücretlerini Avrupalı işçilerin düzeyine yükseltmek, emeğin korunması, sosyal güvence vb.) onun güvenini kazanmaya çalışmalıdırlar. Bazı sömürgelerde (Mısır, Cezayir) ayrı Avrupalı komünist örgütlerin kurulması sömürgeciliğin gizli bir biçimidir ve emperyalist çıkarları destekler. Komünist örgütleri ulusal nitelikler temelinde inşa etme girişimi, proletarya enternasyonalizmi ilkesiyle çelişir. Komünist Enternasyonal'in tüm partileri, geniş işçi kitlelerine, geri kalmış ülkelerdeki emperyalist hakimiyete karşı mücadelenin yaşamsal önemini açıklamayı sürdürmelidirler. Büyük güçler olarak adlandırılan ülkelerdeki komünist partiler, burada ortaya konulan hedefleri izlemek için, merkez komite üyelerinin oluşturduğu daimi sömürge komisyonları kurmalıdır. Komünist Enternasyonal, bir basımevi kurmaları ve yerel dillerde süreli yayınlar ve gazeteler çıkarmaları için onlara yardımcı olmakla başlayarak, Doğu'daki komünist partilere destek vermelidir. Sömürgelerdeki işgal kuvvetlerinin ve Avrupalı işçi örgütlerinin arasında yürütülecek çalışmaya özel bir ilgi gösterilmelidir. Büyük güçlerin ülkelerindeki komünist partiler, emperyalist hükümetleriyle burjuva ve reformist partilerinin yağmacı sömürge politikalarını teşhir etmek için hiçbir fırsatı kaçırmamalıdırlar.

Komünist Enternasyonal'in Kırda Çalışmaya İlişkin Eylem Programı

30 Kasım 1922

Komünist Enternasyonal'in İkinci Kongresi tarafından kabul edilen tarım tezlerinin uygulanması üzerine talimatlar:

Kırdaki emekçi kitlelere yönelik tutumumuza temel oluşturan ilkeler, İkinci Kongre tarafından formüle edilen tarım sorunu üzerine tezlerde ortaya konmuştu.* Kapitalist saldırının şimdiki safhasında tarım sorunu özellikle önemli bir hal almaktadır.

Dördüncü Kongre, her partiye kırdaki emekçi kitlelerin kazanılması için elinden gelenin tümünü yapması çağrısında bulunur ve bu çalışma için aşağıdaki ana hatları tespit eder:

1- Kır proletaryası ve yetersiz toprağa sahip olup, ya ücret karşılığı kısmen çalışmaya zorlanan ya da büyük toprak sahipleri veya kapitalistler tarafından başka biçimlerle sömürülen yoksul köylülerin büyük kitlesi, bugünkü köleliğinden ve kapitalizmin egemenliği altında kaçınılmaz olan savaşlardan, yalnızca proleter devrimle nihai olarak kurtulabilir. Böyle bir devrim, büyük toprak sahiplerine hiçbir karşılık ödemeden toprağı ve tüm üretim araçlarını kamulaştıracak, onları (büyük toprak sahipleri ve kapitalistlerin devletinin yerine proletarya ve emekçi köylülerin bir sovyet devletini geçirecek olan) emekçi halkın kullanımına tahsis edecek ve böylece komünizmin yolunu döşeyecektir.

2- Yoksul emekçi köylüler ve küçük toprak kiracıları, büyük top-

* *Bkz. Lenin Döneminde Komünist Enternasyonal -Belgeler I-, s. 217, Maya Kitapları-2*

rak sahipleri ve kapitalistlerin devletine karşı mücadelede, tarım ve sanayi proletaryasının doğal savaşım müttefikleridir. Bu köylülerin devrimci mücadelelerini proletaryanın şehirde ve kırda siyasal iktidarı ele geçirme mücadelesiyle birleştirmek hayati önemdedir. Kır proletaryası ve emekçi köylüler toprağa el koyarken, büyük toprak sahiplerini kovup toprak ağalarının ve kapitalistlerin egemenliğine son verirken; kent proletaryası üretim araçlarını burjuvazinin elinden alacaktır.

3- Sadece tarım emekçilerini değil, yoksul köylüleri de (çok küçük bir toprağa sahip olanlar, yarıcılar vs.) devrime kazanmak ve orta köylülerin iyi niyetli tarafsız bir tutumu sürdürmesini sağlama almak için, bu katmanlar toprak sahipleriyle birlik oluşturmuş olan zengin köylülerin yönlendirmesinden ve etkisinden kurtarılmalıdır. Onlara, çıkarlarının toprak sahipleri ve zengin köylülerle değil, proletaryanınkilerle uyuştuğu, bu yüzden yalnızca devrimci bir proletarya partisinin, bir komünist partinin kendilerine mücadelede önderlik edebileceği anlayışı kazandırılmalıdır. Eğer yoksul köylülerin, toprak sahipleri ve zengin köylülerin hakimiyetinden kurtarılması sürecini hızlandırmak gerekiyorsa, kendi başına programlar ve propagandalar yetersiz kalacaktır; komünist parti bu katmanların çıkarları yönünde sürekli bir eylemle, gerçekten tüm çalışan ve ezilen halkın partisi olduğunu kanıtlamalıdır.

4- Komünist Parti bu yüzden kırdaki emekçi kitlelerin egemen sınıflara karşı yükselttiği her mücadelenin önünde yer alır. Parti, onların kapitalist koşullar içerisindeki günlük taleplerinden başlayarak, kırdaki emekçilerin dağınık güçlerini birleştirir; onların savaşma iradesini güçlendirir; sanayi proletaryasının gücünü seferber ederek onları mücadelede destekler ve kırın emekçi kitlelerine, durmaksızın onları devrime doğru yönlendiren yeni hedefler gösterir. Tarım işçilerinin ve yoksul köylülerin, sanayi işçileriyle birleşik mücadele yürütmesi ve üstelik, sanayi işçilerinin onların çıkarları için mücadeleyi komünist partinin önderliği altında yürüteceği gerçeği, onları şu iki şeye ikna edecektir: Birincisi, ister sosyal-demokrat, ister toprak reformundan yana partiler olsun, diğer tüm partiler, onları yalnızca demagojik laflarla uyutmaya çalışlarken ve gerçekte büyük toprak sahipleri ile kapitalistler tarafından kontrol edilirlerken; onlara karşı dürüst olan yalnızca komünist partidir. İkincisi, kapitalist düzende, işçilerin ve yoksul

köylülerin durumunda gerçek ve kalıcı bir düzelme mümkün değildir.

5- Somut savaşım taleplerimiz, hem yoksul ve orta köylülüğün emekçilerinin, toprak ağaları ve kapitalistlerin elinde bizzat yaşadıkları bağımlılığın ve eziyetin büründüğü biçimlere, hem de tek tek bu tabakaların çıkarlarına uygun olmalıdır.

Köleleştirilmiş yerli bir köylü nüfusun bulunduğu bazı sömürge ülkelerde, ulusal kurtuluş mücadelesi, örneğin Türkiye'de olduğu gibi, nüfusun tamamı tarafından yürütülür. Böylesi durumlarda, ezilen köylülerin toprak ağalarına karşı mücadelesi, ulusal kurtuluş hareketinin zaferinin hemen ardından başlar. Diğer benzer ülkelerde, feodal toprak sahipleri kapitalist haydutlarla suç ortaklığı yapar (örn. Hindistan), buralarda köleleştirilmiş köylülerin toplumsal mücadelesi ulusal kurtuluş mücadelesiyle eşzamanlı gelişir.

Kırda ***feodalizmin güçlü unsurlarının*** hala var olduğu, burjuva devriminin henüz tamamlanmadığı, büyük toprak mülkiyetinin hala feodal ayrıcalıklara bağlı olduğu yerlerde, bu ayrıcalıklar, bu bölgelerde kritik bir öneme sahip olan toprak mücadelesinin gelişimi içerisinde lağvedilmelidir.

6- Kelimenin gerçek anlamıyla tarım proletaryasının bulunduğu her ülkede, bu kesimin yazgısı kaçınılmaz olarak kırda devrimci hareketin en önemli unsuru olmak yönündedir. Kır proletaryasının mücadelesini baltalayan sosyal demokratlardan farklı olarak, komünist parti tarım proletaryasının ekonomik, toplumsal ve politik konumunu geliştirmek için her türlü eylemini destekler, örgütler ve yaygınlaştırır.

Kır proletaryasının radikalleşmesine yardım etmek ve onu kesin olarak sömürüden kurtaracak tek yol olan proletarya diktatörlüğü için mücadeleye hazırlamak üzere, komünist parti kır proletaryasını, eksiksiz bir örgütlenme ve dernek kurma özgürlüğü, sendikal özgürlükler, grev yapma hakkı, basın özgürlüğü vb. için, bunun yanında en azından sanayi proletaryasının sahip olduğu hakların aynısına (çalışma saatlerinin 8 saatlik işgünü esasına göre sınırlandırılması, kaza ve yaşlılık sigortası, çocuk emeğinin yasaklanması, mesleki eğitimin geliştirilmesi vb.) sahip olmak için ve sosyal güvenlik yasalarının en azından sanayi proletaryasınınkilerle eşit düzeyde olacak şekilde genişletilmesi için savaşımında destekler.

7- Proleter devrim köylülüğü nihai olarak kölelikten kurtarana dek, komünist parti yoksul ve orta köylülüğün kapitalist sömürüsünün tüm biçimlerine -yoksul köylülüğü köle derecesine düşüren faizci ve tefeci sermayeye, yoksul köylülüğün mütevazı artık ürününü çok ucuza satın alıp, kent proletaryasına yüksek fiyatlarla satan sınai ve spekülatif sermayenin sömürüsüne- karşı savaşır. Komünist parti, bu asalak spekülatif sermayenin ortadan kaldırılmasını ve küçük köylülüğün birlikleriyle kent proletaryasının tüketici dernekleri arasında doğrudan bağlantıların kurulmasını talep eder. Komünist parti, tekel konumunu sanayi ürünlerinin fiyatlarını suni olarak yüksek tutmakta kullanan sanayi sermayesinin sömürüsüne karşıdır.

Bu nedenle, yoksul köylülüğün düşük fiyatlarda üretim araçlarıyla (suni gübre, motorlu araçlar vb.) desteklenmesini talep etmekteyiz. Bunun için sınai fabrika komiteleri, fiyatların kontrol edilmesinde işbirliği yapmalıdır.

Komünist parti, aynı zamanda taşımacılık sisteminin, özellikle Anglo-Sakson ülkelerde olduğu gibi, özel bir tekel durumunda olmasına ve kapitalist devletin yoksul köylüleri büyük toprak sahiplerinin lehine adaletsiz şekilde vergilendiren sömürü sistemine karşıdır.

Küçük köylülüğün asgari gelirinin tamamıyla vergilendirme dışı tutulmasını talep etmekteyiz.

8- Sömürge olmayan ülkelerde büyük özel toprak mülkleri sistemi, topraktan yoksun nüfusun en şiddetli sömürüyü yaşaması anlamına gelir. Topraksız köylüler, emek güçlerini tam olarak kullanmak ve genellikle varlıklarını sürdürmek adına, büyük toprak sahipleri için karın tokluğuna çalışmaya ya da yüksek fiyatlarla toprak kiralamaya veya satın almaya zorlanırlar. Bu fiyatlar o kadar yüksektir ki, emekçi köylüler, kendi emek ürünlerinin bir kısmından, büyük toprak sahiplerinin yararına fiilen mahrum kalırlar. Toprak azlığı, küçük köylüleri modern biçimlere bürünmüş de olsa ortaçağ köleliğine mahkum eder. Komünist parti, bu nedenle tüm toprak mülkiyetinin, tüm araç gereçlerle birlikte kamulaştırılmasını ve onu işleyene devredilmesini talep eder. Bu proleter devrim tarafından başarılıp tamamlanıncaya dek, komünist parti topraksız köylülerin aşağıdaki hedeflerle yürüyen mücadelesini destekler:

a) Yarıcıların (métayer, mezzadri, instleute vb.*) durumunun, toprak sahibi tarafından alınan hissenin azaltılması yoluyla iyileştirilmesi;

b) Kiralık küçük arazilerin kiralarının düşürülmesi ve kira sözleşmesinin süresi dolduğunda kiracı tarafından yapılmış tadilatların masraflarının telafisi vb. Tarım işçilerinin komünistlerin önderliğindeki sendikaları, küçük köylüleri bu savaşımlarında destekleyecektir. Örneğin, işçiler toprak sahiplerinin küçük köylülerden kira anlaşmazlığı bahanesiyle geri aldığı tarlalarda çalışmayı reddedeceklerdir.

c) Tüm topraksız köylülere, makul koşullarda, toprak, büyükbaş hayvan ve üretim araçları tahsis edilmesi. Başka bir deyişle, makul koşullar, sahiplerini toprağa bağlayan ve komşu toprak sahiplerinden veya zengin köylülerden karın tokluğuna iş aramaya zorlayan küçük toprak parçalarını değil, geçimini tam olarak sağlamasına yetecek kadar toprağın tahsis (veya ek tahsisat) edilmesi demektir.

9- Egemen sınıflar, toprak hareketinin devrimci karakterini sulandırmak çabası içerisinde, burjuva tarımsal reformlarını ortaya sürüyor ve toprağı, köylülüğün arasındaki daha nüfuzlu unsurlara dağıtıyorlar. Böylece devrimci harekete geçici bir durgunluk getirmekte başarılı oluyorlar. Ancak, kapitalist sistemde toprak sadece bir bedel karşılığında ve sadece onu işleyecek üretim araçlarına sahip olanlara devredilebilir ve her burjuva toprak reformu bu sorunla karşı karşıya geliyor. Burjuva toprak reformunun, bir bütün olarak proleter ve yarı-proleter unsurlara verebileceği hiçbir şeyi yoktur. Bu yolla toprak edinenlere, kaçınılmaz şekilde zorla yüklenen koşullar çok ağırdır ve bu yüzden yoksul köylülüğün durumunda bir iyileşmeye yol açmak bir yana, onun köleliğini daha da pekiştirecektir. Böylesi koşullar, hem devrimci bir hareket için, hem de bir yanda zengin köylülerle, diğer yanda yoksul köylüler ve de hiç toprak edinemeyen, üstelik büyük toprak mülklerinin taksim edilmesiyle birlikte çalışacak bir yerden de mahrum kalan kır işçileri arasındaki çelişkinin şiddetlenmesi için uygun te-

* ***Fransa'da métayer; İtalya'da mezzadri/mezzadro; Almanya'daki İnsleute;*** *toprağı, ürünün belirli bir yüzdesi -genellikle yarısı- karşılığında, tohumluk vb.nin toprak sahibi tarafından karşılanması koşuluyla kiralayanlara farklı ülkelerde verilen ad; yarıcı ya da ortakçı.*

melleri yaygınlaştırmaktadır.

10- Tarımda çalışanların tümünün nihai kurtuluşu, yalnızca büyük toprak sahiplerinin topraklarını ve araç gereçlerini, bedelini ödemeksizin kamulaştıran, emekçi köylüleri ise topraklarına dokunmaksızın yükümlülüklerden, kira ödemelerinden, borçlardan, feodal kısıtlamalardan vb. kurtaran ve onlara mümkün olan her yoldan destek sunan proleter devrimi tarafından gerçekleştirilebilir.

Büyük toprak sahiplerinin kamulaştırılan topraklarının hangi yolla işletileceğine, işçilerin kendisi karar vermelidir.

Kapitalist ülkelerin gelişmişliği hesaba katıldığında, Komünist Enternasyonal, büyük tarımsal mülklerin geniş bir kısmının, Rusya'daki sovkhoz'ların* çizgisinde geliştirilmek üzere alıkonmasını doğru bulmaktadır.

Kolektif çiftliklerin (komünler) kurulması da desteklenmelidir.

Büyük tarımsal mülklerin korunması, kır nüfusunun devrimci kesimlerinin, yoksul kır işçilerinin ve çoğunlukla yaşamını ücretli işçi olarak büyük çiftliklerde çalışmak yoluyla kazanan, küçük toprak kiracısı yarı proleter köylülerin çıkarlarını savunmanın en iyi yoludur. Dahası, büyük çiftliklerin ulusallaştırılması, kent nüfusuna gıda ihtiyacını karşılayacak bağımsız bir kaynak sağlamak yolunda, hiç değilse ileriye doğru bir adım olacaktır.

Öte yandan, Ortaçağın angarya uygulamasının hala sömürünün özel biçimlerine yol açtığı ya da kölelik biçimlerinin veya yarıcılık sisteminin vs. hala varolduğu yerlerde, belirli durumlarda köylülere büyük toprak mülklerinin bir kısmını vermek zorunlu olacaktır.

Büyük tarımsal mülklerin görece önemsiz olduğu, kentlerin ihtiyacının karşılanmasında küçük bir rol oynadığı ve bunun tam aksine, toprak elde etmeye hevesli çok sayıda mülk sahibi küçük köylünün bulunduğu ülke ve eyaletlerde, büyük toprak sahiplerinin toprak mülklerinin bölüştürülmesi, köylülüğü devrimin safına kazanmanın en emin yoludur.

Büyük toprak mülklerinin bölüştürüldüğü her yerde, her zaman için kır proleterlerinin çıkarlarına öncelik tanınmalıdır.

---

* *Sovyet çiftlikleri; sov(etskoe) khoz(yaistvo)*

Kırda yaşayan ve tarımda veya tarımla ilgili sanayi işletmelerinde çalışan komünistlerin tümü, tarım işçilerinin örgütlülüklerine katılmalı ve bu örgütlenmelerin içindeki devrimci unsurları birleştirip onlara önderlik etmelidir. Sendikaların olmadığı yerlerde, komünistler sendikaların kurulması için çağrı yapmalıdır. Faşist ve Hıristiyan örgütlenmeleri söz konusu olduğunda, komünistler, ısrarlı ve sürekli bir eğitsel çalışmayla bu karşı devrimci sendikaları dağıtmayı amaçlamalıdırlar. Büyük çiftliklerde, işçilerin çıkarlarını savunmak üzere, fabrika komitelerinin çizgisinde sovyetler kurulmalı, bunlar üretim sürecini denetlemeli ve geniş topraklarda az bakım ve masrafla, az ürün elde edilen tarımın ortaya çıkmasını engellemelidirler. Komünistler, sanayi proletaryasını tarım işçilerine ve tersine olarak tarım işçilerini sanayi proletaryasına destek vermeye çağırmalı, onları sanayideki fabrika komiteleri hareketine kazanmalıdırlar.

Yoksul köylülüğün devrimci hareket için taşıdığı muazzam önem nedeniyle, komünistlerin, ücretli işçiler ve topraksız köylüler arasında görünürdeki çıkar çatışmasını –toprak sahipleri ve zengin köylüler tarafından suni olarak büyütülen bir çatışma- ortadan kaldırmak ve aynı zamanda bu örgütlenmelerin etkinliğini kır ve kent proletaryasının örgütlenmeleriyle sıkı bir ilişki içerisine sokmak amacıyla, yoksul köylülüğün örgütlenmelerine (üretici, tüketici ve kredi kooperatifleri) girmesi ve oraları devrimcileştirmesi gereklidir.

Yalnızca şehirde ve kırdaki tüm devrimci güçlerin birleştirilmesi, kapitalist saldırıya başarıyla karşı koymayı ve savunmadan saldırıya geçerek zafere ulaşmayı olanaklı kılacaktır.

Siyahlar Sorunu

30 Kasım 1922

1- Savaş sırasında ve savaştan sonra sömürge ve yarı sömürge halklar arasında devrimci bir hareket gelişmeye başladı ve bu hareket, dünya sermayesinin egemenliğine hala başarıyla meydan okumaktadır. Bu nedenle, eğer kapitalizm gelişimini sürdürecekse, siyah halkların yaşadığı bölgelerde sömürgeleştirmeyi nasıl yoğunlaştıracağı sorusuna yanıt bulmak durumundadır. Bu sorun giderek güçleşmektedir. Fransız kapitalizmi, savaş öncesi Fransız emperyalizminin gücünün, Sahra Çölü'nü aşan bir demiryoluyla birbirlerine sıkıca bağlanan Fransız-Afrika imparatorluğunun yaratılmasıyla sürdürülebileceğinin açıkça farkındadır. Kendi ülkelerinde on iki milyon siyahı sömürmekte olan Amerikalı finans patronları, Afrika'nın barışçıl istilasına giriştiler. İngiltere'nin, Afrika'daki konumunu sarsabilecek herhangi bir tehditten kendi payına ne denli korktuğu, Güney Afrika'daki grevleri* bastırmak için aldığı pervasızca önlemlerle açıkça ortaya çıkmıştır. Pasifik'teki emperyalist güçler arasındaki çekişme, yeni bir dünya savaşı tehlikesine doğru gelişirken, Afrika'daki emperyalist rekabet de giderek daha fazla tehditkar bir rol oynuyor. Sonuç olarak savaş, Rus devrimi ve Asyalı ve Müslüman halklar arasında güçlü anti-emperyalist

---

* *1922'de Güney Afrika'da altın-madeni sahibi kapitalistler, madenlerde çalışan beyaz işçilerin yerine, daha düşük ücretlerle siyah işçileri geçirmeye karar verdiler. Bunun üzerine beyazların sendikaları genel grev örgütledi. Genel grev daha sonra Rand Grevi olarak tanınacak olan bir ayaklanmaya dönüştü. Burjuva hükümet, ayaklanmaya vahşice müdahale etti. 200 işçi burjuvazinin terörüyle katledildi. Komünist parti beyaz işçilerle siyah işçilere birlik çağrısı yaparak, grev hareketini destekledi.*

başkaldırılar, kapitalizm tarafından Afrika'da ve belki de daha da büyük bir oranda Amerika'da yüzyıllardır ezilmiş ve horlanmış olan milyonlarca siyahın bilincini uyandırmaktadır.

2- Amerikan siyahlarının tarihi, onları, tüm Afrika ırkının kurtuluş mücadelesinde temel bir rol oynamaya hazırlamıştır. 300 yıl önce Amerikan siyahları kendi doğdukları Afrika topraklarından kopartıldılar; gemilerle Amerika'ya taşındılar ve tarif edilemez vahşi koşullarda köle olarak satıldılar. 250 yıl boyunca Amerikalı kahyaların kırbacı altında, hayvan sürüsü muamelesi gördüler. Onların emekleriyle ormanlar temizlendi, yollar inşa edildi, pamuklar toplandı, demiryolları yapıldı, Güney'in aristokrasisi onların emeğinin üzerinde yükseldi. Emeklerinin karşılığı, yoksulluk, cahillik ve aşağılanma oldu. Siyahlar uysal köleler değildi; tarihleri ayaklanmalarla, isyanlarla ve özgürlük için yeraltı mücadeleleriyle doludur, ama kendi kurtuluşları yolundaki tüm çabaları vahşice bastırıldı. Burjuva basını ve dini, siyahların köleliklerini onaylarken, onlar işkenceyle boyun eğmek zorunda bırakıldılar. Ne zaman ki kölelik Amerika'nın kapitalizme doğru tam ve pürüzsüz olarak gelişmesini önleyen bir engel haline geldi; ne zaman ki kölelik, ücretli emeğe dayanan kölelikle çelişmeye başladı, işte o zaman köleliğin terkedilmesi gerekti. İç Savaş, siyahların kurtuluşu için yapılmış bir savaş değildi; Kuzey'in endüstriyel hegemonyasının korunması için verilen bir savaştı ve İç Savaş, siyahları Güney'deki zorla çalışma ile Kuzey'deki ücretli kölelik arasında bir seçim yapmakla karşı karşıya getirdi. "Azad edilmiş" siyahların kanı, alınteri ve gözyaşları Amerikan kapitalizminin kurulmasına yardım etti ve şimdi bir dünya gücü haline gelen ülke, kaçınılmaz olarak Dünya Savaşının içine sürüklendiğinde, Amerikalı siyahlar beyazlarla eşit haklar kazandılar; "demokrasi" uğruna ölmek ve öldürmek için... Dört yüz bin renkli-derili proleter, asker olarak Amerikan ordusuna alındı ve özel siyah alaylarda organize edildi. Savaşın katliamlarından zor bela geri dönmüş olan bu siyah askerler, ırkçı zulüm, linç, katliam, hakların inkar edilmesi, ayrımcılık ve genel bir aşağılanmayla karşılaştılar. Direndiler, ancak kendi insani haklarını savunmaya kalkmalarını pahalıya ödediler. Siyahlara yapılan eziyet, savaştan öncekilerden bile daha yaygın hale geldi ve siyahlar bir kere daha hadlerini bilmeyi öğrendiler. Savaş

sonrası uygulanan şiddet ve zulümle alevlenen başkaldırı ruhu bastırıldı, ama Tulsa'daki* olaylar gibi, insanlık dışı vahşetin yaşandığı durumlar, hala bu başkaldırı ruhunun yeniden parlamasına yol açmaktadır. Bu ve ayrıca Kuzey'deki savaş sonrası sanayileşmenin siyahlar üzerindeki etkisi, Amerikalı siyahları, özellikle Kuzey'dekileri, siyahların kurtuluş mücadelesinin öncüsü durumuna getirmektedir.

3- Komünist Enternasyonal, sömürücülerin saldırılarına karşı direnen sömürülen siyah işçilerin bulunduğunu görmekten son derece kıvanç duymaktadır; çünkü siyah ırkın ve beyaz işçilerin düşmanı bir ve aynıdır: Kapitalizm ve emperyalizm. Siyah ırkın uluslararası mücadelesi, bu ortak düşmana karşı bir mücadeledir. Bu mücadele üzerinde temellenen bir uluslararası siyah hareket örgütlenmelidir; siyahi kültürün merkezi ve siyah protestoların odağı olan Amerika'da, kapitalizmin daha fazla gelişmesi için yedek insan emeği kaynağı olan Afrika'da, Amerikan kapitalizminin hüküm sürdüğü Orta Amerika'da (Kosta Rika, Guatemala, Kolombiya, Nikaragua ve öteki "bağımsız" cumhuriyetler), Amerikan işgaliyle siyah kardeşlerimize uygulanan hayvanca muamelenin bilinçli siyahları ve devrimci beyaz işçileri dünya çapındaki bir protesto için ateşlediği Porto Riko, Haiti, San Domingo ve diğer Karayip adalarında, gelişen sanayileşmenin siyah nüfus üzerinde yarattığı etkilerin her türden ayaklanmaya yol açtığı Güney Afrika ve Kongo'da ve dünya sermayesinin istilasının, yerli nüfusu aktif bir anti-emperyalist hareket başlatmaya sevk ettiği Doğu Afrika'da...

4- Komünist Enternasyonal, siyah halka, kapitalist ve emperyalist zulümden ıstırap çekenlerin yalnızca onlar olmadığını göstermelidir; Avrupa, Asya ve Amerika'daki işçilerin ve köylülerin de emperyalizmin kurbanları olduğunu; emperyalizme karşı siyahların mücadelesinin herhangi bir biçimde tek bir halkın değil, tüm dünya halklarının mücadelesi olduğunu; Hindistan'da ve Çin'de, İran'da ve Türkiye'de, Mısır'da ve Fas'ta, sömürgelerin ezilen, beyaz olmayan halklarının emperyalist sömürücülerine karşı kahramanca savaştıklarını; bu halkların da aynı kötülüklere karşı, yani ırkçı zulme, eşitsizliğe ve sömürüye kar-

2. 1921 yılında ABD'de gerçek bir ırkçı savaşa dönüşen toplu katliamın yapıldığı yer.

şı başkaldırdıklarını ve aynı amaçlar -siyasal, ekonomik ve toplumsal kurtuluş ve eşitlik- için mücadele ettiklerini onlara göstermelidir.

Komünist Enternasyonal, emperyalizmin iktidarına karşı mücadelelerinde tüm dünyanın devrimci işçilerini ve köylülerini temsil etmektedir. O, yalnızca Avrupa ve Amerika'daki köleleştirilmiş beyaz işçilerin örgütü değildir, en az bir o kadar da, dünyanın ezilen, beyaz olmayan halklarının örgütüdür ve bu nedenle de ortak düşmana karşı mücadelelerinde siyah halkın uluslararası örgütlerini teşvik etmeyi ve desteklemeyi kendisine görev sayar.

5- Siyahlar sorunu, dünya devriminin bütünleyici ve ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir. Üçüncü Enternasyonal, renkli derili Asya halklarının proleter devrime ne denli değerli katkılarda bulunabileceğini önceden görmüştür ve o, yarı-kapitalist ülkelerde ezilen siyah kardeşlerimizle işbirliğinin, proleter devrim ve kapitalist iktidarın yıkılması için son derece önemli olduğunun farkındadır. Bu nedenle Dördüncü Kongre, "Sömürge Sorunu Üzerine Tezler"in siyahların durumuna titiz bir biçimde uygulanması konusunda komünistlere özel bir sorumluluk yükler.

6- *a)* Dördüncü Kongre, siyah hareketin kapitalizmi baltalamayı veya zayıflatmayı ya da onun daha fazla yayılmasını önlemeyi amaçlayan tüm biçimlerini desteklemeyi gerekli görür.

b) Komünist Enternasyonal siyahların ve beyazların ırksal eşitliği, eşit ücret ile eşit sosyal ve siyasal haklar için savaşacaktır.

c) Komünist Enternasyonal, siyah işçilerin sendikaya kabulünün yasal olduğu her yerde sendikaları, onları almaya zorlamak için elinden gelen ne varsa yapacaktır ve bunu başarmak için özel bir kampanya açılmasında ısrarcı olacaktır. Eğer bu başarısız olursa, siyahları kendi sendikalarında örgütlendirecek ve birleşik cephe taktiğinin özel bir biçimde kullanmasıyla, onların kabul edilmesini zorlayacaktır.

d) Komünist Enternasyonal, Moskova'da bir uluslararası siyahlar konferansını ya da kongresini toplamak için derhal harekete geçecektir.

KEYK'in Reorganizasyonu ve Genişleyen Görevleri Üzerine Karar

2 Aralık 1922

Dünya Kongresi

Dünya Kongresi, önceden olduğu gibi, her yıl toplanacaktır. Toplantı tarihi, genişletilmiş yürütme tarafından kararlaştırılacaktır. Tüm üye seksiyonlar delege göndermekle yükümlüdür. Delegelerin sayısı Yürütme tarafından belirlenecektir. Masraflar, partiler tarafından karşılanacaktır. Her seksiyonun oy sayısı, üyeliğine ve ülkenin siyasal durumuna uygun olarak Kongre tarafından belirlenecektir. Enternasyonalist, merkeziyetçi proleter partinin ruhuna aykırı olduğundan, bağlayıcı vekalete izin verilemez ve bu, peşinen geçersiz kılınacaktır.

Yürütme

Yürütme, kongre tarafından seçilir; başkan, 24 üye ve on yedek üyeden oluşur. Yürütme'nin en az 15 üyesi sürekli olarak Moskova'da bulunmalıdır.

Genişletilmiş Yürütme

Kural olarak genişletilmiş yürütmenin toplantıları her dört ayda bir kez yapılacaktır. Genişletilmiş Yürütme aşağıdakilerden oluşacaktır.

1-Yürütmenin 25 üyesi;

2- Gençlik Enternasyonali ve Profintern ile şu partilerin her birinden üçer temsilci: Almanya, Fransa, Rusya, Çekoslovakya ve İtalya;

3- İngiltere, Polonya, Amerika, Bulgaristan ve Norveç'ten ikişer temsilci;

4- Oy hakkı olan öteki seksiyonlardan birer temsilci.

Prezidyum, Genişletilmiş Yürütme'nin toplantısına kadar ertelene-

bilecek tüm ilkesel sorunları, toplantıya sunmakla yükümlüdür. Genişletilmiş Yürütme'nin ilk toplantısı Dünya Kongresi'nin hemen ardından yapılacaktır.

Prezidyum

Genişletilmiş Yürütme ilk toplantısında Komünist Gençlik Enternasyonali'nden ve Profintern'den, istişari oy hakkına sahip birer temsilciyi de içerecek olan Prezidyum'u seçer. Prezidyum aşağıdaki şubeleri kuracaktır:

1. Bir Doğu şubesi: Gelecek yılki çalışmasına Yürütme tarafından özel bir dikkat gösterilecektir; Doğu şubesinin başında Prezidyum'un bir üyesi bulunmalıdır. Siyasal çalışmada bu şube Prezidyum'a bağlıdır; onun Orgbüroyla ilişkisi Prezidyum aracılığıyla düzenlenir.

2. Bir örgütlenme şubesi (Orgbüro): İçerisinde en az iki Prezidyum üyesi bulunmalıdır. Orgbüro Prezidyuma bağlıdır.

3. Bir ajitasyon-propaganda şubesi: Yürütme'nin bir üyesinin yönetiminde olacaktır. Bu şube de doğrudan Prezidyum'a bağlıdır.

4. Bir istatistik ve enformasyon şubesi: Orgbüronun altındadır.

Yürütme bunlardan başka şube oluşturma hakkına sahiptir.

Yürütme'nin Üyeleri Arasındaki İşbölümü

Yürütme'nin ve Prezidyum'un üyeleri arasında, açıkça belirlenmiş bir işbölümü olmalıdır. Prezidyum, en önemli ülkelerdeki tek tek seksiyonların çalışmalarını hazırlamak için, her birine sorumlu bir irtibat görevlisi atayacaktır. Genel olarak bu yetkili, Yürütme'nin, ya da mümkünse Prezidyum'un bir üyesi olacaktır. Yürütme'nin ya da Prezidyum'un üyesi olmayan irtibat yetkilileri, bir Prezidyum üyesinin gözetiminde çalışır.

Prezidyum, bir genel sekreterin yönetimi altında çalışan bir genel sekreterlik örgütleyecektir. Yürütme tarafından genel sekretere iki yardımcı verilecektir. Sekreterlik bağımsız bir siyasal örgüt işlevine sahip değildir, yalnızca Prezidyum'un bir yürütme organıdır.

Yürütme'ye, her bir ülkenin koşullarını ve durumunu göz önünde tutarak, tüm partilerde benzer bir işbölümünün oluşturulmasını gözetmek talimatı verilmiştir.

Temsilciler

Özel durumlarda Yürütme, o ülkeye, seksiyonlardaki en nitelikli yoldaşlar arasından seçilecek bir temsilci gönderecektir. Bu temsilciler Yürütme tarafından en geniş kapsamlı yetkilerle donatılacaktır. Özel durumlarda bu temsilcilerin işlevleri, hakları ve görevleri ve söz konusu partiyle olan ilişkileri, açık bir biçimde yazılı olarak belirtilecektir.

Yürütme, 21 koşulun etkin bir biçimde uygulanışını ve Dünya Kongresi'nin kararlarının yerine getirilmesini, özel bir hassasiyetle denetlemesi için yetkili kılınmıştır. Onun temsilcileri, açık ve kesin bir biçimde bu denetimden sorumlu kılınmalıdır. Temsilciler, çalışmalarının sonuçlarını ayda en az bir kez rapor etmelidirler.

Uluslararası Denetim Komisyonu

Uluslararası Denetim Komisyonu varlığını sürdürecek; işlevleri Üçüncü Dünya Kongresi'nde formüle edildiği gibi kalacaktır. Her yıl Dünya Kongresi, iki komşu ülke seksiyonu belirleyecek, bunların her birinin Merkez Komitesi, kendi üyeleri arasından denetim komisyonunun üçer üyesini seçecektir; seçilen isimler Yürütme tarafından onaylanmalıdır. Dünya Kongresi gelecek yıl için bu görevi, Almanya ve Fransa seksiyonlarına vermiştir.

Teknik Enformasyon Bürosu

Teknik enformasyon büroları olduğu gibi kalmaktadır. Görevleri teknik bilgi ve enformasyon sağlamaktır ve çalışmaları Yürütme'nin kontrolündedir.

"Komünist Enternasyonal"

"*Komünist Enternasyonal*" Yürütme'nin yayın organıdır; yayın kurulu Yürütme tarafından seçilir ve ona bağlıdır.

Yürütme'nin Yayınları

Kongre, tüm komünist yayın organlarının, önceden olduğu gibi, Yürütme'nin tüm dokümanlarını (çağrılar, mektuplar, kararlar, vb.), Yürütme istediği takdirde, derhal yayınlamakla yükümlü olduklarını teyit eder.

Ulusal Partilerin Tutanakları

Bütün seksiyonların merkez komiteleri, tüm toplantılarının tutanaklarını düzenli olarak Yürütme'ye iletmekle yükümlüdürler.

Karşılıklı Temsil

Birbirine komşu ülkelerde bulunan en önemli seksiyonların, birbirlerini bilgilendirmek ve çalışmalarını koordine etmek amacıyla karşılıklı temsili sürdürmeleri arzu edilir. Bu temsilcilerin raporları da Yürütme'ye gönderilecektir. Böylesi temsilcilerin atanmasında, Yürütme'yle görüş birliğine varılması tercih edilir.

Seksiyonların Kongreleri

Genel olarak parti konferansları, ya da genişletilmiş ulusal konseyler, Komünist Enternasyonal'in dünya kongresinden önce toplanacak ve dünya kongresi için hazırlıklarla ve delegelerin seçimiyle ilgilenecektir. Parti kongreleri, dünya kongresinden sonra yapılacaktır. İstisnalar ancak Yürütme'nin rızasıyla olabilir.

Böyle bir prosedür, tek tek seksiyonların çıkarlarının en iyi şekilde korunmasını güvence altına alacak ve aynı zamanda uluslararası hareketin tüm deneyiminin "aşağıdan yukarıya" doğru değerlendirilmesi fırsatını sağlayacaktır.

Bu prosedür aynı zamanda, Komünist Enternasyonal'e, merkezileşmiş bir dünya partisi olarak, tümüyle uluslararası deneyime dayanan talimatların, demokratik merkeziyetçilik yoluyla, "yukarıdan aşağıya" doğru tek tek partilere aktarılması fırsatını da verir.

İstifalar

Kongre çeşitli parti merkezlerindeki tek tek yoldaşların ve bazı üyelerin bütün bir grup olarak istifaları şeklinde yaşanan örnekleri kesin bir biçimde kınamaktadır. Kongre bu istifaları, komünist hareket içindeki en büyük bozgunculuk olarak değerlendirir. Bir komünist partideki her önderlik görevi, o görevi üstlenenlere değil, bir bütün olarak Komünist Enternasyonal'e aittir.

Kongre şunları kararlaştırmıştır: Bir seksiyonun merkezi organlarının seçilmiş üyeleri vekaletlerini ancak Yürütme'nin onayıyla bıraka-

bilirler. Yürütme'yle görüş birliğine varmaksızın bir parti merkezi tarafından kabul edilen istifalar geçersizdir.

İllegal Çalışma

En önemli partilerin bir kısmının, bütün göstergelerin ortaya koyduğu üzere, bir illegalite dönemine yaklaşmakta olduğunu tespit eden Kongre kararına uygun olarak, Prezidyum'a söz konusu partilerin illegal çalışmaya hazırlanması için daha büyük özen göstermesi talimatı verilmiştir. Kongre'den hemen sonra Prezidyum, ilgili tüm partilerle bu konu üzerinde görüş alışverişinde bulunacaktır.

Uluslararası Kadın Sekreterliği

Uluslararası Kadın Sekreterliği, önceden olduğu gibi varlığını sürdürmektedir. Yürütme, bir sekreter atayacak ve onunla uyum içerisinde sonraki örgütsel önlemleri alacaktır.

Gençlik Yürütmesi'nde Temsil Edilme

Kongre, Yürütme'ye, Komintern'in Gençlik Enternasyonali'nde düzenli olarak temsil edilmesi için talimat vermiştir ve bunu, Yürütme'nin gençlik hareketindeki çalışmayı ilerletmesi için önündeki en önemli görevlerden biri olarak ele alır.

Profintern'de Temsil Edilme

Kongre, Yürütme'ye Profintern merkeziyle beraber hareket ederek, iki yapı arasında sağlanacak ilişki biçimleri üzerinde çalışma yapması için talimat verir. O, özellikle içinde bulunduğumuz dönemde, ekonomik mücadelenin en sıkı biçimde siyasal mücadeleye bağlı olduğuna ve dolayısıyla, bu mücadelenin, işçi sınıfının tüm devrimci örgütlerinin güçleri arasında özellikle yakın koordinasyonu gerektirdiğine dikkat çeker.

Tüzüğün Düzeltilmesi

Kongre, İkinci Kongre tarafından kabul edilen tüzüğü onaylar ve bu tüzüğün, alınmış olan kararlar temelinde yeniden tasarlanması ve tamamlanması için Yürütme'ye talimat verir. Bu çalışma ivedilikle yerine getirilmeli, ön hazırlık tartışmaları için tüm partilere sunulmalı ve son olarak da Beşinci Dünya Kongresi'nde onaylanmalıdır.

Uluslararası Komünist Kadınlar Sekreterliği'nin Çalışması Hakkında Karar

27 Kasım 1922

Komünist Enternasyonal'in Dördüncü Kongresi, Yürütme Komitesi'nin (KEYK) yardımcı bir organı olan Berlin'deki Komünist Kadınlar Sekreterliği'nin, değerlendirilen dönem boyunca yürüttüğü çalışmaları onaylar. Uluslararası Komünist Kadınlar Sekreterliği'nin kazanımı; faal bir devrimci hareketin olduğu her ülkede, kadın komünistlerin Komünist Enternasyonal'in seksiyonlarına katılmış olması, partinin çalışmalarında ve mücadelelerinde yer almış olmasıdır. Sekreterlik'in diğer bir kazanımı, komünist ajitasyon ve propaganda çalışması ile örgütsel çalışmanın geniş kadın kitlelerine ulaşmış olması ve onları, emekçi yığınların çıkarları için ve komünizm için mücadeleye çekmiş olmasıdır.

Uluslararası Komünist Kadınlar Sekreterliği, komünist kadınların çeşitli ülkelerdeki işçi kadınlar içinde yürüttüğü çalışmasını uluslararası ölçekte, yani komünist partilerin ve Komünist Enternasyonal'in çalışmaları ve mücadeleleriyle birbirine bağlamaya çalışmıştır. O, farklı ülkelerin komünist partileriyle birlikte, bu partilere katılmış olan kadın komünistler arasındaki enternasyonal bağları genişletebilmiş ve güçlendirebilmiştir. Tüm faaliyeti, Yürütme Komitesi'yle sürekli ve yakın bir ilişki içinde, onun rehberliğinde; ve Komünist Enternasyonal'in dünya kongrelerinde ve Moskova'daki İkinci Uluslararası Komünist Kadınlar Konferansı'nda kararlaştırılan ilkeler ile taktiklere dair ana çizgilere ve kararlara uygun olarak gerçekleşmiştir.

Kadınlar arasında komünist parti çalışmasının özel yöntemlerinin ve bu çalışmayı yürütmek için temel politik kararlar temelinde kurulmuş olan özel örgütlerin (kadın sekreterlikleri, zhenotdeller*, vb.), komünist fikirleri ve sloganları çalışan kadınların geniş çoğunluğu arasında yaygınlaştırmak için yalnızca yararlı değil ama aynı zamanda vazgeçilmez oldukları da kanıtlanmıştır.

Burjuvazinin sınıf egemenliğinin hala hüküm sürdüğü ülkelerde, kadın emekçi ve proleterler arasında yürütülecek sistemli komünist çalışmanın ilk önceliği, yaşamın en basit gereksinimlerini savunmak için kapitalist sömürücülere karşı, burjuvazinin devrilmesi ve proletarya diktatörlüğünün kurulması için mücadele etmek olmuştur. Sovyet ülkelerindeyse, bu çalışma, temel olarak işçi ve köylü kadınları ekonomik ve toplumsal hayatın tüm yönlerine dahil etmek, onları proleter devletin inşasına katmak ve bu görevleri yerine getirmeleri için onları eğitmek üzerine yoğunlaştırılmıştır. Dünya devrimi tarafından yaratılan ilk işçi devleti olarak Sovyet Rusya'nın uluslararası önemi şu anlama gelir: (Sovyet Rusya'da -*ç.n.*) Kadınlar arasındaki komünist çalışma, proletaryanın iktidarı henüz hala ele geçirmek zorunda olduğu - ki bu, toplumun komünist dönüşümü için önkoşuldur- ülkelerin tümündeki Komünist Enternasyonal seksiyonları için bir örnek oluşturması nedeniyle, çok büyük bir önem kazanmaktadır. Kadınlar arasındaki komünist çalışma için özel örgütlerin gerekliliği ve değeri, yeni ve alışılmadık koşullarda önemli ve başarılı bir çalışma yürütmüş olan Kadınlar Sekreterliği'nin Doğu'daki faaliyetiyle de kanıtlanır. Ne yazık ki, Komünist Enternasyonal'in Dördüncü Dünya Kongresi şunu teslim etmek durumundadır ki, bazı seksiyonlar, kadınlar arasındaki komünist çalışmaya tutarlı bir destek verme sorumluluğunu yerine getirmekte ya tamamen başarısız olmuş ya da yalnızca kısmen yerine getirebilmiştir. Bugüne kadar bu seksiyonlar, ya kadın komünistleri partide örgütlemek için hazırlık yapmayı, ya da kadın kitleleriyle bağlar kurmak ve onlar arasında çalışmak için yaşamsal önemde olan parti örgütlerini kurmayı başaramamışlardır.

Dördüncü Kongre, söz konusu partilerin, bu ihmallerini mümkün

* *Kadın bürosu*

olduğunca hızlı bir biçimde telafi etmeleri konusunda ısrar etmektedir. O, kadınlar içindeki komünist çalışmayı geliştirmek için, bu çalışmanın büyük önemini göz önünde bulundurarak, Komünist Enternasyonal'in her seksiyonunu yapabileceklerinin tümünü yapmaya çağırır. Proleter birleşik cephe, kadınların etkin ve bilinçli katılımı olmadan gerçekleştirilemez. Belirli koşullarda, eğer komünist partiler ile çalışan kadınlar arasında doğru ve sıkı bağlar varsa, kadınlar proleter birleşik cephenin ve kitlesel devrimci hareketlerin öncüleri haline gelebilirler.

Komünist Enternasyonal, komünizmin inşası ve burjuvazinin sınıf egemenliğine karşı savaşım için hazırlanmak üzere tüm güçleri birleştirmeli ve istisnasız olarak proletaryanın tüm kesimlerinde devrimci bilinci geliştirmelidir.

Komünist Gençlik Enternasyonali Hakkında Karar

2 Aralık 1922

1. Komünist Enternasyonal'in Üçüncü Kongresi'nin kararlarına uygun olarak, Komünist Gençlik Enternasyonali'nin İkinci Dünya Kongresi, Komünist Gençlik Örgütlerinin komünist partilerin siyasal otoritesi altına alınması ve Komünist Gençlik Enternasyonali'nin dar anlamda politik ve içe kapalı öncü örgütlerini, işçi sınıfının faaliyeti çerçevesinde ve komünist partilerin siyasal önderliği altında, tutarlı bir biçimde işçi gençliğin çıkarlarını savunmayı amaçlayan geniş kitle örgütlerine dönüştürmeyi kararlaştırdı. Bununla birlikte, Komünist Gençlik Örgütleri hala siyasal örgütler olarak kalmayı ve faaliyetlerini siyasal mücadeleye yöneltmeyi sürdürmeliydiler. İşçi gençliğin geniş kitlelerinin içine girmenin ve onları kazanmanın en önemli ve doğrudan yolunun, işçi gençliğin günlük ekonomik talepleri için ve burjuva militarizmine karşı mücadele olduğu kabul edildi. Yeni görevlerin yerine getirilmesi için gençlik örgütlerinin örgütsel yöntemlerinin ve tüm faaliyetlerinin yeniden yapılandırılması ihtiyacı bir talep olarak ortaya kondu. Hareketin dışında kalan gençlik kesimi arasında kitlesel eğitim ve kültürel çalışma yapma gereksiniminin yanında, özellikle gençlik örgütleri içerisinde tutarlı ve sürekli bir komünist eğitsel, kültürel çalışmanın yapılması ihtiyacı kabul edildi.

Uzun ve zor bir çalışmayla başarıya ulaşabilecek olan İkinci Dünya Kongresi'nin kararlarının yerine getirilmesi sırasında, öne koyulan görevlerin birçok örgüt için yeni ve alışılmadık oluşu, ekonomik krizlerin bir kısım üyeler üzerindeki olumsuz etkisi (yoksullaşma, işsizlik)

ve bazı örgütlerin üye sayılarının azalmasına ve yeraltına çekilmesine yol açan gerici saldırılar şeklinde ortaya çıkan zorluklarla karşı karşıya gelindi. Devrimci dalganın geri çekilme döneminde olmasının ve genel olarak işçi sınıfı içerisindeki militan ruh halinin zayıflamasının da, son zamanlarda siyasetle daha az ilgilenme eğilimi gösteren işçi gençlik üzerinde olumsuz bir etkisi oldu. Bunun yanında, burjuvazi ve sosyal demokratlar işçi gençliği etki altına alma ve örgütlendirme çabalarını artırdılar. Komünist Gençlik Enternasyonali'nin İkinci Dünya Kongresi'nden bu yana, tüm Komünist Gençlik Örgütleri komünist partilerin otoriteleri altına girdiler; ancak bu partiler ve gençlik arasındaki ilişkiler genel olarak henüz uluslararası kongrelerin kararlarının çizgisine ***getirilmedi***. Özellikle, partilerin, gençlik örgütlerinin çalışmalarına vermeleri gereken destek çoğu kez yetersiz kaldı. Komünist Gençlik Enternasyonali'nin son birkaç ay içindeki çabaları, komünist gençlik örgütlerinin çoğunun, ***İkinci Dünya Kongresi'nin kararlarının çizgisinde yeniden örgütlendirilmesi doğrultusunda önemli pratik adımlar atmasına yol açtı*** ve sonuç olarak, gençlik örgütlerinin kitlesel örgütlere dönüşmelerinin önemli ön koşulları oluşturuldu. Ayrıca, bazı ülkelerdeki komünist gençlik örgütleri, gelişimi içinde örgütlerin geniş kitleler üzerinde etki kurmalarına yardımcı olacak bir eylem sürecini başlatmış durumdadırlar: Onlar işçi gençliğin radikal ekonomik ve siyasal taleplerinin propagandasını yapmaya başlamıştır ve aynı zamanda da bir dizi kampanyayı, hatta bazı militan eylemleri örgütlemekte ve yürütmektedirler.

Bununla birlikte, komünist gençlik örgütleri, ne sayıları ve kitlelerle temasları bakımından ne de kitlelere önderlik etme ve onların üzerinde sürekli bir etki kurma bakımından, henüz kendilerini kitle örgütleri haline getirmeyi başaramamışlardır. Bu, önemli görevlerin hala önümüzde durduğu anlamına gelmektedir.

2. İşçi gençlik aynı zamanda kapitalist saldırganlığın darbelerinden fena halde etkilenmiştir. Ücret kesintileri, işgününün uzatılması, işsizlik ve işyerlerindeki sömürü, onlar üzerinde yetişkin işçilerde olduğundan daha yıpratıcı bir etki yapmakta ve yaşamlarını daha da güç bir hale getirmektedir. Bu durumda işçi gençlik, yetişkin işçilere karşı saldırıda bir silah haline gelmekte; ücretleri düşürmede, yetişkinler arasın-

daki işsizliğin artmasında ve grev kırıcılığında kullanılmaktadır. İşçi sınıfının tümüne zarar veren böyle bir durum, işçi gençliğin çıkarlarını görmezden gelen, hatta bunları feda eden ve genç işçi kitlelerini yetişkinlerin mücadelesine yabancılaştıran reformist sendika bürokrasisinin ihaneti tarafından desteklenmekte ve teşvik edilmektedir. Dahası, bürokrasi çoğu kez genç işçilerin sendikalara katılmasını önlemektedir. Burjuva militarizminin büyümesi, kapitalizm için askerlik hizmeti yapmaya zorlanan ve yazgıları, yaklaşan kapitalist savaşlarda topun ağzına sürülecek mermi olmak olan genç işçi ve köylülerin acılarını artırmaktadır. Gericilik özellikle Avrupa gençliğini, komünist partilerin var olduğu yerlerde bile komünist örgütler kurma hakkından çoğu zaman yoksun bırakarak cendere içine almıştır.

Şu ana kadar, her iki sosyal demokrat gençlik enternasyonali de işçi gençliğin yoksullaşmasının pasif gözlemcileri olarak kaldılar ve kendi aralarında bir blok oluşturarak, kitlelerin, yetişkin işçileri ve tüm işçi gençliği bir araya getirecek, uygun bir biçimde örgütlenmiş, ortak mücadele isteklerini bastırmaya çalıştılar. Bu blok, yalnızca ezilmiş gençlik kitlelerini mücadeleden ve tüm işçi gençliğin birleşik cephesinden saptırmak amacıyla değil, ama aynı zamanda Komünist Enternasyonal'e karşı doğrudan bir hareket olarak oluşturuldu ve sosyal demokrat gençlik enternasyonallerinin yakın gelecekte gerçekleşmesi beklenen birleşmesinin yolunu açtı.

Komünist Enternasyonal, genç ve yetişkin işçilerin birleşik cephesinin hayati bir gereksinim olduğunu ilan eder; komünist partileri ve işçileri her yerde, militan bir şekilde işçi gençliğin taleplerinin desteklenmesine ve kapitalist saldırganlığa, burjuva emperyalizmine ve gericiliğe karşı mücadeleye çağırır.

Komünist Enternasyonal, Komünist Gençlik Enternasyonali'nin önderlik ettiği, tüm işçi sınıfının birleşik cephesi adına, işçi gençliğin birleşik cephesini kurma mücadelesini, genç ve yetişkin işçilerin birleşik cephesi yaratma mücadelesini ve ayrıca KGE'nin önderlik ettiği temel talepler için mücadeleyi selamlar, bu mücadelelere tam desteğini ilan eder. İşçi gençliği açlık derecesinde yoksulluğa mahkum etmekle tehdit eden ve kaçınılmaz şekilde onları çaresiz kurbanlar gibi militarizmin ve gericiliğin pençelerine bırakacak olan kapitalist saldırılar,

tüm işçi sınıfının sarsılmaz, birleşik direnişiyle karşılanmalıdır.

3. Komünist gençlik hareketi, kitleleri kazanma ve eğitmedeki çalışmasının ve görevlerinin üstesinden gelmek için, komünist partilerin yakın ilgisini ve aktif desteğini sağlamalıdır.

Parti ve gençlik arasında her alanda yakın işbirliği tesis edilerek ve komünist gençlik örgütünün partinin siyasal yaşamına sürekli katılımıyla, komünist gençlik hareketinde siyasete karşı canlı bir ilginin ve siyasal yeteneğin gelişmesi teşvik edilmelidir. Bu nitelikler, komünist partinin çalışması ve mücadelesi için, Komünist Enternasyonal'in kararlarının yerine getirilmesi için olmazsa olmazdır; sağlıklı bir komünist gençlik hareketinin temelini oluştururlar. Komünist partiler genç komünistlere örgütsel yardımda bulunmalıdırlar. Onlar daha genç olan üyelerini komünist gençlik içinde çalışmaya yönlendirmeli ve genç parti üyelerini delege olarak görevlendirerek ve propaganda aracılığıyla, parti örgütlerinin var olduğu her yerde gençlik örgütlerini kurmalıdırlar. Şu anda Komünist Gençlik Örgütleri faaliyetlerini işçi gençlik kitlelerine yeniden yönlendirme göreviyle karşı karşıya bulunduğundan, komünist partiler fabrikalarda komünist gençlik gruplarının (hücreler, parti grupları) ve sendikalarda benzer parti gruplarının kurulmasını ve işlev kazanmasını özellikle teşvik etmelidirler. Tüm parti ve gençlik organları (hücreler, yerel gruplar, bölge komiteleri, merkez komiteleri, kongreler, parti grupları vb.) arasında karşılıklı temsil ilişkisi kurulmalıdır.

Komünist Gençlik Örgütleri, genç işçi kitlelerinin içine kök salmalı ve ekonomik alandaki propagandalarını artırarak, işçi gençliğin sorunlarını ve yaşam koşullarını gündeme getirerek ve çıkarlarını kesintisiz ve sürekli biçimde savunarak, onları yetişkin işçilerin yanında mücadeleye girmeye teşvik etmelidirler. Bunun için komünist partiler, bu hücrelerde ve parti gruplarında, fabrikalarda, okullarda ve sendikalarda komünist gençliğin çalışmasına mümkün olan her desteği vermelidirler; aynı biçimde, sendikalarda komünist gençlik üyeleriyle komünist parti üyeleri arasında yakın işbirliği kurulması temel bir noktadır. Sendikalarda, parti üyeleri genç işçilerin ve çırakların sendikalara eşit koşullarla alınmalarını, onlar için üyelik aidatlarının azaltılmasını ve sendika faaliyetlerinde, örneğin ücret sözleşmeleri vb. konularda, genç

işçilerin taleplerine de kulak verilmesini ve bunların dikkate alınmasını özellikle gözetmelidirler. Buna ek olarak, komünist parti onların eylemlerini duyurarak ve bunlara aktif destek vererek, kendi günlük mücadelesinin hedefleri arasına onların taleplerini de katarak, genç komünistlerin ekonomik ve sendikal çalışmalarına yardım etmelidir.

Emperyalist savaşın artan tehdidi ve gericiliğin büyümesi karşısında, komünist partiler komünist gençlik örgütlerinin anti-emperyalist mücadelesine en büyük desteği vermeli, aktif ve kurucu bir önderlik sağlamayı üstlenmelidir. Komünist Gençlik Örgütleri, işçi sınıfının gericiliğe karşı savunmasında partinin en militan dövüşçüleri olmalıdır.

Komünist gençlik örgütünün geniş bir kitle örgütüne dönüşmek için yeniden yapılandırılması, komünist eğitim çalışmasının son derece önemli hale gelmesi demektir. Bir kez kitleler kazanıldığında onlara komünist çalışma ve eğitim sağlamak mutlak surette temel bir görevdir. Komünist Gençlik Örgütlerinin eğitim çalışması özel ve bağımsız bir örgütlenme gerektirir ve bu çalışma sistemli bir biçimde yürütülmelidir. Parti, eğitim çalışmasına katkıda bulunacak eleman ve malzeme sağlamak, genç komünistler için okullar ve dersler örgütlenmesine yardım etmek, parti okullarında genç komünistler için yer ayırmak ve parti yayınlarının programına gençliğe yönelik yayınları da almak yoluyla, gereken desteği sağlamalıdır.

Kongre, gerek gençlik hareketinin sorunları üzerine düzenli ekler ve bölümler yayınlayarak, gerek bir bütün olarak genç işçilerin yaşamları ve mücadeleleriyle ilgili sorunlar üzerine sürekli yazılı tartışmalarla, parti basınının komünist gençlik örgütlerinin mücadelesini desteklemek için şimdiye kadar olduğundan daha fazla çaba sarf etmesi gereğini dikkate almaktadır.

Çabalarının, her defasında yetişkin işçilerin ve devrimci işçi gençliğin sınıf bilinçli direnişiyle karşılaştığını anlayan burjuva dünyası, işçi sınıfının çocuklarının bilincini zehirlemek ve onları sınıflarına yabancılaştırmak için özel bir gayret göstermektedir. Bu nedenle komünist çocuk gruplarının örgütlenmesine ve teşvik edilmesine büyük önem verilmelidir. Parti, bu çalışmanın yürütülmesi için kaynak açısından katkıda bulunup, çocuk gruplarının merkezine katılarak bu çalışmayı desteklemeliyse de, bu gruplar örgütsel olarak gençliğin kont-

rolü ve önderliği altında olmalıdır. Parti, bazı ülkelerdeki komünist gençlik örgütleri tarafından zaten başlatılmış olan, çocuklar için komünist gazeteler yayınlanmasını da teşvik etmelidir.

Gericiliğin komünist hareketi yeraltına sıkıştırdığı ülkelerde komünist gençlik ve parti arasında özellikle yakın işbirliği kurulmalıdır.

İşçi gençlik kitlesini kazanma amacını taşıyan bir komünist çalışmanın kendine özgü önemini vurgulayan Dördüncü Kongre, içinde bulunduğumuz dönemde Komünist Gençlik Enternasyonali'nin özel değerine işaret ederek, onu Komünist Enternasyonal'in bugünkü en militan kavga yoldaşı ve gelecek için yedek gücü olarak selamlar.

Eğitim Alanında Komünist Parti Faaliyeti

5 Aralık 1922

I-

1. ***Marksizm düşüncesi üzerine eğitsel çalışma*** tüm komünist partiler için temel bir görevdir. Böyle bir eğitsel çalışmanın amacı, parti üyelerinin ve kadrolarının eğitim faaliyetini geliştirmek ve güçlendirmektir. Kadrolar, genel anlamda Marksist dünya görüşünün temel ilkelerini genel olarak öğrenmenin yanı sıra, özel faaliyet alanları için gerekli olan bilgiyi de edinmelidirler.

Partinin bütünsel faaliyetinin tamamlayıcı ve ayrılmaz bir parçası olduğundan, komünist eğitim çalışması bütünüyle partinin merkezi denetimi altına alınmalıdır. Devrimci işçilerin eğitiminin, şimdiye dek büyük ölçüde komünist partilerin dışındaki özel örgütlenmelerin elinde bulunduğu ülkelerde, parti kontrolünün sağlanması için komünistler tarafından bu örgütlerin içinde sistemli bir çalışma yapılmalıdır.

Bir bütün olarak partinin eğitim faaliyetinin denetlenmesi ve yönlendirilmesi için, her komünist partinin merkez komitesine bağlı bir ***"eğitim sekreterliği"*** kurulmalıdır. Parti denetimi altında olmayan proleter eğitim örgütlerinde (işçi eğitim dernekleri, proleter üniversiteleri, proletkült*, emek okulları vb.) çalışan tüm parti üyeleri, parti organlarının denetimi altına girmeli ve onların direktiflerini yerine getirmelidir.

Partinin komünist eğitim faaliyetini, fırsatların ve koşulların izin verdiği ölçüde geliştirmek için ***merkezi ve yerel parti okulları, gündüz***

* *Devrimin ilk yıllarında ortaya çıkan, burjuva sanatını reddeden ve proleter bir kültür yaratmayı hedefleyen Rus edebiyat ve sanat hareketiydi; Buharin ve Lunaçarski (1917-1929'da Sovyet Eğitim Komiseri) tarafından da desteklendi.*

ve akşam sınıfları oluşturulmalı, çeşitli gruplar ve örgütlenmiş kütüphaneler vb. için öğretmenler ve konuşmacılar davet edilmelidir.

Parti, komünist gençlik örgütüne, onun eğitim alanındaki bağımsız çalışması için maddi ve manevi destek vermelidir. Komünist gençlik örgütü, parti tarafından eğitim çalışması sorunu üzerine düzenlenen her toplantıya katılma hakkına sahip olmalıdır.

Bu çalışmaya ilişkin ayrıntılı talimatlar, Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesi'ne bağlı eğitim seksiyonu tarafından kesin ve açık olarak belirtilmelidir.

Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesi'nin bir bölümü olarak, bir uluslararası eğitim seksiyonu kurulmaktadır. Onun temel görevi, komünist eğitsel çalışma sorununu ortaya koymak ve aydınlatmak, parti dışındaki proleter eğitim örgütlerinin çalışmasını koordine etmektir. Bu görev, uluslararası deneyimlerin toparlanmasını ve deneyim alışverişini; farklı ülkelerde faaliyetin yeni yöntemlerinin uygulanmasını; el kitaplarının, eğitim kitaplarının, diğer malzemelerin derlenmesini ve yayınlanmasını; tek tek ülkelerde eğitim alanında ortaya çıkan tüm özgün sorunların ele alınmasını kapsar. Uluslararası eğitim seksiyonu, aynı zamanda, komünist partilerin ve Komünist Enternasyonal'in okullardaki ve genel olarak eğitimdeki politikalarıyla ilgili malzemelerin geliştirilmesi ve hazırlanmasından da sorumludur.

Rusya'daki Sosyalist Akademi, Marksizm kavrayışının geliştirilmesi ve pratik bir komünist eğitim sağlanması amacıyla, Komünist Enternasyonal'in çeşitli seksiyonlarından gelen yoldaşlar için uluslararası hazırlık kursları ve öteki benzer oluşumları örgütlemektedir.

II. Ajitasyon Çalışması

1. Her parti üyesi, partili olmayan işçiler arasında ajitasyon çalışması yürütmelidir. Ajitasyon, işçilerin bulunduğu her yerde ve her zaman yapılabilir: Fabrika ve her türlü işyerinde, sendikalarda, kitle gösterilerinde, spor kulüpleri, korolar, kiracı dernekleri, kooperatifler vb. dahil işçilerin tüm kulüp ve derneklerinde, halkın eğlence mekanlarında, işçi lokantalarında, demiryolu seferlerinde, köylerde vs. Ajitasyonun mümkün olan en etkin biçimi, evleri teker teker ziyaret etmektir.

2. Böyle bir ajitasyon çalışmasının başlangıç noktası her zaman

için, işçileri örgütlü sınıf mücadelesine yönlendirme amacıyla, onların yaşam koşullarının somut gereksinimleriyle ilgili olmalıdır. Onları, kendilerine anlaşılmaz gelen komünist ilke ve talepleri dinlemeye zorlama girişiminde bulunulmamalı; ajitatör, insanları proletaryanın temel talepleri için, kapitalistlere karşı ve burjuva sistemin tüm bozukluklarına karşı mücadele etmeye çağırmalıdır.

3. Komünistler, kapitalistlere ve burjuva sınıfın ekonomik düzenine karşı koyan devrimci işçi hareketine aktif bir biçimde katılmalıdırlar. Onların önceliği, kişisel çıkarları bir yana bırakarak ve yoldaşlarına ajitasyonun nasıl yapılacağı konusunda bir örnek oluşturarak, işçilerin çıkarları için mücadele etmektir.

4. Partinin yürütme komitesi, düzenli ajitasyon çalışmasında tüm parti üyelerinin uygulaması gereken pratik direktifler yayınlayarak yerel grupları donatmalıdır. O aynı zamanda, seçim kampanyaları, hayat pahalılığına karşı ve vergi indirimleri için kampanyalar, işsizler hareketi, sanayi sovyetleri hareketi ve parti faaliyetlerinin diğer biçimleri gibi, rutin olmayan kampanyalarla ilgili ajitasyon çalışması için de özel direktifler yayınlamalıdır. Verilen her direktifin bir nüshası Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesi'ne gönderilmelidir.

5. Her parti üyesi, örgütlerindeki uygun kişilerden ajitasyon çalışmasının nasıl yürütülmesi gerektiği konusunda yeteri kadar tam ve somut bilgi sağlamasını isteme hakkına sahiptir. Bu şekildeki yol gösterici bilgilerin, komünist hücre ve işçi gruplarının, "on'lu gruplar"ın ve parti gruplarının önderlerine aktarılması ve bunların nasıl uygulandığının gözlenmesi özellikle önemlidir. Grup liderlerinin bulunmadığı yerlerde, yerel gruplar, bu çalışmanın denetlenip yönlendirilmesi için özel ajitatörler seçmelidirler.

6. Bu kış boyunca, tüm parti üyeleri hakkında, aşağıdaki soruların cevaplarını içeren bir rapor hazırlanmalı ve parti örgütlerine gönderilmelidir:

i) Parti üyesi, partili olmayan işçiler arasında ajitasyon çalışmasını nasıl yürütmektedir?

a. düzenli olarak

b. ara sıra

c. hiç yürütmemektedir.

ii) Parti üyesi öteki parti çalışmalarını nasıl yürütmektedir?
a. düzenli olarak
b. zaman zaman
c. hiç yürütmemektedir.

Parti yürütme komitesi, KEYK'e danışarak, tüm yerel gruplara, yukarıda sorulan sorulara nasıl açık yanıtlar alınabileceğini açıklayan bir genelge göndermelidir.

Bölge konseyleri ve yerel gruplar, bu raporların hızlı bir biçimde tamamlanması için gerekeni yapmalıdır. Parti yürütme komitesi, sonuçları KEYK'e gönderecektir.

III. Partilerin ve Komünist Enternasyonal'in Önemli Kararları Hakkında Üyelerin Bilgilendirilmesi

1. Komünist Enternasyonal'in tüm üyeleri, yalnızca kendi partileri tarafından alınan önemli kararlar hakkında değil, aynı zamanda Komünist Enternasyonal tarafından alınan önemli kararlar hakkında da bilgilendirilmelidir.

2. Kış boyunca tüm seksiyonlar ve gruplar, tüm parti üyelerinin en azından kendi partilerinin programlarını, Komünist Enternasyonal'e katılmanın yirmi bir koşulunu ve Komünist Enternasyonal'in özellikle kendi partilerini ilgilendiren her kararını bilmesini sağlamak için gereken adımları atmalıdırlar. Tüm bu sorunlarda temel bir bilgiye sahip olduklarından emin olmak için, parti üyeleri sınanmalıdır.

3. Tüm sorumlu parti kadroları, Kongre tarafından alınan her önemli taktik ve örgütsel karardan haberdar olmalıdır; bilgileri sınanmalıdır. Bunun, aynı zamanda sıradan parti üyeleri için de sağlanması, zorunlu olmasa bile arzu edilen bir şeydir.

4. Her bir ulusal seksiyonun yürütme komitesi, tüm yerel gruplara bu kararların pratiğe geçirilmesi için talimatlar göndermelidir. Parti yürütme komitesi, bahar döneminde, KEYK'e bu alandaki parti faaliyeti hakkında bir rapor sunmalıdır.

Rus Devrimi'nin Beş Yılı ve Dünya Devriminin Geleceği

Komünist Enternasyonal Dördüncü Kongresi'ne Rapor

V.İ. Lenin

13 Kasım 1922

Yoldaşlar! Konuşmacılar listesinde baş raportör olarak gösteriliyorum, fakat uzun süren hastalığımın ardından, uzun bir rapor sunamayışıma anlayış gösterirsiniz umarım. Sadece en önemli sorunlara bir giriş yapabilirim. Konum son derece sınırlı olacak. "Rus Devrimi'nin Beş Yılı ve Dünya Devrimi'nin Perspektifleri", genel olarak bir konuşmacının tek bir konuşmada tüketemeyeceği kadar kapsamlı ve uzun bir konudur. O nedenle, bu konunun küçük bir bölümünü, yani "Yeni Ekonomik Politika" sorununu ele alıyorum. Sadece bu küçük bölümü, şimdi en önemli sorunun ne olduğunu sizlere anlatmak için bilerek seçtim -her halükarda bu benim için en önemli, çünkü şu an bunun üzerine çalışıyorum.

Bu yüzden, Yeni Ekonomik Politika'ya nasıl başladığımız ve bu politikayla hangi sonuçlara ulaştığımız üzerine konuşacağım. Kendimi bu sorunla sınırlarsam, belki size bu konuya ilişkin bir genel bakış ve genel bir fikir vermeyi başarabilirim.

Yeni Ekonomik Politika'ya nasıl geldiğimizle başlayacak olursam, 1918 yılında yazdığım bir makaleye dayanmam gerekecek. 1918 başında kısa bir polemikte, devlet kapitalizmine karşı nasıl tutum almamız gerektiği sorununa değinmiştim. O zamanlar şöyle yazmıştım:

"Sovyet Cumhuriyetimizdeki bugünkü (yani o zamanki) duruma kıyasla devlet kapitalizmi ileriye doğru bir adım olacaktır. Eğer Cumhuriyetimizde, aşağı yukarı altı ay içinde devlet kapitalizmi kurulmuş olsaydı, bu büyük bir başarı ve bir yıl içinde ülkemizde sosyalizmin kalıcı sağlamlıkta bir dayanak noktasına sahip olacağının ve yenilmez hale geleceğinin en emin garantisi olurdu."

Bu elbette, bugünkünden biraz daha akılsız olduğumuz bir zamanda söylenmişti, fakat bu sorunlarla uğraşmayı beceremeyecek kadar akılsız da değil.

Yani ben 1918'de Sovyet Cumhuriyeti'nin o zamanki ekonomik duruma kıyasla devlet kapitalizminin ileriye doğru bir adım olacağı görüşündeydim. Bu pek tuhaf, hatta belki de saçma geliyor, çünkü Cumhuriyetimiz o zaman da zaten sosyalist bir cumhuriyetti; o sıralar her gün büyük bir aceleyle -belki de aşırı bir aceleyle-, ancak sosyalist önlemler olarak adlandırılabilecek bir sürü ekonomik önlemler alıyorduk. Buna rağmen ben o zaman, Sovyet Cumhuriyeti'nin o zamanki ekonomik durumuna kıyasla devlet kapitalizminin ileri bir adım oluşturduğu görüşündeydim ve bu düşünceyi Rusya'nın ekonomik yapısının temel unsurlarını sayarak açıkladım. Bu unsurlar görüşümce şunlardı: "1) Tarımın ataerkil, yani en ilkel biçimi; 2) küçük meta üretimi (tahıl ticareti yapan köylülüğün çoğunluğu da bu kategoriye girer); 3) özel kapitalizm; 4) devlet kapitalizmi ve 5) sosyalizm." Bütün bu ekonomik unsurlar o zamanki Rusya'da mevcuttu. Önüme bu unsurların birbiriyle ilişkisini açıklama ve sosyalist olmayan unsurlardan birinin, yani devlet kapitalizminin sosyalizmden daha üstün olup olmadığını aydınlatma görevini koydum. Tekrar ediyorum: Sosyalist bir cumhuriyet olduğunu ilan eden bir cumhuriyette, sosyalist olmayan bir unsurun sosyalizmden daha üstün sayılması, daha yüksek bir şey olarak kabul edilmesi herkese son derece tuhaf gelecektir. Fakat Rusya'nın ekonomik yapısını türdeş ve hayli gelişmiş bir şey olarak kesinlikle değerlendirmediğimizi, Rusya'da sosyalist biçimin yanı sıra ataerkil tarıma, yani tarımın en ilkel biçimine de sahip bulunduğumuzun tam olarak bilincinde olduğumuzu anımsarsanız, mesele anlaşılır hale gelecektir. Peki devlet kapitalizmi bu koşullarda nasıl bir rol oynayabilirdi?

Sonra, kendi kendime bu unsurlardan hangisinin hakim olduğu sorusunu sordum. Bir küçük-burjuva ortamda, küçük-burjuva unsurun hakim olduğu açıktır. O zamanlar küçük-burjuva unsurun hakim olduğunun farkındaydım; başka türlü düşünmek olanaksızdı. O zaman kendime sorduğum soru -bugünkü sorunla ilgisi olmayan özel bir tartışmadaydı- şuydu: Devlet kapitalizmine karşı tutumumuz ne olmalıdır? Yanıtım şu olmuştu: Sosyalist bir biçim olmamasına rağmen, devlet

kapitalizmi, bizim için ve Rusya için varolandan daha elverişli bir biçim olacaktır. Peki bu neyi gösterir? Bu, sosyal devrimi henüz başarmış olmamıza rağmen, bizim sosyalist ekonominin ilk adımlarını ya da ilkelerini abartmadığımızı gösterir. Aksine, daha o zamanlar şu konuda kafalarımız bir ölçüde netti: Evet, önce devlet kapitalizmine ve ancak ondan sonra sosyalizme ulaşsak daha iyi olacak.

Bunu özellikle vurgulamam gerekiyor, çünkü öyle sanıyorum ki ancak buradan hareketle, birincisi, şu anki ekonomik politikanın ne olduğu açıklanabilir ve ikincisi, buradan Komünist Enternasyonal için de önemli pratik sonuçlar çıkarılabilir. Önceden hazırlanmış bir geri çekilme planına sahip olduğumuzu söylemek istemiyorum. Durum böyle değildi. Bir polemikte yazılmış bu kısa satırlar, o sıralar kesinlikle bir geri çekilme planı değildi. Burada örneğin ticaret serbestliğinden -çok önemli bir nokta ve devlet kapitalizmi için temel öneme sahip- hiç söz edilmez. Yine de burada genel, belirsiz de olsa bir geri çekilme fikri vardı. Sadece ekonomik yapısı itibariyle son derece geri kalmış olan ve bu durumu bugün de süren bir ülke açısından değil, aynı zamanda Komünist Enternasyonal ve Batı Avrupa'nın ileri ülkeleri açısından da dikkatimizi buraya yöneltmemiz gerektiğine inanıyorum. Örneğin şu anda bir programı hazırlamakla uğraşıyoruz. Bana göre yapacağımız en iyi şey, bütün programlar üzerine genel bir tartışma düzenlemek, programları ilk biçimleriyle ele almak ve yayımlamak, fakat hemen bu yıl nihai olarak kararlaştırmamak olacaktır. Neden? Öncelikle elbette ki şu; çünkü bunların hepsini yeterince ayrıntılı biçimde düşünüp taşındığımızı zannetmiyorum ve çünkü olası bir geri çekilme ve bu geri çekilmeye hazırlanma sorununu neredeyse hiç düşünmedik. Oysa bu, kapitalizmin yıkılması ve dev zorluklarıyla sosyalizmin kurulması gibi dünya çapındaki temel değişiklikler göz önüne alındığında, mutlaka dikkatimizi yöneltmemiz gereken bir sorundur. Sadece doğrudan saldırıya geçtiğimiz ve muzaffer olduğumuz zaman nasıl davranacağımızı bilmemiz yetmez. Devrimci dönemlerde bu o kadar da zor değildir, fakat bu o kadar önemli de değildir, en azından tayin edici değildir. Devrim sırasında düşmanın şaşkınlığa düştüğü anlar hep olur; ve ona böyle bir anda saldırırsak kolay bir zafer kazanabiliriz. Fakat bu henüz hiçbir şey demek değildir, çünkü düşmanımız, eğer yeterli dayanma gücüne sa-

hipse, güçlerini önceden toparlayabilir vs. Bizi kolayca bir saldırıya tahrik edebilir ve ardından uzun yıllar için geriye atabilir. Bu nedenle, bir geri çekilme olasılığına hazırlıklı olmamız gerektiği düşüncesi çok büyük öneme sahiptir, hem de sadece teorik açıdan değil. Yakın gelecekte kapitalizme karşı doğrudan saldırıya geçmeye hazırlanan bütün partiler, pratik açıdan da, olası bir geri çekilmeye nasıl hazırlanacaklarını düşünmek zorundalar. Devrimimizin deneyiminin sunduğu tüm diğer derslerin yanı sıra, bu dersi de öğrenmemizin hiçbir zararı olmaz. Aksine, birçok durumda hayırlı olacaktır.

Daha 1918'de devlet kapitalizmini olası bir geri çekilme hattı olarak değerlendirdiğimizi vurguladıktan sonra, Yeni Ekonomik Politikamızın sonuçlarına geçiyorum. Tekrar ediyorum: O zamanlar bu henüz çok belirsiz bir düşünceydi, fakat 1921'de, iç savaşın en önemli aşamasını arkada bıraktıktan, hem de zaferle arkada bıraktıktan sonra, Sovyet Rusya'da ciddi -sanıyorum ki en ciddi- bir iç politik krizle karşılaştık. Bu iç kriz, sadece köylülüğün hatırı sayılır kesimleri arasında değil, işçilerin arasında da hoşnutsuzluk uyandırdı. Bu, Sovyet Rusya tarihinde ilk ve umarım son kez, büyük köylü kitleleri arasında, bilinçli olmasa da, içgüdüsel olarak bize karşı böyle bir duygunun geliştiği bir dönemdi. Bu garip ve bizim için elbette son derece can sıkıcı duruma yol açan neydi? Bunun nedeni, ekonomik saldırımızda fazla ileri gitmiş olmamız; kendimize yeterli kaynaklar sağlamamamız; kitlelerin, bizim o sıralar bilinçli biçimde formüle etmeyi başaramadığımız, fakat hemen sonra birkaç hafta içinde farkına vardığımız şeyi, yani, katıksız sosyalist biçimlere, katıksız sosyalist paylaşıma doğrudan geçişin gücümüzü aştığını ve kendimizi daha kolay görevlerle sınırlayacağımız şekilde bir geri çekilmeyi gerçekleştiremezsek, bir felaketle karşı karşıya olduğumuzu hissetmesiydi. Kriz, bana öyle geliyor ki, 1921 Şubatı'nda başladı. Aynı yılın ilkbaharında, oybirliğiyle -bu sorunda aramızda büyük farklılıklar çıktığını görmedim- Yeni Ekonomik Politika'yı uygulamayı kararlaştırdık. Şimdi on sekiz ay geçtikten sonra, 1922 sonunda, artık bazı karşılaştırmalar yapabilecek durumdayız. Ne oldu? Bu on sekiz ayı aşkın süreye nasıl dayandık? Sonuç ne? Bu geri çekilme bize yararlı oldu mu? Bizi gerçekten kurtardı mı, yoksa sonuç hala belirsiz mi? Önüme koyduğum ana soru bu ve bu sorunun

bütün komünist partiler için büyük öneme sahip olduğunu düşünüyorum; çünkü eğer yanıt olumsuzsa, hepimiz kötü bir sona mahkumuz demektir. Bu soruyu vicdanımız rahat şekilde olumlu olarak, yani arkada bıraktığımız on sekiz ayın bu sınavı başarıyla geçtiğimizi kesinlikle kanıtladığı yönünde yanıtlayabileceğimizi sanıyorum.

Şimdi bunu kanıtlamaya çalışacağım. Bunun için ekonomimizin bütün unsurlarını kısaca saymam gerekiyor.

Her şeyden önce finans sistemimize ve ünlü Rus rublesine değineceğim. Rus rublesinin ünlü sayılabileceğini düşünüyorum, sırf bu rublenin miktarı şimdi katrilyonu aştığı için de olsa. Bu da bir şeydir. Bu astronomik bir rakam. Burada bile herkesin bu rakamın ne anlama geldiğini bilmediğine eminim. Fakat bu rakamları biz ekonomi bilimi açısından fazla önemli bulmuyoruz, çünkü sıfırlar silinebilir. Keza iktisadi açıdan tamamen önemsiz olan bu sanatta bir iki şey yaptık ve ben süreç içinde çok daha fazlasını yapacağımızdan eminim. Ancak gerçekten önemli olan, rubleyi istikrara kavuşturma sorunudur. Biz şimdi bu sorunla boğuşuyoruz, en iyi güçlerimiz bunun üzerine çalışıyor; ve bu soruna tayin edici bir önem biçiyoruz. Rubleyi uzunca bir süre için ve sonra da sürekli istikrara kavuşturmayı başardık mı, oyunu kazandık demektir. O zaman bütün bu astronomik rakamlar, bütün bu trilyonlar ve katrilyonlar önemsiz olacaktır. O zaman ekonomimizi sağlam temellere oturtup, sağlam temeller üzerinde daha da geliştirebileceğiz. Bu sorunla ilgili olarak size oldukça önemli ve tayin edici veriler aktarabileceğime inanıyorum. 1921 yılında kağıt ruble kurunun istikrar dönemi üç aydan az sürdü. Henüz sona ermemiş olan bu 1922 yılında bu dönem beş aydan fazla devam etti. Ben bu kanıtın yeterli olduğuna inanıyorum. Elbette ki, eğer bizden bu görevi kesin olarak çözeceğimizin bilimsel kanıtını isterseniz, bu yeterli değildir; fakat bunu büsbütün ve kesin olarak kanıtlamak görüşümce zaten olanaksızdır. Sunduğum veriler, Yeni Ekonomik Politika'ya başladığımız geçen yıldan bugüne kadar, ileriye doğru gitmeyi öğrendiğimizi kanıtlıyor. Eğer bunu öğrendiysek, bundan sonra da bu yolda başka başarılar elde etmeyi öğreneceğimizden eminim, yeter ki aptalca bir şey yapmaktan kaçınalım. Bununla birlikte en önemlisi ticarettir, yani ihtiyacımız olan meta dolaşımıdır. Savaş halinde bulunuyor olmamıza rağmen -Vladi-

vostok'un ancak birkaç hafta önce geri alındığını biliyorsunuzdur-, ekonomik faaliyetimizi ancak şimdi gerçekten sistemli bir şekilde başlatmış olmamıza rağmen, iki yıl boyunca bu sorunla başa çıkabildiysek, kağıt rublenin istikrar dönemini üç aydan beş aya çıkarmayı başardıysak, sanıyorum memnun olmak için nedenlerimiz olduğunu söyleyebilirim. Tek başımızayız. Hiçbir yerden borç almadık ve şimdi de almıyoruz. Kapitalist ekonomilerini bugün bile nereye gittiklerini bilmeyecek kadar "parlak bir şekilde" örgütleyen güçlü kapitalist ülkelerin hiçbirinden yardım almadık. Versay Anlaşması'yla, kendilerinin de içinden çıkamadığı bir finans sistemi yarattılar. Bu büyük kapitalist ülkeler ekonomilerini böyle yürütürken, bizim gibi geri ve eğitimsiz olanların, en önemli olan şeyi -rublenin istikrarı için gereken koşulları- elde etmiş olmaktan memnun olabileceğini düşünüyorum. Bu herhangi bir teorik tahlille değil, pratikle kanıtlanmaktadır ve görüşümce bu, dünyadaki tüm teorik tartışmalardan daha önemlidir. Pratik, bu husta belirleyici sonuçlar elde ettiğimizi, yani ekonomimizi rublenin istikrara kavuşması yönüne soktuğumuzu kanıtlıyor; ve bu, ticaret için, metaların serbest dolaşımı için, köylüler için ve geniş küçük üreticiler kitlesi için en büyük öneme sahiptir.

Şimdi sosyal hedeflerimize geçiyorum. En önemli faktör, elbette köylülüktür. 1921 yılında hoşnutsuzluk köylülüğün çok büyük kesimi üzerinde kesinlikle egemen olmuştu. Sonra kıtlık geldi. Bu köylülük için en zor sınavdı. Doğal olarak, yabancı ülkelerdeki bütün düşmanlarımız şöyle bir yaygara kopardılar: "İşte bakın, işte size sosyalist ekonominin sonuçları." Kıtlığın gerçekte iç savaşın korkunç sonucu olduğundan hiç söz etmemeleri elbette gayet doğaldı. 1918'de bize karşı saldırı başlatmış olan tüm toprak sahipleri ve kapitalistler, kıtlığı sosyalist ekonominin sonucuymuş gibi göstermeye çalıştılar. Kıtlık gerçekten de büyük ve ciddi bir felaketti, tüm örgütsel ve devrimci çabalarımızın sonuçlarını yok etmekle tehdit eden bir felaketti.

Şimdi soruyorum: bu eşi görülmedik ve beklenmeyen felaketin ardından, bugün, Yeni Ekonomik Politika'yı uygulamaya koyduktan, köylülere ticaret serbestliği tanıdıktan sonra durum nedir? Yanıt açıktır ve herkesin gözü önündedir: Köylüler bir yıl içinde kıtlıkla başa çıkmakla kalmadı, aynı zamanda öyle büyük boyutlarda aynî vergi verdi

ki, şimdiden yüz milyonlarca pud tahıl elde ettik, hem de neredeyse hiç baskı uygulamadan. Eskiden, 1921 yılına kadar deyim yerindeyse Rusya'nın genel manzarasını belirlemiş olan köylü ayaklanmaları neredeyse tamamen yok olmuştur. Köylüler bugünkü durumlarından hoşnut. Bunu güvenle iddia edebiliriz. Biz bu kanıtların herhangi bir istatistiki kanıttan daha önemli olduğunu düşünüyoruz. Köylülerin ülkemizde tayin edici bir faktör olduğundan hiç kimse kuşku duymuyor. Şimdi bu köylülük öyle bir durumda ki, bize karşı herhangi bir harekete kalkışacağından korkmamıza gerek yok. Bunu tamamen bilinçli şekilde ve abartmaksızın söylüyoruz. Bu başarılmıştır. Köylülük yetkililerimizin çalışmasının şu ya da bu yanından hoşnut olmayabilir, yakınabilir. Bu mümkündür ve elbette ki kaçınılmazdır, çünkü devlet aygıtımız ve devlet yönetimindeki ekonomimiz henüz bunu engelleyemeyecek kadar yetersizdir, fakat bir bütün olarak köylülüğün bizden herhangi bir ciddi hoşnutsuzluğu kesinlikle söz konusu değildir. Bu, sadece bir yıl içinde sağlandı. Bunun epeyce çok şey olduğunu sanıyorum.

Şimdi hafif sanayiye geçiyorum. Sanayiyi ağır ve hafif sanayi olarak ayırmamız gerekiyor, çünkü ikisi farklı durumdalar. Hafif sanayiyle ilgili olarak şunu kolaylıkla söyleyebilirim: Burada genel bir atılım gözleniyor. Ayrıntılara girmeyeceğim. İstatistik veriler sunmak benim görevim değil. Ancak bu genel izlenim gerçeklere dayanmaktadır ve temelinde yanlış ya da eksik bir şey yatmadığına güvence verebilirim. Hafif sanayide belli bir atılım ve bunun sonucu olarak Petrograd ve Moskova'daki işçilerin durumunda belli bir iyileşmeden bahsedebiliriz. Başka bölgelerde bu durum daha az görülür, çünkü oralarda ağır sanayi egemendir. Onun için bunu genelleştirmemek gerekir. Yine de tekrar ediyorum; hafif sanayi kesinlikle atılım içindedir ve Petrograd ve Moskova'daki işçilerin durumunun iyileştiğine kuşku yoktur. 1921 ilkbaharında her iki kentte de işçiler arasında hoşnutsuzluk egemendi. Bugün böyle değildir. İşçilerin durumunu ve ruh halini günbegün izleyen bizler bu konuda yanılmıyoruz.

Üçüncü sorun ağır sanayiyle ilgilidir. Burada durumun hala vahim olduğunu söylemek zorundayım. Bu durumda belli bir iyiye gidiş 1921'de ortaya çıkmıştı, bu nedenle durumun yakın gelecekte iyileşeceğini umabiliriz. Bunun için gerekli kaynakların bazılarını bir araya

getirmiş bulunuyoruz. Kapitalist bir ülkede ağır sanayinin durumunu düzeltmek için yüzlerce milyonluk borç gerekir, bu olmadan herhangi bir iyileştirme sağlanamaz. Kapitalist ülkelerin ekonomi tarihi, geri kalmış ülkelerde ağır sanayiyi geliştirmek için ancak uzun vadeli yüz milyonlarca dolar ya da altın rublelik kredilerin çare olabileceğini kanıtlıyor. Böyle krediler elimize geçmedi ve şimdiye kadar hiçbir şey almış değiliz. Şimdi imtiyazlar ve diğer şeylerle ilgili yazılanlar boş kağıttan başka bir şey değildir. Son dönemde bu konuda ve özellikle Urquhart imtiyazları üzerine çok şey yazdık. Buna rağmen imtiyaz politikamızın çok iyi olduğunu düşünüyorum. Fakat bununla birlikte, şimdiye kadar tek bir karlı imtiyaz anlaşması yapmış değiliz. Lütfen bunu aklınızda tutun. Bu yüzden ağır sanayinin durumu geri kalmış ülkemiz için çok ciddi bir sorun oluşturuyor, çünkü zengin ülkelerden kredi almaya bel bağlayamayız. Buna rağmen şimdiden belirgin bir iyileşme gözlemliyoruz ve ticari faaliyetimizin bize belli bir sermaye getirdiğini de görüyoruz. Doğru, şimdilik çok mütevazı bir sermaye, yirmi milyon altın rubleyi biraz aşkın. Her halükarda, temel atılmıştır; ticaretimiz, ağır sanayimizin durumunu iyileştirmekte kullanabileceğimiz fonları sağlamaktadır. Ancak şu an ağır sanayimiz hala çok kötü bir durumdadır. Fakat bence belirleyici koşul şudur, şu an bile küçük tasarruflar yapabilecek durumdayız. Tasarruf yapmaya devam edeceğiz. Çoğu kez halkın zararına da gerçekleşse, yine de tasarruf yapmak zorundayız. Şimdi devlet bütçemizi azaltmaya, hükümet dairelerinde çalışanları azaltmaya çalışıyoruz. Devlet aygıtımız üzerine ileride daha birkaç şey söyleyeceğim. Her halükarda bunu küçültmeliyiz. Mümkün olduğunca tasarruf yapmak zorundayız. Her şeyde, okullarda bile tasarruf yapıyoruz. Bunu yapmalıyız, çünkü biz, ağır sanayiyi kurtarmadan, onu restore etmeden, sanayiyi hiç inşa edemeyeceğimizi ve bağımsız bir ülke olarak sanayi olmadan tamamen yıkılacağımızı biliyoruz. Bunu çok iyi anlıyoruz.

Rusya için kurtuluş, sadece köylü çiftliklerinde iyi bir hasat değil -bu yetmez-; sadece, köylülüğe tüketim maddeleri sağlayan hafif sanayinin iyi durumda olması değildir -bu da yetmez-; bizim ağır sanayiye de ihtiyacımız var; onu iyi bir duruma getirmek için yılların çalışmasına gerek var.

Ağır sanayinin devlet sübvansiyonlarına ihtiyacı var. Bunları sağlayamazsak uygar bir devlet olarak -sosyalist bir devlet olarak hiç demiyorum- yok oluruz. Bu bakımdan ileriye doğru kesin bir adım attık. Ağır sanayiyi kendi ayakları üzerine dikmek için gerekli fonları toplamaya başladık. Doğru, şimdiye kadar sağlamış olduğumuz miktar 20 milyon altın rubleyi pek aşmıyor, ama her halükarda bu miktar elimizde ve sırf ağır sanayimizi kalkındırmak amacı için ayrılmıştır.

Sanıyorum, söz verdiğim gibi, genelde ekonomimizin en önemli unsurlarını kısaca gözleriniz önüne serdim ve sanıyorum bütün bunlardan, Yeni Ekonomik Politika'nın şimdiden bir artı puan getirdiği sonucu çıkarılabilir. Şimdiden devlet olarak ticaret yapacak, tarımda ve sanayide sağlam pozisyonlarımızı tutacak ve ilerleyecek durumda olduğumuzu kanıtladık. Pratik faaliyet bunu kanıtladı. Şimdilik bunun bizim için yeterli olacağını düşünüyorum. Daha çok şey öğrenmemiz gerekecek ve daha öğrenmemiz gerektiğini kavradık. Beş yıldır iktidardayız ve tüm bu beş yıl boyunca savaş hali içindeydik. Yine de başarılı olduk.

Bu anlaşılır bir şeydir, çünkü köylülük bizden yanaydı. Muhtemelen hiç kimse, bizi onlar kadar destekleyemezdi. Köylülük, Beyaz Orduların toprak sahipleri tarafından desteklendiğinin farkındaydı ve onlar dünyada her şeyden daha çok toprak sahiplerinden nefret ederler. Bu yüzden köylülük, tüm coşkusuyla, tüm sadakatiyle bizden yana tavır aldı. Köylülüğün bizi Beyaz Orduya karşı savunmasını sağlamak zor değildi. Savaştan daima nefret etmiş olan köylüler, Beyazlara karşı savaşta, toprak sahiplerine karşı iç-savaşta mümkün olan her şeyi yaptı. Yine de bu her şey değildi, çünkü burada özünde söz konusu olan sadece, iktidarın toprak sahiplerinin elinde mi yoksa köylülerin elinde mi kalacağıydı. Bizim için bu yeterli değildi. Köylüler bizim iktidarı işçiler için ele geçirdiğimizi ve bu iktidarın yardımıyla sosyalist düzeni kurmayı amaçladığımızı biliyorlar. Bu yüzden bizim için en önemli şey sosyalist ekonominin ekonomik temelini atmaktı. Bunu doğrudan yapamazdık. Dolambaçlı yollardan yapmak zorundaydık. Bizim ülkemize getirdiğimiz devlet kapitalizmi, kendine özgü bir biçimdedir. Bildik devlet kapitalizmi kavramına tekabül etmez. Tüm komuta tepelerini elimizde tutuyoruz. Toprak bizim elimizde, devlete ait. Hasımlarımız bunun hiçbir önemi yokmuş gibi gösterseler de, bu çok

önemlidir. Meseleyi bunun önemi yokmuş gibi koymak yanlıştır. Toprağın devlete ait olması olağanüstü önemlidir ve ekonomik bakımdan da büyük pratik öneme sahiptir. Bunu başardık ve bundan sonraki tüm faaliyetimizin de sadece bu çerçevede gelişmesi gerektiğini söylemek zorundayım. Köylülüğümüzün hoşnut olmasını, sanayinin canlanmasını ve ticaretin canlanmasını sağlamış bulunuyoruz. Bizdeki devlet kapitalizminin, devlet kapitalizmi kavramının sözlük anlamından, sadece toprak ve araziyi değil, sanayinin en önemli tüm dallarını da proleter devletin elinde tutmamızla farklı olduğunu daha önce söyledim. Başlangıç olarak küçük ve orta sanayinin belli bir bölümünü kiraya verdik, fakat geri kalan her şey bizim elimizde kalıyor. Ticarete gelince, karma şirketler, yani sermayenin bir bölümünün özel kapitalistlere, hem de yabancı kapitalistlere, diğer bölümünün ise bize ait olduğu şirketler kurmaya uğraştığımızı, şimdiden kurduğumuzu vurgulamak istiyorum. Bu şekilde birincisi, ticaret yapmayı öğreniyoruz ve buna gereksinimimiz var. İkincisi, gerekli gördüğümüz takdirde böyle bir şirketi tasfiye etme olanağımız her zaman var, böylece deyim yerindeyse hiçbir şeyi riske atmıyoruz. Özel kapitalistlerden öğreniyoruz ve nasıl ilerleyebileceğimizi, ne tür hatalar işlediğimizi görmeye çalışıyoruz. Sanırım, bu konuda daha fazla konuşmama gerek yok.

Birkaç önemsiz noktaya daha değinmek istiyorum. Pek çok budalalık yaptığımıza ve daha da yapacağımıza kuşku yok. Hiç kimse bunu benden daha iyi değerlendiremez ve daha açık göremez.

Fakat neden bu budalalıkları yapıyoruz? Nedeni ortada; birincisi, biz geri kalmış bir ülkeyiz; ikincisi, ülkemizde eğitim aşağı bir düzeyde ve üçüncüsü, hiçbir yardım görmüyoruz. Hiçbir uygar devlet bizi desteklemiyor. Tersine, hepsi bize karşı çalışıyor. Dördüncüsü, suç devlet aygıtımızda. Eski devlet aygıtını ele geçirdik ve bu bizim talihsizliğimizdi. Bu aygıt sık sık bize karşı çalışıyor. 1917'de iktidarı ele geçirdikten sonra devlet memurları bizi sabote etmişti. Bizi çok korkuttular ve yalvardık: "Lütfen geri dönün". Hepsi de geri döndü, bu bizim talihsizliğimizdi. Şimdi muazzam bir devlet memuru ordumuz var, ama gerçekten kullanabileceğimiz yeterince eğitimli güçlerimiz yok. Gerçekten, yukarıda, siyasi iktidara sahip olduğumuz yerde mekanizma bir şekilde işliyor, ama aşağıda devlet memurları keyfi bir hakimi-

yete sahipler ve sık sık bizim önlemlerimizi etkisiz hale getiriyorlar. Yukarıda bizimkilerden, ne kadar olduğunu bilmiyorum, ama her halükarda sadece birkaç bin, en çok birkaç on bin kişi olduğunu düşünüyorum. Aşağıda ise kısmen bilinçli kısmen bilinçsiz bize karşı çalışan, Çar ve burjuva toplumundan devralınmış yüz binlerce eski memur var. Bu konuda bir gecede hiçbir şey yapılamaz, bu kesin. Aygıtı mükemmelleştirmek, değiştirmek ve ona yeni güçler katmak uzun yıllar alacak. Bunu oldukça hızlı, belki fazla hızlı tempoda yapıyoruz. Sovyet okulları, İşçi Fakülteleri kuruldu, birkaç yüz bin genç insan öğreniyor, belki fazla hızlı öğreniyor, ama en azından bir başlangıç yapıldı ve ben bu çalışmanın meyvelerini vereceğini düşünüyorum. Eğer fazla telaşlı çalışmazsak, birkaç yıl içinde, mekanizmamızı temelden değiştirebilecek bir genç insanlar kitlesine sahip olacağız.

Pek çok budalalık yaptığımızı söyledim, ama bu konuda düşmanlarımız hakkında da bir şeyler söylemek zorundayım. Eğer düşmanlarımız bizi suçlarlarsa ve Bolşeviklerin çok büyük budalalıklar yaptığını Lenin'in kendisi de kabul ediyor derlerse, buna şu yanıtı vermek istiyorum: Evet, ama biliyor musunuz, bizim budalalıklarımız sizinkilerden tamamen farklı türden. Öğrenmeye yeni başladık, fakat öyle sistematik biçimde öğreniyoruz ki, iyi sonuçlar elde edeceğimizden eminiz. Fakat düşmanlarımız, yani kapitalistler ve II. Enternasyonal kahramanları bizim budalalıklarımızı vurguluyorlarsa, burada bir benzetme yapmak için, ünlü bir Rus yazarının sözlerini aktarmak istiyorum, biraz değişiklikle şöyle oluyor: Bolşevikler budalalık yaptıklarında, bir Bolşevik şöyle der: "İki kere iki beş eder"; ama karşıtları, yani kapitalistler ve II. Enternasyonal kahramanları budalalık yaptıklarında ortaya çıkan: "İki kere iki ispermeçet mumudur."* Bu kolayca kanıtlanabilir. Örneğin Amerika, İngiltere, Fransa ve Japonya'nın Kolçak'la imzaladığı anlaşmayı alın. Soruyorum size: Dünyada bunlardan daha bilgili ve daha güçlü devletler var mı? Peki ortaya ne çıktı? Hesaplama-

* *Bu ifade Turgenyev'in Rudin adlı kitabının karakterlerinden Pigasov tarafından kullanılıyor. Pigasov, bir kadın düşmanıdır ve kadında mantıklı düşünme yeteneğinin bulunmadığını iddia eder, şunu söyler: "Bir erkek, örneğin iki kere ikinin dört değil, beş ya da üç buçuk ettiğini söyleyebilir; ama bir kadın iki kere ikinin bir ispermeçet mumu ettiğini söyleyecektir."*

dan, düşünmeden, ihtiyatsızca Kolçak'a yardım sözü verdiler. Bence insan mantığı açısından zor kavranabilir bir fiyaskoydu bu.

Ya da başka, daha yakın ve daha önemli bir örnek: Versay Anlaşması. Soruyorum size; "zaferlerle donanmış büyük" devletler burada ne yaptılar? Şimdi bu kaostan ve bu karmaşadan nasıl bir çıkış yolu bulabilecekler? Kapitalist devletlerin, kapitalist dünyanın ve II. Enternasyonal'in hep beraber yaptıkları budalalıklara kıyasla, bizimkilerin bir hiç olduğunu tekrar etmemin abartılı olmayacağını düşünüyorum. Bu yüzden dünya devriminin geleceğinin -kısaca değinmem gereken bir konu- iyi olduğu kanısındayım. Belirli bir koşul altında daha da iyi olacağına inanıyorum. Bu koşulla ilgili birkaç söz söylemek istiyorum.

1921 yılında, Üçüncü Kongre'de, komünist partilerin örgütsel inşası ve çalışma yöntemleriyle çalışmalarının içeriği üzerine bir karar kabul ettik. Karar mükemmel, fakat neredeyse baştan sona Rus işi, yani içindeki her şey Rus koşullarına dayanıyor. Bu onun iyi yanıdır, ama aynı zamanda kötü yanıdır. Kötü yanıdır, çünkü bu kararı neredeyse hiçbir yabancının baştan sona okuyamayacağından eminim. Bunu söylemeden önce bu kararı bir kez daha okudum. Birincisi, fazla uzun, elli ya da daha fazla madde içeriyor. Yabancılar bu tür şeyleri genellikle okumazlar. İkincisi, okusalar bile, bir şey anlayamayacaklardır, çünkü fazla Rus işi. Rusça yazıldığı için değil -mükemmel biçimde bütün dillere çevrilmiştir-, tamamen Rus ruhuyla dolu olduğu için. Üçüncüsü, bu kararı istisnai olarak herhangi bir yabancı anlasa bile uygulayamayacaktır. Üçüncü eksikliği budur. Yabancı delegelerden bazılarıyla konuştum ve Kongre sırasında, şahsen Kongre'ye katılmasam da -ne yazık ki bu benim için olanaksız-, farklı ülkelerden çok sayıda delegeyle meseleleri ayrıntılı biçimde tartışabileceğimi umuyorum. Benim izlenimim, bu kararla büyük bir hata yapmış, yani başarılarımızın devamının yolunu bizzat kesmiş olmamızdır. Dediğim gibi, karar mükemmel hazırlanmıştır; elli ya da daha fazla maddesinin her birinin altına imzamı atarım. Fakat Rus deneyimimizi yabancılara nasıl sunacağımızı öğrenmemişiz. Kararda söylenen her şey ölü harf olarak kaldı. Bunu kavramazsak ilerleyemeyiz. Rus Devrimi'nin beş yılının ardından, hepimiz için, Ruslar gibi yabancı yoldaşlar için de en önemli şey, oturup çalışmaktır, öğrenmektir. Bunu yapma olanağını ancak şimdi elde ettik. Bu

olanağın ne kadar süreceğini bilmiyorum. Kapitalist güçlerin bize sükunet içinde çalışma olanağını ne kadar süreyle tanıyacaklarını bilmiyorum. Fakat bu mücadelesiz ve savaşsız soluklanma molasının her anını, öğrenmek, hem de temelden öğrenmek için kullanmalıyız.

Tüm Parti ve Rusya nüfusunun tüm katmanları bunu, bilgiye susamışlıklarıyla kanıtlıyorlar. Bu öğrenme gayreti bizim için en önemli görevin öğrenmek ve öğrenmek olduğunu gösteriyor. Fakat yabancı yoldaşların da çalışması gerekiyor. Bizim hala yapmak zorunda olduğumuz gibi, okumak, yazmak, okuduğunu anlamak değil; bunu demek istemiyorum. Bunun proleter kültüre mi, yoksa burjuva kültüre mi ait olduğu, tartışmalı bir konu. Bu sorunu açık bırakıyorum. Fakat kesin olan bir şey var: Biz her şeyden önce okumayı, yazmayı, okuduğumuzu anlamayı öğrenmek zorundayız. Yabancıların buna ihtiyacı yok. Onların daha ileri bir şeye ihtiyacı var: Her şeyden önce, diğer şeylerin yanında, onlar bizim komünist partilerin örgütsel inşası üzerine yazdığımız ve yabancı yoldaşların okumadan ve anlamadan imzaladıkları şeyleri anlamayı öğrenmelidirler. Bu onların ilk görevi olmak zorundadır. Bu karar uygulanmalıdır. Bu bir gecede olmaz, bu kesinlikle olanaksızdır. Karar fazla Rus işi, Rus deneyimini yansıtıyor. Bu nedenle yabancılar için tamamen anlaşılmazdır ve onlar bu kararı bir aziz tasviri gibi köşeye asıp önünde dua etmekle yetinemezler. Bununla hiçbir yere varılmaz. Rus deneyiminin epeyce büyük bir lokmasını sindirmeleri gerekiyor. Bunun nasıl olacağını bilmiyorum. Örneğin, İtalya'da faşistler, İtalyanlara yeterince aydınlanmadıklarını, ülkelerinin henüz Kara Yüzlere karşı güvenceye alınmadığını göstererek, bu konuda bize büyük bir hizmette bulunabilirler. Belki bu çok yararlı olur. Biz Ruslar da yabancılara bu kararın ilkelerini anlatmak için yöntemler ve yollar aramalıyız. Bunu yapmazsak, kararı hayata geçirmeleri kesinlikle imkansız olur. Ben, sadece Rus değil yabancı yoldaşlara da, bu vesileyle, içine girdiğimiz dönemde en önemli şeyin öğrenmek olduğunu anlatmamız gerektiğinden eminim. Biz, genel anlamda öğreniyoruz. Onların ise, devrimci çalışmanın örgütlenmesini, inşasını, yöntemlerini ve içeriğini gerçekten kavrayabilmek için, özel anlamda öğrenmesi gerekiyor. Bunu yaptıklarında, eminim ki, dünya devriminin geleceği sadece iyi değil, mükemmel olacaktır.

Rus Devrimi Üzerine

5 Aralık 1922

Komünist Enternasyonal Dördüncü Dünya Kongresi, Sovyet Rusya halkının yaratıcılığına derin minnettarlığını bildirir. Onun, devrimci mücadelede yalnızca devlet iktidarını ele geçirip proletarya diktatörlüğünü kurabileceğini değil, aynı zamanda devrimin kazanımlarını içte ve dışta birçok düşmana karşı başarıyla savunabileceğini kanıtlayan gücüne karşı sonsuz hayranlığını ifade eder. O, tüm bunları gerçekleştirerek, sömürülen ve ezilen dünyanın kurtuluşuna katkısıyla sonsuza dek anılmaya hak kazanmıştır.

Dördüncü Kongre, proleter devrimin yarattığı bu ilk işçi devletinin, olağanüstü zorluklara ve tehlikelere karşın beş yıldır süregelen varlığıyla, yaşayabilirliğini görkemli bir biçimde kanıtlamış olduğunu ilan etmekten büyük bir kıvanç duyar. Sovyet Devleti, iç savaşın dehşetinden pekişmiş ve güçlenmiş olarak çıkmıştır ve Kızıl Ordu'nun olağanüstü kahramanlığı sayesinde, dünya burjuvazisinin donatıp desteklediği silahlı karşı-devrimi her cephede bozguna uğratmıştır. Siyasal alanda Sovyet Devleti, kapitalist güçlerin, devrimin proleter içeriğinin ve komünist hedeflerinin terk edilmesine zorlamak, yani Sovyet devletinin toplumsal üretim araçları üzerinde özel mülkiyet hakkını tanımasını ve sanayiinin ulusallaştırılmasından vazgeçmesini sağlamak amacıyla yeltendiği, çeşitli diplomatik manevralarla ve ekonomik baskılarla karşı karşıya gelmiştir. Dünya burjuvazisinin bu baskısı karşısında, Sovyet devleti, proletaryanın kurtuluşunun temel önkoşulunu, üretim araçlarının toplumsallaştırılmasını sadakatle savunmuştur. O,

Rus işçi ve köylülerini devasa bir ulusal borç yükünü ve yabancı sermayeye haraç ödeyen bir sömürge halk statüsünü kabul etmek zorunda kalma tehlikesinden korumuştur.

Komünist Enternasyonal Dördüncü Kongresi, bugün artık varlığını korumak için silaha sarılmak zorunda olmayan Sovyet Rusya proleter devletinin, komünizme geçişi sıkı bir biçimde göz önünde tutarak, büyük bir coşkuyla ekonomisini yeniden inşaya ve geliştirmeye başladığını ilan eder. Bu hedefe yönelen çeşitli aşamalar ve adımlar, Yeni Ekonomi Politikası (NEP) olarak anılan geçiş önlemleri, bir yandan Rusya'da varolan özgül nesnel ve öznel tarihsel koşulların, diğer yandan dünya devriminin gelişim hızının yavaşlığının ve Sovyet cumhuriyetinin kapitalist devletlerin ortasında tecrit olma durumunun bir sonucudur. Bu durumdan kaynaklanan muazzam zorluklara karşın, işçi devleti ekonomik yeniden inşa alanında dikkate değer ilerlemeler kaydetmeyi başarabilir.

Siyasal iktidarın ele geçirilmesi, savunulması ve proletarya diktatörlüğünün kurulması sırasında Rus proleteryasının çektiği eziyetler ve güçlükler, onun öteki ülkelerdeki işçilerin deneyimlerine olan tüm borçlarını geri ödemiştir. Şimdi, aynı şekilde, kapitalizmden komünizme geçiş döneminin önlerine koyduğu sorunları çözmek ve görevleri yerine getirmek için, kendi denemelerini, tecrübelerini yaşamaları ve kendi büyük fedakarlıklarını ortaya koymaları gerekmektedir. Sovyet Rusya, dünya proletaryası için, devrimci tarihsel deneyimlerin en zengin hazinesi olmaya devam etmektedir.

Dördüncü Dünya Kongresi, Sovyet Rusya'nın politikalarının komünist düzenin yaratılmasının ve geliştirilmesinin ana önkoşulunu güvenceye aldığını ve güçlendirdiğini memnuniyetle kaydeder. Bu ana önkoşul Sovyet iktidarı, Sovyet sistemi, yani proletarya diktatörlüğüdür. Çünkü yalnızca bir diktatörlük aracılığıyla, burjuvaların, kapitalistlerin işçilerin tam bir kurtuluşuna karşı çıkışı alt edilebilir ve sonuç olarak hem kapitalizmin nihai yenilgisi ve hem de komünizmin gerçekleştirilmesinin yolunun açılması güvence altına alınabilir.

Buna ek olarak Dördüncü Dünya Kongresi, devlet iktidarını ele geçirmek ve korumak için verdiği başarılı mücadelede, sınıf partisi olarak proletaryaya önderlik eden ve köylülük tarafından desteklenen

Rusya Komünist Partisi'nin oynadığı belirleyici ve övgüye değer role dikkat çeker. Rusya Komünist Partisi dayanışmayı ve kararlılığı fedakarca kahramanlığın göklerine çıkarmış ve Parti önderliğiyle kitlelerin etkinliği arasında kalıcı, organik bağları yaratmıştır.

Dördüncü Dünya Kongresi bütün ülkelerdeki proleterlere, proleter devrimin hiçbir zaman tek bir ülkenin sınırları içerisinde zafere ulaşamayacağını hatırlatır; o yalnızca uluslararası biçimde, dünya devrimine gelişerek zafere ulaşabilir. Devrimin kazanımları adına Sovyet Rusya'nın varolma mücadelesi, tüm dünyanın ezilen ve sömürülen proleterlerinin esaret zincirlerinden kurtuluşu için verilen bir mücadeledir. Rus proleterleri devrimin öncü savaşçıları olarak dünya proletaryasına karşı görevlerini fazlasıyla yerine getirdiler. Şimdi görevini yerine getirmek sırası dünya proletaryasındadır. Her ülkede işçiler, mülksüzleştirilmiş ve köleleştirilmiş olanlar, aktif bir şekilde, Sovyet Rusya ile manevi, ekonomik ve siyasal dayanışma göstermelidirler. Uluslararası dayanışma kadar kendi çıkarları da, onların böyle bir dayanışmayı burjuvazi ve kapitalist devlete karşı topyekûn bir mücadeleyi başlatarak göstermelerini gerektirir. Her ülkede onlar şu sloganları yükseltmelidirler: Sovyet Rusya'dan ellerinizi çekin; Sovyet Rusya'nın resmen tanınması; Sovyet Rusya'nın ekonomik olarak yeniden inşası için gerçek ve kapsamlı destek. Sovyet Rusya'yı güçlendirecek olan her şey dünya burjuvazisini zayıflatacaktır. Sovyet Rusya'nın beş yıldır varlığını sürdürmüş olması gerçeği bile, şimdiye kadar dünya kapitalizmine çok ağır ve onarılamaz zararlar vermiştir.

Dördüncü Dünya Kongresi, bütün kapitalist ülkelerdeki proletaryayı Sovyet Rusya örneğini izlemeye, kapitalizme karşı gerçekten kararlı bir saldırı başlatmaya ve kendilerini dünya devrimine adamaya çağırır.

Sovyet Rusya'ya Proleter Yardımı

5 Aralık 1922

1. Sovyet Rusya'nın hayatta kalması ve sağlamlaştırılması, siyasi veya sendikal yönelimleri ne olursa olsun bütün ülkelerdeki işçileri yakından ilgilendirir. Bunun bilinci, kökleri derinde yatan proleter dayanışması hissiyle beraber, *tüm işçi partilerini* Sovyet Rusya'nın kıtlıktan kurtulma davasını desteklemeye götürmüş ve farklı ülkelerden milyonlarca işçiyi en büyük fedakarlıkları yapmaya teşvik etmiştir. İşçi hareketi tarihindeki en güçlü ve uzun ömürlü uluslararası dayanışma gösterisine dönüşen proleter yardım kampanyasının desteğiyle Sovyet Rusya, kıtlık felaketinin en kötü günlerini atlatmış ve açlığı yenmiştir.

Bununla beraber kıtlıktan kurtulma kampanyası sırasında, kampanyaya katılan çok sayıda işçi örgütü, Sovyet Rusya'ya yardım etmek için sadece gıda malzemeleri ulaştırmaktan daha fazlasının gerektiğini fark etmişlerdir. Emperyalist güçler, Sovyet Rusya'ya karşı ekonomik savaşlarını sürdürmektedirler. Ticari abluka, kredi vermeyi reddetme biçiminde devam etmektedir ve kapitalist gruplar ne zaman Sovyet Rusya'yla iş yapmaya başlarlarsa, bu, onu sömürme ve karları yağma etme niyetiyle olmaktadır.

Sovyet Rusya ve onun emperyalist düşmanları arasındaki tüm diğer çelişkilerde olduğu gibi, ekonomik mücadelede de, Sovyet Rusya için ve saldırgan emperyalistlere karşı savaşmak bütün ülkelerin işçilerinin görevidir; onlar Sovyet Rusya'ya ekonomik yardım dahil gerçek, sınırsız ve pratik yardım sağlamalıdırlar.

2. Ekonomik mücadelede Sovyet Rusya için en etkili destek, işçilerin devrimci politik mücadelesi ve her bir ülkenin hükümetleri üzerinde artırdıkları basınçları, bu basınçla birlikte, hükümetlerinden Sovyet Hükümeti'nin tanınması ve Sovyet Rusya'yla uygun ticari ilişkilerin kurulması için talepleridir. Bununla beraber, Sovyet Rusya'nın tüm işçiler için önemini göz önüne alırsak, dünya proletaryasının sadece siyasi gücü değil, ayrıca tüm ekonomik kudreti de, ona destek için seferber edilmelidir.

İşçilerin desteğiyle ve kapitalistlerin kredisi olmaksızın kurulan her fabrika ve atölye, emperyalizmin doymak bilmez politikalarına karşı savaşında Sovyet Rusya'ya yapılan gerçek yardımlardan biridir; ilk işçi devletini güçlendiren her şey, uluslararası proletaryayı sınıf düşmanı burjuvaziye karşı mücadelesinde güçlendirir.

Komünist Enternasyonal'in Dördüncü Kongresi, bu nedenle, hem devrimci politik mücadeleyi örgütleyerek hem de ekonomik yardım amacıyla etkisi geniş ve yaygın bir kampanyayı örgütleyerek, Sovyet Rusya'nın ekonomik restorasyonuna gerçek ve acil yardımda bulunmayı, tüm işçi partilerinin ve örgütlerinin, özellikle komünistlerin görevi sayar.

3. Sovyet Rusya'nın dışındaki proleter ekonomik yardımın en önemli görevi, Sovyet Rusya'nın ihtiyaç duyduğu makinelerin, hammaddelerin ve araç gerecin vb. satın alınması için fonların toplanmasıdır. Fonu büyütmenin, bağışlar ve para toplama gibi şu anki yöntemlerinin yanında; parti gruplarının, sendikaların, kooperatif topluluklarının ve geniş işçi tabakalarının Sovyet Rusya için bir işçi fonunun örgütlenmesine katılmalarına özel bir önem verilmelidir.

Proleter ekonomik yardım için ajitasyon, ayrıca Sovyet Rusya'nın çıkarlarını en etkili biçimde destekleyen ajitasyonu geliştirmek için de bir olanak sağlar. Bu nedenle, her ülkedeki ulusal seksiyonlarla yakın irtibat içinde yürütülmelidir.

Sovyet Rusya'ya ekonomik yardım sorunu tüm işçi sınıfı için önemli olduğundan, kampanyayı örgütlemek ve yönlendirmek için çeşitli işçi örgütlerinden temsilcileri içeren ve işçilerin kıtlıktan kurtulma komiteleriyle aynı doğrultuda çalışan özel topluluklar ve komiteler ku-

rulmalıdır. Bu komite ya da topluluklar, en geniş işçi kesimlerinin dikkatini bu girişime çekmeli ve onları ekonomik yardım davasına kazanmalıdır. Bu kurumlar, Komünist Enternasyonal'in denetimi altında olmalıdırlar.

4. Komiteler ve topluluklar tarafından toplanan fonların dağıtımı ve kullanımı, mevcut Rus ekonomik yapılarıyla, hem devlet hem de işçi örgütleriyle sıkı bir danışma ilişkisi içinde gerçekleştirilmelidir.

5. Yabancı işçilerin Rusya'ya kitlesel göçü, mevcut ekonomik durumda Rusya'nın yeniden yapılandırılması çalışmasına yardım etmek yerine onu engellemektedir ve hiçbir koşulda teşvik edilmemelidir. Yabancı işçilerin Rusya'ya göçü, yalnızca üretimin belirli dallarında acilen ihtiyaç duyulan uzmanlarla sınırlanmalıdır. Bununla beraber, bu tekil durumlarda bile, öncelikle Rus sendika örgütlerinin hemfikir olması sağlanmalı ve onayı alınmalıdır.

6. Proleter ekonomik yardımı, uluslararası işçi dayanışmasını dünyanın ilk proleter devletine yardım etmeye yoğunlaştırma ile elle tutulur ekonomik sonuçlar elde etmeye çalışma görevlerini uyumlu bir şekilde birleştirmeyi amaçlamalıdır.

7. Sosyalist işbirliğinin ve sosyalist ekonomik pratiğin temel ilkelerine uygun olarak, herhangi bir artı fon, sadece bu yardımın kapsamını genişletmek için kullanılabilir.

Politik Kızıl Yardım Örgütü

30 Kasım 1922

Kapitalist saldırı altında, bütün kapitalist ülkelerde kapitalizme karşı mücadelede yer almalarından dolayı zindanlara atılan komünist ve partisiz işçilerin sayısı sürekli artmaktadır.

Dördüncü Kongre, tüm komünist partilere, kapitalizmin tutsak edilmiş kurbanlarına maddi ve moral yardım sağlamak için bir örgüt kurma talimatı verir ve Rusya "Bolşevik Gaziler Birliği"nin, proletaryanın politik tutsaklarına yardım için bir uluslararası dernek kurma girişimini memnuniyetle karşılar.

Kooperatif Hareketi Üzerine Karar

Dünya Savaşı'nın hemen öncesindeki yıllarda ve hatta savaş sırasında, kooperatifçilik hemen hemen bütün ülkelerde çok büyük bir gelişme gösterdi; geniş işçi ve köylü kitlelerini saflarına çekti. Şu anda her yerde gerçekleşen sermayenin saldırısı, işçileri -ve özellikle de kadınları- tüketim kooperatiflerinin onlara sağlayabileceği yardımın değerini daha fazla anlamaya itiyor.

Eski sosyal-reformistler, hedeflerinin gerçekleşmesi açısından kooperatiflerin önemini çoktandır ve çok iyi kavramış durumdalar. Bunlar, kooperatif örgütlerine çöreklendiler ve buradan, emekçi kitlelerin bilincini yorulmaksızın ve kuvvetli bir şekilde zehirlediler, hatta devrimci düşünceye sahip işçiler arasında bile, bilinçle eylem arasında bir çelişki yaratmayı başardılar. Diğer yandan, kimi ülkelerde, kooperatif hareketinin yönetimini ellerinde tutan sosyal-demokratlar, partilerinin desteklenmesi için kooperatiflerin kasasından büyük bir gayretle para temin ediyorlar ve politik tarafsızlık bayrağı altında, gerçekte burjuvaziyi ve onun emperyalist politikasını destekliyorlar.

Kooperatiflerin başında bulunan eski kooperatif hareketi önderleri, değişen toplumsal koşulları ve kooperatiflerin yeni görevlerini kavrayamıyor ya da kavramak istemiyor, bunlar için yeni çalışma yöntemleri geliştiremiyor ya da geliştirmek istemiyor. Dahası, kendi kutsal kooperatif ilkelerinden vazgeçmeyi inatla reddederek, kooperatiflerin salt ekonomik çalışmasının ve varlığının, bununla birlikte de tüm kooperatif hareketinin temelini oymaktadırlar.

Son olarak, bu eski önderler, kooperatifleri, proletaryanın iktidarı ele geçirmesi durumunda onlara düşen zorlu ve önemli görevleri yerine getirmeye hazırlamak için de hiçbir şey yapmamaktadırlar.

Bütün bu koşullarda komünistler, tüm dikkatlerini şu noktada yoğunlaştırmaktadırlar: Her yerde, kooperatifleri sosyal-reformistlerin elinden çekip almak ve onları burjuvazinin uşaklarının aletleri olmak-

tan çıkarıp devrimci proletaryanın araçları durumuna dönüştürmek.

Komintern'in Üçüncü Kongresi, komünistlerin kooperatiflerdeki çalışmasının ilkelerini gözden geçirip onaylamıştı. Şu durumda, bir buçuk yılın deneyimi, bu ilkelerin tümüyle doğru bir şekilde tasarlandığını gösterdi. Komintern'in Dördüncü Kongresi, bütün komünist partileri, grupları ve örgütleri, ivedi olarak, enerjik bir şekilde kooperatiflerde çalışmaya girişmeye çağırır. Ve aynı şekilde basın organlarını, sütunlarında kooperatif hareketinin sorunlarına yeterince yer vermeye çağırır.

Dördüncü Kongre, özel olarak ve bu ilkelerin gelişmesi içinde, şunlara işaret eder:

1. Bütün komünist partilerin, tüm parti üyelerinin aynı zamanda tüketim kooperatiflerinin üyesi olmasını ve bu örgütlerde komünist çalışma yürütmesini öngören kararı uygulamaları zorunludur. Komünist kooperatifçiler, her kooperatif örgütünde gizli ya da açık bir hücre oluşturmak zorundadırlar. Bütün bu hücreler, bir bölge örgütü halinde ve bu bölge örgütleri de, başında o ülkenin komünist partisinin merkez komitesinin özel bir kooperatif seksiyonunun bulunduğu, ülke çapında bir örgüt halinde birleşmek zorundadırlar. Komünistlerin kooperatifler içindeki tüm çalışması, komünist partinin merkez komitesinin yönetimi altında, en sıkı disiplin temelinde yürütülmek zorundadır. Bu hücrelerin görevi, kooperatiflerde sermayeye ve kapitalist devlete karşı bir birleşik cephe oluşturmak için, geniş kooperatifçi kitlesiyle bağ kurmak, onlar arasında eski kooperatif hareketinin yalnızca ilkelerini değil, aynı zamanda pratiğini de eleştirmek ve bütün hoşnutsuz kitleleri kendi etkisi altında örgütlemektir. Komünist kooperatifçilerin bütün ulusal çaptaki birlikleri, Komünist Enternasyonal'in kooperatif seksiyonu aracılığıyla Komünist Enternasyonal'e sıkı bir şekilde bağlanmak zorundadır.

Bununla birlikte, komünist kooperatifçiler, hiçbir şekilde, devrimci ya da muhalif kooperatifçilerin, kooperatif topluluğundan kopması ya da bu kooperatif topluluklarının bölünmesi için çaba göstermemelidirler; çünkü bu, yalnızca kooperatifçiliğin gücünün azalmasına ve devrimci kooperatifçilerin geniş işçi kitleleriyle ilişkilerinin kopmasına

yol açar. Aynı nedenlerle, ulusal kooperatif birliklerinin Uluslararası Kooperatifler Birliği'nden ayrılması için de çaba gösterilmemelidir. Tam tersine, komünistler, kendilerinin çoğunluğu oluşturduğu ve henüz Uluslararası Kooperatifler Birliği'nin üyesi olmamış ulusal birliklerin buraya girmesini ve kabul edilmesini talep etmek zorundadırlar.

2. Kooperatiflerin tek başına, kendi güçlerine dayanarak, sosyalizme yavaş intibak yoluyla ve proletaryanın iktidarı ele geçirmesi olmaksızın sosyalist düzeni yaşama geçirebilecek durumda olduklarını sanmak ya da eski yöntemlerin kullanılması yoluyla işçi sınıfının durumunu esaslı bir şekilde iyileştirebilecek durumda olduklarını düşünmek, hayaldir. Hem komünist partilerin merkez komiteleri ve hem de komünist kooperatifçiler, bu kooperatifçi hayallere karşı, son derece büyük bir enerjiyle mücadele yürütmek zorundadırlar. Kooperatifçiliğin sözde politik tarafsızlığına karşı da yine enerjik bir mücadele yürütülmek zorundadır ki, gerçekte bu tarafsızlığın arkasında, burjuvazinin ve onun uşaklarının politikasına verilen açık ya da gizli destek saklanmaktadır. Bu mücadele, ifadesini, yalnızca teorik propagandada değil, aynı zamanda kooperatifleri, emekçilerin çıkarlarını korumak için politik partilerin ve Kızıl Sendikaların şu anda sürdürdükleri ekonomik ve politik mücadeleye çekmekte de bulmalıdır. Örneğin, vergilerin, özellikle de tüketicileri etkileyen dolaylı vergilerin artırılmasına karşı mücadele; kooperatiflerin ya da onların alışverişlerinin özel olarak ya da boğucu bir şekilde vergilendirilmesine karşı mücadele; pahalılığa karşı mücadele; yaşamsal öneme sahip ürünlerin tüm dağılımının işçi kooperatiflerine devredilmesi gerektiği talebi; devlet giderlerinin artmasına ve bunun sonucu da vergilerin yükseltilmesine yol açan militarizme karşı mücadele; emperyalist devletlerin, paranın değerinin düşmesine yol açan çılgınca mali politikasına karşı mücadele; her yerde başını kaldıran ve kooperatifleri amansızca tahrip eden faşizme karşı mücadele; yeni bir savaş tehdidine karşı mücadele; müdahaleye karşı mücadele, Sovyet Rusya ile ticari anlaşmalar yapılması için mücadele vs. bunun içindedir. Komünist kooperatifçiler, örgütlerini, komünist partiler ve Kızıl Sendikalar ile omuz omuza, bu mücadelenin içine çekmek ve böylelikle bir proleter birle-

şik cephe kurmak için çalışmak zorundadırlar. Komünist kooperatifçiler, örgütlerinin, kapitalist terörün kurbanlarına, grevci ya da lokavta uğramış işçilere vs. yardım etmelerini talep etmelidirler. Komünist kooperatifçiler, kooperatiflerin devrimci bir aydınlatma çalışmasını geniş bir tarzda yürütmesi konusunda ısrar etmeli ve bu çalışmanın yürütülmesini kendi ellerine almalıdırlar.

3. Komünist kooperatifçiler, devrimci proletaryanın politik ve ekonomik mücadelesine bu enerjik katılımın yanı sıra, kendi örgütlülüklerinde, kooperatiflere proletaryanın yeni görevlerinin gerektirdiği temel nitelikleri kazandırmak için, tam bir kooperatif çalışmasını da yürütmelidirler: Küçük tüketim kooperatiflerinin büyük kooperatifler biçiminde birleştirilmesi, kooperatifleri zayıflatan eski kazanç dağıtma ilkesinden vazgeçme ve kazanç fazlasının kooperatifçilik güçlerinin güçlendirilmesi için kullanılması, grevcilerin desteklenmesi için kazanç fazlasından özel bir fonun oluşturulması, kooperatif görevlilerinin çıkarlarının korunması, kooperatifler için tehlikeli olabilecek bir banka kredisine karşı mücadele vs. Üye aidatlarının artırılmasının gerektiği durumda, komünistler, bu ödemeleri yapamayacak işçilerin kooperatiflerden atılmasına karşı çıkmalı ve yoksul işçiler için ödeme kolaylığı sağlanmasını talep etmelidirler.

Komünist kooperatifçi hücreleri, kadın işçiler ve gençler arasındaki güçleri birleştirerek komünist ilkelerle dolu bir kooperatif propagandası yürütmek için, çalışmalarını, proleter kadın örgütlerinin ve komünist gençlik birliklerinin çalışmasıyla mümkün olabildiğince sıkı bir şekilde birleştirmelidirler. Aynı şekilde, yine, demokrasi sloganını örtü olarak kullanan, ama bu ilkeyi boş bir lakırdıya indirgeyen, gerçekte kooperatiflerde keyfi ve denetimsiz bir şekilde hüküm süren, genel kongrelerin toplanmasından kaçınan ve kooperatif örgütlerine mensup işçi kitlelerini hiçbir şekilde hesaba katmayan sendika bürokrasisine karşı mücadeleyi başlatmak da zorunludur. Son olarak, komünist kooperatifçilerin, kadınlar da dahil, üyelerini kooperatiflerin yönetim kurullarına ve denetim organlarına sokmaları ve kooperatiflerin yönetiminin gerektirdiği bilgileri ve deneyimleri üyelerine kazandırmak için diğer önlemleri alması zorunludur.

Fransız Sorunu Üzerine Karar*

1 Aralık 1922

Parti'de Kriz ve Hiziplerin Rolü

Komünist Enternasyonal'in Dördüncü Kongresi, Fransız partimizin parlamenter sosyalizmden devrimci komünizme evriminin son derece ağır ilerlediğine dikkat çeker. Bunun izahı hiçbir şekilde, tek başına nesnel koşullarda, geleneklerde, işçi sınıfının ulusal psikolojisinde vb. aranamaz. Aksine bu, genellikle Parti'nin önder çevreleri içinde hala olanca gücünü koruyan komünist olmayan unsurların, doğrudan ve kimi zaman ayyuka çıkan inatçı direnişinden kaynaklanmaktadır. Bu unsurlar, özellikle Merkez'in, yani Tours Kongresi'nden beri genel olarak Parti'nin önderliğinde olan hizbin içinde yer almaktadır.

Bugünkü şiddetli parti krizinin temel nedeni, Merkez'in yönetici unsurlarının son derece kararsız, tereddütlü ve oyalayıcı politikasında yatmaktadır. Onlar, partinin ertelenemez örgütsel ihtiyaçlarıyla karşı karşıyayken zaman kazanmaya çalışmakta ve böylelikle sendika sorununu, birleşik cephe meselesini ve aynı şekilde parti örgütü ve diğer meseleleri doğrudan sabote etme politikasına kılıf hazırlamaktalar.

---

* *Bu karar gerçekte iki bölümden oluşmaktadır. Burada yayınlağımız birinci bölüm, Almanca baskıda "Fransız Komünist Partisi'nin Politikası Üzerine Tezler" alt başlığını taşımaktadır. "Fransız Komünist Partisi'nde Örgütlenme Sorunu" alt başlığını taşıyan ikinci bölüm ise, hizip çatışmalarının sebep olduğu parti krizinin ardından, Dördüncü Kongre'nin oluşturduğu Fransız Komisyonu'nun, FKP merkezi organlarına yaptığı atamaları bildirmektedir. Organlara atanan üyelerin adlarından ibaret olan bu ikinci bölümün yayınlanmasına gerek görülmemiştir.*

Merkezin yönetici unsurları tarafından bu şekilde kazanılan zaman, Fransız proletaryasının devrimci gelişiminde yitik bir zamana dönüşmüştür.

Dünya Kongresi KEYK'e, Fransız Komünist Partisi'nin iç yaşamını tüm dikkatiyle takip etme ve Parti'nin, şüphesiz devrimci olan, proleter çoğunluğuna dayanarak Parti'yi, krizi kışkırtan ve durmadan şiddetlendiren bu unsurların etkisinden kurtarma talimatını verir.

Dünya Kongresi, bir bölünmenin düşüncesini bile reddetmektedir. Partinin şu anki durumunda, bölünme çağrısı yapmak için hiçbir neden yoktur. Parti üyeleri, ezici bir çoğunluk olarak kendilerini samimi ve derin bir biçimde komünizm davasına hasretmiştir. Yalnızca parti bilincindeki berraklık eksikliği, partinin muhafazakar merkezci ve yarımerkezci unsurlarının bu hırçın karmaşayı başlatmalarına ve hizipsel gruplar meydana getirmelerine izin vermiştir. Tartışmalı sorunların özünün, tüm Parti önünde kararlı ve ısrarlı bir şekilde açıklanması, parti üyelerinin ezici çoğunluğunu ve özellikle proleter tabanını, Dünya Kongresi kararları etrafında sağlam bir şekilde birleştirecektir. Bir bütün olarak düşünce ve yaşam tarzlarıyla burjuva toplumunun ahlakına ve alışkanlıklarına bağlı kaldığı halde Parti üyeliğini bırakmayan ve gerçek proleter siyasetini anlamaktan ya da devrimci disipline uymaktan aciz unsurlara gelince; böyle unsurların Parti'den tasfiyesinin sürmesi, partinin sağlığı, uyumu ve birliği ile eylem kapasitesini korumanın zorunlu koşuludur.

İşçi sınıfının komünist öncüsü, kendi teorik bilgilerini, yazınsal ve ajitasyona yönelik yeteneklerini örgüte katacak aydınlara elbette ihtiyaç duyar. Fakat yalnızca bir şartla; bu unsurlar, terk ettikleri kampa giden köprülerin tümünü atarak, burjuva ortamın ahlakından ve alışkanlıklarından tamamen ve geri dönülmez şekilde bir kopuşu sağlarlarsa, kendileri için hiçbir muafiyet veya ayrıcalık talep etmezlerse ve parti tabanındaki üyelerle eşit derecede parti disiplinine uyarlarsa... Bir çoğu Fransa'da Parti'ye amatörler ve kariyeristler olarak katılan aydınlar, Parti'ye en büyük zararı vermişler, Parti'nin devrimci fizyonomisini bozmuşlar, proleter kitlelerinin üzerindeki itibarını düşürmüşler ve işçi sınıfının güvenini kazanmasını engellemişlerdir. Ne pahasına olursa olsun, hiç insaf etmeden Parti'yi böyle unsurlardan arındırmak ve

bunların gelecekte yeniden partiye girmelerine engel olmak zorunludur.

Bunu başarmanın en iyi yolu, parti üyeliğine kayıtların yenilenmesini, kusursuz bir parti ahlakına sahip işçilerden oluşan özel bir komisyonun rehberliğinde yürütmektir.

Kongre, KEYK'in, Merkez ve Sol'daki iki ana hizip arasında eşitlik temelinde bir yönetici organ oluşturarak krizin örgüt alanındaki belirtilerini hafifletme çabasının, tartışmasız biçimde içerisindeki en muhafazakar unsurların etkisi altında olan Merkez tarafından boşa çıkarıldığını doğrulamaktadır. Merkez ile Sol'un her karşı karşıya gelişinde, bu unsurlar, değişmez bir şekilde Merkez'deki üstünlüğü kazanmaktadırlar.

Kongre, Fransız Komünist Partisi'nin tüm üyelerine şunu açıklamayı zorunlu görmektedir: Ana hiziplerin önderleri arasında önceden bir anlaşmaya varılmasını sağlamak için KEYK'in gösterdiği çabalar, Paris Kongresi'nin* çalışmasını kolaylaştırmak niyetiyle tasarlanmıştır ve bu, hiçbir şekilde Fransız Komünist Partisi'nin en üst organı olan kongrenin haklarına bir tecavüz değildir.

İşlediği kısmi hatalar ne olursa olsun Sol, özellikle Paris Anlaşması* öncesinde ve esnasında, devrimci hareketin en önemli meselelerinde -birleşik cephe sorununda ve sendika sorununda- Merkez ve Renoult** grubu karşısında doğru bir konum almıştır. Bir yandan da, Komünist Enternasyonal'in politikasını yürütmeye çalışmıştır. Kongre, Sol'un bu tutumunu onaylamayı gerekli görmektedir.

Kongre, Merkez hizbinin içinde, hiç kuşkusuz çoğunluğu oluşturan gerçekten devrimci ve gerçekten proleter tüm unsurları, muhafazakar unsurların köstekleyici muhalefetine bir son vermeye ve ortak çalışma için Sol ile birleşmeye çağırmaktadır. Aynı şey, birleşik cephenin politikasına karşı en keskin mücadeleyi yürütmüş olan, büyüklükte sayısal olarak üçüncü sıradaki hizip için de geçerlidir.

---

* *FKP'nin Paris Kongresi, hiziplerin çatışmasına sahne oldu, bu nedenle Kongre, taraflar arasında çeşitli konularda uzlaşmayı ifade eden kararlar ile sonuçlandı. Paris Anlaşması, üzerinde uzlaşılan bu platformu anlatır.*

** *Tours Kongresi'ndeki ayrışmadan sonra, sağ kanata verilen ad.*

Aşırı Sol Kanat

Seine Federasyonu, kendi örgütünün federatif karakterini ortadan kaldırarak, Aşırı Sol Kanat diye anılanların ahmaklık derecesindeki hatalı konumunu reddetmiştir. Bununla birlikte, Heine ve Lavengre yoldaşlar şahsında Aşırı Sol Kanat, yurttaş Delplanque'a bağlayıcı vekalet vermeyi pek uygun buldu; bu öyle bir vekalet idi ki, onu, tüm sorunlarda oy kullanmaktan kaçınmaya ve hiçbir yükümlülük kabul etmemeye mecbur ediyordu. Aşırı Sol'un yukarıda adı geçen temsilcilerinin bu tavrı, onların Komünist Enternasyonal'in anlamını ve özünü ne kadar yanlış anladıklarını kanıtlamaktadır.

Örgütümüzün temelini oluşturan demokratik merkeziyetçilik ilkesi, benzeri federal, ulusal veya uluslararası kongrelerde bağlayıcı vekaletin her türlü olabilirliğini tamamen dışlar. Bir kongre, yerel, ulusal veya uluslararası örgütler, bu kolektif kararlara, ancak tüm delegelerin serbestçe tartışması ve karar alması yoluyla ulaştıkları ölçüde anlamlıdır. Eğer delegeler, bağlayıcı vekaletlerle önceden sınırlanırsa, kongrelerdeki tartışmanın, deneyim ve fikir alışverişinin tüm anlamını yitireceği son derece açıktır.

Verilen örnekte işin daha da kötüsü, sanki Enternasyonal'e bağlılık, tüm üyelerine koşulsuz bir disiplin ve alınan tüm kararların pratikte uygulanması görevini vermiyormuş gibi, bu grubun, ne olursa olsun Enternasyonal'e karşı herhangi bir "yükümlülük" üstlenmeyi reddetmesiyle, Enternasyonal'in temel örgütsel ilkelerinin çiğnenmiş olmasıdır.

Kongre, Fransız seksiyonumuzun Merkez Komitesi'ni, bu olayı derhal bütünüyle soruşturmaya ve bundan tüm gerekli politik ve örgütsel sonuçları çıkarmaya çağırmaktadır.

Sendika Sorunu

Sendika sorunu hakkında Kongre tarafından alınan kararlar, belirli örgütsel ve biçimsel ödünleri içermektedir; verilen bu ödünlerle, Parti'nin sendika örgütlerine ve henüz komünist bakış açısını kabul etmeyen örgütlü işçi kitlelerine yakınlaşmasını kolay hale getirmek tasarlanmıştır. Ancak bu kararları, Parti'de yaygınlaşmış bulunan ve hala birçok parti üyesi tarafından propaganda edilmekte olan, sendikal çalışmadan vazgeçme politikasının onaylanması olarak yorumlamaya

dönük herhangi bir çaba, bu kararları bütünüyle saptırmaktan başka bir anlama gelmeyecektir.

Bu sorunda Ernest Lafont tarafından temsil edilen eğilimler, işçi sınıfının devrimci görevleriyle ve bütünsel bir komünizm düşüncesiyle tam ve uzlaşmaz bir zıtlık içindedir. Parti'nin, sendikaların özerkliğini bozmaya ne niyeti, ne de arzusu vardır. Fakat Parti, sendikalar içinde kendi bozgunculuğu ve anarşist faaliyetleri için özerklik talep eden üyelerinin maskelerini acımasızca düşürmek ve cezalandırmak zorundadır. Bu temel sorunda Enternasyonal, hem teori hem de uluslararası politika bakımından yegane doğru yol olan komünist çizgiden sapmaya, başka herhangi bir alanda olduğundan çok daha az müsamaha gösterecektir.

Havre Grevinin Dersleri

Havre Grevi yerel karakterine rağmen, Fransız proletaryasının büyüyen militanlığının inkar edilemez bir kanıtıdır. Sanki kapitalist hükümet, Fransız işçilerine iktidarı ancak en şiddetli mücadeleyle, kahramanlıkla, özveriyle ve birçok kurbanlar vererek ele geçirebileceklerini ve ancak bu şekilde kapitalist esareti yıkabileceklerini hatırlatma telaşı içindeymişçesine, greve dört işçiyi katlederek yanıt verdi. Eğer Fransız proletaryası Havre katliamlarına tamamen yetersiz bir yanıt verdiyse, bunun sorumluluğu, yalnızca Muhaliflerin ve reformist sendikaların epeydir adet haline getirdikleri ihanetlerinde değildir, ayrıca CGTU'nun ve (Fransız) Komünist Partisi'nin yönetici organları tarafından izlenen bariz hatalı eylem biçimine de düşmektedir. Kongre, bu sorunun üzerinde durmayı zorunlu görmektedir, çünkü bu, bize devrimci eylemin görevlerine temelden yanlış bir yaklaşımın çarpıcı bir örneğini sunmaktadır.

Parti, proletaryanın sınıf mücadelesini ilkesel olarak yanlış bir tavırla, sözüm ona bağımsız iki alana -ekonomik ve politik- ayırdı. Böylelikle, sanki bu dört proleterin kapitalist hükümet tarafından katledilmesi birinci derecede öneme sahip politik bir olay değil de aslında ekonomik bir olaymışçasına, kendi faaliyetlerini CGTU'yu desteklemekle sınırladı ve bu elverişli durumda bile, herhangi bir bağımsız inisiyatif göstermekte başarısız oldu. CGTU ise, Parisli Yapı İşçileri Sendikası-

nın baskısı altında, Havre katliamının ertesi günü, yani Pazar günü, Salı için genel bir protesto grevi çağrısı yaptı. Çoğu yerde Fransalı işçilerin, bırakalım genel grev çağrısını, katliamın olduğunu bile öğrenecek zamanı olmadı. Bu koşullar altında, genel grev daha baştan başarısızlığa mahkumdu. Şüphesiz ki, CGTU, bu sefer de politikasını, devrimci eylemi ve onun nasıl hazırlanacağını kavramakta doğuştan yeteneksiz, kendi küçük çevrelerinin devrimci çağrılarını –bu çağrıları yaşamda gerçekleştirme derdine düşmeksizin- devrimci mücadelenin yerine koyan anarşist unsurlara göre ayarlamıştır. Partiye gelince, o da, büyük ölçekli bir kitle ajitasyon kampanyası başlatmak için dostça, fakat kararlı bir tavırla, CGTU'yu protesto grevini ertelemeye ikna etmek yerine, CGTU'nun bu apaçık yanlış adımına sessizce teslim oldu.

Fransız burjuvazisinin alçakça cinayetiyle karşı karşıya kaldığında, hem Parti'nin hem de CGTU'nun ilk görevi, derhal Paris'te ve taşrada, en iyi binlerce Parti ve sendika ajitatörünü, işçi sınıfının daha geri unsurlarına Havre olaylarının anlamını açıklamak ve halk kitlelerini protesto etmeye ve direnmeye hazırlamak amacıyla seferber etmekti. Böyle elverişli bir durumda Parti, Fransız işçi sınıfı ve köylülüğü için Havre'daki alçakça hareketle ilgili bir çağrıdan milyonlarca yayınlamakla yükümlüydü. Parti'nin merkez yayın organı, her gün sosyal hainleri -sosyalistleri ve sendikalistleri- şu soruyla yüzleştirmeliydi: Havre katliamlarına yanıt olarak ne tür bir mücadele biçimi öneriyorsunuz? Parti, CGTU'yla birlikte, bir genel grev fikrini, takvimini önceden kesinleştirmeden ama kendisini ajitasyonun ve ülkedeki hareketin gelişimine göre ayarlayarak propaganda etmeliydi. Her fabrikada ve işletmede veya her semtte, bölgede ve şehirde, bölgesel protesto komiteleri kurmak için çaba sarf edilmeliydi. Komünistler ve devrimci sendikacılar, yerel reformist örgütlerin temsilcilerini bu komitelerin yanına çekmeliydi. Sadece bu tipte, sistematik, yoğun, çok yönlü, derin ve yorulmak bilmez bir kampanya, kitlesel protesto grevleri, sokak gösterileri ve benzeri şekillerde gelişen güçlü ve etkili bir hareketle sonuçlanabilir, bir ya da birkaç hafta içinde önemli bir başarıyla taçlandırılabilirdi. Böyle bir kampanya, kalıcı bir sonuç olarak hem Parti'nin hem de CGTU'nun kitle bağlarında, saygınlığında ve etkisinde bir artış getirecekti; bu onları devrimci çalışma içinde birbirine daha da ya-

kınlaştıracaktı ve her ikisini de işçi sınıfının hala uzlaşmacıları -reformistleri- izleyen kesimlerine daha da yaklaştıracaktı.

Devrimci unsurların hazırlanacak zaman bulamadığı, reformistlerin canice grev kırıcılığı yaptığı 1 Mayıs 1921 genel grevi, proletaryayı kuvvetten düşürüp burjuvaziyi güçlendirerek, Fransa'nın iç yaşamında bir dönüm noktası olmuştur. Ekim 1922 "genel protesto grevi", aslında solun yeni hatalarıyla birlikte sağın başka bir ihanetiydi. Enternasyonal, en ivedi biçimde, Fransız yoldaşları, proleter hareketin hangi dalında çalışıyor olurlarsa olsunlar kitle eyleminin sorunlarına en büyük dikkati göstermeye, koşulları ve yöntemleri dakikası dakikasına incelemeye, kendi örgütlerinin hatalarını her somut örnekte dikkatli bir eleştirel çözümlemeye tabi tutmaya, kitle eyleminin her olanağına geniş ölçekli yoğun ajitasyon yoluyla en ince ayrıntısına kadar hazırlanmaya ve sloganları, kitlelerin harekete geçme hazırlığı ve kabiliyetine göre ayarlamaya çağırmaktadır.

Reformist önderler, ihanetlerinde, kendilerini, bütünüyle kopmazcasına bağlı oldukları burjuva kamuoyunun öğütlerine, önerilerine ve talimatlarına dayandırmaktadırlar. Parti, koşulları ve durumu dakikası dakikasına inceleyerek ve parti üyeleri aracılığıyla sendikalara toplam duruma uygun özel önergeler sunarak, dikkatini emek hareketinin sorunlarına daha fazla yoğunlaştırdıkça, sendikal örgütler içerisinde doğal olarak azınlıkta olan devrimci sendikacılar daha az hata işleyeceklerdir.

Farmasonluk, İnsan ve Yurttaş Hakları Cemiyeti ve Burjuva Basın

Farmasonluk ile sosyalizm arasındaki bağdaşmazlık, genel olarak İkinci Enternasyonal partilerinin çoğu tarafından kabul edilmişti. İtalyan Sosyalist Partisi, Farmasonları 1914'te kendi saflarından ihraç etti; İtalyan Farmasonları'nın, İtalya'nın savaşa katılması için Antant'ın elinde alet oldukları göz önünde tutulursa, bu önlem, şüphesiz bu partinin savaş sırasında muhalif bir politika yürütebilmiş olmasının da nedenlerinden birisi oldu.

Komünist Enternasyonal'in İkinci Kongresi, Enternasyonal'e katılma koşulları arasına, başlı başına komünizm ile masonluk arasındaki bağdaşmazlıkla ilgili özel bir madde eklememiştir, çünkü bunun apa-

çık ortada olduğu düşünülmüştür. Kongre tutanaklarından da görülebileceği gibi İkinci Kongre; bir yandan koltuk düşkünü-kariyerist entrikalarını, esrarengiz kardeşlik sözleriyle maskeleyen saf bir burjuva örgütün üyesiyken, aynı anda proletarya diktatörlüğünün partisinde üye olmaya devam etmenin mümkün olabileceği fikrini reddetmiştir. Dördüncü Dünya Kongresi'nde beklenmedik bir şekilde açığa çıkan, ciddi sayıda Fransız komünistinin mason localarına üye olduğu gerçeği, Fransız partimizin yalnızca Fransız reformizminin, parlamentarizminin ve yurtseverliğinin psikolojik mirasını değil, ayrıca radikal burjuvazinin gizli kurumlarıyla tamamen maddi ve parti önderliğinin onurunu tehlikeye atan ilişkileri de sürdürdüğünün, Enternasyonal'in gözünde en çarpıcı kanıtını oluşturmaktadır. Komünist öncünün proletarya diktatörlüğü uğruna, proletaryanın güçlerini burjuva toplumunun tüm gruplaşmalarına ve örgütlenmelerine karşı amansız bir mücadele için toparladığı bir anda, en gözde parti çalışanlarının çoğu -milletvekilleri ve gazetecilerden merkez komite üyelerine kadar- sınıf düşmanın gizli örgütleriyle sıkı bağlarını korumaktadırlar. Özellikle içler acısı olan şudur ki, ne bir bütün olarak parti, ne de içindeki eğilimlerden bir teki bile, Tours Kongresi'nden sonra bu sorunu (tüm Enternasyonal için son derece açık olmasına rağmen) ortaya koymuş değildi. Bunun yerine, bu sorunun tam anlamıyla ve en vahim haliyle Enternasyonal'in önüne apaçık serilmesi için, parti içinde bir hizip mücadelesinin yaşanması gerekmiştir.

Enternasyonal, Komünist Parti önderliği ile burjuvazinin politik örgütleri arasındaki tüm bu küçük düşürücü ve cesaret kırıcı ilişkilere kesin olarak ve derhal son verilmesi gerektiğini düşünmektedir. Fransız devrimci proletaryasının onuru, tüm sınıf örgütlerinin, aynı anda savaşan iki tarafta da olmak isteyen unsurlardan temizlenmesini gerektirmektedir.

Kongre, Fransız Komünist Partisi'nin Merkez Komitesi'ne, her bir üyesi ya da parti grubu şahsında Parti ile farmasonlar arasındaki ilişkileri, 1 Ocak 1923'ten önce tasfiye etmesini emreder. Mason locasına üye olup da 1 Ocak'tan önce bunu partisine açıkça bildirmeyen ve parti basını yoluyla farmasonluktan tam olarak koptuğunu ilan etmeyen her komünist, bu suretle komünist partiden otomatik olarak ihraç edi-

lir ve sonsuza kadar üyelikten menedilir. Herhangi bir kimsenin mason tarikatına üyeliğini gizli tutması, Parti saflarına bir düşman ajanının sızması olarak kabul edilecek ve ilgili kimse bütün proletaryanın gözünde alçaklıkla damgalanacaktır.

Tek başına masonlara üye olma olgusu bile, -ister maddi ister değil, ister kariyerist isterse de başka yoz amaçlarla olsun- komünist bilinçte ve sınıf erdemliliğinde had safhada bir hamlığa işaret etmektedir. Dördüncü Kongre, bu nedenle, şu ana kadar masonlara üye olan ve onlardan yeni kopmuş olan yoldaşların, iki yıllık bir süre boyunca herhangi bir sorumlu parti görevi alamayacağını düşünmektedir. Yalnızca komünist partinin sıradan üyeleri olarak devrimci dava için yürüttükleri yoğun bir faaliyetin ardından, bu yoldaşlar tam bir güveni yeniden kazanabilir ve parti içinde kendilerine uygun görevleri alma haklarını yeniden sağlayabilirler.

"İnsan ve Yurttaş Haklarını Savunma Cemiyeti", esasen radikal bir burjuva örgütüdür; kısmi "adaletsizliklere" karşı düzenlediği tek tük eylemleri, burjuva demokrasisi hakkında yanılsamalar ve önyargılar yaymak için kullanmakta ve hepsinden önemlisi, her tayin edici ve önemli durum karşısında, örneğin savaş sırasında olduğu gibi, tüm desteğini devlet biçiminde örgütlenmiş sermayeye vermektedir. Bu gerçeği gözönüne alan Komünist Enternasyonal'in Dördüncü Kongresi, bu cemiyete üyeliğin, komünist ismiyle kesinlikle bağdaşmadığına ve komünist dünya görüşünün en temel düşüncelerine zıt olduğuna inanır ve cemiyete üye olan tüm parti üyelerini, örgütlerini bilgilendirip istifalarını basında ilan ederek, 1 Ocak 1923'ten önce cemiyetin saflarını terk etmeye çağırır.

Kongre, Fransız Komünist Partisi'nin Merkez Komitesi'nden şunları talep eder:

a) Tüm Partiye acil olarak bu kararın anlamını ve önemini açıklayan bir çağrı yayınlamak.

b) 1 Ocak 1923'e kadar Parti'nin Farmasonluktan temizlenmesini ve "Haklar Cemiyetiyle" tüm bağların, affedilmeden ve savsaklanmadan koparılmasını güvenceye almak için, kararda ifade edilen tüm önlemleri almak. Kongre, bu temizleme ve hastalıktan arındırma çalışmasında Merkez Komitesi'nin, hangi hizipten olurlarsa olsun, parti

üyelerinin ezici çoğunluğu tarafından destekleneceği konusunda emin olduğunu ifade eder.

Merkez Komite, Paris'te veya taşrada, Komünist Parti üyesi olup en ileri sorumluluklar dahil çeşitli parti görevlerini üstlenirken, aynı zamanda burjuva basınıyla birlikte çalışmaya devam eden tüm yoldaşların tam listesini çıkarmalıdır ve bu unsurları, 1 Ocak 1923'e kadar, halk kitlelerinin aldatılmasının burjuva araçları ile proletarya diktatörlüğünün devrimci partisi arasında kesin ve geri dönülmez bir seçim yapmaya davet etmelidir.

Partinin Adayları

Partiye gerçekten proleter bir karakter vermek ve Partiyi yalnızca parlamentoya, belediye meclisine, genel meclislere vb. giden yolda bir bekleme odası olarak gören unsurları saflardan temizlemek için, seçimler sırasında parti tarafından sunulan aday listelerindeki on adaydan dokuzunun, hala tezgah başında olan işçi komünistlerden ve köylülerden oluşması için kesin bir kural koymak zorunludur; serbest mesleklerden temsilcilerin sayısı, partinin üyeleri aracılığıyla elde ettiği ya da etmeyi umduğu toplam sandalye sayısının onda birini geçmeyecek şekilde kesin olarak sınırlandırılmalıdır; bunun yanında, serbest mesleklerden adayların seçimine özel bir dikkat (önceki siyasi sicillerinin, sosyal bağlarının, işçi sınıfının davasına sadakat ve bağlılıklarının kayıtlardan kontrolü) gösterilmelidir. Yalnızca böyle bir sistemle, komünist parlamenterler, belediye meclisi üyeleri, genel meclis üyeleri, belediye başkanları ve benzerlerinin, işçi sınıfıyla genelde pek ilişkisi olmayan profesyonel bir kast oluşturması sona erecek ve bunlar, devrimci kitle mücadelesinin araçlarından biri haline gelecektir.

Sömürgelerde Çalışma

Dördüncü Kongre bir kez daha, Komünist Parti'nin sömürgelerde doğru ve sistematik bir çalışma yürütmesinin olağanüstü önemine dikkat çeker. Kongre, Sidi bel Abbas'taki* komünist seksiyonun konumu-

* *Sidi bel Abbas: Cezayir'in kuzeyinde yeralan, 1843'te Fransa'nın askeri karakolu olarak kurulmuş şehir. Cezayir'in bağımsızlığını elde ettiği yıl olan 1962'ye kadar, Fransız askerlerinin ana karargahı bu şehirde bulunuyordu.*

nu kesin olarak mahkum eder; bu seksiyon, Fransız kapitalizminin sömürgelerdeki köleleri üzerindeki emperyalist egemenliğini destekleyen, bütünüyle köleci bir bakış açısına sahiptir ve bunun üstünü örtmek için sözde-marksist bir söylem kullanmaktadır. Kongrenin düşüncesine göre, sömürgelerdeki çalışmamız, kapitalist ve milliyetçi önyargılarla tamamen bulaşık unsurlara dayanmamalı, bunlardan ziyade bizzat yerli halkın en iyi unsurlarına, öncelikle yerli proleter gençliğe dayanmalıdır.

Komünist Parti'nin, sömürgeci köleciliğe karşı kendi ülkesinde yürüttüğü uzlaşmaz mücadele, bizzat sömürgelerde yürütülen sistematik devrimci çalışma ile birleştirilebilirse, ancak bu şekilde, ezilen sömürge halklar içindeki aşırı-milliyetçi unsurların, bu sömürgelerdeki emekçi sınıflar üzerindeki etkisini zayıflatılabilir ve bu emekçi sınıflar, Fransız proletaryasıyla aynı davaya çekilebilir. Böylelikle Fransız kapitalizminin, proletaryanın devrimci yükseliş çağında, sömürge yerlilerinden karşı-devrimin son yedek güçleri olarak faydalanmasını önleyebilir.

Dünya Kongresi, Fransız partisini ve onun Merkez Komitesi'ni, sömürge sorununa ve sömürgelerde propagandaya şimdiye kadar yaptığından çok daha fazla dikkat göstermeye, çok daha fazla güç ile kaynak ayırmaya ve özellikle de, sömürgelerde çalışmakla görevli, Merkez Komite'ye bağlı daimi bir büro kurmaya çağırır. Bu büroya, sömürge ülkeden komünist örgütlerin temsilcileri de alınmalıdır.

Fransız Komünist Partisi İçin Militan Eylem Programı

5 Aralık 1922

1. Parti'nin en acil görevi, diğer önemli sanayi ülkelerinde olduğu gibi Fransa'da da gelişmekte olan kapitalist saldırıya karşı proletaryanın direnişini örgütlemektir. Sekiz saatlik işgününün savunulması, uygulanmakta olan ücret oranlarının korunması ve artırılması, acil ekonomik taleplerin tümü için mücadele vermek; bütün bunlar, dağınık durumdaki proletaryanın, birliğini yeniden sağlaması, kendi gücüne ve geleceğine olan güvenini yeniden kazanması için mümkün olan en iyi platformdur. Parti, kapitalist saldırıyı durdurabilecek ve işçi sınıfına birlik ruhunu aşılayabilecek her birleşik kitle eyleminde bir an önce inisiyatifi ele almalıdır.

2. Parti, sekiz saatlik işgününün elde edilmesi için mücadele ile daha yüksek ücretler için mücadelenin birbiriyle ilişkisini ve bir talebin ötekini nasıl etkilediğini göstermek için işçiler arasında kampanya yürütmelidir. Parti, ajitasyonunda sadece patronların saldırılarını işlemekle kalmamalı, aynı zamanda, devletin işçi sınıfının şimdiki acil çıkarlarına karşı her girişimini işlemelidir; örneğin ücretlerden vergi alınması, kiraların artması, satış vergileri, sosyal güvenlik ve diğerleri olmak üzere özellikle işçi sınıfını ilgilendiren her ekonomik sorunu işlemelidir. Parti, siyasal olarak örgütlü ya da sendikalı olup olmadıklarına bakmadan, her bir işletmedeki tüm işçileri kapsayan fabrika ve işyeri komitelerinin yaratılması için, işçiler arasında etkin ajitasyon kampanyaları yürütmelidir. Bu fabrika ve işyeri komitelerinin amacı, çalışma ve üretim koşulları üzerinde işçi denetimini yaşama geçirmektir.

3. Proletaryanın yaşamsal maddi taleplerini içeren mücadele sloganları, ekonomik ve siyasal gericiliğe karşı birleşik cepheyi yaşama geçir-

me aracı olarak hizmet etmelidir. Birleşik işçi cephesi taktiği, her kitle eyleminde bizim yön gösteren ilkemizdir. Parti bu taktiğin başarılı olması için elverişli koşulları yaratmalı ve bunun için kullanabileceği her türlü propaganda ve ajitasyon aracıyla kendi üyelerinin ve sempatizanlarının eğitimini ciddi olarak üstlenmelidir. Parti'nin, komünistlerin bulunduğu her proleter grup içerisinde gerçekleştirmesi gereken bu eğitim çalışmasında, basın, broşürler, her türden toplantılar, kısacası her şey kullanılmalıdır. Parti, önemli rakip siyasal ve ekonomik emekçi örgütlerine çağrılar yayınlamalıdır. Bunun yanısıra, zaman zaman, hem kendi önerilerini hem de reformistlerin önerilerini halka açıklamalı; neden bu önerilerden bazılarını kabul edip bazılarını reddettiğini anlatmalıdır. Parti, hiçbir biçimde kayıtsız şartsız bağımsızlığından, birleşik bir eylemde her katılımcıyı eleştirebilme hakkından vazgeçemez. O, daima, bu hareketlerde hem inisiyatifi ele almaya ve elinde tutmaya çalışmalı, hem de diğer örgütlerin inisiyatiflerini, kendi programının özü doğrultusunda etkilemeye çalışmalıdır.

4. İşçilerin eylemlerinin tüm biçimlerine katılabilmek, bu eylemlerin yönlendirilmesine yardımcı olabilmek ya da belirli koşullarda eylemlerin önderliğini üstlenebilmek için Parti, hiç vakit kaybetmeksizin sendikalardaki çalışmayı örgütlemeye geçmelidir. (Paris Anlaşması kararına dayanarak) Federasyonlarda ve seksiyonlarda sendika komitelerinin kurulması ve her fabrikada, özel ve devlete ait büyük işletmelerde komünist hücrelerin oluşturulması, partiye, işçi kitlelerine nüfuz etme ve sloganlarını yayma fırsatını verecek ve proleter hareket üzerindeki komünist etkiyi artıracaktır. Partideki ya da sendikadaki her organın sendika komitesi, partinin izniyle reformist CGT'nin içerisinde kalan komünistlerle bağlantılarını sürdürecek ve resmi liderlerin politikasına karşı yürütülen muhalefete yön gösterecektir. Komiteler partinin sendikalı üyelerinin kaydını tutacak, faaliyetlerini denetleyecek ve onlara partinin talimatlarını ileteceklerdir.

5. Komünistlerin istisnasız bütün sendikalardaki faaliyetleri, esas olarak, proletaryanın zaferi için vazgeçilemez olan sendikal birliğin yeniden kurulması için çaba göstermeye dayanacaktır. Onlar, mevcut bölünmüşlüğün zararlı etkilerini açıklamak ve birliği savunmak için, her fırsattan yararlanmalıdırlar. Parti, hem sendikalarda hem de yerellikler-

de, örgütsel dar-grupçuluğa, çevre-grup atmosferine ve anarşist ideolojiye yönelen her eğilimle mücadele etmelidir. O, merkezileşmiş bir hareketin gerekliliğini, endüstriyel bir temelde geniş örgütlülüklerin kurulmasını ve başarısızlığa mahkum olan yerelleşmiş ve kısmi eylemlerin yerine, işçilere kendi güçlerine güvenme duygusu aşılayacak olan birleşik kitle eylemlerini geçirmek için, yalıtık durumdaki grevlerin koordine edilmesini savunmalıdır. Komünistler, CGTU içinde Fransız sendikalarının Kızıl Sendikalar Enternasyonali'ne (KSE) bağlanmasına karşı çıkan her eğilimle mücadele etmelidir. Reformist CGT'de komünistler, Amsterdam Enternasyonali'ni ve onun liderlerinin sınıf uzlaşmacılığı lehindeki manipülasyonlarını teşhir etmelidirler. Her iki federasyonda da ortak eylemler, gösteriler ve grevler için, birleşik cephe ve organik birlik için ve bir bütün olarak Kızıl Sendikalar Enternasyonali'nin programı için savaşım vermelidirler.

6. Parti, her sınıf çatışmasının arkasındaki siyasal karakteri göstermek için, gerek kendiliğinden gerek örgütlü, her türlü geniş ölçekli kitle hareketinden etkin bir biçimde yararlanmalıdır. O, politik tutsaklara af, Versay Antlaşması'nın geçersiz ilan edilmesi, Ren'in sol kıyısının askerden arındırılması ve benzeri siyasal sloganlarını, mümkün olan en geniş biçimde yaymak için her fırsattan faydalanmak zorundadır.

7. Versay Antlaşması'na ve onun sonuçlarına karşı mücadele, Parti'nin bütün faaliyetinin içinde ön planda kalmaya devam etmelidir. Biz, bu antlaşmadan kazançlı çıkan Fransa ve Almanya burjuvazilerine karşı, bu iki ülkenin proletaryasının birliğini gerçekleştirmeliyiz. Bu yüzden, Fransız Partisi'nin en acil görevi, işçileri ve askerleri, asıl olarak bu barış antlaşmasından kaynaklanan dayanılmaz yaşam koşulları altında ezilen Alman kardeşlerinin trajik durumu hakkında bilgilendirmektir. İttifak'ın isteklerini karşılamak için Alman hükümeti, Alman işçi sınıfının sırtındaki yükü artırmaya devam etmektedir. Fransız burjuvazisi, Alman burjuvazisinin canını bağışlamaktadır; onunla, işçilerin zararına görüşmeler yapmakta, devlete ait kamu kuruluşlarının mülkiyetini ele geçirmesinde ona yardım etmekte ve devrimci harekete karşı yardım edip koruyacağına dair güvenceler vermektedir. Her iki ülkenin burjuvazisi de, Fransız demir üretiminin hisseleri ile Alman kömür madenleri hisselerinin birleştirilmesini tamamlamak için hazırdırlar ve Ruhr kömür maden-

cilerinin köleleştirilmesi anlamına gelecek olan Ruhr'un işgal edilmesi sorununda bir anlaşmaya varmak üzeredirler. Ancak tehdit altında olan yalnızca Ruhr havzasının sömürülen işçileri değildir; Alman üretimi, markın değer kaybedişine bağlı olarak fiyatları hızla düşüreceğinden, Fransız işçiler onun rekabetine dayanabilecek bir konumda olmayacaklardır. Parti bu durumu Fransız işçi sınıfına açıklamalı ve kendisini tehdit eden tehlikeye karşı onu uyarmalıdır. Parti basını sürekli olarak, Versay Antlaşması'nın gerçek kurbanı olan Alman proletaryasının çektiği acıları anlatmalı ve anlaşmanın uygulanmasının olanaksızlığını göstermelidir. İşgal edilmiş ve savaşta harap olmuş bölgelerde, buralarda yaşanan eziyetlerin sorumlusu olarak her iki ülkenin burjuvazisini teşhir etmek ve iki ülkenin işçileri arasında dayanışma ruhunu geliştirmek için, özel bir propaganda faaliyeti yürütülmelidir. Komünist slogan, Ren nehrinin sol yakasındaki askerler ile Fransız ve Alman işçilerinin kardeşleşmesini talep etmelidir. Versay Antlaşması ve onun sonuçlarına karşı yürüttüğü bu mücadelenin başarıya ulaşması için Parti, Almanya'daki kardeş partiyle yakın ilişkiler kurmalıdır. Parti, Fransız emperyalizmiyle yalnızca onun Almanya'daki politikası için değil, tüm dünyadaki politikasıyla ilgili olarak mücadele etmelidir; St. Germain, Neuilly, Trianon ve Sevr antlaşmalarına özel bir dikkat gösterilmelidir.

8. Parti, ordu içine sızmak için sistematik bir çalışmaya girişmelidir. Bizim anti-militarist propagandamız, burjuvazinin iki yüzlü pasifizminden (barışçılığından) köklü bir biçimde ayrılmalıdır. Proletaryanın silahlandırılması ve burjuvazinin silahsızlandırılması ilkesi bizim propagandamıza nüfuz etmiş olmalıdır. Komünistler, parti basınında ya da parlamentoda ve her elverişli durumda, askerlerin taleplerine destek vermeli, onların siyasal haklarının tanınmasında ısrar etmeli ve benzer diğer talepleri desteklemelidir. Zorunlu askerlik için yeni bir asker toplama seferberliğinin söz konusu olduğu ya da bir başka savaş tehdidinin göründüğü her an, devrimci anti-militarist ajitasyonumuz yoğunlaştırılmalıdır. Bu propaganda, özel bir parti organının gözetimi altında yürütülmelidir ve komünist gençlik, bu organın içinde yer almalıdır.

9. Parti, Fransız emperyalizmi tarafından sömürülen ve ezilen sömürge halklarının davasını kendi davası haline getirmelidir; bu halkların, yabancı sermayenin boyunduruğundan kurtuluş yollarının aşamala-

rını oluşturan ulusal taleplerini desteklemeli, özerklik ve bağımsızlık haklarını kayıtsız şartsız savunmalıdır. Yerli (halkların -*ç.n.*) siyasal ve sendikal özgürlükleri için kayıtsız şartsız kavga vermek ve yerlilerden zorla asker toplanmasına karşı yerli askerlerin talepleri için mücadele etmek; tüm bunlar Parti'nin acil görevleridir. Parti, yerlilerin haklarını sınırlamayı destekleyen, hatta işçi sınıfının bazı unsurları arasında bile var olan her gerici eğilimle amansız bir biçimde savaşmalıdır. Parti, sömürgelerde çalışmasını yürütmek için, Merkez Komitesi'ne bağlı özel bir organ oluşturmalıdır.

10. Köylülüğün içerisinde, tarım emekçilerini, toprağı kiralayan çiftçileri ve yoksul köylüleri devrimci harekete kazanmak ve küçük toprak sahiplerinin sempatilerini elde etmek için yürüttüğümüz propagandamız, kendilerini geçici olarak kiralayan ya da büyük toprak sahipleri için çalışan tarım emekçilerinin yaşam ve çalışma koşullarını iyileştirme mücadelesi eşliğinde gerçekleştirilmelidir. Böyle bir mücadele, taşradaki parti örgütlerinin, her bir yerelliğin özgül koşullarına karşılık gelen *acil talepler programlarını* ayrıntılı bir biçimde geliştirmelerini ve bunu yaygınlaştırmalarını gerektirir. Parti, köylülüğün bireysel gereksinimlerini karşılamaya yönelik olan tarımsal birlikleri ve kooperatifleri teşvik etmelidir. O, tarım işçileri arasında sendikaların kurulmasına ve bunların geliştirilmesine özel bir dikkat göstermelidir.

11. Parti'nin kadınlar arasındaki çalışması birinci derecede önemlidir ve özel bir örgütlenme gerektirir. Merkez Komitesi'ne bağlı, daimi bir sekreterliği olan, sayıları gittikçe artan yerel komisyonlara ve kadınlar içinde propagandaya ayrılan periyodik bir yayına sahip, bir merkezi komisyon yaratılmalıdır. Parti, erkek ve kadın işçilerin ekonomik taleplerinin birleştirilmesi konusunda ısrarlı olmalıdır; cinsiyet ayrımı gözetilmeksizin eşit işe eşit ücret ve sömürülen kadınların, bütün işçi eylemlerine katılmalarını talep etmelidir.

12. Parti, komünist gençlik hareketinin gelişmesi için geçmişte olduğundan çok daha sistemli ve ısrarlı bir çaba sarf etmelidir. Parti ve gençlik arasında, her iki örgütün tüm birimlerinde ve kurumlarında en yakın karşılıklı ilişkiler kurulmalıdır. Gençliğin, Merkez Komitesi'ne bağlı her komisyonda temsil edilmesi ilkesel olarak kabul edilmelidir. Parti'nin propaganda birimleri ve bölümleri, mevcut gençlik gruplarını

desteklemeli ve yenilerinin yaratılmasına destek olmalıdır. Merkez Komitesi gençlik yayınlarını izlemeli ve gençlik örgütüne, merkezi parti yayınlarında özel sayfalar ayırmalıdır. Sendikalardaki genç işçilerin taleplerine, parti programına uygun olarak destek verilmelidir.

13. Komünistler, kooperatiflerde birleşik bir ulusal örgütlenme ilkesini savunmalı ve Merkez Komitesi altında çalışacak bir komisyon aracılığıyla Komünist Enternasyonal'in kooperatif seksiyonuna bağlanacak komünist gruplar yaratmalıdır. Her federasyon içinde, kooperatiflerde parti çalışmasını yürütmek üzere özel bir komisyon kurulmalıdır. Komünistler, kooperatifleri işçi hareketinde bir yedek güç olarak kullanmak için her çabayı göstermelidirler.

14. Parlamento, belediye meclisi vb. kurumlardaki üyelerimiz, işçilerin mücadelelerine, parti ve sendika örgütleri tarafından yürütülen parlamento dışındaki kampanyalara sıkı sıkıya bağlı, enerjik bir mücadele yürütmelidirler. Komintern'in İkinci Kongresi'nin tezlerine uygun olarak, Parti'nin Merkez Komitesi tarafından kontrol edilen ve yönlendirilen komünist milletvekilleri, seksiyonlar ve federasyonlar tarafından kontrol edilen ve yönlendirilen belediye ve yöre konseylerinin üyeleriyle birlikte ajitasyon ve propaganda görevlileri olarak partiye hizmet etmelidirler.

15. Kendi programında ve gerek ulusal gerekse uluslararası kongrelerde ana hatları çizilmiş olan görevlerinin gerektirdiği düzeye yükselebilmek ve bu görevleri hayata geçirecek bir duruma erişebilmek için Parti, kendi örgütlenmesini öteki ülkelerdeki büyük komünist parti örneklerini izleyerek, Komünist Enternasyonal'in tüzüğüne uygun şekilde mükemmelleştirmeli ve güçlendirmelidir. O, sıkı bir merkezileşme, bükülmez bir disiplin için ve her parti üyesinin muhatabı olduğu parti organına, her bir parti organının, hemen kendi üstünde olan örgüte tabi olması için mücadele etmelidir. Ayrıca, seksiyonlardaki teorik derslerin sayısı sistemli bir biçimde artırılarak, parti okulları açılarak, militanlarımızın Marksist eğitimi geliştirilmelidir; bu dersler ve okullar Merkez Komitesi'ne bağlı bir merkezi komisyonun gözetimi altına olmalıdır.

İspanya Komünist Partisi Üzerine Karar

2 Aralık 1922

1. Şubat ayında genişletilmiş Yürütme Komitesi'nde, İtalya ve Fransa ile beraber birleşik cephe taktiğine karşı oy kullanan İspanyol Komünist Partisi'nin, hatasını kabul etmesi uzun sürmedi. İspanya Komünist Partisi, birleşik cephe taktiğinin bir ihtiyaç olduğunun farkına, biçimsel bir disipline uyarak varmadı; daha ziyade Mayıs'taki çelik dökümhaneleri işçilerinin büyük grevi boyunca, kendi kavrayışı ile buraya yöneldi. Bu hareket, İspanyol işçi sınıfına, partinin onların günlük talepleri için savaşmaya hazır olduğunu ve en ön saflarda katılacağı bu mücadeleye işçi sınıfını sürükleyebileceğini göstermiştir.

Bu rotada devam etmekle, işçi örgütlerini etkilemek ve proletaryanın tümünü kendi politikasına kazanmak için her fırsatı kullanmakla, İspanyol Komünist Partisi, kitlelerin güvenini kazanacak, onların devrimci güçlerini birleştirerek tarihsel misyonunu gerçekleştirecektir.

2. Dördüncü Dünya Kongresi, bu yılın başında Parti'ye içten içe zarar veren disiplin krizinin, partinin iç disiplininin güçlendirilmesiyle çözüldüğünü memnuniyetle bildirir. Kongre, partinin bu çizgide devam etmesini önerir ve özellikle de gençliğe, iç disiplininin geliştirilmesini desteklemek için mümkün olan her şeyi yapması çağrısında bulunur.

3. İçinden geçtiğimiz dönemde, İspanyol işçi hareketindeki temel gelişmelerden birisi, anarko-sendikalistlerin ideolojik çöküşüdür. Birkaç yıl önce bu hareket, çok sayıda işçiyi kendine çekme ve yönetme

yeteneğine sahipti, ama o, mücadelenin merkezi örgütlenmesi aracılığıyla kitle eyleminin Marksist ve komünist taktiklerini değil de, hareketi paramparça etmek anlamına gelen bireysel eylemin, terörizmin ve federalizmin anarşist taktiklerini izleyerek, bu işçilerin devrimci şevklerini ve umutlarını kırdı.

Bugün onların kafa karışıklıklarından sorumlu olan liderler süratle reformizme kayarken, bu işçi kitleleri anarko-sendikalizmi terk ediyorlar.

Komünist partinin karşı karşıya olduğu temel görevlerden biri, anarko-sendikalist hareket tarafından aldatılmış işçi kitlelerini ve ayrıca, bu hareketin içindeki, kendi doktrinlerinin hatalı olduğunu kabul eden ve sendikalist liderlerinin yeni-reformizmini reddeden unsurları kazanmak ve eğitmektir.

Yine de, komünist parti, bu anarko-sendikalist unsurların güvenini kazanmak için gösterdiği çabalarında, ilkeler ya da taktikler alanında onların ideolojisine ödünler vermediğine emin olmalıdır; İspanyol proletaryasının kendi deneyimleri, bu ideolojinin yanlış olduğunu göstermiştir. Parti, sendikalistleri kazanma sürecini hızlandırmak arzusuyla ödünler vermeye hazır olan, kendi saflarındaki bu eğilimlerle kuvvetli bir biçimde çarpışmalıdır. Eğer bu, komünizm için gerçek bir zafer anlamına gelecekse, sendikalist unsurları kazanmanın yavaş yavaş gerçekleşmesi daha iyi olacaktır; hiçbir koşulda, partiyi ilkelerinden saptırma pahasına süreci hızlandırmaya değmez, çünkü bu, daha sonra yeni ve çetin bunalımlara yol açacaktır. İspanyol Partisi, özellikle, İkinci Kongre tarafından belirlenen parlamentarizmin devrimci taktikleri konusunda, anarko-sendikalistleri tamamen aydınlatmalıdır. Komünist partiler açısından, seçim kampanyaları, işçi sınıfı mücadelesi ve propaganda için bir araç sağlar; reformist küçük-burjuva kariyeristler için bir sığınak değil.

Birleşik cephe taktiğinin sistemli bir biçimde kullanımı, henüz hala anarko-sendikalist ideolojinin etkisi altında olan kitlelerin güvenini kazanacak ve onlara, komünist partinin, proletaryanın devrimci mücadelesine önderlik eden politik örgüt olduğunu gösterecektir.

4. Partimiz, İspanyol sendikal hareketine daha fazla dikkat göstermeli, daha fazla olanak ayırmalıdır. İspanya'da sendikal hareketin bir-

liği için tüm sendikalarda, yoğun ve sistemli bir propaganda kampanyası yürütülmelidir. Parti, bu kampanyayı başarıya ulaştırmak için, Ulusal Konfederasyon (CNT) ile Genel Sendikalar Birliği'ne (UGT) bağlı tüm sendikalardaki ve bütün otonom sendikalardaki komünist hücrelerden oluşan bir destekleyici ağa sahip olmalıdır. Reformist sendikalardan ayrılmak yönünde yürütülen her türlü propaganda ile mücadele etmelidir. Komünist grupların ya da komünist birliklerin reformist sendikalardan ihraç edilmesi durumunda, komünistler, ihraç edilenlerle dayanışma adına sendikalardan ayrılmamaya -bu, bir bölünme için can atan Amsterdam liderlerinin isteklerini karşılayacak bir harekettir- dikkat etmelidirler. Tam tersine, onlar, sendikalardan ihraç edilenlerle dayanışmalarını, Genel Sendikalar Birliği'nde kalarak ve atılanların tüm haklarının geri verilmesi için militan bir mücadele yürüterek göstermelidirler. Eğer tüm çabalara rağmen, birlikler ve gruplar geri alınmazsa, komünist parti onları Ulusal Konfederasyon'a girmeye teşvik etmelidir. Ulusal Konfederasyon'un üyesi komünistler, bu konfederasyonun içinde partinin sendika komisyonuna bağlı hücreler oluşturmalıdır. Elbette ki onlar, Profintern'i destekleyen partisiz sendikalistler ile dostça işbirliğini sürdüreceklerdir. Bununla birlikte, sendikalistler ile çıkabilecek tüm tartışmalı konularda dostça tartışmalar yürütürken kendi örgütlerini ve kendi komünist bakış açılarını koruyacaklardır.

Sendikaların birliği için mücadeleyi güvence altına almak amacıyla komünist parti, İspanyol sendika hareketinin birliği için geniş tabanlı bir komite kurmalıdır; bu komite aynı zamanda, hem propaganda için hem de her iki örgütün* sendikaları ve birlik ilkelerini kabul eden otonom sendikalar arasında iletişim için bir odak noktası olacaktır. Parti, İspanya'nın işçi kitlelerine, şunu anlatmaya gayret göstermelidir: Reformist ve anarko-reformist sendikacılığın liderlerinin kısıtlı dar görüşlü çıkarlarına karşı duyulan bağlılık ve ihtiras, sendikaların birliği önündeki tek engeldir, ki bu birlik, eğer işçi sınıfı kapitalist zulümden tamamıyla kurtulacaksa, yaşamsal bir gerekliliktir.

---

* *Sosyalist Parti ile anarşist bir örgüt olan FAİ (Federacion Anarquista İberica) kastediliyor. Bunlardan ilki, Genel İşçi Sendikaları Birliği'nde (UGT) ve ikincisi ise Ulusal İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nda (CNT) etkiliydi.*

Danimarka Komünist Partisi Üzerine Karar

2 Aralık 1922

1. Kongre, Komintern'in Danimarka'da tanıdığı tek seksiyonunun, Komintern Yürütme'sinin talimatlarına uygun olarak komünist "Enhatsparti" (Birleşik Parti -*ç.n.*) ile "eski" olarak anılan partinin bir bölümünden oluşturulmuş ve Komintern'in sonraki tüm kararlarını yaşama geçirmeye sadakatle devam etmiş olan mevcut Danimarka Komünist Partisi olduğunu bildirir. Onun esas yayın organı Arbeider-bladet, Parti tarafından yayınlanan diğer gazeteler ile birlikte Komünist Parti yayını olarak sayılacaktır.

2. Kongre, hala bu Parti'nin dışında kalan tüm komünist örgütlere, Parti'ye bağlanmalarını önerir. "Eski" diye anılan partinin üyelerinden ya da örgütlerinden, önümüzdeki üç ay içinde bu birleşik komünist partisi ile birleşmeden yana çıkacak ve bu partinin, onun önder organının ve Komintern'in tüm kararlarını sadakatle yerine getirmeye hazır olduğunu bildirecek olanlar, Parti'ye doğrudan doğruya kabul edilmelidir.

İtalyan Sorunu

4 Aralık 1922

Komünist Enternasyonal'in İkinci ve Üçüncü Dünya Kongreleri, daha önce İtalyan sorununu yakından işlemek zorunda kalmıştı. Dördüncü Kongre bu sonuçlardan bazılarını tekrar gözden geçirebilir.

Emperyalist dünya savaşının sonunda, İtalya'daki nesnel durum devrimciydi. Burjuvazi ülkeyi yönetecek durumda değildi -burjuva devlet aygıtı sallantıdaydı ve egemen sınıf kendine güvensizdi. Geniş işçi kitleleri savaşa karşı öfkeyle doluydu ve ülkenin birçok yeri, açık ayaklanma halindeydi. Köylülüğün önemli bölümleri toprak sahiplerine ve devlete karşı ayaklanmaya başlıyorlardı ve işçileri devrimci mücadelede desteklemeye hazırdılar. Askerler savaşa karşıydılar ve işçilerle kardeşleşmeye hazırdılar.

Yani, başarılı bir devrim için ***nesnel*** önkoşullar mevcuttu.

Olmayan tek şey, öznel faktördü: kararlı, militan, bilinçli ve devrimci bir işçi partisi. Başka bir deyişle olmayan tek şey, gerçek bir komünist partiydi.

Neredeyse savaşa katılan tüm ülkelerde, savaşın sonunda genel olarak aynı durum mevcuttu. 1919-20'de belli başlı ülkelerde işçi sınıfının zafer kazanamamasının biricik nedeni, bir devrimci işçi partisinin yokluğuna bağlanabilir. Bu en çarpıcı bir biçimde, İtalya'da görülmektedir; o İtalya ki, devrime diğer tüm ülkelerden daha çok yaklaşmıştı; şimdi ise karşı-devrimin en derin uçurumlarına yuvarlanmaktadır.

1920 sonbaharında fabrikaların İtalyan işçileri tarafından işgali, İtalya'daki sınıf mücadelesinin tayin edici anıydı. İtalyan işçileri içgü-

düsel olarak krize devrimci bir çözüm aradılar. Fakat bir devrimci işçi partisinin yokluğu, işçi sınıfının kaderini belirledi, en can alıcı anda onun yenilgisine damga vurdu ve faşizmin bugünkü zaferinin yolunu hazırladı. Hareket doruğuna ulaştığı anda, işçi kitleleri iktidarı ele geçirmek için yeterli güçten yoksundular. Sonuç olarak işçi sınıfının can düşmanı burjuvazi, onun en saldırgan kanadı şeklindeki faşizm, çok geçmeden işçi sınıfını ezebildi ve bir beyaz diktatörlüğü kurabildi. İtalya dersleri, son derece önemlidir. Komünist partinin dünya devrimindeki tarihsel rolünün önemini bundan daha canlı ve apaçık bir şekilde ortaya seren bir başka örnek daha çıkmamıştır; çünkü İtalya'da olayların tarihsel seyrini burjuvazi için mutlu sona götüren şey, kesinlikle böyle bir partinin yokluğudur.

Bu demek değildir ki, bu tayin edici yıllarda İtalya'da hiçbir işçi partisi yoktu: yaşlı Sosyalist Parti önemli sayıda üyeye ve görünüşe göre ciddi bir etkiye sahipti. Fakat saflarında gizlenmiş, her devrimci kıpırdanışı felce uğratan reformist unsurlar vardı. 1912'de (aşırı sağın ihracı) ve 1914'te (Farmasonların ihracı) gerçekleşen bölünmelere rağmen, 1919-20'de İtalyan Sosyalist Partisi hala çok sayıda reformist ve merkezciyi içeriyordu. Her kritik anda reformistler ve merkezciler partinin sırtında bir kambur oldular. Son tahlilde İtalya, şunu en çarpıcı bir biçimde göstermektedir: Reformistler, burjuvazinin işçi sınıfının saflarındaki ajanlarıdır. Onlar, işçi sınıfını burjuvaziye satmak, ona ihanet etmek için mümkün olan her yolu kullandılar. 1920'deki fabrika işgalleri sırasında reformistlerin gerçekleştirdikleri türden ihanetlere, ardı arkası kesilmeyen ihanetler zinciri olan kendi tarihlerinde bile zor rastlanır. Reformistler, faşizmin gerçek selefleridirler; yolu onlar hazırlamışlardır. İtalyan işçi sınıfının sonsuz ıstıraplarının ana sorumluluğu, reformistlere ve onların ihanetlerine düşmelidir. Şimdi, İtalyan işçi sınıfı, devrimci çalışmasına pratik olarak baştan başlamak zorundadır; eğer o ölçülemeyecek kadar zor bir görevle karşı karşıyaysa, bu yalnızca İtalyan Sosyalist Partisi'nin reformistlere kendi içinde çok uzun süre hoşgörü göstermiş olmasındandır.

1921'in başında, Sosyalist Parti'nin çoğunluğu ve Komünist Enternasyonal arasında bir ayrışma oldu. Livorno'da Merkez, 16 bin reformistten kopmak yerine, Komünist Enternasyonal ve 58 bin İtalyan ko-

münistten kopmayı tercih etti. Böylece iki parti oluştu: Bir tarafta tüm cesaretine ve fedakarlığına karşılık işçi sınıfını zafere taşımak için hala çok zayıf olan yeni kurulmuş komünist parti, diğer tarafta Livorno'dan sonra reformistlerin öldürücü etkisi altına daha fazla girmiş olan eski sosyalist parti. İşçi sınıfı bölünmüş ve güçsüzdü. Burjuvazi reformistlerin yardımıyla kazanımlar elde edebiliyordu. Bu hem ekonomik hem de politik yaşamda kapitalist saldırının başlangıcıydı. Merkezin liderlerine, kitlelerinin basıncı altında, kendi ölümcül hatalarını kabul ettirmek ve gerekli sonuçları çıkarttırmak, rezilce reformist dalaverelerle, ihanetlerle dolu neredeyse iki tam yıl aldı.

Reformistler, Ekim 1922'deki Roma Kongresi'ne kadar Sosyalist Parti'den ihraç edilmemiştiler. Bu zamana kadar reformistlerin en gözde liderleri, Sosyalist Parti'nin saflarında kalarak ve tüm kritik anlarda onun eyleme geçmesini engelleyerek devrimi sabote etmeyi başarmış oldukları için açık açık övünüyorlardı. Reformistler şimdi Sosyalist Parti'nin saflarını terk etmişlerdir ve açıkça burjuvazinin tarafına geçmişlerdir. Bununla beraber, onlar kitleleri yorgun, gururu kırılmış ve hayal kırıklığına uğramış bir halde bırakmışlar ve Sosyalist Parti'yi hem sayıca hem de politik olarak zayıflatmışlardır.

İtalyan olaylarının bu üzücü fakat öğretici dersleri, tüm bilinçli işçilerin belleğine şunları kazımalıdır:

1. reformizm bir düşmandır;

2. merkezcilerin tereddütleri ve yalpalamaları, işçilerin partisinin tam da kendi varlığı için bir tehlikedir.

3. iyi örgütlenmiş ve politik olarak gelişmiş bir komünist partinin varlığı, proleter mücadelenin zaferi için ilk önkoşuldur.

Bunlar İtalyan trajedisinin dersleridir.

İtalyan Sosyalist Partisi tarafından Roma Kongresi'nde (Ekim 1922) alınan, reformistleri partiden ihraç etme ve Komünist Enternasyonal'e koşulsuz olarak katılmaya hazır olduğunu ilan etme kararını göz önünde tutarak, Komünist Enternasyonal'in Dördüncü Dünya Kongresi aşağıdaki kararı kabul eder:

1- İtalya'daki genel durum, özellikle faşist gericiliğin zaferinden sonra, acilen tüm devrimci proleter güçlerin birleşmesini gerektirir.

İtalyan işçileri, bölünmelerden ve yenilgilerden sonra devrimci güçlerin yeniden toparlanmakta olduğunu gördüklerinde, rahat bir nefes alacaklardır.

2- Komünist Enternasyonal, zor zamanlardan geçmiş olan İtalyan proletaryasına kardeşçe selamlarını yollar. O İtalyan Sosyalist Partisi'ndeki proleter unsurların dürüstlüğünden bütünüyle emindir ve bu partiyi Komünist Enternasyonal'e kabul etme kararını alır.

3- Dördüncü Dünya Kongresi, yirmi bir koşulun yerine getirilmesini elbette ki gerekli görür ve Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesi'ne, İtalya'daki olayları göz önünde bulundurarak, bu koşulların, bütün gerekleriyle yerine getirilmesine özel bir dikkat göstermesi talimatını verir.

4- Roma Kongresi'nde delege Vella, yirmi bir koşulun kabul edilmesinin aleyhinde konuştuğundan, Dördüncü Kongre, Vella ve onun yandaşlarını Komünist Enternasyonal'e kabul etmeyi olanaksız sayar ve İtalyan Sosyalist Partisi'nin MK'sine onları partiden ihraç etme talimatını verir.

5- Komünist Enternasyonal'in tüzüğü, her ülkede Komünist Enternasyonal'in yalnızca bir seksiyonunun varolmasına izin verdiğinden, Dördüncü Kongre İtalya'daki Komünist ve Sosyalist Parti'ye acilen birleşmeleri önerisinde bulunur. Birleşmiş parti şu isimi almalıdır: "İtalyan Birleşik Komünist Partisi (Komünist Enternasyonal'in Seksiyonu)"

6- Birlik sürecini yürütmek için, Dördüncü Kongre her partiden iki temsilcinin oluşturacağı ve Yürütme Komitesi'nden bir üyenin başkanlık edeceği özel bir örgütlenme komitesi tayin edecektir. Bu örgütsel komite, Komünist Parti'den Bordiga ile Tasca; Sosyalist Parti'den Serrati ile Maffi ve Yürütme Komitesi'nden Zinovyev'den oluşacaktır. (Yürütme Komitesi, Zinovyev'i ve ayrıca komisyonun diğer dört üyesini gerekli gördüğünde başka yoldaşlarla değiştirme hakkını saklı tutar.) Bu komite Moskova'da buluşarak, gerçek birlik sürecini yönetecektir. Bu örgütlenme komitesi, çalışmasının tüm alanlarında, Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesi'ne bağlıdır.

7- Her bölge ve büyük kent derhal İtalyan Komünist Partisi'nden iki yoldaştan (bir tane çoğunluktan bir tane azınlıktan) ve İtalyan Sosyalist Partisi'nden iki yoldaştan (bir tane Maksimalistler'den ve bir tane Üçüncü Enternasyonal grubundan) oluşan bir örgütlenme komitesi kurmalıdır; başkan Yürütme Komitesi'nin bir temsilcisi tarafından atanmalıdır.

8- Bu örgütlenme komiteleri, yalnızca ulusal ve yerel düzeylerde birliğin örgütsel hazırlığından değil, ayrıca her iki örgütün de gelecekteki genel politik faaliyetini yönlendirmekten sorumlu olmalıdırlar.

9- Ek olarak, Amsterdam Enternasyonali'nin taraftarlarını teşhir etmek ve çoğunluğu Profintern'e kazanmak için İşçi Konfederasyonu içinde çalışmak amacıyla genel bir sendika komitesi acilen kurulacaktır. Bu komite, yine her partiden ikişer temsilciden oluşacaktır. (Komünist Parti'nin çoğunluğundan ve azınlığından birer; Maksimalistler'den ve Üçüncü Enternasyonal grubundan birer kişi) ve Komünist Enternasyonal'in Yürütme Komitesi veya Prezidyum'u tarafından atanan bir yoldaş, bu komiteye başkanlık edecektir.

10- Aynı şekilde bir komünist gazete ile bir sosyalist gazetenin varolduğu kentlerde, bunlar en geç 1 Ocak 1923'e kadar birleştirilmelidir. Merkezi bir parti gazetesi en geç 1 Ocak 1923'te çıkmalıdır. Bunun gelecek yılki Yazı Kurulu, Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesi tarafından atanacaktır.

11- Birlik Kongresi 15 Şubat 1923'ten geç olmamak üzere yapılmalıdır. Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesi, ilgili partilerle anlaşarak, iki partinin birlik kongresinden önce özel kongreler toplamaya ihtiyacı olup olmadığına ve bu kongrelerin nerede, ne zaman ve hangi koşullar altında toplanması gerektiğine karar vermelidir.

12- Bugünkü İtalya'da, illegal çalışma mutlak bir zorunluluk haline gelmiştir. İtalyan Sosyalist Partisi'nden yoldaşlar, bu açıdan şimdiye kadar ihmal ettikleri şeyi gidermek zorundadırlar. Faşizmin özü ve olası gelişmesi üzerinden hayaller beslemek, en tehlikeli şey olur. Legal çalışma olanağının, bir dönem için İtalya'daki devrimci işçi hareketinin elinden alınma olasılığı hesaba katılmalıdır. Her devrimci işçi

örgütü ve her bir devrimcinin ateşlesınanmasını beraberinde getirecek günler gelebilir. Kongre, merkezi beşli komisyona, illegal çalışma için ayrıntılı bir plan formüle etme ve bunun gerçekleşmesi için mümkün olan herşeyi yapma özel görevini vermiştir.

13- Kongre, birlik sorunu üzerine, Dördüncü Dünya Kongesi'nin Prezidyumu ve her iki partinin Kongre'deki delegeleri tarafından imzalanan özel bir manifesto yayınlamayı kararlaştırır. Manifesto en yakın zamanda basılmalıdır.

14- Kongre, tüm İtalyan yoldaşlara en sıkı disiplin ihtiyacını hatırlatır. İstisnasız tüm yoldaşlar, gecikme ve sorun olmaksızın birliği gerçekleştirmek için mümkün olan her şeyi yapmakla yükümlüdür. Mevcut durumda, herhangi bir disiplin ihlali, İtalyan proletaryasına ve Komünist Enternasyonal'e karşı işlenmiş bir suç olur.

Çekoslovak Sorunu

4 Aralık 1922

1. Muhalefet

Jilek, Bolen ve diğer yoldaşlar parti disiplinini tekrar tekrar ihlal etmelerinin sonucu olarak ihraç edildiler. Bundan az zaman önce, Moskova'da bu muhalif grubun temsilcisi Jilek, Parti'nin MK temsilcisi Smeral ile birlikte Çekoslovakya Komünist Partisi'nin içinde hiçbir ciddi anlaşmazlığın olmadığını, ama yine de bir dizi sorunda partinin pratik faaliyetindeki çeşitli yetersizliklerinin eleştirilmesi gerektiğini belirten bir karar üzerinde anlaşmışlardı. Bundan sonra, varolan bu yetersizlikleri fark eden her yoldaş, bunları düzeltmeye çabalamakla yükümlüydü. Bunun yerine muhalefet, Üçüncü Kongre'nin hiziplerin oluşumunu yasaklayan kararıyla çelişen, kendi hizip gazetesi Kommunist'i yayınlama hakkını talep etti. Kendi hizip organını yayınlama hakkı için mücadelede muhalefet, MK'nın uyarılarına rağmen, Parti Komitesi'nin ve Parti Konferansı'nın toplanmasından birkaç gün önce, Merkez Komitesi'ne karşı bir dizi ağır suçlama içeren bir çağrı çıkartarak parti disiplinini hiçe saydı. Muhalefet, parti komitesini ve Parti Konferansı'nı öfkelendiren bu suçlamaları geri çekmeyi reddetti. Bu yolla, kendi ihraçlarına, budalaca kendileri neden oldular.

Enternasyonal'in forumunda, muhalefet, MK çoğunluğunu ve Smeral yoldaşı, işçileri burjuvazinin sol unsurlarıyla bir koalisyon hükümetine çekmeye çalışmakla suçladı. Bu suçlama Parti faaliyetinin bilinen gerçekleriyle çelişmektedir ve bütünüyle temelsiz olduğundan reddedilmelidir. Vajtauer'in hazırladığı taslak programda açıklanan

muhalefetin programatik talepleri, Marksist veya komünist görüşleri değil, sendikalist ve anarşist görüşleri yansıtmaktadır. Muhalefetin bu görüşleri taşıdığı gerçeği, bu temel sorunlar hakkında onun anarko-sendikalist bir eğilime sahip olduğunu, Komünist Enternasyonal'in temel ilkelerinden bir sapmayı ifade ettiğini kanıtlamaktadır.

Yine de, Dördüncü Kongre muhalefetin partiden ihracını bir hata olarak görür. Muhalefeti eski görevine geri getirir ve ihraç edilmeleri yerine, sert bir şekilde kınanmalarını ve hatalı olanların Çekoslovakya Komünist Partisi'nin gelecek kongresine kadar parti bürosunun dışında bırakılmalarını talep eder. Kongrenin, yönteminin doğru olmamasını göz önüne alarak ihracı onaylamayı reddetmesi, hiçbir biçimde onun muhalefetin programatik çizgisiyle hemfikir olduğu anlamına gelmez. Reddetme kararı, şunlar göz önünde tutularak verilmiştir: Partinin Merkez Komitesi, bir hizip gazetesi kurmanın izin verilemez olduğunu en başından açıkça ortaya koymayı başaramadı; sonuç olarak muhalefet bir hizip gazetesi için mücadele ederken meşru görüldüğü düşüncesine kapıldı. Partinin Merkez Komitesi, önceki bir dizi parti disiplini ihlalini cezalandıramamış ve böylece muhalefetin parti disiplini gereğine dair bilincini ve sorumluluk duygusunu köreltmişti. Dördüncü Kongre, ihraç edilen yoldaşların partiye yeniden katılmalarına izin verir, fakat şu gerçeği vurgular: Muhalefet, verilecek herhangi bir yükümlülüğü kesinlikle yerine getirmeli ve parti disiplinine kayıtsız bir biçimde bağlı kalmalıdır. Parti disiplinine bağlı kalmak, muhalefetin, parti birliğini zayıflatan ve bir komisyonun incelemesiyle temelsiz ve yanlış oldukları kanıtlanan beyanat ve suçlamalarını geri alması gerektiği anlamına gelir. Kongre, muhalefete Merkez Komitesi'nin emirlerine uyma talimatını verir. Eğer yoldaşlar kendilerine haksız davranıldığına inanıyorlarsa, partinin en yakın yetkili organına (örn. genişletilmiş Yürütme Komitesi, Parti'nin Ulusal Konferansı) ve en son durumda, Komünist Enternasyonal'in Denetim Komisyonu'na başvurma hakları vardır. Bununla beraber nihai karara kadar, parti organları tarafından alınan kararlara sorgusuz sualsiz uymalıdırlar.

II. Basın

Parti basını, Merkez Komite'nin tek elden denetimi altında bulun-

durulmalıdır. Parti gazetesinin ayrı bir siyasi çizgiyi takip etmeye kalkışmasına ve daha da önemlisi bunu kendi hakkı olarak görmesine izin verilemezdi. Yazı kurulu, sorumlu parti önderlerinin belirli bir sorun hakkında bir hata işlediğini düşünse bile, yine de alınan karara uymak zorundadır. O, bir tür üst organ değildir; tersine partinin tüm diğer bölümleri gibi Merkez Komite'ye bağlı olmak zorundadır. Bu, parti yayınlarının editörlerinin, bir anlaşmazlık durumunda, tartışmaya katkı olarak kendi görüşlerini imzalı makalelerde öne süremeyecekleri anlamına gelmez. Genel parti basınında parti sorunları üzerine tartışmalar olmalıdır. Bununla beraber, bunlar asla parti disiplinini tehdit edecek bir biçimde yürütülmemelidir. Partinin Merkez Komitesi ve tüm parti örgütleri, kendi katkılarını parti örgütlerinde ön hazırlık tartışmaları yaparak hazırlamalıdırlar.

III. Partinin Eksiklikleri

Dördüncü Kongre, Genişletilmiş Yürütme Komitesi'nin, Çekoslovakya Komünist Partisi'nin eksikliklerini ele aldığı ve bu eksiklikleri partinin içinden geçtiği duruma, sosyal-demokrat bir partiden komünist partiye geçiş durumuna bağladığı Temmuz tezlerini tamamıyla onaylar. Bu eksikliklerin, muhalefet kadar MK tarafından da kabul edilmiş olması, yoldaşların bunların üstesinden gelmek için ellerinden gelenin en fazlasını yapmalarını gerekli kılan en büyük nedendir. Kongre, Parti'nin bu eksiklikleri gidermeye çalışmakta çok yavaş kaldığını düşünmektedir: Örneğin, şimdiye kadar partinin yasallığının ve Çek askerlerinin oy verme hakkına sahip olmasının sağladığı uygun fırsatlara rağmen Parti, komünizm fikrini Çek ordusu içinde yaymak için yeterince etkin bir hazırlık yapmamıştır.

Dördüncü Kongre, Komünist Parti'ye işsizler sorununda daha etkin olması talimatını verir. Çekoslovakya'daki yüksek işsizlik oranı ve işsiz kalanların zor durumu göz önünde tutulduğunda, parti, tecrit olmuş birkaç gösteri düzenlemekle yetinmelidir; ülkenin her yerinde, işsizler arasında bir dizi eşgüdümlü eylem, hem mitingler hem gösteriler örgütlemeye başlamalıdır; parlamentoda ve yerel meclislerde işsizlerin çıkarlarının savunulması için militan müdahalelerde bulunmalı ve parlamentodaki protestolarla, sendikalardaki ve sokaklardaki eylemleri

birleştirmelidir. Partinin parlamentodaki protestoları, çok daha net bir keskinliğe sahip olmalıdır. Bu protestolar, komünist partinin egemen sınıf siyasetine karşı tutumu konusunda kitleleri aydınlatmalı ve kitleler arasında devlet iktidarını ele geçirme arzusunu kışkırtmalıdırlar.

Kongre, Çekoslovakya'da süren ve her an önemli bir politik çatışmaya dönüşebilecek olan şiddetli ekonomik mücadeleyi göz önünde tutarak, MK'nin yeniden örgütlenmesini (reorganizasyon) emreder, böylece MK her sorun üzerine kendi tutumunu, hem hızlı hem de kesin bir biçimde geliştirebilir. Parti örgütleri ve parti üyeleri, sıkı ve tereddütsüz bir biçimde parti disiplinini korumalıdırlar.

Birleşik cephe ve işçi hükümeti sorunları, parti tarafından büyük ölçüde doğru anlaşılmıştır. İşçi hükümeti sorununu, saf bir parlamenter kombinasyon olarak alan yoldaş Votava'nın durumu gibi bireysel hatalara Merkez Komite tarafından tam olarak dikkat edilmiştir. Parti, Çekoslovakya'da bir işçi hükümetinin, ancak şu koşullarda mümkün olabileceğini kesinlikle unutmamalıdır: İlk olarak, eğer geniş ulusal sosyalist*, sosyal-demokrat ve siyasete ilgisiz işçi kitleleri, burjuvaziden kopma ihtiyacını dile getiren yaygın bir ajitasyon yoluyla ikna edilebilirse; ve ikinci olarak, eğer artan hayat pahalılığından mağdur olan köylü kesimleri ve kent küçük-burjuvazisinin belirli bölümleri burjuvaziden koparılabilir ve anti-kapitalist cepheye çekilebilirse, bir işçi hükümeti mümkün olabilir. Bunu başarmak için parti, her çelişkide sağlam bir tutum almalıdır; o, sonucu tayin eden eylemlerle ve koşulların izin verdiği her an çelişkiyi büyüterek kitleleri şuna inandırmalıdır: Çekoslovakya Komünist Partisi, birleşik bir cephe kurma çabasındaki tüm anti-kapitalist güçler için bir odaktır ve varolan kitle mücadelesindeki güç ilişkilerini işçilerin lehine değiştirmek istemektedir.

Bir işçi hükümetinin oluşması ve ayakta kalması için parti tüm gücünü sarf etmelidir; bunun için Amsterdam sendikalarından ihraç edilmiş bütün işçileri güçlü sendika örgütlerinde bir araya getirmek için

---

* *Çek Ulusal Sosyalist (Nasyonal Sosyalist) Partisi'nin, aynı adı taşıyan ve Nazi Partisi olarak bilinen Hitler'in başını çektiği faşist Alman Nasyonal Sosyalist Parti ile hiçbir benzerliği yoktu. Parti, Masaryk'in başını çektiği Çek burjuva milliyetçileri ile oldukça sıkı bir işbirliği içinde olan ve ılımlı sosyalist eğilim taşıyan geniş bir orta-sınıf milliyetçi örgütü idi. J. F. Klovac tarafından 1897'de kuruldu, sendikal hareket içinde kendisini temsil eden bir akıma sahipti.*

elinden geleni yapmalı, en azından orduda silah altına alınmış olan proleterlerin ve köylülerin bir kısmını işçi sınıfının yanına kazanmalı, böylece bir faşist hareketin doğması ve işçi sınıfının burjuvazi tarafından silahlı güç yardımıyla bastırılması tehlikesini erkenden önlemelidir. İşçi hükümeti için ajitasyon ve mücadeleye daima, proletaryanın kitle örgütleri (savunma komiteleri, kontrol komisyonları, fabrika komiteleri) için ajitasyon ve mücadele eşlik etmelidir. Burjuva/sosyaldemokrat koalisyon ile işçi örgütlerine dayanan işçi hükümeti arasındaki farkı sergilemek için, işçi hükümetinin programını (devlet harcamasının yükünün mülk sahibi sınıflara devredilmesi, üretim üzerinde işçi kontrolü, işçilerin silahlandırılması) geniş kitlelere anlatmayı sürdürmek de aynı derecede önemlidir.

Parti'nin tüm üyeleri bu çalışmada yer almalıdırlar. Boş eleştiri, ortalığa saçılan hatalı suçlamalar ya da parti önderlerine karşı güvensizlik tohumları değil, fakat tüm eksikliklerin yapıcı eleştirisi ve bunların üstesinden gelmek için sarf edilen tutarlı, olumlu çabalar... Partiyi gerçekten savaşçı bir komünist partiye dönüştürmek için gerekli olanlar bunlardır. Ancak böyle bir parti, Çekoslovakya'da baş gösteren olayların seyrinin partinin önüne koyduğu büyük görevlerin üstesinden gelebilir.

Yugoslav Sorunu

5 Aralık 1922

Yugoslavya Komünist Partisi, şu anda Yugoslavya olan coğrafyadaki eski sosyal-demokrat örgütlerden oluşturuldu. Bu sosyal-demokrat partilerin önce sağ kanadı, sonra merkezci unsurları ihraç edildi. Bundan sonra Komünist Enternasyonal'e üye olan bir komünist parti kuruldu (Vukovara Kongresi, 1920). O sırada Orta Avrupa'yı kasıp kavuran genel devrimci mayalanma (Kızılordu'nun Varşova'ya ilerlemesi*, İtalya'da metal fabrikalarının işgali ve ayrıca Yugoslavya'daki kendiliğinden grevler) komünist partinin gelişmesine büyük yardımda bulundu; parti, kısa bir zaman içinde, geniş işçi-köylü kitleleri üzerindeki muazzam etkisini kullanan kitlesel bir örgüte dönüştü. Bu, partinin (Belgrad dahil) birçok belediye idaresini kazandığı belediye seçimlerinin sonuçlarıyla olduğu kadar; partinin 59 sandalye kazandığı sonraki Yasama Meclisi seçimlerinin sonuçlarıyla da kanıtlandı. Komünist partinin etkisindeki bu önemli artış, egemen asker ve banka oligarşisinin saflarında dehşete neden oldu ve onu, komünist hareketi ezmek için sistemli bir savaş başlatmaya zorladı. Demiryolları çalışanlarının genel grevinin vahşice bastırılmasından sonra (Nisan 1920) bu oligarşi, komünist meclis üyelerini Agaram Belediyesi'nden zor kullanarak çıkardı (Haziran), komünistlerin denetimdeki Belgrad belediyesini fes-

* *Nisan 1920'de Polonya, Fransa'nın maddi desteği ve yönlendirmesiyle, Ukrayna ve Belarusya'yı Sovyet topraklarından ayırmak ve kendine bağlamak umuduyla harekete geçti. Sovyet Rusya topraklarının bir bölümünü işgal etti. Bunun üzerine Kızılordu Polonya'ya hücuma geçti, onu geri püskürttü ve Varşova'ya kadar ilerledi.*

hetti (Ağustos) ve 29 Eylül'de komünist ve sendikal örgütleri feshe-den, komünist basını kapatan özel bir kararname çıkardı ve komünist dernekleri sosyal-yurtseverlere teslim etti. Haziran'da çıkarılan, devlet güvenliğini ve düzenini savunma hakkındaki kanun, komünist partiyi yasadışı ilan etti ve onu en son sığınağından, parlamento ve belediye-lerden attı.

Yugoslav Komünist Partisi'nin yıkımı, ülkedeki genel duruma bağlı nesnel nedenlerle kısmen açıklanabilir, ama bu yıkım bunun ya-nında ve büyük ölçüde, iç zayıflığa bağlanmalıdır: Uyumlu bir iç ge-lişme ve sağlamlaşma ya da parti üyeleri arasındaki komünist bilinç düzeyinin geliştirilmesi, Partinin dışarıya doğru büyümesine eşlik et-medi. Parti bir komünist örgüte evrilmek için zaman bulamamıştı; par-tinin önder organının Komünist Enternasyonal tarafından önerilen mü-cadele yöntemlerini yanlış anlamasına bağlı olarak bir dizi ciddi hata ve gaf işlediği şimdi açıktır. Bu hatalar ve gaflar, karşı devrimci hükü-metin ekmeğine yağ sürdü. İşçi kitlelerinin kendi militanlıklarını ve devrimci iradelerini göstererek bir dizi kendiliğinden greve katıldıkla-rı bir zamanda, parti devrimci inisiyatiften yoksun bulunuyordu. Örne-ğin, 1920'de polis Belgrad'da 1 Mayıs gösterisini yasakladığında, Par-tinin Merkez Komitesi kitleleri protesto için harekete geçirmeye bile çalışmadı. Aynı şey ertesi yılda da oldu. Agaram Belediyesi komünist-lerin kontrolünden vahşice çekilip alındığında, Parti, belediyeden zor yoluyla atılan belediye meclisi üyelerini savunmak için hiçbir kitle ey-lemine girişmedi. Partinin pasifliğinin, hükümet üzerinde ona aşırıya kaçma cüretini veren iç rahatlatıcı bir etkisi oldu. Aralık'ın sonunda hükümet, partiyi ve sendikaları kapatmaya girişmek için madencilerin grevini fırsat bildi. Bu kritik anda bile, parlamento seçimlerinde 59 sandalye kazanmış olan parti, hiçbir kitle eylemi örgütlemeye girişme-di.

Parti, gericilerin şiddetli saldırılarına karşılık vermekte başarısız kaldı, çünkü yeterince sağlam bir komünist yönlendirmeden yoksun-du. Üzerinde hala eski sosyal-demokrat önyargıların yükü vardı. Parti Komünist Enternasyonal'e şevkle katılmış olmasına rağmen ve kitle-ler mücadele etmeye hazır oldukları halde, önder organ, yeni yönün-den emin değildi. Örneğin, İkinci Dünya Kongresi tarafından kabul

edilen yirmi bir koşulu yayınlamaya cesaret edemedi ve devrimci parlamentarizm sorunu hakkındaki tezleri yayınlamadı. Bu yolla Komünist Enternasyonal'in komünist olmak isteyen partilerin önüne koyduğu talepler konusunda, partiyi ve onun birçok taraftarını bütünüyle bilgisiz bıraktı. Dahası, yönetici parti organı, partiyi ve işçi kitlelerini o zamanlar kendilerini tehdit eden gerici güçlerle savaşmaya hazırlamak için hiçbir ciddi adım atmadı. Seçim zaferlerini ana ilgi odağı yaptı; küçük burjuva unsurları ürkütüp kaçırmamak için, bir komünist partinin ve onun mücadele yöntemlerinin gerçekte ne olduğunu onlara göstermemeye özen gösterdi. Belgrad banka ve askeri oligarşisi, devrimci işçi hareketine karşı tayin edici, sert ve şiddetli bir savaşa hazırlanırken, Yugoslav Komünist Partisi'nin Merkez Komitesi, partinin geri kalanını zayıf ve örgütsüz bırakarak, tüm dikkatini ve kaynaklarını parlamentarizm gibi ikincil sorunlara yoğunlaştırdı. Bu onun temel hatasıydı.

Yugoslav Partisi, Beyaz Terör'e karşı tamamen güçsüz ve savunmasız olduğunu gösterdi. Onun yeni koşullarda hareket etmesini ve kitlelerle ilişkide kalmasını sağlayacak bir yeraltı örgütü yoktu; parlamento grubu dağıtılmadan önce, komünist vekiller merkez ve yereller arasındaki tek bağ idi, onun dağıtılmasıyla bu bağ koptu. Yönetici yoldaşların tutuklanması, merkezde ve yerellerde hareketi başsız bir vücut gibi bıraktı. Partinin varlığı hemen hemen sona erdi. Yerel örgütler de aynı akıbete maruz kaldılar, bu beraberinde işçilerin tamamen tecrit edilmeleri ve kendi başlarının çaresine bakmak zorunda kalmaları tehlikesini getirdi. Sosyal-demokratlar, polisin yardımıyla elverişli durumdan kazanç sağlamaya çalıştılar, fakat herhangi bir gerçek başarı elde edemediler.

Terörün hüküm sürdüğü dönemde, partinin merkez organı yavaş yavaş yeni koşulların zorladığı örgütsel biçimleri ve mücadele yöntemlerini benimsedi. Uzun bir süre boyunca terörün proleter kitlelerin aktif müdahalesine ihtiyaç duyulmaksızın çabucak dineceği beklentisiyle pasif kaldı ve neredeyse bütünüyle egemen sınıflar ve partiler arasındaki iç çelişkilere ve mücadelelere bel bağladı. MK'nın partiyi yeniden örgütlemeye başlaması ve onu yeniden hayata döndürmesi, ancak yargılanmakta olan komünistler için beklenen genel af gerçek-

leşmeyince oldu. Parti komitesinin ilk genişletilmiş plenumu, ancak Temmuz 1922'de Viyana'da gerçekleşti. Viyana Konferansı, bileşiminin parti tüzüğünün gereklerine denk düşmemesi gerçeğine rağmen, partiyi yeniden oluşturmak için bir ilk çaba olarak memnuniyetle karşılanmalıdır. Ülkedeki durum, bazı üyelerin tutuklanmasına ya da teslimiyetine bağlı olarak parti üyeliğinde gerçekleşen değişiklikler ve partinin bir buçuk yıllık eylemsizliği, partinin gerçekten temsilcisi olabilecek bir plenumun toplanabilmesini olanaksız kıldı. Bu yüzden Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesi, genişletilmiş plenumu Yugoslav Komünist Partisi'ni temsil etmek için yeterli bir yetkili olarak tanıyarak ve yeni seçilen Merkez Komitesi'nin bileşimiyle ilgili birkaç makul değişiklik yapmakla beraber onun kararlarını onaylayarak, doğru hareket etmiştir. Aynı nedenlerle, birçok Yugoslav yoldaşın oturumu bir günlüğüne terk ederek konferansı mahvetme çabaları, onların iyi niyetlerinden bağımsız olarak partiye nesnel olarak zararlı olduğundan mahkum edilmeli, kınanmalıdır.

Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesi tarafından olduğu gibi onaylanan, Viyana Konferansı'nın Yugoslavya'daki genel durum ve komünist partinin acil görevleri, sendikal hareket, partinin reorganizasyonu ve Üçüncü Balkan Komünist Konferansı üzerine kararları, parti çoğunluğu ve azınlığı olarak anılan temsilciler arasında herhangi bir ciddi anlaşmazlığa neden olmamıştır. Günün en önemli sorunlarındaki bu oybirliği, Yugoslav Partisini çoğunluk ve azınlık hiziplerine bölmenin hiçbir meşru temelinin olmadığına ve Viyana Konferansı'nda önderlik içinde yaşanan ayrışmanın bütünüyle kişisel türden nedenlere bağlı olduğuna, en ikna edici kanıttır. Bu tekrar canlanırsa, Yugoslav partisinin iç birliğini sapasağlam korumak için gerekli düzenlemeler yapılmalıdır.

Birlik gelecekte de korunmalıdır. Kapitalist ve sosyal-demokrat gericiliğin kudurduğu şu anda, parti ve Yugoslav devrimci hareketi için hizipçilikten daha büyük bir felaket olamaz. Parti içinde rahatsızlıkların ortadan kaldırıldığı, kişisel kuşkuların dindirildiği, karşılıklı güven ilişkisinin yeniden kurulduğu ve partinin karşı-devrimci terör süresince görevlerinde kalmış tüm aktivistlerini kendi etrafında toparladığı bir ortam yaratılmalıdır. İşte bu nedenle, böyle bir ortamı yaratmak için

tüm gücüyle elinden geleni yapmak, gerekli her önlemi almak partinin yeni Merkez Komitesinin ödevidir.

Gerekli önlemlerden ikisi şunlardır: İlk olarak, Viyana Konferansı'nın partiyi uzlaşmış olanlardan temizlemek hakkındaki kararını uygulamak, ikincisi Viyana Konferansı'ndaki azınlığın saflarından aktif yoldaşları sorumlu mevkilerde çalışmaya çekmektir. Yugoslav partisi, bu konuda Balkan Komünist Federasyonu'nun değerli desteğini alabilir, fakat öncelikle parti onunla bağlantı kurmalı, diğer Balkan komünist partilerinin örneğini izleyerek Balkan Federasyonu Yürütme Komitesi'ne derhal başvurmalı ve bir temsilci yollamalıdır. Ayrıca Komünist Enternasyonal de Yugoslav partisine iç bütünleşmesini yeniden sağlaması için büyük destek vermelidir. Yürütme Komitesi, partinin MK'sıyla önceden olduğundan daha yakın bir ilişki sürdürmelidir. Fakat partinin geleceği, öncelikle aktif partili yoldaşlara dayanmaktadır. Komünist Enternasyonal bu yoldaşlara güvenmekte ve onlara seslenmektedir. Yakın geçmişin acımasız deneyimiyle çelikleşmiş, ideolojik ve örgütsel olarak birleşmiş, dünya devriminin zaferine canla başla inananlar; onlar, dağıtılmış ve önderlikten yoksun proleter güçleri toparlamayı ve yeniden birleştirmeyi, Balkan Komünist Federasyonu'nun Yugoslav seksiyonunu örgütlemeyi ve güçlendirmeyi başaracaklardır.

Kongre, Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesi'ne, koşulların gerektirebileceği her örgütsel önlemi alması talimatını verir.

Mısır Sosyalist Partisi Sorunu Hakkında Komisyon Kararı

30 Kasım 1922

1) Mısır Sosyalist Partisi'nin delegeleri tarafından Komisyon'a sunulan rapor, Mısır Sosyalist Partisi'nin Komünist Enternasyonal'in genel hareketiyle tam bir anlaşma içinde olan, önemli bir devrimci hareketi temsil ettiğine dair yeterli bir kanıttır.

2) Yine de Komisyon, Mısır Sosyalist Partisi'nin Komintern'e katılmasının;

a) kimi sakıncalı unsurların partiden çıkarılmasına,

b) şu anda Mısır Sosyalist Partisi'nin dışında olan, ancak yine de Komünist Enternasyonal'in yirmi bir koşulunu kabul eden tüm komünist unsurları Mısır Sosyalist Partisi'nin içinde birleştirmeye çalışan bir kongrenin toplanmasına,

c) Parti'nin isminin "Mısır Komünist Partisi" olarak değiştirilmesine dek ertelenmesi gerektiğini düşünmektedir.

3) Bunu göz önünde tutarak, Mısır Sosyalist Partisi bu sorunları çözmek için, hiçbir durumda 15 Ocak 1923 tarihini geçmeyecek bir biçimde, mümkün olduğunca çabuk bir kongre toplamak için harekete geçmelidir.

Norveç Sorunu Üzerine Karar

5 Aralık 1922

Kongre, Norveç Komisyonu'nun Raporu'nu dinledikten sonra şu kararlara varmaktadır:

1. Norveç Partisi'nin Yürütme'sini, hem Enternasyonal'in ve onun Kongresinin, hem de Enternasyonal Yürütme organlarının tüm kararlarının tam olarak yerine getirilmesinin gerekliliği üzerine bilgilendirmek gerekmektedir. Bu kararların, Parti yaşamında meydana gelebilecek tüm ihtimallere uygulanma olanağı hakkında ne belirtilmiş olursa olsun, hem Parti yayın organlarında, hem de Parti'nin yönetici komitelerinin hükümleri ve kararlarında, bir şüpheye yer bırakılmamalıdır.

2. Kongre, Partinin reorganizasyonunun tek tek üyeler temelinde, gelecek ulusal konferansının ardından en fazla bir yıl içerisinde tamamlanmasını emreder. Yürütme, iki ayda bir defadan az olmamak kaydıyla, bu çalışmaların yürütülmesi için alınan pratik önlemler ve bunların sonuçları hakkında rapor vermelidir.

3. Parti basının içeriğine gelince, Parti, hem daha önceki Dünya Kongresi'nin aldığı, hem de Enternasyonal Yürütmesi'nin geçen Eylül ayının 23'ündeki mektubunda içerilen kararlara uymakla yükümlüdür. Parti gazetelerinin sosyal-demokratik isimleri, Enternasyonal'in bu kongresinin kapanışından sonraki üç ay içerisinde değiştirilmelidir.

4. Kongre, Yürütme'nin, Norveç Partisi'nin temsilcilerinin parlamentodaki hatalarıyla ilgili bakış açısını destekler. Kongre, parlamentodaki komünist temsilcilerin Parti denetimine ve Parti basınının eleştirilerine boyun eğmesi gerektiği görüşündedir. Bununla birlikte, bu

eleştiriler, her zaman sağlam temellere sahip ve yoldaşça bir tabiatta olmalıdır.

5. Kongre, bir bütün olarak burjuvaziye karşı verilen mücadelede, burjuvazinin çeşitli kesimleri arasındaki çelişkileri kullanmanın belli bir dereceye kadar kabul edilebilir ve hatta gerekli olduğuna inanmaktadır. Burada özellikle, bir tarafta büyük-ölçekli sanayinin ve toprak mülkü sahiplerinin temsilcileri ile diğer tarafta köylüler arasındaki çelişkilerden bahsedilmektedir. Köylülüğü kazanma mücadelesi, Norveç Partisi'nin özel görevlerinden biri olmalıdır.

6. Kongre bir kez daha, hem parlamenter grubun, hem de Parti basınının, her bir ayrıntıda Merkez Komite'nin denetimine kayıtsız şartsız uyması gerektiğini bildirir.

7. Bağımsız bir örgütlenme olan 'Not Dag' grubu feshedilmelidir. Bütün komünistlere açık ve Parti Yürütmesi'nin tam kontrolü altında olacak bir komünist öğrenci grubunun kurulması her vesileyle teşvik edilmelidir. 'Not Dag' dergisi, editörünün Norveç Partisi'nin Merkez Komitesi tarafından, Komünist Enternasyonal Yürütmesi'yle görüş birliği içinde seçilmesi koşuluyla, bir parti yayını haline gelebilir.

8. Kongre, yoldaş H. Olsen'in başvurusunu kabul eder; eski ve sadık bir yoldaş, Parti'nin en aktif çalışanı ve görevlisi olduğundan, Kongre, onun bir Parti üyesi olarak haklarını iade eder. Aynı zamanda Kongre, onun Metal İşçileri Sendikası'nın kongresindeki tavrının yanlış olduğunu kesin biçimde bildirir.

9. Kongre, Karl Johannsen'in Komünist Enternasyonal'den ve Norveç Partisi'nden ihraç edilmesi kararını verir.

10. Norveç Partisi ve Enternasyonal Yürütmesi arasında daha yakın bir işbirliği sağlamak ve mevcut ihtilafları mümkün olan en az sürtüşmeyle aşmak amacıyla, Kongre, gelecekteki Yürütme'ye, tam yetkili bir temsilcisini Norveç Partisi'nin bir sonraki Ulusal Konferansı'na göndermesi talimatını verir.

11. Kongre, Norveç Partisi'ne bu kararı açıklayan bir mektup hazırlama görevini Yürütme'nin sorumluluğuna bırakır.

12. Yukarıdaki karar ve Yürütme'nin mektubu, tüm Parti yayın organlarında basılacaktır ve gelecek Parti konferansına delegeler seçilmeden önce Parti'nin tüm alt örgütlerine ulaştırılacaktır.

Komünist Enternasyonal Dördüncü Kongresi'nin Çağrı ve Mesajları

Kapitalizmin Tutsaklarına Selam

8 Kasım 1922

Kapitalizmin tutsakları! İşçi sınıfının özgürlük davasında kahramanca savaşırken, kapitalist hükümetler tarafından hapse atılanlar; Komünist Enternasyonal'in Dördüncü Kongresi'nde toplanan tüm ülkelerden devrimci proletaryanın temsilcileri sizleri selamlıyor!

Yoldaşlar, devrimci proleter öncünün dünya kongreleri, her geçen yıl işçi sınıfının yeni zaferlerini müjdeledi; cellatların eline düşerek veya zindanlara hapsedilerek mücadele uğruna kendini feda edenleri saygıyla andı. Sermayenin birleşik cephesi, şiddetli bir saldırıya geçtiği andan itibaren, zulmü kendisini tüm gücüyle gösterdi. Proletaryanın sınıf düşmanına karşı "son kavgasını" verdiği dünyanın her yerinde, bir kez daha proleter kanı sel gibi akıtılıyor ve proletaryanın en seçkin güçleri zindanlarda çürüyor. Beyaz terör dalgaları tüm kapitalist ülkelere yayılıyor.

İtalya'da, proletaryayı ateş ve kılıçla tehdit eden faşistler, sendika lokallerini, işçi örgütlerinin ve parti organlarının bürolarını yıkıyor; hiçbir şeyden çekinmeden işçi sınıfının özgürlük savaşçılarının evlerini ateşe veriyor.

Fransa'da, işçi ve köylülerin Rusya'sına karşı savaşmayı reddeden kahraman denizciler zindanda çürümeye bırakıldılar. Kapitalizmin savunucuları, Havre grevi sırasında bir kez daha, kana bulanmış hasatlarının semeresini aldılar.

Berlin sokakları işçilerin kanıyla boyanıyor ve monarşik gericiliğe karşı savaşan işçiler zindanlara atılıyor. Bavyera sovyetine katılanlar, yıkılışının üzerinden üç yıl geçmesine rağmen hala cezaevindeler. Mart ayaklanmasına katılanların bir çoğu, af ilan edilmesine bakılmaksızın hala zindanlara kapatılmış durumda.

Estonya'da yoldaş Kingisepp'in idam edilmesinden sonra, zindanlar proletaryanın temsilcileriyle dolu. Litvanya'da asarak idam etme yeniden başladı. Yoldaş Klyavs-Klyavin ölüm cezasına çarptırıldı ve tutuklu yüzlerce işçinin kaderi henüz karara bağlanmadı.

Demokratik Polonya'da, komünizm savaşçıları Çar yasaları gereğince kürek cezasına çarptırıldı. "Dokunulmazlığa" sahip milletvekili yoldaş Dombal kürek cezasına çarptırıldı ve hala cezasını dolduruyor. Seçmen komiteleri yasadışı şekilde tutuklanıyor. Seçim komitelerine katılmalarından dolayı 500'den fazla kişi zindanlara kapatıldı. Sınır bölgelerinde kuşatma durumu ilan edildi ve sıkıyönetim mahkemeleri getirildi. Romanya'da insanlar "kaçmaya çalışırken" bahanesi altında katlediliyor.

Tutsakların sorguları sırasında, burjuvazinin bile protestosuna yol açan işkenceler kullanılıyor. Yugoslavya'da tutuklama ve işkence süratle uygulanıyor ve işçiler aşağılanıyor. Macaristan'da Horthy'nin kanlı yönetimi işkence ve infazlarını sürdürüyor. Güney Afrika'da grevcilere şiddetle karşılık veriliyor. Özgürlükleriyle kibirlenen demokratik Amerika'da herkese, Komünist Parti'ye üye olduğundan kuşkulanılanlara bile ağır cezalar yağdırılıyor. Amerikan burjuvazisi sendikalara baskınlar yapıyor; yüzlerce insanı tutukluyor; grevcileri dövüyor, copluyor; Hindistan'da, Mısır'da ve tüm sömürgelerde, en ufak bir hoşnutsuzluk ifadesi, dizginsiz sömürüye karşı en ufak bir direniş girişimi askeri güçler tarafından bastırılıyor.

Yoldaşlar! Tüm kanlı eylemlerinde, sosyal-demokrasi burjuvazinin hizmetkarı oluyor. Sosyal-demokratlar devrim yerine liberal reformlar öneriyorlar, onların yalanları işçi sınıfının mücadelelerini saptırıyor. Onlar proletaryaya ihanet ediyorlar; kitlelerin dikkatlerini tek bir ülkeye çekip, diğer ülkelerin işçilerine karşı burjuvazinin zalim eylemlerinin üstünü örtüyorlar.

Yoldaşlar! İşçiler! Komünist Enternasyonal bu zulümle bilenerek

gelişti. Devrimin her bir zaferi, savaşçıların kanı pahasına elde edildi. Kavga ne kadar şiddetli olursa, düşenlerimiz o kadar çok olacak. İnsanlar yok olabilir, fikirler asla! Kapitalist zindanlarda esir edilmiş yoldaşlar! Büyük kutlamamızın bu gününde, Rus Devrimi'nin beşinci yıldönümü olan bu büyük günde, devrimci proletaryanın, kendisini kapitalizmin boyunduruğundan ve kapitalist sömürünün yükünden kurtaracağı, tüm zindanların kilitlerini kırarak sizleri en onurlu yoldaşları olarak saflarına tekrar katacağı o büyük zamanın yaklaştığına dair derin inancını sizlerle paylaşıyoruz.

Kahrolsun kapitalist cellatlar! Yaşasın işçi sınıfının özgürlüğü için mücadelemiz!

Yaşasın kapitalist zindanlarda çürümeye terkedilen kahraman savaşçılarımızın özgürlüğü için mücadelemiz!

★ ★ ★

İtalya'nın İşçi ve Köylülerine

8 Kasım 1922

İtalyalı yoldaşlar, işçi ve köylüler; kardeşler!

Proleter devrimin zaferinin beşinci yıldönümünün kutlamasıyla aynı zamana denk gelen, Üçüncü Enternasyonal'in Dördüncü Kongresi'nin bu görkemli açılış gününde, Komünist Enternasyonal, ülkenizde gelişen son olayların, ülkenizi sarmakta olan gericiliğin dizginsiz hükümranlığına karşı verilen mücadelede devrimci arenanın en önünde yer aldığının ayırdında olarak, sizlere çağrıda bulunuyor.

İki yıl önce, Komintern o zamanlar birleşik olan İtalyan Sosyalist Partisi'nin liderlerine, saldırıya geçmeleri için ısrarla tavsiyede bulundu. Komintern, partiyi uzlaşma taraftarlarından ve oportünist kanattan temizlemenizi, burjuvazinin içine düştüğü panik ve dehşetten faydalanmanızı, savaşın dertleri ve kederleri ile barışın hayal kırıklığından

sonra, emekçi yığınlar arasında yükselen devrimci duyarlılıktan yararlanmanızı, köhnemiş toplumsal düzene ölümcül bir darbe indirmenizi sağlamak için güçlü biçimde çalıştı.

Ama yarım yamalak önlemlere ve ihtiyatlara meyilli insanların tavsiyeleri üstünlük kazandı. Onlar proletarya diktatörlüğünden ürktüler. Burjuva demokrasisi ile burjuva hukuk ve düzeninin halk arasında yerleşmiş köklü geleneğinden dem vurdular.

Sonrasında Komintern'in öngördüğü şey oldu; merkezciler sağ kanatla anlaşmaları görüşmekle meşgulken, burjuvazi gücünü yeniden kazandı, gericilik saldırıya geçti ve iktidar, size ve ideallerinize karşı en acımasız sınıf kininin cisimleşmiş hali olan haydutlar tarafından ele geçirildi.

İtalyan faşistleri duruma hakim hale geldiler.

Onlar gerçekten bir diktatörlük kurdular. Onlar demokrasinin, düzenin ve kanunun bütün aldatıcı görünümlerini -İtalyan sosyalizminin zayıf liderlerinin taparcasına sevdiği sahte tanrıları- ayakları altında çiğnediler. Şimdi bütünüyle ellerinde olan devletin yardımıyla, önceden beri vahşice saldırdıkları bütün işçi örgütlerinin kalıntılarını, ateş ve kanla tamamen yerle bir etmekteler.

Sınıf kardeşlerimiz, umudunuzu kaybetmeyin!

Her şey kaybedilmiş değildir ve dahası iyi düşünülmüş ve kararlı taktikleri uygulayarak zaferin elde edileceği kesindir.

En büyük sanayi şehirlerinde -Torino, Milano, Venedik, Trieste-, proletaryanın güçleri zarar görmeden korunmuştur ve düşmanı püskürtmek için kolayca hazırlanabilir.

İtalya Komünist Partisi, faşist haydutlarla bir yıl önce bir barış anlaşması imzalayacak denli ileri giden, maksimalizm adı altında kararsızlık ve uzlaşma taktikleriyle hareket eden tereddütlü unsurlardan zamanında ayrılacak kadar uyanık davrandı. Bugün Komünist Parti elindeki kızıl bayrağı en yüksekte tutmaktadır. Komünist Parti, devrimci eylemden yana olan tüm sosyalistlere, bütün işçi kitlelerine ve bir hortum gibi yayılan koyu gericiliği görür görmez dehşetle uyanan sınıf-bilinçli köylülüğe, güçlerini devrim bayrağı altında toplamaları çağrısında bulunuyor!

Şu bilinmelidir; İtalya'da devrim güçleri, felaket tellalları tarafın-

dan sunulduğu gibi güçsüz değilken, diğer tarafta İtalyan faşistlerinin güçleri de kendi arkadaşlarının ve taraftarlarının iddia ettiğinden çok daha zayıftır; çünkü sınıf düşmanlarımızın kampında bir birlik bulunmamaktadır.

İtalyan faşistleri, her şeyden önce toprak sahiplerinin elinde bir silahtır. Sanayi-ticaret burjuvazisi, kara Bolşevizm olarak adlandırdıkları dizginsiz gericilik tecrübesini dehşet içinde izlemektedir.

Öte yandan, gerici öğrenciler, terhis olmuş subaylar ve sıradan sokak serserileri gibi, mücadele içerisindeki politik açıdan geri unsurlara ek olarak, İtalyan faşistleri saflarında kır proletaryasının belli unsurlarını ve köylülüğün bir kesimini de barındırmaktadır. Bu unsurlar kısa zaman içinde, kendilerini, toprak sahipleri için kendi kardeşlerine karşı savaşan bir ordu haline getiren bu karşı-devrimci maceraya, hangi aldatıcı vaatlerle sürüklendiklerini anlayacaklardır.

Son olarak, faşizm bir uluslararası macera politikası demektir. Tumturaklı, ama belirli bir programdan ve belirli ideallerden, sıkı ve birleşik bir sınıf temelinden yoksun olan faşizmin, çok yakında, kendisine karşı şehir ve kır küçük burjuvazisi arasında bile yayılacak geniş bir hareketi uyandıracağı kesin gibidir.

Bütün Komintern sizin arkanızdadır, sevgili yoldaşlar. O, sizin zorlu ve sorumluluk gerektiren mücadelenizin her adımını yakından izlemektedir. O, bütün ülkelerin proleterlerine, İtalya'daki olayların derslerini, oportünizmin korkunç taktik hatalarının ortaya çıkardığı sonuçların bir örneği olarak göstermektedir. O, sizin hareketinizin ilerdeki tarihini, böylesi hataların nasıl düzeltilebildiğine dair bir örnek olarak göstermekten fazlasıyla mutluluk duyacaktır. Komünist Enternasyonal, zorlu mücadelenize sonuna kadar destek vermeye hazırdır.

Yaşasın gericiliğe karşı mücadelede İtalyan işçilerinin birliği!
Yaşasın zulme uğramasına rağmen cesaret gösteren İtalyan Komünist Partisi!
Yaşasın bütün dünya işçilerinin sermayeye karşı mücadelede birliği!
Yaşasın 3. Enternasyonal ve proleter devrimin yaklaşan zaferi!

★ ★ ★

Rusya'nın Tüm Emekçilerine!

8 Kasım 1922

Dünya proleter devriminin başladığı ve sovyet devletinin doğduğu kent olan Petrograd'da ilk oturumunu yapmakta olan Komünist Enternasyonal'in Dördüncü Dünya Kongresi, Büyük Ekim Devrimi'nin 5. yıldönümünü kutlayan Sovyet Rusya'nın işçilerini, köylülerini ve kızıl askerlerini tüm içtenliğiyle selamlar ve kutlar.

Yoldaşlar, bundan beş yıl önce eski dünyanın kalesine yaptığınız kahramanca saldırıyla, ülkenizdeki toprak sahiplerinin ve kapitalist sınıfın egemenliğini yıktığınız o günden sonra, dünyanın altıda birini sermayenin ellerinden koparıp fethettiniz; en ciddi iç savaş koşullarında, tüm dünya proletaryasının kazanımı olan sovyet cumhuriyetinin topraklarını dünya kapitalizmine karşı savundunuz ve şimdi barışçı bir sosyalist inşa döneminin yolu boyunca her geçen gün ilerleme şansına sahipsiniz.

Zaferi korumanız kolay olmadı; yüz binlerce işçi ve köylü, komünizm uğruna yaşamlarını ortaya koydular. İşçi sınıfı, yıllarca en büyük sefalet ve yokluk koşullarında yaşamak zorunda kaldı. Bununla birlikte, her gün, her gece aç çocuklarının çığlıklarını duyan işçi sınıfı, kızıl bayrağı alçaltmadı ve yolunun en zor kısmını, baş eğmez öncüsünün, Rusya Komünist Partisi'nin önderliğinde, sağlam adımlarla cesurca geçti.

Sovyet Rusya'nın geniş ovalarında, hepimizin ortak davası uğruna düşen proleterlere ve kızıl ordu savaşçılarına ait sayısız mezarın önünde sizlerle birlikte diz çökerek, birçoğu daha önceki kongrelere de katılmış delegelerle toplanan Dördüncü Kongre, henüz Ekim Devrimi'nin beşinci yıldönümünde ve barış içinde bir inşa için sadece bir yıl geçmişken, Sovyet Rusya'nın, mücadele sırasında açılan yaralarını hızla sarmakta olduğunu büyük bir sevinçle görmektedir. Ülkenin sanayisi ve tarımı dikkat çekecek düzeyde yeniden kuruluyor; işçi sınıfının maddi koşulları gelişiyor; işçi sınıfının bilime ve teknik bilgiye hakim yeni ve genç bir kuşağı yetişiyor; kızıl ordunun işçi ve köylülerinin gücü artıyor ve aynı zamanda Rusya işçi sınıfı devlet iktidarını sıkı sıkıya elinde tutuyor.

Dördüncü Kongre, kapitalist gericiliğin kara bulutlarının dünya iş-

çilerinin üzerinde toplandığı bir zamanda, Sovyet topraklarında toplanıyor. Kapitalizm, her yerde işçi sınıfının ekonomik kazanımlarına karşı savaşıyor. Her yerde ücretler düşürülüyor, sekiz-saatlik işgünü geri alınıyor ve sendikaların hakları sınırlanıyor.

Gericilik aynı zamanda politik alanda da büyüyor. İtalya'da devlet iktidarını, haydutlar, kapitalist sınıfın haytta kalma mücadelesinde en son çaresi olan İtalyan faşistlerinin hırsız çeteleri ele geçirdi. Almanya'da monarşist güçler, saldırı için hazırlanıyor ve örgütleniyor. İngiltere'de Lloyd George'un hükümeti bile, fazlasıyla liberal bulundu ve yerini muhafazakarların hükümetine bıraktı. Sınıf çelişkileri daha keskinleşiyor ve her şey Avrupa'nın, proletarya ile kapitalist düzen arasındaki en amansız ölümcül savaşa yol açacak bir karışıklığa doğru gittiği gerçeğini gösteriyor.

Ama Avrupa'da karanlık ne kadar büyüyorsa, kızıl ordunun kızıl yıldızının koruması altında, orak-çekiçle yönetilen kuzeyin Sovyeti'nde, sizin ve bizim proletarya diktatörlüğümüzün yıldızı o kadar canlı parlıyor. Diğer ülkelerdeki işçilerin koşulları, her gün daha da küstahlaşan sermayenin ökçesi altında gittikçe daha dayanılmaz hale geldikçe, tüm dünya işçi sınıfı giderek artan bir umutla, dünyada beş yıldır varlığını sürdüren, nasırlı ellerin hükümetine doğru yüzünü çeviriyor.

Yoldaşlar! Zorlu kavganızda bizim yardımımıza ve desteğimize ihtiyacınız var; ama belki bizler, sermayeye karşı mücadelemizin tayin edici anında, dünyanın ilk proleter hükümetinin yardımına, onun bize olan ihtiyacından daha fazla ihtiyaç duyacağız. Bu nedenle, beş yıl önce kapitalistlerin siperlerini yarıp geçtiğiniz ve topraklarını proletaryanın anavatanını kurmak için fethettiğiniz gibi, şimdi de proleter cephemizin en yürekli bölüğü olarak, bu ortak fethimizi korumak için her şeyi yapın. Bu anavatan, ortak zaferimizin sonucunda, tüm dünyaya yayılacaktır!

Yaşasın Büyük Ekim Devrimi ve kahramanları!
Yaşasın Rusya işçi sınıfı!
Yaşasın Sovyet Hükümeti'nin doğum yeri, proleter Petrograd!
Kahrolsun Dünya kapitalizmi ve onun baş destekçisi hain Sosyal Demokratlar ve Reformistler!
Yaşasın Dünya Proleter Devrimi!
Yaşasın Dünya Sosyalist Federatif Sovyet Cumhuriyeti!

Rusya Sosyalist Federatif Sovyet Cumhuriyeti'nin Ordu ve Donanmasına

8 Kasım 1922

Komünist Enternasyonal'in Dördüncü Dünya Kongresi, Kızıl Ordu ve Donanmanın kahraman savaşçılarına, en sıcak selamlarını ve yürekten minnettarlığını gönderir. Sovyet Rusya, dünyanın devrimci işçilerinin temsilcilerinin, emekçi insanlığı kapitalizmin boyunduruğundan kurtarma mücadelesinin örgütlenmesi için, hiçbir engelle karşılaşmadan çalışabildiği, dünya üzerindeki tek yerdir. İşçi sınıfının temsilcilerinin bir Dünya Kongresi'nde dördüncü defa toplanma olanağı, sadece Kızıl Ordunun zaferleri ve güçlü savunması sayesinde gerçekleşiyor.

Ordunun ve donanmanın kızıl savaşçıları! Şunun farkında olun ki, bütün ülkelerin devrimci işçileri, zaferlerinizin coşkusunu ve derin bir üzüntüyle yenilgilerinizin acısını paylaşıyor. Bütün ülkelerdeki sınıf bilinçli işçiler, sizin yalnızca kendi özgürlüğünüz için değil, aynı zamanda tüm dünya işçilerinin ortak davası için mücadele sürdürdüğünüzün bilincindedir. Daha önceki kongrelerde de, oybirliğiyle sizi Komünist Enternasyonal'in savaşçıları ve tüm insanlık için verilen mücadelenin kahramanları olarak selamladık.

Yoldaşlar! Kızıl ordu ve donanmanın savaşçıları! Mücadelenin geçmiş yıllarında, dünyanın devrimci işçileri ne yazık ki son çatışmada sizin yardımınıza koşamayacak kadar zayıftılar. Bu nedenle, kapitalizmin birleşik güçlerine karşı mücadelenizi sürdürmeniz çok zor oldu. Bununla birlikte, tüm ülkelerin komünistleri, bir tek gün bile yitirmeksizin yığınların aydınlanması, birleşmesi ve kapitalizmin devrilmesi için hiç durmadan çalıştılar. Şimdi, Dördüncü Kongre de, herşeyini dünya proletaryasının bu en başta gelen görevine adayacak. Komünist Enternasyonal'in Dördüncü Kongresi, siz kahraman kızıl asker ve denizcileri Uzak Doğu'daki parlak zaferinizden dolayı kutlarken, sizi, genel bir silahsızlanmanın ve savaşların kesilmesinin vaktinin henüz gelmediği konusunda uyarır. Ülkelerin çoğunda iktidar, ordularını korsan-

ca amaçlar için kullanan, sermayenin çıkarları uğruna milyonlarca işçiyi ölüme mahkum eden kapitalistlerin elinde olduğu sürece, savaş devam edecek ve Sovyet Cumhuriyetleri'nin ulusları da dahil olmak üzere tüm uluslar, savaş dehşetinin sürekli tehdidi altında kalacak.

Kızıl Ordu ve Donanmanın kahramanları, tetikte olun; tehlike henüz geçmedi! Dördüncü Kongre, Sovyet Cumhuriyetleri'nin Kızıl Donanmanın gücünü tahkim etmek ve devrimin savunulması için onu hazır duruma getirmek için verdiği çabaları büyük bir coşkuyla selamlar!
Yaşasın Kızıl Ordu ve Donanma!

★ ★ ★

Petrograd İşçilerine

8 Kasım 1922

Kızıl Petrograd'ın Kadın ve Erkek İşçilerine,
Kızıl Ordu Askerlerine

Ekim Devrimi'nin görkemli yıldönümü dolayısıyla, Komünist Enternasyonal'in Dördüncü Kongresi, Kızıl Petrograd'ın kahraman proletaryasına selamlarını gönderir.

1917'de Şubat-Mart günlerindeki yürekli kalkışmayla, Petrograd'ın erkek ve kadın işçileri, garnizonun askerlerinin de desteğiyle, nefret edilen çarlık heykelini, kana bulanmış kaidesinden devirdiler. Kısa zamanda devrimin zaferini tamamlamaya ve yeni bir çağı, proleter devletin inşası çağını açmaya yönelen İşçi ve Asker Vekilleri Sovyetleri biçimindeki örgütün temelini attılar.

Ekim 1917'nin unutulmaz günlerinde, Petrograd proletaryası insanlık tarihinde yeni bir çağın açılacağı noktaya doğru ilerledi.

1871'in ölümsüz Paris Komünü'nün ayak izlerini takip ederek,

Petrograd işçileri burjuvazinin iktidarını devirdiler ve proletarya diktatörlüğünü kurdular ve böylece toplumsal devrim çağını yalnızca Rusya'da değil, tüm dünyada açtılar.

O andan itibaren başlayan ve yıllarca süren iç ve dış savaşta Petrograd proletaryası daima en ön saflardaydı, evlatlarını tüm cephelere gönderdi, emeği ve canıyla, ölçülemez bir fedakarlıkta bulundu.

Bu örnek, Rusya'nın geniş işçi kitlelerinin yüreklerini tutkuyla ateşledi ve beş yıl sonra bugün, Rusya işçi sınıfı tüm iç ve dış cephelerde zaferin tamamen kazanılmış olmasını kutlayabilmektedir.

Şu anda, barışçıl yeniden inşaya geçiş sırasında, yorulmak bilmez Petrograd proletaryası, hala emek cephesinin en önünde bulunmaktadır. Onun çabalarıyla Petrograd yaralarını sarmakta ve bir kez daha bir proleter sanayi merkezi haline dönüşmektedir.

Yalnızca İşçilerin ve Köylülerin Cumhuriyeti'nin gözünde değil, tüm dünya proletaryasının gözünde de Kızıl Petrograd'ın değeri çok büyüktür. Sovyet Rusya uluslararası hareketin belkemiği, siperi ve umudu olmuştur. Eğer Rus Devrimi, uluslararası mücadeleye toplumsal devrim için güçlü bir dürtü vererek tüm işçileri gayrete getirdiyse, buna en çok hizmet eden Kızıl Petrograd'tır. Onun bitmez tükenmez kahramanlığı, bütün ülkelerin işçilerine, nihai kurtuluşları ve dünya Sovyet Cumhuriyetleri Sosyalist Federasyonu'nun kuruluşu için yorulmak bilmez bir kavganın ilhamını vermektedir.

Bu nedenle dünya proletaryası, Kızıl Petrograd'ı en büyük kalelerinden biri olarak görüyor ve bütün ülkelerin işçilerinin kalpleri, Kuzey Komünü'nün emekçi yığınları için sevgi ve içtenlikle çarpıyor.

Bu nedenledir ki, şanlı Ekim Devrimi'nin beşinci yıldönümünde ve Komünist Enternasyonal'in Dördüncü Kongresi'nin görkemli açılış gününde, işçilerin Dünya Kongresi'ndeki delegelerinin ilk aklına gelen, konuksever surlarının içinde dünya proletaryasının bu büyük şenliğini kutladığımız Kızıl Petrograd oluyor.

Şan olsun Kızıl Petrograd'ın kahraman proleterlerine!
Yaşasın Petrograd işçileri, toplumsal devrimin öncüleri ve bütün dünya proletaryasının parlak simgesi!

★ ★ ★

Komünist Enternasyonal'in Dördüncü Kongresi'ne ve Petrograd İşçi ve Kızıl Ordu Vekilleri Sovyeti'ne

V. Ulyanov (Lenin)
4 Kasım 1922

Kongrenin ilk oturumunda bulunamamaktan ve selamlarımı yazılı olarak iletmekle kendimi sınırlamak zorunda kalmaktan büyük bir üzüntü duyuyorum.

Komünist partilerin karşısına çıkan devasa engellere rağmen, Komünist Enternasyonal, yine de, gelişmekte ve güçlenmektedir. Esas amaç hala işçilerin çoğunluğunu kazanmaktır. Bu amaca, herşeye rağmen ulaşacağız.

İkinci ve İkibuçukuncu Enternasyonallerin kaynaşması, proleteryanın devrimci hareketinin yararınadır; daha az hayal ve daha az sahtekarlık, her zaman işçi sınıfının yararınadır.

Komünist Enternasyonal'e ev sahipliği yapan Petrograd işçilerine ve onların yeni seçilmiş Sovyetine en iyi dileklerimi ve yürekten selamlarımı gönderiyorum.

Petrorad işçileri ekonomik cephenin de en ön saflarında olmalıdırlar. Petrograd'da ekonomik yeniden canlanmanın başladığını duymaktan çok sevinçliyiz. Petrograd'ı ziyaret etmem için yaptığınız davete, yakın bir gelecekte uyabilmeyi umuyorum.

Rusya'da sovyet egemenliği beşinci yıldönümünü kutluyor. O şimdi, her zamankinden daha sağlamdır. İç savaş bitti. Ekonomik alanda ilk başarılar kazanıldı. Sovyet Rusya, bütün dünyanın işçilerine kapitalizmi devirmek için zorlu mücadelelerinde yardımcı olmayı büyük bir onur sayar. Zafer bizim olacaktır.

Yaşasın Komünist Enternasyonal!

★ ★ ★

Komünistlerin Tutuklanmasından Dolayı Polonya Hükümetine Protesto

17 Kasım 1922

Yoldaşlar, Varşova'dan gelen bir telgraf, Dombrova Havzası'ndan 32 bin madencinin oyuyla parlamentoya seçilen yoldaş Etienne Rubacky'nin, Polonya'da uygulanmakta olan Çar kanunlarına dayanarak çok kısa bir zaman önce tutuklandığını bildirmektedir.

Varşova'da 27 bin oyla seçilen yoldaş Etienne Krolikowski de hapishanede. On binlerce işçi seçmenin iradesinin hiçe sayılması, Polonya demokratik cumhuriyetinde komünist hareketin maruz kaldığı alçakça zulümlerin uzun zincirinde yeni bir halkadır.

Yürekli bir şekilde komünizme bağlılığını ilan eden milletvekili Dombal'a karşı işlediği hukuki suçun ardından, Polonya hükümeti, beyaz teröre rağmen parlamentoya gönderilen devrimci proletaryanın seçilmiş temsilcilerine karşı işlediği suçlara devam ediyor.

Dünya işçi sınıfının huzurunda, Komintern Kongresi, uluslararası sermayenin dalkavukluğunu yapan Polonya hükümetinin bu barbarca hareketlerini kınar ve böylesine büyük sıkıntıların içinde, özgürlüğün ve insanlığın davasını yürekli bir biçimde savunan Polonya proletaryasına hayranlığını bildirir.

★ ★ ★

Türkiye'nin Emekçi Kitlelerine Çağrı

20 Kasım1922

Türkiye'nin Komünistlerine ve Emekçi Kitlelerine!

Büyük proleter devriminin beşinci yıldönümüyle aynı zamanda toplanan Üçüncü Enternasyonal'in Dördüncü Kongresi, batı emperya-

lizmine karşı bağımsızlık için verdikleri kahramanca mücadelelerinde başarılı olmaları dileğiyle, Türkiye işçi ve köylülerine en içten selamlarını gönderir.

Türkiyeli yoldaşlar! Sizler bütün Doğu'ya ve emperyalizmin boyunduruğu altındaki tüm sömürge ülkelere, devrimci bir bağımsızlık hareketinin canlı bir örneğini sundunuz.

Ancak son olaylar milliyetçi burjuva hükümetin, sizin olağanüstü özverileriniz pahasına kazanılmış olan bu zaferin meyvelerini gasp etmek niyetinde olduğunu göstermektedir.

Milliyetçi Ankara hükümeti, Türkiye büyük burjuvazisinin yararına bazı tavizler elde etmek karşılığında emperyalistlerle anlaşma yapmaya hazırdır. Hükümet, bu yeni politikasını Komünist Partisi'ni dağıtarak ve onun tüm örgütlerini zorla baskı altında tutarak, toplu halde tutuklamalar yaparak ve tutsak edilmiş yoldaşlarımıza vahşice eziyet ederek, son olarak da İstanbul'daki Türk İşçi Birliği'ne karşı baskılar uygulayarak resmen yürürlüğe koymuştur.

Türkiye Komünist Partisi, ezilen emekçi kitlelerin emperyalizme karşı mücadelesinde milliyetçi burjuva hükümeti her zaman desteklemiştir. Türkiye Komünist Partisi, ortak düşman karşısında, kendi programından ve ideallerinden geçici tavizler vermeye bile razı olmuştur.

Bu gerçekler ışığında, hükümetin Komünist Partisi'ne karşı tutumu şu gerçeği kanıtlamıştır: Hükümet, sizlerin desteğini almak için olduğu kadar Lozan Konferansı'nda kendisine gerçek bir burjuva hükümeti görünümünü vermek amacıyla da resmen vaat etmiş olduğu reformların gerçekleştirilmesinde ısrar edecek olan işçi sınıfı ve köylülüğün bütün bilinçli temsilcilerini saf dışı etmek istemektedir.

Türkiye'nin burjuva hükümeti, size ve sizin temsilcilerinize karşı, tüm emperyalist ve kapitalist güçlerin Türkiye'nin ezilen emekçi halkını boğazlamak amacıyla birlikte hareket ettiği en zor dönemde, hiçbir maddi ve manevi özveriden kaçınmamış olan Rusya proletaryasının önderliğindeki tüm dünya proletaryasının öfkesini uyandıran suçlar işlemek cüretini göstermiştir.

Emperyalistlerle bir anlaşma yapma hazırlığı içerisinde olan milliyetçi hükümet, sizin gerçek temsilcilerinizi ortadan kaldırmak ve onları yurtdışındaki dostlarından ayırmak için büyük çaba sarf ediyor.

Komünist Enternasyonal'in Dördüncü Kongresi, bu barbarca hareketi şiddetle protesto eder, emperyalizme ve gericiliğe karşı sürekli olarak savaşım veren, Türkiye'nin emekçi kitleleri yararına demokratik reformları gerçekleştiren, emperyalizmin jandarması rolünü oynamayı reddeden herhangi bir hükümeti ya da siyasal partiyi desteklemeye hazır olduğunu açık bir biçimde ilan etmeyi görevi sayar.

Tutsak yoldaşlar! Tüm dünya proletaryasının kurmayı ve savunucusu olan Komünist Enternasyonal, sizin şahsınızda Türkiye emekçi kitlelerinin sınıf bilinci en yüksek olan ve fedakar temsilcilerini en sıcak duygularla selamlar.

Unutmayın ki yoldaşlar, zindanların karanlığı devrimin güneşini asla karartamamıştır.

Yoldaşlar, unutmayın ki, devrimin zaferinin arifesinde, egemen sınıfın güçsüzlüğü, kendisini artan bir vahşetle belli eder. Kapitalizm kendi iç çelişkilerinin baskısıyla çökerken, emperyalist çatışmaların doğurduğu sarsıntı doruğa ulaşmışken, bizim şimdi tanık olduğumuz şey işte tam budur: Yeni komünist toplumun habercilerine ve yapıcılarına karşı zulmünü kat be kat artıran uluslararası burjuvazi.

Ama hiçbir beyaz terör, toplumsal devrimin kaçınılmaz ve nihai zaferine olan inançlarında kararlı olanları yıldırmayı başaramamıştır. Tutsak edilen ya da katledilen her yoldaşın yeri, özgürlük için savaşmayı daha büyük bir gayretle sürdürecek olan sömürülen proletaryanın saflarından öne çıkan yüzlerce yoldaş tarafından doldurulmaktadır.

Yoldaşlar! Üçüncü Enternasyonal, sizleri cellatlarınızın ellerinden kurtarmak için sonuna kadar her şeyi yapmayı temel görevi olarak kabul eder.

Yaşasın Dünya Devrimi!
Yaşasın Türkiye'nin Sadık ve Fedakar Komünistleri!
Yaşasın Üçüncü Enternasyonal!
Yaşasın Sovyet Rusya!

★ ★ ★

Berlin Fabrika Konseyleri Kongresi'ne Mektup

22 Kasım 1922

Değerli yoldaşlar,

Hareketinizi büyük bir ilgiyle izliyoruz. Alman işçi sınıfına, kendisini sefaletten ve yoksulluktan kurtaracak yolu göstermek mücadelesinde, kötü günlerden geçmektesiniz. Kapitalist saldırı günden güne daha da şiddetleniyor. Şimdi en önemli saldırı, sekiz saatlik işgününe yöneldi. Sosyal-demokrat liderler ve sendika bürokratları bu saldırıyı aktif veya pasif olarak destekliyorlar. Proletaryanın her savunma eylemini sabote ediyorlar ve sendikaları, kapitalistlerin çıkarlarına göre parçalamakta tereddüt bile etmiyorlar. Şu anda en önemli sorun, sekiz saatlik işgününü savunmak, işçilere yeterli yiyecek sağlamak, Arbeiter Wehr'in* kurulması aracılığıyla Alman faşizminin örgütlenmesine karşı çıkmak için ve üretimde işçi kontrolü için bir birleşik proleter kavga cephesinin oluşturulmasıdır. Bu anın ihtiyaçlarının gereğine uyarak, Komintern'in Dördüncü Kongresi ve Kızıl Sendika Enternasyonali'nin İkinci Dünya Kongresi, hem İkinci ve İkibuçukuncu Enternasyonal'e, hem de onlara bağlı partilere ve sendikalara, yukarıda anılan talepler için ortak eyleme çağıran bir açık mektup gönderecektir.

Çalışmanıza ısrarla ve enerjik biçimde devam edin. Fabrika Konseyi hareketi, işçilerin savunma mücadelesi için toplanma zemini olmalıdır. O, bu savunma mücadelesini mümkün olan en geniş temelde yürütmelidir. Gösterilen tüm dirence rağmen, eğer birleşik cepheyi kurmayı başarırsanız, savunma mücadelesi için, hatta dahası saldırıya geçmek için en önemli koşulu yaratmış olacaksınız.

Bizler, tüm dünyanın devrimci işçilerinin Moskova'da toplanan temsilcileri, çalışmanızda başarı diler ve sizlere devrimci selamlarımızı göndeririz.

★ ★ ★

---

* *İşçi savunma birlikleri*

İrlanda'daki İdamlar Üzerine

5 Aralık 1922

Komünist Enternasyonal'in Dördüncü Kongresi, 17 ve 25 Kasım'da İrlanda Bağımsız Devleti tarafından beş ulusal devrimcinin* idam edilmesini şiddetle protesto eder. Tüm dünya işçilerinin ve köylülerinin dikkatini, İrlanda'daki yaygın ve vahşi terörün ulaştığı bu acımasız en son noktaya çeker. Daha şimdiden, İngiliz emperyalizmine karşı mücadele eden 6000'den fazla yiğit savaşçı, iğrenç koşulları olan hapishanelere atıldı; çok sayıda kadın hapishanede açlık grevine devam etmeye zorlandı. İngiliz "Kara ve Kahverengiler"inin**, İtalyan Faşistlerinin ya da Amerikan tröst çetelerinin yaptıklarıyla karşılaştırıldığında bile benzeri görülmemiş korkunç vahşet örnekleri yaratan bu teröre karşı beş aydır verilen mücadelede, daha şimdiden 1800 kayıp verildi. İngiltere'den sağlanan toplarla cephaneyi, tüfekleri ve bombaları ve hatta ölümcül makineli tüfeklere sahip uçakları hiç tereddüt etmeden hem sıradan halkın hem de silahlı devrimcilerin üzerinde kullanan Bağımsız Devlet, tüm bu olanların üstünü, yalnızca silahı olmakla suçlanan beş adamın vahşice idam edilmesiyle örttü. Tutsakların gözü dönmüşçesine kurşuna dizilmesi, Bağımsız Devlet'in açıktan ilan edilen iflasının doğrudan sonucudur ve kendisi açısından, Britanya İmparatorluğu tarafından esaret altına alınmalarına karşı savaşmakta olan İrlandalı kitlelerin direnişinin ezilmesi için son çaredir. Cumhuriyetçilerin ezilmesi, ancak emperyalist terörist bir hükümetin sağlam bir biçimde kurulmasıyla sonuçlanabilir. Öyle bir hükümet ki, İrlanda işçi sınıfı hareketine, her hangi bir şekilde iktidara ilerlemesinin ilk işaretinde, ya da koşullarını düzeltmeye yönelik kavgası sırasında aynı ölümcül silahlarla saldırmakta tereddüt etmeyecektir. Şu inkar edilemez ki; Johnson'un başını çektiği İşçi Partisi ço-

* *İngiltere'yle antlaşmaya karşı çıkan İrlanda Cumhuriyetçileri.*

** ***Kara ve Kahverengiler,*** *1920-21 yıllarında, ulusal devrimci isyanların olduğu dönemde, İrlanda'da sömürgeci İngiltere'nin kolluk kuvveti görevini yaptılar. Polis teşkilatının yedek gücüdür. Üniformalarının rengi, siyah ve sarıya çalan kahverengi olduğu için onlara bu ad verilirdi. İngiltere'de 1. Emperyalist Paylaşım Savaşı sonrasında işsiz eski askerler arasından seçilmişlerdi; İrlandalı devrimcilere karşı en acımasız beyaz terör yöntemlerini kullandılar.*

ğunluğunun idamları destekleyen hareketi, bu hainlerin işçi sınıfına karşı şu ana dek işledikleri en affedilmez ihanettir; özellikle de, 1916'da Connolly'nin kanı için çığlıklar atan İrlanda'nın en gerici kapitalist yayın organı bile devletin bu hareketini onaylamazken... Komintern, Connolly ve Larkin'in ideallerine yapılan bu ihanetler karşısında İrlanda işçi sınıfını uyarır ve İrlandalı işçiler ve köylüler için, Bağımsız Devlet'in bu teröründen ve emperyalist baskıdan kurtulmanın yolunun hem siyasal ve ekonomik, hem de askeri alanda örgütlü ve eşgüdümlü bir mücadeleden geçtiğine işaret eder. Yalnızca silahlarla verilen bir mücadele, eğer siyasal ve ekonomik eylemle desteklenip pekiştirilmiyorsa, kaçınılmaz olarak başarısız olacaktır. Başarı kazanmak için, kitleler Bağımsız Devlet'e karşı harekete geçirilmelidir ve bu ancak İrlanda Komünist Partisi'nin toplumsal programı temelinde yapılabilir.

Komünist Enternasyonal, mücadele içindeki İrlanda ulusal devrimcilerine kardeşçe selamlarını göndermektedir ve şuna inanmaktadır ki, onlar en kısa zamanda gerçek özgürlüğe giden yola, komünizmin yoluna adım atacaklardır. Komünist Enternasyonal bu terörle savaşmak için verilen mücadeleyi örgütlemek ve İrlanda işçilerine ve köylülerine zafere dek yardım etmek üzere gösterilen tüm çabalara destek olacaktır.

Yaşasın Bağımsızlık için İrlanda ulusal mücadelesi!
Yaşasın İrlanda İşçi Cumhuriyeti!
Yaşasın Komünist Enternasyonal!

★ ★ ★

Güney Afrika'daki Baskılar Üzerine

22 Kasım 1922

Komintern'in Dördüncü Kongresi, az önce, Güney Afrika'daki General Smuts hükümetinin, madencilerin grevi sırasında elmas yataklarının sahibine yardım etmek üzere hükümet tarafından gönderilen silahlı güçlere karşı kendilerini savunmaya kalkışan dört işçiyi katlettiği haberini almıştır.

Kongre, Avrupa'da bir liberal ve barışçı olarak tasvir edilen Gene-

ral Smuts'un liderliğindeki Güney Afrika hükümetinin, işçi hareketini çökertme çabaları sırasında cinayetten bile çekinmediğini herkese açıkça ilan etmektedir.

Dördüncü Kongre, Güney Afrika'nın işçilerine kardeşçe selamlarını gönderir. Şu iyice bilinsin ki, onlar, sadece yenilgiyi kabullenmeyi reddetmekle kalmayacak, tersine, çabalarını ikiye katlayacak, siyah işçileri Güney Afrika sermayesine karşı mücadeleye sürükleyecek ve böylelikle işçi sınıfının zaferini güvence altına alacaklardır. Bu kavgada Afrikalı işçiler, onları öncü kıtalarının bir bölüğü olarak gören Komintern'in yardımlarına güvenebilirler.

★ ★ ★

Lahor'daki Tüm-Hindistan Sendikalar Kongresi'ne Telgraf

28 Kasım 1922

Yoldaşlar! Batı proletaryası, size, Hindistan işçi sınıfının ekonomik açıdan iyileştirilmesi için geçtiğimiz yıl boyunca yürütmekte olduğunuz kavgada, tüm coşkusuyla iyi dileklerini yollar. Komünist Enternasyonal'in Dördüncü Kongresi, sizleri yürekten selamlar.

Yoldaşlar, size davanızı paylaşma konusunda güvence ve onun zaferi için sonuna kadar destek sözü verirken, aynı zamanda size şunu hatırlatma gereğini duyuyoruz: Davanız sınırlanmaması gereken çok büyük bir davadır. Hindistan işçi sınıfı yalnızca "eşit işe eşit ücret" için savaşmamaktadır; Hindistan işçi ve köylülerinin ekonomik kurtuluşu, ulusun politik özgürlüğüne bağlıdır.

Emperyalist sömürü varolduğu sürece, yaşam koşullarında hiçbir iyileşme mümkün değildir. İşte bu nedenledir ki, sizler, ulusal bağımsızlık mücadelesinde önemli bir rol oynayacaksınız. Bu tarihsel role hazırlanın. Bu kongrede temsil edilen elli iki ülkenin ileri proletaryası, bütünüyle sizin yanınızdadır. Emperyalizmin uşağı olan işçi liderlerinin sahte dostluklarına ve yanıltıcı tavsiyelerine karşı uyanık olun.

Kardeşçe selamlarla.

Sakhalin'in Japonya Tarafından İşgalini Kınayan Japon ve Çin Delegasyonlarının Kararı

22 Kasım 1922

III. Komünist Enternasyonal'in Dördüncü Kongresi, hem Sakhalin'in* ve Uzak Doğu'nun Rus kısmındaki çalışan nüfusa hem de Japonya'nın işçi sınıfına selamlarını gönderir. Son dört yıl boyunca Sibirya'nın işçilerine ve köylülerine eziyet çektiren Japon emperyalistlerini şiddetle kınar.

Deniz kıyısının ve Amur bölgesinin, son olarak da Vladivostok'un emperyalistlerce boşaltılması, Rus Uzak Doğusu'ndaki işçi sınıfı nüfusunun ve özellikle kıyı bölgesindeki proletaryanın kahramanca direnişinin ve aynı zamanda müdahaleye ve Mikado hükümetine karşı Japonya'nın geniş işçi yığınlarının gittikçe artan öfkesinin bir sonucudur.

Sibirya'yı ve kıyı bölgesini boşaltmaya zorlanırken, Japon emperyalistleri hala Rus Sakhalini'ni işgale devam ediyorlar, oradaki Rus nüfusunu hala esaret altında tutuyorlar ve bu konumlarıyla genç sovyet toplumsal düzeni için Uzak Doğu'nun o topraklarında hala bir tehdit oluşturuyorlar.

Uluslararası proletarya şundan emindir ki, şu anda Japon işçilerine ve köylülerine hükmetmekte olan militarist kliğin, Japon proletaryasının adaletinin karşısına çıkarılacağı ve Rus Uzak Doğusu'nda işlenenler de dahil olmak üzere, pek çok suçu için cevap vermeye zorlanacağı zaman, çok uzakta değildir.

★ ★ ★

---

* *Güney Sakhalin, Rus-Japon savaşının (1904-1905) sonucunda Japon İmparatorluğu'nun bir parçası olmuş, II. Dünya Savaşından sonra SSCB'ye geri verilmiştir. I. Dünya Savaşı'na kadar Japon işgali altında kalan Kuzey Sakhalin (Rus Sakhalini) ise 1921'de Ruslar tarafından geri alındı.*

Yugoslavya'daki Beyaz Teröre Karşı

30 Kasım 1922

Dünya İşçilerine! Erkek ve Kadın İşçiler! Yoldaşlar!

Yugoslavya'nın genç kapitalist devletinin gerici hükümeti, iki yıldır hüküm süren beyaz terör boyunca komünist proletaryaya karşı birçok suç işlemiştir. Beyaz-mahkemelerin yargıçları şimdiden birçok ölüm cezasını karara bağlamışlardır. Kurbanlarından biri, kısa zaman içinde idam edilecektir.

Bu en son kurban, yoldaşımız Keroşeviç Jun'dur. O, 1920'de Yugoslavya'daki madencilerin genel grevine önderlik etme suçundan ölüme mahkum edildi.

Yugoslavya'nın devrimci proletaryası ve bizim yoldaşlarımız, Yugoslavya hükümetinin bu son suçuna karşı ülke çapında büyük bir kampanyayı, yasa dışı ilan edilmiş olmasına rağmen örgütlemeyi başardılar. Onlar, aynı zamanda İkinci, İkibuçukuncu ve Amsterdam Enternasyonallerinin üyelerine, beyaz teröre karşı bir bütün olarak Yugoslav işçi sınıfının birleşik cephesini oluşturmak için bir çağrı da yönelttiler. Yanıt olumsuzdu.

Komünist Enternasyonal'in Dördüncü Kongresi, bu vesileyle, gerici güçlere karşı bir mücadele yürüten Yugoslavya'nın komünist proletaryasıyla tam bir dayanışma içinde olduğunu belirtir. O, tüm ülkelerin devrimci proletaryasını, kendi protestolarını Yugoslav proletaryasının protestolarıyla birleştirmeye çağırır ve yoldaş Keroşeviç'in idamına karşı mücadelesinde bu ülke proletaryasıyla tam bir dayanışma içinde olduğunu ilan eder.

Eğer olanaklıysa liderleriyle, gerekirse liderleri olmaksızın, tüm dünya işçi sınıfı, Yugoslav burjuvazisinin ve onun sosyal-demokrat müttefiklerinin bu en son suçunu tam bir ittifakla ve son derece etkin bir biçimde protesto etmelidir.

Kahrolsun Beyaz Terör!

Yaşasın Yugoslavya'nın Komünist Proletaryası!

Lahey'deki Delegasyonumuzun Görevleri Sorunu Üzerine Notlar

V.İ. Lenin

4 Aralık 1922

Lahey'deki konferansla ilişkili olarak savaş tehlikesine karşı mücadele sorununda sanıyorum ki en büyük zorluk, bu sorunun basit, açık ve nispeten kolay olduğu önyargısının aşılmasında yatmaktadır.

Savaşa grevle ya da devrimle yanıt verelim! -en ünlü reformist liderlerin tümü işçi sınıfına böyle diyorlar. Ve çoğu kez bu yanıtların sahte radikalizmi, işçileri, kooperatifçileri ve köylüleri tatmin edip sakinleştiriyor.

Belki de yapılacak en doğru şey, böyle bir görüşü şiddetle çürütmekle başlayıp şöyle demektir: özellikle bugün, daha yeni biten savaşın ardından, savaşa karşı mücadele sorununda böyle bir yanıtın işe yarayabileceği güvencesini ancak en aptallar ya da iflah olmaz yalancılar verebilir. Tıpkı savaşa, bu kavramın basit ve kelime anlamıyla devrimle "yanıt verme"nin olanaksız olması gibi, savaşa grevle "yanıt vermek" olanaksızdır.

İnsanlara gerçek durum, savaşın doğduğu sırrın ne büyük bir sır olduğu ve kendisine devrimci örgüt dese de, işçilerin olağan örgütünün gerçekten yaklaşan bir savaş karşısında ne kadar aciz olduğu anlatılmalıdır.

İnsanlara, son savaş sırasında durumun nasıl olduğu ve neden başka türlü olamayacağı en somut biçimde tekrar tekrar anlatılmalıdır.

Özellikle de, "Anavatan savunması"nın, emekçilerin ezici çoğunluğunun burjuvazilerinin yararına karar verecekleri kaçınılmaz bir sorun haline gelmesinin anlamı açıklanmalıdır.

Bu nedenle birincisi, "anavatan savunması" sorununu açıklamak; ikincisi, bununla bağıntılı "bozgunculuk" sorununu; ve son olarak savaşa karşı tek mümkün mücadele biçiminin, savaşa katılan bütün devrimcilerin sürekli savaş karşıtı çalışma yapmaları için illegal bir örgütün korunması ve oluşturulması sorununu açıklamak -bütün bunlar ön plana çıkarılmalıdır.

Savaşı boykot etmek aptalca bir safsatadır. Komünistler her türlü gerici savaşa gitmelidir.

Savaşın bir cinayet olduğunu, sosyalistler için kabul edilemez olduğunu vs. teorik olarak kabul etmenin boş laf kalabalığı olduğu; çünkü sorunun bu şekilde konmasının hiçbir somutluk içermediği, savaş öncesi Alman literatüründen de olsa örneklerle, özellikle de 1912 Basel Manifestosu örneğinde somut biçimde gösterilmelidir. Kitlelere, savaşın nasıl patlak verebileceği konusunda gerçekten canlı bir fikir vermiyoruz. Buna karşılık egemen basın sayısız nüshalarla her gün bu sorunu gizliyor, sorun üzerine öyle yalanlar uyduruyor ki, barış zamanlarında da bu sorunda temelden yanlış görüşler savunan güçsüz sosyalist basın buna karşı tamamen çaresiz kalıyor. Ülkelerin çoğunda muhtemelen komünist basın da onun gibi kendini rezil edecek.

Uluslararası Kooperatifçiler ve Sendikacılar Kongresi'ndeki delegelerimizin aralarında görev bölümü yapıp, bugün savaşı haklı göstermeye çalışan bütün safsataları en ayrıntılı biçimde çürütmeleri gerektiğini düşünüyorum.

Belki de kitleleri savaşa çekmede en belli başlı araç burjuva basının kullandığı safsatalardır ve savaşa karşı güçsüzlüğümüzü açıklayan en önemli husus ya bu safsataları ta baştan lime lime etmemiz, ya da bundan öte bunları, savaşa izin vermeyeceğimiz, savaşın cani karakterini tamamen bildiğimiz gibi 1912 Basel Manifestosu ruhuyla dolu ucuz, kendini beğenmiş ve tamamen boş laflarla geçiştirmemizdir.

Bana öyle geliyor ki, Lahey Konferansı'nda şu ya da bu dilde savaşa karşı konuşma yapabilecek insanlarımız olursa, en önemli şey, sanki hazır bulunanların savaş karşıtı olduğu, sanki savaşın en beklenmedik anda patlayabileceğini ve patlayacağını anladıkları, sanki savaşa karşı mücadelenin herhangi bir biçimini kavradıkları, sanki savaşa karşı mücadelede akıllı ve hedefe götüren bir yol izleyebilecekleri dü-

şüncesini çürütmek olacaktır.

Kısa süre önce yaşanan savaş deneyimi karşısında, savaş ilanının ertesi günü ne kadar çok teorik ve pratik sorunun ortaya çıkacağını, orduya çağrılanların büyük çoğunluğunun elinden, bu sorunlar üzerine bir ölçüde salim kafayla ve bir ölçüde önyargısız düşünme olanağının alınmış olacağını açıklamamız gerekir.

Bu sorunu olağanüstü ayrıntılı olarak ve iki türlü açıklamak gerektiğine inanıyorum:

Birincisi, önceki savaş sırasında neler olduğunu anlatarak ve tahlil ederek ve orada bulunanlara, bunu bilmediklerini ya da biliyormuş gibi yaptıklarını, gerçekte sorunun asıl belkemiğini oluşturan şeye gözlerini kapadıklarını, bu bilinmeden ise savaşa karşı mücadeleden söz bile edilemeyeceğini açıklayarak. Bu noktada inancıma göre, o zamanlar savaşla ilgili olarak Rus sosyal-demokratları arasında ortaya çıkan bütün eğilimlerin, bütün görüşlerin tahlili gerekir. Bu eğilimlerin tesadüfen ortaya çıkmadığı, bilakis bir bütün olarak modern savaşların doğası sayesinde hayat buldukları kanıtlanmalıdır. Bu görüşlerin tahlili yapılmadan ve bunların kaçınılmaz olarak nasıl ortaya çıktıkları ve savaşa karşı mücadele sorunu için nasıl tayin edici bir öneme sahip oldukları açıklığa kavuşturulmadan, böyle bir tahlil yapılmadan, savaşa hazırlanmaktan, hatta ona karşı bilinçli bir tutum almaktan söz edilemeyeceği kanıtlanmalıdır.

İkincisi, küçük de olsa bugünkü anlaşmazlıklar örnek olarak alınıp, bu örnekler temelinde, savaşın Türkiye'yle yapılan anlaşmanın herhangi bir ayrıntısı nedeniyle İngiltere ile Fransa arasında, ya da Pasifik Okyanusu'yla ilgili herhangi bir sorun üzerine önemsiz bir görüş ayrılığı nedeniyle Amerika ve Japonya arasında, ya da sömürge anlaşmazlıkları ya da gümrük politikaları ya da ticaret politikaları vs. nedeniyle büyük güçler arasında bir kavga yüzünden her gün nasıl patlak verebileceği aydınlatılmalıdır. Bana öyle geliyor ki Lahey'de savaşa karşı konuşmamızı serbestçe ve sonuna kadar yapabilme olanağı bulabileceğimiz konusunda en ufak bir kuşku duyuluyorsa, en azından meselenin esasını dile getirebilmek için çok sayıda hile düşünmemiz ve söyleyemediğimiz şeyleri de daha sonra bir broşürde yayınlamamız gerekecektir. Başkanın konuşmayı kesmesi göze alınmalıdır.

Aynı amaçla delegasyona, savaşa karşı bütün olarak, yani esas gerekçelerin hepsini ve savaşa karşı mücadelenin bütün koşullarını açımlayan bir konuşma yapabilecek ve yapmakla yükümlü konuşmacıların dışında, üç ana yabancı dilin hepsini bilen ve delegelerle konuşmalar yapma ve temel gerekçeleri ne ölçüde kavradıkları, şu ya da bu gerekçeyi sunmanın ya da örneği vermenin ne ölçüde gerekli olduğunu anlama göreviyle uğraşacak insanların da davet edilmesi gerektiğini düşünüyorum.

Bir dizi sorunda, belki son savaştan pratik örneklerin verilmesi ciddi bir etki yaratabilecektir. Başka bir dizi sorunda belli devletler arasındaki modern çatışmaların ve bu çatışmaların olası bir silahlı çatışmayla bağıntısının açıklanması ciddi bir etki yapacaktır.

Savaşa karşı mücadele sorununda komünist vekillerimizin gerek parlamentolarda, gerekse de parlamento dışı konuşmalarda çok sayıda açıklama yaptıklarını anımsıyorum, savaşa karşı mücadele üzerine korkunç yanlış ve korkunç düşüncesizce şeyler içeren açıklamalar. Bu tür açıklamalara, özellikle hemen savaşın ardından yapılmışsa, şiddetle karşı çıkılması ve konuşmacıların adlarının belirtilmesinin gerekli olduğunu düşünüyorum. Gerektiğinde böyle bir konuşmacı hakkındaki görüşümüzü yumuşatabiliriz, fakat tek birini bile susarak geçiştirmemeliyiz, çünkü bu sorunda düşüncesizce davranmak, her şeyden daha ağır olan ve hoş görülmesi olanaksız bir kötülüktür.

İşçi kongrelerinin son derece aptalca ve düşüncesizce olan bir sürü kararı mevcut.

En kısa zamanda akla gelebilecek bütün materyaller toplanmalı ve gerek konunun tek tek bölümleri ve bölümcükleri, gerekse de Kongre'de izleyeceğimiz tüm "strateji" ayrıntısıyla tartışılmalıdır.

Böyle bir sorunda tarafımızdan yapılabilecek sadece bir hataya değil, önemli bir eksikliğe dahi izin verilmemelidir.

Ek:

Komünist Enternasyonal İkinci Dünya Kongresinin Milliyetler ve Sömürge Sorununa İlişkin İlkeleri

28 Temmuz 1920

A.

1. Burjuva demokrasisinin, genel olarak eşitlik ve özel olarak ulusal eşitlik sorununda özünden gelen, soyut veya biçimsel bir kavrayışı vardır. Genel olarak insan kişiliklerinin eşitliği görüntüsü altında burjuva demokrasisi, mülk sahibiyle proleterin, sömürücüyle sömürülenin biçimsel hukuki eşitliğini savunur ve böylece ezilen sınıfları fazlasıyla kandırır. Bizzat kendisi de meta üretimi ilişkilerinin bir yansıması olan eşitlik fikri, insan kişiliklerinin sözde mutlak eşitliği örtüsü altında, sınıfların ortadan kaldırılmasına karşı verdiği mücadelede burjuvazinin elinde bir silah olur. Eşitlik talebinin gerçek anlamı, ancak sınıfların ortadan kaldırılması talebinde ortaya çıkar.

2. Burjuvazinin boyunduruğunun kırılması yolundaki proleter sınıf mücadelesinin bilinçli ifadesi olan Komünist Partisi, temel görevine - burjuva demokrasisine karşı mücadele, onun yalanlarını, iki yüzlülüğünü açığa çıkartma- uygun olarak, milliyetler sorununda da soyut ve biçimsel ilkeleri ön plana çıkartamaz, aksine, birincisi, tarihi olarak verili ortamın, en başta da ekonomik ortamın kesin bir değerlendirmesini; ikincisi, ezilen sınıfların, emekçilerin, sömürülenlerin çıkarlarını, egemen sınıfın çıkarları anlamına gelen ulusun çıkarları denen genel kavramdan açıkça ayırt edilmesini; üçüncüsü, mali sermaye ve emperyalizm dönemine özgü olan dünyanın toplam nüfusunun muazzam çoğunluğunun, en zengin, en ileri kapitalist ülkelerdeki küçük bir azınlık tarafından sömürgeleştirilmesi ve mali bakımdan köleleştirmesini giz-

leyen burjuva-demokratik yalanlara karşı, ezilen, bağımlı, eşit haklara sahip olmayan uluslarla ezen, sömüren, bütün haklara sahip uluslar arasında aynı nitelikte bir ayrımı ön plana çıkartmalıdırlar.

3. 1914 Emperyalist Savaşı bütün dünyanın köleleştirilmiş uluslarına ve ezilen sınıflarına, burjuva-demokratik safsataların sahtekarlığını büyük açıklıkla gösterdi. Ulusları kurtarma ve ulusların kendi kaderini tayin hakkı safsatalarıyla gerekçelendirilen ...(bütün barış anlaşmaları)... zafer kazanan burjuvazinin hiçbir şeye aldırış etmeksizin "ulusal" sınırları da kendi ekonomik çıkarlarına göre belirlediğini göstermiştir. "Ulusal" sınırlar da burjuvazi için sadece pazarlık konusudur. Milletler Cemiyeti adı verilen kuruluş, savaş galiplerinin birbirlerine karşılıklı soygun garantisi verdiklerini belgeleyen bir güvenlik anlaşmasından başka bir şey değildir. Ulusal birliğin yeniden sağlanması ve "ayrılmış ülke topraklarıyla yeniden birleşme" yönündeki çabalar, burjuvazi açısından yenilenlerin yeni bir savaş için güç toplamalarından başka bir şey değildir. Yapay biçimde parçalanan ulusların yeniden birleşmesi, proletaryanın da çıkarlarına uygundur; ancak proletarya gerçek ulusal özgürlüğünü ve birliğini sadece devrimci mücadele yoluyla ve devrik bir burjuvazinin üzerine basarak elde edebilir. Milletler Cemiyeti ve emperyalist devletlerin savaştan sonraki bütün politikaları, bu gerçeği daha anlaşılır ve daha net biçimde açığa çıkartmakta, her yerde gelişmiş ülkeler proletaryası ile sömürge ve bağımlı ülkelerin emekçi sınıflarının mücadelesini güçlendirmekte, ulusların kapitalizm koşulları altında barış içinde bir arada yaşayabileceklerine ve eşit olabileceklerine ilişkin küçük burjuva milliyetçi hayallerin yıkılmasını hızlandırmaktadır.

4. Bu sıralanan ilkelerden çıkan sonuç, Komünist Enternasyonal'in milliyetler ve sömürgeler sorunundaki bütün politikasının temelde, tüm ulusların ve ülkelerin proleterlerinin ve emekçi kitlelerinin, toprak sahiplerini ve burjuvaziyi devirmek için verilecek ortak devrimci mücadele içinde birleştirilmesine yönelik olması gerektiğidir. Çünkü ancak böyle bir birlik, kapitalizm karşısındaki zaferi güvence altına alır ki, bu zafere erişilmeksizin ulusal baskıyı ve eşitsizliği ortadan kaldırmak mümkün değildir.

5. Dünyanın siyasal durumu, bugün proletarya diktatörlüğünü gündeme getirmiş bulunmaktadır ve dünya politikasında meydana gelen bütün olaylar kaçınılmaz olarak merkezi bir noktada yoğunlaşmaktadır; yani, bir yandan bütün ülkelerin öncü işçilerinin sovyet hareketlerini, öbür yandan devrimci proletaryayla ve dünya emperyalizmi karşısında sovyet iktidarının zaferiyle bağ kurmak dışında hiçbir kurtuluş yollarının olmadığını acı deneylerle öğrenmiş bulunan, sömürgelerin ve ezilen ulusların ulusal kurtuluş hareketlerini çevresinde toplayan Rus Sovyet Cumhuriyeti'ne karşı dünya burjuvazisinin verdiği mücadelede yoğunlaşmaktadır.

6. Doğaldır ki, şu anda ayrı ulusların emekçilerinin yakınlaşmasını sırf kabul etmekle veya bunun propagandasını yapmakla yetinilemez; bütün ulusal ve sömürge kurtuluş hareketlerinin Sovyet Rusya ile en sıkı ittifakını gerçekleştirecek bir politika izlenmelidir. Bu ittifakın biçimleri, her ülkenin proletaryası arasında veya geri ülkelerin ve geri kalmış ulusların devrimci kurtuluş hareketleri içinde komünist hareketin ne derecede gelişmiş olduğuna göre belirlenmiştir.

7. Federasyon, bütün ulusların emekçilerinin birleşmesine bir geçiş biçimidir. Pratikte federasyon, hem Rusya Sosyalist Federatif Sovyet Cumhuriyeti'nin öteki sovyet cumhuriyetleriyle olan ilişkisi için de (geçmişte Macar, Fin, Litvanya, Şimdi Azerbaycan, Ukrayna Sovyet Cumhuriyeti ile hem de Rusya Sosyalist Federatif Sovyet Cumhuriyeti içinde) ne bir devlet varlığına ne de kendi hükümetlerine sahip bulunmayan milliyetler karşısında (örneğin, Rusya Sosyalist Federatif Sovyet Cumhuriyeti'nde 1919 ve 1920'de kurulan Başkır ve Tatar Özerk Cumhuriyetleri) yararlı olduğunu kanıtlamıştır.

8. Bu açıdan Komünist Enternasyonal'in görevi, sovyet düzeni ve sovyet hareketi temelinde oluşan federasyonları sadece geliştirmek değil, aynı zamanda incelemek ve deneylerini sınamaktır da. Federasyon, tümden birleşmeye doğru bir geçiş biçimi olarak tanınırken, federatif bağların sürekli daha sıkılaştırılması yönünde çaba harcanmalıdır. Burada dikkat edilecek noktalar şunlardır: birincisi, dünyanın askeri bakımdan önemli ölçüde üstün emperyalist devletleriyle kuşatılmış olan Sovyet Cumhuriyetlerinin, öteki sovyet cumhuriyetleriyle sıkı bağlar

içinde olmaksızın varlıklarını sürdüremeyecekleri; ikincisi, emperyalizmin zarar verdiği üretici güçleri yeniden inşa etmek ve emekçilerin refahını sağlamak için sovyet cumhuriyetleri arasında sıkı bir ekonomik birliğin bulunmasının zorunlu oluşu; bütün ulusların proletaryasının düzenleyeceği, ortak bir plana göre işleyecek, bütünsel bir dünya ekonomisinin yaratılması için çaba harcanması. Bu eğilim daha kapitalizm koşulları altında çok açık biçimde ortaya çıkmıştır ve sosyalizm tarafından geliştirilmeyi ve gelişmenin tamamlanmasını beklemektedir.

9. Devletler arası ilişkiler alanında Komünist Enternasyonal'in ulusal politikası, -kendilerine "sosyalist" adı da takabilen- burjuva-demokratların yeterli bulduğu, ulusların eşitliğinin boş, biçimsel, sadece lafta kalan ve pratikte hiçbir yükümlülük getirmeyen bir tarzda tasdik edilmesiyle yetinemez. Komünist partilerin -gerek parlamento kürsüsünden gerekse parlamento dışında- yürütecekleri propaganda ve ajitasyonda, ulusal azınlıkların güvence altına alınmış haklarına ve bütün kapitalist ülkelerdeki "demokratik" anayasalara rağmen ulusların eşit haklara sahip olmasına indirilen sürekli darbeleri teşhir etmeleri yeterli değildir; ayrıca, birincisi, sadece önce proleterleri ve bunun ardından da bütün emekçiler kitlesini burjuvaziye karşı mücadelede birleştiren sovyet düzeninin, ulusların gerçekten eşit haklara sahip olmasını sağlayabileceğini ısrarla anlatmalıdırlar; ikincisi, bağımlı ve eşit haklara sahip olmayan uluslar arasındaki (örn. İrlanda'da, Amerika'nın siyah halkı arasında) ve sömürgelerdeki devrimci hareketleri, söz konusu ülkenin Komünist Partisi aracılığıyla doğrudan doğruya desteklemelidirler.

Bu sonuncu ve özellikle önemli koşul yerine getirilmezse, bağımlı ulusların ve sömürgelerin ezilmesine karşı mücadelede, onların bir devlet olarak ayrılma haklarının tanınması da, yalan dolu bir ilan tahtası gibi kalır; İkinci Enternasyonal partilerinde gördüğümüz gibi...

10. Küçük-burjuva milliyetçiliğinin ve pasifizmin, bütün propaganda, ajitasyon ve pratik çalışmalarında enternasyonalizmi sözde tanıyıp pratikte onu sulandırması, sırf İkinci Enternasyonal'in merkezci partilerinde değil, bu enternasyonalden ayrılmış partilerde de sık sık

karşımıza çıkan bir olgudur. Bu olguya, pek de ender olmamak kaydıyla, şu anda kendilerine komünist diyen partilerde de rastlanmaktadır. Proletarya diktatörlüğünün ulusal bir diktatörlük (yani sadece bir ülkede varolan ve bağımsız bir dünya politikası yürütme yeteneğine sahip olmayan bir diktatörlük) olmaktan çıkartılıp uluslararası bir diktatörlük (yani proletaryanın, en azından birkaç ileri ülkede gerçekleşmiş bulunan ve bütün bir dünya politikası üzerinde belirleyici bir etki yapma imkanına sahip olan diktatörlüğü) haline dönüştürülmesi sorunu acillik kazandıkça; bu saçmalıkla, yani, ırksal nefret, ulusal kışkırtma, Yahudi düşmanlığı gibi mümkün bütün biçimler altında ortaya çıkan, derin kökler salmış küçük burjuva/milliyetçi önyargılarla mücadele daha da ön plana çıkartılmalıdır. Küçük-burjuva milliyetçiliği, sadece ulusların eşitliğinin tanımlanmasını enternasyonalizm olarak nitelendirir ve (bu tanımanın sadece sözde kalması bir yana) ulusal egoizme dokunmaz. Buna karşılık proletarya enternasyonalizmi:

i) Bir ülkedeki proleter mücadelenin çıkarlarının bu mücadelenin bütün dünya ölçüsündeki çıkarlarına tabi kılınmasını;

ii) Burjuvazisine karşı zafer kazanan ulusun, uluslararası kapitalizmi yıkmak için ulusal çapta en büyük fedakarlıkları yapmaya yetenekli ve razı olmasını gerektirir.

Bu nedenle, proletaryanın gerçek öncüsü konumunda işçi partilerinin bulunduğu, tam anlamıyla şimdiden kapitalistleşmiş devletlerde, enternasyonalist kavramların ve politikanın oportünistçe, küçük-burjuva/pasifistçe çarpıtılmasına karşı mücadele, ilk ve en önemli görevdir.

11. Daha çok geri kalmış, ağırlıkla feodal veya ata erkil köylü nitelikteki uluslara ve devletlere ilişkin olarak, şunların göz önünde bulundurulması gereklidir:

a) Bütün komünist partiler, bu tür ülkelerdeki devrimci kurtuluş hareketlerini eylemli biçimde desteklemelidirler. Desteğin biçimi, eğer mevcutsa, söz konusu ülkenin komünist partisi ile tartışılmalıdır. Eylemli biçimde yardım etme yükümlülüğü, ilk planda, geri kalmış ulusun sömürge olarak veya mali bakımdan bağımlı bulunduğu ülkenin işçilerine düşer.

b) Din adamlarının, Hristiyan misyonerlerinin ve benzer öğelerin

yaydıkları gerici, Ortaçağ etkilerine karşı mücadele etmek kesinlikle zorunludur.

c) Avrupa ve Amerikan emperyalizmine karşı kurtuluş mücadelesini, Osmanlı ve Japon emperyalizminin, soyluluğun, büyük toprak sahiplerinin, din adamlarının vb. gücünün artırılmasıyla bağdaştırmaya çalışan panislamizme, panasyatik harekete ve benzer akımlara karşı mücadele etmek de zorunludur.

d) Geri kalmış ülkelerde büyük toprak sahipleri ile feodalizmin bütün biçimlerine ve kalıntılarına karşı köylülerin giriştiği mücadelenin desteklenmesi de zorunludur. Her şeyden önce köylü hareketine mümkün olduğunca devrimci bir nitelik kazandırmaya çalışılmalı, mümkün olan yerlerde köylüleri ve bütün sömürülenleri sovyetlerde örgütlemeli ve böylelikle Batı Avrupa'nın komünist proletaryası ile köylülerin Doğu'daki, sömürgelerdeki ve geri kalmış ülkelerdeki devrimci hareketi arasında en sıkı bağın oluşması sağlanmalıdır.

e) Geri kalmış ülkelerdeki, gerçekten komünist olmayan devrimci kurtuluş hareketlerine komünist bir örtü örtme girişimlerine karşı kararlı biçimde mücadele edilmelidir. Sadece, bütün geri kalmış ülkelerde geleceğin proletarya partilerini -sırf ismen değil, gerçekten komünist olan partileri- oluşturacak öğeleri toparlamak ve onları özel görevlerinin, yani kendi ulusları içindeki burjuva-demokratik doğrultuya karşı mücadele görevlerinin bilincine varmalarını sağlayacak biçimde eğitmek amacıyla, sömürgelerdeki ve geri kalmış ülkelerdeki devrimci hareketle zaman içinde yakınlaşmalı, hatta bizzat ittifak yapılmalıdır; fakat onlarla birleşilmemelidir, proletarya hareketinin bağımsız niteliği -henüz filiz halinde de olsa- korunmalıdır.

f) Bütün ülkelerin, özellikle geri kalmış ülkelerin en geniş emekçi kitlelerine, ezilen ülkelerdeki ayrıcalıklı sınıfların yardımıyla, emperyalist güçlerin, siyasal bağımsızlık sahibi devletler maskesi altında ekonomik, mali ve askeri yönden tümüyle kendilerine bağımlı devlet yapıları oluşturduğu gösterilmeli ve açıklanmalıdır.

Bir ulusun burjuvazisinin, emperyalizmle ittifak kurarak ezilen ulusun çalışan sınıflarına karşı çabalarını birleştirmeleri konusunda çarpıcı bir örnek, Siyonistlerin yarattığı Filistin olayıdır (Siyonizm'in, Filistin'de bir Yahudi devleti yaratma örtüsü altında, Yahudi emek-

çilerin küçük bir azınlık oluşturduğu Filistin'in Arap işçi topluluğunu İngiltere'nin sömürüsüne sunması). Bugünkü uluslararası koşullarda, bağımlı ve zayıf uluslar için sovyet cumhuriyetleriyle ittifaktan başka kurtuluş yolu yoktur.

12. Sömürge ve zayıf ulusların emperyalist büyük güçler tarafından yüzyıllar süren bir süreçte köleleştirilmeleri, bu duruma düşmüş ülkelerin emekçi kitlelerinde sadece öfke duyguları değil, aynı zamanda genel olarak ezen uluslara, yani bu ulusun proletaryasına karşı da güvensizlik duyguları yaratmıştır. Bu proletaryanın resmi önderlerinin çoğunluğunun 1914-18'deki alçakça ihanetleri, yani sosyal-yurtseverlerin "anavatan savunması" örtüsü altında "kendi" burjuvazilerinin sömürgeleri köleleştirme ve mali bağımlılık içindeki ülkeleri soyma "hak"larını savunduklarını ileri sürmeleri, tümüyle haklı olan bu güvensizlik ve ulusal önyargılar, ancak ileri ülkelerde emperyalizm ortadan kaldırıldıktan ve geri kalmış ülkelerde ekonomik hayatın bütün temelleri radikal biçimde dönüşüme uğradıktan sonra yok olabileceği için, bu önyargıların ortadan kalkması yavaş yavaş gerçekleşecektir. Buradan, bütün ülkelerin sınıf bilinçli komünist proletaryası için, uzun dönem boyunduruk altında yaşamış ülkelerin ve ulusların aslında aşılmış olan ulusal duygularına özel dikkat ve özel bir titizlik gösterme ve bu güvensizliği ve önyargıları mümkün olduğu kadar çabuk ortadan kaldırabilmek için tavizler verme yükümlülüğü doğar. Bütün ülkelerin ve dünyanın bütün uluslarının proletaryasının ve bütün emekçi kitlelerinin gönüllü olarak bir çatı, bir birlik altında toplanması olmaksızın, kapitalizme karşı tam, eksiksiz zafer kazanılamaz.

Kronolojik Dizin

1889: Paris Kongresi'nde II. Enternasyonal kuruldu.

1907: II. Enternasyonal'in Stuttgart Kongresi'nde savaşa karşı karar oy birliğiyle alındı.

1914: ***Ağustos*** - I. Emperyalist Paylaşım Savaşı başladı. Alman ve Avusturya Sosyal Demokrat Partileri, Fransız Sosyalist Partisi, İngiltere ve Belçika İşçi Partileri, hepsi kendi ulusal burjuva hükümetlerine destek oyu verdiler.
Kasım - Lenin: *"İkinci Enternasyonal öldü... Yaşasın Üçüncü Enternasyonal!"*

1915: ***Eylül*** - Zimmerwald'de Savaşa Karşı Sosyalist Enternasyonal Konferansı düzenlendi.

1916: ***Nisan*** - Kienthal'de Zimmerwald Konferansı'nın ikincisi düzenlendi.
Haziran - Karl Liebknecht savaşa karşı aldığı tutum yüzünden tutuklanınca 50 bin Alman işçi grev yaptı, gösteri düzenledi.

1917: ***Şubat*** - Şubat devrimi. Eski takvimle Şubat ayının sonunda, Rusya'da işçiler ve köylüler Çarlığı devirdi.
Nisan - 200 bin Alman metal işçisi, ekmeğin karneye baglanması üzerine greve çıktı. Almanya Bagımsız Sosyal Demokrat Partisi (USPD) kuruldu.
Lenin Rusya'ya döndü. Rusya'da iktidarı proletarya ve yoksul köylülerinin sovyetlerinin ele geçirmesi, geçici hükümete tümüyle güvensizlik, yeni bir enternasyonalin kurulması gibi kimi Bolşeviklerin tereddütlü tavır gösterdiği temel tutumlardaki görüşlerini Nisan Tezleri olarak sundu. Partiyi ikna etmek üzere Konferans ve toplantılara

katıldı.

Eylül - Stokholm'de Savaşa Karşı Enternasyonal Sosyalist Konferansı toplandı.

Ekim - Ekim proleter devrimi. Rusya'da İşçi, Köylü ve Asker Sovyetleri iktidarı zaptetti.

Aralık - Brest-Litovsk Barış görüşmeleri başladı.

1918: ***Ocak*** - Avusturya, Macaristan ve Almanya'da savaşa karşı işçi eylemleri ve grev dalgası. Kiev'de Bolşeviklerin isyanı Ukrayna birlikleri tarafından bastırıldı, ardından Kızıl Ordu Kiev'e girdi.

Şubat - Alman orduları Rusya içlerinde ilerleyerek Dvinsk'i işgal etti, Bolşevik parti merkez komitesinde Lenin'in "derhal barış" önergesi kabul edildi.

Mart - Brest-Litovsk Barış Antlaşması imzalandı ve Sovyetlerin Dördüncü Kongresi tarafından onaylandı. Sol Sosyalist Devrimciler antlaşmanın imzalanmasını protesto ederek hükümeti terk ettiler.

Kasım - Almanya'da donanma isyanı ve devrim, savaşı sona erdirdi. İmparator, hükümeti, Alman Sosyal-demokrat Partisi ile Alman Bağımsız Sosyal-demokrat Partisi'nin (SPD-USPD) oluşturduğu "Halk Komiserleri Konseyi"nin ellerine bıraktı.

Sovyet hükümeti, Brest-Litovsk Antlaşmasını geçersiz ilan etti.

Aralık - Alman Komünist Partisi (KPD) kuruldu.

1919: ***Ocak*** - Berlin'de Spartaküs adıyla anılan ayaklanma başladı. Ayaklanmanın başarısızlığa uğramasından sonra komünistler üzerinde terör estirildi. Hükümetteki sosyal-demokratlar (SPD), Spartaküs ayaklanmasını ezen General Lüttwitz'i kendi eliyle göreve getirdi. Beyaz terörde birçok komünist tutuklandı, öldürüldü. Rosa Lüksemburg ile Karl Liebknecht katledildi.

Bolşevikler, Moskova'da Komünist Enternasyonal'in toplanması için tüm ülkelerin komünistlerine çağrı yaptı.

Şubat - II. Enternasyonal partilerinin Bern Konferansı

Mart - Moskova'da Komünist Enternasyonal'in ilk (Kuruluş) Dünya Kongresi gerçekleşti.

Macar Sovyet Cumhuriyeti kuruldu.

Nisan - Bavyera Sovyet Cumhuriyeti kuruldu, bir ay içerisinde yıkıldı.

Haziran/Temmuz - İtalya'da gıda maddeleri fiyatlarının pahalılığı yüzünden ayaklanma ve isyanlar başladı.

Ağustos - Macar Sovyet Hükümeti düştü.

Eylül - İtalyan Sosyalist Parti'nin (PSI) Yürütmesi'nin verdiği, Komünist Enternasyonal'e katılma kararını Bologna Kongresi, büyük çoğunlukla onayladı.
Ekim - KPD'nin Hiedelberg Kongresi, ultra-sol akımı partiden ihraç etti.
Kasım - İtalya'da genel seçim. PSI, oyların üçte birine yakınını kazandı.

1920: ***Mart*** - Almanya'da Kapp darbesi gerçekleşti, darbe işçilerin direnişi sonucunda yenildi.
Nisan - Fabrika Konseylerini savunmak için işçiler, Italya'nin Torino bölgesinde genel grev yaptı. Kızıl Ordu Bakü'yü ele geçirdi, Azerbeycan Sovyet Cumhuriyeti kuruldu.
Haziran - Mayıs'ta Polonyalıların Kiev'e girmesinin ardından, Kızıl Ordu Kiev'i tekrarı ele geçirdi ve Polonya üzerine yürüdü.
Temmuz - Kızıl Sendikaların Uluslararası Kongresini örgütlemek için Moskova'da "Uluslararası Sendikalar Konseyi" kuruldu.
Temmuz/Ağustos - Komünist Enternasyonal'in İkinci Dünya Kongresi yapıldı.
II. Enternasyonal'in Cenova Kongresi yapıldı.
Eylül - Bakü'de Doğu Halkları Kurultayı toplandı. Türkiye Komünist Partisi kuruluş kongresini gerçekleştirdi.
İtalya'da fabrika işgalleri başladı.
Ekim - USPD, Halle Kongresi'nde Komintern'e katılmayı oya sundu. Çoğunluk oylarıyla kabul edildi.
Aralık - Fransız Sosyalist Partisi'nin Tours Kongresi'nde Komintern'e katılma kararı alındı.

1921: ***Ocak*** - İtalyan Sosyalist Parti'nin Livorno Kongresi reformistleri ihraç etmeyi reddetti. Bunun üzerine sol kanat partiden ayrılarak İtalyan Komünist Partisi'ni (PCI) kurdu.
Şubat - II. Enternasyonal'den ayrılan, ama Komintern'e katılmayan partiler Viyana'da bir konferans yaparak yeni bir enternasyonal oluşturdular; yeni enternasyonal, "Viyana" ya da "İkibuçukuncu Enternasyonal" olarak anıldı.
Mart - Kronstad isyanı bastırıldı. Almanya'da Mart Eylemi gerçekleşti ve başarısızlığa uğradı.
Rusya'da Yeni Ekonomik Politika (NEP) uygulamaya konuldu.
Haziran/Temmuz - Komünist Enternasyonal'in Üçüncü Dünya Kongresi toplandı.

Temmuz - Kızıl Sendikalar Enternasyonali'nin (Profintern) ilk konrgesi Moskova'da toplandı.
Aralık - Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesi birleşik cephe üzerine bir yönerge yayınladı.

1922: ***Nisan*** - Berlin'de, Üçüncü, "İkibuçukuncu" ve İkinci Enternasyonal temsilcilerinin toplantısı.
Ekim - "Roma Üzerine Yürüyüş" Mussolini'yi Italya'da iktidara, hükümetin başına getirdi.
Kasım/Aralık - Komünist Enternasyonal'in Dördüncü Dünya Kongresi yapıldı.
Aralık - Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nin kuruluşu ilan edildi.

1923: ***Ocak*** - Fransız ve Belçika askeri birlikleri Ruhr'u işgal etti.
Mayıs - İkinci ve "İkibuçukuncu" Enternasyonaller, Hamburg kongresini toplayarak birleştiler, "İşçi ve Sosyalist Enternasyonal" adını aldılar.
Haziran - Bulgaristan'da faşist Tsankov, ordunun subay kademelerinin de desteğini alıp, faşist milisleri de kullanarak Stambuliski'ye karşı darbe düzenledi. Köylü Partisi hükümetten düştü. Geniş işçi desteğine sahip Bulgar Komünist Partisi, bunun "it dalaşı" olduğunu söyleyerek tarafsız kaldı. Komintern bu tavrı eleştirdi. Tsankov darbesinden sonra komünistlere, devrimci işçi ve köylülere yönelik ağır bir beyaz terör başladı.
Eylül - Bulgar Komünist Partisi'nin önderlik ettiği ayaklanma başarısızlığa uğradı. BKP, Komintern'in eleştirileri üzerine bu seferde tam aksi yönde hazırlıksız bir kararla, Ekim'de ayaklanma tasarladı. Tsankov, 12 Eylül'de kanlı bir saldırıya geçti. Binlerce parti yöneticisi tutuklandı.
Ekim - Alman Komünist Partisi, planladığı ayaklanmadan vazgeçti.
Kasım - Polonya'da genel grev. İşçiler Krakov'u ele geçirdi.

1924: ***Ocak*** - Lenin öldü.

Açıklayıcı Notlar

Alman Bağımsız Sosyal Demokrat Partisi (USPD) - 1917 Nisanı'nda Gotha'da Alman Sosyal Demokrat Partisi'nden kopan tüm gruplarla kuruldu. Parti'nin kurucuları arasında Lüksemburg, Jogiches vb. olduğu gibi, Bernstein, Crispien Haas ve Kautski de bulunmaktaydı. 1918 Kasımında Spartakistlerin savunduğu genel grev ve silahlanma, Rus Devrimi'yle dayanışma çizgisi, partinin sol kanadının gecikerek de olsa kopmasına neden oldu. 1918-19 Alman Devrimi sırasında USPD, komünistlerle sosyal hainler arasında ikincilerin lehine bir uzlaştırıcılık görevi gördü. 1919'da Komünist Enternasyonal kurulurken USPD, II. Enternasyonal'den kopuşunu ilan etmişti. Bu, tabanındaki sol eğilimli işçileri terbiye ederek tekrar II. Enternasyonal'e geri dönmek üzere yapılan bir manevraydı. Nitekim 1920'de, Halle Kongresi'nde 800 bin üyeyi temsil eden delegelerin üçte ikisi '21 Koşul'u benimseyerek Komünist Enternasyonal'e katılma kararı alınca, bu örgütün çoğunluğu Alman Komünist Partisi (KPD) ile birleşmiş oldu. Geri kalanlar ise USPD olarak 1922'ye kadar İkibuçukuncu Enternasyonal içinde yer alıp, daha sonra, bu Enternasyonal ile birlikte II. Enternasyonal'e ve onun resmi şubesi SPD'ye katıldılar (1923). SPD'ye katılmayan Ledebour liderliğindeki küçük bir grup ise orta yolcu bir tutum takındı ve zamanla dağıldı.

Avanti! (İleri!) - İtalyan Sosyalist Partisi'nin günlük yayınlanan merkez yayın organı, Aralık 1896'da Roma'da kuruldu, 1. Emperyalist Savaş sırasında kararsız bir enternasyonalist tutum takındı ve reformistlerden kopmadı. Gazete 1926'da Mussolini'nin faşist hükümeti tarafından kapatıldı, ancak ülke dışından çıkmaya devam etti. 1943'te tekrar İtalya'da yayınlanmaya başlandı.

Balkan Komünist Federasyonu - Balkan Devrimci Sosyal-Demokrat Federasyonu'nun yerine Komintern'in müdahalesiyle Ocak 1920'de Sofya'da kuruldu. Balkan Sosyalist Sovyet Federal Cumhuriyeti'ni yaratmayı hedefliyordu. Bulgaristan komünistleri V. Kolarov ve Georgi Dimitrov, bu federasyonda önder rol oynadılar. Federasyon 1932'de tasfiye edildi.

Basel Manifestosu - II. Enternasyonal'in Basel'de toplanan 24-25 Kasım 1912 tarihli olağanüstü kongresinin, bir savaş olasılığına karşı tutuma dair yayınladığı

manifesto. I. Dünya Savaşı ile birlikte çoğunluğu kendi burjuvalarının yanında sosyal-yurtsever bir tutum alıp, peşlerine taktıkları işçi kitlelerini burjuvazinin ellerine teslim edecek olan II. Enternasyonal partileri, Basel'de yaklaşan savaşa karşı uyarı yapmışlar, tüm ülkelerin işçilerini barış için kararlı bir mücadele yürütmeye ve "kapitalist emperyalizmin saldırganlığına, proletaryanın uluslararası dayanışmasıyla karşı koymaya" çağırmıştı. Manifesto, emperyalizmin yayılmacı politikalarını eleştiriyor, şovenizm gösterilerine ve küçük ulusların ezilmesine karşı sosyalistleri mücadeleye çağırıyordu. Ama gerçekte savaş karşısında mücadele yöntemini net olarak ortaya koymuyordu, tam olarak Lenin'in ve zamanla diğer Bolşeviklerin öne sürdüğü, kendi burjuvazilerini yıkmak için savaştan yararlanan bozguncu tutumun ise, bu manifestoda izi bile yoktu. Buna karşılık, şovenizme karşı çıkılacağı ve proletaryanın uluslararası dayanışmasının emperyalist savaşın karşısına çıkarılacağı yönündeki tüm olumlu saptamalar, II. Enternasyonal partileri için savaşta süratle terk edecekleri birer "kaçamak", gösterişli birer çalım ve manevra olarak kaldı.

Bauer, Gustav (1870-1944) - 20 Haziran 1919'da, İttifak'ın dayattığı barış koşullarını kabul etmeyi reddeden Scheidemann'ın yerine Şansölye olarak geçen Alman sendika lideri.

Bell, Thomas (1882-1944) - İskoçya Demirdöküm İşçileri Birliği'nin bir üyesi, 1918'de Birliğin başkanlığını yaptı. 1900'de Bağımsız İşçi Partisi'ne ve 1903'te Sosyal Demokrat Federasyon'a katıldı. James Connolly'den büyük ölçüde etkilendi. Sosyalist İşçi Partisi'nin kurucu üyelerinden, 1919'da "*Sosyalist*"in editörü, SİP'in Büyük Britanya Komünist Partisi'yle birleşmesini savunanların önde gelenlerindendir. BBKP kurulduktan sonra, partinin ilk yıllarında yürütme komitesinin ve politik komitenin bir önder üyesi olarak, ulusal çapta etkili bir örgütçü durumuna geldi.

Bentivoglio, Giuseppe (1885-1945) - İtalyan köylü örgütçü ve sosyalist lider. PSIUP'u (Proleter Birlik için İtalyan Sosyalist Partisi) oluşturmak üzere 1943'te Sosyalist Parti'yle birleşen Proleter Birlik Hareketi'nin (Movimento di Unità Proletaria) 1942'deki kuruluşuna yardım etti. Faşistlere karşı direniş hareketinde aktif olarak yer aldı. Bologna'nın kurtuluşunun öngününde faşistler tarafından tutuklandı ve kurşuna dizilerek katledildi. Ölümünden sonra askeri cesareti nedeniyle altın madalyayla ödüllendirildi.

Brandler, Heinrich (1881-1967) - Spartakist hareketten geldi ve KPD'nin kurucuları arasında yer aldı. Partiyi 1921'in Mart Günleri'nden, 1923'teki başarısız ayaklanmanın bozguna uğramasına dek yönetti. Bu tarihte 1923 yenilgisinde sorumluluğu gerekçe gösterilerek önderlik konumundan uzaklaştırıldı. 1924'te önderlikten alındıktan sonra, Buharin'in Sağ Muhalefetiyle ittifaka giderek, Komünist Parti Muhalefeti (KPM) olarak bilinen, bir sağ kanat hizbini oluşturdu. Tüm Buharinci grupların Komintern'den ihraç edilmesiyle birlikte, KPM ve Brandler de

1929'da KPD'den ihraç edildi.

Bulgaristan Sosyal Demokrat Partisi (Çeşniyak) - 1903'te Bulgaristan Sosyal Demokrat Partisi'nin bölünmesinin ürünüdür. Bu bölünmede Sol kanat (Çeşniyak ya da "Dar Sosyalistler" olarak bilinen), Sağ kanadın ("Geniş Sosyalistler") liderleri tarafından ihraç edilmişti. Bulgar komünistleri savaş karşısında bolşeviklerin yanında yer almışlar, henüz 1903'te oportünistlerden kopmakta tereddüt göstermemişlerdi. Bu özellikleriyle canalıcı iki tutumdan taviz vermeden, ilk zamanlardan beri Bolşeviklerin yanında yer alan ender partilerden biridir. Kolarov'un ve Blagoev'in "Çeşniyak" Partisinin, 1915'te Bulgaristan'ın savaşa girmesinin öngününde yalnızca 3 bin üyesi varken, bu sayı 1919'un başında 21 bine çıkmıştı.

Burian, Edmund (1878-1935) - Çek komünist. 1897'de Çek SPD'ye katıldı. 1921'den 1929'a kadar Çek KP'nin yürütme komitesindeydi; 1920'den 1929'a kadar aynı zamanda Ulusal Meclis'in bir üyesiydi. Komintern'in Üçüncü Kongresi'nde KEYK'in bir üyesi oldu. 1920'lerin sonlarına doğru "sağ oportünizm"le suçlandı ve 1929 Haziran'ında partiden ihraç edildi; daha sonra yeniden Sosyal Demokrat Parti'ye (Çek SPD'si) katıldı.

Burtsev, Vladimir - Rusya'da Sosyalist Devrimci lider.

CGT - Sendikalist görüşlerin etkin olduğu Fransız sendikalar konfederasyonu. 1906'da Amiens Şartı'yla (Carte d'Amiens) sendikalist bir tutum benimsedi. Temmuz 1921'de yapılan Lille Kongresi'nde sol kanadın ve merkezin önemli bir çoğunluk kazandığını gören sağ kanat, CGT'de bölünmeyi körükledi. Sendikal bölünmede, sendika bürokrasisini temsil eden profesyonel sendikacıların, aygıtın maddi olanaklarının büyük bir kısmı ve örgütün adı sağ kanadın elinde kaldı. Sol ve merkez, CGTU'yu kurdu.

CNT (Confederaciòn Nacional del Trabajo-Ulusal İşçi Konfederasyonu) - İspanya'da 1911'de kurulan anarşist sendika federasyonu

Connolly, James (1886-1916) - İrlandalı sosyalist önder. 1889'da Sosyal Demokrat Federasyon'a katıldı, 1896'da Dublin'de İrlanda Sosyalist Cumhuriyetçi Partisi'ni kurdu. 1900'deki Paris Kongresi'nde (olağanüstü durumlarda sosyalistlerin burjuva hükümete katılabilmesinin önünü açan) Kautsky Kararı'na karşı oy kullandı. 1903'te Sosyalist İşçi Partisi'nin kurulduğu konferansa başkanlık yaptı. 1903-1910 yılları arasında Birleşik Devletler'de SİP, DSİB (Dünya Sanayi İşçileri Birliği) ve ABD Sosyalist Partisi adına konferanslar verdi. 1910'da İrlanda'ya döndü ve SİP'teki eski ilişkileri ile yeniden bağlantı kurdu. İrlanda Nakliyat ve Genel İşçi Sendikası'nın ilk önce örgütçüsü, daha sonra da sekreteri oldu. 1916'daki Paskalya Ayaklanması'nın önderlerinden biri olarak vurularak öldürüldü.

D'Aragona - İtalyan Sosyalist Parti. CGL'nin sağ kanat lideri.

Dombal, Tomasz (1890-1937) - Köylü kökenli Polonyalı komünist. Köylü Enternasyonali'nin (Krestintern) önderiydi.

Dumoulin, George (1877-1963) - Fransız sendikacı; Maden işçisi. İlk Dünya Savaşı boyunca merkezci bir tutum benimsedi. Daha sonra *Jouhaux*'a ve sağ kanata katıldı. II. Dünya Savaşı'ndan önce çeşitli sendikal mevkilerde bulundu. Savaş boyunca faşist Vichy hükümetiyle işbirliği yapmaktan da geri durmadı; Nazilerin işgal ettiği Fransa'da, faşist Hitler'in kuklası olarak iş yapan bu hükümet, Fransız işçilerinin gözünde, daima uğursuz bir adla anıldı.

Dunois, Amèdèe (1879-1944) - Fransız komünist. Fransız Sosyalist Partisi'ndeki merkezci eğilimi destekledi ve daha sonra 1920'de Komintern'e katılma lehinde hareket etti. 1924 Mart ve Nisan'ında FKP'nin KEYK'teki temsilcisi olarak yer aldı. Bolşevikleştirme'yle ve solcu liderler olan *Souvarine, Monatte* ve *Rosmer*'in ihraçlarıyla birlikte sonunda Dunois da -kendisi de Parti'nin solundaydı- Parti'den ayrıldı ve 1927'de sosyal demokrat politikalara geri döndü. Alman işgali sırasında direnişin örgütlenmesine katıldı; Naziler tarafından tutuklanarak toplama kampına gönderildi. Almanya'da öldü.

Eisner, Kurt (1867-1919) - Alman Bağımsız Sosyalist aydın. Birinci Dünya Savaşı'na aktif bir biçimde karşı çıkmıştır. Savaşın ardından kurulan Bavyera devrimci hükümetinin başındayken, istifa etmek üzere olduğu bir sırada, 21 Şubat 1919'da bir milliyetçi aristokrat tarafından öldürüldü.

Frölich, Paul (1884-1953) - KPD'nin kurucularındandır ve Brandlercidir. Komünist Parti Muhalefeti'yle birlikte KPD'den ihraç edilmiştir, daha sonra 1931'de kurulan, SAP'ın (Sozialistiche Arbeiter Pertei - Sosyalist İşçi Partisi) liderlerindendir. 1933'te göç etti ve Rosa Lüksemburg'un biyografisini de dahil, çok sayıda kitap yazdı.1953'te Batı Almanya'da öldü.

Gennari, Egidio (1876-1942) - Birinci Dünya Savaşı'ndan önce İtalyan Sosyalist Partisi'ndeki sol kanadın aktif bir bileşeniydi; 1918'de parti sekreteri oldu. *Livorno*'da partinin bölünmesiyle birlikte İtalyan Komünist Partisi'ne katıldı ve aynı yıl, İtalya parlamentosuna komünist milletvekili olarak seçildi, parti Merkez Komitesi'nin bir üyesi oldu Komintern'in Üçüncü Kongresi'nde KEYK'in prezidyumuna seçildi.

Grassman, Peter - Alman Bağımsız Sendikaları'nda Leipart'tan sonra gelen kişiydi.

Hague Konferansı - Rusya'yla ilişkilerle ilgili olarak toplanan uluslararası konferans.

Halle Kongresi - Komintern'in adına Zinoviev'in katıldığı, Alman *Bağımsızları*'nın (USPD) 1920 Ekimi'nde yaptığı özel bir kongre. Kongre kesin bir çoğun-

lukla, Yirmi Bir Koşul'un kabul edilmesini ve Komintern'e katılmayı karara bağladı.

Heine, Charles - Fransız Komünist Partisi'nin eski lideri. Seine Federasyonu'nun önde gelen örgütçülerinden ve Parti'nin aşırı solunda yer alanlardandır. Disiplinsizlik nedeniyle Komintern'in Dördüncü Dünya Kongresi'nden sonra ihraç edildi.

Hirsch-Duncker sendikalar - Almanya'da küçük liberal sendikalar.

Hoeltz, Max - Alman işçi komünist, USPD'ye ve KPD' ye girdikten sonra, kapitalistlerden alıp yoksullara dağıtan eylemler yürüttü; kendi bağımsız silahlı grubunu örgütleyerek KAPD'ye katıldı. Radikal gruplar arasında popüler olan bir devrimciydi. Sonunda Mart Günleri'nden sonra, onu destekleyen işçilerle birlikte kapitalistlerle ve polisle çatışırken yakalandı. Düzene karşı tavizsiz dövüşen bir devrimciydi, öyle ki, burjuvazi onu tutuklatacak bilgiyi verenlere 30 bin mark ödül vermeyi taahhüt etmişti. Ömür boyu hapse mahkum edildi. Lehine açılan güçlü bir kampanyadan sonra serbest bırakıldı ve daha sonra KPD'nin önerisiyle Rusya'ya gitti.

Hollanda Ulusal İşçi Sekreterliği - Hollandalı sendikalist bir örgüt.

Hörsing, Otto - Alman Sosyal demokrat Partisi (SPD) üyesi, düzen ve hükümet adamı; Prusya hükümetinin başı olarak, 1921 Mart'ında polisi, KPD'nin başlattığı ayaklanmayı bastırmak üzere Halle yakınlarındaki maden bölgesine gönderdi.

İkibuçukuncu Enternasyonal - İkinci ve Üçüncü Enternasyonal'in arasında orta yolda durduğu için böyle adlandırıldı. İkinci Enternasyonal'in reformizmini reddeden, ama Komünist Enternasyonal'e üyeliğin Yirmi Bir Koşulu'nu kabul etmeye hazır olmayan "merkezciler" (örneğin, Avusturya Marksistleri, Alman "Bağımsızlar"ı, İngiliz Bağımsız İşçi Partisi), Şubat 1921'de Viyana Konferansı'nda bir araya gelerek kurdular. Bunun için bu enternasyonale Viyana Enternasyonali de denir. Liderleri 1923'te Hamburg Kongresi'nde İkinci Enternasyonal'le yeni bir birlik oluşturduklarında, bu Enternasyonal de çöktü. Onun çöküşü, USPD'nin çöküşüyle birlikte hızlanmıştı.

Jilek, Bohumil (1892-1963) - I. Dünya Savaşı öncesinde Çek Sosyalist Partisi'nin görevlisi. Daha sonra, Parti'nin komünizmi destekleyen sol kanadında yerini aldı. 1921'de Çekoslovak Komünist Partisi'nin kurucu kongresinde Parti'nin sekreteri ve Merkez Komitesi üyesi oldu. Eylül 1922'de Birleşik Cephe yaklaşımına karşı çıktığı için "sol sapma"yla suçlandı ve Parti'den ihraç edildi. Komintern'in Dördüncü Kongresi bu kararı geçersiz kıldı ve Jilek, yeniden eski görevine getirildi. Daha sonra, bu kez "sağ sapma"yla suçlanarak 1929 Haziran'ında yeniden ihraç edildi. Daha sonra Çek Sosyalist Partisi'yle işbirliği yaptı. 1948'de Batı'ya ka-

pitalist devletlere sığındı.

Johnson,Thomas - İrlanda İşçi Partisi'nin önderi.

Jouhaux, Léon (1879-1954) - CGT'nin lideri. 12 yaşında okulu bırakıp, ailesine yardım etmek için işçi olarak çalışmaya başladı, devlete ait kibrit fabrikasında çalışırken sendikal faaliyete başladı. 1909'da CGT'nin sekreteri oldu. 1914 öncesinde anayurt savunmasına karşı çıkan ve genel grevi destekleyen eski devrimci sendikacı, savaşın bitimiyle birlikte azgın bir şovenist oldu. Ekim Devrimi'ne düşman kesildi, Milletler Cemiyeti'ne Fransız delege oldu. Savaş sırasında Sosyalist partiye yakın görüşlere yöneldi. Uluslararası Çalışma Örgütü'nü (ILO) kuranlar arasında yer aldı. İkinci Emperyalist paylaşım savaşından önce, CGT'nin halk cephesi hükümetine yaklaşmasını sağladı. Alman işgali sırasında CGT kapatıldı, Jouhaux tutuklandı ve Alman toplama kampı Buchenwald'a gönderildi. Savaş sonrasında 1947'de CGT'den ayrıldı, 1949'da ABD egemenliğindeki kapitalist dünyanın (buna o zamanlar "hür dünya"(!) deniliyordu) sarı sendikalar enternasyonalini, anti-komünist Uluslararası Hür Sendikalar Konfederasyonu'nun kurucuları arasında yer aldı. 1951'de sınıf uzlaşmacılığının ve işçi sınıfına ihanetinin bir ödülü olarak burjuvaziden Nobel Barış ödülünü aldı.

Kızıl Bayrak (Die Rotte Fahne) - Rosa Lüksemburg ve Karl Liebknecht tarafından Spartakistlerin yayın organı olarak kuruldu. Daha sonra Alman Komünist Partisi'nin merkez yayın organı olarak önemli bir rol oynadı. 1935'te Faşistler tarafından kapatılana dek Berlin'de basıldı, bu tarihten sonra illegal olarak yayınlanmaya başladı. 2. Emperyalist Paylaşım Savaşı boyunca, Prag, Brüksel gibi farklı ülke kentlerinde basılarak ülke içine sokuldu.

Kızıl Sendikalar Enternasyonali (Profintern) - 1921'de örgütlendi ve 1937'ye kadar varlığını sürdürdü. Amsterdam Enternasyonali'ne girmeyen devrimci sendikaların merkezlerini birleştirdi. Tüm Rusya Merkezi Sendikalar Konseyi, Fransız Genel İşçi Konfederasyonu'ndan birlik yanlısı bazı sendika merkezleri, Avustralya'nın devrimci ulusal sendika merkezleri, Belçika, Hollanda, Endonezya, İrlanda, Kanada, Çin, Kolombiya, Kore, Litvanya, Moğolistan, İran, Peru, Uruguay, Çekoslovakya, Şili ve Estonya'daki devrimci sendika merkezlerinin yanında, birkaç ülkedeki reformist sendikaların içinde kalan muhalefet çevreleri ve akımlar da bu Enternasyonal içinde yer aldılar. Keskinleşen sınıf mücadelesi ile birlikte II. Enternasyonal'e ve türevlerine bağlı sendika konfederasyonları, komünistleri ve devrimci işçileri sendikalardan çıkarmak ya da uzak tutmak için elinden geleni yaptı. KSE; devrimci bir mücadele temelinde sendikal hareketin birliği için sermayeye karşı mücadele yürüttü. 1937'de dağıldı.

Kilbom, Karl - İsveçli komünist. İsveç sosyalist gençlik hareketinde militan ve 1914'ten 1917'ye dek İsveç Genç Sosyal Demokratlar Birliği'nin sekreteri.

1917'de Sol Sosyal Demokrat Parti'nin kuruluşuna ve onun 1921'de İsveç Komünist Partisi'ne dönüşmesine katıldı. Komintern'in Dördüncü Kongresi'nden sonra KEYK'in üyeliğine seçildi; 1924'te, Parti gazetesinin editörü ve Parti'nin Moskova'daki sözcüsü olduğu zaman, Parti ve KE içerisinde bir önderlik konumu elde edebildi. 1929'da "sağ sapma"yla suçlananlar arasındaydı ve Komintern'den ihraç edildi. Daha sonra muhalif bir komünist grup kurdu. Bu grup 1934'te adını İsveç Sosyalist Partisi olarak değiştirdi. 1937'de, bu partiden de ayrıldı

Kingisepp, Viktor (1888-1922) - St. Petersburg Üniversitesi'nde öğrenciyken RSDİP'e katıldı. Birinci Dünya Savaşı sırasında hapse atıldı, Şubat Devrimi'nden sonra serbest bırakıldı ve doğduğu ülke olan Estonya'ya döndü. Ekim Devrimi'nden sonra, Moskova'da Çeka'ya girdi ve Tüm Rusya Merkezi Yürütme Komitesi'nde Estonyalı temsilci olarak faaliyet yürüttü. Estonya Komünist Partisi'nin Merkez Komitesi ve Politbüro üyesiydi. Mayıs 1922'de Estonya'nın burjuva yönetimi tarafından tutuklandı ve kurşuna dizilerek öldürüldü.

Koenen, Wilhelm (1886-1963) - 1920'de USPD'nin yürütmesindeydi ve Aralık 1920'deki Birlik Kongresi'nin hemen ardından KPD'nin Merkez Komitesi'ne seçildi. Mart Günleri'nin ardından Parti'nin aşırı solundaydı ama 1924'te sol hizip, bir merkezci olarak onu önderlikten aldı.

Korichoner, Franz - I. Dünya Savaşı'nın sonunda Avusturya'daki en büyük sol grubun, *Linksradikalen* (Sol Radikaller), önderi; 3 Kasım 1918'de Avusturya Komünist Partisi'nin kuruluşunun olgunlaşmamış olduğunu düşünüyordu, ama yeni partiye on gün kadar sonra katıldı.

Kreibich, Karl - Çekoslovak Komünist Partisi'nin önderi

Krolikowski, Stefan (1881-1937) - 1900'de Polonya Sosyalist Partisi'ne katıldı. Birkaç kez tutuklandı, 1915'te Sibirya'ya sürüldü. Şubat Devrimi'nin ardından Petrograd'a gitti, Ekim Devrimi'nden sonra Milliyetler Halk Komiseri olarak çalıştı. 1918'de Varşova'ya geri döndü ve kuruluş kongresinde Polonya KP'nin Merkez Komitesi'ne seçildi. 1922'de Varşova'da komünist milletvekili olarak seçildi, ama 1925'te sağlık nedenleriyle istifa etti. 1929-30'da bir Sovyet kolhozunun yönetiminde yer aldı; daha sonra Moskova'da bir tercüman olarak çalıştı.

Kun, Bela (1886-1937) - Mart 1919'da yenilgiye uğrayan Macar Devrimi'nin önderi,daha sonra Rusya'ya yerleşti. Komintern'de görev aldı. Mart Ayaklanması sırasında Alman Komünist Partisi ile ilişkileri tam yetkili Komintern temsilcisi olarak Bela Kun kuruyordu. Saldırı politikasında önemli hataları vardır.

Komintang - *1891'de kurulmuş bir Çin milliyetçi partisi*; Sun Yat-sen, daha sonra Çan Kay-şek tarafından yönetildi. 1949'da Çin devrimiyle yıkılana dek Çin'i yönetti

Lafont, Ernest (1879-1946) - Guesde'nin görüşlerini benimsemiş sosyalist vekil, Ekim Devrimi'nden sonra komünizmin saflarına katıldı.

Larkin, James (1876-1947) - İrlanda Nakliyat ve Genel İşçiler Sendikası'nın kurucusu ve önderidir. Limanlarda usta başı olarak çalışırken, 1901'de Liman İşçileri Ulusal Sendikası'nın örgütleyicisi oldu. 1913-14'te, Conolly'le birlikte, Büyük Dublin Grevi'nin önderliğini yaptı. 1914'te Birleşik Devletler'e göç etti ama 1920'de İrlanda'ya geri döndü.

Leipart, Theodor (1867-1947) - Tutucu bir Alman sendikacı ve Sosyal demokrat parti (SPD) hakimiyetindeki güçlü Bağımsız Sendikalar'ın örgütleyicisi. Bu sendika daha sonra, Alman İşçi Federasyonu (*Allgemeiner Deutscher Gewerkschaftsbund -ADGB*) oldu.

Lekai, Janos (1896-1925) - I. Dünya Savaşı'nın sonunda bir komünist olan Macar sosyalisti. Macar Sovyet Cumhuriyeti sırasında Macaristan'daki Genç İşçiler Sendikası'nın başkanı. Macarların haftalık komünist yayını olan İleri'nin (*Uj Elore*) baş editörü olduğu ve Macar Komünist Federasyonu'nda aktif olarak yer aldığı Birleşik Devletler'e gitmeden önce Komünist Gençlik Enternasyonali'nin önderlerinden birisiydi.

Maffi, Fabrizio (1868-1955) - 1888'de İtalyan Sosyalist Partisi'ne katıldı ve, İsviçre'de bir dönem sürgünde kaldıktan sonra, milletvekilliğini yaptığı partinin sol kanadında faaliyet gösterdi. Livorno Kongresi'nde Serrati'ye bağlı kaldı ve İtalyan Komünist Partisi'ne katılmadı, ama çok geçmeden, partinin Komintern'e bağlanmasını destekleyen, "Üçüncü Enternasyonalistler" grubunun önderlerinden biri durumuna geldi. O ve grubu sonunda 1924'te KP'ye katıldıklarında, partinin Merkez Komitesi'nin bir üyesi oldu. Kasım 1926'da parlamentoda milletvekili olmasına rağmen faşistler tarafından tutuklandı. Mayıs-Haziran 1928'de komünist önderlerin davasına kadar hapiste tutuldu, ama bozuk sağlığı nedeniyle mahkeme tarafından cezaya çarptırılmadı. Faşizmden daha uzun yaşadı ve II. Dünya Savaşından sonra Komünist Partinin en eski üyelerinden birisi olarak kaldı.

Maksimalistler - İtalyan Sosyalist Partisi'nin Lazzari, daha sonra Serrati, tarafından yönetilen, reformizm ve devrimcilik arasında salınan kanadı

Merino Gracia, Ramón - İspanya Komünist Partisi'nin ilk önderlerindendir.

Merrheim, Alphonse (1871- 1925) - Fransız Metal İşçileri Sendikası önderi. Zimmerwald hareketinin Fransa'daki ilk destekleyicilerindendir. Sosyalist Parti'nin Komünist Enternasyonal'e üye olmasını destekledi, ancak kuruluşundan kısa bir süre sonra FKP'den ayrıldı.

Milyukov, Pavel Nikolayeviç (1859-1943) - Rusya'da Kadet (Anayasal-Demokrat) Partisi lideri, Şubat devriminden sonra Geçici Hükümet'te Dışişleri Baka-

nı

Moskova - Moskova'da basılan ve Almanca, Fransızca ve İngilizce olmak üzere üç ayrı dilde yayınlanan, Komünist Enternasyonal'in 3. Kongresi'nin yayın organı.

Neuilly Antlaşması - Yenilmiş devletlerden birisi olarak 27 kasım 1919'da Bulgaristan'ın imzalaması istenen antlaşma. Müttefikleri gibi o da silahlı kuvvetlerinin sınırlanmasının ve topraklarını kaybetmenin sıkıntısını çeken, sonuna dek tazminatlar için çalıştırılacak bir ülkeydi. Bulgaristan bunun sonucunda, Ege Denizi'ne ve Akdeniz'e çıkışı yitirdi ama yine de Osmanlı Devleti'nden küçük bir toprak da aldı.

Paris Kongresi, Paris Anlaşması - Fransız Komünist Partisi'nin 1922 Ekim ayındaki kongresi. Kongre'ye hizipler arasındaki mücadele damgasını vurdu. Paris Anlaşması, Paris Kongresi'nde hizipler çatışmasına rağmen tarafların uzlaştığı platformu ifade etmektedir.

Pinkertonlar - 1852'de Allan Pinkerton tarafından kurulan ve işçi önderlerine baskı yapmakta ve grev kırıcılıkta uzmanlaşan Amerikan dedektif acentası

Popov Dimitri (1879-1924) - Çeşniyak Partisi'nin önderlerinden. Bulgaristan parlamentosuna seçildi ve1919'da partisi Bulgaristan Komünist Partisi olduğunda, onun bir önderi olarak kaldı. Komintern'in Üçüncü Kongresi'nde KEYK'e seçildi. 1923 ayaklanmasından sonra tutuklandı, Viyana'ya kaçtı, orada öldü.

Radek, Karl (1885-1939) - Avusturya'da doğdu; Polonya'da, Almanya'da ve İsviçre'de öğrenim gördü. Bu sırada bu ülkelerdeki devrimci harekete katıldı. Birinci Dünya Savaşından önce ilk olarak Polonya, ardından Almanya'da sosyal demokrat harekette yer aldı. Lenin ve Bolşevikler ile 1915-16'da yakın ilişki içindeydi; Ekim Devrimi'nden sonra RKP'ye katıldı. Brest Litovsk anlaşmasını imzalayan Rus Delegasyonu içerisinde yer aldı. Lenin döneminde Komintern'in önde gelen propagandacılarından idi. KPD'nin eylemlerinde ve etkinliklerinde Komintern görevlisi olarak gizli ya da açık görev aldı. Birkaç kez Alman devleti tarafından "ülkedeki tehlikeli faaliyetleri" nedeniyle sınır dışı edildi. Komintern görevlisi olarak gizli yollardan tekrar Almanya'ya girmeye devam etti. 1918 Alman devrimci yükselişinde etkin olarak yer aldı. Daha sonra Komintern prezidyumunda önder görevler aldı. 1923'te Almanya'daki Ekim yenilgisi nedeniyle prezidyumdaki görevinden alındı. Sol muhalefete katıldı. 1927'de partiden atıldı. 1930'da tekrar geri döndü, 1931-36 yılları arasında İzvestiya gazetesinin editörlüğünü yaptı. Moskova mahkemeleri sırasında, ihanetle suçlanarak tutuklandı, hapiste öldü. Lenin onu zeki ama "omurgasız" olarak tanımlıyordu.

Reggio Emilia Konferansı: İtalyan Sosyalist Partisi'nin 'sosyalist odak' diye

bilinen reformist kanadının konferansı

Renoult, Daniel (1880-1958) - Fransız Komünist Partisi üyelerindendir. Günlük *L'Internationale*'yi yayımladı; Yirmilerin başlarındaki tartışmalarda işçi sınıfının birleşik cephesinin oluşturulmasına karşı çıktı.

Sankey Komisyonu (1919) - İngiltere'de kömür madenleri savaş sırasında hükümet kontrolündeydi. Sankey Komisyonu, Komisyon Başkanı'nın tercih oyuyla İngiltere kömür sanayinin millileştirilmesini parlamentoya öneri olarak sundu. Lloyd George, parlamentoda desteğini aldığı Muhafazakarlar'ın bu desteğini yitirme korkusuyla bu fikri reddetti.

Schmidt, Robert - Alman Sosyal Demokrat Reichstag (Alman parlamentosu) temsilcisi. Weimar Cumhuriyeti'nde birkaç kez bakanlık yapmıştır.

Smena Vek'çiler - Adlarını önce 1921'de Prag'ta basılan makalelerden ve daha sonra Ekim 1921 ile Mart 1922 arasında Paris'te yayınlanan gazeteden alan burjuva politik akım. Avrupa'daki beyaz rus göçmenlerden oluşan bu akım, Rusya içinde de henüz çeşitli nedenlerle göç etmemiş eski, burjuva aydın kesimden destek buldu. Genç Sovyet Cumhuriyetinde Yeni Ekonomik Politika'nın (NEP) uygulanmaya başlanması, Rusya içinde kapitalizmin tekrar dirilmesini bekleyen kimi unsurlara da ümit verdi. Bu akım, böyle bir toplumsal-politik zemine doğdu. Beyaz Orduların askeri müdahalesi ile yıkılmayan Sovyet Cumhuriyeti karşısında bunlar, kapitalist unsurlara izin vereceği, kapitalizmi NEP'le yeniden yeşerteceği ümidiyle Sovyet devletiyle işbirliğini savundular. Lenin, RKP(B)'nin 11. Kongresi'nde bu akımın karakteristik özelliklerini vurgulayarak, tehlikeye dikkat çekti.

Smeral, Bohumir (1880-1941) - 1897'de Çekoslovak Sosyal Demokrat Partisi'ne girdi ve 1911'de Viyana'da parlamentoya sosyalist milletvekili olarak seçildi. I. Dünya Savaşı sırasında "sosyal yurtsever" bir tutum aldı, ama savaşın sonunda sola yönelmeye başladı. Mart-Nisan 1920'de Sovyetler Birliği'ne gitti ve Lenin'le görüştü, ardından 1921'de Çekoslovak KP'si kurulduğunda partinin başına geçti. 1922'de KEYK'in bir üyesi olarak seçildi, birkaç yıl Moskova'da kaldı. Çekoslovakya'ya döndü, burada kaldığı üç yıl içinde, Örgütlenme Bürosu'nda çalıştı ve komünist senatörlüğe seçildi. Münih paktının ardından Kasım 1938'de bir kez daha Rusya'ya döndü. Moskova'da öldü.

Smuts, General Jan (1870-1950) - 1919 ile 1924 yılları ve 1939 ile 1948 yılları arasında Güney Afrika Başbakanı. İngiltere'nin egemenliğinin, sömürgeciliğinin ve zulmünün dünya çapındaki planı olarak ortaya atılan "İngiliz Milletler Topluluğu"nu (*Commonwealth*) hararetle savunan bir Afrikalı

Sol Blok (Fransa) - Radikallerin ve sosyalistlerin Herriot yönetimindeki koalisyonu. Mayıs 1924 seçimlerini kazandı, böylece savaşın sonundan beri yönetimde

olan tutucu Ulusal Blok'un yerine geçti. 22 Temmuz 1926'ya, Poincaré bir Milli Birlik hükümeti kurana dek görevde kaldı

Sovyet - Berlin'de 1919 yılından Temmuz 1921'e kadar yayınlanan, editörlüğünü Paul Levi'nin yaptığı aylık dergi. Bu derginin yazarları arasında Henriette Roland-Holst, Paul Frölich, Adolf Maslow, Fritz Geyer gibi isimler vardı. Paul Levi, 1 Temmuz 1921'de Alman Birleşik Komünist Partisi'nden (VKPD) ihraç edilince, dergi yeni bir politik biçim aldı, adı "Yolumuz" olarak değişti. 1922 yılının sonunda kapandı.

Spa - Versay Antlaşması'nda ortaya konan savaş tazminatlarının ayrıntılarını belirlemek üzere 1920'de toplanan konferansın yapıldığı yer. Belçika'dadır. Bu konferans sonucunda Fransa, toplam tazminat miktarının yüzde 52'sini almıştır. Konferans aynı zamanda Almanların silahsızlandırılması, Müttefiklere kömür tedariki ve savaş suçluları konularıyla da ilgiliydi.

Stinnes, Hugo (1870-1924) - Muazzam büyüklükteki servetini milliyetçi çıkarların hizmetine sunan bir Alman sanayicisi; büyük çoğunluğu kendi tekelinde olan bir basına ve genel olarak ekonomide önemli bir güce sahipti. Almanya'nın savaş sonrasındaki "taçsız kralı" olarak anılır. Savaş sonrasındaki ekonomik karışıklıktan, büyük sanayi işletmeleri yok pahasına alarak faydalandı. Gerçekleştirdiği şirket birleşmeleriyle, kömür, demir ve elektrik endüstrisinde devasa bir tröstün sahibi oldu.

St. Germain Antlaşması - Eylül 1919'da Müttefikler tarafından Avusturya'yla yapılan antlaşma. İlk emperyalist paylaşım savaşının galipleri, kendi çıkarları çerçevesinde Doğu Avrupa haritasına biçim verdiler. Yeni Avusturya Cumhuriyeti resmi olarak eski Avusturya-Macaristan İmparatorluğu'nun parçalanmasını kabul etti. Yeni Çekoslovakya devleti tanındı, önceki Avusturya-Macaristan İmparatorluğu'nun topraklarının bir kısmının da katılmasıyla, yeni Yugoslavya devleti yaratıldı. İmparatorluğun parçaları Polonya'ya (Galiçya'yı aldı), Romanya'ya (Transilvanya) ve İtalya'ya (güney Tirol, Trentino ve İstria) verildi. Güney Karintiya'daki halk oylaması, bu bölgenin Avusturya'nın parçası olarak kalması sonucunu verdi. Avusturya silahlı kuvvetlerine sınırlamalar koyuldu ve Avusturya burjuva devleti belirli bir "zararın" karşılanmasını kabul etti. Aynı zamanda Avusturya'nın Milletler Cemiyeti'nin onayı olmaksızın her hangi bir ülkeyle birleşmesi yasaklandı (Mart 1919'da Almanya'nın bir parçası haline gelmeyi amaçlamıştı)

Tasca, Angelo - İtalyan komünist önder. Morella'da doğdu. Turin'de bir sendikalist olarak çalışma yürüttü. Burada Gramsci, Togliatti ve Terracini'yle birlikte çalıştı. 1921'deki *Livorno* Kongresi'nden sonra, İtalyan Komünist Partisi'ne katıldı. Ancak, sürgünde yaşıyor olduğu Sovyetler Birliği'nden ayrıldıktan birkaç ay sonra 1929'da İtalyan KP'den ihraç edildi. Paris'e yerleşti ve Fransa Sosyalist Par-

tisi'nin günlük yayın organı olan, *Le Populaire*'de dış politika editörü oldu.

Terracini, Umberto - İtalyan Komünist Partisi'nin kuruluşundan bugünkü reformist düzen partisine dönmüş haline kadar parti üyesi. 1926'dan 1943'e kadar Mussolini tarafından hapiste tutuldu ve buradan kurtuluşunun ardından Ulusal Meclis'in Başkanı oldu. 1980'de Senato'daki "komünist" parti grubunun başkanıydı.

Tommasi, Joseph (1886-1926) - Daha sonra komünist olan Fransız devrimci sendikalisti. Alfred Rosmer'le birlikte, o Kızıl Sendikalar Enternasyonali'nin kurucu kongresinde Devrimci Sendikalist Merkez'in (*Centre Syndicalist Révolutuonnaire*) bir delegesiydi. 1924'te Fransız karşı istihbarat servisi, onun askeri bilgileri Sovyetler Birliği'ne verdiğinden kuşkulanmaya başladı, o da ani bir biçimde Fransa'yı terk ederek Moskova'ya gitti, iki yıl sonra orada öldü.

Tours Kongresi - Fransız Sosyalist Partisi'nin Aralık 1920'de toplanan ve büyük bir çoğunluğun Yirmi Bir Koşul'u kabul etme, Komünist Enternasyonal'e katılma lehine karar verdiği kongre. Bu kongrede parti, Fransız Komünist Partisi'ni kurmayı üstlendi.

Treint, Albert (1881- 1971) - 1912'de Fransız Sosyalist Partisi'ne girdi. Üçüncü Enternasyonal Komitesi'ne katıldı ve aynı zamanda 1919'da ulusal öğretmenler sendikasının yardımcı sekreteri oldu. 1920'de Fransa Komünist Partisi'nin kurucularındandır. 1924'te KEYK'e seçildi. Zinovyev'in destekçisi, 1928'de FKP'den ihraç edildi. Sol Muhalefet'in üyesi (1931-32). 1934'te Fransız SP'ye katıldı ve 1937'de küçük bir sendikalist grup kurdu.

Treves, Claudio (1869-1933) - İtalyan reformist lider. İtalyan Sosyalist Partisi'nde komünistlerin ayrılmasından sonra gerçekleşen bölünmenin mimarı olan Turati'nin ortağı.

Trianon Antlaşması - İlk dünya savaşı sonrasında, Doğu Avrupa'nın emperyalist çıkarlar temelinde bölmeyi amaçlayan galip devletlerin Macaristan'a dayattığı anlaşma. 1920'de Müttefiklerle Macaristan arasında imzalandı. Habsburg İmparatorluğu'nun önceden Macaristan Kralı olarak hüküm sürdüğü devletin boyutları önemli ölçüde küçültüldü. Çekoslovakya, Yugoslavya ve Romanya, Macaristan'dan toprak parçaları elde ettiler. Macaristan öyle parçalandı ki, nüfusu neredeyse savaştan öncekinin yarısına düştü. Üç milyonun üzerinde Macar şimdi Romanya devletinin sınırları içinde kalmıştır Bu Macarlar, savaştan sonra kendilerini yabancı hükümetlerin tebaası durumunda buldular. Macaristan silahlı kuvvetleri güçleri üzerinde sınırlamalar uygulandı ve belirli bir savaş tazminatı ödemek zorunda bırakıldı.

Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) - Bugün Birleşmiş Milletler bünyesinde ça-

lışan bu örgüt, Milletler Cemiyeti tarafından daha 1919'da kuruldu. Bu kuruluşun ilk yöneticisi, bir sağ-kanat Fransız sosyalisti olan, Albert Thomas'tı. Nasıl ki, Milletler Cemiyeti bir emperyalist haydutlar örgütü idiyse, ona bağlı kurulan Çalışma Örgütü ILO da yükselen işçi mücadelesini bölmek için sahte vaatler yayan, kapitalist devletlere ölçülü önlemler telkin eden bir organ olarak oluşturuldu. İlk kurulduğunda Ekim Devrimi ile silkinen işçi kitleleri için en ufak bir umut vaad etmiyordu. İşçi sınıfı hareketinin giderek artan yenilgisi, dağınıklığı ile birlikte ILO da kıymete bindi.

UGT (*Union General de Trabajadores* - Genel İşçi Sendikası) - İspanya'da 1872'de kurulan, sosyalistlerin etkili oldukları Sendika Federasyonu

Üçlü İttifak - İngiltere'de 1914'te madenciler, demiryolları ve ulaştırma işçilerini temsil eden İngiliz sendikalarının oluşturdukları ittifaka verilen ad. Yükselen işçi hareketi, sendika bürokratlarını da rahatlarından etti, ve harekete geçmeye zorladı. Üçlü İttifak, böyle doğdu. 1921'de, maden işçileri, ücret kesintilerine direnerek, grev yaptılar. İngiliz burjuvazisinin işçilere baskısı sendika bürokratlarının uzlaşmacılığı ile birleşince, Üçlü İttifak dağıldı. Madencilerin grevi de başarısız oldu.

Vajtauer, Emmanuel - Çek anarşist. Daha sora komünist oldu. KE'nin Dördüncü Kongresi'nde Çek KP'si içerisindeki aşırı sol muhalefet adına söz aldı ve Zinovyev, Buharin ve Radek tarafından ağır eleştiriyle karşılaştı. 1929'da, Parti'den ihraç edildi. Ondan sonra Halkçı Sosyalist Parti'nin gazetesine yazmaya başladı. Daha sonra faşizme meyletti ve 1941'deki Alman işgali sırasında işbirlikçi günlük bir basında baş editör oldu. 1945'in başlarında Çekoslovakya'dan kaçtı.

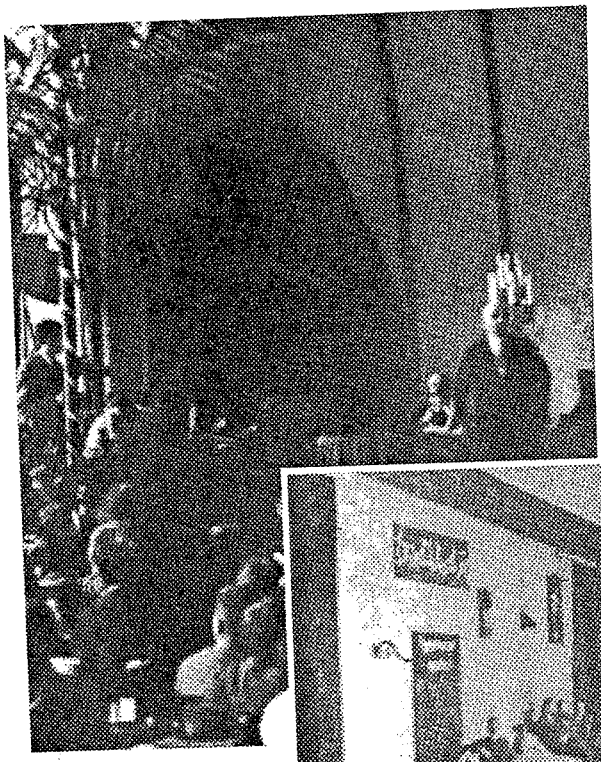
Versay Antlaşması - 28 Haziran 1919'da Müttefiklerle Almanya arasında imzalanan antlaşma. Bu antlaşmaya göre Alsas-Loren Fransa'ya geri veriliyor, Almanlar Avrupa'daki diğer bölgeleri ve tüm denizaşırı sömürgeleri terk ediyor, Almanya'nın askeri gücü sınırlanıyor ve galip devletlere savaş tazminatı ödemesi hükme bağlanıyordu. Antlaşmanın amacı Alman ekonomik ve askeri gücünü çökertmekti ve bunun Alman ekonomisi üzerinde yıkıcı bir etkisi oldu. Almanya'dan alınan ağır savaş tazminatları, Alman işçi sınıfının yaşam koşullarını daha da ağırlaştırdı, sömürüyü artırdı.

Warski, Adolf (1868-1938) - Lüksemburg ve Leo Jogiches'le birlikte Polonya'da Sosyal Demokrat hareketi yaratanlardan ve Polonya Komünist Partisi'nin kurucularındandır.

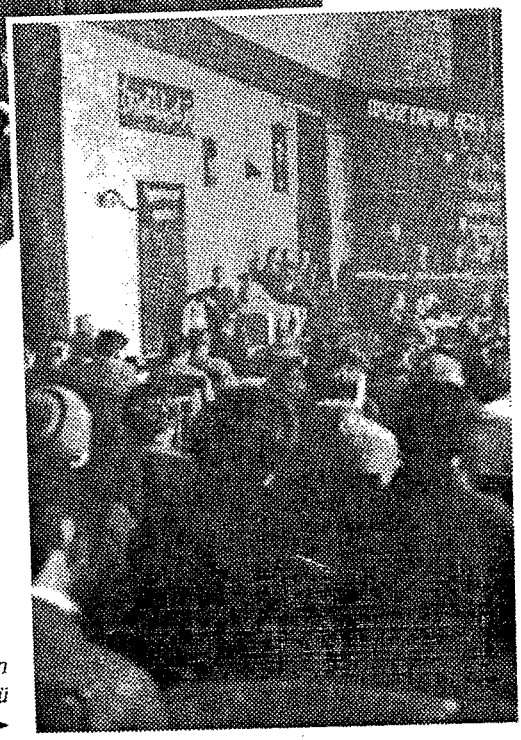
Washington Konferansı - 1921'de Birleşik Devletler'in inisiyatifiyle toplanan, Uzak Doğu ve denizlerin silahsızlandırılması konularının tartışılarak bir dizi anlaşmaya varıldığı konferans. Japonya Çin'in doğu kıyısındaki Kio Chaw'dan çekilmeyi kabul etti. Çin'e bağımsızlık garantisi verildi ve Amerika İngiltere, Fransa, ve Japonya'nın Pasifik'teki hak ve tasarruflarının karşılıklı olarak tanınması kabul

edildi. Yalnızca savaş gemileri ve kruvazörleri kapsamasına karşın, denizcilikle ilgili en önemli (ve silahsızlanma üzerine iki savaş arasında ulaşılan en özel) anlaşmadır. Anlaşmaya göre, hiç birisi on yıl boyunca gemi inşa etmeyecekler ve ötekiler ABD, İngiltere ve Japonya arasında belirlenmiş olan 5:5:3'lük oranı geçecek şekilde hareket edemeyeceklerdi. Fransa ve İtalya, Japonya için belirlenmiş onanın ancak yarısını biraz geçebilirdi. Konferans, Ekim Devrimi ve emperyalist paylaşım ile hakimiyeti sarsılan İngiltere'nin yerine ABD'nin geçmesi yolunda önemli bir anlaşmadır. En önemli yönü, ABD'nin denizlerde (özellikle Pasifik'te) egemenliğini sağlama yönünde attığı belirleyici bir adım olmasıdır.

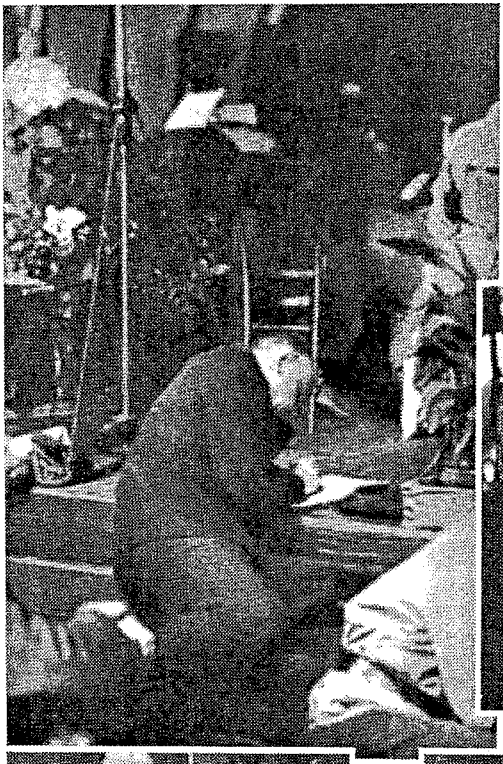
Wissel Rudolf - 1919'un başlarında Ekonomi Bakanı olan Alman sosyal demokratı. Planlı bir kapitalist ekonomi için kapsamlı bir çalışmayı yürürlüğe koyma girişiminde bulundu. Streseman'ın yönetiminde Çalışma Bakanı olarak da görev aldı.

Lenin, 3. Kongre'de eski Andrevesky salonundaki oturumda, konuşmasını yapıyor.

1. Kongre'den bir görüntü

Lenin, 3. Kongre'de eski Andrevesky salonundaki oturumda, kürsünün merdivenlerinde...

"Komünist Enternasyonal'in Üçüncü Kongresi'nin taktiksel ve örgütsel kararları, bence hareket için ileriye doğru atılmış büyük bir adımdır. Bu kararları hayata geçirmek için tüm gücümüzü sarf etmeliyiz. Bu zor bir mesele, fakat yapılabilir ve yapılmak zorunda.

"İlkönce komünistlerin, tüm dünyaya ilkelerini açıklamaları gerekiyordu. Bu, I. Kongre'de yapıldı. Bu ilk adımdı.

"İkinci adım, Komünist Enternasyonal'e örgütsel bir biçim vermek ve ona üyelik koşullarını belirlemekti; -Merkezcilerden, burjuvazinin işçi hareketi içindeki doğrudan ve dolaylı ajanlarından gerçek ayrılığın koşulları. Bu, İkinci Kongre'de yapıldı.

"Üçüncü Kongre'de pratik, pozitif çalışmaya girişmek, başlanmış olan komünist mücadelenin pratik deneyimlerini dikkate alarak, taktik ve örgütsel olarak bundan sonraki faaliyetin çizgisinin tam olarak ne olması gerektiğini somut olarak saptamak gerekiyordu. Bu üçüncü adımı da attık. Tüm dünyada bir komünistler ordusuna sahibiz. O hala kötü eğitilmiş ve kötü örgütlenmiş durumda. Bu doğruyu unutmak ya da kabul etmekten korkmak, dava için muazzam zararlı olacaktır. Bu orduyu, en büyük dikkat ve katılıkla kendimizi gözden geçirerek ve kendi hareketimizin deneyimlerini inceleyerek, hızlı ve verimli bir biçimde eğitmek ve esaslı şekilde örgütlemek, onu her türlü manevrada, her türlü çarpışmada, saldırıda ve savunmada çatışmalarda sınamak gereklidir. Bu uzun ve zorlu okuldan geçmeden zafer kazanılamaz."

Alman Komünistlerine Mektup, V.İ. Lenin.